

T. D. K

ATATÜRK KÜLTÜR , DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI Sayı: 211/12

DERLEME
SÖZLÜĞÜ

XII

DERLEME SÖZLÜĞÜ

XII

EK-I

EK-I

- 2. baskı -

ISBN 975 - 16 - 0533 -4

Fiyatı : 50.000 TL.

DERLEME SÖZLÜĞÜ

Türkiye'de Halk Ağzından
DERLEME SÖZLÜĞÜ

XII

EK-I

Ömer Asım Aksoy'un Türk Dil Kurumu Derleme ve Tarama Kolu Başkanlığı sırasında XI cildi yayımlanan Derleme Sözlüğünün XII. (Ek - I) cildini, Doç. Dr. Mustafa Canpolat'ın Kol Başkanlığı döneminde Kurum görevlilerinden Aysel Dikmen hazırlamıştır.

SÖZLÜĞÜN DÜZENLENMESİNDE TUTULAN YOLLAR VE KULLANILAN İMLER

1. Aynı ayrı yerlerde değişik söylenişleri bulunan bir sözün en önemli görülen ya da yaygın olan biçimi madde başı olarak alınmış, yanına [] içinde değişik biçimleri konulmuştur. Bu değişik biçimlerden her birinin nerelerde kullanıldığı da aynı madde içinde gösterilmiştir. Ayrıca her değişik biçime, sözlüğün abece sırasında madde başı olarak da yer verilmiş, ancak karşısına anlam ve derleme yeri yazılmayıp → imiyle bu sözün ve benzeri sözlerin toplu olarak bulunduğu madde gösterilmiştir.

2. Madde başlarında dört sesin gösterilmesine çalışılmış, bunlar için "é, ħ, ñ" sesçil yazım imleri kullanılmıştır.

3. Yazılışları aynı olup da anlamları arasında ilgi bulunmayan sözler, ayrı madde başı yapılmış ve bunlar (I), (II), (III) rakamlarıyla gösterilmiştir.

4. Birbiriyle ilgili birkaç anlamı bulunan sözcüklerin her anlamı, aynı madde içinde 1., 2., 3. rakamlarıyla ayrılmıştır.

5. Kimi sözcükler için verilen kullanım örnekleri, anlam açıklamalarından sonra italik harflerle dizilmiştir.

6. Derleme yeri olan il adları kısaltmalarla gösterilmiştir. Bu kısaltmaların listesi s. VII'de verilmiştir. İlçe ve köy adlarında kısaltma kullanılmamıştır.

7. Madde başı olan sözlerin derlendiği yerler () içinde gösterilmiştir. Derleme yeri köy ise başına hiç bir im konulmamış, ilçe merkezi ise başına *, il merkezi ise — imi konulmuştur.

Örneğin :

körük Fayton. (Kepez -Ky.) biçiminde yazılı olan madde, Konya il merkezine bağlı Kepez köyünden derlenmiş demektir.

kurbat Eli sıkı, cimri. (*Antakya -Hat.) biçiminde yazılı olan madde, Hatay il merkezine bağlı Antakya ilçesinden derlenmiş demektir.

patıl Yufka ekmek. (Meşeli *Bafra -Sm.) biçiminde yazılı olan madde, Samsun il merkezine bağlı Bafra ilçesinin Meşeli köyünden derlenmiş demektir.

8. Bir söz aynı il içinde birkaç yerden derlenmiş ise, bu yerler virgül ile ayrılmıştır. Söz birkaç ilde kullanılıyorsa, bu iller arasına noktalı virgül konulmuştur. Örneğin :

safkurmak Aydınlanmak. (*Yalvaç -İsp.; Namrun *Tarsus -İç.; Eldirek *Fethiye -Mğ.) biçiminde yazılı olan madde, Isparta iline bağlı Yalvaç ilçesinden, İçel iline bağlı Tarsus ilçesinin Namrun köyünden ve Muğla iline bağlı Fethiye ilçesinin Eldirek köyünden derlenmiş demektir.

9. Birçok yerlerde kullanılmakta olan bir sözün derlendiği yerler gösterilirken birbirine yakın olan bölgeler, olabildiğince arka arkaya sıralanmıştır.

10. Kimi köylerin ilçelere, ilçelerin de ile bağlanışları zamanla değişmektedir. Bu yapıtta gösterilen bağlantılar, derleme yapıldığı zamandaki bağlantılardır.

11. Halk ağzından alınmış ve bu yapıtta geçirilmiş olan sözler içinde Türkçe asıllı olmayanlar da vardır. Halk, bunları şu ya da bu yönden değiştirerek kullandığından, sözlüğümüze alınmaları yararlı görülmüştür.

AÇIKLAMA : Bu cilde, Derleme Sözlüğünün her bir cildi basıldıktan sonra derleyicilerimizin gönderdikleri fişler değerlendirilerek, daha önce yayımlanmış ciltlerde bulunmayan sözcüklerle, bulunup da anlam ve derleme yerleri değişik olan sözcükler alınmıştır.

Bu cilt yayımlandıktan sonra gelen derleme fişleri yeni bir ciltte değerlendirilecektir.

İL ADLARININ KISALTMALARI

Adana	Adā.	İstanbul	İst
Adıyaman	Adı.	İzmir	İz.
Afyonkarahisar	Af.	Kahramanmaraş	Mr.
Ağrı	Ağ.	Kars	Kr.
Amasya	Ama.	Kastamonu	Ks.
Ankara	Ank.	Kayseri	Ky.
Antalya	Ant.	Kırklareli	Krk.
Artvin	Ar.	Kırşehir	Krş.
Aydın	Ay.	Kocaeli	Kc.
Balıkesir	Ba.	Konya	Kn.
Bilecik	Bil.	Kütahya	Kü.
Bingöl	Bn.	Malatya	Ml.
Bitlis	Bt.	Manisa	Mn.
Bolu	Bo.	Mardin	Md.
Burdur	Brd.	Muğla	Mğ.
Bursa	Brs.	Muş	Mş.
Çanakkale	Çkl.	Nevşehir	Nş.
Çankırı	Çkr.	Niğde	Nğ.
Çorum	Çr.	Ordu	Or.
Denizli	Dz.	Rize	Rz.
Diyarbakır	Dy.	Sakarya	Sk.
Edirne	Ed.	Samsun	Sm.
Elazığ	El.	Sivas	Sv.
Erzincan	Ezc.	Siirt	Sr.
Erzurum	Ezm.	Sinop	Sn.
Eskişehir	Es.	Tekirdağ	Tk.
Gaziantep	Gaz.	Tokat	To.
Giresun	Gr.	Trabzon	Tr.
Gümüşhane	Gm.	Tunceli	Tn.
Hakkâri	Hak.	Urfa	Ur.
Hatay	Hat.	Uşak	Uş.
Isparta	Isp.	Van	Vn.
İçel	İç.	Yozgat	Yz.
		Zonguldak	Zn.

Kıbrıs, Irak, Yugoslavya, Bulgaristan, Yunanistan Türklerinden derlenmiş olan sözlerin, derleme yerleri için kısaltma kullanılmamış, ilçe, il ve ülke adları olduğu gibi yazılmıştır.

EK CİLT İÇİN DERLEMESİNE KATILAN DERLEYİCİLERİN
ADLARI VE DERLEME YAPTIKLARI YERLER

Derleme yeri	Derleyicinin Adı, Soyadı
A D A N A	
Adana	Abdullah Ertem
"	Ali Coşkun Seyhanlı
" ve Haruniye	Bekir İşlek
A F Y O N	
Afyon	Mahmut Yaman
"	Sultan Koç
" ve Emirdağ	Celal Erdinç
" "	Osman İlkurşunlu
A Ğ R I	
Ağrı ve köyleri	Yolcu Taşdemir
A M A S Y A	
Amasya ve Merzifon	H. Gürbüz
A N K A R A	
Ankara	Abdullah Yıldırım
"	Hüseyin Kırıcı
" ve Balâ	Mahmut Güç
" " Güzül ve çevresi	Hidayet Yurtışığı
A N T A L Y A	
Antalya	Ali Şahin
" ve çevresi	İbrahim Göker
" " Kaş	Hasan Kutlutaş
" " Manavgat	Ahmet Çeker
" " "	Mustafa Koç
A R T V İ N	
Artvin ve Ardahan	İsmail Yılmaz
" " Şavşat	Fatma Dursun
" " "	Seyfettin Ermiş

A Y D İ N

Aydın ve Bozdoğan Şeref Günay

B A L I K E S İ R

Balıkesir Ahmet Köklügiller
" Ahmet Yılmaz

B U R D U R

Burdur ve Bucak, Karamanlı,
Tefenni Nuri Çeçel
" " Gölhisar İbrahim Kılıç
" " " köyleri Mehmet Alpıgan
" " Kozluca Veli Şahin
" " Yeşilova Abidin Korkmaz
" " " Şükrü İlhan

B U R S A

Bursa ve Orhaneli Yüksel Gaffuroğlu

Ç A N A K K A L E

Çanakkale Dinçer Sezgin
" ve Aravacık Ahmet Yılmaz

Ç A N K I R I

Çankırı ve çevresi Cafer Öztürk

Ç O R U M

Çorum Eşref Ertekin
" Hüseyin Kırıcı
" ve Çerkeş Yusuf Kılıç
" " " Zeki Ceylan
" " Ortaköy Kazım Şahin

D E N İ Z L İ

Denizli ve Acıpayam Asım Hışıl
" " Çal M. Baydar
" " Sarayköy Celal Denizli

D İ Y A R B A K I R

Diyarbakır H. Mete Yükselen

EDİRNE

Edirne Lütü Mertcan
" Mustafa Özcan

ELAZIĞ

Elazığ ve çevresi Taygun Öcal
" Ağın Harun Karadağ

ERZURUM

Erzurum Fuat Ağapınar
" Muharrem Sıvı
" Nihat Başta
" ve Pasinler Kazım Çakmur

GAZİANTEP

Gaziantep Nihat Başta
" ve Kilis Seyfi Başçılar

GİRESUN

Giresun Mehmet Ekizoğlu
" ve Şebinkarahisar İbrahim Tiryakioğlu

HAKKÂRİ

Hakkâri ve Uludere Emin Sevinç

HATAY

Hatay Yusuf Azmun
" ve Antakya Asaf Yahyaoğlu

ISPARTA

Isparta Mahir Hacıarifoğlu
" ve Sütçüler Hüseyin Altunya
" " Muhammet Çelik
" " Şarkikaraağaç Mustafa Demirtaş
" " Tahtacı Veli Asan
" " Yalvaç ve çevresi Kamil Emirol

İÇEL

İçel B. Demirer
" Bilal Demirci

İÇEL

" ve Anamur
" " Gülnar
" " Silifke
" " "
" " "

Osman Nedim Tuna
Kamil Alçın
M. Vehbi Erdem
Aycan Ünver
Kerim Yunt (Özdemir)
Tahsin Uyar

KAHRAMANMARAŞ

Kahramanmaraş
" ve Elbistan

Hulusi Erdem
Sabri Koz

KARS

Kars
" ve Iğdır
" " "
" " Sarıkamış
" " Selim

İ. Mürsel Köseoğlu
Kazım Şahin
Ramiz Özler
Hüseyin Kırıcı
Şükrü Kaya Atalar

KASTAMONU

Kastamonu
" ve Azdavay
" " Taşköprü

Siyami Özel
Lütü Mertcan
Hasan Yücel

KAYSERİ

Kayseri
"
"
"
" ve Develi
" " Pınarbaşı
" " "
" " "
" "

Hamdi Üçok
Mehmet Güler
Muharrem Sıvı
Neşet Kaplan
Orhan Coşkun
Fehmi Tırpan
Mehmet Mertaş
Samet Eğit
Sıtkı Altınar

KIRŞEHİR

Kırşehir

Muhsin Durucan

KONYA

Konya
"

Gündüz Gürgen
Kazım Cür

Konya ve Beyşehir	Nursel Kaşa
" " Ermenek	Ahmet Yaman
" " Hadım	Sıtkı Şaplak
" " Ilgın	Ahmet Çeker
" " Karapınar	Fehmi Yazıcı
" " "	Mevlüt Büyükkara
" " "	Yüksel Hacı

KÜTAHYA

Kütahya ve Altıntaş	Yaşar Aydın
" " Gediz	İsmail Aslaner

MALATYA

Malatya	Ahmet Şentürk
" "	Şahin Ekin
" ve Salihli	Şavban Eroğlu
" "	Muharrem Yılmaz

MANİSA

Manisa ve Demirci	Mustafa Özcan
" " Kula	İsmail Tosun
" " Soma	İhsan Kutlusoy
" " "	Ruşen Hakkı

MUĞLA

Muğla	Cenap Turunç
" ve Bodrum	İbrahim Uygur
" " "	Süleyman Nuri Öz
" " Fethiye	Mehmet Tokatçı
" " "	Nuri Koyuncu
" " "	Ünal Dirlik
" " Milas	Şeref Yılmaz
" " Yenice	Orhan Kırılı

NEVŞEHİR

Nevşehir ve Akpınar	Mustafa Özkan
" " Hacıbektaş	Celalettin Olgun
" " Ürgüp	Emrullah Güney
" " "	Mustafa Erdoğan

NİĞDE

Niğde	Hasan Yeğin
" ve Bor	Ramazan Bozkır
" " "	Talat Gün

ORDU

Ordu	Mehmet Ekizoğlu
" "	Muzaffer Akdoğan
" ve Akkuş	Kaya Demirel
" " "	Nurten Aran
" " Ünye	Muammer Dursun

RİZE

Rize	Mustafa Yılmaz
" ve İkizdere	Ercan Eyüboğlu

SİVAS

Sivas	Mehmet Güler
" "	Ömer Cahit Yıldız
" ve Gemerek	M. Uludağ
" " Gürün	Rüştü Gür
" " Koyulhisar	Doğan Uluocak
" " Şarkışla	Mehmet Kardeşahin

TOKAT

Tokat	Fuat Ağapınar
" "	Fahrettin Taşpınar,
" ve Erbaa	N. Kemal Önder

TRABZON

Trabzon	Fehmi Kepenek
" "	Mehmet Ekizoğlu

URFA

Urfa ve Birecik	Hayrettin Kayapınar
-----------------	---------------------

UŞAK

Uşak	Balabancı Kandemir
" ve Eşme	Ali Alban
" " "	Atilla Erdemli

V A N

Van Mevlüt Okayer
 ” Nedim Orta

Y O Z G A T

Yozgat Emin Sevinç
 ” Muharrem Sıvı
 ” ve Çayıralan Tevfik Gedikli

Z O N G U L D A K

Zonguldak Gültekin Yazgan

A Z E R B A Y C A N

Azerbaycan Nihat Başta

B U L G A R İ S T A N

Bulgaristan ve Kemaller Ahmet Hezarfen

I R A K

Irak ve Telefer Mehmet Gözsünoğlu

İ R A N

İran H. Fehmi Okumuş

K I B R İ S

Kıbrıs Bahire İnan

K E R K Ü K

Kerkük Cemil Emin
 ” Nermin Neftçi
 ” M. Taha Kayacı

D Ü Z E L T M E L E R

Sayfa	Kolon	Satır	Yanlış	Doğru
4453	2	42	[→ beyliklere çıksın]	[→ beyliklere çıksın]
4455	2	26	[bemecosuñ]	[bemecösuñ]
4500	2	38	[→ evsimek]	[→ evsimek (I)]
4507	1	20	eklenecek	gavlağ [→ kavlak]
4510	1	27	”	goñlağ [→ koğak]
4553	1	15	[... , kındırlanmak]	[... , kıldırılanmak]
4603	2	25	[→ namlık]	[→ namlik]
4659	1	13	[seğirtmek]	[seğirtmek (II)]
4662	1	30	sağsakbeyni	çıkarılacak
			[→ sakıskanbeyni]	çıkarılacak
4671	1	13	,şapşak]	,sokurdama,
4701	1	23	,sokurdama,	,sokurdamak,
4818	1	2	yeğın (I)	yegin (I)

A

â Tarlası çok olan kimse, ağa. (Yusufoça *Göhlisar -Brd.)

aba (I) [ābıla, apla] 1. Anne. (Gök-dere *Akdağmadeni -Yz.; Kızıl-cın *Sarıoğlan -Ky.) 2. Üvey ana. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Bü-yük kız kardeş, abla. (-Uş.; *Kula-Mn.; Gezende *Gülner -İç.)
[ābıla] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[apla] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aba (II) Palto. (-Uş.)

ababil Dağ kırlangıcı. (Dereçine *Sul-tandağı -Af.)

abacur Abajur. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

abadon [-> abassöğ]

abağınslan [abanslan, afanslan] Bir-den, ansızın. (Beşikdüzü *Vakfike-bir -Tr.)

[abanslan] : (Beşikdüzü *Vakfike-bir -Tr.)

[afanslan] : (Beşikdüzü *Vakfike-bir -Tr.)

abah [abbari] Şaşma bildirir ünlem. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[abbari] : (Afşar, Pazarören *Pınar-başı -Ky.)

abal 1. Peynir topağı : Kaç abal pey-nir aldın? (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.) 2. İri parça. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

abalama gabalama Tıka basa, pek çok: Şiniği abalama gabalama dolduruñ da hak geçmesiñ é mi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

abalamak Baskı yaparak canından bezdirmek : Abalamayın beni, ben

size ne yaptım! (Bölceagaç *Man-yas -Ba.)

abannamak Uzun adımlarla yürümek, adımlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

abannaya debennéye Güçlülle : Aşama gadak çapada yoruldu, eve de abannaya debennéye gelebildim. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

abanslan [-> abağınslan]

abariş Sevinme bildiren ünlem. (Mey-vabükü, Güzel, Akçakesc, Akbaş, Bademli köyleri *Güdül -Ank.)

abassöğ [abadon, abassöğodene, abas-söğodeneme, abo, abodde, abore, abou, abu] Korku, kuşku, çöşku bildiren ünlem. (Beşikdüzü *Vakfi-kebir -Tr.)

[abadon] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

[abassöğodene] : (Beşikdüzü *Vak-fikebir -Tr.)

[abassöğodeneme] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

[abo] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

[abodde] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

[abore] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

[abou] : (-Af.)

[abu] : (Saraycık *Altıntaş -Kü.)

abassöğodene [-> abassöğ]

abassöğodeneme [-> abassöğ]

abaşumaz Şişmiş, kabarmış (ağaç, odun, tahta vb. için). (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

abaza Cinsel istekleri istimna yoluyla gideren erkek. (-Kn.)
abazan Parasız, kazançsız, işsiz : *Abazanı birine kim gız véri?* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
abazmak Ağaç kabarmak, şişmek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
abazıpa Dar paçalı pantolon. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
abbari [→ abah]
abdashık Aptes alınan, el yüz yıkanan yer. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
abéy Ağabey. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
abgun [→ ağb]
abica Amca. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
abıla [→ aba (I) -3]
abilobut Geniş yüzü, kaba saba ve aptal (kimse). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
abidik gubidik Saçma sapan, abuk sabuk (söz için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ablak 1. Gösterişli. (Güzel *Güdül -Ank.) 2. Yüksek. (Güzel *Güdül -Ank.)
abo [→ abassöğ]
abodde [→ abassöğ]
aboh Usanç bildiren ünlem. (Yusufoğlu *Göhlhisar -Brd.)
abohlâma İnek için yapılan sulu, sıcak yal. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
abohlâmak Aldatmak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
abore [→ abassöğ]
aboşumaz Bellendikten sonra bir kez yağmur yağmış tarla. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
abou [→ abassöğ]
abramak Becermek, başarmak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

abraş [apraş] 1. Sarışın, çilli yüzü kimse. (Meyvabükü, Güzel, Akça-kese, Akbaş *Güdül -Ank.)
[apraş] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 2. Çirkin, biçimsiz. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 3. Çopur yüzü (*Güdül ve köyleri -Ank.)
abson (I) Avutma. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
abson (II) [apson] Büyü, sihir. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[apson] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
absonlamak Avutmak: *Boş oturacağını şu çocuğu absonlayıver.* (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
abu [→ abassöğ]
abuhlamak Aldatmak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
abuhlanmak Güvenmek, bel bağlamak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
acabakına [→ acabana]
acabana [acabakına, acap] Acaba. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[acabakına] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[acap] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
acalma Dağlarda yetişen, tadı buruk ve ekşice bir çeşit elma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
acamı (I) Aşısız meyve ve ağacı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
acamı (II) Toy, deneyimsiz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
acap [→ acabana]
acaplamak Kınamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
acar Gürbüz, güçlü, sağlam, dinç : *Ahmet acar bir delikanlıdır.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; Saraycık *Altıntaş -Kü.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

ace Arkadaş. (*Kaş ve köyleri -Ank.)
acel sabun Su değmemiş sabun. (-Ml.)
acer Taze, yeni. (-Gaz.; Kızılcın, *Sarıoğlan -Ky.; -Kırş.)
acıcik [acıh, acık, acıcık] Azıcık, biraz. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[acıh] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[acık] : (*Kula -Mn.; Kızılcın *Sarıoğlan -Ky.)
[acıcık] : (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
acıçamur [→ acısu]
acıgünéyik Tereye benzeyen, salataya konulan bir çeşit yaban otu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
acıh [→ acıcık]
acıhamura Maya. (-Vn.)
acık [→ acıcık]
acıktan Biraz sonra : *Acıktan size uğrayacağım.* (-Uş. ve çevresi)
acılı Üzüntü verici, can sıkıcı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
acumak Tarlalarda biten acı, sütlü bir ot. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
acırga Turp. (-Ky.)
acısu [acıçamur] Madensuyu. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[acıçamur] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
acışmak Acı duymak, üzülmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
acıtmak Acı çektirmek, üzmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
acızmanmak Sızlanmak, yakınmak. (*Sütçüler -Isp.)
acıcık [→ acıcık]
acığ Üzüntü. (Kerkük)
acığlanmak Kızmak, darılmak. (Kerkük)

açğı Anahtar. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
açık araba Kamyon. (*Beyşenır, *Seydişehir -Kn.)
açık gapı 1. Konuğa kapısı açık, konuk sever aile. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Barınabilecek yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
açkı Yufka açma. (*Antakya -Hat.)
âda [agda] Kaynatılarak koyulaştırılmış pekmez, şeker vb., ağda. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[agda] : (*Kula -Mn.)
adaklamak Bebek yalpalayarak yürü-mek : *Bebek adaklıyor.* (*Sütçüler -Isp.)
adaleyleği Uzun, biçimsiz nesneler için. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
adamcıl İnsandan kaçmayan, evcil (hayvan için). (-Ml.)
adamlık [adamlık] Görgülü olma, insanlık, saygıbilirlik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[adamlık] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
adamlık [→ adamlık]
adamsamak [adamsamak] Adam yerine koymak, önemsemek. (*Manyas -Ba.)
[adamsamak] : (*Manyas -Ba.)
adamsamak [→ adamsamak]
adamsınmak Önemsenmek, adam yerine ne konmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
adaş Arkadaş, eş. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
adı batası [adı batasıca, adını eller alsın] Ölesice anlamında ilenç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[adı batasıca] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[adını eller alsın] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
adı batasıca [→ adı batası]
adı belli olmak 1. Ortaya çıkmak, bilinmek: *Bu işin adı belli.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Değeri belli olmak: *Gara öküzün adı belli,* 1000 TL. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
adı İnatçı: *Adı adamın biri.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
adım sektirmemek Kaçtırmamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
adını eller alsın [→ adı batası]
adını gomat 1. Karar vermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bir şeyin parasal değerini biçmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
adı üstü Adını aldığı aile büyüğü: *Benim adı üstüm Hayriye Abı'nın gocası Sıtkı Beymiş.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
adı yaman Badem. (Karakaya -Ky.)
adıysa Oysaki, halbuki. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve çevresi -Ank.)
adileşmek İnatlaşmak, çekişmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
adine Yağmur duası. (-Af.)
adölet Tüze. (Şenoba *Uludere -Hak.)
afakan Yürek çarpıntısı, çosku. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Kozluca -Brd.)
afanslan [→ abağınslan]
afara Çok yaramaz, kötü. (-Ml.)
âfem Beceriksiz, tembel. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
afırtmak [afurmak] Uğrulamak, çalmak. (Armutlu -Sm.)
[afurmak] : (Armutlu -Sm.)
afıyan Afyon. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

afıyancı 1. Haşhaş işi ya da alım satımı ile uğraşan kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Afyon tutkunu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
afkun [→ ağb]
afkurmak Saçma ve yersiz konuşmak. (*Manyas -Ba.)
afılaya gitmek Boşa gitmek. (Alatepe -Ay.)
aftaba İbrik. (-Ks.)
afur Hayvanlara yem verilen yer, yemlik, yalak. (-Ks.; Kale *İlgaz -Çkr.)
afurmak [→ afırtmak]
aga [ago] 1. Büyük erkek kardeş. (-İz.; Kuzköy *Akkuş -Or.; *Güdül ve köyleri -Ank.; -Kn.)
[ago] : (*Sarıkamış -Kr.; Gezende *Gülner -İç.)
2. Saygıdeğer (kimse). (*Kula -Mn.)
agda [→ âda]
agı Ağ. (*Kula -Mn.)
agıl Yük, ağırlık. (*Kula -Mn.)
ago [→ aga -I]
ağ (I) [ağı] Tırtıl. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[ağı] : (*Güdül -Ank.)
ağ (II) Ak. (-Kn.)
ağ (III) Don, pantolon vb. nesnelerin iki paça arasındaki birleşme yeri. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağa Dostum, arkadaşım anlamında seslenme ünlemi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağal Ağıl. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
ağalık etmek 1. Ağırlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bağışta bulunmak, yardım etmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağalık taslamak Böbürlenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ağarı [ağrı] 1. -den beri, -den başla-yarak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 2. Yönünden, doğrultusundan: *Dağlardan ağarı yağmur geliyor.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
[ağrı] : (Ayrancılar *Torbalı -İz.; -Gaz.; Karapınar *Ermenek -Kn.)
3. Çok uzak, sonsuz: *Ağarıya gitsin.* (Irak)
ağarmı Meyvelerde olgunlaşma durumu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağartı Sütten elde edilen yiyecekler. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Ml.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ağartma Pirinci ağartmakta kullanılan yuvarlak, ağır bir çeşit tokmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
ağb [abgun, afkun, ağbun, ahbın, ahbub, ahpun, apkun] Gübre. (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)
[abgun] : (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)
[afkun] : (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)
[ağbun] : (-Ml. ve çevresi)
[ahbın] : (-Ml.)
[ahbub] : (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)
[ahpun] : (*Refahiye -Ezc.)
[apkun] : (Kızılcam *Sarıoğlan -Ky.)
ağbun [→ ağb]
ağcalık Sevinmelik, bahşış. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ağcıl [→ akcıl]
ağdırlık Eksik, kusur. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
ağdırlıklı Yüklenmiş yükün bir yanının daha ağır olması. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
ağdırmak Bir yana sarkmak, ağır basmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ağgın Aşırı: *Ağgın gitmek.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ağı [→ ağ (I)]
ağı bardağı 1. Becerikli, akıllı ve bilgili kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Atılğan, gözü pek, yaramaz çocuk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağıcılık Kadınların iş yaparken giydikleri geniş ağı, uzun paçalı don. (Hacılyas *Koyulhisar -Sv.)
ağıcıceği Zakkum. (Lefkoşa, Kıbrıs)
ağı düğü 1. Zararlı ya da değersiz yiyecekler. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Em ya da em olarak kullanılan yiyecekler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağıla avluya sığmamak Sağa sola saldırmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
ağı olmak Neşesi, düzeni bozulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağır Olgun, babacan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağıra almak Umursamamak, işi yavaşla-mak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağır ayaklı Gebe, yüklü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağırmı yeñitmek Kendini küçük düşürmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağırlaşmak Yemek bozulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağırlık (I) Tabanca. (-Ks. ve çevresi)
ağırlık (II) Başlık parası. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağırnaz Konuksever, eliaçık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ağırsanmak [→ ağırsımmak]
ağırsımmak [ağırsanmak] Ağır bulmak, yüksünmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[ağırsanmak] : (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
 ağıt etmek [ağıt goparmak] Ölenin arkasından övgü ve acı belirten ezgi söyleyerek ağlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 [ağıt goparmak] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağıt goparmak [-> ağıt etmek]
 ağı yutmak Zehirlenmek, zehirlenmeye razı olmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
 ağız (I) 1. Kez, kere. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Başlangıç, ilk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız (II) Yersiz övgü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız (III) Fırında bir kezde pişirilen ekmek sayısı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağıza düşmek Dedikodusu yapılmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağıza gomat Yemek, tatmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız ağıza vemek 1. Karşılıklı konuşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Gizlice fısıldaşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Sözbirliği yapmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız aşmak (I) 1. Karşı gelmek, ağızını açmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Azarlamak, paylamak, ağızını açmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız aşmak (II) Oruç bozmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız bağı Çuvalların ağızına bağlanan ip. (-Sv.; -Ky.)
 ağız bozmak Kötü söz söylemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ağız dadı (I) Tadımlık verilen yiyecek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız dadı (II) Sağlık, mutluluk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız eğmek Alay etmek, eğlenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız esgitmek [ağız yormak] Boşa konuşmak, çene yormak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 [ağız yormak] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız gokusı Aşağılayıcı söz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağızını yemek İyisini kendine ayırmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
 ağızları bi Anlaşmış, sözbirliği etmiş kimseler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız öğretmek Akıl vermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağız tutması Yeni doğan yavrunun, anasının ilk sütü ile kabız olması. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
 ağız yaşılamak [ağız yassılamak] Karşısındakinin sözünü alaylı olarak yinlemek, öykünmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 [ağız yassılamak] : (-Vn.)
 ağız yassılamak [-> ağız yaşılamak]
 ağız yormak [-> ağız esgitmek]
 ağlamak (I) Sözüden dönmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağlamak (II) Budanan asmanın kesilen yerinden özsuyu akmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağlamsı Ağlamaklı, ağlayacak gibi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağlanmak Durumundan yakınmak. (*Manyas -Ba.)
 ağlarıcı Çok çabuk ağlayan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağlarlağaç Salkımsöğüt. (-Tr.)

ağlaz Mızıkçı, oyunbozan. (Kütüküt *Şebinkarahisar -Gr.)
 ağlazlık Oyunbozanlık, mızıkçılık. (Kütüküt *Şebinkarahisar -Gr.)
 ağmak (I) Toplanmak. (Afşar, Pazarcören *Pınarbaşı -Ky.)
 ağmak (II) 1. Yükselmek, çıkmak, tırmanmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Patlangıç *Fethiye -Mğ.) 2. Geçivermek. (*Eşme -Uş.)
 ağmak (III) [ağınmak] Ağır gelmek, yükün bir yanı aşağı sarmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Kula -Mn.)
 [ağınmak] : (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
 ağman Kusur, eksik. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 ağmansız Güzel, kusursuz, eksiksiz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağmaz dönmez Büyük ve ağır (nesne). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağnanmak Hayvan, sırtüstü yatıp yuvarlanmak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 ağınmak [-> ağmak (III)]
 ağnur Gururlu, onurlu : Şunun ağnurluğuna bakın. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 ağı [-> ağı -2]
 ağıberi Öteberi. (*Soma -Mn.)
 ağırlık Hastalıklı. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
 ağırıncı Kırılmak, gücenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağırlı olmak Birisine yük olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağırtı (I) Bir çeşit erkek tıraşı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 Ağırtı (II) Avrupa. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ağsak Topal, aksak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağsamak Topallamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 ağsırmak Aksırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağsak Arı, böcek sakması -deniyle deride oluşan şişlik, sertlik. (Ankara, Meyvabükü *Güdül -Ank.)
 ağsamacan [ağsamadekili] Akşama dek. (*Halfeti -Ur.)
 [ağsamadekili] : (*Pozantı -Ada.)
 ağsamadekili [-> ağsamacan]
 ağşar Küllü su. (*Tosya -Ks.)
 ağı Zehir. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 ağulanmak Zehirlenmek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 ağız Yeni doğmuş ineğin ilk sütü. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 ağzaçık Bir çeşit börek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağı kenetli 1. Sır vermeyen. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Konuşmayan, suskun. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağına düşmemek Yapacak güçte olmamak, becerememek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağızı dutmak Az konuşmak, sır saklamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağızı gegelemek Karşısındakinin sözünü yineleyerek alay etmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 ağızı sallamak Oyalanmak, geç kalmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ağızı yavşalamak Ağız eğerek alay etmek. (Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 ağız yokarı 1. Abartıcı. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Pahacı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ahacık [-> ahan]
ahacık [-> ahan]
ahan [ahacık, ahacık] İşte. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[ahacık] : (-Af.)
[ahacık] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
ahar Gelir. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ahbın [-> ağb]
ahbub [-> ağb]
ahduman Öç. (-Ks. ve çevresi)
ahduman almak Öç almak. (-Ks. ve çevresi)
ahdiyar Yaşlı. (Kesirik -El.)
ahenk Eğlence. (*Kula -Mn.)
ahınmak 1. İlgı duymak. (Göre -Nş.)
 2. Sevmek, tutulmak. (Göre -Nş.)
ahırev Ahıra bitişik tek katlı ev. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ahlet Yaban armudu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ahletgacı (I) Yassı taşlarla oynanan bir çocuk oyunu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ahletgacı (II) Dilimlenerek kurutulmuş ahlat kurusu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ahmağısladan Hafif yağın yağmur. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ahmediye Kalmca, renkli başörtüsü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ahpun [-> ağb]
ahraç [-> arkaç (I) -I]
ahrap Akrep. (Gezende *Gülner -İç.)
ahşam Akşam. (Büyük Karapınar *Ermenek -Kn.)
ak (I) Gölün derin ve otsuz yeri. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ak (II) Süt, yoğurt vb. yiyecekler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aka (I) Akarsu. (-Ba.)

aka (II) Ağabey. (*Kula -Mn.)
akaba Eğimli, yokuş. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
akalın Haydi : *Akalın gidelim.* (*Kaş ve çevresi -Ant.)
ak alma Yaz elması. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ak ana Üvey ana. (Yenişar *Şarkı-karaağaç -İsp.)
akar (I) 1. Çağlayan. (Akbaş, Meyvabükü *Güdül -Ank.) 2. Akıntılı yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akar (II) [-> akarca -2]
akarca [akar (II)] 1. Kemik veremi. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Sv.; -Ky.) 2. İşleyen yara. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[akar (II)] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akar gocar 1. Çabuk bozulan (yiyecek için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 2. Kusur, eksik, sakatlık : *Ne kadın güz, akarı gocarı yok.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akarpa Bir çeşit arpa. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akaş Muhallebi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akbacık Çok ak. (*Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.)
akbakla Kuru fasulye. (-Ks.)
akböce Kuru fasulye ve yemeği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akbuba Akbaba kuşu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akça Akımsı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akçadağ [akçağış] Kerestesi ak, yağsız, sert bir çeşit ağaç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[akçağış] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

akçağış [-> akçadağ]
akcarımt Sulu, yumuşak, tatlı, erken olgunlaşan yaz armudu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akcılı [ağcıl] Akı çok, akcıl. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[ağcıl] : (-Ml.)
akcılığarabalı Erken olgunlaşan bir çeşit kiraz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akçaç Nohut büyüklüğünde, sarı meyveli bir çeşit ağaç. (Çaltı, Meyvabükü *Güdül -Ank.)
akdar dönder Evirip çevirme, alt üst etme. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akdarmak 1. Altüst etmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Elden geçirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akdiken Kurlarda yetişen ak dikenli bir çeşit ot. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akdon Uzun, paçası bağlı, ak, erkek donu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akdoncak Çırcıplak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ak düşmek Meyvelerde ilk olgunlaşma belirtisi başlamak : *Kireze ak düşmüş, yaz gelüyo gâli.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akgavak Geniş dalı, kalın gövdeli, boyu çok uzayan bir çeşit kavak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akgernez Ak bir çeşit buğday. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akgevrek Ak ve sert kabuklu bir çeşit üzüm. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ak gök 1. İyi kötü, az çok : *Ak gök néyise gabılımdır, getiriñ.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yarı olgunlaşmış meyve. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

akguş Ak, apak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akguyruk İyi, bir çeşit çay. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ak gün Mutlu, iyi gün. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akgüneyik Kurlarda biten, yenilen, ak bir çeşit bitki. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akibat (I) Avukat. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akibat (II) Kötü. (-Af.)
akıd Pekmez kaynatılırken kıl, çöp vb. nesneleri almaya yarayan araç. (-Ml.)
akıla dammak 1. Anımsamak, aklı gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 2. Oranlamak, kestirmek : *Senin gelceñ aklıma damdıydın zaten.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akıla ziyan Akıl almayacak, olağanüstü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akılbalık Buluç çağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
akılcı Akıl veren. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akıl ermezlik İşine gelmezlik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akım Saygılı, iyi eğitim görmüş çocuklar için seslenme ünlemi : *Akım, sen bize neden gelmez oldun.* (Gezende *Gülner -İç.)
akındırık Çamsakızı, reçine. (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)
akıntılı Budaksız, düzgün ağaç, tahta. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akırcımlı Akı, yer yer akları olan (kumaş için). (Yenişar, Gölkonak *Şarkıkaraağaç -İsp.)
akırdak Uzun mertek. (*Antakya -Hat.)
akış akış Akın akın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

akış etmek Akmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
akıtma 1. İçine haşhaş, yağ ve pekmez sürülerek yapılan börek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Sacta pişirilen bir çeşit hamur yemeği. (-Ed.) 3. Yağda kızartılan hamur. (Şumnu, Bulgaristan)
akıtmak (I) Sulamak : *Koyunları akıt da gel.* (-Uş.)
akıtmak (II) İşemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akıtmak (III) Düşürmek, yitirmek : *Paraları yolda akıtmış.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akıtmak (IV) Gönül vermek, ilgisi yönelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akıllık Omurilik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aklan Akarsuların hızlandığı yerler. (*Antakya -Hat.)
aklanıp paklanmak Kötü işleri bırakmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
aklap Armut iriliğinde ahlata. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akma Atların alınlarındaki ak bölüm, ak leke. (*Antakya -Hat.)
akmak Ağaçlara su yürümek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akmun Hayvan dışkısı. (*Hekimhan -Ml.)
ak oşun Kirli nesne yıkayana ak olsun anlamında dilek olarak söylenir. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
akraç Eğimli toprak alan. (-Ml.)
ak sakallı Ermiş, eren. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aksata Alışveriş. (*Güdül köyleri -Ank.)
aksata yapmak Alışveriş yapmak. (*Güdül köyleri -Ank.)

akşam boccalaması Akşamın alaca karanlığı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
akşamca Akşam. (Beşikdüzü Vakfı-kebir -Tr.)
akşam otu Akşam ezanı sırası. (Yusufoğlu *Göhlisar -Brd.)
aktaraç Sac üstündeki ekmeği çevirmeye yarayan tahta ya da demir araç, evirgeç. (Kale *İlgaz -Çkr.)
aktarmak 1. Tarlayı ikinci kez sürmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Harmanda dövülen arpa ve buğday saplarını alt üst etmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
ak toprak 1. Ak badana toprağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İnce killi, kireçli toprak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
akyel Lodos. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
Akyıldız Çobanyıldızı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
al 1. Aldatmaca. (Beşikdüzü *Vakfı-kebir -Tr.) 2. Düzen, tuzak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ala (I) Karla örtülü yerde açıkta kalan toprak parçası. (Büyük Karapınar *Ermenek -Kn.)
ala (II) Al karışık, alı : *Ala keklik gibi sekiyor.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ala bele (I) Açıklı koyulu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ala bele (II) Gelişigüzel (yapılan iş için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ala böce Genellikle tazesı yenilen renkli fasulye. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ala bula Bulanık, iyi görülemeyen : *Ala bula gördüm eyce tēniyemedim.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alabursa Bir çeşit tıraş biçimi. (*Gediz -Kü.)

alaca (I) 1. Aklı karalı. (-Ml.; *Ermenek -Kn.) 2. İki renkli. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 3. Çeşitli desenli (kumaş için). (Gezende *Gülner -İç.) 4. Kalınca dokunmuş, kalın çizgili, kadın elbiselik kumaşı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alaca (II) Üzüme düşen olgunlaşma belirtisi, ben. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
alacaaş [→ alcaası]
alacamehriban Karışık renkli ağaçkakan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alacatane Bulgurla pişmiş mercimek yemeği. (-Uş.)
alacığı [→ alayı]
alacık Yaylaya kurulan hasır bir çeşit çadır. (-Af.; -İsp.)
alacın Ahiret. (*Kilis -Gaz.)
alacakır Yarı olgunlaşmış (meyve için). (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
alacık (I) Apaçık, açık kalan yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alacık (II) Çardak, basit barmak, kulübe. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.; -Vn.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
aladarbız Tava gelmemiş, kuru toprak. (-Sv.; -Ky.)
aladiri 1. Ölecek durumda, can çekişen. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Uçamayan, yürüyemeyen (hayvan yavruları için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ala düşmek Meyveler olmaya başlamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
alaf (I) 1. Hayvanlara yedirmek için kurutulmuş ot, mısır sapı. (Kalfa *Manyas -Ba.; Boğazcık *Perşembe, -Or.; -Çr.; -Tr.; -Ml.) 2.

Hayvanların yem yediği yer. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
alaf (II) [→ alav]
alafalak Güvercine benzeyen bir çeşit orman kuşu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alafat Çok iri ve korkunç : *Alafat bi ilan gördüm.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ala fikirli Karşı iki düşünce içindeki kimse : *Babam da ala fikirli, bir alası oluyor bir almyası.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
alaflamak Hayvanı otla beslemek. (Kalfa *Manyas -Ba.)
alagaranlık Akşam ya da sabah karanlığı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alagaşak Az pişmiş : *Garbaslıyı alagaşak yedim.* (Meyvabükü, Akbaş, Güzel *Güdül -Ank.)
ala gasmak 1. Ahp kaçmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Evlenmek için kız kaçırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alage Al da gel. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alagurık Sevimli, yaramaz, kurnaz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alagomak Ahkoymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alagöz (I) Kırılarda biten ince, kılçıklı bir çeşit yaban otu. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
alagöz (II) Bir çeşit kara üzüm. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alaguşluk Sabahla öğle arası. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alağaz Boşboğaz, geveze. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi.)
alağız Başkalarının çıkarlarını savunan kimse. (Kösektaş *Hacıbektaş -Nş.)

alahop Kıyamet. (*Kilis -Gaz.)
alak Çiftleşmek isteyen dişi köpek.
 (Yenice -Mğ.)
alakabak Palamut yiyen, sesleri yansıtan karga büyüklüğünde bir çeşit kuş. (*Güdül köyleri -Ank.)
alakant 1. Çay yerine içilen sıcak, tatlı su. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 2. Sıcak şerbet üstüne konulan ve iki renkli görünen çay. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alakarga Tüyleri karışık renkli karga. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alakéyf Az sarhoş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alak malak 1. Belli belirsiz. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Gelişigüzel, düzensiz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alalusul Gelişigüzel: *Alalusul bişe alah.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
alama Ele alınıp atılacak büyüklükte, yuvarlak taş. (*Eşme -Uş.; *Kula -Mn.)
alamaç Alev'in sağa sola dağılması. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
alamak Alev: *Alamak almak yapıyor.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
Alamanacı Almanyaya işçi olarak giden kimse. (*Eşme -Uş.)
alamangumpili İri, sarı ve sert, iyi, bir çeşit patates. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alamuk Yer yer bulutlu gökyüzü. (Beşikdüzü *Vakıfkebir -Tr.)
alañ Ekili tarlada ürün çıkmamış, boş yerler: *Tarlanın yarısı alañ galmış.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alañ tarañ Karmakarışık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alap şap Özensiz yapılan iş. (-Af.)

alarmak Kızarmak, kırmızılaşmak. (-Or.)
ala sulu Olgunlaşmaya başlamış meyve. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alaşa Başkalarının çıkarları için çalışsan. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
alaşar Yüzünde ak lekeler, kabarcıklar bulunan genç. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
alat Uykudan uyanan ipek böceğinin yaprağa saldırması, evenen yemesi. (-Ba.)
alav [alaf (II), alaz] Alev. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Ada.)
 [alaf (II)] : (*Güdül -Ank.)
 [alaz] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alav algını Sıcaktan kurumuş ürün. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alavlanmak (I) Kavga kızılsmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alavlanmak (II) Hastanın ateşi yükselmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alavuz Sobayı çalı çırpı ile az yakma. (-Ks.)
alayçık Küçük bağ evi. (Gaziler *Sarıoğlan -Ky.)
alayı [alacığı] Toptan, hepsi. (-Gaz.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Gaziler *Sarıoğlan -Ky.)
 [alacığı] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
alaz [→ alav]
alazlamak Aleve tutmak. (-Ada.)
alazlanmak Beden parça parça kızarmak. (-Ks.)
al bağlamak 1. Gelin olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Sevinmek, mutlu olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
albaşma Üzüntüden bayılma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

albastı Doğum yapan kadınlarda görülen ateşli hastalık. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
al başı Al duvaklı gelin. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
albız Şeytan. (-Sv.; -Ky.)
albulak Kıpırmızı. (*Sütçüler -Isp.)
alcaaşı [alacaaş] Aşure. (Babadağ *Sarayköy -Dz.)
 [alacaaş] : (-Af.)
alça Erik. (-Vn.)
alçacak Alçak, yüksekliği az, yere yakın. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
alçatmak Korkutmak, baskı yapmak: *Ölanı mahallede çocuklâ bék alçatmışlâ.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aldırmak Yakını ölmek : *Yavrımı aldırdım, nerelere gidén ben gâri.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aldıverdi 1. Alışveriş. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. İlişki. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ale Ela. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alengirli 1. Karışık, anlaşılmayan : *Amma da alengirli iş ha!* (-Dz.; -Gaz.; -Yz.) 2. Dönek, sözünde durmayan. (-Dz. ve çevresi)
alepşap Hemen : *Duya duymaz alepşap gaktım.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
al etmek Alt etmek, üstesinden gelmek: *Her işi dutunca al etdi.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
alfat Ahlat. (*Soma -Mn.)
al ge Getir. (*Gediz -Kü.)
algelin 1. Ateşli hastalıktan al lekeler oluşmuş (deri için). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Çiçek açmış (ağaç için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

algın (I) Hastalıklı, cılız. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Kn.)
algın (II) Alınan. (-Af.)
algıncılık Hırsızlık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
alıcı (I) 1. Öldürücü hastalık. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Azrail. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alıcı (II) Gezgin tecimci. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alıcı (III) Şahin, kartal vb. yırtıcı kuş. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Vn.)
alık (I) Boğaların omuzlarındaki et yığını: *Boğanın alığı çok büyük.* (Karapınar *Ermenek -Kn.)
alık (II) Dizleri tutmayan, hasta (hayvan için). (Ulukışla *Bör-Nğ.)
alık (III) Kirli, pis (giysi için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alım (I) Alacağı, alabileceği : *Bugün ben alımı aldım.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
alım (II) Suç karşılığı ceza. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alım (III) Uсталık, beceri, yetenek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alım (IV) İstek, dilek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alımkâr Alıcı olan : *Önceden alımkâr oldu, soñutdan caydı.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alımsamak Alacak olmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
alın [→ allaç]
alın çekgisi [→ alın çekisi]
alın çekisi [alın çekgisi] Çevreyi başa bağlamak için alından geçirilen ince şerit, bağ. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[alın çekgisi] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

aldırmak İlgilenmek, aldırış etmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alınmak Hayvan gebe kalmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alıp veremediği olmak Karşılık veremediği bir kötülük görmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
alıştırmak (I) İki tahtayı aralıksız ekleme. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alıştırmak (II) Sindirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alız Kurnaz, sinsî ve açgözlü : *O ne alız tilkidir, bilirim ben onu.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alızlamak Zayıflamak. (*Beyşehir-Kn.)
alkış Dua : *Bana alkış etti.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
allaç [alın] Karşı. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
[alın]: (Dereçine *Sultandağı -Af.)
allah adamı 1. Doğru, dürüst, güvenilir adam. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bilgisiz, ahmak, saf adam. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
allâk Dönek. (*Kula -Mn.)
allanmak Boyanmak, süslenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
allaseñ Allahını seversen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
allı allına Yüzde yüz, iki kat : *Allı allına kazanmak günah valla be.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
allıcağı İki kaşın arası. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
allını aldırma Kaş aldırıp, alına ve yanağa düşen saçları kestirip boyanmak, süslenmek (genç kızlar için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alma Parlama, tutuşma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

almacık Yapraklı hıyar yaprağından daha küçük, kara köklü, hayvanların istekle yediği bir çeşit ot. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
almalık Elma bahçesi. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.)
almamak Sağmal hayvan, yavrusunu emzirmemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alo Kara erik. (-Vn.)
aloğlu Şarap yapmakta kullanılan koku, kehribar renginde bir çeşit üzüm. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
alt (I) Tarlanın, çukur, su toplanan bölümü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
alt (II) Eskiye çorabın tabanına yeniden yapılan terlik biçiminde bir çeşit yama. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
altalamak 1. Hastalık artmak ve yineleyerek hastayı güçsüz bırakmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Sindirmek, yenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
altatar [→ altıpala]
altbaş Alt yan, son. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
altıgıran 1. Başağı altı sıralı bir çeşit buğday. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Arpa. (-Af.)
altına etmek Çok korkmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
altından su çıkmak Rahatsız olmak, yerinde duramamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
altını çalmak (I) Bir yeri temizlemek, süpürmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
altını çalmak (II) 1. Tava, tencere vb. dibi tutmak, yanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bakır kap,

yemeği ağılamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

altını yakmak Üstünde yemek pişmekte olan ocağı yakmak,landırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

altınla oynamak Varlıklı olmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

altınoluk Kadın giysisi yapılan mavi, üstü çiçekli, parlak bir çeşit kumaş. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

altıntop Mimoza. (Lefkoşe, Kıbrıs)

altıpala [altatar] Altı mermi atan, toplu tabanca. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[altatar] : (*Antakya -Hat.)

alt tarafı ne İşin önemsizliğini anlatmak için. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

alt ucu En son, bitim. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

alt üst parası Ölenin arkasından yoksullara dağıtılan para. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aluç Alıç. (-Ks. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)

alüce Yeşil erik. (-Dy.)

alülalü Hindi. (Şenoba *Uludere -Hak.)

al üstüne al giymek Gösteriş yapmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

al üstüne mor giymek Çirkin, uyumsuz giyinmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

alver Alışveriş : *Seninle alverimiz yok.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

alyanak Bir çeşit şeftali. (Yeşilyurt *Güdül -Ank.)

al yeşil kuşanmak 1. Çok sevinçli olmak (için). (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.) 2. Süslü giyinmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

amanı bilmiñ Aman, sen bilirsin, yardım et. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

amanın Korku, coşku, sevinç bildirir, ünlem. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz. ve köyleri)

aman zaman diñnememek Fırsat vermemek, acımamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

Amarkan Amerika. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

amarkanomcası Aşılammamış, yabanıl asma. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ame Hala. (Gaziler *Sarıoğlu -Ky.)

amidaş Amca oğlu. (-Ml.)

amofta [amohita] Dağçileği. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

[amohita] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

amohita [→ amofta]

amrukturmak Özendirmek, imrendirmek. (-Ks. ve çevresi)

amsalık Aptal, alık, şaşkın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

amuca Amca. (Köseçobanlı *Gülınar -İç.)

añ (I) 1. Bahçe, tarla sınırı. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Aşağı Yaylabel -İsp.) 2. Tarla. (-Af.)

an (II) Hayvan damağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anā Korku, sıkıntı, şaşma bildirir ünlem. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anaç (I) Ana olma çağına gelmiş (genellikle hayvanlar için). (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Ml.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

anaç (II) Aşılana, yerinde gelişen, ana ağaç. (-Tr. ve köyleri)

anadan hiiren Anadan doğma, çırlıçırplak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

anadan yağın Çok susamış, kavrulmuş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anadat Ekin yüklemeye yarayan uzun saph, üç çatallı bir araç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anafur Yolsuz elde edilen para, rüşvet. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

anagule Yılana benzeyen bir çeşit sürüngen. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

anahalı Aybaşı (kadınlarda). (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ana kerpiş Enli, kalm, büyük kerpiç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anahh [→ **anahk** -2]

anahk [anahh] 1. Kaynana. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Yusufça *Gölhisar -Brd.) 2. Üvey ana. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[**anahh**] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

3. Düğünde anaya alman armağan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anamgarı Çok bilmiş (kız çocuğu). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ānanmak [annanmak, aūnanmak -2] Yerde sırt üstü yuvarlanmak, debelenmek (genellikle hayvanlar için). (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

[**annanmak**, **aūnanmak** -2] : (-Uş.; Dereçine *Sultandağı -Af.)

añapçı En önce : *Añapçı o bana vurdu.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

anarı beri Ufak tefek, öte beri. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anası danası Büyük küçük, ailece : *Anası danası, eve doldu galdılā.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anasını ağlatmak Dövmek, çeşitli kötülük yapmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

anasının gızı Bakire olmayan kız. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anasun Anason. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anaş Sevgi bildirir ünlem. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anay [ānēs] Korku ve şaşma bildirir ünlem. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

[**ānēs**] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anayana galmak Şaşmak, şaşırmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

anbal Bağ evleği. (*Bor -Nğ.)

anca 1. Ancak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. En çok. (-Uş.)

ancılayın Onun gibi. (*Kula -Mn.)

andaç (I) 1. Yan, kıyı. (*Eşme -Uş.) 2. Yöre. (*Eşme -Uş.)

andaç (II) Anı, armağan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

andal Bağ, bahçe sulamak için yapılan hendek, ark. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

andaval [angıdak, anıdak] Aptal, ahmak. (Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.)

[**angıdak**] : (Meyvabükü, Güzel, Çaltı *Güdül -Ank.)

[**anıdak**] : (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

andık (I) Sırtlan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

andık (II) Obur, açgözlü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

andır 1. Uğursuz. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.) 2. Bela, kötülük. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.) 3. Kötü yürekli. (Gülyalı -Or.)

andız (I) Genelev. (-Uş.)

andız (II) Yuvarlak, küçük meyveli, iğne yapraklı bir çeşit ağaç. (Karapınar, Üzümlü, Elmayurdu *Ermenek -Kn.)

anedder Anahtar. (Meyvabükü, Akbaş *Güdül -Ank.)

anelden Gizlice : *Anelden gidiver.* (Küçük Aşlama *Karapınar, *Ermenek -Kn.)

ānēs [→ **anay**]

anferim Aferin. (Şenoba *Uludere -Hak.)

angäre 1. Ortaklaşa yapılan köy işi, imece. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Devlet işi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

angarya [→ **angur**]

añgaz Yıkıntı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

angıdak [→ **andaval**]

añgılı Saygı, ünlü. (Yenice -Mğ.)

añğırdamak 1. Anırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yersiz ve gereksiz konuşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

angur [angarya, angurya] Hıyar, salatalık. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

[**angarya**] : (Kayacık *Gölhisar -Brd.)

[**angurya**] : (*Kaş ve çevresi -Ant.)

angurya [→ **angur**]

angut 1. Güzel öten, ak ve kahverengi tüylü bir kuş. (*Ardanuç -Ar.) 2. Sulak yerlerde yaşayan, perdeayaklı, ördekten büyükçe, kiremit renginde bir çeşit kuş. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

añğlamak Vurmak için silahı doğrultmak. (Yenice -Mğ.)

anıdak [→ **andaval**]

anık [→ **anuh**]

anım etmek Anmak, anımsamak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

añırdak Taze ceviz ya da söğüt dalından kıvrılarak yapılan bir çeşit borazan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

añrgan 1. Çok anıran, azgın erkek eşek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bağırarak ağlayan (çocuk). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anısmak Birlikte anmak (birini). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

añştırmak [→ **añştırtmak**]

anıt (I) Aptal, alık, budala. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anıt (II) Angut kuşu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

anıt benit Şaşma için. (-Af.)

anıtmak 1. Bön bön, aptal aptal bakmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Patlangıç *Fethiye -Mğ.) 2. Anlatılabilmek, aklına koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. İş özen-siz yapmak. (-Af.) 4. İlgisiz davranmak. (-Af.)

añız 1. Ekin biçildikten sonra tarlada kalan kökler. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Ürünü alınmış, sürülmemiş tarla. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

añız bozmak Anızlı tarlayı sürmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ankşama Çürümeye yüz tutan ağaç. (-Tn. ve çevresi)

anlık Yağan yağmurun bir ara durması. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

añmak Söylemek. (Yusufça *Gölhisar -Brd.; Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.)

annac [→ **annaç** -1]

annaç [annac] 1. Karşı. (-Uş.; *Gediz -Kü.; *Antakya -Hat.)

[annac] : (Ortaca Köyceğiz -Mğ.)
 2. Karşılık, yanıt : *Mektubumun annacı geldi.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Sn.; -Yz.; -Krş.)
 annağa gelmek Sözü işitecek, duyacak yere gelmek, yaklaşmak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 annah Üzüntü, pişmanlık belirtir ünlem : *Annah otamafili geçirdik.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 annaklamak [→ annamak]
 annam Beğeni, imrenme belirtir ünlem. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 annamak [annaklamak] Anlamak, kavramak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 [annaklamak] : (Gülyalı -Or.)
 annanmak, añnanmak 1. Şakalaşmak. (-Uş.) 2. [→ ānanmak]
 añaşmak Anlaşmak, sözleşmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 annat Dirgenin büyüğü. (Ece *Gediz -Kü.)
 annayışlı Anlayışlı, kavrayışlı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 anom Korku, şaşma bildirir ünlem. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ansak Topal. (Meyvabükü, Boyalı, Çaltı *Güdül -Ank.)
 ańsıratın [ansızdan] Birdenbire, an-sızın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 [ansızdan] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ansırmak 1. Aksırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Öksürmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ansızdan [→ ańsıratın]
 ańşırtmak [ańşırtmak] Sözle ya da davranışlarla anımsatmak, sezdirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 [ańşırtmak] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

antike Değerini, özelliklerini yitirmiş eski nesne. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 anuh [anuh] Nane. (-Ml. ve çevresi) [anuh] : (-Ml.)
 ań yeri Sınır, iki tarla arasında sınır için ayrılan yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 anzavır gavırı Aksi, inatçı, acımasız. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 apağlaması [→ apağlamsı]
 apağlamsı [apağlaması] Ağlayacak gibi. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.) [apağlaması] : (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
 apal 1. Tombul, gürbüz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. İri, iri parça. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 apalaklanmak Büyümek, gelişmek, gürbüzleşmek. (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 apalamak 1. Emeklemek : *Çocuk apalıyar.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül köyleri -Ank.) 2. Sallana sallana yürümek. (*Gediz -Kü.)
 apallanmak İki yana sallanarak yürümek (çocuk için). (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
 apapak [→ appa]
 aparmak Götürmek. (Batioğuz, Bayraktutan *İğdir -Kr.)
 apartmak Uğrulamak, çalmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı, -Ky.; Meyvabükü, Akçakese, Akbaş, Yeşilöz *Güdül -Ank.)
 apazlamak Avuçlamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 apbaz Sözü ve davranışlarını bil-meyen, dengesiz. (-Af.)
 apdal (I) 1. Çingene, çalgıcı çingene (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Dilenci. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 apdal (II) Ahk, sersem. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 apık sapık Abuk sabuk, saçma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 apırçın Çıkmaza girme (iş için). (*Kula -Mn.)
 apışak apışak Bacakları yana aç aç (yürümek için). (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 apışmak (I) 1. Çömelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Çocuğu sırtlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 apışmak (II) Şaşırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 apışmak (III) Yılmak, yorulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 apkın [→ ağb]
 apla [→ aba (I) -3]
 aplak 1. Geniş ve yayvan (yüz için). (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.) 2. Yuvarlak yüzlü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 appa [apapak] Apak, çok ak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) [apapak] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 aprak Güvercin. (-Af.)
 apramak Üstesinden gelmek, becermek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 apraş [→ abraş -1]
 apson [→ abson (II)]
 apşalak Düzgün yürüyemeyen. (-Ks. ve çevresi)
 arabacı lastiği Topuksuz, düz, yumuşak lastik ayakkabı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 arabası Haşlanmış hamurla birlikte içilen, tavuk, tavşan vb. hayvan etiyle yapılan biberli çorba. (Dere-

çine *Sultandağı -Af.; -Yz. ilçe ve köyleri)
 araboyunu 1. El, kol, ayak ve mimikle oynanan eğlendirici bir çeşit halk oyunu. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Tuzağa düşürme, kandırma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 araçığ [araçuk] Aralıklı. (Kerkük) [araçuk] : (Kerkük)
 araçuk [→ araçığ]
 aradan çıkmak Çocuk yetişerek aileye yük olmaktan kurtulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ara gapı 1. Sokak kapısından içerdeki tek kanatlı kapı. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İki bölge, bölme arasındaki kapı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 arahna Örümcek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 ara ipi Koşum hayvanlarını birbirine bağlayan ip ya da kayış. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 arakan Göz hastalığı, bir çeşit körlük (ilenç ya da yergi için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ara kere Arada bir, kimi kez. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 ara kesmek 1. Küsmek, darılmak, uzaklaşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Gidiş gelişi azaltmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 araklamak Çalmak. (Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Akçakese, Yeşilöz *Güdül -Ank.)
 aralamak (I) Kavga edenleri ayırmak, kavgayı önlemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 aralamak (II) Yanan odunları ayırarak ateşi azaltmak, söndürmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aralamak (III) Kalabalığı yarıp geçmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralamak (IV) Sık çıkan ürünleri aralıklı duruma getirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralamak (V) [aralaşmak (I) -1] Bir şeyden uzaklaşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[aralaşmak (I) -1] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralaşmak (I) 1. [→ aralamak (V)] 2. İlgisini kesmek. (-Ks. ve çevresi)
aralaşmak (II) Kavga bitmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralaşmak (III) Sık biten ürün, aralıklı duruma gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralaştırmak Aralamak, ayırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralı Aralıklı, uzak. (*Eşme -Uş.; Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralık (I) 1. Evin girişi, antre. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.) 2. Eşya depo edilen, evlerin arka bölümünde bir yer. (*Terme -Sm.) 3. İki ev ya da tarla arasındaki yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 4. Orta yer, ortalık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralık (II) 1. Pazar günü. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İki dinsel bayram arasındaki ay. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aralık (III) Soğuk nedeniyle ortaya çıkan hastalıkların tümü. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
aramak Bela bulmaya çalışmak, aranamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aran Tütünlerin korunduğu yer. (Gölbeyli *Taşova -Ama.)
arapdaşsağı Acı bir çeşit otun koni biçiminde, üstü çizgili, mor renkli

meyvesi (yumurta boyamakta kullanılır). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arapdavşanı Ufak yapılı bir çeşit tavşan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arap hélimesi Çirkin, kara (kadın için yergi). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arasatda kalmak Ne yapacağını bilememek, şaşırarak. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
arası açılmak Dostluk bozulmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
arasını açmak Aldığını unutturmaya çalışmak, geri vermemek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
arastak [→ arıstak]
arâziye Alan, tarla, bahçe : *Yîmi dölüm arâziyem vâ.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
araziye uydurmak Kısa sürede, sezdirmeden çalmak. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
arba 1. Güçlü, kuvvetli. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Üstün. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 3. Ağır. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
arbalı Yiğit, gösterişli : *Bu olan gardeşlerinden dâ arbalı.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
arbalık Sataşma, meydan okuma. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
arbanda Yükümlülük. (*Güdül köyleri -Ank.)
arbulmak [ardılmak] 1. Birinin üstüne abanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[ardılmak] : (*Manyas -Ba.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
2. Birine yük olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ardalamak Torba, heybe vb. yükü eşeğe ya da bir yere dengeli olarak

yüklemek, asmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ardılı 1. Daldaki meyvenin çokluğu için : *Almalâ ardılı, budakları, dalları gırılıyô.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Asılmış durumdaki nesneler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ardılmak [→ arbulmak -1]
ardını kurulamak İşi bitirmek. (-Ks. ve çevresi)
ardınmak Yüklenmek, yükü sırtına almak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ardmak Yüklemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
arduç Bir çeşit dikenli çam. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
areş Ağaca sarılmış asma. (-Ml.)
argın Yorgun, bitkin. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
argun Bir çeşit ahlat. (-Ks. ve çevresi)
arhayın Güvenilir, güvenli : *Parasını bankaya bırakan arhayın olur.* (Taze, Tuz, Kerkük)
ârı Ağrı, sızı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ariboku Bal. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arıcak Temizce. (-Ml.)
arık (I) 1. Cılız, sıska. (Meyvabükü, Çaltı, Akçakese, Güzel *Güdül -Ank.) 2. Küçük ya da hasta olduğu için sürüye katılmayan hayvan. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
arık (II) Suyolu. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.)
ârılı Ağrılı. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
arılık Arı kovanlarının bulunduğu yapı, yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
arım (I) Kurak. (*Terme -Sm.)

arım (II) Dağlarda sarp ve kayalık olan yerler. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
arınmak 1. Temize çıkmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül köyleri -Ank.) 2. Sorumluluktan kurtulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Utanmak, arlanmak : *Sölediği sözden ben arındım o arınmadı.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aristak [arastak] Tavan. (Kızılcan *Sarıoğlu -Ky.)
[arastak] : (-Ml.)
arış Kağrı oku. (Karaba *Geyve -Sk.)
arıtma Temizlemek. (*Eşme -Uş.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
arkabasan Kağrının en arka bölümü. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
arkaç (I) [ahraç] 1. Koyunların yat-tıkları yer, kuytu yerler : *Goyun arkacına gidiyor.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
[ahraç] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
2. Dağ sırtı. (*Antakya -Hat.)
arkaç (II) Koyun sürüsünün arka arkaya sıralanışı. (-Nğ.)
arkadaş Eş, karı. (-Ks. ve çevresi)
arkalamak Sırtlanmak, yüklenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arkalı Sürmekte, bitmemiş şey. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arkmak Sarkmak, ağır gelmek : *Eşegin yükü sağına arkmuş.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arkuri 1. [→ arkuru -1] 2. [→ arkuru -2]
arkuru [arkuri -1,2] 1. Kestirme, kısa yol. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[arkuri -1] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

2. Aykırı, ters. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[arkuri -2] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
3. Eğimli. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
- armut gaki Dilimlenerek kurutulmuş armut. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
armut gibi düşmek (I) İstemeyerek yardım etmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
armut gibi düşmek (II) Kolayca düşmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
aroku Arabanın iki dingilini birbirine bağlayan düzgün ağaç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arpagüzeli Bir çeşit kalbur. (*Antakya -Hat.)
arpa kesdirmek Yolda dinlenme verecek atlara arpa yedirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arpalamak Çok yem yiyen hayvan, su içerek şişmek, ölmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arpalık (I) Köy yakınında, arpa ekimine elverişli tarla. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
arpalık (II) Oyunda sürekli yenilen, ütülen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arpa orağı Arpa biçme zamanı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ars Gelincik (kümes hayvanlarına zarar verir). (*Güdül ve köyleri -Ank.)
ars gibi çekmek Sezdirmeden çalmak, aşırmaq. (Yenişar, Gölkonak *Şarikaraağaç -Isp.)
arsınmak 1. Utanmak, çekinmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Ml.) 2. Ayıp saymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

- arşınlayıp durmak Boş yere gidip gelmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
arşınnamak 1. Uzun adımlarla yürümek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
2. Sinirli sinirli iki yer arasında gidip gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
artan sırtan Geriye kalan, fazlalık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
artı Başka, fazla : *Bundan artı unumuz yoh.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
artıç eğsik İleri geri (konuşma için yergi). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
artık diş Yandan çıkan eğri diş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
artım Bereket. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
artırmak (I) Varlıklı duruma gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
artırmak (II) Azmak, azıtmak : *O da artırdı gâli.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
artmak (I) Yüğü hayvana ya da bir yere yüklemek, dengeli asmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
artmak (II) Dövmek, vurmak : *Sopayı sırtına ardı ardivēdim.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
aruk 1. Olmamış, ham (meyve için). (Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.) 2. Gelişmemiş, cılız (hayvan için). (Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.)
arzetmek [→ arzılamak]
arzılamak [arzetmek] Özlemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[arzetmek] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
arzıman Çok özleyen. (*Kula -Mn.)

- asalak Asılmış yüz, öfkeli surat : *Asalak asalak né duruñ lén?* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
asan Kolaylık. (*Kula -Mn.)
āsanya Alsana. (-Ba.)
asar Yüksek kaya kitlesi. (Yeşilöz, Akbaş *Güdül -Ank.)
asba çıksın [→ aspa çıksın]
asbap [astap] İç giysisi. (Gezende *Gülner -İç.)
[astap] : (Kızılcım *Sarıoğlan -Ky.)
asda Yavaş, ağır. (-Vn.)
asğı 1. Askı. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Çeyizin iplere asılarak sergilenmesi. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Gelin alayındaki at, araba, otomobile bağlanan armağan kumaş, havlu vb. nesneler. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 4. Ustaya armağan edilmek için yapımı biten eve asılan kumaş vb. nesneler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ası 1. Söz dinlemeyen, ters (kimse). (Dereçine *Sultandağı -Af.; Gök-dere *Akdağmadeni -Yz.) 2. Baştan çıkmış, ahlaksız. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
ası gelmek Karşı gelmek, direnmek. (Yenice -Mğ.)
asılım Aslında. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
asıntı (I) [askıntı] Sırnaşık, asalak (kimse). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[askıntı] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
asıntı (II) Boş yere ertelenme, sallantı : *İşimiz asıntıda kaldı.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
asisiz 1. Boş yere, asılsız. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Nedensiz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

- asıvata Alışveriş : *Tükânda asıvata yapıdık.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
asifinik Hayvanların yaralarına sürülen, ağır kokulu, katrana benzer em. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
askıntı [→ asıntı (I)]
aslahat Sakın, aman : *Bunu aslahat duymasın.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
aslamalık Fidanlık. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
aslançmağı Şirpençe de denilen çıban. (*Kilis -Gaz.)
aslanlık etmek Şaka yapmak : *Hemen kızdın ben sana aslanlık ettiydim.* (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
aslık Kesilmesi gereken kızlık zarı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
asma gabak Bir çeşit süs kabağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
asmak (I) Yükseklik, yükselti. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
asmak (II) İpe geçirilerek ya da birbirine bağlanarak kışa saklanabilen yaş yemiş : *Bu asmak üzümünü asmak elma ve ayvasının yanına götür.* (*Gediz -Kü.)
asos Gerçek, asıl. (Şenoba *Uludere -Hak.)
aspa çıksın [asba çıksın] Ne olursa olsun. (-Ks.)
[asba çıksın] : (-Ks. ve çevresi)
aspir Tohumundan yağ çıkarılan fasulyegillerden bir bitki. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
astap [→ asbap]
astar 1. Tavan. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Tavanın ince, alt tahtası. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
aş Aç : *Garnın aş mı ölüm?* (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)

- âşagadin** Bir çeşit fasulye, ayşekadın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- âşağı almak** Horan oynarken kemençeye uyararak kollarını indirmek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
- âşam** [ayşam] Akşam. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- [ayşam] :** (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- âşamlamak** Akşam yemeğine ve yatıya kalmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- âşam zabah 1.** Çok yakında. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Her zaman. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşana** [aşâne, aşdamı, aşgana] 1. Mutlak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
- [aşâne] :** (Dereçine *Sultandağı -Af.; Karapınar -Kn.)
- [aşdamı] :** (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)
- [aşgana] :** (-Sv.; -Ky.)
2. Sürekli oturulan oda. (-Af.)
- aşâne** [-> aşana -1]
- âşap** Tahtadan, ahşap. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aş be** Öyle değil anlamında ünlem. (Köseçobanlı *Gülner -İç.)
- aşboğaz** Çalışmadan geçinen, hazır yiyici. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşcak** Açacak : *Gazoz aşcânı gaybettik.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşdamı** [-> aşana -1]
- aş dökmek** Yemek vermek : *Düğünde köy halkına aş döktük.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşevi** Lokanta. (*Beyşehir çevresi -Kn.)
- aşgana** [-> aşana -1]
- aşganacı** Aşçı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
- aşganlıh** Şaka: *Sana aşganlıh etdim.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
- aşgar** [aşkar -1] Renk, boya. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
- [aşkar -1] :** (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
- aşgarmak** Bir çok kişinin getirdiği yiyeceği birleştirip topluca yemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşgetmek** Birden hızla vurmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.)
- aşgı (I)** Kalem açacağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşgı (II)** Yufka. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşgı aşmak** Yufka açmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşgı Aşırı :** *Bu işinde aşgıñ gediyoñ.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
- aşgösuñ** Aşkolsun. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşı 1.** Hayvana sürülen alımsı boya. (-Krs. ve çevresi) 2. Renkli badana toprağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşıgara** İri, yuvarlak, kara üzüm. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşığ atmak 1.** Götürü alışveriş yapmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
2. Yarışmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşıkeli** Aşı filizi, aşı kalemi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşılak** Aşı yapılmış fidan. (Muratbaşı *Azdavay -Ks.)
- aşır** Boş ver, önemseme. (-Af.)
- aşıraşı** [-> aşuraşı]
- aşırat** Aşiret. (Şenoba *Uludere -Hak.)
- aşır ayı** Aşure dağıtılan ay. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşırdımaç** Semer paldımının aşağı düşmemesi için hayvanın sağrıların üstünden geçen ve iki yandan bağlanan yün ya da kayış kemer. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- aşırı** Yaramaz, azgın (çocuk için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

- aşırı yol 1.** Ters, şaşırılan yol. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Kötü, yüz kızartıcı yaşam. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşırma** Bakır kova. (-Sv.; -Ky.)
- aşırmak (I)** Baştan savmak, atlatmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşırmak (II)** Aşermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşıt (I)** Geçit : *Aşıdı aşdı getdi.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
- aşıt (II)** Ateş. (Yusufça *Gölhisar -Brd.)
- aşkar 1.** [-> aşgar] 2. Akli karalı. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
- aşlak 1.** Aşı : *Kolumdaki aşlak acıyö.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Aşılanmış ağaç. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Aşılanmış ağacın meyvesi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşlakçı (I)** 1. Aşı yapan görevli. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ağaçları aşıl原因 kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşlakçı (II)** Karşısındakinin sözlerine açık saçık ve alaylı sözler, maniler uydurarak kızdıran kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşlama (I)** Buz ya da karla soğutulmuş su vb. içecekler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşlama (II)** Yeni dikilmiş fidan. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
- aşlamak (I)** Katmak, karıştırmak (genellikle sıvılar için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşlamak (II)** Ağacı aşlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşlamak (III)** Düşüncesini başkasına benimsetmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- aşlamak (IV)** Karşısındakinin sözlerine, uyaklı kızdırıcı ve güldürücü yanıtlar vermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşlamalık** Fidanlık. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
- aşlayvimek** Su katıvermek, tazelemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- aşlık keşlik** Yemeklik gereçler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşmak (I)** Erkek hayvan, dişisi ile çiftleşmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Ermenek ve köyleri -Kn.)
- aşmak (II)** Açmak : *Gapıyı aşdım.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- Aşsa** Ayşe. (Gezende *Gülner -İç.)
- aşşâ** Aşağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşşağılak (I)** Yere yakın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşşağılak (II)** Aşağılık, bayağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşuk** Aşık kemiği. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- aşuraşı** [aşıraşı] Aşure. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- [aşıraşı] :** (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- aşut** Tepe arkası. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- atacak** Hallaç tokmağı. (Aşağı yayla -İsp.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
- atacoru** Atasözü : *Atacoru boş yere denmez.* (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
- atağan** Abartıcı, yalancı. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Sv.; -Ky.)
- atak** Abartıcı, çok öğünen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- ataklaşmak** [atalaşmak] Karşılıklı ağız kavgası yapmak, atışmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
- [atalaşmak] :** (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atalamak Atmak, savurmak : *Değneği koyuna bi ataladım.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atalaşmak [-> ataklaşmak]

atalık Baba gibi gözeten, koruyan kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atama atama Derece derece, zaman zaman, aralıklı olarak. (-Ed. ve çevresi)

ataş Ateş. (-Vn.)

ataş atmak Kızıştırmak, kışkırtmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ataşına bırakmak Hasta, üşüyüp titredikten sonra ateşlenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ataşlanmak Coşmak, kaynaşmak : *Arılâ ataşlandı mı durma kaç.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atdırmak 1. Fırlatmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Boşalmak, fışkırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ateş almaya gelmek Konuk, kısa süre oturmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ateşlerde yanmak İşin sıkıntı ve güçlüklerini çekmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

atespare Bir çeşit deri hastalığı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ateş tuğlası Soba içlerine yerleştirilen tuğla. (*Güdül -Ank.)

atğı Büyük ve uzun saplı yaba. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atgım 1. Abartıcı, palavracı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Atılğan. (Afşar *Pınarbaşı -Ky.)

atgış [-> atkıç]

atgu Büyük, kalın, kadın başörtüsü. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

atıb eğirmek 1. Birinin arkasından konuşmak. (Dereçine *Sultandağı

-Af.) 2. Öğünmek, böbürlenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atıget Etiket. (Güzel *Güdül -Ank.)

atılmak 1. Boy atmak, uzamak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Birden ilerlemek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

atık Çarpık, eğik (tahta, demir vb. için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atılıp gimék Birden düşmek, yere serilmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atılıp satılmak Elden çıkarılmak, uzaklaştırılmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atılmak Ağaç ya da madensel kapı, pencere vb. nesneler eğilmek, çarpılmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atımına getirmek 1. Sırasına, yerine getirmek (iş, sözü). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Kurşun, erimini bulmak : *Tam atımına getirince çaldım kurşunu.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atımı çözmek Kovmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

atışdırmak Tokatlamak, biraz dövmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atıştırmak Bir şeyler yapmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

atki (I) Toprak damlı evlerde tavana uzatılan kalın, yuvarlak ağaçların her biri. (Baharlar *Tavas -Dz.)

atki (II) Büyük yaba. (Gölkonak *Şarkıkaraağaç -İsp.)

atkiç [atgış] Sapan. (*Manyas -Ba.)

[atgış] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atlamak (I) Toplamak, derlemek. (*Eşme -Uş.)

atlamak (II) Ayıklamak. (*Eşme -Uş.)

atlambaç Akarsu kıyılarındaki en dar ve sığ yerine konularak üstüne

basılıp atılan taş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atlı gibi Çalışkan, koşarcasına iş yapan (kimse için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atlıkarınca Uzun bacaklı, iri, kara bir çeşit karınca. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atmaca Asma yaprağı parçalarıyla bulgurdan yapılan bir çeşit yemek. (-Ml.)

atmaca etmek Atlatmak : *Beni atmaca ediyon.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

atmak (I) 1. Sinek, yumurtlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Beli gelmek, boşalmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atmak (II) Yükleme : *Heybeyi eşşege atdım geldim.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

atnaşmak Dövüşmek, sözle kavga etmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

at otlatmak Sözü edilen yeri önceden gezip görmüş olmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

at oynatmak Çok sevinmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

attâ Gezme, gidilecek yer (çocuk dilinde). (Babadağ *Sarayköy -Dz.)

auva Baba. (*Demirci -Mn.)

avadanlık Araç, gereç kutusu. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

aval [-> avalak]

avalak [aval] Tembel, alık, aptal. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[aval] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aval aval Aptal aptal (bakış için). (*Kula -Mn.)

avan 1. Vurucu, kırıcı, zorba. (Yeşilöz *Güdül -Ank.) 2. Sürekli ağlayan bebek. (Kerkük)

avanah Kolaylıkla kandırılabilen kimse. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

avangoç Bir çeşit makara dizgesi. (-Ada.)

avanmak İple yukarı çıkmak, tırmanmak. (-Ada.)

avara (I) Boş, işsiz : *Avara dolaşiyor.* (-Gaz.; Meyvabükü, Akbaş, Güzel *Güdül -Ank.; Afşar, Pazarören -Ky.)

avara (II) 1. Gelişmemiş ürün. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İşe yaramaz, kötü : *Arabayı oñarttım emme avara yapmış.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Kula -Mn.) 3. Gevşek. (*Kula -Mn.)

avaracı popaz 1. Canlı kimseleri gömen papaz. (Lefkoşa, Kıbrıs) 2. İş gücü olmayan, önemsiz işlerle ilgilenen kimse. (Lefkoşa, Kıbrıs)

avarlık Sebze ekilen yer. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)

avat Böğürtlen. (Beşikdüzü *Vakıfkebir -Tr.)

avaz Makam, müzik. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

avcar (I) Av araç ve gereçleri. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

avcar (II) 1. Kimyon. (-Yz.) 2. Baharat. (-Yz.)

avcarlamak Baharat koymak, baharatlamak : *Sucuğu eyi avcarlıyamadım.* (-Yz.)

avdık Bir yanı ağır, öteki yanı hafif, dengesiz : *Bu hayvanın yükü avdık.* (Büyük Karapınar *Ermenek -Kn.)

avduk (I) Şırnaşık, kendini bilmez. (Meyvabükü, Güzel, Akçakese, Akbaş *Güdül -Ank.)

avduk (II) Çirkin. (Meyvabükü, Güzel, Akçakese, Akbaş *Güdül -Ank.)

avet [aveyd] Sevinmelik, bahşiş. (*Soma ve çevresi -Mn.)

[aveyd] : (Kozluca -Brd.)

aveyd [→ avet]

avgan 1. Kuyu. (-Uş.) 2. Yağmur ve kar sularının biriktiği gölcük. (-Uş.)

avgın 1. Üstü kapalı su yolu, ark. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Su akıntısı. (-Sv.; -Ky.) 3. Lağım. (-Ks. ve çevresi; -Yz.)

avhalamak 1. Öç almak. (Bayat, Tuz, Taze, Altınköprü, Kerkük, Irak) 2. Öç almak için ele geçirmek, yakalamak. (Bayat, Tuz, Taze, Altınköprü, Kerkük, Irak) 3. Birini beklemek. (Bayat, Tuz, Taze, Altınköprü, Kerkük, Irak) 4. Hak aramak. (Bayat, Tuz, Taze, Altınköprü, Kerkük, Irak)

avıç Avuç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avındırmak Dişi hayvanı çiftleştirerek gebe olmasını sağlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avın gannı ösuñ Avın bol olsun, anlamında dilek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avınmak (I) Avunmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avınmak (II) Hayvan gebe kalmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avırdını yırtmak Ağzını yırtmak : *Bubañ duyāsa avırdını yırtā.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)

avırt Ağız içi, avırt. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avırtlamak Ağzına almak, doldurmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avıtmak Avutmak, oyalamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avır zıvır etmek 1. Kem küm etmek, anlamsız konuşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İş gelişigüzel,

kötü yapmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avkalamak (I) Haksız yere hırpalamak. (*Manyas -Ba.)

avkalamak (II) [avkmak (I)] 1. Ov-mak, yıkamak (kirli giysi için). (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Beyşehir -Kn.)

2. Yoğurmak, özleştirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[avkmak (I)] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avkalamak (III) [avkmak (II)] Köpek koparmadan, az ısırarak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[avkmak (II)] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avkalanmış Yaralanmış (genellikle ısırlarak). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avkas Bahçe duvarına açılan delik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avkırmak Ezmek, ufalamak. (Yenice -Mğ.)

avkmak (I) [→ avkalamak (II) -2]

avkmak (II) [→ avkalamak (III)]

avla [avlağı -2] Bahçe, bağ çevresine ağaç ve ince dallardan yapılan çit. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[avlağı -2] : (-Ks.)

avlağı 1. Kıyı. (-Ks.) 2. [→ avla]

avlağı tutmak Kıyıyı çitle çevirmek. (-Ks.)

avlak Avı bol yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avlı 1. Hol, koridor. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Avlu. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Duvarla ya da çitle çevrilmiş yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avlu Evin bodrum ya da zemin katındaki sofa. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

avlum Ayakyolu, hela. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

avo Baba. (Hisarbey *Sarıkaya -Yz.)

avrad ağızlı 1. Kadın gibi konuşan erkek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Sözünden dönen, dönek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Karısının sözüyle davranışlarını düzenleyen, kılıbık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avrat 1. Olgun kadın. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Oyuncu kadın, çengi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

3. Hoppa kadın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avratlık Evi iyi yönetme, çekip çevirebilme yeteneği (kadında). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

avsunlamak Kaba biçimde vurarak okşamak. (Mustafa Paşa *Ürgüp -Nş.)

avşamakda Akşama değin. (Rumeli göçmenleri -Krk.)

avu Ağı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

avulamak Ağlamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

avunmak Cinsel doyuma ulaşmak. (-Ada.)

avurt 1. Çene, ağız. (-Tr.) 2. Ağzın bitim yerleri. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

avuz Doğuran hayvanın ilk sütü, ağız. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ay Hey anlamında ünlem : *Ay buba!* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayaca Yabanlık giysi. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

ayācu Ayak ucu : *Ayācum dondu.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ayağ Rüşvet. (Kerkük)

ayağā Ağabey anlamında seslenme ünlemi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayağa düşmek 1. Gücsüz, yetersiz kalmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Utanç verici duruma düşmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

3. Birine gereksinim duymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayağa ip dakmak 1. İşe engel olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Kötülüğe çalışmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayağa kalkmak Parasal sıkıntıdan kurtulmak, varlıklı olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayağaltı Ayakaltı, orta yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayağcağ [→ ayakcağ (II)]

ayağdonu Don, kilot. (Kerkük)

ayağı ağır Yüklü, gebe. (-Ml.)

ayağı dışarı Bir yerde durmasını bil-meyen : *Onuñ ayağı dışarı, bize faydası olmacak.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayağı gaymış Kötü yolda kadın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayağına gelmek Bir dilekte bulunmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayağını bağlamak Zararsız duruma getirmek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayağını mercimek kütüğüne dayamak Direnmek, inat etmek. (Haruniye -Ada.)

ayağının çorabı olmamak Yoksul olmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayağının tozuna bakmamak Bilmediği konuda konuşmak, tartışmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayağını taştan esirgemek Boş yere uğraşmamasını sağlamak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayağ işi 1. Gezici satıcılık. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ayakta yapı-lan iş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayağ ucu 1. Yakın yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yakında olan, yakındaki. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Ortalık, orta yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 4. Yatağın ayak ucu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayak ayak üstüne atmak Kendine güvenir biçimde oturmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayak bağı [→ ayak dolaşığı]

ayak burçmak Ayak burkulmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayakcak (I) Tahta, arkalıksız sandalye. (*Kula -Mn.)

ayakcak (II) [ayağcağ] Merdiven. (-Ml.; -Yz.)

[ayağcağ] : (-Ml.)

ayakçalık Sacayak. (*Antakya- Hat.)

ayakçıl Taşıyabilen merdiven. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)

ayakdamı Ev önündeki dam. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayakdan düşmek Gücsüzlükten yürüyemez olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayak dolaşığı [ayak bağı] Engel (genellikle çocuk için) : *Bu ayak dolaşığı varıkā iş mi görülü?* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[ayak bağı] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ayaklamak Uzunluğu ayakla ölçmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayaklarını çatmak Çekinmeden, rahat biçimde oturmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayaklı 1. Uzun boylu. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ayakları uzun kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Tez yürüyen kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayaklı canavar Kavgacı, yaramaz, kırıcı dökücü çocuk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayaklık Merdiven altındaki ayakkabı çıkarılan düz yer, sahanlık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayak mayası Ayakta parmakların başladığı etli bölüm. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayak paltası Uzun saplı, keser biçiminde, ağaç düzlemekte kullanılan bir çeşit balta. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayakteri Ayak kirası. (-Sv.; -Ky.)

ayalama Dövülüp kaldırıldıktan sonra harman yerinde kalan saman ve taneleri toplamaya yarayan T biçiminde tahta bir çeşit araç. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ayalamak Harman yerinde kalan artıkları ayalama ile toplamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ayam Hava. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

ayama Lakap, takma ad. (Boğazcık *Perşembe -Or.)

ayamak Bakmak, büyütme : *Kestene fidesini ayadın mı?* (Boğazcık *Perşembe -Or.)

ayan [→ ayen]

ay anā Korku, şaşma belirten ünlem. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayafina gimek Çalman müziğe oynamaya isteği duymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayām almak (I) Çelme takmak, tökezletmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayām almak (II) Kötülük yapmak, güç duruma düşürmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayām almak (III) İş sona erdirmek, bitirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayām bağlamak 1. Nişanlamak, evlendirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.) 2. Bir işe yerleştirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayām çekmek 1. Arkasından konuşmak : *İşi gücü köşe başına oturup onunununu ayāmı çekmekdir.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İşine engel olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayām esirgemek Üşenmek, tembellik etmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayāmı galdırmak Yürüyüşünü hızlandırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayāmı kesmek 1. Göndermemek, bırakmamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.) 2. Gitmemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayardılmış Şımarık, arsız, utanmaz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayarsız Kararsız, deli dolu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ay aydın Ay ışığı. (-İst.)

ayaz Dominoda düz, noktasız taş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayaz almak Ürün soğuk almak, bozulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayaz almayan İşten eli boş çıkan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayazlık Mutfak. (Babadağ *Sarayköy -Dz.)

ayazmana Dağlarda su kaynağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayaz vurmak 1. Ürün soğuktan donmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Soğukta yatan kimse hastalanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aydaa Şaşma bildirir ünlem. (Akbaş *Güdül -Ank.)

aydaş [aydeş] 1. Gelişmeyen, cılız bebek. (Bölceagaç *Manyas -Ba.; Ulukışla *Bor -Nğ.)

[aydeş] : (*Kula -Mn.)

2. Sakat, çirkin kimse. (-Af.)

aydaşlamak Zayıflamak, cılızlaşmak (kimse için). (Bölceagaç *Manyas -Ba.)

aydede [→ aydın]

aydeş [→ aydaş -I]

aydın [aydede] Ayçiçeği. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[aydede] : (Akçakese, Meyvabükü, Güzel *Güdül -Ank.)

aydınnamak Aydınlanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aydınnığın içinde gal Gözün aydın olsun dileğine yanıt olarak söylenir. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aydırmak Ağır gelmek, ağdırmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ayem Hava. (-Ml.)

ayen [ayan] Muhtar. (-Uş.; *Gediz -Kü.)

[ayan] : (-Af.; Yörükler *Salihli, *Soma -Mn.)

ayeriği [ayeriği] Yabaneriği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[ayeriği] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ay garanmı Karanlık gece. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ay garşılama Ay tutulunca teneke çalarak, silah atarak ayın kurtulması dileğinde bulunmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aygır Kavgacı, edepsiz, arsız (kadın için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aygıra gelmek Sürekli kabaca sakız çiğnemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aygırcık Araba yastığının oturduğu ağaç bölüm. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aygırdemiri Arabada falakanın takıldığı eğri, kalın demir. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aygıt Araç, gereç, avadanlığın tümü. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Gediz -Kü.)

ay gördü, tay gördü Açık yerde işeyen kadın ya da kızı kınama için söylenir. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aygur Erkek at. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

ayıpalağı 1. Şişman, hantal, çirkin. (-Gaz.) 2. Kaba konuşan. (-Gaz.)

ayı balağı 1. Ayı yavrusu. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Kaba, tembel, hantal. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayeriği [-> ayeği]

ayı gibi olmak Çok şişmanlamak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)

ayıgulağı Gelinciğe benzer bir çeşit ot. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayı günü gelmek 1. Önceden saptanan zaman sona ermek, zamanı gelmek : *Ayı günü geleli né han oldu hâle borcunu gétimédi.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Doğum zamanı gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayık 1. Görgülü, anlayışlı. (*Güdül -Ank.) 2. Uyanık, açık göz. (*Güdül -Ank.) 3. Akli eren, bilgili. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayıkdrmak Uyandırmak, uyarmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayıkamak Bilgi edinmek, aydınlanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayilen Hey anlamında seslenme ünlemi (erkekler için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayımantarı İçi boş, yenilmez bir çeşit mantar. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ayınğa Kaçak tütün. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayınğacı Kaçak tütün satan kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayın oyun 1. Karmakarışık, düzensiz, bozuk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Düzen, kandırmaca. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Boşa kullanma : *Elindeki parayı ayın oyun etdi godu.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayın oyuncu 1. Alıcı, oyuncu, düzenci. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Tutumsuz, savurgan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayın oyun olmak 1. Kötü, bozuk olmak (iş durumu). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Boşa harcanmak (para, mal). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aympaç Hırsız. (-Sv.; -Ky.)

aypsımmak Ayıp saymak, utanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Meyvabükü *Güdül -Ank.)

ayırdım [ayırt (I) -I] Yol ya da su yollarının birleştiği yer, ayırım. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[ayırt (I) -I] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayırseç etmek Ayırmak, seçmek : *Bizi ayırseç etdi.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ayırt (I) 1. [-> ayırdım] 2. Kıyı, çizgi, sınır : *Yolun ayırdında beni bekle.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayırt (II) Hastayı iyileştireceği ya da öldüreceği inancıyla yedirilen yiyecekler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayırt gayırt Ayrıcalık : *Aramızda ayırt gayırt yok.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayırmaç Ağaç gövdesinden ayırarak koparılmış büyük dal. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayıt Ait. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayıtlamak Ayıklamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ayıyemişi Kırlarda yetişen, üvezden daha küçük meyve veren bir çeşit ağaç, kocayemiş. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)

ayıtmak Anlatmak : *Masal ayıdiver.* (Yusufça *Göhlisar -Brd.)

aykaranlık Karanlık gece. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

aykırdak Semerin yan ağacı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aykırı büyüğü 1. Eğri büğrü, karmakarışık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Düzensiz, gelişigüzel. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aymaç Ufalanmış ekmeği, kızgın yağa atarak yapılan yiyecek. (-Af.)

aymak 1. Anımsamak. (Taze, Kerkük, Irak) 2. Gözde canlandırmak. (Taze, Irak) 3. Dalgınlıktan ayılmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayna (I) Röntgen, radyoskopi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayna (II) Pulluğun toprağı deviren bölümü. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)

ayna dutmak Sevgi belirtmek için ayna yansıtmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynak gazak Karma karışıklık, düzensizlik (için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynalanmak Bulanık su durulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynalı (I) Bir çeşit kilim örneği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynalı (II) Kel ya da dazlak kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynalı (III) Gösterişli, süslü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynalı olmak Güzel, gösterişli olmak. (*Eşme -Uş.)

aynasız Uygunsuz, karakersiz, kötü : *O aynasız kimse gız vemez.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynata Boşuna. (*Beyşehir -Kn.)

ayna tahdatı Merdiven basamağının dik tahtası. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynel yakın Çok yakın, hemen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

aynuz buynuz Eğri büğrü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayo (I) Şaşma bildirir ünlem. (-Ba.)

ayo (II) Ayı. (-Vn.)

ayol Aile. (Şenoba *Uludere -Hak.)

ayran gönüllü Maymun iştahın, değişken. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayram olmamak Yoksul olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayranlığı şişmek Coşmak, kabarmak. (-Ks. ve çevresi)

ayrannığı gabarmak Kızmak, öfkelenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayrı çekmek 1. Birliği bozmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Karşı koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayırıksı 1. Kimseye benzemeyen. (-Sv.; -Ky.) 2. Acınacak durumda. (*Kula -Mn.)

ayrılıp seçilmek 1. Karı, koca boşanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Ortaklık bozulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Aile bireyleri ayrı çalışmak, ayrı yaşamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ayrıştırmak 1. Kavga edenleri ayırmak, aralamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Uzaklaşmak, arayı açmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
ayruk Ayırık, bir çeşit bitki. (*Güdül -Ank.)
ayşam [-> āşam]
ayva gibi olmak Hastalıktan sararmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
aza Başsağlığı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
āzacık 1. Bir çeşit kek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bir çeşit börek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azanat Üç dişli bir çeşit harman aracı, büyük dirgen. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
azañnamak (I) Yara, çiban büyümek, azmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azañnamak (II) Kavga kızmak, büyümek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azap Evli olmayan. (-Ml.)
azarmuk Azar. (-Ks.)
azarsız Yolunu şaşırmuş kimse. (-Ml.)
azat 1. Kalın, büyük, asırlık ağaç. (*Banaz -Uş.; Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Meşe. (*Gediz -Kü.)
aza vermek Başsağlığı dilemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
azay Uğur. (*Kilis -Gaz.)
azaylak Az, çok az. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azaysız Geçimsiz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
az boz Oldukça, bir parça. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azdan az Çok az. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azdırmak [azdırmak] 1. Kışkırtmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[azdırmak]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

2. Yoldan çıkarmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azdırmak [-> azdırmak -1]
az gala [az gitdi] Nerdeyse, hemen hemen. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
[az gitdi]: (Dereçine *Sultandağı -Af.)
az gitdi [-> az gala]
azgun Azgın. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
azı (I) Domuz ya da filin yan, uzun dişleri. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azı (II) Kağnıda tekerlekleri birleştiren, eksenini iki yandan tutan ağaç çivi. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
āzı bāl 1. Oruç tutan kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Suskun, konuşmayan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
āzı boş [-> āzı cıvık -1]
āzı cıvık [āzı boş, āzı gevşek] 1. Sır tutmayan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[āzı boş]: (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[āzı gevşek]: (Dereçine *Sultandağı -Af.)
2. Kaba konuşan, ağzı bozuk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
āzı dolu Söz söylemek için uygun zaman ve durum kollayan, kavga ya hazır. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
āzı galabalık Yüksek eder isteyen, pahacı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
āzı gevşek [-> āzı cıvık -1]
āzı göğe değmek Hayvan ilk kez yeşil ot yemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
āzı güzel Güzel ve ölçülü konuşan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

āzı gulāna vāmak 1. Çok sevinmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Böbürlenmek, kasılmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
āzı kitlenmek Korku, heyecan, hastalık gibi nedenlerle konuşamamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azıklık Kiler. (Ulukışla *Bor -Ng.)
azık olmak Biçilecek, yenilecek duruma gelmek. (-Af.)
azılı (I) Yaşlı domuz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azılı (II) Güçlü, sözü geçen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azımsanmak [azımsamak, azunsumak] Az bulmak, yetersiz görmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[azımsamak]: (Meyvabükü, Akçakese köyleri *Güdül -Ank.)
[azunsumak]: (*Güdül köyleri -Ank.)
āzına başına bakmak Aşırı gitmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azımsamak [-> azımsanmak]
azıntı Yoldan çıkmış, azmış, uslanmayan kimse. (Aşağı Yaylabel -İsp.; -Ml.)
āzı pis Sövgü ile konuşan, ağzı bozuk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

āzı sarı 1. Deneyimsiz, toy, çocuk yaşıta. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Küçük, yavru kuş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azıştırmak (I) Tartışmayı kavgaya dönüştürmek. (-Ks. ve çevresi)
azıştırmak (II) Büyütmek, geliştirmek. (-Ks. ve çevresi; -Ank.)
azıvermek Bağırıp çağırmak. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
azıya almak Çevresindekileri dinlememek. (Tatlıpınar *Yapraklı -Çkr.)
azmağ Yitmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
azman (I) Gök. (Şenoba *Uludere -Hak.)
azman (II) Dil. (Şenoba *Uludere -Hak.)
azman (III) Teke. (-Af.)
azo Üye. (Şenoba *Uludere -Hak.)
azu Ya da. (*Kilis -Gaz.)
azunsumak [-> azımsanmak]
azvay Ekşi yapraklı bir çeşit çalı kökünden kaynatılarak yapılan, göz ağrılarına iyi gelen em. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
azzık Yiyecek. (Karapınar -Kn.)

B

bab Kap. (-Af.)
baba Cüzam. (-Vn.)
babaç Erkek kuş. (-Sv.; -Ky.)
babalık Kayımbaba. (Yusufça *Gölhisar -Brd.)
babey Ne denli çok. (-Ml. ve çevresi)
babı 1. Kocakarı. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yaşlı Hristiyan kadın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
babıcı boklu Pis, pasaklı, dağınık, tembel. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
babıç [-> babış]
babıra Sarı zambağın yaprakları. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
babış [babıç, babuç] Ayakkabı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[babıç] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[babuç] : (Yörükler, Çaypınar *Salihi -Mn.)
babışçı Ayakkabıcı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
babu Baba. (Şenoba *Uludere -Hak.)
babuç [-> babış]
baca (I) 1. Ocak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Pencere : *Bacayı açalım da hava gelsin.* (Karapınar -Kn.)
baca (II) Gaz lambası şişesi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
baca başı [baca gaşı] Ocağın dış duvarı üstünde lamba, kibrit vb. konulan sergen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[baca gaşı] : (-Af.)
baca gaşı [-> baca başı]
bacağa yapışmak Engel olmak, işten alıkoymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bacak Hayvanlarda sayı birimi, baş anlamına kullanılır : *Yİmi bacak goyunum vâ.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bacak çekiştiren (I) Küçük çocuk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bacak çekiştiren (II) 1. Gizlice düşmanlık yapan. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İşe engel olan kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bacak çekiştirmek (I) Birisinin arkasından konuşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bacak çekiştirmek (II) Ölüm durumunda, komada olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bacak gibi atmak Öğünmek, abartmak, yüksekte atmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bacaklı Uzun boylu, iri kemikli hayvan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bacaroz Engel. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
bacarozluk vermek Engel olmak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
bacılı Kız kardeşi kötü yolda olan kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bâça [bahca] Bahçe. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[bahca] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
baççı 1. Ucu sivri değnek yere saplanarak oynanan çocuk oyunu : *Baççı oynadı.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Baççı denilen çocuk oyununda kullanılan sopa. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

badak (I) 1. İyi enenmemiş, erkeklik bezi tek olan hayvan. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Erkeklik bezi. (Muratbaşı, *Azdavay -Ks.)
badak (II) Kısa boylu. (-Af.)
badal Merdiven. (Gölbeyli *Taşova -Ama.)
badama Mutfakta üstüne oturmak için yapılan tahta set. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
badar [-> balak -4]
badarız Ağaç sürgünü. (-Af.)
badas Harman kalktıktan sonra kalan artıklar. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
baddem Kaynatıldığında al renk veren bir çeşit ot (yumurta boyamakta kullanılır). (Meyvabükü, Akbaş *Güdül -Ank.)
baddem bayramı Bahar bayramı (özellikle kırdaki baddem denilen otlar haşlanarak boyanmış yumurta yenir). (Meyvabükü, Akbaş *Güdül -Ank.)
bâdembarmaq Göstermeparmağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bâdem bıyık Bademe benzer biçimde bıyık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
badı Kaz yavrusu. (-Ks. ve çevresi)
badı badı Yalpalayarak (yürüme için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
badıç Bir çeşit ot. (-Ml. ve köyleri)
badılcın 1. Pathcan. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Kula -Mn.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Domates. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Kula -Mn.)
badılcınbayıldı İmambayıldı yemeği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
badımalak Yemeği yapılan ispanağa benzer bir çeşit ot, madımak.

(Meyvabükü, Akbaş, Yeşilöz, *Güdül -Ank.)
badırdamak Söylediği anlaşılmamak, boğuk söylemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
badış Yün tozluk, tabansız bir çeşit çorap. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)
badıya Büyük yemek kabı. (*Refahiye -Ezc.)
badis Boncuklarla oynanan bir çocuk oyunu. (Kireli *Beyşehir -Kn.)
badıya Büyük bakır tas. (Bardız *Şenkaya -Ezm.)
baggöl [-> bagkal]
baglaç Yoğurttan yağın ayrılıp ayrılmadığına bakmak için yaygın deliğinden içeri sokulan ince, uzun çubuk. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bağ (I) 100-150 gr. ağırlığında kendir bağlamı. (-Ks. ve çevresi)
bağ (II) Kurbağa. (Şenoba, *Uludere -Hak.)
bağa Su künklerinde oluşarak tıkanmaya yol açan yosun topağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bağacak Hayvanlara bağlanan ip ya da zincir. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
bağa kemiği Kaplumbağa kabuğu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bağalaklı Öksürüklü, tıknafes, hastalıklı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bağarcık Arabanın yastık ile dingili arasındaki ağaç parçası. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bağarsık Bağırsak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bağ bışığı İnce dişli, eğik uçlu bağ bıçağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bağcı Ekin biçenlerin arkasında bağlam yapan işçi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağcık Otomobil iç lastiğinden uzunlamasına kesilmiş ince parça. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağda Çelme : *Ne bağda otıyoñ?* (*Antakya -Hat.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bağdādiye Arasına ağaç konularak örülen duvar. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağdaşmak Oyunda eşler el ele tutuşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağ depmek Bağ bellemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağırca Göğüs ağrısı, yürek ağrısı. (-Ada.)

bağırğan Çok ve sesli ağlayan : *Bağırğan çocuk.* (Bölceagaç *Manyas -Ba.)

bağışlama Gelin, güvey evine gelince at ya da arabadan inmesi için kaynananın, kayınbabanın armağan ettiği hayvan, mal vb. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağkal Yazma, kayıt : *Öğrencinin bağkalını bulamadım.* (Batioğuz, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)

bağlak Türkünün son dördlüğü. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bağlama (I) Deste. (Kerkük)

bağlama (II) Ot, saman, sebze taşımakta kullanılan, yün ya da kıldan dokunmuş dörtgen biçiminde kumaş. (Kerkük)

bağlamak Büyülemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağlantı 1. Yapılarda destek olarak kullanılan ağaç, demir, köşebent. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yapının sağlam olması için destekleyerek örme biçimi : *Bu daşla, yuvalak bağlantı dumaz.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağrı bütün Acıya dayanabilen kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağrı geçik 1. Ağlamaklı. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Öksüz, kimse-siz, garip. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Karnı içine çökmüş, cılız. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağrı geçmek Yeni uykuya dalmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağrını çekmek Ağladıktan sonra sessiz sessiz hıçkırmak, göğüs geçirmek (genellikle çocuklar için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağsıra Çiy. (-Af.)

bağtap Din, dinsel inanç : *Bu kişinin bağtabı yoh.* (Türkmen, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)

baha Şaşma bildirir ünlem. (-Yz.; Köşektaş *Hacıbektaş -Nş.)

bağalı [bağılı] Yüksek ederli, pahalı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[bağılı] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağarah olmağ [→ bakalak olmak]

bahasınmak [bahısınmak] Ederini yüksek bulmak. (*Güdül köyleri -Ank.)

[bahısınmak] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bahca [→ bāça]

bahcarası 1. Yol kıyıları. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bahçelerin bulunduğu yerler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bahdına bakmak Falma bakmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bahıcı Pahacı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bağılı [→ bağalı]

bahır (I) 1. Bahar. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yeşilken yenen otlar, sebze. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bahır (II) Baharat. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bahırını almak (I) Hayvan yeşil otları beslenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bahırını almak (II) Güzellere bakmak (argo). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bahısınmak [→ bahasınmak]

bahni Hayvan yemliği. (*Tosya -Ks.)

bakacak 1. Pencere. (*Daday -Ks.) 2. Çevreyi en iyi gören yer, gözetleme yeri. (-Sv.; -Ky. ve çevresi; Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

bakalak olmak [baharah olmağ] Bakmak, gözetmek, kollamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Soma -Mn.)

[baharah olmağ] : (-Yz. ve çevresi)

bakam Bakalm. (-Ba.)

bakan Bakayım, göreyim : *Bi bakan, beğenilem alırım.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bakanak At bileği. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bakgal [baggöl] Bakkal. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)

[baggöl] : (Şenoba *Uludere -Hak.)

bakıbatu Bakmakta. (Akbaş *Güdül -Ank.)

bakıldak Boş meyve kabuğu. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bakımcı Falcı. (-Ky. ve çevresi)

bakınmak Doktora görünmek, gözetiminde olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bakıp çekilmek Bakımını sağlamak : *Yazık garibin hêç bakıp çekilêni yoh.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bakıp görmek Yardım etmek, kollamak : *Senden başka bakıp görêni yoh.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bakır Kova. (-Af.)

bakır çakır Madensel kaplar, kapacak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bakıtmak Baktırmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bakivêsiñ Bakıversin. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bak indi Şimdi bak, bakabilirsin. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baklava eleği [baklavı eleği] Kasnağın altına ipek ya da naylon bez gerilerek yapılan sık, ince elek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[baklavı eleği] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baklavı Baklava. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baklavı eleği [→ baklava eleği]

baksafına Baksana. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balag Şalvar, don, pantolonun paça bölümü. (Kerkük)

balak [badar] 1. Manda yavrusu. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Domuz yavrusu. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Tavşan yavrusu. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 4. Ayı yavrusu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[badar] : (*Cide -Ks.)

balaman Dere ya da çayın önüne yıkanma yeri olarak taşlarla, otlarla yapılan set. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balamut Palamut. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balanur [balart] İncir. (Karaçay, Honaz -Dz.)

[balart] : (*Kaş ve çevresi -Ant.)

balart [→ balanur]

bal baklavası En iyi, en tatlı yemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balcan 1. Domates. (Boğazcık *Perşembe -Or.) 2. Patlıcan. (-Ml. ve çevresi; -Gaz.)

baldıran Genellikle bahçelerde yetişen bir ot. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baldır bacak [baldır bayrak -1] 1. Açık saçık gezen, yarı çıplak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[baldır bayrak -1] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Çıplak ayaklı. (*Kula -Mn.)

baldır bayrak 1. [→ baldır bacak -1]

2. [→ baldır çıplak]

baldır çıplak [baldır bayrak -2] Kendini bilmez, yoksul. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[baldır bayrak -2] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baldır paçayı sığamak İşe birden girmek, çaba göstermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baldır paça Açık, çıplak, yarı giyinik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baldır Bacanak. (Lorşin *Afşin -Mr.)

balerik Al, tatlı bir çeşit erik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balgan Sert topraklı, taşlı yer. (*Daday -Ks.)

balh Suyun bayatlamasından oluşan tortu. (Kerkük)

balık [balıklık] Semer içine konan keçe parçaları. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[balıklık] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balıklık [→ balık]

balıkçı Balıkçı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balık oynamak Balık akın etmek, kaynaşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balıksırtı Üçgen pirizma biçiminde, iki yana bakıntılı çatı, dam. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bâli [bâlime, ballı, ballıgım] Hiç olmazsa, bari, öyleyse. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)

[bâlime] : (-Yz. ilçe ve köyleri)

[ballı] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[ballıgım] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

bâlime [→ bâli]

balkan [balkanlık] 1. Ormanlık, sık ağaçlık yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[balkanlık] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Sazlık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balkanlık [→ balkan -1]

balkar 1. İssiz. (-Af.) 2. Yıkılmış, eskimiş. (-Af.)

balkı Ağrı. (-Ada.)

balkmak Çakmak : *Şimşek balktı.* (*Antakya -Hat.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ballağan [→ ballık (I)]

ballanmak Bal sürünmek (hastalık, nedeniyle). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

balle (I) Ak öküz. (İsabey *Çal -Dz.)

balle (II) Denk, balya, yük. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ballı [→ bâli]

ballıbasıra Bitkilerde, genellikle asmalarda görülen bir hastalık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ballı börekli İyi, mutlu (yaşam, geçim için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ballıgım [→ bâli]

ballık (I) [ballağan, ballıkotu, baloğlu]

Ballıbaba. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[ballağan] : (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

[ballıkotu] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[baloğlu] : (*Alaca -Çr.)

ballık (II) Kaya ve ağaç kovuklarındaki doğal kovan, bal yatağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

ballıkotu [→ ballık (I)]

baloğlu [→ ballık (I)]

balta Üç, dört yaşında koyun. (-Af.)

balta aşısı Yaşlı ağaçları gençleştirmek için yapılan bir çeşit aşısı. (Kütüküt *Şebinkarahisar -Gr.)

bama Hayvanların yem yediği yer. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bamak (I) 1. Yitmek, kayıplara karışmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Geçerliliği kalmamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bamak (II) İğneli sözden alınmak, kızmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bamak (III) Batmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bamak (IV) İçinde bulunduğu mutluluğu bilememek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bamb Çürük, çürümeye başlamış meyve. (-Ml. ve köyleri)

bambıl (I) Büyük, iri, kara, ekinlere zarar veren uçucu bir çeşit böcek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bambıl (II) Ağır, şişman, ağır canlı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

banadura Domates. (-Sv.; -Ky.)

banak (I) Az sulandırılarak ezilmiş yoğurt. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

banak (II) Lokma. (-Uş.)

bandaklamak Sulu yiyecekleri parmakla yemek. (-Af.)

bandıkmak (I) Açlık, susuzluktan ağzı kurumak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bandıkmak (II) Çok çalışmak. (-Af.)

bandıra Şeker sucuğu. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bandırma Üstü başı kirli, dağınık kadın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bandırmak Meyve kurularını suda ıslatmak, yıkamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bandi Küçük testi, bidon. (Boyalı, Meyvabükü köyleri -Ank.)

bangıldamak Kalın sesle kaba kaba konuşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bañgir Çok varlıklı, banker. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

banguñut 1. Lira. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Kâğıt para. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

banhti Ahırda hayvanların yem yemesi için ayrılan yer, yemlik. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

banı Otlak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

banım Bir lokmalık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

banmak 1. Batırmak, batmak : *Bekmeze ekmenen bandım, yedim.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Tatmak, yemeğe başlamak. (*Kula -Mn.) 3. Suya, çamura bulanmak, batmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bannah Parmak. (-Yz.; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.)

bapba (I) Bir çeşit hamur işi. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

bapba (II) Patik (çocuk dilinde). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bar (I) Ağır yük. (*Kula -Mn.)

bar (II) Kir. (-Ml.)

barabar, Birlikte, ile. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

barabarı Takas, eşit değerde iki şeyi değişme : *Kirezinen yünü barabarı vëdim.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barad emék Temize çıkmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
baraden Birlikte, toptan. (Akçakese *Güdül -Ank.)
barak (I) Çopur, çilli sarışın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barak (II) Bir çeşit av köpeği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barana (I) Topluluk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barana (II) Büyük demir tırmık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barazıt 1. Aşılı meyve ağacının dibinden süren filizler. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yeni yetişen fundalık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barcıl 1. Meyve veren ağaç. (Taze, Hurmatı, Kerkük) 2. Verimli. (Taze, Hurmatı, Kerkük)
bardacuk [→ bardağerik]
bardağerik [bardacuk] Tatlı, sulu, mor renkli bir çeşit erik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[bardacuk] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bardal Testi. (*Soma ve çevresi -Mn.)
bardıklamak 1. Durumundan yakınmak, sızlanmak. (Erbil, Kerkük, Irak) 2. Üzülmek. (Erbil, Kerkük, Irak)
bardıklı Kıygın, mağdur. (Erbil, Kerkük, Irak)
bärebutün Çok tatlı, kokulu bir çeşit kavun. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bareski Kalleş, dönek : *Bareskilik yapma kızım.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
barğıgün Çocuğum, yavrum. (-Ml. ve çevresi)

barhana Dağ evi. (Zek *Sarıkamış -Kr.)
barı Yük. (-Af.)
bări bişmek 1. Sıcaktan yanmak, terlemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Çok susamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bări daşı Üzüntülü, sıkıntılı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bărına daş basmak Büyük acılara dayanabilmek, katlanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bărını yerden galdırmak Kalkındırmak, yardım etmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bărıntı Gürültü, şamata. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barışık Dost, arkadaş. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
barıt (I) Çok ekşi için. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barıt (II) Çabuk gidip gelme, ayağına çabuk olma için. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bări yuka Acıya dayanamayan, çabuk ağlayan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barkaç [birakaç] Beş, altı litre oylumunda kova, bakraç. (*Gürün -Sv.)
[birakaç] : (Beşikdüzü *Vakıkebır -Tr.)
barlanmak Küflenmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
barmakçık Tahta parmaklık, çit. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barnak Parmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bar olmak Ağır yük yüklenmek. (*Kula -Mn.)
barsak Ekinlerin başak verme zamanı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bartıl Yedirmelik, rüşvet. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bartlak Dağ ve tarlalarda yaşayan bir av kuşu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
barvanlık Kadımların bele bağladığı önlük. (-Ml. ve çevresi)
basa basa Çok doldurarak, sıkıştırarak, tepeleme. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basak Merdiven, basamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
basamak Derenin dar yerine geçit olarak konulan taşlar. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basamak gurmak Birinin yüksek bir yere çıkmasını sağlamak için sırt, omuz vermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basbâli Beşbelli. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basbas bārınmak Sesi yettiğince bağırarak, azarlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basbaya 1. Açıkça, çekinmeden. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Basbayağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basdırah Kapının arkasına dayanan kalın sırık. (Göreme -Nş.)
basdırağa gormak Düzelmeye ya da suyunun süzülmesi için nesneyi ağırlık altına koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basduğ Pestil. (-Ml. ve çevresi)
basdun Baston. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basğı Kurutma kâğıdı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basğı görmemek İyi eğitilmemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
basgın (I) Cin tuttuğuna inanılan hasta. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basgın (II) Bol bol, yığın yığın. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

basgın (III) Çok yağmurdan sonra birden kuruyan topraktan ürün çıkamama. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basgın gelmek Üstün gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basık Çok ıslanarak niteliği bozulmuş buğday. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basıkmak 1. Yük altında ezilmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bel vermek, sarmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basıra (I) [basma (I)] İskambil oyunu, pişpirik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[basma (I)] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basıra (II) [→ basra]
basırak [→ pasırak]
basıratı bâlı 1. Evlenmemiş. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Şanssız, kötü yazgılı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basırı Sarılık hastalığı (kavun ve karpuz için). (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
basırmak Ekmek pişerken tandırın iyi, sürekli ve düzenli yanmasını sağlamak (-Sv.)
bâsimet [→ bēsimet]
baskaç Merdiven. (-Af.)
basma (I) [→ basıra (I)]
basma (II) Sapı döğen altına yayma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basma (III) Hayvan gübresinin kalıpta kesilmiş, kurutulmuş biçimi. (İkiyamaç *Taşlıçay -Ağ.)
basmak Bilmeden konuya değinmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
basmalık Gübrelik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
basra [basıra (II)] Bağlardaki külleme hastalığı. (Meyvabükü, Çaltı, Akbaş *Güdül -Ank.)

[*basıra* (II)]: (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bastı Sebze yemeği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bastırak [→ *bastırık*]

bastırık [*bastırak*] Ayran, şıra, peynirin torbalarında süzülmesi için üstlerine konulan ağırlık, iri taş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[*bastırak*]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bastırma (I) Etli patates yemeği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bastırma (II) Pastırma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bastırma (III) Kuluçkaya yatırma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bastırma (IV) 1. Baskı dikişi yapma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Yama yapma. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bastırmak (I) Ocağa yemek koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bastırmak (II) Kız ya da kadınla güç kullanarak cinsel ilişkide bulunmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başabaş 1. Eşit biçimde alışveriş, takas. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Tam, eşit. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başacak Açık saçık gezen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başadak Ölüncüye dek, sonuna dek: *Allah başadak geçim, dirlik vesiñ.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başadüşmek İşe el koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başagakış etmek Yapılan iyiliği yüze vurmak, başa kakmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başaklamak [→ *başaklamak -1*]

başangı 1. İnâtçı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Afacan, yaramaz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Kösektas, *Hacıbektaş -Ng.) 3. Söz dinlemez, utanmaz (kız için). (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

başarılıklı Başarılı, becerikli. (Bölce-ağaç *Manyas -Ba.)

baş aşşağı Yokuş aşağı, iniş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baş bā Sığırların başlarından ahıra bağlamaya yarayan bağ, ip. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Gezende, Köseçobanlı *Gülner -İç.)

baş bağlamak Nişanlamak. (-Af.)

baş beşir etmek Becermek: *Bu işi de baş beşir edemedik doğrusu.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

başbezi Başörtüsü. (-Af.)

başcın (I) En başta gelen, en iyi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başcın (II) [*başçıl*] Baş, önder. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[*başçıl*]: (-Ml.)

başçıl [→ *başcın* (II)]

başda büyük Bilgi, akıl ve görgüde üstün kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başdan çıkım 1. Yoldan çıkmış, kötü yolda (kadın). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ters (kimse). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başdan sâma Özensiz, gelişigüzel. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başdutan Yöneten, çekip çeviren. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baş düzmek (I) Gelin başı süslemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baş düzmek (II) 1. [→ *başsak düzmek*] 2. Meyve olgunlaşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

3. Bitki olgunlaşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baş etmek (I) Bir işi bitirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baş etmek (II) Konuşmadan baş devinimi ile anlatmak: *Baş etdim, gime diyé añnamadıñ.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başga Başka. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baş göz etmek Evlendirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı boş Evlenmemiş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı bozuk 1. Kötü giyimli. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Özel giysili olmayan, sivil. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı bozulmak Dul kalmak, boşanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı büyük Onurlu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı darda galmak Borçlanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı gabak Örtüsüz, şapkasız, açık başlı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı gara Kötü yazılı, mutsuz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı gülmek 1. Mutlu olmak, iyi koşullarda yaşamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İyi evlilik yapmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başı kel Suçlu, kusurlu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başına boydak 1. Davranışlarında özgür (kimse). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Tek başına, yalnız. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başına çökmek 1. Üşüşmek, toplanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Güç kullanarak cinsel ilişkide bulunmak, saldırmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başına değmek Akli başına gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başında dönmek 1. Başından ayrılmamak, huzursuz etmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Sürekli bakmak, bakımını üstlenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başından bezmek Kendi varlığından bıkmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başından çevirmek 1. Düğünde geline elini öptüğü kimse gizlice para vermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yoksula verilen parayı adına adanan kimsenin başı üstünden çevirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başını bağlamak [*başını dolamak*] Nişanlamak, evlendirmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[*başını dolamak*]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

başını bālamak 1. İşe koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Sözde hastalık nedeniyle işten kaçmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başını bārını yimək 1. Eder yükselmek, pahalılaşmak: *Ortalık başını bārını yimiş, bi kilov et yimbêş olmuş.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Büyük acı karşısında çığlık atmak, saçını başını yolmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başını dolamak [→ *başını bağlamak*]

başını goşmak Kendini işe vermek, uğraşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başını kel etmek [*başını üzme*] İşini yaptırmak için gide gele ya da sözle bıkırtmak, tedirgin etmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[başını üzme] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başını üzme [→ **başını kel éme**]
başını yime Kendi ya da birinin yıkımına neden olmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başıntı (I) Kaba, iri, kalburun üstünde kalan : *Buğdayın başıntısı.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
başıntı (II) Önder. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bâşış Sevinmelik, bahşış. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başı yumuşak Uysal, geçimli. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başı zoğuldamak Başı çok ağrımak, zonklamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başlandırma Tepeleme doldurmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.; -Gaz.)
başlı (I) Olgunlaşmış, baş tutmuş (çıban için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başlı (II) Sağlam, gerçek, tutarlı : *Ölümü başlı bi işe yerleşdirdik.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başlı (III) Başlanmış bitirilmemiş : *İşim başlı galdı.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
başlı (IV) Tepeleme dolu. (*Antakya ve çevresi -Hat.; -Gaz.)
başlık 1. Yular. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Takasta üste verilen para : *Öküzü değişdim, beşyüz de başlık aldım.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
baş olmamak Bitirememek, bitmemek. (iş için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
baş sedir Ocak başı, baş köşe. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

başsız 1. Babası, büyüğü olmayan (çocuk). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Başboş (hayvan). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başsağ étme Başak toplama, biriktirme. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başsak 1. Başak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ürün alınan tarlada kalan artıklar. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
başsak düzmek [baş düzmek (II) -I, baş vemek -I] Ekin başak vermeye başlamak. (-Çr.; -Sv.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[baş düzmek (II) -I] : (-Kn.; -İç.)
[baş vemek -I] : (-Af.; -İsp.; -Mn.)
başsaklamak [başaklamak] 1. Başak toplamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[başaklamak] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 2. Ürün alınan tarladan ikinci kez kalanları toplamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
baş vemek 1. [→ **başsak düzmek**] 2. Çıban, olgunlaşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
baş yokarı Yokuş yukarı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batağan (I) Savurgan, tutumsuz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batağan (II) [→ **batılğan**]
batak Geri gelmeyecek, ödenmeyecek, yitik para. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batal Ören, işe yaramaz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; -Gaz.)
batarca Ağrı, sancı. (-Ada.)
batarğa Batma, boşa gitme. (-Ml.)
batasica Ölesice anlamında ilenç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

batasiya Ödenmeyeceğini göze alarak verilen mal, para. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batdal [batık (II)] 1. Bakımsız, eskimiş : *Evimiz batdal oldu, oñaramadık.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Geçerliliği yok olmuş. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[batık (II)] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 3. Kaba, biçimsiz, hantal. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batgın Yabancı otların arasında cılız kalmış ürün. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batı [batırı] Eylemlerin sonuna eklenerek şimdiki zamanı belirtir : *Anamgil gelibati.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[batırı] : (*Kaş ve köyleri -Ant.)
batık (I) 1. Kirli, pis. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İçinde taş, toprak vb. yabancı nesne bulunan tahıl. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batık (II) [→ **batdal** -2]
batılğan [batağan (II)] Bataklık, sazlık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[batağan (II)] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batına Ahırda hayvanların yem yedikleri yer, yemlik. (*Akseki -Ant.)
batırı [→ **batı**]
batırmak 1. Kuru meyveyi ıslatmak, yıkamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Kire bulamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batma Hayvan yemliği. (-Af.)
batman terezi Büyük terazi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bat sat Ara sıra, tek tük, arada bir. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
batya Küçük toprak tas. (Kerkük)

bavıl Bavul. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bavramak Bir konuda yetişmek, uzman olmak. (*Kilis, -Gaz.)
baya 1: Direnme, inat için kullanılır : *Baya gimêcên sana ne?* (Dereçine *Sultandağı -Af.; İsabey *Çal -Dz.) 2. Gerçekten, doğru. (Dereçine *Sultandağı -Af.; İsabey *Çal -Dz.; *Kula -Mn.) 3. Belki : *Baya kamyon gelmêcek.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bayağdan Baştan, önceden. (*Refahiye -Ezc.)
bayağ Az önce : *Bayağ geldim ya gardaşım.* (Ekinözü *Elbistan -Mr.; -Gaz.)
bayakdan Az önceden, deminden. (-Gaz.; Kızılın *Sarıoğlan -Ky.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
bayakki Az önceki. (-Gaz.; Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.)
bayalı 1. Eskiden. (Yenice -Mğ.) 2. Genellikle. (Yenice -Mğ.)
bayam [boyam] Badem. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
[boyam] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bayargi Yabancı. (-Vn.)
bayatsamak [→ **bayatsımak**]
bayatsı Bozulmaya yüz tutmuş, tazeliğini yitirmiş. (-Gaz.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
bayatsımak [bayatsamak] Bozulmaya yüz tutmak, bayatlamak. (-Gaz.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[bayatsamak] : (-Ks. ve çevresi; -Gaz.)
baydak Yalnız, tek başına. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
baygın Âşık, tutkun. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bayıcı Uyutuçu. (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bayım bayım bayılmak 1. Çok gülmek, katılmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Yüreği çarpmak, bayılacak gibi olmak. (-Yz.)

bayıra sarmak 1. Yokuş yukarı çıkmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bir işte güçlük çıkmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bayır hayır yanmak 1. Susamak, ağzı kurumak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Acı, üzüntü duymak, içi yanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bayırın pisi Sırnaşık, densiz ve çirkin kimse. (Meyvabükü, Güzel, Akbaş *Güdül -Ank.)

baykara Deli. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

baylañ Nazlı, ince davranışlı. (Yenice -Mğ.)

baylmak Büyümek, gelişmek, güçlenmek. (Meyvabükü, Güzel, Akbaş, Yeşilöz *Güdül -Ank.)

baymak (I) Yiyecek, içecek mide bulandırmak, baygınlık vermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.)

baymak (II) 1. Akli başma gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İnanmak, kanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Göz boyamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

baymak (III) Oğlaklar yan yan basmak. (*Güdül -Ank.)

bayra Balyoz. (Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)

bayram seyran Arada sırada. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bayrı Balyoz, taşçı çekici. (-Kn.)

baytarañ Güzel koku: *Ne sokuluñ yahu, sakalımda baytarañ mı goku-yo!* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bazar Pazar yeri. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bazar émeği Francala. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bazarın Pazar zamanı. (İncekum *Sifke -İç.)

bazarlığı bişirmek Pazarlıkta anlaşılmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bazarlık Pazarda sergilenen nesneler. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bazarlıklı Sinsi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bazértesi Pazartesi. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)

bazlma [beazlame] Pideden kalınca açılıp içine yağ, haşhaş vb. konulan, üstüne yoğurt ya da yumurta sürülerek sacda yan pişirilen ekmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[beazlame]: (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

be Dokunulmaması gereken, pis anlamında kullanılır (çocuk dilinde). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beazlame [-> bazlma]

bebe Taneli yiyecekler, çerez. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Kula -Mn.)

bebe belik Çoluk çocuk. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bec Cep (çocuk dilinde). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

becana [-> mecene]

becellemek [-> becerlemek -I]

becen Yeni doğmuş tavşan yavrusu. (Kepez -Ky.)

becerlemek [becellemek, becerlemek]

1. Başarmak, becermek, güçlüğü yenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[becellemek]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[becertlemek]: (İsabey *Çal -Dz.)

2. Güç kullanarak cinsel ilişkide bulunmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Dövmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

becertlemek [-> becerlemek -I]

beçi Keçi yavrusu. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.)

beçi beçi Keçi çağırma ünlemi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bedāfa Parasız. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beden Bakır sahan. (Meyvabükü, Akbaş *Güdül -Ank.)

bedire Su kovası. (*Refahiye -Ezc.)

bedirik Eğirilecek duruma getirilen, taranmış yün yumağı. (Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.)

bediz Resim. (Türkmen, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)

beéméciklê olası Ölesice anlamında ilenç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bêgir At (genellikle erkek). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

begmez [-> bekmez (I)]

beğenmek Uygun görmek. (*Kula -Mn.)

beğer Yapıya konan en büyük ağaç, mertek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

beğirme Keçi bağırması. (*Sütçüler -İsp.)

beğirmek Çok acıkmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

beğit Av hayvanlarını kışın yakalamak için dağlarda kurulan tahta tuzak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

beh 1. Anlaşma, söz: *Bu gızın behini aldıñ.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Alışverişte önceden verilen para, pey. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

behıeci Satıcı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

behr Koşul, sürüm, değer: *Bubam o günün behrinde dükgan aşdıydın.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

behri Küçük yaban ördeği. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

bek 1. Katı, sert, pek. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Hızlı, çabuk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bekemek [beketmek, bekitmek -I, 2]

1. Kapatmak, örtmek: *Kapıyı beke.* (Kozluca -Brd.)

[beketmek]: (*Sütçüler -İsp.; -Kn.)

[bekitmek -2]: (*Boğazlıyan -Yz.)

2. Sağlamlaştırmak, pekitmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[bekitmek -I]: (Yenişar *Şarki-karaağaç -İsp.; -Gr.; -Tn.)

3. Yamamak, doldurmak: *Duvarıñ gedini éyce bekettik.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Kn.)

bekere İplik makarası, sarımlık. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

beketmek [-> bekemek -I]

bek gadın 1. Çok güzel, çok iyi: *Bek gadın etmişsin eline salık.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Becerikli, iyi nitelikli (kadın için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bek gomat (I) Özel im koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bek gomat (II) Çok üzülme, gücenmek, içine atmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bekişmek Katılaşmak, pekişmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bekitmek 1. [-> bekemek -2] 2. [-> bekemek -I]

bekleç Durak, bekleme yeri. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

beklik Söz kesilen kıza takılan takı: *Gelinimize beklik dahdih.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bekmez (I) [begmez] Pekmez. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[begmez] : (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
bekmez (II) Kan : *Gafaña daşı yandırısam bekmeziñi akıdırın vallâ.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bekmez toprağı Pekmez toprağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bek olmak Çok sık olmak: *Almalâ bu yıl bek olmuş.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bel (I) 1. İki tepe arasındaki geçit veren alçak yer. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Orta, orta bölüm : *Tarlanın beli.* (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Sırt, yamaç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bel (II) İm. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
belben İnce pestil. (*Antakya çevresi -Hat.)
belci Bel ile toprak kazan işçi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
beldanat Kağına sap yüklemekte kullanılan araç. (*Beyşehir, *Seydişehir, -Kn.)
bél depmek Bel ile toprağı kazmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
beldir beldir Canlı, dikkatli, sevinçli bakış için (genellikle bebeklerde). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belek (I) 1. Çeyiz. (*Sivaslı -Uş.) 2. Armağan. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Sivaslı -Uş.)
belek (II) Çocuk bezi, kundak. (-Yz. ilçe ve köyleri)

belek (III) Alacalı, karışık renkli. (Şenoba *Uludere -Hak.)
belek bırakmak Gelin ya da güveye armağan vermek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belenlemek Korkmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
belenmek Bulaşmak, bulanmak : *Toprağa belendi.* (*Kula -Mn.; -Gaz.; -Yz.; Meyvabükü *Güdül -Ank.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
beleñ olmak Şaşkınlık, korku nedeniyle anlamsız davranışlarda bulunmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belermek (I) Ölmek (genellikle hayvanlar için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belermek (II) Göz çok fazla açılmak, dışarıya fırlamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.; -Yz.)
belertmek Gözlerini iyice açıp öfke ile bakmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.; -Yz.)
beleşmek Yerde yuvarlanmak, yatmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bel etmek 1. Belli etmek, im koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ortaya çıkarmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belgendi Bölme, ara duvar. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
beli ayrılmak Beli çok ağrımak. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
beli bāl 1. Evli, nişanlı. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Bir işe girmiş, bağlanmış kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
beli bek olmak Birine inanmak, güvenmek : *Damatdan yañı belim bek.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

belibeñzer Şöyle böyle, belli belirsiz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
beli gevşek 1. Yatağma işeyen (genellikle çocuk için). (-Yz.) 2. Menisi çabuk gelen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
beli göşmek 1. Yoksullaşmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Acıdan ya da hastalıktan gücünü yitirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belik Saç örgüsünün omuzlardan sırta uzanan bölümü. (-Af.; -Sv.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
belini alamamak İş yapamamak, do-laşamamak (sağlıksızlık nedeniyle). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belini getirmek Meniyi akıtmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
beli pester [-> pester]
belirlemek İrkilmek. (*Kula -Mn.)
belirti Görüntü, gölge : *Bir belirti gördüm emme ayıramadım.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belkanat Harmanda kullanılan bir çeşit araç. (-Krs. ve çevresi)
belki Öyle ise, bari : *Artık gidelim belki.* (-Ks. ve çevresi)
belkim Belki. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.)
belledüz Belletiriz, öğretiriz. (Meyvabükü, Akbaş, Yeşilöz, Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.)
bellelik [-> bellik (II)]
belleme (I) Ayakkabıya vurulan pençe. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
belleme (II) Koşum hayvanlarının sırtlarına örtülen kalm örtü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bellemek (I) Ayakkabıya pençe vurmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bellemek (II) Tanımak. (*Kula -Mn.)
bellemek (III) Karayıkımdan ders almak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bellemek (IV) Cinsel ilişkide bulunmak (aşağılama için kullanılır). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bellemek (V) Sanmak. (-Gaz.; Kerkük, Irak)
bellenmek Öğrenmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
belleş Tanıdık, bildik : *Burdakilerin hepsi belleş.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
belleşmek Tanışmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
belli Bu yana, beri. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
bellice Temelli, tümüyle. (-Ks. ve çevresi)
bellik (I) Kambur. (-Ml.)
bellik (II) [bellelik] İm belirti. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Antakya -Hat.)
[bellelik] : (Alatepe -Ay.)
bellik (III) Aynı çeşit şeylerin bir arada, bilinen yerde olması. (Ulukışla *Bor -Ng.)
bellik gomat İz, im, koymak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
belli ki Diyelim ki, örneğin. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
bel vëmek (I) Direk, kiriş, duvar vb. nesneler ortadan esnemek, eğrilmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
bel vëmek (II) 1. Kendini işe vermek, sıkı sarılmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. İşe yardım etmek, desteklemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bëm Benim. (-Bo.)
bemecösuñ [-> beyliklere çıksın]

beñ (I) Meyvelere düşen olgunlaşma belirtisi, alaca. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beñ (II) Saçta ve sakalda ilk aklık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

benbenci İnatçı, ters. (-Uş.)

bencéleýin [-> benimsağanı]

benden yanı Benim için : *Benden yanı şahitlik etmez.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

benek Küçük örge : *Benek benek bi oya işledim.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bénesiz Çirkin, suratsız. (Eymir *Bozdoğan -Ay.)

benganat Ekin saplarını arabaya atmakta kullanılan iki ya da üç dişli ağaç araç. (*Fethiye -Mğ.)

benimsağanı [bencéleýin] Benim gibi. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

[bencéleýin] : (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Kula -Mn.)

benirlemek Korkudan yerinden hoplamak, ürkmek. (-Ks. ve çevresi)

benlenmek Belirmek, görünmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bennenmek [bennik çıkmak] Başkasının malına sahip çıkmak, tapulamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[bennik çıkmak] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beñni Küçük işlengili, benekli, noktalı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bennikci 1. Bencil. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Başkasının varlığını, malını kendine mal eden ya da etmek isteyen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bennik çıkmak [-> bennenmek]

berci Süt sağan kadın. (Kocaözü *Hekimhan -Ml.)

berç Deri üstünde oluşan sertlik. (*Manyas -Ba.)

berdi Suda yetişen, kamaşa benzer bir çeşit ot. (Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)

bere Yara izi. (*Kula -Mn.)

berenari [berenghari] Şöyle böyle, iyi kötü. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Gediz -Kü.)

[berenghari] : (-Af.)

berenghari [-> berenari]

bericek 1. Bu yana doğru. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Yakınca. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

berkiştirmek Sağlamlaştırmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

berne Duvarcı. (-Ml.)

bertilmek (I) İncirmek : *Bunun ayağı bertik be kuzum.* (Bölceagaç *Manyas -Ba.)

bertilmek (II) Üzüntü duymak. (Güzel, Akçakese, Meyvabükü -Ank.)

besbelli 1. Samırım, olasılıkla, ola ki. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Or.)

2. Görünen, belli olan, ortada. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

besdek (I) Yuvarlak ağaçlarla yapılan ev tavanı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

besdek (II) Nazlı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

besdeklenmek Kendini ağıra satmak, onurlanmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

besdil [bestel -2] 1. Pestil. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[bestel -2] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

2. Çok ezik durumda, ezik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beserek Erkek deve. (-Af.)

besi Besiye çekilmiş hayvan : *Besimizi gurbanda kescéz.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

besilik Eti için beslenen hayvan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bësimet [bäsime] Peksimet. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[bäsime] : (-Gaz.; -Yz.)

best Paralı iddia, lades : *Beste giriyoñ mu benimle.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

bestel 1. Pekmezle yapılan bir çeşit tatlı. (*Kula -Mn.) 2. [-> besdil -1]

bësgardaş Tokat, şamar. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beşigörtü İki dar yanı duvar, geniş yanları sıva, kiremit ya da çinko kaplı üçgen pirizma biçiminde çatı : *Eviñ üstünü beşigörtü ettirdik.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beşik kertiği [beşik kertme] Kız ve erkek çocukları beşikte iken nişanlama, sözleme. (-Gaz.; Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

[beşik kertme] : (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.)

beşik kertme [-> beşik kertiği]

bëşli (I) Beş yaşında (hayvan için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bëşli (II) Beş mermi atan toplu tabanca. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bëštahta Rahle. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bet 1. Bent, küçük baraj. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Suyolu, ark. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

betden gutden Düzensiz, özensiz, karıkarışık (yapılan iş için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beter Çok, fazla : *Ekin şimdiden bek beter olmuş, boya gakmuş.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

béterine garmak Daha kötü durumlara düşmek (ilenç). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

betgi Birinin yüzüne ağır söz söyleyen. (-Ky.)

bet tutmak Bendin su akıtan yerlerini kapatmak, onarmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bey (I) Bir çeşit mısır. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bey (II) Pazarlıkta önden verilen para, pey. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bëýäli Olasılık : *Äşam oldu bubam gelmeyecek bëýäli.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

beyliğe çıksuñ [-> beyliklere çıksuñ]

beylik kazması Geniş ağızlı, büyükçe bir çeşit kazma. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

beyliklere çıksuñ [bemecösuñ, beyliğe çıksuñ] Sen ve yakınların ölsün; malınız, varlığınız devlete kalsın anlamında ilenç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[bemecösuñ] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[beyliğe çıksuñ] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bëyni galuñ Anlayışı az, akılsız. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bëyni gıcillanmak 1. Anlamak, sezmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

2. Akli karışmak, kuşkulanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bëyniñiñ gapağı atmak Tepesi atmak, çok kızmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bëyra Açık, gölgesiz, sıcak yer; çöl sığağı : *Bëyrada bişdik, gavrıldık baya.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)

béz Deri altında yara vb. nedenlerle oluşan ağrılı şişkinlik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bezek (I) Süs, süs eşyası, takı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bezek (II) [pezek] Don, şalvar vb. giysilerin uçkur geçirilen yeri. (-Çr.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[pezek] : (-Çr.)

bezekli Süslü püslü (çoğunlukla düzekli sözcüğüyle birlikte kullanılır): *Düzekli bezekli geziyor.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bezeme 1. Bir çeşit deri hastalığı. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Kula -Mn.) 2. Çiçek hastalığı. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn. ve çevresi)

bezenç Değerli süs eşyaları (çoğunlukla kazanç sözcüğüyle birlikte kullanılır): *Böyle yimeye kazanç bezenç mi dayanır.* (Bölceagaç *Manyas -Ba.)

bezetmek Bir çeşit deri hastalığını iyileştirdiğine inanılan, ocak denilen kimselere em, toprak vb. nesneler sürdürmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bezi Yufka açmak için topaklanmış hamur parçaları. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

bezir Kart : *Patlıcanların beziri çok, yemeği iyi olmaz.* (*Kilis -Gaz.)

bezmek Uzun süre suda kalan el, ayak buruşmak. (*Antakya -Hat.)

bicahlılı Mutfakta kapların dizildiği sergen. (-Sv.; Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.; -Ky.)

bicılğan Bir çeşit at hastalığı. (*Gediz -Kü.)

bicımuk Azıcık. (Kozluca -Brd.)

bıcır bıcır Cayır cayır. (Kızılcın *Sarıoğlan -Ky.)

bicik [→ bicik (I)]

bıcaklık Kasaplık, kesilecek hayvan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıçık Dar ve küçük vadi. (*Manavgat -Ant.)

bıçılğan Ayak parmakları arasında terden oluşan pişik, yara. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıçılğan Sulu yara. (-Ada.)

bıçkı Testere. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bıçkımmak Acımak. (-Ks. ve çevresi)

bıdı bıdı Fısl fısl (dedikodu yapmak için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıdık (I) Deve yavrusu. (*Eşme -Uş.)

bıdık (II) Geniş, yuvarlak yüzlü, şişman (kimse). (*Develi -Ky.)

bıdık (III) Çok az, azıcık : *Bıdık leblebi verir misin?* (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bıdılak Türlerinin küçüğü ve yuvarlağı. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

bıdımmuk [bıgırık] Azıcık, biraz. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[bıgırık] : (*Güdül ve köyleri -Ank.; Yenice -Mğ.)

bıdıramak Konuşmak. (Alatepe -Ay.)

bıdır bıdır etmek [bıdırdamak] Mırıldanmak, anlaşılmayacak biçimde konuşmak. (Kösekaş *Hacıbektaş -Nş.)

[bıdırdamak] : (*Sütçüler -İsp.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

bıdırdamak [→ bıdır bıdır etmek]

bıdırdanmak Kendi kendine hafif sesle konuşmak, mırıldanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıdırdaşmak Karşılıklı konuşmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bıdırık Küçük. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

bıdır yadır Konuşa konuşa (zaman geçirme için). (Yenice -Mğ.)

bıdırmak Bıktırmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bıgımlık Bıkkınlık. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bıgırık [→ bıdımmuk]

bıgmak Bıkmak, usanmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bığcı Ağaç testeresi. (-Ml. ve çevresi)

bıgıl bıgıl [bıngıl bıngıl] Az ve yavaş akan su sesi için. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[bıngıl bıngıl] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıgılı Pek çok, yığılı, yığın yığm. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıh etmek Kesmek (çocuk dilinde). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıhmak Çok terlemek, tere boğulmak. (*Kula -Mn.)

bıkcı Bıkcı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bıkmak 1. Birdirbir ya da uzuneşek oyununda beli eğerek, elleri dize dayayarak durmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ayak burkulmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıkın Sırt, omurga (çoğunlukla bel sözcüğüyle birlikte kullanılır): *Belim bıkınım kırıldı.* (-Gaz.; *Akdağmadeni -Yz.)

bıkla Kıymalı yumurta yemeği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bılaşık (I) Bulaşık, kirli. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bılaşık (II) Yapışkan, arsız kimse. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıldır [bildir] Geçen yıl. (-Ml. ve çevresi; -Gaz.; -Yz.)

[bildir] : (-Vn.)

bıldık Küçük domates. (Beyelması *Ağın -El.; -Ml. ve çevresi)

bılk Çürümeye başlamış meyve. (-Ml.)

bılkavu Çoban köpeğinin boğazına takılan mahmuzlu tasma. (Kamsular *Devrek -Zn.)

bılkmak (I) Meyve iyice olmak. (Kocamanbaşı *Terme -Sm.)

bılkmak (II) Patlayacak duruma gelen yara ya da çibandaki irinli bölüm, sallanmak. (-Uş.)

bılla Abla, kız kardeş. (Yusufça *Gölhisar -Brd.)

bıllak Kız arkadaş : *Benim Kemen'de bi bıllalığım var.* (*Kaş ve çevresi -Ank.)

bıllık bıllık 1. Sulu, yumuşak (meyve için). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Su toplamış (yara için). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 3. Çok su içmekten şişen karın, mide için. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bılö Belli, evet, peki, olur. (Şenoba *Uludere -Hak.)

bıngıl bıngıl [→ bıgıl bıgıl]

bırakma Külbastı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bırakmak Gebe hayvan, yavrusunu düşürmek. (*Sütçüler -İsp.)

bırakmahlık Kemiksiz, külbastılık et. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bırbırlanmak Söylenmek, mırıldanmak. (*Antakya -Hat.)

bırçak Burçak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bısat İç giysisi. (Yenice -Mğ.)

bışkı 1. Testere. (Yusufça *Gölhisar -Brd.) 2. Dişli, eğri bir çeşit bağ bıçağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bıtırak [bıtırğan] Tarlalarda biten, dikenli bir çeşit yaban otu. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

- [bıtırğan] : (-Ml. ve köyleri)
bıtırğan [-> bıtırak]
bıtlamak Yerli yersiz durmadan konuşmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bıyık 1. Kılçık (fasulye, bakla vb. bitkilerde). (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Asma vb. sarmaşıkgillerin ince, uzun filizleri. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bızık Sidik. (Beyelması *Ağm -El.)
bızlamak İşemek. (-Sv.; -Ky.)
bi Bir. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
biberiza Yapağı bibere benzeyen, dere kıyılarında yetişen, balık avlamakta kullanılan bir çeşit bitki. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
bibi Hindi. (Saraycık *Altıntaş -Kü.)
bibik İbik. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
bibilâ Zimlenga da denilen bir çeşit bitkinin al meyvesi : *Şu küçük kıza bak hele bibila gibi yüzü var.* (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
bi bişirimnik Bir kez pişirilecek ölçüde. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.; -Yz. ilçe ve köyleri)
bi boy Eşit boyda, bir boyda. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.; -Yz.)
biceğiz [bicik (II)] Biricik, bir tanecik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[bicik (II)] : (*Soma ve çevresi -Mn.)
bicek Köşe bucak. (-Af.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
bici [-> bicik (I)]
bici bici Buzağı, sığır çağırma kullanan ünlem. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bicik (I) [bicik, bici, biçik(II)] Sığır yavrusu, buzağı. (Ekinözü *Elbistan -Mr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

- [bicik] : (-Ml. ve çevresi)
[bici] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[biçik (II)] : (Ballıkaya *Hekimhan -Ml.)
bicik (II) [-> biceğiz]
bicik (III) Meme. (*Sütçüler -Isp.)
bicikli İri memeli : *Maşallah inēniz bek bicikliymiş.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bi çala Bir an, bir aralık. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
bi çeşit 1. Ayrıksı, ayrıcalıklı : *Benim olan bi çeşit, her şeyi yimez.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.) 2. Ayrı bir sorun : *Ölan bi çeşit, kız bi çeşit; dertleri bana.* (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
bi çeynemnik Bir kez çiğnenecek büyüklükte, çiğnemlik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
biçik (I) Nergiz çiçeğinin yetiştiği kaya oyuğu. (Ballıkaya *Hekimhan -Ml.)
biçik (II) [-> bicik (I)]
biçim Ekin kaldırma zamanı. (*Antakya -Hat.)
biçim almak Uygun olmak, yakışmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
biçimine getirmek Yerine, zamanına uygun getirmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bi dā Bir daha, yeniden. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bide Pide. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bi de Bir de : *Bi de başımıza bu dert geldi.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bi dene Eşsiz, başta gelen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bider Tohum. (-Af.)
bi dıkım Küçük parça, bir lokmalık. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

- bididik** Minimini, küçücük. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bi dosluk Bir dost ağırlayacak ölçüde. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bidünya Birçok. (*Gediz -Kü.)
bi gıymık [bi kımıcık, bi kırtık] Çok az, kıymık gibi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[bi kımıcık] : (*Antakya ve çevresi -Hat.)
[bi kırtık] : (-Vn.)
bi hoş [-> bir hoş]
bihot Baygın. (*Kula -Mn.)
bi kâz Bu kez. (Kızılcım *Sarıoğlan -Ky.)
bi kerem [bi keremine] 1. Aslında. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[bi keremine] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
2. Önce, ilk olarak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bi keremine [-> bi kerem -1]
bi kımıcık [-> bi gıymık]
bi kırtık [-> bi gıymık]
bikleç Yufka çevirmekte kullanılan yassı, tahta araç, çevirgeç. (*Güdül -Ank.)
bilaççım 1. Bilgin. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Gök bilimci. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bilader Erkek kardeş. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül -Ank.)
bilbil Bir çeşit tahıl ölçüğü. (-Ml.)
bildir [-> bildir]
bile Birlikte : *Eve bile mi gittiniz?* (Kuzköy *Akkuş -Or.; Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
bilecenlik Bakıcılık, önbili. (*Kilis -Gaz.)
bileği Üstüne sac konularak ekmek pişirilen taştan yapılmış ocak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

- bilekçe** Gömlek kolunun bileği saran düğmeli bölümü. (*Manyas -Ba.)
bilekçek Kösteğin hayvanın bileğine bağlanan bölümü. (Muratbaşı *Azdavay -Ks.)
bileki İçinde ekmek pişirilen, taştan yapılmış bir çeşit kap. (-Or.)
bilem [bileme, bilen, bilene] Bile de. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[bileme] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[bilen] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[bilene] : (Dereçine *Sultandağı -Af.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
bileme [-> bilem]
bilemek Kışkırtmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bilen [-> bilem]
bilene [-> bilem]
bilezik 1. Kuyu ağzlarına konulan taş ya da ağaç halka. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Demir çember. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bilgiş 1. [-> biliş] 2. Çok bilen, bilgici. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
3. Bilgiçlik taslayan. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
bili Bilir misin? (Kızılcım *Sarıoğlan -Ky.)
bili bili Tavuk çağırma ünlemi. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bilik (I) Erkeklik organı. (Kuyucak *Akseki -Ant.)
bilik (II) Civeiv. (Göre -Nş.)
biliş [bilgiş -1, bilişik] Tamdık, bildik. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Yenışar, Gökönak *Şarkikaraağaç -Isp.)
[bilgiş -1] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
[bilişik] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bilişik [→ **biliş**]
billah Gibi. (*Gediz -Kü.)
bille (I) 1. Zaman. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. [→ **biller**]
bille (II) Bilya. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
biller [**bille** (I) -2, **billi**] O sırada, gibi : *Kaptığı biller kaçı.* (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
[bille (I) -2] : (-Yz.)
[billi] : (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)
billi [→ **biller**]
billi buçuklu Bir kiloya karşılık bir buçuk kilo ile alışveriş. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
billo Çini su bardağı. (*Kula -Mn.)
billor [**billur**] Cam su bardağı. (Yusufoğlu *Göhlhisar -Brd.)
[billur] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
billur [→ **billor**]
bilmeýon Bilmiyorum. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
bilmeziye Bilmeden, bilmeksizin. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bilmezlenmek Bilmez görünmek, bilmezlikten gelmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bindak Fındık. (Şenoba *Uludere -Hak.)
binektaş Hayvana binmek için kullanılan taş, ya da yüksek yer. (-Af.)
binni Üç buçuk.kg.lık şişe. (Babadag *Sarayköy -Dz.)
birakaç [→ **barkaç**]
biredi Toptan. (-Vn.)
birez Az, çok az. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
birezden Az sonra, birazdan. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bir hoş [**bi hoş**] Yadırgatıcı, şaşırtıcı, ayırtıcı. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[bi hoş] : (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.; -Yz.)
birim birim Birer birer, teker teker. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
bir ken Bir kez. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bir koşum hapaz Yan yana iki avuç dolusu. (Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
birlemek Ayıklamak, seçmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bir sele Gerilmiş durumdaki başparmakla göstermeparmağı arasındaki uzaklık. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
bir solukta Çok kısa bir sürede. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
bir şeysinmemek Önemsememek, alırmamak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
bi saplam İğneye takılan bir parça iplik. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bisirgeç [→ **bisleç**]
bisiyel Akşamleyin. (Beşikdüzü *Vakıfkebir -Tr.)
bisleç [**bisirgeç**, **bisleğec**, **bişek**, **bişirgeç**] Yufka çevirmeye yarayan tahta araç, çevirgeç. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[bisirgeç] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)
[bisleğec] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[bişek] : (*Seydişehir, *Beyşehir -Kn.)
[bişirgeç] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bisleğec [→ **bisleç**]
bisseğellék Az sonra, birazdan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bişbudak Dişbudak. (-Vn.)
bişegen Kolay pişen (sebze, tahıl vb. için). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bişek [→ **bisleç**]
bişi Yağda kızartılan hamur, ekmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Beyşehir -Kn.; Gezende *Gülnar -İç.)
bişirgeç [→ **bisleç**]
bişirik Çamur harç. (-Sv.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bişek Yayıgın emziğine takılan tıkaç. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bitelge Verimli (toprak için). (*Antakya -Hat.)
biter Tohum. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
bit gadak Küçük, çok küçük. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bitigarcı Genellikle koyu renk üstüne açık renk çok küçük noktalı basma. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz.)
bitiğ [→ **bitiyi**]
bitirmek Almak. (-Af.)
bitiyi [**bitiğ**] Az, azca. (-Mr.)
[bitiğ] : (-Yz.)
bitmek Bal, reçel, pekmez vb. şekerlenmek. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
biyesir 1. Bu kez. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Ondan sonra. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
bi yo [→ **bi yol**]
bi yol [**bi yo**] Bir kez, kısa süre. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
[bi yo] : (*Soma ve çevresi -Mn.)
biz [**bizlengiç**] 1. Hayvanı dürtmek için kullanılan ucu çivili sopa, sırtık. (*Sivaslı -Uş.)
[bizlengiç] : (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 2. İğne. (-Ml. ve çevresi)
 3. İğ. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bizav İnek yavrusu, buzağı. (-Vn.)

bizimeci Su. (Yusufoğlu *Göhlhisar -Brd.)
bizlengiç [→ **biz** -1]
boaça Tavada kızarmış, arasına peynir konarak yapılmış kalın ekmek. (Kuyucak *Akseki -Ant.)
bobalara çıkası Ölsün, yok olsun anlamında ilenç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bocca (I) [**boça**] Davar ve sığırlarda görülen bir çeşit hastalık. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[boça] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bocca (II) Bütçe. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
bocca deliği Bocca hastalığına yakalanmış hayvanı iyileştirmek için kulağına açılan delik. (*Güdül -Ank.)
bocu Tazı. (*Antakya -Hat.)
bocut Kilden yapılan küçük testi. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
boça [→ **bocca** (I)]
boççalama Alacakaranlık. (Meyvabükü, Güzel *Güdül -Ank.)
bodar Ayı yavrusu. (Muratbaşı *Azdavay -Ks.)
bodi Küçük bidon. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
bodi bodi 1. Manda ve yavrusunu çağırma ünlemi. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Çocuk dilinde manda. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bodik [**boduk** (II) -2] Deve yavrusu. (-Uş.)
[boduk (II) -2] : (*Emirdağ -Af.)
bodo bodo [→ **bodon bodon**]
bodon bodon [**bodo bodo**] İneklere su içirilirken kullanılan ünlem. (Beşikdüzü *Vakıfkebir -Tr.)
[bodo bodo] : (Beşikdüzü *Vakıfkebir -Tr.)

bedu (I) Kısa boylu, bodur. (Meyvabükü, Akçakese *Güdül -Ank.)
bedu (II) Kaz. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
bedu (III) Aylık gösterir çizelge, bordo. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bedua [→ **beduç**]
beduç [bedua] Toprak testi. (Göre -Nş.; Hüyük *Beyşehir -Kn.)
[bedua] : (-Af.)
beduk (I) Kısa boylu, şişman çocuk. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
beduk (II) 1. Tavşan yavrusu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
 2. [→ **bodik**]
bedura Pudra. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Gaz.)
bögunüt Bir lira. (Şenoba *Uludere -Hak.)
boğanak Karabasan. (*Kilis -Gaz.)
boğasak [boğassak (I) -1] Boğa isteyen inek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[boğassak (I) -1] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)
boğasamak [→ **boğsamak**]
boğassak (I) 1. [→ **boğasak**] 2. Çiftleşmek isteyen ineğin arkasında gezen dana sürüsü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
boğassak (II) Obur, pisboğaz (genellikle çocuk). (Dereçine *Sultandağı -Af.)
boğaz Aile bireyleri. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
boğazın olsun [boğaz ola -1] Yarasın, afiyet olsun. (-Sv.; -Ky. çevresi)
[boğaz ola -1] : (Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.)
boğazlağa [→ **boğazlağı**]
boğazlağı [boğazlağa] Huni. (*Antakya -Hat.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[boğazlağa] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
boğazlıh Çoban köpeğinin boynuna takılan mahmuzlu demir halka. (*Ardeşen -Rz.)
boğaz ola 1. [→ **boğazın olsun**] 2. Uğur ola, işin iyi olsun anlamında dilek. (Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
boğsamak [boğasamak] İnek, boğa istemek. (Yenice -Mğ.)
[boğasamak] : (*Antakya ve çevresi -Hat.)
boğuk boğuk Olgunlaşmamış, ham meyve için : *Ayvala daha ermemiş, boğuk boğuk.* (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bohça Bütçe. (Muratbaşı *Azdavay -Ks.)
bohça parası Köy bütçesi için alınan para, salma. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
bohçe Bahçe. (Şenoba *Uludere -Hak.)
bokböcê Hayvan dışkısı üstüne toplanan kara kabuklu böcekler. (-Ed. ve çevresi)
boksak Döven sürerken hayvanların dışkılarını almak için kuyruk altına bağlanan, çubuktan örme kap. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
bolanma Tat alma, beğenme. (-Af.)
bolavurt Geveze. (Göre -Nş.)
bongör Eliaçık. (*Kula -Mn.)
bonk Ezan. (Şenoba *Uludere -Hak.)
bor (I) Üzüm bağı için elverişli yer. (-Ml.)
bor (II) Bir çeşit domino oyununda kazandığını bilmeyene karşı yanın, sayıyı yok etmek için söylediği söz. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bora Küçük gözlü dolap, konsol. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

borana Tırmık. (-Af.)
borsamak Hayvan çiftleşmek istemek. (-İst.)
borta Evin iki kanatlı giriş kapısı. (Kuyucak *Akseki -Ant.)
bostan Hıyar, salatalık. (Boğazcık *Perşembe -Or.; Gezende *Gül-nar -İç.)
boş bulunmak 1. Uyanık olmamak, aymaz durumda avlanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ağzından söz çıkmak, istemeden söylemiş bulunmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
boşlamak Bırakmak. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
boyak Renk. (-Krs. ve çevresi)
boyalı Renkli. (-Krs. ve çevresi)
boyam [→ **bayam**]
boydağ Yalnız, tek başına : *Boydağ mı geldi?* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
boyhane Bulgur dövmek için atın çektiği büyük taş. (-Af.)
boylama Ayakla ölçme, adımlama. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
boylam boylam aramak Karış karış her yanı aramak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
boyna Durmaksızın, boyuna : *Akşama kadar boyna çalıştı.* (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
boynik Eğri boyunlu. (-Ml.)
boyra (I) Toprak damlı tavanlarda döşeme ağacı ile kamışlar arasına serilen bir çeşit sert hasır. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
boyra (II) Değirmen oluğunun alttaki en dar deliğine konulan küçük boru. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
boyra (III) Sav. (*Kilis -Gaz.)

boytak boytak İşsiz, başıboş : *Akşama kadar boytak boytak oturdum.* (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
boyunduruk Gömlek yakası. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.)
bozağaç Köknar. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
bozalamak Acıdan kıvrانmak, sızlanmak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)
bozarak Açık renk, aka çalan. (-Ml.)
bozarmak Yüz buruşturmak, surat ekşitmek. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
bozartı Boz görünüş, bozluk : *Ekinlerin bozartısı daha duruyor.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bozbaş Bir çeşit yemek. (*İğdır -Kr.)
bozbaşı Çobankavurma. (Karapınar -Kn.)
bozgun Sürgün, ishal. (-Ml. ve çevresi)
boziya Boz renkli. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
bozkulak Çiçekli bir çeşit ot. (Gezende *Gül-nar -İç.)
bozlak (I) Çeltiği ikinci kez dövmekte kullanılan bir çeşit tokmak. (Akbaş, Meyvabükü, Akçakese *Güdül -Ank.)
bozlak (II) Küçük çuval. (Hisarbey *Sarıkaya -Yz.)
bozlak (III) Kırac toprak. (-Ml.)
bozman Fırsat. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
bozmacı Fırsatçı. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
bozuk Ekin ya da ürün kalktıktan sonraki tarla. (*Eşme -Uş.)
bozuk başı kavgası Harman sonunda fazla ürün için yapılan kavga. (*Eşme -Uş.)
bozulamak Ağlayıp sızlanmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bozuntu Bağ bozumundan sonra toplanan üzüm. (-Ml.)

bozyürük Sırtı benekli, karnı sarı, boz renkte, boyu bir buçuk metreyi geçen, zehirli bir yılan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

böce [-> böğrölce]

böcü 1. Böcek. (*Manavgat -Ant.)
2. Kurt. (-Af.)

böcü börtü 1. Böcek vb. hayvanlar. (Gölkönak, Yenişar *Şarkıkara-ağaç -Isp.) 2. Kurt, kuş, zararlı hayvanlar: *Çoban gözünü aç, böcü börtü davarları yer.* (Kozluca -Brd.)

bödelek Böbrek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

böğēt Küçük bent, su birikintisi. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Yusufça *Göhlisar, Kozluca -Brd.; -Ml.)

bögez [-> bu gez]

böğrölce [böce, börce] Fasulye. (Yusufça *Göhlisar -Brd.; *Refahiye -Ezc.)

[böce]: (Dereçine *Sultandağı -Af.; Boğazcık *Perşembe -Or.)

[börce]: (Aşağı Yaylabel -Isp.)

böğürce Böbrek sancısı. (-Ada.)

böle Teyze oğlu. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bölme Çay tabağı. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)

bömbörtük Göze hoş görünmeyen (renk için). (-Or.; -Gr.; -Tr.)

bön [-> böyüm]

böne Böyle. (Dereçine *Sultandağı, -Af.)

börce [-> böğrölce]

börek Böbrek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; Kızılcın *Sarıoğlu -Ky.)

börk [-> börük]

börkenek [-> börük]

börtümek [börtmek (II), börttürmek] Haşlamak, hafif pişirmek, yakmak: *Yemek o kadar sıcakmış ki ağzımı börttü.* (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[börtmek (II)]: (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[börttürmek]: (-Af.; *Safranbolu -Zn.; Meyvabükü *Güdül -Ank.)

börtlügen [börtlen] Böğürtlen çalısı ve meyvesi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[börtlen]: (-Sv.; -Ky.)

börtlek Kurutulmak için güneşe serilmiş, tam kurumamış meyve. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

börtlemek Suda haşlamak. (Göre -Nş.)

börtlen [-> börtlügen]

börtmek (I) 1. Çok susamak. (Dereçine *Sultandağı -Af.) 2. Ateşten yüz kızarmak, terlemek. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Antakya ve çevresi -Hat.)

börtmek (II) [-> börtümek]

börttürmek [-> börtümek]

börtük Açık, soluk (renk için). (-Or.; -Gr.; -Tr.)

börük [börk, börkenek] Takke, külah. (Bayat, Taze, Tuz, Beşir, Kerkük)

[börk]: (Bayat, Taze, Tuz, Beşir, Kerkük)

[börkenek]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

börölce Kuru fasulye. (*Gediz -Kü.)

böveşmek Ayaklar çapraz, dizler gergin durumdayken bedeni belden aşağı eğmek. (Yenice -Mğ.)

böyce Bu gece. (Gönyeli, Lefkoşe, Kıbrıs)

böyüm [bön] Bu gün. (-Ba.)

[bön]: (-Uş.; -Gaz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

buba [buva] Baba. (Sorkun, Güzel *Güdül -Ank.; Gönyeli, Lefkoşe, Kıbrıs)

[buva]: (-Uş.)

bubahca Sarı çiğdeme benzeyen, taç yaprakları yenilebilen bir çeşit dağ çiçeği. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bubaş Erkek çocukları sevmekte kulanılan ünlem. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bubilik Yağmur yağması dileğiyle sokak sokak gezdirilen süslenmiş, giysi sarılmış değnek: *Bubiliğim ne ister, Allaktan yağmur ister, kaşık kaşık bal ister...* (Ersin *Yusufeli -Ar.)

bucak Yan, kıyı, yaka: *Irmân öte bucâna geçtim.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bucaklık Sergen, raf. (Batı oğuz, Kızılcama *Ortaköy -Çr.; -Sv. ve çevresi; -Yz.; -Ky. ve çevresi)

buç Sınır. (*Seydişehir, *Beyşehir ve çevresi -Kn.)

budan Bir çeşit küçük yabanördeği. (*Terme -Sm.)

budiy [-> buydar]

bu gadan Bu denli. (-Ba.)

bu gez [bögez] Bu kez. (Meyvabükü, Akçakese ve köyleri *Güdül -Ank.)

[bögez]: (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bugünlü yarınlı Bugün yarın, yakında. (*Bor -Nğ.)

buğa (I) Boğa. (Dereçine *Sultandağı -Af.; -Yz. ve çevresi)

buğa (II) Buna. (-Ba.)

buğanak Döküntü, sağanak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

buğara [-> buhari]

buğdaguzeli Bir çeşit kalbur. (*Antakya -Hat.)

buğlama Ispanak ve pirinçle yapılan bir çeşit yemek. (-Ml.)

buğsıkmak Terlemek. (-Ada.)

buğuz 1. Kin. (*Kula -Mn.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Kırgınlığı belirten söz, sitem. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

buğuz etmek Kırgınlığı sözle belirtmek, sitem etmek. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

buğz Çekememe, istememe, incitme. (*Güdül -Ank.)

buhari [buğara, buhaylı] Baca. (*Karapınar -Kn.)

[buğara]: (Hırmanlı *Gülner -İç.)

[buhaylı]: (Ulukışla *Bor -Nğ.)

buhaylı [-> buhari]

buka 1. [-> puha -1] 2. [-> puha -2]

bukak Çene altından sarkan etli bölüm, gerdan. (Kerkük)

bulak (I) Pınar. (-Vn.)

bulak (II) Koyu çamur. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)

bulama 1. Ağda. (Akbaş, Çukur, Çaltı, Meyvabükü, Güzel -Ank.)

2. [-> bulamaç -1] 3. Koyu pekmez tatlısı. (*Kula -Mn.)

bulamaç [bulama -2] 1. Koyu bir çeşit un çorbası. (Meyvabükü, Akçakese köyleri, *Güdül -Ank.)

[bulama -2]: (-Krş. ve çevresi)

2. Hamur çorbası. (Yazır *Sungurlu -Çr.)

bulasamak 1. Takılmak. (-Af.) 2. Karışmak. (-Af.)

bulguncuk Dolu. (Kızılcı *Kurşunlu -Çkr.)

bulla Yeni ötmeye başlayan horoz. (*Beyşehir -Kn.)

bun Sıkıntı. (-Uş.-ve çevresi)

buñar 1. Pınar, çeşme. (Dereçine *Sultandağı -Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Kaynak. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bunca Bu denli. (*Kula -Mn.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Taze, Tuz, Altınköprü, Kerkük)

buncal Bu kez : *Buncal da ben gelmeñ.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

bunlā Bunlar. (-Ba.)

bur Sert toprak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

burcu Ekilmemiş, taşlı, sert toprağı işleyen, süren kimse. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

burcu Güzel, hoş koku. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

burç Dalların en uç bölümü. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Ml.)

burçalak 1. Yerelması biçiminde, yumru gövdeli, kara kabuklu bir çeşit yaban bitkisi. (Yeşilöz *Güdül -Ank.) 2. Söğüt yaprağına benzer yapraklı bir çeşit bitki. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

burgaç Mercimeğe benzeyen, hayvan yemi olarak kullanılan bir çeşit bitki. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

burgam Dönemeç, viraj : *Burgamlı yol.* (Yenice -Mğ.)

burgulubunlar Artezyen. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

burgaç Meyve toplamaya yarayan çatal ağaç. (-Ml.)

buri [→ buruntu]

burkuşmak Boğuşmak. (-Or. ve çevresi)

burma (I) Bir çeşit bilezik. (*Antakya -Hat.)

burma (II) Enenmiş, kısırlaştırılmış hayvan (koç, vb.). (*Eşme -Uş.)

burma (III) Musluk. (-Ay.; -İst.; *Milās -Mğ.)

burmak 1. Bükmek. (*Kula -Mn.; -Gaz.; -Yz.) 2. Kıvrırmak. (-Gaz.; -Yz.; Gezende *Gülner -İç.)

burşunda Kavrulmuş buğday unu. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

buruk (I) Topal, aksak : *Buruk herifin biri.* (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

buruk (II) 1. Çapraz. (-Uş.) 2. Şaşı. (-Uş.)

burum Kâğıt huni, külah (şeker, leblebi vb. koymak için). (-İst.)

buruntu [buri] Sürgün, bağırsak bozukluğu. (Gölkonak, Yenişar *Şarikaraağaç -İsp.)

[buri] : (-Vn.)

busat Giysi. (*Bozdoğan -Ay.; *Milās -Mğ.)

bus bus bunaltmak Kızdırmak, canından biktirmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

buva [→ buba]

buvacıl Obur, çok yemek yiyen. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

buydar [budi, büdi] Buğday. (Kuzköy *Akkuş -Or.)

[budi] : (Köseçobanlı *Gülner -İç.)

[büdi] : (Köseçobanlı *Gülner -İç.)

buymak Soğuktan donacak duruma gelmek, çok üşümek. (-Uş.; -Ml.; -Gaz.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

buyrumcu Çağırıcı : *Buyurumcu gönderdik.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

buyruntu Çağırıcı için gönderilen küçük armağan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

buzağı sığıru Buzağı, dana, eşek, tay vb. hayvanlardan oluşan sürü. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

buzav [→ bükük]

bübü Yumurta (çocuk dilinde). (Dereçine *Sultandağı -Af.)

büceklenmek 1. Oyalanmak, boş yere uğraşmak. (İsabey *Çal -Dz.) 2. Yemeğe çalışmak, isteksizce yemek. (İsabey *Çal -Dz.)

bücü bücü Buzağı çağırma ünlemi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bükük [buzav] Buzağı. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[buzav] : (-Tr. ve çevresi)

büdi [→ buydar]

bügdüz Eğri büğrü, yamru yumru. (*Sütçüler -İsp.)

bügelek [bükelek, bünelek, bütdelek] Sığırlara dadanan yeşil başlı, sineğe benzer bir çeşit asalak. (-Ks. ve çevresi; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[bükelek] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[bünelek] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)

[bütdelek] : (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bügnü Arabada mazı da denilen iki tekerlek arasındaki ağacın başına geçirilen tahta, bir çeşit araç. (Bahçeyurt *Kangal -Sv.)

bük (I) 1. Ağaçlık, çamurlu çalılık. (*Antakya -Hat.) 2. Sulak, çeltik tarlalarının toplu bulunduğu bölüm : *Bizim bölgede beş yüz, altı yüz tane çeltik tarlası var.* (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bük (II) Ağaca bağlanmamış üzüm kütüğü. (-Ml.)

bük (III) 1. Akarsularda kıvrıntı, dönemeç. (Kozluca -Brd.) 2. Akarsuların en derin ve durgun akan yeri. (Kozluca -Brd.)

bükelek [→ bügelek]

bükelemek Bügelek, sığırları ısırarak, kaçırmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bükelenmek Yük, baskı altında sağa sola yönelmek (çoğunlukla hayvan için). (-Tk.)

bükmeç [bükülgeç] Viraj, dönemeç. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[bükülgeç] : (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

bükmek Enemek, kısırlaştırmak (hayvan için). (*Güdül ve köyleri -Ank.)

bükürü [büküdek -I] Kambur, eğri : *Beli bükürü bir adamdı.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[büküdek -I] : (Yenice -Mğ.)

bükü Örümüş kamış tomarı. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

büküdek 1. [→ bükürü] 2. Yan yan (yürüyüş için). (Yenice -Mğ.)

bükülgeç [→ bükmeç]

büküm Dört yufka ekmeğin katlanmasından oluşan birim : *Sana iki büküm ekme veriyom, unutma.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

büküş (I) Pamuğun ip durumuna gelmeden önceki durumu. (Gezende *Gülner -İç.)

büküş (II) Köşe. (-Sv.; -Ky. ve çevresi)

büller Çay bardağı. (Karapınar -Kn.)

bülü bülü Kümes hayvanlarını çağırma ünlemi. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

bülüç 1. Tarlakuşu. (Kuyucak *Akseki -Ant.) 2. [→ bülüç]

bülük Erkeklik organı (çocuk dilinde). (Dereçine *Sultandağı -Af.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; -Kn.)

bülüç [bülüç -2] Piliç. (Dereçine *Sultandağı -Af.)

[bülüç -2] : (-Kn.)

bünelek [→ bügelek]

bünelek tutma Sığırlar, sıcaktan sağa sola kaçışma. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

büngüldek 1. Suyu bol akan pınar. (Göre -Nş.) 2. Gür kaynak. (Göre -Nş.)
büngüldemek Su güçlü, gürültülü ak-mak, fışkırmak. (Göre -Nş.)
bürçek Yanağa düşen saç. (*Erciş -Vn.)
bürgü [büzgü] Kadınların örtündüğü örtü. (*Seydişehir, *Beyşehir -Kn.)
[büzgü] : (-Kn. ve çevresi)
bürkülük Sıkıntılı hava. (Yeşilöz *Gü-dül -Ank.)
bürtlemek Dışarı fırlamak, patlamak : *Gözünü bürtledirim.* (*Sivash -Uş.)
bürüh Yuh, kınama ünlemi. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
bürülemek Örtmek. (-Ks. ve çevresi)
bürülü Sarılmış, sarılı : *Başı bürülü*

yatıyo. (-Gaz.; -Yz.; Afşar, Paza-rören *Pınarbaşı -Ky.)
bürümke Başörtüsü. (Babadağ *Sa-rayköy -Dz.)
bürüncük Duvak. (*Beyşehir ve çev-resi -Kn.)
bürünme Örtünme. (*Kula -Mn.; -Gaz.; -Yz.)
bütdelek [→ bügelek]
bütürmek Bitirmek. (*Güdül ve köy-leri -Ank.)
büvenmek Kesilmek, tutulmak : *Su-yuñ önünü büvemişler.* (Afşar, Paza-rören *Pınarbaşı -Ky.)
büzeyden Koyu pekmez, pekmez reçeli. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
büzgü [→ bürgü]
büzüm büzüm Büzülme için. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

C

caba Bağış, bahşiş, fazladan verilen para. (*Kula -Mn.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
caburga Ezilmiş, bozulmuş balık. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
cadal Züğürt. (-Sv.)
cadaloz Haylaz, yaramaz. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
caga satmak Gösteriş yapmak. (*Gü-dül ve köyleri -Ank.)
cağ Örgü şişi. (-Ml. ve çevresi)
cağlamak Yansımak, benzerini yap-mak. (Kerkük)
calba İhlamur. (-Af.)
calgazanlık 1. Şakacılık. (Ekinözü *Elbistan -Mr.) 2. Gevezelik. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
callahı Yaramaz. (-Sv.; -Ky. ve çevresi)
cambuz [camız, camuş] Manda. (-Ml. ve çevresi)
[camız] : (-Af.)
[camuş] : (-Vn.)
camız [→ cambuz]
camuş [→ cambuz]
canalıcı Azrail. (*Manavgat -Ant.)
canavar Kurt. (-Sv.; -Ky. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)
cancana Parlak kumaştan başörtüsü. (-Af.)
canevi Yürek, yüreğin olduğu bölge. (-Af.; *Kula -Mn.; *Güdül -Ank.)
cangı Danışma, karşılıklı sorma. (*An-takya -Hat.)
cangu Kova. (-Sv.; -Ky.)
canhelvası Ölü kaldırıldıktan sonra dağıtılan helva. (-Af.)

canı çekişmek İmrenmek, istemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
camı çıkık İvecen, tez canlı. (-Krş. ve çevresi)
cansızat Bisiklet. (-Ml.; *Antakya -Hat.)
cap 1. Durum, biçim. (Yusufça *Göl-hisar -Brd.) 2. Nasıl? (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
cāra [→ cuvara]
caranak Şimşek ve gök gürültüsüyle yağın hızlı yağmur, sağanak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
carasgar Bir halat ve makaralardan oluşan bir çeşit aygıt, palanga. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
carcar Tekerlekli döğen. (*Antakya -Hat.)
carı 1. Açıkgoz. (Kurtlapu -Sv.) 2. Çabuk, ivedi, hızlı. (Çepni, Şabanlı *Şereflikoçhisar -Ank.; Kösektas *Hacıbektaş, Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.) 3. Genç. (-Af.)
carıca İvedilikle, çabucak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
carılık Açıkgozluluk. (Kurtlapu -Sv.)
cascavlak Tüysüz. (*Kula -Mn.)
cavan Yüğü arabaya bağlamakta kul-lanılan kalınca ip. (Yassıkaya *Taşlıçay -Ağ.)
cavcavlı Ateşli, istekli. (*Kula -Mn.)
cavlak Zayıf, cılız. (-Ml.)
cavlamak Tüysüzleşmek, tüyü dökül-mek. (Gölkonak, Yenişar *Şarki-karaağaç -Isp.)

cavlatmak Tüylerini yoldurmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
cavmak Hayvan, huysuzlaşmak, hırçınlaşmak. (Yenice -Mğ.)
çavur Müslüman olmayan. (*Kula -Mn.)
cayık Gürültü, kavg. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cayır Sert ve gürültülü ses. (*Kula -Mn.)
ceda Cadde. (-Tr. ve çevresi)
cefece Gösteriş, tantana. (*Kilis -Gaz.)
ceget Sokak. (-Ml. ve çevresi)
cehillik Boyası için yetiştirilen bir çeşit bitkilerin bulunduğu yer. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
cehri Boyası için yetiştirilen bir çeşit bitki. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
celep Beceriksiz, kırıp döken. (*Antakya -Hat.)
cembeleşmek Gücüne güvenerek karşı-sındakinin sözünü çürütmek. (*Develi -Ky.)
cember [-> çember]
cemek Övündürenin bir ucuna takılarak çamur sıyırma kullanan yassı demir. (*Şarkışla -Sv.; Ekinözü *Elbistan -Mr.)
cemik İkiz. (-Vn.)
cemile Cemre. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cemişge Kaşık. (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
cendek Beden, gövde. (-Kr.)
cenger Kalaysız bakır. (-Ml.)
cenik Fese dikilen altın. (-Ml. ve çevresi)
ceran Ceylan. (-Af.)
cerci Taşınabilir mal ve para toplayan. (*Kula -Mn.)

cere (I) Testi. (Karapınar -Kn.)
cere (II) Nafaka. (*Kula -Mn.)
cerek Kesilmiş, budanmış ince ağaç, sırık. (Kuzköy *Akkuş -Or.; Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
cereme Ücret. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cerez Çerez. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
cerge Tarla ve bostanlara yapılan küçük ev, kulübe. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cerik Üzüm salkımının küçük parçası. (-Ml.)
ceş Buğday yığını. (*Karapınar -Kn.)
cevüz Ceviz. (-Vn.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
cıba (I) Çocuk. (*Gediz -Kü.)
cıba (II) Tüyü yeni kırılmış keçi yavrusu. (-Af.)
cıbara Hırçm, eğitilmemiş. (-Af.)
cıbdan çalmak El çırpma. (-Tr.)
cıbil (I) Suyun sığ yeri. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cıbil (II) 1. [-> cıbr (III)] 2. [-> çibil]
cıbildiz etmek Bir şeyi bilerek saklamak, aldatmak : *Bizim parayı cıbildiz ettiler.* (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
cıbr (I) Ağaçsız yer. (Meyvabükü, Çaltı köyleri -Ank.)
cıbr (II) Tüysüz. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
cıbr (III) [cibil (II) -I, cıscibil] Parasız, yoksul. (Meyvabükü, Çaltı *Güdül -Ank.; Kösektas *Hacıbektaş -Nğ.)
[cibil (II) -I] : (-Ml.)
[cıscibil] : (-Or.; -Gr.; -Tr.)
ciğiz Sert yaradılışlı, titiz. (Saraçlı *Çarşamba -Sm.)
cılbr (I) Yulara takılan ip. (*Güdül -Ank.)

cılbr (II) Yoğurtlu yumurta. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cılbr parası Satılan hayvanın yularına verilen para. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cılga (I) [cılga] İnce dar yol, patika. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
[cılga] : (-Ml.)
cılga (II) Biçilmiş, bağlam yapılmamış ekin. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cılga [-> cılga (I)]
cılık Kuluçkadaki bozuk yumurta. (-İst.)
cılık Çok ıslak. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
cilkusuz Yaramaz, iyi eğitilmemiş çocuk. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cımbara Yemek çatalı. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
cimbildak Soysuz, sütü bozuk (argo). (*Kula -Mn.)
cimbildamak Sıvılar kapta çalkalanmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cımcık Azıcık, çok az. (-Af.; Kozluca -Brd.)
cımcık Ezik, bereli (domates vb. sebze, meyve için). (Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
cınarm gavuru Düşmanın en kötüsü. (-Af.)
cımcık Boncuk. (-Ml.)
cımcıv Aşırı sinirlilik. (Meyvabükü, Güzel, Akçakese, Çaltı *Güdül -Ank.)
cımcıv olmak Aşırı öfkelenmek. (Meyvabükü, Güzel, Akçakese, Çaltı *Güdül -Ank.)
cıngı Kor durumda ateş parçası, cıngı. (-Af.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
cıngıl [cingil (II), cındır] Küçük üzüm salkımı. (-Ml.; Ulukışla *Bor -Nğ.)

[cingil (II)] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[cındır] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
cıngumak Oyunbozanlık yapmak, mızmazlamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Karasınır *Çumra -Kn.)
cıngan Çingene. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cınık Dönek, döneklik yapan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cınımak [-> cıvırlık yapmak]
cırcır Fermuar. (-Krş. ve çevresi)
cırgan Isırgan otu. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
cırlı Suyun çıkardığı ses. (-Ml.)
cırım Az, küçük parça. (Çepni Şabanlı *Şereflikoçhisar -Ank.)
cırım cırım Lime lime, parça parça. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
cırım cırım etmek Lime lime etmek, parçalamak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
cırlamak 1. Bağırarak, ağlamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Ötmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cırlavuk Ağustosböceği. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
cırmak Uzun tırnaklı hayvan pençesi. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
cırmak atmak [cırmaklamak] Tırnaklamak, tırnak atmak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
[cırmaklamak] : (-Or.; -Gr.; -Tr.)
cırmaklamak [-> cırmak atmak]
cırmık Tırmalama, tırmık. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cırmıklemek Tırmalamak. (Akçakese, Çaltı, Akbaş, Güzel, Meyvabükü *Güdül -Ank.)
cırtıldamak Çok öğünmek. (*Fethiye -Mğ.)

cırtlak Övünmekten hoşlanan kimse. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
cırt memek Küçük meme(hayvan için):
Cırt memekli bir inek. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
cıscıbil [→ **cıbir** (III)]
cıvdırmak 1. Çok sevinmek. (*Sütçüler -İsp.; *Balâ -Ank.) 2. Delirmek, çıldırmak. (-Nğ.)
cıvga Genç dal, sürgün. (Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
cıvınmak Ağlayarak, devinerek üzüntüsünü dışa vurmak. (-Nğ.)
cıvıtmak Aşırı gitmek. (*Kula -Mn.)
cıvız Oyunbozan. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
cıvızlık yapmak [**cıvırmak**] Oyunbozanlık yapmak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[cıvırmak] : (Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Akçakese, Çaltı *Güdül -Ank.)
cıvkırmak [→ **cıvmak**]
cıvmak [**cıvkırmak**, **cıvkırmek**] Fıskırmak. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
[cıvkırmak] : (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
[cıvkırmek] : (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
cıykdamak Ötmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cızlamak (I) Ürpermek, içi sızlamak. (*Kula -Mn.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
cızlamak (II) Kaynamak (su vb. için). (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cızlamı çekmek Bırakıp gitmek. (*Kula -Mn.)
cızlavut Bir çeşit lastik ayakkabı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

cızlığan Isırgan otu. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
cızmak Çizmek. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
cib Jip. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
cibar Karasakızla yapılan bir çeşit yaki. (-Ml.)
cibellik Temelli : *Cibellik mi gelecek?* (Afşar -Ky.)
cibik Alkış. (-Sv.; -Ky. ve çevresi)
cibil 1. Sulu çamur. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Suyun sığ yeri. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cibildek Küçük su birikintisi. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cibit Sırlıslık, ıslak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
cicik (I) Soğanın yeşil yaprağı. (Meyvabükü, Akbaş *Güdül -Ank.)
cicik (II) Meme. (Kuzköy *Akkuş -Or.; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.)
cicik (III) Kuş yavrusu. (*Sütçüler -İsp.)
ciciklenmek Ekşime nedeniyle sıvı yiyeceklerde kabarcıklar oluşmak : *Ayran ciciklendi.* (-Or.; -Gr.; -Tr.)
cicili bücülü Kırmızı benekli (oyuncak için). (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cicoş Büyük, parlak, güzel düğme : *Bugün beş cicoş üttüm.* (Babadağ *Sarayköy -Dz.)
cicoz Hiç, yok. (*Kula -Mn.)
cidarlanmak Zedelenmek (eşya için). (Yenice -Mğ.)
cidav Yeni açılan yara. (-Ml.)
cidavı Huysuz, yaramaz, çok ağlayan (çocuk için). (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç, -İsp.; *Gediz -Kü.)
cidebe Haşlanmış yarmanın içine terayağı katılarak yapılan yemek. (-Ml.)

cife Yaramaz, geçimsiz. (-Af.)
cigerli İçi pişmiş, pörsümüş (meyve için). (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
cilbe Çapak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cilbir (I) Keçiyolu, patika. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
cilbir (II) Kaynamış suya yumurta kırılarak yapılan bir çeşit yemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cilis Tüm, bütün, katkısız. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
cimcicik Beştas oyunu. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
cimcik Çimdik. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cimciklemek Çimdiklemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cin En, pek, tam. (Meyvabükü, Çaltı, Akçakese, Güzel, Akbaş ve köyleri *Güdül -Ank.)
cinbaş Ele avuca sığmaz. (-Ml.)
cindoruk Tepe, en yüksek yer (ağacın, dağın). (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cingen caba Soyu, kökü belirsiz. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.; *Gediz -Kü.)
cingil (I) Nezleyken burundan damlayan su. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cingil (II) [→ **cingül**]
cingil (III) Yoğurt konan saplı kap, küçük bakraç. (-Krş. ve çevresi; Ulukışla *Bor -Nğ.)
cingil (IV) Cinci. (-Ml.)
cingiş Dövüşken, kavgacı. (Kösektas, *Hacıbektaş -Nş.)
cingitaş Sert bir çeşit taş, granit. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
ciniviz Ufak yapılı ve açıkgöz. (-Sv.; -Ky.)
cip Pek, pek çok. (*Haruniye -Ada.; *Antakya -Hat.)

cipre Ezilip sıkılmış üzüm posası. (*Kula -Mn.)
circir Az az. (-Af.)
cirmi Yetenek. (*Kula -Mn.)
civcin Hamsi. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
civek sıcak Ağustos ayında yerden yukarı doğru dalga dalga yükselen sıcaklık. (Büdüz -Çkr.)
civiş Ayıkulağı da denilen geniş yapraklı, yemeği yapılan bir çeşit bitki. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
civkirmek [→ **cıvmak**]
ciyfe Cefa, eziyet. (*Kula -Mn.)
coco Bebek sidiği. (-Ml.)
combadak Suyu birden atlamaktan çıkan ses için. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
combuldamak Suyun içinde oynamak. (Patlangıç *Fethiye ve çevresi -Mğ.)
compil Ampul. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *Gediz -Kü.)
coplu Ucu topuzlu kalın değnek. (*Güdül -Ank.)
cor Çok tuzlu su. (-Sv.; -Ky.)
corlaşmak Karşılıklı konuşmak, dertleşmek. (Kozluca -Brd.)
corut Ateş küreği. (-Ml. ve çevresi)
cöbel Yapının iki yan duvarı, iki yanı. (*Antakya -Hat.)
cödü Gösterişsiz, çelimsiz. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
cöggüdü cöggüdü Sallana sallana, yavaş yavaş. (Akbaş, Meyvabükü, Çaltı, Bademli, Çukur *Güdül -Ank.)
cölçıldır Yalçın. (*Soma ve çevresi -Mn.)
cörletmek İşemek (çocuk dilinde). (Akbaş, Akçakese, Çukur, Çaltı, Bademli *Güdül -Ank.)

cörtelik Ufak yapılı olduğu halde kabadayılık taslayan. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
cöverden Kullanışlı, dayanıklı, çok iyi. (Başlamış *Dörtüyl -Hat.)
culamak 1. Tüylerini yolmak, dökmek. (Ulukışla *Bor -Nğ.) 2. Kumarda para yitirmek, soyulmak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
cularğa Tohuma dadanan karga. (*Fethiye -Mğ.)
culfa Yünden kumaş dokumakta kullanılan aygıt. (Aşağı Yaylabel -İsp.)
culhur Yufka ekmek kırıntılarını haşlayıp yağlıyarak yapılan yemek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
culluk Hindi. (Saraycık *Altıntaş -Kü.)
cuma akşamı [cumācesi] Perşembe günü. (Yusufça *Göhlhisar -Brd.; *Soma ve çevresi -Mn.)
[cumācesi] : (-Krş. ve çevresi)
cumācesi [-> cumia akşamı]
cumalık Cuma günü yoksullara verilen yemek. (-Krş. ve çevresi)
cumba Evlerde kafesle çevrili çıkıntı. (*Kula -Mn.)
cumbak Yağmur sularının biriktiği küçük çukurlar. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
cumburlup Suya düşerken, dalarken çıkan ses için. (*Kula -Mn.)
cur Arının son oğlu. (Kösektas, *Hacıbektaş -Nş.)
curcuna Karışıklık, gürültü. (*Kula -Mn.)

curu Cıvık, sulu. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
curuklamak 1. Kuluçka olmak. (*Güdü ve köyleri -Ank.) 2. Ötmek. (*Güdü ve köyleri -Ank.)
cuvara [cāra] Sigara. (-Yz.; *Güdü ve köyleri -Ank.; Kızılın *Sarıoğlan -Ky.)
[cāra] : (-Yz.; *Güdü ve köyleri -Ank.)
cüce [-> cüçük -I]
cüçük [cüce] 1. Cıvıv. (Bardız *Şenkaya -Ezm.; -Ml.; *Antakya ve çevresi -Hat.)
[cüce] : (-Vn.)
2. Serçe. (*Gürün -Sv.)
cüddüdü cüddüdü Aylak aylak, başıboş (dolaşma için). (*Güdü ve köyleri -Ank.)
cüllük 4-5 aylık piliç. (Patlangıç, *Fethiye -Mğ.)
cülük Kümes hayvanları yavrusu, cıvıv. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
cümbüş Topluluk, kurul. (Çaltı, Meyvabükü, Yeşilöz, Güzel *Güdü -Ank.)
cümcüklemek Çimdiklemek. (*Güdü ve köyleri -Ank.)
cümcük oynamak Çocuklar birbirinin ellerinin üstünden çimdik biçiminde tutarak bir çeşit oyun oynamak. (Meyvabükü, Akbaş *Güdü -Ank.)
cüneş Büyüyemeyen, gelişmemiş (çocuk için). (Babadağ *Sarayköy -Dz.)
cüniüt Sulu, suyu kesilmeyen yer. (-Ml.)

Ç

çā [-> çağ -2]
çaçan 1. Sığır kuyruğu tüyünden dokunan lif. (Düzenli, Yavuz *Şavşat -Ar.) 2. Bulaşık yıkamakta kullanılan, ıslatılarak yumuşatılmış üzüm ağacı kabuğu. (*Ardanuç -Ar.)
çaçel Kafes örgü. (Limanköy, *Çayeli -Rz.)
çağ [çā] 1. Altyapı, kanalizasyon. (*Kula -Mn.) 2. Ev içinde taş banyo. (-Sv.; -Ky.)
[çā] : (Kızılın *Sarıoğlan -Ky.)
çağa Çocuk. (-Ml. ve çevresi)
çağala Olgunlaşmamış (meyve için). (Kasaba *Ardanuç -Ar.; -Ml.)
çağıl 1. Taşlarla örülmüş duvar, sınır. (-Af.; *Kula -Mn.) 2. Küçük taş yığını. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
çağlak Suyun yüksekten düştüğü yer. (*Kula -Mn.; Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
çağmel [çāmel] Boynuzları ay biçiminde hayvan : Ömer'in çağmel öküzünü alacağım. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
[çāmel] : (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
çağnamak Dolaşmak, sıkıntı gidermek : Al bisikleti çağna da gel. (Yenice -Mğ.)
çağsak Yıkılacak gibi, eğreti. (Göre -Nş.)
çağrı Çağırma, davetiye. (*Kula -Mn.)
çakal [-> çakıldak]
çakaldüğünü Güneşli havada yağan yağmur. (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)

çakallamak Düşlemek. (Yusufça *Göhlhisar -Brd.)
çakıldak [çakal] Olgunlaşmamış meyve. (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)
[çakal] : (*Soma ve çevresi -Mn.)
çakma Pancardan yapılan bir çeşit yemek. (Gölkonak, Yenişar *Sarıkaraağaç -İsp.; *Gediz -Kü.)
çakmur Hastalıklı, sevimsiz (göz, bakış için). (*Antakya -Hat.)
çakşak Eli ayağı titreyen kimse. (-Ml.)
çakşek Gevşek, gevşemiş. (-Af.)
çala Maya : Çörek çalası, yoğurt çalası. (Batioğuz, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
çalağan Çaylak. (-Vn.)
çalba Adaçayı. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
çalgazan, çalkazan Haylaz, yaramaz. (-Kn.)
çalgeçir Bir çeşit düğüm. (-Sv.; -Ky.)
çalık (I) Bakır kaplarda oksitlenme. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
çalık (II) Toprak altında yetişen, gövdesi yumru, kalın kabuklu bir çeşit bitki. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
çalıklama Çabalama. (*Kula -Mn.)
çalındırmak Ödünü koparmak, çok korkutmak. (*Antakya -Hat.)
çalınmak Çok korkmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
çalkamak Üzmek, heyecanlandırmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
çalkanmak Üzülmek. (*Antakya -Hat.; *Kilis -Gaz.)
çalkap İvecenlikle. (-Ml.)

çallama Kadınların ahnlarmına bağladıkları örtü. (Kerkük)
çalma Kibrit. (-Sv.; -Ky.)
çalpama Eskiden kadınların bele sardıkları yün dokuma, ince, uzun kuşak. (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *Gediz -Kü.)
çalpara Küçük tencere. (-Or.)
çaltak Odun budağı. (*Antakya -Hat.)
çaltaklamak Budakları kesmek, düzeltmek. (*Antakya -Hat.)
çamadan İçine öteberi konan, kıldan dokunmuş, uzun bağlı, sırtta taşınan bir çeşit çanta. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çambuş Çifte atan (at, eşek vb. hayvanlar). (*Antakya -Hat.)
çâmel [-> çağmel]
çameş Manda. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çamuş Huysuz, hırçın. (Patlangıç, *Fethiye -Mğ.)
çanak Tabak. (Yusufça *Göhlhisar -Brd.)
çangal (I) Uzun, ince sırık. (-Or.; Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çangal (II) Güreşte bir oyun. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
çank İneklere takılan piriñ zil. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çap 80 kg. lık buğday birimi. (-Vn.)
çapa çapa Koşa koşa. (-Vn.)
çapgı Toprak damlarda merteklerin üstüne konulan ince ağaç dalları. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
çapıt Bez parçası. (-Ml.; -Gaz.; *Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
çapıt hastalığı Kolera. (*Gediz -Kü.)
çaplama Toprak alanların çevresine çakılan, direkleri birbirine bağlayan ince tahta, çıta. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çapula Ayakkabı. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çaputkesen Makas. (*Manavgat -Ant.)
çarhacı Güreş kızıştıran, yöneten. (*Antakya -Hat.)
çarpana Eski deri parçası. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
çarşamba Dernek. (*Bozdoğan -Ay.)
çarşabilir Gelinin gereksinmelerini almakta yetenekli, güvey yanlısı kimse. (-Sv.; -Ky.)
çat Özek, odak, merkez. (*Kilis -Gaz.)
çatma Bağ ve bahçelere yapılan ağaçtan küçük ev, kulübe. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
çatmak Örmek. (-Af.)
çavğın Sağanak. (*Kula -Mn.)
çavkılamak Yön değiştirmek, dönmek. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
çavmak Huysuzlanmak, hırçınlaşmak (hayvanlar için). (Yenice -Mğ.)
çavrazlamak Kapmak. (*Kula -Mn.)
çavuş Huni. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
çavzıkmak Güçlüğü yenmek için oraya buraya koşturmak, bocaladığını gösteren davranışta bulunmak. (-Kn.)
çaycoş Demlik. (-Af.)
çaylık Çeşme yanlarında giysi yıkamakta kullanılan yapı, çamaşırılık. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
çaynık Çaydanlık. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çayterüzüsü Bir çeşit hıyar. (Kerkük)
çebel Ufak tefek, küçük. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çece Ağabey. (Beyelması *Ağın -El.)
çeçil Peynir lifleri : *Çeçili derilere koyup apardılar.* (Bayraktutan *İğdir -Kr.)
çedene Karıştırılarak kavrulmuş buğday, kendir tohumu vb. tahıllar-

dan yapılan kavurga. (*Şarkışla -Sv.)
çeğmel Ucu yuvarlakça bükülmüş ağaç, baston. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
çekerek Orta boylu. (-Ml.)
çekincemede kalmak Karar verememek. (*Beyşehir -Kn.)
çelen 1. Dama konulan çalı. (-Af.)
 2. Damdaki çıkıntılı yer. (-Af.)
çelep 1-3 yaş arasında manda. (Şerefliler -Mğ.)
çelermek Soğuktan donacak gibi üşümek. (-Kn.)
çeliba Kayınbirader, güveyin erkek kardeşi. (-Af.; Yusufça *Göhlhisar -Brd.)
çelpeşik Zor yarılan odun. (Yusufça *Göhlhisar -Brd.)
çelte Çoban yardımcısı. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
çeltikçi Vurguncu. (*Kula -Mn.)
çember [çember] Kadın başörtüsü, ak yazma. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 [çember] : (-Af.)
çemirmek [-> çemrenmek]
çemkirmek 1. Gereksiz ve yüksek sesle konuşmak. (Babadag *Sarıköy -Dz.; *Emet -Kü.; Mustafa-paşa *Ürgüp -Nş.) 2. Köpek, kesik kesik havlamak. (*Sütçüler -İsp.)
çemrenmek [çemirmek] Etekleri toplamak, paçaları sıvamak, hazırlanmak. (*Kula -Mn.; Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 [çemirmek] : (-Ml.)
çençen [-> çenesek]
çendeleşmek Tartışmak. (*Kilis -Gaz.)
çenesek [çençen] Geveze. (-Sv.; -Ky.)
 [çençen] : (-Ml.)
çenge Parmaklar aşağı doğru olarak elin alabileceği ölçüde, avuç dolusu. (Kerkük)

çenge etmek Kolaylıkla, elle yenmek (küçümsemek için). (Kerkük)
çengel 1. Yemek çatalı. (Kerkük)
 2. Balık tutmaya yarar çatal araç. (Kerkük)
çengi Çalgılı eğlence. (*Kula -Mn.)
çengir Geçici, eğreti kurulan çadır. (-Af.)
çengülçüş Tahterevallı. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
çeniz Çeyiz. (Saraycık *Altıntaş -Kü.)
çenlemek Canı yanan köpek inler gibi ses çıkarmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.; -Ada.)
çente [çenteyi] İçine öteberi koymaya yarayan kıldan dokuma çanta. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 [çenteyi] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çenteyi [-> çente]
çentik Çanta. (*Alucra -Gr.)
çepel Bulaşık. (Afşar -Ky.)
çepellenmek Azıcık yararlanmak (ışten, olaydan). (*Antakya -Hat.)
çepelluk Kapalı, yağmurlu : *Hava çepelluktur.* (-Tr. ve çevresi)
çeper Kirli çamaşır. (-Sv.; -Ky.)
çepiç Bir yaşında keçi. (-Af.; Beşikdüzü *Vakfikebir, -Tr.)
çepildek Fıstığı alınmış çam kozası. (*Bergama -İz.)
çepiş Kısa boylu, ince insan. (-Af.)
çeş Kabuklu fındık. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çeten 1. Çitten örülmüş, silindir biçiminde, ayaklı mısır ambarı. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.) 2. Saman taşımaya yarayan, dört yanı kilim ya da hasırla çevrilmiş kağı, at arabası. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)
çetene (I) Yağlı kenevir. (-Krş. ve çevresi)

çetene (II) Çam kozalağı. (*Antakya -Hat.)

çetil Fidan. (*Haruniye -Ada.)

çevirgeç Sacda pişen yufkayı çevirmeye yarayan araç. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

çevlik Dağlarda taşlardan yapılmış, üstü açık dinlenme yerleri. (Ulukışla *Bor -Ng.)

çevri Mendil. (*Gediz -Kü.)

çıbarmag Yandan vurup yıkmak. (Kerkük)

çıbarmak Deri, çarpmaktan morarmak, kızarmak. (*Manavgat -Ant.)

çibil [çibil (II) -2] Tembellik nedeniyle yoksul kalan. (-Or.; -Gr.)

[çibil (II) -2] : (-Tr.)

çifit Kötü düşünceli. (-Af.; -Gaz.)

çıgır İnce yol. (*Kula -Mn.)

çıgırmak [→ çıgırmak]

çığa Yüze dökülen saç telleri. (-Af.)

çığırmak [çığırmak] Çağırarak, söylemek. (*Soma ve çevresi -Mn.; -Yz.; Kızılcın *Sarıoğlan -Ky.; -Gaz.)

[çığırmak] : (*Kula -Mn.)

çığirtme [→ çığirtme]

çığnak İneğin boynuna takılan ipe dizilmiş çingiraklar. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

çığşamak Gevşemek. (-Af.)

çığunmak Acıyla bağırarak. (Yenice -Mğ.)

çıkıntı 1. Eskimiş, kullanılmış giysi. (*Eşme -Uş.) 2. Kirli giysi. (Yenice -Mğ.)

çıkışmak Alım satımda mal ederini korumak : *Bu fiyata çıkışmaz ki vereyim.* (*Antakya -Hat.)

çıkla 1. Tüm, bütün. (-Yz.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Yalnız, katıksız, arı. (-Yz.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 3. Ekmeksiz : *Bahçı*

çıkla yemesini severim. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)

çıkmaş Kirli, yıkanacak giysi vb. nesnelerin tümü. (Ulukışla *Bor -Ng.)

çıkşamak Civataları, perçinleri gevşetmek (aracın ya da aygıtın). (*Antakya -Hat.)

çılkırk Şımarık. (Babadağ *Sarayköy -Dz.)

çımkiştirmek Yara olgunlaşırken çevresi acı ile kaşınmak : *Avucumdaki yara çımkiştiriyor.* (*Eşme -Uş.)

çınramag Kolları, paçaları sıvamak. (Kerkük)

çındık Tırnakla yapılan yara. (Beyelması *Ağın -El.)

çındır [→ cıngıl]

çıngı Ateş. (-Af.; -Kn.)

çıra [çırağba] Bezir ya da gazyağıyla yanan bir çeşit aydınlanma aracı, kandil. (-Ml. ve çevresi; Ulukışla *Bor -Ng.)

[çırağba] : (-Vn.)

çırağba [→ çıra]

çırça Cinsel gücü olmayan erkek. (Kerkük)

çırçamak Solmak, suyunu yitirmek. (Kerkük)

çırhıt Bozuk, kırık, eski. (-Yz.)

çırınçingil Sık taneli (üzüm, kiraz vb. meyve için). (-Or.; -Gr.; -Tr.)

çırpık Eğri. (-Krş. ve çevresi)

çırthık Sakız ağacı. (Aşağı Yaylabel -Isp.)

çıtak Yakışıklı. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

çıtım İçi boş ceviz. (*Antakya -Hat.)

çıtır (I) İskambil oyununda koz. (*Antakya -Hat.)

çıtır (II) İnce çalı. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

çıtırık Kurumuş dalların uçları. (-Ml.)
çıtılam Çağırışım, ima. (*Kilis -Gaz.)
çıtılamlı Dokundurucu, imalı. (*Kilis -Gaz.)

çıvıtalacası Bitkilerde görülen bir çeşit hastalık. (Yenice -Mğ.)

çıvmak [→ çövmek]

çayırğ Çıkrık, iplik yapmaya yarayan aygıt. (-Ml. ve çevresi)

çibik Alkış. (*Kilis, -Gaz.)

çibin Sinek. (Kerkük)

çiçekotu Karnabahar. (*Bozdoğan -Ay.)

çifimotor Traktör. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

çiftyümbek Yetişkinlerin oynadıkları bir çeşit oyun. (-Ml.)

çiğın [çiğni] Omuz. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; *Gediz -Kü.)

[çiğni] : (-Ada.)

çığirtme [çığirtme] Açılarak yağda kızartılan hamur. (-Krş. ve çevresi)
[çığirtme] : (Kösektas, *Hacıbektaş -Nş.)

çiğni [→ çiğın]

çilber [→ çilbir]

çilbir [çilber] Çapak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; *Gediz -Kü.)

[çilber] : (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; *Emet -Kü.)

çildirim Çay kıyılarında yetişen bir ot. (-Ml.)

çilenger Kaynak işi yapmayan soğuk demirci. (İsabey *Çal -Dz.)

çilenti Çiseleme. (Yenice -Ml.)

çilermek Az az su serpmek. (Kerkük)

çilipumburi Ateşböceği. (Limanköy *Çayeli -Rz.)

çilte Şilte. (*Kula -Mn.)

çimkimek Sıçramak. (Yenişar *Şarkikaraağaç, *Sütçüler, -Isp.; *Gediz -Kü.)

çimmek Yıkanmak. (Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; Kuzköy *Akkuş -Or.; Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.; -Ml.; -Gaz.)

çimşitçi Çasıt, casus. (*Kilis -Gaz.)

çimşitmek Birinin suçunu bildirmek, ele vermek. (*Kilis -Gaz.)

çincik Çömelme. (Kerkük)

çinedir Tahıl elemekte kullanılan kalbur, kaba elek. (Ulukışla *Bor -Ng.)

çingil Az taneli üzüm salkımı. (*Sütçüler -Isp.)

çini Porselen. (-Ml.)

çinik Buğday ölçüğü. (-Krş. ve çevresi)

çinitaşı Göktası. (Ulukışla *Bor -Ng.)

çintik Fiske. (*Kilis, -Gaz.)

çintiklemek Çitilemek. (*Antakya -Hat.)

çipa Göbek. (Limanköy *Çayeli -Rz.)

çipçip Topuksuz nalın. (*Antakya -Hat.)

çipillik Sulu, çamurlu yer. (*Antakya -Hat.)

çir Şekerpare. (-Ml. ve çevresi; -Gaz.)

çirk 1. Pis su. (*Kula -Mn.) 2. Saman karıştırılmış sulu çamur. (-Kn.)

çirtik (I) Parmakların çıkardığı ses, şıkırtı. (*Kilis, -Gaz.)

çirtik (II) Küçük, ufak. (Kerkük)

çirtik çalmak Başparmakla ortaparmakı birbirine sürterek ses çıkarmak. (-Gaz.)

çirtmek Başını vurmak. (*Kilis -Gaz.)

çit Pazen. (-Ml.)

çitari Bir çeşit basma. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)

çitemek İki kumaş parçasını birbirine tutturmak, ilıştirmek. (*Antakya -Hat.)

çitil Fidan. (*Hekimhan -Ml.; -Sv.; -Ky.)

çitlek Kabuğu çıkarılmış yemiş. (-Sv.; -Ky.)
çitlem Kısa konuşma. (-Kn.)
çitsi Çalı çırpı. (-Af.)
çiya Kivılcım. (Limanköy *Çayeli-Rz.)
çıyan Kızak. (Eze -To.)
çiye 1. Bir parçacık. (*Kula -Mn.)
 2. Kivılcım. (*Sütçüler -Isp.)
çiyselenmek Çiğ yağmak. (*Kula -Mn.)
çizi Bahçede sebze dikilen küçük bölümler. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
çoğur Kesilen mısır bitkisinin sap ve kökü. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çohar Sıtma. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çoharlamak Sıtmaya yakalanmak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çoklamak 1. Çokça, bol bol : *Çoklamak selam götür.* (Kozluca -Brd.)
 2. Hep birden, tümüyle : *Çoklamak geliverdiler.* (Kozluca -Brd.)
çolbaz Beceriksiz. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çollik Çirkin. (-Ml. ve çevresi)
çolpak Su birikintisi. (Patlangıç *Fethiye ve çevresi -Mğ.)
çomaç (I) Yufka ekmeğin içine katık konarak yapılan dürüm. (Gölkonaç, Yenişar *Şarkikaraağaç, *Sütçüler -Isp.)
çomaç (II) Çan. (-Af.)
çomak Lüle, ağızlık. (*Sütçüler -Isp.)
çona Parmakları açılmayan kimse. (-Ml.)
çor 1. Öksürük. (*Antakya -Hat.)
 2. Hastalık. (-Ada.)
çorlu Hastalıklı, sarı benizli. (-Ml.; -Ada.)
çort Dikenli bitki kümesi. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

çortluk Dikenlik, diken kümeleriyle kaplı yer. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çortun Toprak dama suların akması için konulan oluk. (-Ml.; -Dy.)
çoştar Batakçı, tutumsuz. (-Yz.)
çot (I) Ağaç dalı. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
çot (II) Topal, sakat. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
çota Değneklerle oynanan bir çeşit çocuk oyunu ve bu oyunda kullanılan sopa. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
çotra İçki sofrası, içkili eğlence. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
çotul Dalın gövdeye birleştiği yer : *Sepeti ağacın çotulunda bıraktım.* (Tahanlı *Mersin -İç.)
çoveş Kuşluk güneşi aydınlığı. (Yenice -Mğ.)
çöğdürmek İşemek. (*Sütçüler -Isp.)
çögelemek Ayakta durmaya başlamak. (*Antakya -Hat.)
çöğelmek Kalkmak, doğrulmak. (-Sv. ve çevresi; -Ky. çevresi)
çöğmel Baston. (Karapınar -Kn.)
çöğür 1. Bir çeşit diken. (*Kula -Mn.; -Ml.) 2. Fidan. (-Af.)
çökek 1. Çok yaşlı. (Yenice -Mğ.)
 2. Eli ayağı tutmayan. (Yenice -Mğ.)
çökülük Ayrarın kaynatılmasıyla elde edilen katıca yiyecek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çömber Yaşmak, başörtüsü, yazma. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çömeşmek Çömelmek. (*Sütçüler -Isp.)
çömrü Alçak gönüllü davranış. (-Af.)
çöndül Sağlıksız, biçimsiz, bozuk (yürüme için). (Ulukışla *Bor -Nğ.)

çöpgelin Kuşları kaçırmak için yapılan insan biçiminde korkuluk. (-Ml.)
çördük Ağaç dallarının kuruyarak döken parçaları. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
çört Beceriksiz. (*Antakya -Hat.)
çotre Sapsız küçük sepet. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çövmek [çıvmak] Dikine uzanmak. (*Kula -Mn.)
[çıvmak] : (*Kula -Mn.)
çövre Çitlembik. (Kuyucak *Akseki -Ant.)
çöydürmek 1. Erkek işemek. (*Eşme -Uş.) 2. Sidik yarışı. (*Eşme -Uş.)
çöymek Dikilmek. (*Eşme -Uş.)
çöz Kedi, köpek payı olarak ayrılan et parçaları. (*Antakya -Hat.)
çuğniş Yemeğin yanması. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
çuğul Çasıt, casus. (*İğdir -Kr.)
çuğullamak (I) Ara bozmak. (Taze, Kerkük)
çuğullamak (II) 1. Ele vermek, bildirmek, bilgi vermek. (Tuz, Taze, Beşir, Kerkük) 2. Yeni bir şey bulmak, keşfetmek. (Tuz, Taze, Beşir, Kerkük)
çuğurtmak Soğuktan titremek. (Taze, Tuz, Altınköprü, Kerkük)
çukuda Ladin ağacının kurumuş dalı. (Beyşehir *Vakfikebir -Tr.)
çul Minder. (-Ml.)
çulcu Gezici satıcı, çerçi. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
çul çay Ayrı ayrı. (-Ml.)
çulfah İplik dokuma tezgâhı. (Teniste *Anamur -İç.)
çulgar Yardımcı güç. (-Tk.)
çulha Çul, kilim dokuyan. (*Kula -Mn.)

çullanmak 1. Üstüne düşmek. (*Kula -Mn.) 2. Sarkıntılık etmek. (*Kula -Mn.)
çumur Yağda kızarmış ekmek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
çunmak Özenmek, imrenmek. (-Ml.)
çur çıhmaş Ütülme, yenilmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
çuvaldızdiken Harman zamanı görülen, esen yelle yuvarlanarak giden bir çeşit diken. (Çayırli -Ezc.)
çuvaş Güneş, güneş ışığı. (-İst.; *Kaş ve çevresi -Ant.; Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
çuvaşlamak Güneşlemek. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
çū Gitti. (Şenoba *Uludere -Hak.)
çüçük 1. Olgunlaşmamış meyve. (Teniste *Anamur -İç.) 2. Tomurcuk. (Teniste *Anamur -İç.)
çüklük Bebeğin erkeklik organının üstüne konulan su geçirmez bez. (-Ml.)
çükündür 1. Kırmızı pancar. (*Gediz -K.; *Çerkeş -Çr.; -Gaz.) 2. Şalgam. (-Dy.)
çükür Kazma. (*Manavgat -Ant.)
çümbüş Güldürü, şaka, eğlence. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
çümük Yıkanılan yer, banyo. (*Kemaliye -Ezc. ve çevresi)
çüncülü Ucu kırık sopalarla iki bölük arasında oynanan bir çeşit top oyunu. (*Kula -Mn.)
çüngürt Tencere. (Kırenyer *Sarayköy -Dz.)
çürükipislik Kokmuş, bozulmuş yiyecek. (-Nğ.)
çüş Yürüyen hayvanın durması için kullanılan ünlem. (*Kula -Mn.)

D

da Genellikle cümle sonlarında çeşitli anlamlarda kullanılan ünlem. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dabdur olmak Tez hazırlanmak. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
dabsak [dabşak] : Aç gözlü, doymaz. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
[dabşak] : (Ekinözü *Elbistan-Mr.)
dabşak [→ dabsak]
dada Bebek, küçük çocuk. (*Soma -Mn.; -Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
dadak Şeker, tatlı (çocuk dilinde). (-Sv.; -Yz.; -Ky. ve çevresi)
dadaşmak Ölçüşmek. (-Af.)
daddaş Bir kentli, kentdeş. (-Ezm.)
dadul Fırın küreği. (-Ks. ve çevresi)
dagak 1. Bilye. (*Eşme -Uş.) 2. Gülle. (*Eşme -Uş.)
dağar Oturak, çocuk lazımlığı. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dağca Akeigeryangısı, zatürree. (*Fethiye -Mğ.)
dağdelik Dağın delinmiş yeri, tünel. (*Antakya -Hat.)
dağkirazı Çilek. (*Gediz -Kü.)
dağna Sonraları, sonradan. (*Antakya -Hat.)
dakka Dakika. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
daklaşmak Dokunmak, takılmak. (-Af.)
dal 1. Omuz. (-Sv. ve çevresi; -Ky.) 2. Sırt. (Karapınar -Kn.) 3. Arka. (Batoğuz, Bayraktutan *İğdır -Kr.)
dalaşmak Sataşmak, söz atmak. (Kösektaş *Hacıbektaş -Nş.)
dalaz Güçlü yel. (-Af.)

dal dal Yeni yürümeye başlayan çocukları yüreklendirmek için kullanılan ünlem. (*Kula -Mn.)
daldal 1. Yana kıvrık (boynuz için). (Ekinözü *Elbistan -Mr.) 2. Boynuzu yana kıvrık hayvan. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
daldız Yayık. (*Gediz -Kü.)
dalgeçir Yelek. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
dalgıç Maşrapa. (-Af.)
dalha Bir yaprak kâğıt. (Kızılcın *Sarıoğlan -Ky.)
dallama Boyuna ya da başa sarılan atkı. (-Sv.; -Ky.)
dallamak Ağırlığını anlamak için elle kaldırmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *Gediz -Kü.)
dalyan Uzun boylu. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
dam [dambaş] 1. Üstü toprak damlı ev. (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
[dambaş] : (Saraycık *Altıntaş -Kü.) 2. Cezaevi. (-Af.; Yusufça *Göhlisar -Brd.) 3. Ahır. (-Af.)
daman Kira. (*Kilis -Gaz.)
damates [domat] Domates. (-Vn.)
[domat] : (Kızılcın *Sarıoğlan -Ky.)
dambaş [→ dam -1]
damdireği Bostan kıyılarında yetişen bir çeşit hıyar. (Kerkük)
dammak Doğmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
dân 1. Ters : *Bütün konuştukları dâni ma gitti.* (Taze, Kerkük) 2. Birinin kötülüğüne, arkasından. (Kerkük)

dandirik Topaç. (Kurnuç *Pasinler -Ezm.)
danız Onur kırıcı söz. (-Kn.)
danlamak Duyduğunu çevreye yaymak. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
dansık Ölçsüz, yersiz konuşan, densiz. (Kozluca -Brd.)
daraba Tahta duvar. (-Ks. ve çevresi; Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
darı Mısır. (*Soma ve çevresi -Mn.)
darsıkmak Dara gelmek, sıkılmak. (*Kula -Mn.)
dartık Deri torba. (*Sütçüler -İsp.)
dastar Dokuma başörtüsü. (-Af.; Ulukışla *Bor -Nğ.; Karapınar -Kn.)
daş döğen Kır bekçisi. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
datmak Kadın başörtüsü. (*Kula -Mn.)
datvirat Bıkkınlık bildiren ünlem. (-Ks. ve çevresi)
davlumbaz (I) Gözenek. (*Kula -Mn.)
davlumbaz (II) Yüksek. (-Af.)
davuşan Tavşan. (-Vn.)
davzan kurtağı Ayakyolunda yaşayan bir çeşit böcek. (Kerkük)
dayak Destek. (*Soma ve çevresi -Mn.)
dayaz Sığ. (Kerkük)
dayaza Teyze. (-Vn.)
dayı 1. Gösterişli, hoş, güzel : *Çiçekler dayı dayı kokar gâri.* (*Eşme -Uş.; *Gediz -Kü.) 2. Eliaçık. (*Eşme -Uş.)
dayı Ölesice anlamında ilenç. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
dayramak Eskiyerek tel tel olmak. (*Kilis -Gaz.)
debelendirmek Kımıldatmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
debelenmek Kımıldamak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
debennenmek Kaynaşmak, kımıldamak. (*Kula -Mn.)

debertmek Dert deşmek, eşlemek. (-Ks. ve çevresi)
debliz Küçük testi. (*Antakya -Hat.)
dediğine [→ dediğinelik]
dediğinelik [dediğine] Dedi ki : *Baban bana dediğinelik ben buradan çekip gideyim.* (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[dediğine] : (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dedirgin Tedirgin. (*Kula -Mn.)
def Bir çeşit kumaş. (-Af.)
degenek Sopa. (-Tr. ve köyleri; -Vn.)
degidi dee Şaşma ünlemi. (*Kula -Mn.)
değirmenlik Değirmene gönderilecek buğday, arpa vb. tahıl. (Kerkük)
değirmi Yaşmak, yemeni. (*Kula -Mn.)
değişe gitmek İmece çalışmak : *Yazın değişe gideriz.* (*Eşme -Uş.)
deh deh Küçük bebekleri yürütmek için kullanılan ünlem. (*Kula -Mn.)
dehdüşmek Dikkat etmek. (*Kilis -Gaz.)
dehlemek Gizlice gözetlemek, inceleyerek bakmak. (-Af.; Kozluca -Brd.; Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.; -Yz. ilçe ve köyleri)
dehre Satır (araç). (Kurnuç *Pasinler -Ezm.)
dekahrı En sonunda. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
deklemek Nişan almak, doğrultmak, yöneltmek. (*Beyşehir -Kn.)
dekmük Tekme. (-Or.)
delbek Darbuka. (Aşağı Yaylabel -İsp.)
deldak Astarın içine pamuk konularak çizgi çizgi dikilen bir çeşit giysi. (-Af.)
delebimek Işıl ıslı parlamak. (-Af.)
delemek Dengesiz davranışlarda bulunmak. (-Ada.)

delik Pencere. (Saraycık *Altıntaş -Kü.),
delikli File. (-Sv. ve çevresi; -Ky.)
delikli ilgen Süzgeç. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)
dellek Hamamda çalışan kimse, natır. (-Ml. ve çevresi)
delme Yelek. (-Af.)
dem Kan. (*Kula -Mn.; -Yz.)
dembester Şaşırılmış, şaşkın durumda. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
demek Yeni doğan köpek yavruları için yapılan yuva. (Özbaşı -Ağ.)
demirci kilidi Büyük asma kilit. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
demşeklenmek 1. Yaramazlık yapmak. (Alatepe -Ay.) 2. Gevezelik yapmak. (-Kn.)
dendene Trahom. (-Vn.)
dene Tane. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
deneş Beceriksiz, ağırcağı, uyusuk. (Kozluca -Brd.)
deneşmek Toplanmak. (-Sv.; -Ky.)
denizkaşığı Midye. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
denk durmak Uslu olmak. (*Kula -Mn.)
deperotu Havuç. (-Af.)
depme Bir çeşit ev dokuması kumaş. (*Soma -Mn.)
deprenmek [-> depreşmek]
depreşmek [deprenmek] Azmak, tepmek, deşilmek (yara vb. için). (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
[deprenmek] : (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
derdikmek İçlenmek, dert edinmek. (-Sv.; -Ky.)
dergi Tırmık (tarım aracı). (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
deriğün [-> dernek -1]

derleme Peynir için ayrılan katılaş-tırılmış süt. (Kerkük)
dernek [deriğün] 1. Pazar günü. (Yusufca *Göhlhisar -Brd.)
[deriğün] : (-Ks. ve çevresi)
 2. Salı. (*Soma ve çevresi -Mn.)
 3. Çarşamba. (*Bozdoğan -Ay.)
dert soğa Hastalık gele (ilenç). (-Ml. ve çevresi)
desdenbil Küçük kavun, kelek. (İbradı *Akseki -Ant.)
destibala Küçük testi. (-Vn.)
destiman Kuru bekçisi, korucu. (*Gediz -Kü.)
deşirci Dilenci. (*Kula -Mn.)
deşirmek Toplamak. (*Kula -Mn.)
deşme Karıştırma. (*Kula -Mn.)
dev Süt. (-Af.)
develik Köy evlerinin en geniş, büyük bölümü. (-Krs. ve çevresi)
devinmek Kıpırdamak, yerinde durmamak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
devirgeç Sac üstünde ekmek çevirmeye yarayan tahta araç. (*Antakya -Hat.)
devlim Yaşantı, ömür. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
devlup Buğdayın dövüldüğü yer, mider. (*Kilis -Gaz.)
devramber Ayçiçeği. (-Krs. ve çevresi)
devre Tersyüz, arka. (*Antakya -Hat.)
devşek Köle. (*Kilis -Gaz.)
deyişet [deyşet] Şiir. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
[deyşet] : (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
deyişetci Halk ozanı, âşık. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
deyşet [-> deyişet]
dıdık Yüz, çehre. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
dıgan Boşboğaz, geveze. (*Kula -Mn.)

dıgan 1. Tencere. (Yusufca *Göhlhisar -Brd.) 2. Tava. (-Af.; *Sütçüler -Isp.; *Gediz -Kü.)
dığasgen Loğusa. (-Ml. ve çevresi)
dışış Ters kimse. (-Af.)
dıkaç [-> dıkak]
dıkak [dkaç] Ağaç kapak, tıkaç, tıpa. (Patlangıç, *Fethiye -Mğ.)
[dkaç] : (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
dıkı [dıkıcık] Azıcık. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; Kuyucak *Akseki -Ant.)
[dıkıcık] : (Aşağı Yaylabel -Isp.; *Beyşehir -Kn.)
dıkıcık [-> dıkı]
dıklmak İçeri girmek, sokulmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
dıkım Lokma. (Dikekli*Bozüyük-Bil.)
dıkız Kuru, boğazda kalan yiyecek. (İsabey *Çal -Dz.)
dıkkılık En üst, tepe, uç. (Beyelması *Ağın -El.)
dıkmak İçeri sokmak, tıkmak. (-Gaz.; *Antakya ve çevresi -Hat.)
dıllanmak Bir şeye tutunarak sallanmak. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
dıllık Kadının üreme organı. (Bayraktutan *İğdır -Kr.)
dımağı Öksürme, öksürük. (-Af.)
dımdırız Şişkin, gergin, şişman. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dımdızlak Tek başına, yalnız. (-Yz.; *Ürgüp -Nş.)
dımlı Parlak. (-Af.)
dınısmak Süt mayalanacak duruma gelmek. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
dınıştırmak Sıcak suyun içine soğuk su katarak ılık duruma getirmek, ılıtmak. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
dıngacak İşte, karşıda, orada. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

dırçan Çok zayıf. (-Sv.; -Ky.)
dırızlamak Germek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dırızlanmak Gerinmek, şişmek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dırızlı Gergin. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dırmaç 1. Yükün sarılıp bağlanarak sırta alınacak duruma getirilmesi. (-Sv.; -Ky.) 2. Yükün sırta alınması. (-Sv.; -Ky.)
dızıklamak Kaçmak. (-Vn.)
dızıklamak Koşmak. (-Af.)
dızılun Düşman. (-Ml. ve çevresi)
dibekbaşı Köy halkının toplandığı belirlenmiş yer. (-Af.)
dibeli 1. Gerçekten: *Dibeli deli bu adam.* (-Ks. ve çevresi) 2. Bir türlü: *Dibeli olmadı.* (-Ks. ve çevresi)
dibi gazığı Sağlam. (-Af.)
didek Gaga. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
didik Hırçın. (-Af.)
diğdirmek Bir yerden, delikten uzağa fırlamak, fışkırmak (kan, su vb. sıvılar). (Yenişar, Gölkonak, *Şarkikaraağaç -Isp.; -Sv. ve çevresi; -Yz.; -Ky. ve çevresi)
dik duraş durutmak İnadını yaptırmak için çevresindekileri zorlamak, üz-mek. (*Bor -Nğ.)
dike Sarp, dik, yüksek yer. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
dikecek Soğan tohumu. (*Sütçüler -Isp.)
dikeç 1. Dalları altına konulan destek. (*Antakya -Hat.) 2. Direk. (-Ky.)
dikelivermek [dikgelmek] 1. Karşı koymak. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
[dikgelmek] : (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)

2. Birden ortaya çıkmak. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
diken Sarı. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
dikgelmek [→ **dikelivermek -1**]
dikin Dikiş. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
dil Açığı. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
dil bilmez Küçük çocuk. (*Manavgat -Ant.)
dil buran 1. Buruk tatda (yiyecek, içecek). (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
2. Dili yakan bir çeşit kavun. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
dilceparmak Serçeparmak. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
dildamak Aslanağızı (çiçek). (Lefkoşe, Kıbrıs)
dimik Çok az. (-Sv.; -Ky.)
dinara kalmak Ayakta tek başına kalakalmak. (*Ürgüp -Nş.)
dindirmek Dayanmak, katlanmak. (Kerkük)
dinelek Karşı koyan, direnen. (-Ks. ve çevresi)
dinelmek Ayakta durmak, dik durmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; -Yz. ilçe ve köyleri; -Gaz.)
dinge Tavana dayanan direk, sütun. (Kerkük)
dingildemek Zıplamak, hoplamak. (*Gediz -Kü.)
dingilli Uslu durmayan. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
dingirlenmek Yuvarlak nesne yuvarlanmak. (Kerkük)
dingiş 1. Boynuzları dik hayvan. (Ekinözü *Elbistan -Mr.) **2.** Dik boynuz. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
dingolapışto Tahterevallı. (-Vn.)
dinizim 1. Dinmek, yavaşlamak (kar, yağmur, yel vb. için). (Kozluca -Brd.) **2** Verim azalmak. (Kozluca -Brd.)
dink (I) Kaldıraç. (*Daday -Ks.)
dink (II) Dokuma aygıtı. (*Soma ve çevresi -Mn.)
dinmek 1. Durmak. (*Kula -Mn.)
2. Susmak. (*Kula -Mn.)
dinneştirmek Anlamaya çalışmak. (*Kaman -Krş.)
direngeç Dayak, destek. (-Yz.)
direzi Halı ipliği. (-Af.)
diril Keten. (-Af.)
dirlik Mutluluk. (*Kula -Mn.)
disik Pulluk. (Karapınar -Kn.)
dişengi Değirmen taşı bilemekte kullanılan aygıt. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
dişenmek Dururken olay çıkarmaya çalışmak. (Gölkonak, *Şarkikaraağaç -Isp.)
dişemek Çocuk diş çıkarmak. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
ditmek Taramak. (*Kula -Mn.)
divinim 1. Oynamak, kımıldamak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
dizginlemek Eğitmek. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)
dizikmek Diz çökmek. (Kösekaş *Hacıbektaş -Nş.)
dizleme Uzun çorap. (Yukarı Toklu, *Taşlıçay -Ağ.; Ekinözü *Elbistan -Mr.)
dizlik 1. Kadınların giysi üstüne bağladıkları süslü kuşak vb. nesne. (Ulukışla *Bor -Nğ.) **2.** Zeybek pantolonu. (-Mğ.)
doğca Zâtürree. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
doğdaş Yeni doğmuş çocuk. (-Ada.)

- dolağ** [→ **dolak -1**]
dolak [dolağ] **1.** Ayağa, sıcak tutması için sarılan yün kumaş. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
[dolağ] : (-Ml. ve çevresi)
2. Başörtüsü. (-Gaz.) **3.** Boyun atkısı. (-Af.)
dolamba Salmak. (*Gediz -Kü.)
dolaz Peynir suyundan yapılan lor. (-Af.)
dolça Toprak maşrapa. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)
doldu İki gaz tenekesi tahıl alan bir ölçek. (Kozluca -Brd.)
dolukmak Ağlamaklı olmak. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)
doma Ur. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
domat [→ **damates**]
domatan 1. Yumru köklü bir çeşit bitki. (Ulukışla *Bor -Nğ.) **2.** Salep. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
dombay [→ **donbay**]
domdan Kendini beğenmiş. (-Af.)
domuşmak Somurtmak. (-Yz.; *Beyşehir ve çevresi -Kn.)
domuşuk Asık yüzlü. (-Af.)
don 1. Şalvar. (*Soma -Mn.) **2.** Gecelik. (Aşağı Yaylabel -Isp.)
donbay [dombay] Manda. (*Soma ve çevresi -Mn.; *Tavşanlı, *Altıntaş, -Kü.; *Azdavay -Ks.)
[dombay] : (-Ba.)
doncak Belden altı çıplak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
donmak Üşümek, katılaşmak. (*Kula -Mn.)
donra Soğuk etkisiyle elde, ayakta oluşan çatlaklar. (-Ks. ve çevresi)
donruk Hayvana yük yüklemekte kullanılan, ucuna ağaç takılmış uzunca ip. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
donuşmak Küsmek. (-Sv.; -Ky.)
donuz Domuz. (-Vn.)
doo Manda ve öküzleri durdurma ünlemi. (Kozluca -Brd.)
döramaç Sulu yemeğe doğranmış ekmek parçaları. (*Sütçüler -Isp.)
doruk Ladin ağacı. (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)
doruk üste gitmek Dağda düze gitmek. (Meşeli, Türkmen *Bafra -Sm.)
dorum Havut geçirilme çağına yaklaşmış deve yavrusu. (*Eşme -Uş.)
doşmak Bağırarak. (-Af.)
dottiri Bir çeşit kadın şalvarı. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
dovun Kökü yenilebilir bir çeşit bitki. (*Kula -Mn.)
dögeç Giysi yıkamakta kullanılan ağaç çubuk. (Kerkük)
döğmeç Üstüne yağ sürülüp şeker dökülmüş ekmek. (Kerkük)
döğmek Enemek (erkek hayvan için). (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
döğmel Ateşe dayanıklı odun. (-Ml.)
döğülük Öküz. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
dökülegomak Dökülekalmak (ilenç). (*Kaş ve çevresi -Ant.)
döl (I) 1. Çocuk. (Ekinözü *Elbistan -Mr.) **2.** Erkek, delikanlı. (Ekinözü *Elbistan, -Mr.)
döl (II) Topluca güdülen keçi, koyun yavru. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
dölek 1. Düz, düzgün, doğru. (-Yz.; -Ank.; Afşar -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.) **2.** Uslu. (-Yz.; Karapınar -Kn.)
dölgen Tohum : Buğday dölgeni çok iri. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
dölük Hayvan. (-Mr.)
döndürec [→ **döndüreç**]

döndüreç [döndürec] Sac üstünde ekmek çevirmeye yarayan tahta araç. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
[döndürec] : (*Fethiye -Mğ.)
döngel Muşmula. (-Af.)
döngün Sözünde durmayan, dönek. (*Beyşehir -Kn.)
dönütmek [dürütmek (I)] Uyum sağlamak, yakıştırmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
[dürütmek (I)] : (-Ks. ve çevresi)
dörmek Bıçmek : *Ekin dördüm.* (Beyelması *Ağın -El.)
dös Bağır, göğüs. (*Kula -Mn.; -Gaz.)
döşürmek Toplamak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
döveç Yuvarlak taş. (Aşağı Yaylabel -Isp.)
dövmel 1. Sağlam, kullanışlı. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Yararlı. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
duluk 1. Yanak, yanak içi. (Ekinözü *Elbistan -Mr.; -Ky.) 2. Yanağa bırakılan saç. (Ulukışla *Bor -Ng.) 3. Çene üstü. (-Af.)
dulup Hallaç. (-Kn.)
duma Nezle, soğuk algınlığı. (*Eşme, -Uş.; *Güdül -Ank.; -Ada.)
dumbi Küçük tepe. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dumbilli Üstünde tepelikler bulunan alan : *Bizim tarla amma da dumbilli.* (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dumbuzlamak Yumruğun alt yanıyla vurmak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
durna Turna. (-Vn.; -Gaz.; -Yz.)
durundu Dur hele. (*Kula -Mn.)
duş olmak Bir yere bağlanmak. (*Bor -Ng.)
dutargalı Saralı, sarası olan. (Serpincik -Sv.)

dutu 1. Çağır. (*Kula -Mn.) 2. İm, belirti. (*Kula -Mn.)
duvak Çömlek, küp kapağı. (-Vn.)
düge Bir yaşında, dişi inek yavrusu. (Beyelması *Ağın -El.)
düglek Kavun. (*Eşme -Uş.)
düğü [→ düğürçük]
düğü İnce elekten geçirilmiş çiğ yarma. (Batioğuz *Ortaköy -Çr.)
düğü (I) Bulgur. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
düğü (II) Bir nesnenin üstündeki küçük kabarcık, pürüz. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
düğürçük [düğü, düür] İnce bulgur. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.; *Antakya ve çevresi -Hat.)
[düğü] : (-Af.)
[düür] : (-Krs. ve çevresi)
dülek [→ düvelek (II)]
düllek Çelikçomak oyunu. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
dümşümek Üstüne olmak, uymak. (*Kula -Mn.)
dünür [→ düğürçük]
düp İriyari, başıboş kimse. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
dürme Kurutulmuş hayvan eti. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
dürmek 1. Katlamak. (-İst.; *Soma ve çevresi, *Kula -Mn.; -Yz.) 2. Ortadan kaldırmak, saklamak : *Kızının suçunu dürüp koydu bi yana.* (-Yz.)
dürpü Bir yanı yassı öteki yanı kabarcık küçük ege. (Kerkük)
dürü Kız evinden erkek evine gönderilen armağan. (-Ks. ve çevresi)
dürüme Kendiliğinden üreyen. (*Kula -Mn.)

dürümek Durulmak : *Derenin suyu iyiden iyiye dürüdü.* (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
dürütmek (I) [→ dönütmek]
dürütmek (II) Durulamak, soğuk suda çalkalamak : *Çamaşırları dürüttüm.* (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
düşek Şehitlik, şehit sını. (-Af.)
düşüngü Düşünce. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
düt 1. Ayaktopu oyununda şut. (*Kilis -Gaz.) 2. Kaleye top girme, sayı, gol. (*Kilis -Gaz.)
düvelek (I) Atsineğine benzeyen bir çeşit sinek. (*Kula -Mn.)

düvelek (II) [dülek] Olmamış küçük kavun, kelek. (Kozluca -Brd.)
[dülek] : (-Vn.)
düver (I) Yabancı devlet. (*Refahiye -Ezc.)
düver (II) Çatı yapımında salmaların altına yatay konulan kalınca ağaç. (*Sütçüler -Isp.)
düzen (I) 1. Atölye. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.) 2. Tezgâh. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
düzen (II) Gelin giysisi. (-Sv.; -Ky.)
düzgüç Kalem açacağı. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)

E

- e, é [→ eh]
ebani Bir çeşit başörtüsü. (-Af.)
ebbas İyi gelişmemiş küçük çocuk. (Babadağ *Sarayköy -Dz.)
ebdesâne Ayakyolu, hela. (Hayati *Erbaa -To.)
ebe [ece (I) -2, eci -3] Büyükanne, nine. (-Af.; Kuzköy *Akkuş -Or.; *Antakya ve çevresi -Hat.; Gök-dere *Akdağmadeni -Yz.)
[ece (I) -2]: (*Antakya ve çevresi -Hat.)
[eci -3]: (-Sv.; -Ky.)
ebe gél [→ ebe gél]
ebe gél [ebe gél, eber gel] Al da gel: *Ünkü goyunları aşam ebe gel.* (Taş-pazar, Birgi *Ödemiş -İz.)
[ebe gél]: (Taşpazar, Birgi *Öde-miş -İz.)
[eber gel]: (*Kula -Mn.)
e beh Kırgınlık belirten ünlem. (*Ku-la -Mn.)
ebenneka Pısrık, beceriksiz. (*Kula -Mn.)
ebere Bu kadar mı az anlamında şaşma bildirir ünlem. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
eber gel [→ ebe gél]
eberivermek Getirivermek. (-Ba.)
ebirmek 1. Getirmek. (*Soma ve çevresi -Mn.; Akçaalan *Gediz -Kü.)
 2. İletmek, götürmek, vermek. (-Uş. ve köyleri)
ebeş Kaşı, kirpiği olmayan: *Ebeşin biriydi.* (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ebir çübür Gereksiz, değersiz nesne. (Çamköy *Göhlisar -Brd.)
ebişmek Birinin arkasına, sırtına bin-mek. (-Isp.)
ebsem Susma. (*Kula -Mn.)
ecasz Zamansız. (-Af.)
ece (I) 1. [→ ede] 2. [→ ebe]
ece (II) İyi, güzel. (*Zile -To.)
ecete Tez, ivedi. (Kesirik -El.)
ecene Cin gibi. (-Ml.)
eci 1. Kız arkadaşı. (Kuzköy *Akkuş -Or.) 2. Amca eşi, yenge. (Bati-oğuz, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
3. [→ ebe]
ecim Anlaşma, sözleşme. (Sorghun *Niksar -To.)
ecimecim Lades, bahse girme. (-Sv.; -Ky.)
ecza [evza, ezza] Kibrit vb. ateşle-mekte kullanılan yanıcı nesneler. (-Uş.)
[evza]: (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[ezza]: (*Gediz -Kü.; Müsgebi *Bodrum -Mğ.)
ede [ece (I) -1, efe (I)] Ağabey. (Kızıl-cın *Sarioğlan -Ky.)
[ece (I) -1]: (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
[efe (I)]: (Müsgebi *Bodrum -Mğ.)
edik 1. Ayakkabı. (-Uş.) 2. Çocuk ayakkabısı. (-Af.; *Beyşehir -Kn.)
 3. Yünden örülerek yapılan kadın terliği. (-Af.; Müsgebi *Bodrum -Mğ.)
ediksiz Derli toplu olmayan, düzensiz kimse. (*Kula -Mn.)
edişmek Tartışmak. (-Sv.; -Ky.)
ef Hava. (*Kilis -Gaz.)

- efe** (I) [→ ede]
efe (II) Kadınların fes çevresine bez, yağlık sararak yaptıkları bir çeşit baş bağı: *Efe bağladım.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
efekek Kelebek. (Kösektas *Hacıbek-taş -Nş.)
eferim Aferin. (Kesirik -El.; Müsgebi *Bodrum -Mğ.)
efilemek 1. Yel esmek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Yel etkisiyle hafifçe dalgalanmak, sallanmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
efkelemek 1. Yoğurmak, ezmek, ov-mak: *Hamuru efkele.* (Irak)
 2. Dövmek, hırpalamak. (Irak)
 3. Yenmek, kazanmak. (Irak)
efselemek Tahıl vb. nesneleri toz ve kepeğini ayırmak için kap içinde savurmak. (*Antakya -Hat.)
efsimek Havalandırmak. (*Kilis, -Gaz.)
egef [egef] Boyunduruğu sabana bağ-layan, yaşken eğilerek yapılan ağaç halka. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.; Tahanlı *Mersin -İç.)
[egef]: (Çakallar, Aladağ *Hadım -Kn.)
egiş Ekmeği tandırdan almakta kul-lanılan bir yanı yassı, demir araç. (Kesirik -El.)
egef [→ egef]
egeği Kaburga. (*Antakya -Hat.)
eğfan Kolay. (*Soma ve çevresi -Mn.)
eğirtmeç Yün eğirmeye yarayan araç. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.; Uzun-caburç *Silifke -İç.)
eğis [→ esiren -1]
eğiş 1. Hamur kesmek ve kazımakta kullanılan demir araç. (Boyalı *Sarıkamış -Kr.) 2. [→ esiren -1]

- eğleşmek** Oyalanmak, geç kalmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
eğlim Domates. (Gezende *Gülner -İç.)
eğmeç Yay. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
eğn Ense. (*Kula -Mn.)
eğnel Orakla biçerken tarlanın uzun-lamasına ayrılan parçalarından biri, dilimi. (*Sütçüler -İsp.)
eğpin Verimli (tarla için). (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
eğreç Yün eğirmekte kullanılan araç. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
eğrek Sıcak havada hayvanların ot-lakta serinledikleri, dinlendikleri yer. (*Antakya -Hat.)
eğret Belirli süre için birinden ödünç alınan nesne. (*Kula -Mn.)
eğrikoca Çulluk. (*Antakya -Hat.)
eğrilcenotu İğneli tohumlu, bir çeşit kır bitkisi. (*Bodrum -Mğ.)
eğseri [→ enseri]
eğsi [eksi, eñsi, eysi (II)] 1. Bir yanı yanmış odun. (Gaziler, Aladağ *Hadım ve köyleri -Kn.)
[eksi]: (Konyar, Kayalar, Katran-sa, Selanik)
[eñsi]: (Pınarlubelen *Bodrum -Mğ.)
[eysi (II)]: (*Çerkeş -Çr.)
 2. Yanmakta olan uzun odun. (Gaziler, Aladağ -Kn.)
eğsikli [evsüketek] Kadın. (-Yz.; Ta-hanlı *Mersin -İç.)
[evsüketek]: (Yolbaşı *Akkuş -Or.)
eğsinir Tahta hamur teknesi. (-Af.)
eğva 1. Çekememe, istememe. (-Tr. ve köyleri) 2. Azdırma, kıskırtma. (-Tr. ve köyleri)
eh [e, é] Peki, evet, tamam, olur. (*Çerkeş -Çkr.; -Sm.; Şenoba *Uludere -Hak.; -Yz.)

[e, é] : (-Sm.; Şenoba *Uludere -Hak.)
 ēhé [elē -1, eya] Böyle mi, doğru mu? (Karakoyun *İğdir -Kr.)
 [elē -1] : (Karapınar -Kn.)
 [eya] : (*Çerkeş -Çkr.)
 ehēy Sevinç bildiren ünlem : *Ehēyin geldiği yerde neşe var demektir.* (-Yz. ilçe ve köyleri; Tahanlı *Mersin -İç.)
 ehlal [→ elevay]
 ehnez Zayıf, cılız. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 ehnezlemek Zayıflamak. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 ehsirana [→ esiren -2]
 ēhsir Esir. (Şenoba *Uludere -Hak.)
 ehti 1. [→ ekti -1] 2. [→ ekti -2]
 ekecek Basık, yayvan toprak tencere. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
 ekelemek (I) Saçmak, seyrek olarak ekmek (tohum için). (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 ekelemek (II) Başından savmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 ekolge Ekilecek yerler, tarlalar : *Köyümüzün ekelgesi bize yetmez oldu.* (Bayburt, *Selim -Kr.)
 ekini 1. Benzerini, aynısını : *Ekini yap.* (Yörükler, Çaypınar, *Salihli -Mn.) 2. Onu : *Ekini ver.* (*Eşme -Uş.)
 ekirler Oralar : *Ekirler nacab oluyor garı.* (*Eşme -Uş.)
 ekkeş Yaşından büyük kişilerin bildiğini bilen, bilgiç (çocuk için). (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 ekleşmek 1. Birisiyle uğraşmak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Boy ölçüşmek, yarışmak, iddialaşmak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

ekmek aşırı Kuru ekmek parçalarına soğan, kıyma ve baharat eklenerek yapılan bir çeşit sulu yemek. (Davulku *Hekimhan -Ml.)
 ekmek yamamak Sacda ya da tavada ekmek pişirmek : *Annem ekmek yamadı.* (-Or.)
 eksi [→ eği -1]
 eksik (I) Suç, günah. (*Gediz -Kü.)
 eksik (II) Kız. (-Krş. ve çevresi)
 eksiklenmek Suçunu anlamak. (*Gediz -Kü.)
 ekşili 1. Erik kurusundan yapılan bir çeşit çorba. (Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.) 2. Turşu : *Fasulye ekşilisi.* (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.) 3. Elma, ayva marmelatı. (-Ks.)
 ekşiza Ekşi, yenmeyen bir çeşit ot. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 ekti [ehti -1, 2] 1. Eli sıkı. (*Kula -Mn.)
 [ehti -1] : (*Kula -Mn.)
 2. Açgözlü. (*Kula -Mn.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [ehti -2] : (*Kula -Mn.)
 ektilenmek Ummak, beklemek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 elaf Hayvanlara yedirilmek için budanan ağaç yaprakları. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 elağuna [elavı] Göremeden bir şey arama, el yordamı. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 [elavı] : (-Tr.)
 elat Kışın köylerde, yazın yaylalarda yaşayan topluluk. (Pileki *Taşlıçay -Ağ.)
 elavı [→ elağuna]
 elbetsin Elbette. (-Bo.)
 elbir etmek Elbirliği, işbirliği yapmak. (Bayburt *Selim -Kr.)
 elce Cezve. (-Vn.)

elcek [→ elçek]
 elçek [elcek, elçorabı, ellik (II) -2]
 Eldiven, ellik. (Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
 [elcek] : (Aslanköy *Mersin -İç.)
 [elçorabı] : (-Krş. ve çevresi)
 [ellik (II) -2] : (*Antakya -Hat.; -Yz.; Kızılcın *Sarioğlan -Ky.)
 elçim 1. Tutam, bağlam. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Bir avuç dolusu. (-Tr.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 elçorabı [→ elçek]
 elden 1. Ele tez gelen. (Darıveren *Acıpayam -Dz.) 2. İnsana alışkın hayvan. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 elē 1. [→ ēhé] 2. Şaşma bildirir ünlem : *Elē ne bu?* (-Isp.)
 elecek Tekerlek ya da çarkı elle döndürmek için yanlarına takılan kol. (-Ks. ve çevresi; Teniste *Anamur -İç.)
 eleçik Ağaç dallarından yapılan gölgelik, çardak. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
 elefirlemek İşi tez, baştan savma yapmak : *Irgat senin işini elefirleyiverir.* (Kozluca -Brd.)
 elekçi Çingene. (-Ks. ve çevresi; -Yz.)
 elekecek Sofada ya da odalardaki kapaksız dolap biçiminde el yıkama yeri. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
 elemek Yaylacıya, yazın yaylada bakması için hayvan başına verilen para. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 elemet Büyük, kocaman. (*Silifke -İç.)
 elemle İplik saran çıkırık. (*Kula -Mn.)
 elenmek Durmak, beklemek. (Davulku *Hekimhan -Ml.)
 eleaki Kötü mendil. (-Sv.; -Ky.)

iletmek Götürmek, iletmek, ulaştırmak. (-Ks. ve çevresi; -Gaz.; Dışlık *Kangal -Sv.)
 elevay [ehlal] Tembeler, beceriksiz. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 [ehlal] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 elganamı [elganem -2] Elinden iş gelmeyen beceriksiz. (*Manavgat -Ant.)
 [elganem -2] : (*Silifke -İç.)
 elganem 1. Tez kanan, uslu. (*Silifke -İç.) 2. [→ elganamı]
 el gün 1. Hısım, akraba, eş dost. (Bayburt *Selim -Kr.) 2. Halk. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 elhuriz Dürüst, namuslu : *Ayşe elhuriz bir kadındır.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 elibaratlı Yaman. (-Vn.)
 elice Küçük yağ tavası. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 eli ermek İş için elverişli zaman, koşul bulmak. (*Kula -Mn.)
 elik Dağkeçisi. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 elimyalak Kertenkele. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 eline yıkamak [elini yıkamak] Umutunu kesmek. (*Haruniye -Ada.)
 [elini yıkamak] : (*Haruniye -Ada.)
 elini yıkamak [→ eline yıkamak]
 elin mumu Kına gecesinde gelinin çevresinde yakılan renkli, burgu biçiminde mumlar. (-Kr.)
 eli sahanlı 1. Tutumsuz. (*Haruniye -Ada.) 2. Beceriksiz. (*Haruniye -Ada.)
 eliştirmek Eleştirmek, alay etmek. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
 elke Bakır su kovası. (Gezende *Gülner -İç.)

ellağam [ellâlem, ellâm, elleem, elleğem, elleğlem, elleham, ellelem] Sanırım, anlaşılan, demek ki: *Ellagām o da gétmiş.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[ellâlem] : (-Ks. ve çevresi)

[ellâm] : (-Gaz.; *Güdül -Ank.; Kızılın *Sarioğlan -Ky.)

[elleem] : (-Af.; Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)

[elleğem] : (Gezende *Gülner -İç.)

[elleğlem] : (Gezende *Gülner -İç.)

[elleham] : (*Emirdağ -Af.)

[ellelem] : (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.; Akçalar *Seydişehir -Kn.; Gezende *Gülner -İç.)

ellâlem [→ ellağam]

ellalem gibi Doğru dürüst. (-Ks. ve çevresi)

ellâm [→ ellağam]

el lâni 1. El leğeni. (Karakaya -Ky.)
2. Bir çeşit su kabı. (Karakaya -Ky.)

elleem [→ ellağam]

elleğem [→ ellağam]

elleğlem [→ ellağam]

elleham [→ ellağam]

ellelem [→ ellağam]

elleme 1. Dutun en son sırası. (*Şebinkarahisar -Gr.) 2. Dutun üçüncü sıkımından elde edilen sıra : *Bu seferki elleme ile pestil serelim.* (*Şebinkarahisar -Gr.) 3. İncir. (*Refahiye -Ezc.)

ellemek (I) Toplamak : *Bugün zeytin elledim.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

ellemek (II) Yapmak, eylemek. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)

ellengeç Yengeç. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

ellesmek Ağır yükü kaldırmak için iki kişi tutmak : *Su çuvalı elleşek de galdıraş.* (-Yz. ilçe ve köyleri)

ellesmeyh Uğraşmak. (*İğdır -Kr.)

ellice Küçük, kulplu sepet. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

ellik (I) 1. Halk. (-Uş.) 2. Topluluk, kalabalık. (-Uş.; Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.) 3. Yabancılar, başkaları. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.) 4. Karşı yandan olanlar : *Ellikler düğüne gittiler.* (Kozluca -Brd.)

ellik (II) [elnik] 1. Ekin biçerken elin üç parmağına geçirilen tahta araç. (Uzuncaburç *Silifke -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

[elnik] : (*Silifke -İç.)

2. [→ elçek]

elmalık Sergen, raf. (*Bozdoğan -Ay.; *Milas -Mğ.)

elmi Yolu, yöntemi, kolayı : *İşin elmini alıh.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

elmini almak İşin bilgisini edinerek kolaylığını öğrenmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

elnik [→ ellik (II) -I]

elucu Yenilen ekmekten bırakılan lokma : *Elucunu bırakmak günahdır.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

el yâhğı Mendil. (-Krş. ve çevresi)

el yengilliği [→ el yenilliği]

el yenilliği [el yengilliği] Yapılan değeri büyük iş karşılığında verilen az para, yetersiz karşılık. (*Manyas -Ba.)

[el yengilliği] : (*Manyas -Ba.)

em İyileştirme inancıyla, yatırırlardan getirilerek, hastalara dokundurulan ağırlık. (Kerkük)

emâçer İşe yarar. (Gökdere *Akdağmağdeni -Yz.)

embel Hayvanları sürmekte kullanılan ağacın ucundaki çivi, nodul. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; Hırmanlı *Gülner -İç.)

embellemek Koşum hayvanlarını ucu çivili ağaçla sürmek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)

emcek (I) 1. Emzik, yalancı meme. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi; Kerkük) 2. Bebek süt şişesi, biberon. (-Kn.)

emcek (II) Kedi yavrusu. (-Ks.)

emci 1. Eczacı. (*Kilis -Gaz.) 2. Em yapan. (-Ml.)

emcik Hayvan memesi. (-Kn.)

emdestu Amca karısı, yenge. (*İğdır -Kn.)

emeğra Önemsiz, değersiz. (-Ks. ve çevresi)

emeksiz Evlilik dışı çocuk, piç. (Çatak -Gr.)

emel Çocukların oyun için açtıkları çukur. (-Af.)

emgeç Bingildak. (Bayraktutan *İğdır -Kr.)

emgızı Amca kızı. (*İğdır -Kr.)

emi [→ emmi]

emik Zurnadan çıkarılan ince, duygunses. (-Af.)

emişik Sütkardeş. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; Kozluca -Brd.)

emişmek (I) Birleşmek, yapışmak, kaynaşmak : *Yapılan aşı ağaçla iyi emişt.* (*Antakya -Hat.)

emişmek (II) Sütkardeş olmak. (Gölkonak, Yenişar -Isp.; -Yz.)

emiştirmek (I) Yavruyu anasının yanına bırakarak emdirmek : *Goyunu*

emiştirdik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

emiştirmek (II) İki cismi birbirine iyice yanaştırmak, yapıştırmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

emlemek İş yapabilmek, başarmak. (İsabey *Çal -Dz.)

emlik 1. Keçi, koyun yavrusu. (-Af.; Bozdoğan, Kesmeburun, *Osmaniye -Ada.) 2. Cılız, gelişmemiş kuzu. (-Krş. ve çevresi) 3. Emmekte olan yavru (insan ya da hayvan için). (-Yz. ilçe ve köyleri)

emme Ama, oysa. (-Uş.)

emmedesin hâ Amma da yaptın hal (*Kaş ve çevresi -Ant.)

emmi [emi] Amca. (-Or.; Hayati *Erbaa -To.; Büyük Boyalık *Balâ -Ank.; Kızılın *Sarioğlan -Ky.)

[emi] : (-Vn.)

emoğlu Amca oğlu. (*İğdır -Kr.)

emsiz Beceriksiz, güçsüz, işe yaramaz : *Çok emsiz bir kadındır.* (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

eñ Tek turnaklı hayvanların dişlerinin dibinde oluşan şişlik. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

encek [→ enuk]

ende 0. (Gezende *Gülner -İç.)

endek döndek Dönek, sözünde durmayan. (-Vn.)

endelis Bir çeşit fidan elde etme biçimi (gül, limon vb. ağaçların dallarından biri ortasından top-rağa gömülür, kök tuttuktan sonra kesilerek ağaçtan ayrılır). (*İğdır -Kr.)

endez [→ endeze]

endeze [endez] Araç. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[endez] : (*Haruniye -Ada.)

endir Alçakgönüllülük : *Bu evlere endir etmez.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

endire Yanınız, sizin bölge: *Endirelerde neler var?* (Kozluca -Brd.)

endiriz Akasya ağacı. (Örenkale *Akdağmadeni -Yz.)

ëndüyle Öyle, onun gibi. (Gezende *Gülner -İç.)

enek, enek (I) 1. Karasabanın gövdesi: *En iyi enek pınar ağacından olur.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Sabanda toprağı kazan ağaç bölüm. (-Ml.)

enek (II) Kuru fasulye. (Hayati *Erbaa -To.)

enek (III) [eneke] Yassı, ufak, düzgün taş parçaları. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

[eneke] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

enek (IV) Enenmiş, erkekliği giderilmiş (hayvan için). (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

enek (V) 1. Yiğm. (-Af.) 2. Bağlam. (-Af.)

enek (VI) Anapara. (-Af.)

eneke [→ enek (III)]

eneklemek Ölmekte olan hayvan, çenesini açıp kapamak. (*Antakya -Hat.)

enemek (I) Hayvanın kulağından parça keserek im koymak. (Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.)

enemek (II) Üzüm, şeftali vb. meyvelerin ilk olgunlaşanlarını toplamak. (*Lâpeki -Çkl.)

enemek (III) Tohum elde etmek için pancar, turp vb. bitkilerin tohumlarını kök bölümünden keserek yumru gövdesini toprağa yeniden dikmek. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

enemek (IV) Eskimek : *Pantolonun dizi enemiş.* (Babadağ *Sarayköy -Dz.)

enetlemek Nişan almak, vurmak için doğrultmak : *Tüfeği enetledi de vuramadı.* (Türkmen Aşireti, Solakuşağı *Çiçekdağı -Krş.)

eñe yaña olmağ Şaşırmak, şaşıp kalmak. (İsabey *Çal -Dz.; -Yz.)

eneze Cılız, hastalıklı (çoğunlukla hayvan için). (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

enezi Büyük testi. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)

engas Yalan, şaka : *Engastan yalan söyledi.* (-Uş. ve çevresi; *Gediz -Kü.; -Gaz.)

engeşkelere Bukalemun. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

engi Ateşli hastalıkta gelen bunalma, nöbet. (-Sv.; -Ky.)

engücü Eninde sonunda. (-Af.; *Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

engüç Doğal olarak : *Oğlum okula gidince engüç pekiyle geçecek.* (Gezende *Gülner -İç.)

eniklemek Yavrulamak (kedi, köpek için). (Çaypınar Yörükleri *Salihli -Mn.)

enkele Güzel, iyi. (Çaypınar Yörükleri *Salihli -Mn.)

enki 1. Elindeki : *Enkini ver.* (-İsp.; *Soma ve çevresi -Mn.) 2. Şu. (*Gediz -Kü.)

ennik Bir çeşit kilim. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ensan İnsan. (Şenoba *Uludere -Hak.)

ensâri [→ enseri]

enseri [eğseri, ensâri, eyseri] Çivi. (*Kula -Mn.; *Gediz -Kü.)

[eğseri] : (-Ks. ve çevresi)

[ensâri] : (-Yz.)

[eyseri] : (-Sv.; -Ky.)

eñsi [→ eğsi -1]

enteri Giysi. (-Af.; *Zile, Hayati *Erbaa -To.; -Gaz.)

enuk [encek, enük] Köpek, kedi yavrusu. (Hayati, *Erbaa -To.; -Tr. ve çevresi)

[encek] : (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

[enük] : (Yolbaşı *Akkuş -Or.)

enük [→ enuk]

epelek Saçı dağınık. (-Ml.)

epi Epeyce. (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

epmek [→ evselemek -1]

epirmek 1. Dağılmak, lime lime olmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Yıpranmak, çürümek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

er Sahur. (-Af.)

erbe Pis suyu, borusu. (Tuz, Kerkük, Irak)

erbi Yazma, başörtüsü. (*Sivaslı -Uş.)

erdevinli Çalıp çırpan, hırsız. (-Ml.)

eredi [erpik -2] Sağlam olmayan, yerine iyi oturmamış, eğreti. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)

[erpik -2] : (İsabey *Çal -Dz.)

erek Otlakta hayvan sürüsünün dinlendiği yer. (*Gediz -Kü.)

erekmek Kendi kendine biten bitki. (-Af.)

eremek Gerçekten. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

eremik Ürün, döl vermeyen canlı. (Bayraktutan *İğdır -Kr.)

erez Deliceotu da denilen buğday, arpa ile birlikte yetişen, sarhoşluk veren bir çeşit bitki. (Çatoz, Mago-sa, Kıbrıs)

erfene Ortaklaşa : *Kızanlar erfene yedüer.* (-Af.; Kozluca -Brd.)

ergam burgam Eğri büğrü. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

erham Yün ya da kıldan dokunan bir çeşit kilim. (*Fethiye -Mğ.)

erik Kayısı. (-Vn.)

erikmek Gürültü yapmak : *Yeter çok eriktiniz.* (-Sm.)

érilce Hayvanların burunlarına giren bir çeşit sinek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

erincek Üşenen, tembel (kimse). (-Yz.)

erinmek 1. Çekinmek : *Çağrıldığın yerden erinme, çağrılmadığın yerde görünme.* (Bölceagaç *Manyas -Ba.) 2. Üşenmek. (-Yz.)

eriş Dokuma ipliği. (-Uş.; *Kula -Mn.)

erişmek 1. Kovalamak. (-Uş.) 2. Yaklaşmak. (*Kula -Mn.)

erişte Deniz yosunu. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

erkeç 1. Erkek keçi. (*Çerkeş ve köyleri -Çr.) 2. İki, üç yaşındaki erkek keçi. (*Eşme -Uş.)

erkiz İkiz. (Beyelması *Ağın -El.)

erköyün Nazlı. (*İğdır -Kr.)

ermek Olgunlaşmak. (*Eşme -Uş.)

ernik [erpik -1] 1. İnce, dayanıksız : *Bu ipekli çok ernik.* (-Uş. ve çevresi)

[erpik -1] : (İsabey *Çal -Dz.)

2. İnce davranışlı, kibâr. (-Uş.)

erpik 1. [→ ernik -1] 2. [→ eredi]

ertelik Sahur yemeği. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

erza Kibrit. (-Af.)

erzem Gerekli. (-Af.)

eselek Kararsız, dengesiz. (-Kn.)

esemetsiz Düşünmeden konuşan, dengesiz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

esger [→ esker]

esgi püsüğü Eski, kullanılmış. (Bayburt *Selim -Kr.)

esin Keklik vb. av hayvanları için silindir biçiminde, delikli, bir, bir buçuk metre yüksekliğinde; ot, ağaç, çalıdan yapılan barınak. (Davulku *Hekimhan -Ml.)

esiran [-> esiren -2]

esiren [eğis, eğiş -2, ehsirana, esiran]

1. Ateş küreği. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

[eğis] : (-Ml. ve çevresi)

[eğiş -2] : (Güveni -To.)

2. Hamur kesmekte kullanılan araç. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

[ehsirana] : (Tahanlı *Mersin -İç.)

[esiran] : (-Af.)

esirgenmek Oyalanmak. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)

esirlikli Alıngan, çok küsen. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

eskā Değnek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

esker [esger] Asker. (-Yz.; Gezende *Gülner -İç.)

[esger] : (-Ba.)

eski Giysi, giyecek. (-Af.; *Sivaslı -Uş.)

eskilik Yemeği yapılan bir çeşit ot. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

eskin 1. Tipi. (-Ks. ve çevresi) 2. Sert esen yel. (-Ks. ve çevresi)

eslek Uysal, söz dinleyen (çocuk için). (Güneyce *İkizdere -Rz.)

esletmek (I) İş yaptırmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

esletmek (II) Taş, ağaç vb. şeyleri yerinden kımlıdatmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

esmek Eksiltmek : Ben estim sen yetir ya Rabbim. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; -Yz.)

esmen Vantilatör. (-Kn.)

esnek (I) 1. Ağzı açmak için çeneyi bastırmakta kullanılan araç, destek: Çenesine esnek verin. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Çoban köpeğinin boynuna takılan mahmuzlu, demir halka. (Alayunt *Ladik -Sm.)

esnek (II) Esneme : Esnek uyku getirir. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

esrik Üzüntü. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

esrimek Üzülmek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

esrük Sarhoş. (-Kr.)

essah [-> esseh]

esseh [essah] Doğru mu, gerçek mi? (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

[essah] : (-Ks. ve çevresi)

essilmek Eksilmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

estek köstek Sözde nedenler. (*Kula -Mn.)

estirmek Birden savulup gitmek. (-Gaz.; *Antakya -Hat.; -Yz.)

eşemene Yabanıl kavun. (*Silifke -İç.)

eşet Beter, daha kötü. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

eşgarlı su Kömürden süzdürülmüş su. (*Birecik -Ur.)

eşgi 1. Ekşi. (Hayati *Erbaa -To.; Kesirik -El.; -Ml. ve çevresi)

2. Salça. (-Ml. ve çevresi)

eşgili (I) Dayak, sopa. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

eşgili (II) Sacda pişirilen mayasız pide. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

eşik Ev girişi. (-Ml. ve çevresi)

eşiklik Eşik. (-Gaz.; *Antakya ve çevresi -Hat.)

eşine Evli eşlerden her biri. (-Af.)

eşirgenmek Arkadaş, can yoldaşı olmak : Tavuğun yanına eşirgensin diye birde horoz aldım. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

eşka Gölge. (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)

eşkânur Hamur mayası. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

eşkäre [eşkere] Açık, belli, ortada. (*Haruniye -Ada.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

[eşkere] : (Gezende *Gülner -İç.)

eşkere [-> eşkäre]

eşkin [eşkin] Kenger, kangal vb. bitkilerde gövdede oluşan sürgünler. (Davulku *Hekimhan -Ml.)

[eşkin] : (Beşikdüzü *Vakıkebir -Tr.)

eşkin [-> eşkin]

eşme Pınardan çıkan suyu biriktirmek için açılan çukur. (-Ks. ve çevresi)

eşşek Ağaçtan yapılmış üç ayaklı bir çeşit merdiven. (Hayati *Erbaa -To.)

eşşekganağı Bir çeşit bitki. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

eştinmek Bırakıp gitmek, uzaklaşmak. (Tosunsolaklı *Karaisalı -Ada.)

etdirseği Göz kapağında çıkan sivilce. (Kerkük)

ête (I) Öte, uzak. (Beyelması *Ağın -El.)

ete (II) Hala. (Kerkük)

etek Üreme organı (insan için). (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

etekcek 1. Eteklik. (-Af.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Kadın giysisi. (Hayati *Erbaa -To.)

etenî Yavru doğduktan sonra anneden düşen parça, son, eş (insan ve hayvanlarda). (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

etik Alaya alma, eğlenme, aşağılama. (Kerkük)

étim Yetim, anasız, babasız. (Şenoba *Uludere -Hak.)

etirengi Açık pembe. (-Ml.)

et kesigi Adale ağrısı. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

et kesmek Hamlamak, yorulmak. (*Eşme -Uş.)

ettikleyti Yaptığı gibi, dediği gibi. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

ettirmek Hayvanı sağmadan önce yavrusuna az emdirmek. (Dariveren *Acıpayam -Dz.)

ettopragı Kil. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)

evcek Tüm aile. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

evci Evinden, ailesinden ayrılmayan erkek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

evcik Çocukların oyun oynamak için yaptıkları ev. (-Ml.; -Yz.)

evciman Ev işlerinden iyi anlayan, çalışkan. (-Ml.)

evcumal Tutumlu, iyi yöneten : Evcumal gıza benziyor ha. (Kesirik -El.)

evçitili Yerli dokuma üstüne kalıpla basılmış çiçekler. (Kesirik -El.)

evdeş Karı, koca, eş. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)

evdime (I) İvme, tez davranma. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

evdime (II) Bir çeşit kilim. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

evelde var Boşuna, boş yere, nedensiz, ereksiz. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

evelik Sulu yerlerde yetişen, delikli gövdesi keneyre benzeyen, ince, uzun yapraklı, boyu bir metreyi geçmeyen bir çeşit bitki. (Kütüküt *Şebinkarahisar -Gr.)

everağar [evgin] Tezcanlı, ıvecen. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[evgin]: (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
evermek, evermek Evlendirmek. (Kesirik -El.; -Gaz.; *Boğazhyan, -Yz.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
evgin [→ everağar]
evginlik İvecenlik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
évil Evvel, önce. (Şenoba *Uludere -Hak.)
evildenmek Bebek anlamsız konuşmak, mırıldanmak. (*Sütçüler -İsp.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
evin Gelişmiş, dolgun taneli olma durumu, verim: *Bu yıl ekinler evinli*. (Gölkonak, Yenişar *Şarikaraağaç -İsp.)
evip ağmağ Tez davranmak, ivmek: *Evip ağsaydın aşamın garannığına galmazdın* (-Yz.)
evk Yanlış. (-Vn.)
evlek 1. Bahçede sebze ekmek için ayrılan bölümler. (Kesirik -El.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Tarlanın bir bölümü. (-Af.; *Göksun -Mr.) 3. Dönüm. (-Af.)
evlik (I) 1. Büyük ev. (Afşar *Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Köy evlerinde serin olan bölme. (-Krs. ve çevresi)
evlik (II) Dudağa, yanağa sürülen kırmızı boya, allık. (Kerkük)
evreağaç [evriğaç] Sac üstünde ekmek çevirmeye yarayan yassı tahta araç. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[evriğaç]: (Gökdere *Akdağmade-ni -Yz.)
evren Deniz hortumu. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

evriğaç [→ evreağaç]
evselemek [epmek, evsmek (I)] 1. Tahılın, içindeki yabancı madde-leri bir kap içinde savurmak, temizlemek. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
[epmek]: (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[evsmek (I)]: (-Ml.; -Gaz.)
 2. El ayası ile seçmek. (*Sütçüler -İsp.)
evslenmek Rahatlamak, işi kolaylamak. (Yenice -Mğ.)
evsimek (I) [evzimek] Hafifçe hoplatmak, havalandırmak: *Kalburun içindeki mısırları evsidim*. (*Man yas -Ba.)
[evzimek]: (-Kn.)
evsimek (II) Acıkmak. (-Af.)
evsin Taşlardan yapılan avcı bekleme yeri. (-Ml.)
evsmek (I) [→ evselemek -I]
evsmek (II) Böcek ya da sıçan tahıl yemek, eksiltmek: *Buğdayı fare evsmiş*. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
evsun Avcıların keklik avlamak için taşlardan yaptıkları gözetleme yeri. (*Hekimhan -Ml.)
evsüketek [→ eğsikli]
evtece Ev gereçlerinin tümü. (-Ml.)
evtiklenmek Geç kalmak. (Gezende *Gülmar -İç.)
evünsüz 1. Uğursuz. (-İsp.) 2. Densiz. (-İsp.)
evza [→ ecza]
evzel Önemli. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
evzimek [→ evsimek]
evzinmek Yakınmak, söylenmek. (-Ay. ve çevresi)
ey Buyur anlamında ünlem: *Ahmet ey!* (Armutlu *Aksaray -Nğ.)

eya [→ ehé]
eyce Güzel. (Kızılcam *Sarıoğlan -Ky.)
eye Gerçekten. (*Gediz -Kü.)
eyef 1. Sap, ot, çalı bağlamaları denk yaparken ipleri sıkıştırmakta kullanılan özellikle çıtlık denilen ağaçtan yapılmış araç. (-Af.; *Fethiye -Mğ.) 2. Boyundurukla saban okunun kılıç aracılığıyla birbirine tutturulmasına yarayan ağaç halka. (*Sütçüler -İsp.)
eyeşik Yarışan, yarışmacı. (*Kilis -Gaz.)
eyeşmek Yarışmak. (*Kilis -Gaz.)
eyevirmek Islatılmış palamut meyvesini mazi, çam kabuğu ya da sumanın içine koymak. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)
eygitmek Götürmek. (-Ks. ve çevresi)
eyilmek İyileşmek, onmak: *Sözümü dinnemezsın eyikemezsın*. (-Ky.; -Çr.)
eyilenmek Tombullaşmak, şişmanlamak: *Bir eyilenik ki*. (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
eylenmek Geç kalmak. (Lefkoşe, Kıbrıs)
eymece Eklem yerleri: *Eymecelerim çok ağrıyor*. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
eymenmek Çekinmek, utanmak, sıkılmak. (Bostanlı -İz.)

eynen Dönüm başı. (*Silifke -İç.)
eyseri [→ enseri]
eysi (I) O kadar. (-Uş.)
eysi (II) [→ eğsi -I]
eysiremek Dinlenme zamanı gelmek. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)
eyvan Balkon. (-Ml. ve çevresi)
ezgi Sıkıntı. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
ezgin Yorgun, bitkin. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ezgin tezigin Bilinmedik, yabancı, kuşku veren kimse: *Ezgin tezigin gelir, sabanı tarlada bırakma*. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
eze (I) Kibrit. (-Af.)
eze (II) Teyze. (-Af.)
ezi Şeytantırnağı: *Bütün ellerimin ezileri kalktı*. (-Uş.)
ezinti Hayvanın yiyemeyerek artırdığı yem. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
ezirgenmek 1. Alçakgönüllülük göstermek. (Yenice -Mğ.) 2. Çağınya çekinerek gitmek. (Yenice -Mğ.)
ezir özür 1. Baştan savma: *İşini ezir özür yapmışsın*. (Çamköy *Göhlhisar -Brd.) 2. Sözde neden: *Bunların hepsi ezir özür*. (Çamköy *Göhlhisar -Brd.)
ezvahlı Sıkıntılı. (*Kula -Mn.)
ezza [→ ecza]

F

fahırdama [→ **fakırmak**]
fakı 1. Soylu. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 2. Hoca. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
fakırmak [fahırdama] Yemek, su kaynamak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 [fahırdama]: (-Gaz.; -Yz.)
fakya Demir yaylı bir çeşit sıçan kaparı. (Teniste *Anamur -İç.)
faldırdamak Öfkelenmek, kızmak. (*Sütçüler -Isp.)
fanaz Çıra alevi. (Tahanlı *Mersin -İç.)
fanliye Fanila. (Kesirik -El.)
fanne Kazak. (*Gediz -Kü.)
fanus [→ **fönus** -2]
fara Büyük sıçan. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
farfar Gazyağı bulunan şişenin ağzına bezden fitil takılarak yapılan bir çeşit aydınlanma aracı. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
farfara Kıрма vb. süsler (giysi için). (Teniste *Anamur -İç.)
farfata [fefetara] Kelebek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
 [fefetara]: (Güneyce *İkizdere -Rz.)
farık Küçük çubuk ya da kamyş boru. (*Antakya -Hat.)
farımak 1. Çağı geçmek, erken yaşlanmak (sıkıntı nedeniyle). (*Gediz -Kü.; -Ml.) 2. Güçten, verimden düşmek. (Kozluca -Brd.)
farmaç Yük durumuna getirilmiş, bağlanmış nesnelerin üstüne örtülen, bir çeşit yün dokuma örtü. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)

farsak Elinden iş gelmeyen, deli dolu kız. (Teniste *Anamur -İç.)
fasa fiso Değersiz. (*Kula -Mn.)
fasi Üzüm kabuğu. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
fasit 1. Kıskaç. (-Uş.) 2. Arabozucu. (-Uş.)
faşak 1. Fındık başağı. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.) 2. Fındığın en dış, yeşil kabuğu. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
fedik Kaynatılmış mısır ya da buğday. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
fefetara [→ **farfata**]
fek 1. Umur. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Güç, zor: *Hiç fekime gelmedi bile.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
feleñse İplikten dokunmuş bir çeşit kilim. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
felfeleci [→ **velveleci**]
felika Çiçeksiz lahana. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
felkan Tarlanın ekime hazır durumu. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
felkitişin Silkeleyiverince. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
femi Bodur ağaç kümesi. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
fenilmek Can atmak, çırpınmak (elde etmek, ulaşmak için). (-Kr. ve köyleri)
ferfere Yemekli toplantı, eğlence. (-Af.)
ferfit Güçsüz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

feri Sarı akrep. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
ferzant Usta. (*Kula -Mn.)
fesot Kötü yürekli, kıskanç. (Şenoba *Uludere -Hak.)
fetil [fetir] Mayasız, kalınca sac ekmeği. (Gölbeyli *Taşova -Ama.; Hayati *Erbaa -To.)
 [fetir]: (Kesirik -El.)
fetir [→ **fetil**]
fetür Yufka. (-Ml. ve çevresi)
feyl 1. İstek, dilek: *Feyilini dorult.* (-Yz. ve çevresi; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Açgözlülük. (-Çr.)
ficca [fiççi] Topaç. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)
 [fiççi]: (-Af.)
fiççi [→ **ficca**]
fidık Başparmakla ortaparmak uçlarının birbirine sürülmesiyle çıkan ses, şıkırtı. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
fidık atmak Başparmakla ortaparmak birbirine sürterek ses çıkarmak, şıkırtı. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
fiğl fiğl Çok: *Ağaçta kurtlar fiğl fiğl.* (Çamköy *Göhlhisar -Brd.)
filambur İhlamur ağacı. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
fildır fildır Kuşku veren (bakış için). (-Kr.)
fincik Tekme, çifte. (Kesirik -El.)
fıraktı Ağaç dallarından yapılan çit, parmaklık. (Kocamanbaşı *Terme -Sm.; -Tr.)
fırcıtmak 1. Saldırmak. (-Hat.) 2. Fırlatmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
fırçmak Dağılmak. (-Af.)
fırçık Hoppa, oynak davranışlı. (Kesirik -El.)

fırfı Pervane. (*Kula -Mn.; *Kilis -Gaz.)
fırfıra [fırfırı, fırfırık -2, fırlıdak] Topaç. (-Vn.)
 [fırfırı]: (-Ml.)
 [fırfırık -2]: (-Kr.)
[fırlıdak]: (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)
fırfır akıllı Sürekli düşünce değiştiren. (-Ml.)
fırfırı [→ **fırfıra**]
fırfırık 1. Rüzgârgülü. (-Dy.) 2. [→ **fırfıra**]
fırlıdak [→ **fırfıra**]
fırınguru [→ **fırınkuru**]
fırınkuru [fırınguru] Bir çeşit peksimet. (*Şebinkarahisar -Gr.)
 [fırınguru]: (*Şebinkarahisar -Gr.)
fırlandırmak Gezdirmek. (-Gaz.; -Yz.)
fırlandırmak 1. Baş dönmek. (Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.) 2. Dolanmak, gezmek. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
fırna Fırın. (Şenoba *Uludere -Hak.)
fırtılı Sümük. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
fıs Boş. (Kesirik -El.; -Gaz.)
fısın Su değirmenlerinde çarka su fışkırtan delik. (-Kn.)
fısil En küçük fare. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
fış Çoban köpeğinin boynuna takılan mahmuzlu demir halka. (Mahmutlu *Sungurlu -Çr.)
fışara Gazel yığını. (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
fışgı [fışkı, fışırdek] Ahlaksız, arsız, yapışkan (genellikle kadın ya da kızları aşağılamak için). (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 [fışkı]: (-Ks. ve çevresi; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [fışırdek]: (-Ks.)

fişkırtmak [fişkelemek] Kışkırtmak :
Onu hep sen fişkırtıyoñ. (Bölce-
 ağaç *Manyas -Ba.)
[fişkelemek] : (-Yz.)
fişlak Temiz, parlak : *Ne fişlak çocuk.*
 (Çamköy *Göhlisar -Brd.)
fişldamak Sinirlenmek, öfkelenmek.
 (-Kr.)
fişka Yaş söğüt çubuğu. (Afşar, Pa-
 zarören *Pınarbaşı -Ky.)
fişkı [→ fişgı]
fişkul Yanığın deride oluşturduğu sulu
 kabarcıklar. (Beşikdüzü *Vakfi-
 kebir -Tr.)
fişkırık [firfirük] 1. Polis düdüğü.
 (-Kr. ve köyleri)
[firfirük] : (Şenoba *Uludere -Hak.)
 2. Parmak ağıza konarak çalınan
 ıslık. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
fişlamak Öfkeden burnundan solumak.
 (-Kr. ve köyleri)
fişta Hamamda bedene sarılan örtü,
 peştemal. (-Af.; -Gr.; -Yz.)
fişlamak Homurdanmak. (Afşar, Pa-
 zarören *Pınarbaşı -Ky.)
fişızın Pis, kirli. (*Kilis -Gaz.)
fiştirmek Delirmek. (-Af.)
fiydarmak [fiydırdamak] Fırlatmak.
 (-Af.; Alatepe -Ay.)
[fiydırdamak] : (*Sütçüler -Isp.)
fiydırdamak [→ fiydarmak]
fiydırtmak Kaçmak. (-Af.)
fiykitmak Sözüden dönmek, kaçmak.
 (*Çerkeş -Çr.)
fızlı Hızlı : *Fızlı at.* (Afşar, Paza-
 rören *Pınarbaşı -Ky.)
fiilsiz Kötü yürekli. (-Ks. ve çevresi)
fikere Yoksul. (-Vn.)
filâr Ayakkabı, yemeni. (Ekinözü
 *Elbistan -Mr.)
filcan (I) Fincan. (-Yz.; Lefkoşe,
 Kıbrıs)

filcan (II) Fulya. (Lefkoşe, Kıbrıs)
filçik Çevik, akıllı ve sevimli (çocuk
 için). (-Nğ.)
filfil Biber. (Şenoba *Uludere -Hak.)
filik 1. Keçiden elde edilen tiftik.
 (-Sv.; -Yz.; -Ky.; Ulukışla *Bor
 -Nğ.) 2. Tiftik keçisi. (-Uş.)
filize Halkasma ip takılarak kalas-
 ları sürmekte kullanılan kanca.
 (Teniste *Anamur -İç.)
findos etmek Sineklerin saldırısından
 kaçmak : *İnekler findos ettiler.*
 (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
findilemek Sürgülemek, kilitlemek.
 (*Manyas -Ba.)
findilli Kendini beğenmiş, hoppa, kı-
 rıtkan. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)
findirti İlgi çekmek için yapılan şı-
 marıkça davranış. (*Kilis -Gaz.;
 -Yz.)
fiinti Vidanın girdiği halka, civata
 somunu. (-Kr.)
fiiravun olmak Öfkelenmek. (Lefkoşe,
 Kıbrıs)
fiirehti Tarla ya da bahçe çevresine
 yapılan tahta parmaklık, çit.
 (Limanköy *Çayeli -Rz.)
fiirenk Domates. (Aşağı Yaylabel -Isp.)
fiirez 1. Bir çeşit dikenli bitki. (Afşar,
 Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 2. Biçilmiş tarlada kalan ekin
 kökleri. (-Mr. ve çevresi) 3. Bi-
 çildikten sonra sürülmemiş tarla.
 (Çatoz, Mağura, Kıbrıs)
fiirfirük [→ fişkırık -I]
fiirik Olgunlaşmamış meyve. (-Af.)
fiirt Olgunlaşmaya başlayan tahıl tane-
 leri. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
fiirtik 1. Kurnaz. (Afşar, Pazarören
 *Pınarbaşı -Ky.) 2. Bilgili. (Afşar,
 Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

fiiseter Solukla çalışan bir çeşit ağız
 körüğü. (Şimşirli, Güneyce *İkiz-
 dere -Rz.)
fiisfis Bir çeşit küçük kuş. (*Antakya
 -Hat.)
fiisil Tarla içinde çalılar. (Gezende
 *Gülner -İç.)
fiisiremek Fısıldamak. (Yenice -Mğ.)
fiiskermek 1. Tohum, tomurcuk pat-
 layıp açılmak. (*Silifke -İç.)
 2. Filizlenmek. (*Silifke -İç.)
fiiston Kadın giysisi. (*Zile -To.; *Re-
 fahiye -Ezc.; -Ml.; *Gürün -Sv.;
 -Yz.)
fiş Üzüm posası. (-Sv.; -Ky.)
fişkelemek [→ fişkırtmak]
fişkırtmak Sürüklemek. (-Af.)
fişirdek [→ fişgı]
fişirdemek 1. Yerinde duramamak.
 (Gezende *Gülner -İç.) 2. Cilve
 yapmak. (-Ks. ve çevresi)
fişta İpek peştemal. (-Yz.)
fişçe Topaç. (Gölkonak, Yenişar *Şar-
 kıkaraağaç -İsp.)
fiit etmek Ödeşmek : *Seninen biz fiit et-
 tik.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı
 -Ky.)
fiitik Işık. (Şenoba *Uludere -Hak.)
fiitil [fitra, fitruka] Meyve vermemiş
 fasulye, mısır vb. bitkilerin gövdesi.
 (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[fitra] : (Güneyce *İkizdere -Rz.;
 Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
[fitruka] : (Şimşirli, Güneyce *İkiz-
 dere -Rz.)
fitra [→ fitil]
fitre Gaz tenekesinin sekizde biri öl-
 çüsünde. (Saraycık *Altıntaş -Kü.)
fitruka [→ fitil]
fiz Kurnaz : *Fizlîna diyecek yoh.* (Af-
 şar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

fodik (I) 1. Elde taşlarla oynanan bir
 çeşit çocuk oyunu. (Beşikdüzü
 *Vakfikebir -Tr.) 2. Parmaklar
 yarım büküldüğünde avuç içinde
 oluşan çukur. (Beşikdüzü *Vakfi-
 kebir -Tr.)
fokalma [→ folak -I]
folâ Mısır koçanının dış kabuğu.
 (Beşikdüzü *Vakfikebir -Tr.)
folak [fokalma] 1. Soyulmuş, ayıklan-
 mış (findık, ceviz vb. için). (*Şe-
 binkarahisar -Gr.)
[fokalma] : (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 2. Şişkin, kabarık : *Folak gözlü.*
 (*Şebinkarahisar -Gr.)
folaklamak Yeşil kabuğu soymak (fin-
 dık, ceviz için). (-Or.; -Gr.; -Tr.)
follatmak Yerinden oynatmak, kal-
 dırmak : *Somunların üst gabukla-
 rını hep follatmışın.* (Uluşiran *Şi-
 ran -Gm.)
folta Çoban köpeğinin boynuna takı-
 lan, mahmuzlu demir halka. (Bire-
 cik -To.)
foltak Bol, gevşek : *Ayakkabı çocuğun
 ayağına çok foltak geldi.* (-Or.;
 -Gr.; -Tr.)
folyalak Çok şımarık. (Babadağ *Sa-
 rayköy -Dz.)
foman Mısır sapı yağmı. (Şimşirli,
 Güneyce *İkizdere -Rz.)
fönus [fanus] 1. Fener. (Şenoba *Ulu-
 dere -Hak.) 2. Lamba. (-Ks. ve
 çevresi)
[fanus] : (*Kula -Mn.)
foruz Horoz. (Hayati *Erbaa -To.)
fosula Fasulye. (Şenoba *Uludere
 -Hak.)
foturaf Fotoğraf. (Gökdere *Akdağ-
 madeni, -Yz.)
fukuku Böğürtlen. (Limanköy *Çayeli
 -Rz.)

G

gaarı Artık, bundan sonra. (*Eşme -Uş.)
 gabak Olgunlaşmamış (karpuz, kavun vb. meyveler için). (Kocamanbaşı *Terme -Sm.; -Yz.)
 gabala vermek Ürünün gelirini paylaşmak koşuluyla tarlasını, bağını, toprağını işletmek için biriyle anlaşmak. (-Gaz.)
 gabda [gabdo] Harmanda tahıl toplamaya yarayan araç, sıyrığı. (*Çıldır köyleri -Kr.)
 [gabdo]: (*Çıldır köyleri -Kr.)
 gabdo [→ gabda]
 gabık Kabuk. (-Vn.; -Yz.)
 gada Kaza, bela. (-Vn.)
 gadak Çivi. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
 gafete [galete] Domates. (Gölkonak *Şarkikaraağaç, Aşağı Yaylabel -Isp.)
 [galete]: (-Af.)
 gagaçlamağ [gagaçlanmağ] Soğuktan donup kaskatı olmak. (-Kr. ve köyleri)
 [gagaçlanmağ]: (-Kr. ve köyleri)
 gagaçlanmağ [→ gagaçlamağ]
 gagala Tandır ya da fırında pişirilen ufak ekmek. (-Kr.)
 gak Kurutulmuş meyve. (-Af.)
 gakmak Kalkmak. (-Ba.)
 galamak Sobayı yanacak duruma getirmek. (-Kr.)
 galatlamak Yanlışını çıkarmak (birinin). (-Çr.)
 galdırım Yük. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 galete [→ gafete]

galkan Devedikeni. (-Çr.)
 galle (I) Karışık. (-Çr.)
 galle (II) [galye] Kıymalı patlıcan, kabak vb. sebze yemeği. (-Gaz.)
 [galye]: (-Gaz.)
 galle (III) Kasa. (-Gaz.)
 galle çekmek Kasa boşaltmak. (-Gaz.)
 gallik Mısır koçanı. (-Ml.)
 gallim Sincap. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 galuç Boğazlı kadın çizmesi. (-Ml. ve çevresi)
 galye [→ galle (II)]
 gamalak Tembeler, uyuşuk. (-Sv.)
 gamento Gaz ocağı. (-Af.)
 gancığ Dişi. (-Ml. ve çevresi)
 ganere 1. Çok gezen (kimse). (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 2. Doymayan, çok yiyen (insan ve hayvan için). (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 gâmi Kağı. (Çöplü *Çivril -Dz.)
 gannü Parlaklık, aydınlık. (-Af.)
 gantarma Ocakların üstündeki sergen: *Gantarmada espipte vaa mı?* (*Eşme -Uş.)
 gapsalık Parmaklık, bahçe kapısı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 garağumağ Kararmak, görememek: *Gözüm garağıdı.* (-Yz.)
 garanlığ Karanlık. (-Vn.)
 garava İvecenlik: *Ne garava ediyon?* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 gardolap Giysi dolabı. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 garipöldüren Üçüncü sigarası. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

garmak Kara dut. (*Gediz -Kü.)
 gasaba Gerdan, boyun (hayvan için). (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 gasat Soluk, kısa süre. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 gasak [→ kasek]
 gasırtı Fısıltı: *Gasırtı duydum.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 gasuh Kaşık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 gaş Duvar. (-Af.)
 gatalamak Katmak, karıştırmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 gatar Ekin bağlamları. (Sakızcular *Çal -Dz.)
 gatgara İri, yuvarlak, kara üzüm. (Dereçine *Sultanadağı -Af.)
 gatla [→ katlam]
 gatmer Yağlı sac ekmeği, katmer. (-Gaz.; -Yz.)
 gayakertici Kayalıklarda yaşayan boz renkli, kabuklu bir çeşit kertenkele. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 gayar Sövgü. (*Eşme -Uş.; -Yz.)
 gayarı yemek Sövmek: *Gayarı yince aklı başına geldi.* (*Eşme -Uş.; -Yz.)
 gayırmak 1. Kuşkulanmak, üzülmek. (-Ba.) 2. Korumak. (-Ba.; -Gaz.)
 gayil atmak Kabul etmek, benimsemek. (-Gaz.)
 gayirmek Gözetmek, kayırmak. (-Gaz.)
 gaymak Dizmek. (-Af.)
 gaynar [→ kaynar (II)]
 gaypmağ Kaymak. (-Gaz.)
 gaysağ [→ kaysak]
 gayva Kahve. (-Ba.)
 gayz Kadın çağırma ünlemi. (Yusufoğlu *Göhlisar -Brd.; -Yz.)
 gazâ Eski: *Gazâ süpürge.* (Afşar *Pınarbaşı -Ky.)
 gazel Dikenli ot. (*Kula -Mn.)
 gazzik Küçük kazan. (-Ml. ve çevresi)

gebelek Hastalık nedeniyle şiş karınlı kimse. (-Sv.; -Ky.)
 gebelemek Hayvan, yavrusunu düşürmek. (*Sütçüler -Isp.)
 geberesig Ölesin. (-Ml. ve çevresi)
 gebetleme Az kurumuş, suyunu yitirmiş meyve. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
 gec Sersem. (-Vn.)
 gecgere [geçgere] Yük taşımakta kullanılan, dört kollu, iki kişinin taşıdığı bir çeşit araç. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
 [geçgere]: (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 gecirgemek Geç kalmak. (Kozluca -Brd.)
 geçgere [→ gecgere]
 geçinmek Bir olaydan, işten yararlanmak, çıkar sağlamak. (*Antakya -Hat.)
 geçmek Ateş sönmek. (-Gaz.; -Yz.)
 gede 1. Gelişmemiş. (İsabey *Çal -Dz.)
 2. Kötü. (İsabey *Çal -Dz.)
 gedele Küçük küp. (-Vn.)
 gedikgeme Dişleri dökülmüş kimse. (-Af.)
 gekrek Hıçkırık. (-Ada.)
 gelberi 1. Ocaktaki ateşi öne çekmeye yarayan araç. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.) 2. Harmanda kullanılan bir araç. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 gele Gelsin. (-Vn.)
 gelin göçürmek Gelini güveyi evine götürmek. (*Soma ve çevresi -Mn.)
 gelinkadın Gelincik (hayvan). (-İst.)
 gelip batmak Gitmek. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
 gelper Su sızdıran testi. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)

gemerek Yanar gibi, az yanma. (Alatepe -Ay.)
 geneba Yenge. (-Af.)
 genglemek Sürülmeyen tarla otlamak. (Kozluca -Brd.)
 genleti Değişik, başka. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
 gennes gennes İnek çağırma ünlemi. (Kozluca -Brd.)
 gencez mi Kolay mı? (-Ml.)
 gepre Bir çeşit kaşığı. (*Gediz -Kü.)
 gerelti Engel, perde. (Gölkönak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 geniş Pırnal ve çalılarla kaplı yer, çalılık. (Gölkönak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 geriz Kaynak, çeşme. (Yusufça *Göhlhisar -Brd.)
 germeç (I) Su değirmeni oluklarında, kanallarda suyu kesmek, dışarı akıtmak için kullanılan tahta ya da sac kapak, sürgü. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 germeç (II) Sürekli açık ya da büyük ağız (argo). (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 germeç (III) Kapı, pencere üstlerine konulan taş ya da ağaç. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 germeger Sonuna dek (açık olma için). (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 gernee Tencere altına konan ağaç araç. (Kozluca -Brd.)
 get [→ ket]
 getirememek Anımsayamamak. (De-reçine *Sultandağı -Af.)
 gever 1. Arkbaşı. (-Ml. ve çevresi)
 2. Ark. (Kayacık *Göhlhisar -Brd.)
 gevik Gelişmemiş başak. (*Sütçüler -Isp.)
 gevinti Talaş, tahta tozu. (Kozluca -Brd.)
 geyin Onun için. (Alatepe -Ay.)

géylan altı-Kahvaltı. (*İğdır ve köyleri -Kr.)
 gezginci İşsiz. (*Antakya -Hat.)
 gıbal Benzeyiş. (-Sv.; -Ky.)
 gıcım Aslanım, yavrum, kuzum anlamına sevgi belirten ünlem. (Kocamanbaş *Terme -Sm.)
 gıclamak [gıjlamak] Saldırmak. (*Kilis -Gaz.)
 [gıjlamak] : (*Kilis, -Gaz.)
 gıdıklamak Huy edinmek, alışmak. (-Nğ.)
 gıdal Ağaçtan meyve toplamaya yaran bir çeşit araç. (-Tr. ve çevresi)
 gıdalak [→ gıdıl]
 gıdıgıdı Leblebi. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
 gıdıh Çene altı, gerdan, boyun. (-Yz. ilçe ve köyleri)
 gıdık (I) İnce fındık çubuklarından örülmüş küçük sepet. (-Tr.)
 gıdık (II) Köpek yavrusu. (*Sütçüler -Isp.)
 gıdık gıdık [gıdirik gıdirik] Köpek çağırma ünlemi. (Kozluca -Brd.)
 [gıdirik gıdirik] : (Kozluca -Brd.)
 gıdıl [gıdalak] Kısa boylu. (-Sv.; -Ky.)
 [gıdalak] : (-Yz.)
 gıdirik gıdirik [→ gıdık gıdık]
 gıga Ağabey. (Yusufça *Göhlhisar -Brd.)
 gıgıl gıgıl Ağır ağır, yavaş yavaş. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 gıgılmak Tavuk ses çıkarmak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 gıgici Sonuncu. (-Vn.)
 gıjlamak [→ gıclamak]
 gılmamak Beğenmek, alçak gönüllülük göstermek. (-Vn.)
 gıllığış Dedikodu. (*Kula -Mn.)
 gımlı Küçük, bir parçacık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 gıncıfilli Süslü. (-Sv.; -Ky.)

gıncık Mızıkçı. (-Af.)
 gıncımak [→ kıncımak]
 gıncıllanmak [→ kındıllanmak]
 gıncırmak Yarım açmak (kapı, pencere vb. için). (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 gıniyan Kınayan. (-Vn.)
 gırak [→ kırak]
 gırat Bir çeşit tahıl ölçegi. (-Ml. ve çevresi)
 gırcı Küçük taneli dolu. (Kozluca -Brd.; -Yz.)
 gırcık Hoppa : *Gırcık kız*. (Alatepe -Ay.)
 gırdır [→ kırdır]
 gır etmek Toplanmak. (-Vn.)
 gırgı [→ kırgı]
 gırmızı Domates. (-Yz.; -Krş. ve çevresi)
 gırna [→ kırna]
 gırs 1. Uzun süre hasta yatan kimse-nin gösterdiği huysuzluk. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.) 2. Uzun süre kapalı yerde durarak dışarı çıkan hayvanın oraya buraya tos vurma-sı. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
 gırtmıl [→ kırtmıl]
 gıygıdı Keman. (-Yz.; *Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 gıyğaç [→ kıydırık]
 gıyğışık [→ kıydırık]
 gıyık Büyük çuvaldız. (Ekinözü *Elbistan -Mr.; -Krş. ve çevresi)
 gıyma Kıyısına. (-Ba.)
 gıynak Ceviz içi. (*Gediz -Kü.)
 gıymışık Aralık, yarı açık. (Uluğbey *Senirkent -Isp.)
 gıza Kardeş : *Gel gızam gidelim*. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
 gızınmak Isınmak. (-Gaz.; *Mucur -Krş.)
 gıcık Emzik. (-Af.)

gidek [gidik] Keçi yavrusu. (Batioğuz, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
 [gidik] : (-Sv.; -Ky.)
 gidik [→ gidek]
 gidirekten Gittikçe, giderek. (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 -gil Adm sonuna eklenerek ailesini belirtir : *Ahmetgile gideceğiz*. (-Or.; -Tr.)
 gilik (I) 1. Yufka ekmeğin üstüne yağ sürülerek sac üstünde pişirilen katmer. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Mayalanmış hamurdan yapılan sac ekmeği. (Türkmen, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
 gilik (II) 1. Çekirdek : *Zeytin giliği*. (*Sütçüler -Isp.; *Manavgat -Ant.)
 2. Pelit tohumu. (Aşağı Yaylabel -Isp.)
 ginez Olasılıkla. (-Af.)
 girê Pazar günü : *Yarın girê*. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.)
 girengi Sıcak, sisli, boğucu hava. (*Antakya -Hat.)
 girgi Sabır. (Kerkük)
 girgin Girişken. (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 girinmek Yüğü sırta almak, yüklenmek. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 girinti Geçici olarak oturan ev : *Girintide oturuyoruz*. (Kozluca -Brd.)
 giyev Güvey. (-Vn.)
 giygınmek Kin beslemek. (*Kaman -Krş.)
 gizir Gezici, çok gezen. (*Develi -Ky.)
 gizirci Arabulucu. (*Antakya -Hat.)
 go Bırak. (*Gediz -Kü.; -Yz.)
 gobuldak Çam kozası. (*Gediz -Kü.)
 gocurğınmak Gocunmak, alınmak. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

goçotu Yaylalarda yetişen kokulu bir çeşit ot. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 goğa [→ koğa (I)]
 goğerti [→ göğerti]
 goğsu Yanan yün, pamuk vb.'nden çıkan koku, yanıklı. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 goğünmek Sıcaktan sararmak. (-Gaz.)
 gokçek Güzel. (Kızılcm *Sarıoğlan -Ky.)
 goklankızı Salyangoz. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 golan Bundan böyle. (-Af.)
 golester İki ucunda tutma yeri olan büyük testere. (*Sütçüler -Isp.)
 gomak Koymak, bırakıvermek. (-Vn.; -Yz.)
 gompil [→ gompil]
 gompil [gompil, gompür, gostül, gumpil] Patates. (Hacıbekir, Çiğdemli *Balâ -Ank.)
 [gompil] : (*Kırıkkale -Ank.)
 [gompür] : (Kızılcm *Sarıoğlan -Ky.)
 [gostül] : (Kızılköy *Akkuş -Or.)
 [gumpil] : (Karapınar -Kn.)
 gompür [→ gompil]
 goñur [→ koğur]
 goñurlu Onurlu. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 gonaşah Sav: Ne biçim gonaşah bu. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 gopça Dügme. (-Ml. ve çevresi)
 gopmak Koşmak. (-Ml. ve çevresi)
 goranik Yaş gübre. (-Vn.)
 goresimek [→ göreslemek]
 goruñ [→ koru]
 gostül [→ gompil]
 gotur [→ kotur]
 goymak Pekmezle yapılan bir çeşit tatlı, pekmezhelvası. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 goynek [→ göğnek]

goyun (I) Koyun. (-Gaz.; -Yz.)
 goyun (II) Giysi ile göğüs arası, koyun. (-Gaz.; -Yz.)
 göçümetmek Göçmek. (-Af.)
 göde Gebelikte karın şişliği. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 gödek Lokma. (Orhanlar, Balya -Ba.; Araovacık *Yenice -Çkl.)
 göğem Bir çeşit yaban çalısı ve meyvesi. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 göğerti [goğerti] Yeşillik, yeşerti (bitki için). (-Ml.; -Vn.)
 [goğerti] : (-Yz. ve çevresi)
 göğlet [gömbet, görelgeç] 1. Akarsuların kimi yerlerde oluşturduğu gölcükler. (*Fethiye ve köyleri -Mğ.)
 [gömbet] : (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
 [görelgeç] : (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 2. Dere içindeki çukurlar. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
 göğnek [goynek, gönek] Gömek, iç giysisi. (-Tr. ve köyleri)
 [goynek] : (-Yz.; Kızılcm *Sarıoğlan -Ky.)
 [gönek] : (Yusufça *Göhlisar -Brd.; *Gediz -Kü.)
 göğüslük Kadımların göğüslerine bağladıkları, bezden yapılmış süslü giysi parçası. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 gökbez İri ve şakacı kimse. (*Develi -Ky.)
 gökger Bacakları ve kulakları gri keçi. (-Çr.)
 gökşin Gökkuşağı. (-Sv.)
 gölececi İplik çileleri sarmakta kullanılan bir çeşit aygıt. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
 gölpe Havuz. (*Antakya -Hat.)

gömbet [→ göğlet -1]
 gömek (I) Görmek. (-Ba.)
 gömek (II) Su çevirisi, burgaç. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 gömren Yabamlı soğan. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 gömü Değerli nesne. (Gölkonak, *Şarkikaraağaç -Isp.)
 gönek [→ göğnek]
 gönmek Sararmak, az yanmak (kumaş, kâğıt vb. için). (*Antakya ve çevresi -Hat.)
 gönüllemek Ağrlamak. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
 gönümek Çok olgunlaşmak (muşmula için). (Kocamanbaşı *Terme -Sm.)
 gööbet Yavruleyen hayvan sahibinden çobanın aldığı sevinmelik. (Kozluca -Brd.)
 görebi [→ kürebi]
 görebiye [→ kürebi]
 görelgeç [→ göğlet -1]
 görende [→ görüncez]
 göreslemek [goresimek] Özlemek. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)
 [goresimek] : (-Yz. ve çevresi)
 görkem Gösteriş, görünüş. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 görkemli Güzel, gösterişli. (-Vn.; -Yz.)
 görükmek [gözükmek] Görünmek. (-Gaz.)
 [gözükmek] : (-Gaz.)
 görüm Kocanın kızkardeşi, görünce. (-Gaz.; -Yz. ilçe ve köyleri)
 görüncez [görende] Görünce. (-Ba.)
 [görende] : (-Vn.)
 götürgü Kadımların, bebeklerini sırtlarında taşımak için kullandıkları, ipten örülerek yapılmış araç. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 gövelek Kelebek. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

göverte 1. Yeşillik, bağ, bahçe. (-Krş. ve çevresi) 2. Meyvelik. (-Krş. ve çevresi)
 göynek İç giysisi, fanila. (-Af.)
 göynü Üzüntü, sıkıntı. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 göynülemek Acı çekmek. (*Beyşehir -Kn.)
 göynümek Dayanamamak, katlanamamak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 göyünmek (I) Acımak, içi yanmak. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 göyünmek (II) Meyve sıcak nedeniyle yumuşamak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 göz [→ göze (I)]
 gözalan Gök çizgisi, ufuk. (*Antakya -Hat.)
 göze (I) [göz] Oda. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 [göz] : (-Yz. ilçe ve köyleri; *Beyşehir ve çevresi -Kn.)
 göze (II) Güzel. (-Ba.)
 göze (III) Süzgeç. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)
 gözalcem Güzelce. (-Ba.)
 göz ırmamak Göz ayırmamak. (-Af.)
 gözükmek [→ görükmek]
 gremse Boyuna takılan büyükçe altın. (-Krş. ve çevresi)
 gubarmak Gururlanmak, kibirlenmek. (-Yz. ilçe ve köyleri; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 gubat Kuruntulu. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 gubur [→ kubur (I)]
 gubuz 1. Yalan, abartılı söz. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Arabozucu, iki yüzlü. (-Kn.)
 guciuk Şubat ayı. (-Yz. ve çevresi)

guçca Ağabey. (Kızılcam *Sarioğlan -Ky.)
 gudümsüz Uğursuz. (-Gaz.; -Yz.)
 gula Kahverengi boyunlu keçi. (-Tr. ve çevresi)
 gulağasmamak Önem vermemek. (-Gaz.; -Yz.)
 gulgulu Toprakta yapılmış çok küçük su kabı. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 gulu [gulugulu] Hindi. (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 [gulugulu] : (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 gulugulu [-> gulu]
 guma Bir erkekle evli iki kadının birbirine göre durumları, kuma. (-Kr.)
 gumpil [-> gompil]
 gunna [-> kunna]
 guramanıç Üç kişiyle oynanan bir oyun. (-Af.)
 guranta Değerini yitirmiş, değersiz (mal, nesne için). (-Ml. ve çevresi)
 gurbaş Kurbağa. (Aşağı Yaylabel-Isp.)
 gurşah 1. [-> kurşak -1] 2. [-> kurşak -2]
 gurti [-> kurti]
 gururalı [-> kururak]
 gusku Semerin, hayvanın kuyruk bölümüne takılan parçası. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 gusmak Kusmak. (-Ml. ve çevresi; -Yz. ve çevresi)
 gussa Üzüntü. (*Kula -Mn.)
 guş Kuş. (-Gaz.)
 guşanmak Kuşanmak. (-Gaz.)
 guşgana [guşhana] Küçük tencere. (-Ml. ve çevresi; -Gaz.; -Yz.)
 [guşhana] : (-Gaz.)
 guşgonmaz Kuşkonmaz. (-Gaz.)
 guşhana [-> guşgana]

guymalı Un, süt, yağ ve şekerle yapılan tatlı. (-Gaz.)
 guzzik [-> kuzzik]
 gübe Gemi dümeni. (-Af.)
 gückurusu Üzülme, gücenme, kırılma. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 gücen Tavşan. (-Af.)
 gücük Gömlek. (Yusufça *Göhlhisar -Brd.)
 gücün, gücün Güçlülük : *Acın gücün geziyo zati.* (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 güdelek Kuyuksuz. (*Antakya -Hat.)
 güdücülük Çobanlı : *Güdücülük sana özgüdür.* (Türkmen, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
 güdük 1. Kısa boylu. (-Sv.; -Yz.) 2. Küçük : *Yaşı güdük gelse.* (Karapınar -Kn.)
 güdül Büyük tencere. (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 güdüne Mısır koçanı. (-Or.; -Tr.)
 güdürgü Kaldıraç. (Hacıhüseyinler -İz.)
 güdürük Eski. (Güney *Yeşilova -Brd.)
 Darıveren, Oğuz *Acıpayam, *Çal, Honaz -Dz.; *Bozdoğan, -Ay.)
 güdürüm Testi ağzı kırılarak yapılan küp. (Kemaliye *Alaşehir -Mn.)
 güğül İpek kozası. (-Kn.)
 gülbeh Uğultu, gürültü. (Karapınar -Kn.)
 gülbi Büyük testi. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 gülçen İp sarmakta kullanılan araç. (-Af.)
 gülen Mayıs ayı. (-Vn.)
 güleyim Güldürücü : *Nasrettin Hoca güleyim bir adamdı.* (Gölkönak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 gülkuşu Bülbül. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)

gülle Zıpzip. (*Antakya -Hat.)
 güllep Sürgünün geçtiği yuva (kapı için). (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 gülmar Kiraz. (Evrese *Gelibolu -Çkl.)
 gülüdeğini çalmak Birini övmek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 gülüdekçi Birini öven, övücü. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 gülük Bağ çubuklarını dikmek için açılan çukur. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 gülünk Kâğıtlarla süslenmiş sopa. (*Kula -Mn.)
 güma Avcıların tuzak kurdukları yer. (-Af.)
 gümanlı Dertli. (-Af.)
 gümbet Büyük testi. (*Antakya -Hat.)
 gümgüm Bakır damlalık. (Kerkük)
 gümmüş Manda çağırma ünlemi. (Kozluca -Brd.)
 gümrönmek 1. Yavaş sesle şarkı mırıldanmak. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 2. İnleyerek söylenmek. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

gümük Basık burun. (Gölkönak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 güney geçe Güneydoğu. (-Çr.)
 günsüz Zamanından önce doğan insan. (*Sütçüler -Isp.)
 günurta Öğle. (-Vn.)
 güperim 1. Becerikli. (Kozluca -Brd.)
 2. Gösterişli. (Kozluca -Brd.)
 güpürtü Gürültü. (-Krş. ve çevresi)
 gürmek Koyunlar sıcakta gölgeye toplanmak. (Kozluca -Brd.)
 gürp düşen [-> küp düşen]
 güriş güriş [-> küriş küriş]
 güveç Toprak. (*Kula -Mn.)
 güveleme İlk kez teke ile çiftleşen keçi. (*Sütçüler -Isp.)
 güzgi Ayna. (-Ml. ve çevresi)
 güzlemek 1. Yaşlılıkta çocuk yapmak. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 2. Bitki, geç çiçek açmak ya da kuruyup yeniden yeşermek. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

H

- haba** (I) Yünden örülmüş ceket. (Aşağı Yaylabel -Isp.)
haba (II) Kilim. (-Af.)
habbe Üzüm tanesi. (Ekinözü *Elbis-tan -Mr.)
habırha Koşma komutu. (*Kilis -Gaz.)
hacano Kadınla erkeğin arasında ilişki kuran kimse, aracı. (Teniste *Anamur -İç.)
haçanabir Sürekli, durmadan. (Lefkoşe, Kıbrıs)
haçan ki Ne zaman ki. (*Posof ve köyleri -Kr.; -Kn.; Lefkoşe, Kıbrıs)
hadar Eğitilmemiş. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
haft 1. [-> havt -1] 2. [-> havt -2]
haftalamak Baskı yapmak. (*Kula -Mn.)
hağ Büyük küfe. (-Yz. ilçe ve köyleri)
hağlayın Emeği karşılığında hak kazanarak : *Sarı Mehmet hağlayın tallayı kazandı.* (-Yz.)
hak Gelin adayı. (-Ks. ve çevresi)
ha karsang Sanki, sözde anlamında ünlem. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
haklamak Esnemek. (-Af.)
halapa Taş duvarlardaki küçük çukurları, gedikleri doldurmakta kullanılan taş parçaları. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
halaz Dolu. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
halaza (I) Mide gaz yaparak şişme. (Pınarlibelen *Bodrum -Mğ.)
halaza (II) Topraktan yeni çıkan soğan, sarmısak filizi. (*Kula -Mn.)
halberi [-> halbetekin]
halbetekin [halberi] Çoktandır. (*Bor -Nğ.)
[halberi] : (*Bor -Nğ.)
halbukisa Oysa. (-Ba.)
halhal Bilezik. (-Ks. ve çevresi)
halı yer Ekilmemiş, boş yerler (tarlada): *Köyümüzde 10 bin dönüm halı yer var.* (Bayburt *Selim -Kr.)
haloğlu Teyze oğlu. (*İğdır -Kr.; -Yz.)
halta Köpek tasması. (-Kr. ve köyleri; Kesirik -El.)
hamaca Dizkapağı. (-Af.)
hamaylı Etkili, gösterişli, büyük muska. (-Af.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
hamaz 1. Yelle dönen fırlıdak. (*Eşme -Uş.) 2. Kasırga. (-Sv. ve çevresi; -Ky.)
hambal Hamal. (-Yz.)
hamimine Büyükanne. (-Af.)
hamlamak Çürüyerek parçalanmak. (*Sütçüler -Isp.)
hamom Hamam. (Şenoba *Uludere -Hak.)
hampa Parasız (argo). (-Ks. ve çevresi)
hamuraşı Makarna. (*Bozdoğan -Ay.)
hanayı Tahıl ölçü birimleri. (Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -Isp.)
hancar Kama. (Şenoba *Uludere -Hak.)
handan Babası belli olmayan çocuk. (-Ks. ve çevresi; Pınarlibelen *Bodrum -Mğ.)
hangırda Nerede? (Karapınar -Kn.)

- hangır hangır** Kahkahayla gülme için. (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)
hantil Obur, açgözlü (kimse). (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
hap Yuvarlak altın. (-Ml. ve çevresi)
hapal Yaban güvercini. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
hapang Baca kapağı. (-Ml. ve çevresi)
hapaz (I) 1. Avuç içi. (-Af.) 2. İki avuç. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.; *Kula -Mn.) 3. Elle güçlülükle atılabilecek büyüklükte taş. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
hapaz (II) 1. Yufka ekmeği çevirmeye yarayan tahta araç. (*Milas -Mğ.) 2. Hamur sıyırmaya yarayan araç. (*Milas -Mğ.)
hapenk Kepenk. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
hara (I) Kıldan yapılmış çuval. (*Gediz -Kü.; Kerkük)
hara (II) Nereye? (Batioğuz *İğdır -Kr.)
haraba Ören. (-Kr. ve köyleri)
harana [haranı, harannı] Tencere. (-İst.; *Sivash -Uş.)
[haranı] : (Aşağı Yaylabel -Isp.; Yusufça *Göhlisar -Brd.; *Gediz -Kü.; Tahanlı *Mersin -İç.)
[harannı] : (*Gediz -Kü.)
haranı [-> harana]
harannı [-> harana]
harbalaşmak Boğuşmak. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
harçı İnce, uzun boylu kimse. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
harduma Çatılarda kullanılan, karacam ağacından elde edilen düzgün tahtalar. (Zaferli *Maçka -Tr.)
hareni Kazan, büyük tencere. (-Or.)
harif Korku. (*Kula -Mn.)

- harık** Küçük su yolu, ark. (-Ml. ve çevresi)
harım 1. Bahçe. (Pınarlibelen *Bodrum -Mğ.) 2. Çit. (*Sütçüler -Isp.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 3. Bahçe duvarı. (-Af.) 4. Küçük tarla. (-İst.)
haris Birkaç yıl ekilmeyen, nadasa bırakılan tarla. (Davulku *Hekimhan -Ml.; *Bünyan -Ky.)
harik Eski ayakkabı. (-Ml. ve çevresi)
harlek 1. Koşut, paralel : *Bu tavan harlek direklenmiş.* (Taze, Tuz, Kerkük, Irak) 2. Bakımlı, simetrik. (Taze, Tuz, Kerkük, Irak)
harnup [harnup] Keçi boynuzu ağacı ve meyvesi. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.; *Kaş ve çevresi -Ant.)
[harnup] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
harnup [-> harnup]
harpildamak Çarpıntılı olmak. (Kozluca -Brd.)
has Marul. (-Dy.)
hasas Köy bekçisi. (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)
hasıl Yem için ekilen ekin. (-İst.)
haside Pekmezle yapılan bir çeşit tatlı. (-Krş. ve çevresi)
hassa Bekçi. (Arguvan -Ml.)
hasüt Kıskaç. (-Ml. ve çevresi)
haşat olmak Ezilmek. (*Bünyan -Ky.)
haşıl Kabuğu alınmış buğdaydan suda haşlanarak yapılan bir çeşit yemek. (-Kr. ve köyleri)
haşıl [hatze] Kaynamakta olan suya un eklenerek pişirilen pekmez ya da bal karıştırılarak yenilen bir çeşit tatlı. (Davulku *Hekimhan -Ml.)

[hatze] : (*Göksun -Mr.)

haşlak Kızarmadan yanan: *Harlı ateşte ekmek dilimi haşlak olur, kızarmaz.* (-Sm.)

hatıl 1. Kalın tahta. (-Ks. ve çevresi) 2. Damlara örtülen iri ağaç. (*Bün-yan -Ky.) 3. Toprak evlerin damı. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 4. Kapı ya da pencere boşluklarının üstüne konulan ağaç. (*Eşme -Uş.) 5. Duvar üstüne boyunca konulan kalın, yuvarlak ağaç. (Baharla *Tavas -Dz.)

hatze [→ haşıl]

havaksımak (I) Açık bırakılan yara kızarmak, şişmek. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)

havaksımak (II) Yemek bozulmaya yüz tutmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

havcar Ardiç kabuğu. (*Sütçüler -İsp.)

havıt Tarla sulamakta kullanılan küçük göl. (Aşağı Yaylabel -İsp.)

havlet İssız, tenha. (-Ml. ve çevresi)

havırız Oturak. (*Kula -Mn.; -Gaz.)

havt [haft -1, 2] 1. Hayvan yemliği. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[haft -1] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Ulukışla *Bor -Nğ.)

2. Çişme oluğu. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[haft -2] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)

hayat 1. Avlu. (*İğdır -Kr.; -Gaz.; *Milas -Mğ.) 2. Toprak damlının saçığı. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 3. Balkon. (*Bozdoğan -Ay.)

4. Sofa. (*Kula -Mn.)

haybatçılık Abartıcılık, yaygaracılık. (*Kilis -Gaz.)

haydana Kaba, hırpalayıcı. (-İst.)

hayıf Öç, intikam. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

hayla Nasıl? (*Antakya ve çevresi -Hat.)

haylamak (I) Korumak. (Yenice -Mğ.)

haylamak (II) Birine yüklenmek, başkısı yapmak. (-Kr. ve köyleri)

haylamak (III) 1. Av hayvanlarını yuvalarından çıkarmak (taş, sopa vb. ile). (Bayduşar *Beyşehir -Kn.)

2. Hayvanları sürmek, yürütmek. (Dışlık *Kangal -Sv.) 3. Köpek çağırmak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

hayma Dam üstüne yığılan kışlık ot. (*Develi -Ky.)

hayta Çok gezen, sürtük. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

hayva Ayva. (-Yz. ilçe ve köyleri)

hayvalı Eyvah. (-Yz.)

hazahr Görünüşe bakılırsa. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

hazın Kışlık yiyecek ve gereçler. (*Mucur -Krş.)

he Evet, olumlu, doğru. (-Gaz.; -Yz.; *Mucur -Krş.; Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

hebe Çobanların omuzuna aldıkları giysi, kebe. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

hēcil düşmek Aşağılanmak, utanmak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

hēdede biçmek Korkutmak : *Beñe hēdede biç.* (-Vn.)

hedifleme Üzüm tanelerini salkımından ayırmak. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

hedime Bir çeşit başlık. (-Af.)

hegel Saplı sukabı. (*Kula -Mn.)

hegüge [→ hekağı]

heğ Küfe. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

heğbe Geline güveyden gelen armağan. (*Antakya -Hat.)

heğri Bundan böyle, artık : *Yürü heğri.* (Dışlık *Kangal -Sv.)

hekağı [hegüge] Yeraltı suyu, kanal. (Kerkük *Şebinkarahisar -Gr.)

[hegüge] : (-Ml. ve çevresi)

helās ki İyi ki. (Kızılcm *Sarıoğlan -Ky.)

helēsen Eğlence. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

helik Küçük taş parçası. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

helke [herke] Çoğunlukla bakırdan yapılmış kova, bakraç. (Saçak *Çerkeş -Çkr.; Karakaya -Ky.; *Karapınar, -Kn.; Ulukışla *Bor -Nğ.; Tahanlı *Mersin -İç.)

[herke] : (-Ks. ve çevresi)

hellelenmek [→ helmelenmek]

hellim Bir çeşit peynir. (Lefkoşe, Kıbrıs)

helmelenmek [hellelenmek] Nişastalı yiyecekler pişerken koyulaşmak, lapalaşmak. (-Gaz.; *Silifke -İç.)

[hellelenmek] : (-Yz. ve çevresi)

he mi Evet mi, doğru mu? (-Gaz.; -Yz.; Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

hena Kına. (Şenoba *Uludere -Hak.)

henek Şakalaşma. (-Vn.)

henek etmek Şaka yapmak. (-Kr. ve köyleri)

heng Özellikle kızların eğlenip oynaması için. (-Af.)

heng etmek 1. Düşünlerde eğlence düzenlemek, eğlenmek. (*Eşme -Uş.)

2. Çalgı çalıp, türkü söylemek. (*Eşme -Uş.)

henk 1. Uyum. (Çamköy *Göhlhisar -Brd.) 2. Dostluk. (Çamköy *Göhlhisar -Brd.)

hent Alçak gönüllülük. (*Kilis -Gaz.)

hentaş Akran, yaşı. (-Vn.)

hereke Kalın dikişli bir çeşit giysi. (-Af.)

herelemek Ayıklamak, seçmek. (-Sm.)

hergiz Hiçbir zaman, asla : *Bu hergiz olamaz.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

heri [herre] Sincap. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

[herre] : (*Bozdoğan -Ay.; *Milas -Mğ.)

heril heril Kumaş, saç, yün vb. de yumuşaklık, kayganlık, akıcılık.

(-Yz. ilçe ve köyleri)

herke [→ helke]

herk etmek Tarlayı sürüp toprağı altüst etmek. (Boğazcık *Perşembe -Or.)

herre [→ heri]

heşlemek Bozmak, dokunca vermek, yok etmek. (-Çr.)

heştinmemek İlgilenmemek. (*Sütçüler -İsp.)

hevdeç Deve üstüne oturmak için konan bir çeşit sepet, mahfe.

(Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

he ya [→ hıy ya]

he ye [→ hıy ya]

hezen Dalları budanmış ağaç gövdesi. (-El.; Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)

heziran Haziran. (Şenoba *Uludere -Hak.)

hıbal 1. Giysi. (*Antakya -Hat.)

2. Biçim. (*Antakya -Hat.)

hıhak Koyun, keçi dışkısı. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

hık gâri Haydi oradan, oldu mu yani, ne yaptın şimdi! (*Kaş ve çevresi -Ant.)

hulız Çerçöp. (-İst.)

hıngı zıngına gelmek Son noktaya gelmek : *Hıngı zıngına gelmeden bir işe başlamaz.* (*Silifke -İç.)

hınkırık Sürekli hastalıklı kimsenin öksürüğü. (Patlangıç *Fethiye-Mğ.)
hınkırıklı Dertli, hastalıklı, öksürüklü. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
hıntıslamak Sürekli vurmak, dürtmek. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
hırç İnce, cılız. (-Af.)
hırçan Moloz. (Kerkük)
hırız 1. Kin. (Kutlubeyler *Ödemiş -İz.) 2. Hırslı, açgözlü. (Kutlubeyler, Birgi *Ödemiş -İz.)
hırkat basmak Bir olayın ya da sözün sonradan etkisiyle sıkıntı basmak, ağlamak istemek. (Yenice -Mğ.)
hırpıt Düzensiz, dağınık giyinen kimse. (*Bünyan, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
hırtal Tasma. (-Mğ.)
hırtışlı Pürüzlü, girintili çıkıntılı. (-Kr.)
hırtlek Gırtlak. (-Kr.)
hırsadık Yel gibi, hızla. (Patlangıç *Fethiye ve çevresi -Mğ.)
hışım Birden, hızla, yıldırım gibi. (Yılanlı, Kemer, Birgi *Ödemiş -İz.; -Yz.)
hışır (I) İri kum. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
hışır (II) Kullanılmaz duruma gelmiş, bozuk. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
hışır (III) Olgunlaşmamış kavun. (-Uş.)
hışır (IV) Sulu yer. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
hışır hışır olmak Kırılmak, çıkmak (kol, bacak vb. kemik için). (-Yz.)
hışma Bir avuç dolusu. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
hışmalamak Elle ezmek. (-Krş. ve çevresi; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
hışıklamak Acıtmadan dövmek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

huy ya [he ya, he ye] Evet, doğru. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
[he ya] : (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
[he ye] : (-Kr.; -Gaz.; -Yz.)
hıyallamak 1. Düşünmek, hayal görmek. (-Yz.) 2. Anlamak. (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
hızma Burun kanadına takılan halka. (-Ml. ve çevresi)
hille Al, düzen. (Kesirik -El.)
himmet Çelikçomak oyunu. (*Gediz -Kü.)
hinci [hindi] Şimdi, hemen. (Karakaya -Ky.)
[hindi] : (Kesirik -El.)
hincik Şimdi. (*Gediz -Kü.)
hindi [-> hinci]
hingildemek Hafifçe ağlamak, sızlanmak. (Kozluca -Brd.)
hişt Seslenme ünlemi. (*Kula -Mn.)
hiyallamak Sınamak, denemek. (-Uş.)
hizan 1. Tembel, uyuşuk. (-Tr. ve çevresi) 2. Yaramaz. (-Tr. ve çevresi) 3. Açgözlü, doymayan. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
hodul (I) Biçimsiz, çirkin. (-Uş.)
hodul (II) Kendi ayıplarını başkasına mal eden, karacı. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
hodul (III) Ağır kanlı. (*Gediz -Kü.)
högür 1. Alışma, uyum : Çocuklar birbirleriyle högür olmuşlar. (Kerkük) 2. Sevgi, bağlılık, anlaşma. (Kerkük)
hohu [hoğucu] Umacı, düşsel yaratık. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
[hoğucu] : (-Yz.)
hoğucu [-> hohu]
hol (I) Fol yumurtası. (-Yz.)
hol (II) Ekmek. (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
hölamak [-> hoylamak]

holluk Folluk, tavuğun yumurtladığı yer. (-Yz.)
holus İri delikli kalbur. (Gölkonak, Yenişar *Şarkıkaraağaç -İsp.; Kozluca -Brd.)
hom Deniz dalgası. (*Fethiye -Mğ.)
homaç Sulu yemeklere ekmek doğranarak suyunu çektiirme. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
homaça Sığırın topuk kemiği. (-Çr.)
hompalamak Saçını başını yolmak, hırpalamak (birinin). (*Antakya -Hat.)
homra İşkembe. (*Antakya -Hat.)
homur olmak Çok ya da zararlı şeyler yiyerek karnı şişmek, hastalanmak. (*Antakya -Hat.)
hon (I) Deniz dalgası. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
hon (II) Boş : *Hon ev.* (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
honursu Yanmış yün kokusu. (*Antakya -Hat.)
hophop Çavuşkuşu. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
horağacmek İşe yaramak, hoşla gitmek. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
horanta 1. Evin hanımı, kadın, eş. (Haymana -Ky.) 2. Kişi. (-Gaz.; -Krş.; Karapınar -Kn.)
horata 1. Şaka. (*Emirdağ -Af.) 2. Söz, konuşma. (Kütüküt *Şebinkarahisar -Gr.) 3. Karşılıklı görüşme. (Kesirik -El.)
horsunmak 1. İstemek. (-Uş.) 2. Kiskanmak. (-Uş.) 3. Hor görmek. (Mamun *Bandırma -Ba.)
hortlak Uygunsuz zamanda burnu akan, sümüklü. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
hortlamak Yatıp uyumak. (Kozluca -Brd.; -Yz.)

hoşafçı Çıkarı için yüze gülen kimse. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
hoşsik Hoppa, yaramaz. (*Kilis -Gaz.)
hoşur hoşur 1. Sıcak, kaynamış : *Hoşur hoşur su elime döküldü de yandı.* 2. Kaynayan yemek, su vb. sesi için. (-Yz.)
hoşvakit Öğleden sonra söylenen iyi dilek sözcüğü. (Lefkoşe, Kıbrıs)
hota Kaydırak oyununda ortaya konan taş, ağaç, kutu vb. nesneler. (-Yz.)
hothot Cin, peri. (Yukarı Toklu *Taşlıca -Ağ.)
hotoz Kabarık, karışık (saç için) : *Rüğüarda saçları hotozlanmış.* (-Yz.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
hotur hotur Bol bol, çok (akan sıvılar için). (Ulukışla *Bor -Nğ.)
hov [hulle, huv] Sazdan yapılan ev. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
[hulle] : (-Dz.)
[huv] : (*Antakya ve çevresi -Hat.)
hovdurmak Dinlenmeden çalışmak, koşturmak. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
hovlamak (I) Hayvanları sürmek, otlağa götürmek için bağlamak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
hovlamak (II) [-> hoylamak]
hoylamak [hölamak, hovlamak (II)] Kapalı yere birdenbire ya da kapıda duranları atlatarak hızla girmek, dalmak. (*Manyas -Ba.)
[hölamak] : (-Yz.)
[hovlamak (II)] : (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
hoyu Alık, serseri. (-Yz.)
hozan 1. Tarlada kendi kendine biten, uzun bir çeşit ot. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Bellenmemiş, bakılmamış tarla, bahçe vb. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)

hözür Hazır. (Şenoba *Uludere -Hak.)
hormur Patates. (-Ks. ve çevresi)
höbelek Yığın. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
höngüç Deve hörgücü. (*Antakya -Hat.)
höngülhös Tahterevallı. (*Antakya -Hat.)
hönide Şurada, orada. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
hönkür hönkür Sesli, bağıra bağıra (ağlama için). (*Kula -Mn.)
hönkürme Sesli ve ivedi yapılan zikir için. (*Kula -Mn.)
hörtük Bilinmeyen, iyileşmeyen yara : *Boğazında hörtük çıha.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
hösiir Karmakarışık, düzensiz. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
höş Arabaya koşulan hayvanları istenilen yöne döndürmek için kullanılan ünlem. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
höşmeri Yapılması güç, beğenilen bir yiyecek. (-Krş.)
höşmerim 1. Isıtılarak, koyulaştırılan kaymak : *Çoban çadırında höşmerim yedik.* (Kozluca -Brd.) 2. Tereyağla kavrulmuş undan yapılan

bir yiyecek. (Pınarbaşı *Bodrum -Mğ.) 3. Peynirli hamur tatlısı. (*Kula -Mn.)
hötte Ötede, öbür yanda. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
hulk 1. Yemek borusu. (-Uş.) 2. Gırtlak. (-Uş.; *Kula -Mn.)
hulle [-> hov]
humayun [hümayan] Patiska. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
[hümayan] : (-Af.)
hurç Büyük heybe. (-Ml.)
husa Üzüntü, kuşku. (Dikenli -Çkr.)
huv [-> hov]
huylatma Kızdırmak. (Kesirik -El.)
huylu Kötü huylu, aksi (çoğunlukla hayvan için): *Huylu atı kasaba sattım.* (-Yz.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
huyma Bağ ve bostan için ağaçtan yapılan bir çeşit yüksekçe karyola. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
hümayan [-> humayun]
hüppülüç Omuz : *Hüppülüçüme alım seni.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
hürde Koyun vergisi. (Armutlu *Ak-saray -Nğ.)
hütdede Yürek. (-Af.)

I

ıbrık [-> ırbıh]
ıcık Çok az, azıcık : *İcık dur.* (Kızılcın *Sarıoğlu -Ky.)
ıdı Akli ve bedeni az gelişmiş kimse. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
ıdıraksız Beceriksiz, elinden iş gelmeyen. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
ıdeşmek Gereksiz, sudan nedenle tartışmak. (Kütküt *Şebinkarahisar -Gr.)
ığrandırmak Ağır bir nesneyi kaldıraç yardımıyla yerinden oynatmak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
ıgrip 1. Yalan, düzen. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Fethiye ve köyleri -Mğ.) 2. Sözde neden. (*Fethiye ve köyleri -Mğ.) 3. Yetenek. (*Fethiye ve köyleri -Mğ.)
ıgşalamak Sallamak. (-Kn.)
ıh Söyle. (Kızılcın *Sarıoğlu -Ky.)
ıhınma [-> ıkınmak]
ıhram Battaniye. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
ıhsan Kağının iki tekerleğini birleştiren ağaç. (*Güdül -Ank.)
ıkmak [ıhınma] Soluğu içinde tutarak kendini zorlamak. (*Fethiye ve köyleri -Mğ.)
[ıhınma] : (-Yz. ilçe ve köyleri)
ıkışmak Dağınık biçimde oturmak, yayılmak. (*Sütçüler -İsp.)
ıldır ıldır Işıl ışıl, pırlıl pırlıl. (-Yz. ilçe ve köyleri)
ıldırma Yanıp sönmek. (-Nş.)
ıldırma Işıldamak, parlamak. (-Yz. ilçe ve köyleri)

ıldız [ılduz] Yıldız. (*Fethiye ve köyleri -Mğ.)
[ılduz] : (*Kula -Mn.)
ıldıznama Yıldızbilimcilik. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
ılduz [-> ıldız]
ılgar Ateşli. (*Kula -Mn.)
ılgara Sürekli. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ılgıdır Zayıf, cılız. (-Yz.)
ılgıdır olmak Zayıflamak : *Görmiyeli nağadan ılgıdır olmuştun.* (-Yz.)
ılgın (I) [ılkım] Parça, bölüm. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[ılkım] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ılgın (II) 1. Düşsel, gerçekdışı. (*Antakya ve çevresi -Hat.) 2. Gerçekdışı yaratık. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
ılfıfı Rafadan, az pişmiş yumurta. (-Yz. ilçe ve köyleri)
ılkım [-> ılgın (I)]
ıltar İnce halat. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
ımrısı Dostunun iyiliğini istemeyen, kıskanç. (-Yz.)
ıngıl ıkış Hastalıktan yeni kalkmış kimsenin yürüyüşü, güçsüzlüğü için. (Paşalı, Patlangıç, Kaya *Fethiye -Mğ.)
ıngıl zıngıl Gösteriş ve davranışlarıyla töreleri umursamayan (kız, oğlan için). (*Eşme -Uş.)
ıngıraz 1. Uzun süren ve öldürücü olmayan hastalık. (*Sütçüler -İsp.; Teniste *Anamur -İç.) 2. Bakımsız. (Kozluca -Brd.)

ilikmen Küçük fitilli lamba. (*Kula -Mn.)
 ilmek Araştırmak, aramak. (-Yz.)
 ilincak Salıncak. (Beyelması *Ağın -El.)
 ilingir Pekmez toprağından yapılmış üzüm sirkesi. (*Güdül -Ank.)
 ilistir [→ ilıştır]
 ilıştır [ilistir] Kevgir, süzgeç. (Kozluca -Brd.)
 [ilistir] : (-Af.; -Yz.)
 iliz iliz Erime için. (-Af.)
 ilkçıktı Turfanda, körpe. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
 ilkinmek Sıçramak. (*Güdül -Ank.)
 ilkyaz İlkbahar. (*Güdül -Ank.)
 illaba Önce. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 ille Olasılıkla. (*Kula -Mn.)
 illik İnsan. (Sarayık *Altıntaş -Kü.)
 ilme (I) Tarlada sabana takılan taş, ağaç kökü vb. (Poyrazlı *Çal -Dz.)
 ilme (II) Dügüm. (*Kula -Mn.; *Güdül -Ank.)
 ilmek (I) Dokunmak, ilişmek. (Sakızcılar, Poyrazlı *Çal -Dz.)
 ilmek (II) İki parçayı birbirine tutturmak, dikmek. (Hayati *Erbaa -To.; -Yz.)
 ilmek (III) Dügme. (*Gediz -Kü.)
 iloç Em, ilaç. (Şenoba *Uludere -Hak.)
 imama Tesbihin ucundaki iri parça. (-Krş. ve çevresi)
 iman tahtası Göğüs kemiği. (-Sm.; -Yz.)
 imbal Üvendirenin ucundaki çivi. (*Güdül -Ank.)
 imdi Şimdi, hemen. (-Uş.)
 im etmek Belirtmek. (Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 imik imik İçin için. (-Af.)
 imon İman. (Şenoba *Uludere -Hak.)

inamlamak Birine saklaması için bir şey vermek. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)
 incedalan İnce, uzun boylu. (*Güdül -Ank.)
 iñezimek Ölümçül hasta olmak. (-Çr.)
 ingastan yapmak Bilerek, yalandan yapmak. (Alatepe -Ay.)
 ingi İnme. (*Kilis -Gaz.; -Yz.)
 ingin Nezle. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 iñi İşte. (*Güdül -Ank.)
 inkas Yalan. (*Kula -Mn.)
 ipil Parlak. (*Güdül -Ank.)
 ipimilâh Çıplak. (*Düzce -Bo.)
 ipi sapık Başboş dolaşan, serseri. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 ipten üzengi Derme çatma iş, düzen. (*Bor -Nğ.)
 ipti Önce, ilk : *İpti o bana vurdu.* (Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.)
 irdelemek [irdelemeyh -I] 1. Bir şeyi çok incelemek, araştırmak. (-Kr.)
 [irdelemeyh -I] : (Bayburt *Selim -Kr.)
 2. Üstüne düşmek. (-Kr.)
 irdelemeyh 1. [→ irdelemek -I] 2. Dedikodu etmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
 irehen Küçük kazan. (*Güdül -Ank.)
 ireleşmek Çekişmek, kavga etmek. (Kozluca -Brd.)
 irenk (I) 1. Renk. (*Fethiye ve köyleri -Mğ.) 2. Kızıl. (Babadağ *Sarayköy -Dz.)
 irenk (II) Eziyet, sıkıntı : *Bana irenk etme.* (*Kula -Mn.; *Manavgat -Ant.)
 irim Çıkmaz sokak. (-Isp.; *Ödemiş -İz.)

irinti (I) [irmug, irmuk] Samanın kalbur üstünde kalan izleri. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
 [irmug] : (Hayati *Erbaa -To.)
 [irmuk] : (Hayati *Erbaa -To.)
 irinti (II) Boğazsız, az ve seçerek yiyen. (Bölceagaç *Manyas -Ba.; -Yz.)
 irmug [→ irinti (I)]
 irmuk [→ irinti (I)]
 irşat Çirkin. (-Af.)
 isbirte [→ ispirte]
 iskandal Büyük çuval. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
 iskelen Soğan tohumu. (*Sütçüler -Isp.)
 iskif Yüksük. (Kerkük)
 islikula Gri, kır. (-Af.)
 islim Şekerpare yapılan kükürtleme yeri. (-Ml. ve çevresi)
 isimli Kirli. (-Krş. ve çevresi)
 ispirte [isbirte, ispit] Kibrit. (-Af.; *Eşme -Uş.; *Sütçüler -Isp.)
 [isbirte] : (*Gediz -Kü.)
 [ispiti] : (*Antakya -Hat.)
 ispit [→ ispirte]
 issot Biber. (-To.; Beyelması *Ağın -El.)
 isteci Dilenci. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 isteş Dost : *Önüne geleni isteş sanma.* (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
 istikân 1. [→ istiken] 2. Su bardağı. (*Refahiye -Ezc.)
 istiken [istikân -I] Çay bardağı, fincan : *Bir istiken çay ver.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [istikân -I] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 işdar [ısdar] Kilim, bez dokumaya yarayan aygıt. (*Beyşehir, *Seydişehir çevresi -Kn.)

[ısdar] : (-Af.; -Yz.)
 işgir [işkir] Becerikli. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
 [işkir] : (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
 işgiyan Perşembe. (Yusufoğlu *Göhlisar -Brd.)
 iş işletmek İş yaptırmak. (*Soma ve çevresi -Mn.)
 işkir [→ işgir]
 işler akın gitmek İşler yolunda gitmek. (*Soma ve çevresi -Mn.)
 işlerden mat olmak İşlerle ilişkisini kesmek. (*Soma ve çevresi -Mn.)
 işlik Gömlek. (-Af.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 işmar etmek 1. Baş, göz, elle davranışta bulunmak. (-Yz.; Afşar -Ky.)
 2. Esenlemek, selamlamak. (-Yz.)
 işşibıdık (I) Azıcık. (*Güdül -Ank.)
 işşibıdık (II) Kentteş. (*Güdül -Ank.)
 iştecük İşte. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
 iteği 1. Hamur sarılan bez. (*Antakya ve çevresi -Hat.) 2. Hamur açılan tahtanın altına serilen bez, yaygı. (-İst.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 iterce Güç. (Sorgun *Güdül -Ank.)
 iti Keskin. (Kerkük)
 itirmek Yitirmek. (-Tr. ve çevresi; -Vn.)
 itişme Yarışma, inat. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 ititmek Bilemek. (Kerkük)
 itneşmek Direnmek, inatlaşmak. (Kerkük)
 ittirse Göz kapağında çıkan çiban. (-Af.)
 ivek ivek Sinsi sinsi. (Kösektaş *Hacıbektaş -Nş.)

ivik divik İnceden inceye, ayrıntılı olarak : *İviğini diviğini aramak.* (-Or.; -Gr.; -Tr.; -Gaz.)
ivil ivil Yavaş yavaş. (*Güdül -Ank.)
ivitlemek İnceden inceye aramak, seçmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
ivlak Sulu, çukur yer. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
ivriz etmek Karıştırmak : *Tarlayı iki senedir koyun gübresiyle ivriz etti.* (Alataş, Esiroğlu *Maçka -Tr.)
iyecen Hayvanlara dadanan bir çeşit sinek. (*Güdül -Ank.)
iyef Ot, sap, çalı bağlamalarının ip-

lerini sıkılaştırmakta kullanılan araç. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
iyelemek Bilemek. (*Güdül -Ank.)
iyemişmek [-> **iyemişmek**]
iyemişmek [**iyemişmek**] İnatlaşmak, iddi-
 alaşmak. (Afşar, Pazarören *Pınar-
 başı -Ky.)
[iyemişmek] : (Afşar, Pazarören *Pı-
 narbaşı -Ky.)
iyidemir Bir çeşit marangoz aracı.
 (Gölkonak, Yenişar *Şarkikara-
 ağaç -Isp.)
izân 1. Şaka, yapmacık. (Kuzköy
 *Akkuş -Or.) 2. Bilerek, özellikle.
 (Kuzköy *Akkuş -Or.)

K

kaba (I) Toplu ve güçsüz kimse.
 (Körküler *Yalvaç -Isp.)
kaba (II) Koyunlara takılan büyük,
 yuvarlak çan. (Teniste *Anamur
 -İç.)
kaba (III) Ebegümeci. (*Milas -Mğ.)
kabaâç Meşe ağacı. (Bertiz -Mr.)
kabadayı Güzel, yakışıklı. (Körküler
 *Yalvaç -Isp.)
kaba döşşek Kabartılmış yatak. (-Çr.;
 -Yz.)
kabağaç Palamut ağacı. (Yusufça
 *Göhlhisar -Brd.)
kabak Ön yüz, yamaç. (Bayraktutan
 *İğdir -Kr.)
kabakuşluk Öğleden iki saat önceki
 zaman. (-Kr. ve köyleri; -Yz.;
 *Bünyan -Ky.; Pınarlıbelen *Bod-
 rum -Mğ.)
kabal Götürü, toptan alışveriş. (Uğur-
 lu *Ermenek -Kn.; *Bünyan -Ky.)
kabala (I) Ölçeğin ağzına dek dolu
 olması, tepeleme : *Arkadaş sözü-
 müz ölçeklerin üzeri kabala ola-
 cak değil mi?* (Körküler *Yalvaç
 -Isp.)
kabala (II) Kolay : *Kabala mı sandın?*
 (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kabalak (I) 1. Bir çeşit başlık. (-Kr.
 ve köyleri) 2. Saçsız baş. (-Kr. ve
 köyleri)
kabalak (II) Tepe : *Hayvanlar kaba-
 lağın başına çıktılar.* (Karalar
 *Alanya -Ant.)
kabalaklaşmak 1. Büyümek, irileşmek.
 (Bertiz -Mr.; -Yz.) 2. Olgunlaşmak.
 (Bertiz -Mr.)

kabalak leblebi Özel kavrulmuş, iri
 leblebi. (-Çr.; -Yz.)
kabalak soğan Baş soğan. (Hamidiye
 *Keçiborlu -Isp.)
kabalamak (I) Ele geçirmek, sıkı tut-
 mak. (-Vn.)
kabalamak (II) Kabarık koymak, sı-
 kıştırmamak. (-Çr.)
kabalayı Üstünkörü. (-Ks. ve çevresi)
kabaldızdiken Ekinler kaldırılırken
 dikenleri yuvarlanarak uçan bir
 çeşit bitki. (Gökdere *Akdağma-
 deni -Yz.)
kabaltı Jandarma komutanı. (Fariske
 *Ermenek -Kn.)
kaban 1. Uçurum. (Güney *İkizdere
 -Rz.) 2. Dik yokuş. (-Çr.)
kabaorüzğar Bir çeşit ayakkabı ölçüsü :
*Ayağın böyükmüş, ancak sana kaba-
 orüzğar yemeni olur.* (-Çr.)
kabaölüzger Lodos. (Yusufça *Gölhi-
 sar -Brd.)
kabara Uzun bacaklı bir çeşit kurbağa.
 (-Çr.)
kabarmak Kabadayılık yapmak. (-Kr.
 ve köyleri)
kabartlak [kabatlama] Sıkıştırmadan
 gevşek (ölçeğe doldurulan un vb.
 nesneler için). (-Çr.)
[kabatlama] : (*Bünyan -Ky.)
kabaruk Amaç, söylenmek istenen
 söz : *Ali kavga yapmak istiyor,
 içersinde kabaruk var galiba.* (Kör-
 küler *Yalvaç -Isp.)
kabaş Çok şişman. (Körküler *Yalvaç
 -Isp.)

kabatlama [→ kabartlak]

kabınım Sabırsız. (Muzvadi *Ermenek -Kn.)

kaburcak Buğdayı örten kabuk. (Sarıveliler, *Ermenek -Kn.)

kabül Kabul. (Şenoba *Uludere -Hak.)

kacamer İşi seven, tez iş gören, becerikli. (-Çr.)

kacara Beceriksiz, iş bitirmeyen. (*Ermenek -Kn.)

kaçanak 1. Taşıt : *Kaçanak olmayınca insan nereye gidebilir.* (-Çr.)

2. Yol. (-Çr.)

kaçanmak Esirgemek, korumak. (Mulumu *Ermenek -Kn.)

kaçaran İnce mısır. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

kaçgın 1. [→ *kāçok*] **2.** Yeri belli olmayan. (Tuz, Taze, Kerkük, Irak)

kaçıntı 1. Davar sahipleri koçları çiftleştirmeden önce gebe kalarak kısım kuzulayan koyun ve keçilerin yavruları. (-Çr.; *Bünyan -Ky.)

2. Gününden önce doğuran keçi. (Mulumu *Ermenek -Kn.)

kaçıt Kaçak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kāçok [kaçgın -1] Kaçak, suçlu. (Şenoba *Uludere -Hak.)

[kaçgın -1] : (Taze, Tuz, Kerkük, Irak)

kada (I) Sıra : *Ahmet'in kadasını sen mi savdın.* (-Mr.)

kada (II) Küçük kardeş. (Katransa, Kayalar, Selânik)

kada almak Birine gelecek kötülükleri, belaları almak (sevgi belirtmek için) : *Kadanı alayım yavrum.* (-Gaz.; -Mr.)

kadağ Kundura altına çakılan kısa çivi, kabara. (-Yz. ilçe ve köyleri; *Bünyan -Ky.)

kadaklamak (I) Meyveli dalların kırıl-maması için destek koymak. (-Çr.)

kadaklamak (II) **1.** Çivilemek. (-Kr. ve köyleri) **2.** İliştirmek, tutturmak. (-Kr. ve köyleri)

kadamah Boyunu kesmeden kısaltmak için ucunu katlayıp dikmek (giysi, çarşaf, örtü vb. nesneler için). (Kerkük ve çevresi)

kadamak İri iri, kaba dikmek. (-Çr.; -Kr. ve köyleri; *Bünyan -Ky.; Kerkük)

kadanmak 1. Bir yere ilişip kalmak. (-Kr. ve köyleri; *Bünyan -Ky.)

2. Tıkamp kalmak. (-Kr. ve köyleri)

kadaş Takma ad, lakap. (Körküler *Yalvaç -İsp.)

kademsiz peçe Kefen. (-Af.)

kadinge Yenge. (Gölbeyli *Taşova -Ama.)

kadinne Kaynana. (-Ks. ve çevresi)

kafadaşı Kaldırım taşlarının önüne dizilen iri taşlar : *Bizim mahallenin kaldırımını yapmağa başladılar, bu gün kafadaşları dizildi.* (-Çr.)

kafakâğıdı Nüfus cüzdanı. (-Af.)

kafa penceresi Eski yapılarda, camilerde pencerelerin üst bölümünde-ki, küçük pencereler, tepe pence-resi. (-Çr.)

kāftarküskü Yeni gömülen ölüleri sinden çıkarıp yediğine inanılan, gerçek dışı yaratık. (-Kr. ve köy-leri)

kafulluk Dikenlik yer : *Serçe kafulluğa girdi.* (Limanköy *Çayeli -Rz.)

kağallamak Cevizi yeşil kabuğundan ayırmak. (-Çr.; -Yz.)

kağallaşmak Kargalar bağışmak. (-Çr.)

kağas kağas [kağıştı, kığış kığış] Buzlu suyun akarken çıkardığı ses için : *Geceleri ırmağın kağas kağas kağış-tısından durulmuyor.* (-Çr.)

[kağıştı] : (-Çr.)

[kığış kığış] : (-Çr.)

kağber İri taneli mısır. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

kağırnak Güç kullanarak bir şeyi geri bükmek. (-Çr.; *Bünyan -Ky.)

kağırtmak Eğmek, bükmek. (-Gaz.; -Mr.)

kağıştı [→ kağas kağas]

kağız Kız, kadın. (-Ml. ve çevresi)

kağık Balgam. (-Çr.)

kağşamak Bedenin her yanı hasta olmak, sağlıksız olmak. (-Çr.)

kağşanmak Yorulan hayvanın dinlen-mesini ve işemesini sağlamak : *Hayvanı kağşandır.* (Çuvalı *Yeşilova -Brd.)

kahaç Pirzola. (Tahanlı *Mersin -İç.)

kahım Akriba. (Kemaller, Bulgaristan)

kahırsanmak [→ *kahirsanmek*]

kahış [→ *kakış*]

kahirsemek [→ *kahirsanmek*]

kahirsanmek [kahırsanmak, kahirse-mek] Üzüntüsünü anlatmak : *Bizim kız dün çıka geldi, kahirsendi, ağladı.* (-Çr.)

[kahırsanmak] : (Kemaller, Bulgaristan)

[kahirsemek] : (-Çr.)

kahman Yakışıklı. (Muzvadi *Ermenek -Kn.)

kahra Yeraltı : *Yağan yağmur kahraya geçti.* (Adiller *Ermenek -Kn.)

kāhu Marul. (*İğdır -Kr.)

kak 1. Hoşaf. (*Tosya -Ks.) **2.** Armut hoşafı. (Adiller *Ermenek -Kn.)

3. Elma, armut vb. meyve kurusu.

(*Uluborlu, Tahtacı -İsp.; *Kula -Mn.; Kemaller, Bulgaristan) **4.** Suyu çıkarılacak eriklerin ya da salamura yapılacak zeytinlerin yarılmış durumu. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

5. Olgunlaşmamış pamut kabukları. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

kakacan 1. Sürekli gagalanan. (-Sm.)

2. Aşağı görülen, horlanan kimse. (-Sm.)

kakaç Pastırma, tuzlanarak kurutulmuş et. (-Çr.; Kemaller, Bulgaristan)

kakaçlanmak 1. Bitki kuruyarak sertleşmek. (-Çr.) **2.** Donan nesne sertleşmek. (-Çr.)

kakami İskelet, cılız kimse. (*Gediz -Kü.)

kakanaz Kocakarı. (Adiller *Ermenek -Kn.)

kakart Horoz ibiği. (-Kr. ve köyleri)

kakıç [kahış] Ayp, kusur. (-Çr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[kahış] : (*Bünyan -Ky.)

kakıç kakmak Kusurunu, ayıbını yüzüne vurmak. (Tahtacı -İsp.)

kakılı Çok, bol, dolu : *Orda elma kakılı.* (Mençek *Ermenek -Kn.)

kakımak Öfkelenmek. (-Çr.)

kakıntı İsyan, ayaklanma. (-Çr.)

kakırdak [kakurdak] Kavrulmuş iç ya da kuyrukyağından kalan posa, kıkırdak. (*Kula -Mn.)

[kakurdak] : (Davulku *Hekimhan -Ml.)

kakırsamak Tadı bozulmak. (*Antakya -Hat.)

kakkabarak Keklik. (*Eğridir -İsp.)

kaklamak 1. Afyon kozasının üstü kesilerek haşhaş çıkarmak : *Kozak-ları kakladık.* (İsabeyli *Çal -Dz.)

2. Kurutmak için meyveleri kesmek, yarmak. (-Çr.) 3. Bıçaklamak : *Kaklamışlar, hastaneye varmadan ölmüş.* (-Çr.)
kaklık (I) Kurutulmak için ayrılan meyveler. (-Çr.)
kaklık (II) Kayalar üstünde oluşan, yağmur sularının biriktiği oyuklar. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
kakma Gelinlerin başına takılan kalay ya da gümüş takı. (Çuvallı *Yeşilova -Brd.)
kakmak Yağlı, şekerli vb. yiyecekler biktirmek, tıkmak : *Fazla yağlı kebab yiyemem, kakar beni.* (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
kakmık [kapmık] Düğün yemeği, şölen. (-Çr.)
[kapmık] : (-Çr.)
kakmuk Ağaç kabuğu. (-Çr.)
kaktırmak İtmek, itiştmek. (Saraycık *Altıntaş -Kü.; -Yz.)
kakurdak [→ kakırdak]
kal Güherçile. (-Çr.)
kalaba [kalafat (I)] Kalabalık, çokluk. (-Yz. ilçe ve köyleri)
[kalafat (I)] : (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
kālafa Yıkık dökük, yıkıntı. (*İğdır, -Kr.)
kalafat (I) [→ kalaba]
kalafat (II) Kiremitlerin kaymaması için çatı saçağının çevresine çakılan tahta : *Çatı kalafatsızsa her yıl kiremit aktarmak icap eder.* (-Çr.)
kalafath [kalakh] İriyari, gösterişli. (Çuvallı *Yeşilova -Brd.; -Yz.)
[kalakh] : (-Mr.)
kalah [→ kalak (I)]
kalak (I) [kalah] Tezek yığını. (-Vn.)
[kalah] : (-Kr.)

kalak (II) İri soğan. (Çamköy *Gölhisar -Brd.)
kalak (III) 1. Burun. (Kemaller, Bulgaristan) 2. Öküzlerin boyunlarında oluşan yumru. (Mençek *Ermenek -Kn.)
kalak (IV) 1. Kadın fesi. (Davulku *Hekimhan -Ml.) 2. Şapka siperliği. (*Lüleburgaz -Krk.)
kalakçı Durmadan gezen, kapı kapı dolaşan. (*Manyas -Ba.)
kalaklamak Kapı kapı dolaşmak, gezmek : *Bu gün az kalaklamadık.* (*Manyas -Ba.)
kalaklı [→ kalafath]
kalalanmak Çokluğa ve güce güvenmek, arkanamak. (-Çr.)
kalamak Sobaya odunları yanacak biçimde yerleştirmek. (-Kr. ve köyleri)
kalamankozan Öcü, gerçekdışı düşsel yaratık. (-Vn.)
kalan 1. Bundan sonra, artık : *Kalan yimem.* (-Çr.; -Mr.; *Antakya ve çevresi -Hat.; -Ada.; *Bünyan -Ky.; *Mucur -Kırş.) 2. Yemek kalıntısı, artık. (-Çr.)
kalat Yanlış : *O konuşurken her zaman kalat konuşur.* (-Çr.)
kalatlamak Yanlışını çıkarmak. (-Çr.)
kālava [→ karlava]
kalaz Deri su kabı. (*Kilis -Gaz.)
kalça Manda yavrusu : *Kalçayı alırsa al da ot yesin.* (Bulanık -Mş.)
kalçım (I) Yünden örülmüş terlik. (Hasan, Şumnu, Bulgaristan)
kalçım (II) Geveze. (Kepez -Çkl.)
kaldırak [kaldirik] Bir çeşit bitki, hodan. (*Çarşamba -Sm.)
[kaldirik] : (*Düzce -Bo.)
kaldırı Güç : *Onun kaldırısı çok yüksektir.* (-Çr.)

kaldırım Kerpiç kalıbı : *Üç yüz kaldırım kerpiç keselim.* (Çamköy *Göhlisar -Brd.)
kaldirik [→ kaldırak]
kale Sincap. (*Milas -Mğ.)
kalebolu Kalabalık, çokluk. (Şenoba *Uludere -Hak.)
kaleve Bir çeşit ayakkabı. (-Çr.)
kalgımak Atlamak, sıçramak. (-Af.; Çuvallı *Yeşilova -Brd.)
kalgın [kahk (II)] Evde kalmış, evlenmemiş yaşlı kız. (*Bünyan-Ky.)
[kahk (II)] : (-Ezm.; -Ezc.; -Yz.)
kahb 1. Resim. (*Kilis -Gaz.) 2. Mühür. (*Kilis -Gaz.)
kahç (I) Orak. (-Ml.)
kalıç (II) [→ kaloç]
kalık (I) Soğan tohumu, soğancık. (Kepez -Çkl.)
kalık (II) [→ kalgın]
kahm Çeyiz. (-Sv.; -Ky.)
kalıntı Olduğu yerde geceleleyen, eve gelmeyen kimse. (-Çkr.)
kalıp Dört gözlü kerpiç kalıbı. (Körküler *Yalvaç -İsp.)
kalkan Devedikeni. (-Çkr.)
kalkuturum çalmak Dağınık, düzensiz olmak için. (-Nğ.)
kallankuç Kırlangıç. (-Çr.)
kalle Karışık : *Yağları kalle edip yiyoruz.* (-Çr.)
kalles Ters insan. (Kemaller, Bulgaristan)
kaloç [kalıç (II), kaluç] Bir çeşit ayakkabı. (-Çr.)
[kalıç (II)] : (-Çr.)
[kaluç] : (-Çr.)
kalpah Dört tekerlekli arabalarda mazi ile tekerleklerin geçirildiği çulkuyu bağlayan, su bardağı biçiminde demir araç. (-Kr. ve köyleri)

kalpak Kimi kuşların ya da kümes hayvanlarının başındaki kabarık tüyler. (-Çr.)
kaltak Eyer. (Türkgücü *Çorlu -Tk.)
kaluç [→ kaloç]
kamamak 1. Örtmek, kapamak (kapı, pencere vb. için). (Çuvallı *Yeşilova -Brd.) 2. Bıçak, çakı vb. araçların ağzını kapatmak, ucunu gizlemek. (Çuvallı *Yeşilova -Brd.) 3. Birini bir yere sıkıştırmak. (Kemaller, Bulgaristan)
kamandırmak Kandırmak, inandırmak. (-Ed. ve çevresi)
kamanmak (I) Yüzükoyun yere düşmek, yatmak. (*Bünyan -Ky.)
kamanmak (II) Alışmak, tutkun olmak. (-Çr.)
kamanmak (III) Sıkışmak, bunalmak. (Beyelması *Ağın -El.)
kamara Üstüne toprak örtülmüş büyük saman yığını. (Türkgücü *Çorlu -Tk.)
kamaşık (I) Uyuşuk. (Kemaller, Bulgaristan)
kamaşık (II) Küçük kusur : *O kadar-cık kamaşığa bakılmaz.* (-Çr.)
kamaz Kovcu, dedikoducu. (-Çr.)
kamçak atmak Avuçla sıkmak, avuçlamak. (Tahtacı -İsp.)
kamğa Yonga, ağaç parçası. (-Çr.)
kanrı Derede akıntı. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kān 10x10 ya da 15x15 kalınlığında biçilmiş köşeli kereste. (-Kr.)
kana [kanata] Su kabı, sürahi. (*Lüleburgaz -Krk.)
[kanata] : (*Seferihisar -İz.)
kanaçı Çimen. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

kana düşmek İstmeden birini yaralamak ya da öldürmek. (-Kr. ve köyleri)

kanak Çabuk inanan. (Fariske *Ermenek -Kn.)

kanamaz Süt sağılan bakır kap. (Kayaçık *Göhlisar -Brd.)

kanara (I) Obur (köpek vb. hayvan için). (*Bünyan -Ky.)

kanara (II) Hayvan kesilen yer, mez-baha. (*Kula -Mn.)

kanat Merdiven. (-Af.)

kanata [-> kana]

kanayaklı [kaneyaklı] Kadın, kız. (Güneyce, *İkizdere -Rz.; Gezen-de *Gülner -İç.)

[kaneyaklı] : (Güneyce, *İkizdere -Rz.)

kanca Köpeklerin boyunlarına takılan mahmuzlu demir halka. (Küpelik *Araç -Ks.)

kancıklamak Mızıkçılık etmek. (*Eş-me -Uş.; Eze, Almus -To.)

kancılmak Açgözlülük etmek. (-Çr.)

kandak (I) Başkasının payını yeme. (Adiller *Ermenek -Kn.)

kandak (II) Taşların üstündeki su biriken, doğal oyuklar. (Tahanlı *Mersin -İç.)

kanere Köpek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kanetmek Bilerek isteyerek, yaralamak, öldürmek. (-Kr. ve köyleri)

kaneyaklı [-> kanayaklı]

kangal (I) Kurutulmuş tütün bağlamaları. (Gölbeyli *Taşova -Ama.)

kangal (II) Simit. (-İst.)

kangılız Gelincik. (Tahtacı -İsp.)

kanğırtmak Bükme, kanırmak. (Eze -To.)

kanı ılmak [-> kan ılıkmak]

kanık [kınık (I)] Kanmış, doymuş, alışkın. (-Çr.)

[kınık (I)] : (-Çr.)

kanıkmak Çok istemek. (-Kr. ve köyleri)

kanılık Doyumluk, kanımlık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kan ılıkmak [kanı ılmak] Sevmek, beğenmek. (Tahtacı -İsp.)

[kanı ılmak] : (-Çr.)

kanırık İnatçı, ters adam. (Kemaller, Bulgaristan)

kanlı buri Dizanteri. (-Vn.)

kanne Lamba, şişe. (-Çr.; -Gaz.)

kanrısmak İnat etmek : *Şakir karşımda kanrıştı.* (Fariske *Ermenek -Kn.)

kantarma Gem : *Atın kantarmasını çıkarıver.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kan tutma Öldüren kimse şaşkınlığa uğrama. (-Kr.)

kan uydurmak Uyuşturmak, kan oturtmasına neden olmak : *Nasıl vurdun elime bak, kan uydurdun.* (-Mr.)

kapağan Isırıcı, saldırgan (köpek için). (-Çr.)

kapak Dam yapımında kullanılan, belli ende, boyda kesilmiş ağaç parçaları. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)

kapaklamak Çelikçomak oyununda 20 sayı elde etmek : *Bir defa kapakladık.* (Küçük Alan *Göhlisar -Brd.)

kapaltı Polis, jandarma karakolu. (-Çr.)

kapamak Evlenmeleri istenen kız ve erkeği kandırarak bir odaya bırakmak. (Eze, -To.)

kapın (I) Kalbur kasnağına deri geçirilerek elde edilen kaplardan yapılan terazi. (-Çr.)

kapın (II) Tütün fidelliğini örtmekte kullanılan çavdar sapından yapılmış kapak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kapın (III) Kepenk. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kapança Hayvan tutmakta kullanılan tazak. (-Çr.)

kapıcı Bakırcı. (Körküler *Yalvaç -İsp.)

kapçık [kapçuk] 1. Tahıl kabuğu. (Tahtacı -İsp.; -Ml.; -Mr.)

[kapçuk] : (*Bünyan -Ky.)

2. Yara kabuğu. (-Çr.)

kapçım Tabanı deri, çuha mest. (-Çr.)

kapçuk [-> kapçık -1]

kapınmak (I) 1. Birden heyecanlanmak. (-Mr.) 2. Acıdan ya da açlıktan oraya buraya saldırmak, çabalamak. (-Çr.)

kapınmak (II) Uymak, benzemek : *Sen onlara kapınma.* (-Mr.)

kapız Uçurum. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.)

kapkap Takunya. (Kerkük)

kapmık [-> kakmık]

kapsa [kapsalık] Çubuklardan yapılmış bahçe kapısı. (-Kn.; Tahanlı -İç.)

[kapsalık] : (-Mr.)

kapsalık [-> kapsa]

kapsın Kapsül. (Tahanlı -İç.)

kapsül Mermilerin boş kovanları. (-Çr.)

kâr Sağır. (-Vn.; Bulanık -Mş.)

karabakal Bir çeşit kuş, karatavuk. (Kepez, *Lüleburgaz -Çkl.; -Çr.)

karaboğaz Bir çeşit soğan. (-Mr.)

karacaoccam Çörekotu. (Civler *Ermenek -Kn.)

karacak [karacula, karagülle] Buğday tarlalarında biten yuvarlak, kara tohumlu bir çeşit bitki. (-Kr. ve köyleri)

[karacula] : (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

[karagülle] : (Kerkük)

karacuka Karatavuk kuşu. (Aşağı Yaylabel -İsp.)

karacula [-> karacık]

karaçağ Sap taşıyan kağınların çevresine çakılan ağaçlarla ok aralarına gerilen ince uzun ip. (-Çr.)

karaçalı Dikenli bir ağaç. (-Mr.)

karaçlamak Suç atmak, karalamak. (*Beyşehir ve çevresi -Kn.)

karadal Bir çeşit ekşi, sulu armut. (-Çr.)

karadamak İlenen, kötü konuşan. (-Çr.)

karadavu Buğday hastalığı. (*Akseki -Ant.)

kardeşkin Bir çeşit at yürüyüşü. (-Çr.)

karagan Yaprakları yapışkan, bodur bir çeşit bitki : *Karagan kız gel, evin içini süpüreceğim.* (Tahanlı *Mersin -İç.)

karagan bıcığı Karagan denilen bitkinin yenilen allı, aklı tomurcukları. (Tahanlı *Mersin -İç.)

karagura [karakora, karakura] Karabasan, kâbus. (-Sm.)

[karakora] : (-Çr.)

[karakura] : (-Çr.)

karagülle [-> karacık]

karağbar [-> karakabar]

karağmak [karağmak] Hava karar-mak. (-Mr.)

[karağmak] : (-Çr.)

karaharman Ekin başaklarını yakarak yapılan kavurga, firik. (-Kr. ve köyleri)

karaka En son, sonuncu. (-Uş.)

karakabar [karağbar] Ayak ya da el parmaklarında çıkan, bir çeşit çıban. (-Çr.)

[karağbar] : (-Çr.)
karakavuk Çiğ yenen, salatası yapılan bir çeşit bitki. (Hamidiye *Keçiborlu -İsp.)
karakılçık Soğuğa dayanıklı, sert, başakları kılçıklı bir çeşit buğday. (-Kr. ve köyleri)
karakış Kışın ilk ayları. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
karakmak [gараһмаһ] 1. Göz iyi görmemek, kararmak. (Yenişar, Gölkonak, *Şarkikaraağaç -İsp.; -Mr.) [gараһмаһ] : (-Yz.)
 2. Ses kısılmak. (Erenyaka *Akseki -Ant.)
karakoncola Karakış. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
karakora [→ karagura]
karakucuk Sarılma, kucaklama, tutuşma (güreşte). (Eze -To.)
karakuşa Tek ayak üstünde yürüme. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
karakulak Vaşak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
karakura [→ karagura]
karakuş Sığırık. (-Kr. ve köyleri)
karakütük kesilmek Bedeni zayıflayıp yüzü kararmak : *Yangı ile karakütük kesildi.* (-Çr.)
karalık Önlük. (*Terme -Sm.)
karaltı (I) 1. Yapı. (-Çr.) 2. Saklanılacak yer, siper. (-Mr.) 3. Mal, mülk, varlık. (-Mr.; -Gaz.)
karaltı (II) İn. (-Mr.)
karaltı (III) Gölge. (Tahtacı -İsp.; -Gaz.; -Yz.)
karaltmak Söndürmek. (-Kr. ve köyleri; -Gaz.; -Yz.)
karama El açık durumda vuruş, tokat : *Başına bir karama indirdi.* (-Kr. ve köyleri)

karaman Batıdan esen yel, karayel. (-Ky.)
karamas Yobaz, kaba : *Şu adam ne karamas.* (Mulumu *Ermenek -Kn.)
karamat Karacılık. (-Çr.)
karamet İşkence, sıkıntı. (-Uş.)
karamuk (I) Böğürtlen. (*Bünyan -Ky.; Kemaller, Bulgaristan)
karamuk (II) [karamuk] İri ve kahverengi göz için. (-Çr.)
 [karamuk] : (-Çr.)
karamuş Kocayemiş. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
karamuk [→ karamuk (II)]
karanat Sıkıntı, çile. (Kerkük)
karangmak [→ karağmak]
karapençe Bir çeşit hastalık. (-Kr. ve köyleri)
karartı Beden, varlık (insan için) : *Karartısı kalkınca seni.* (Eze, Almus -To.; -Yz.)
karasalkın Ulusça ödenilen vergi. (-Çr.)
karasevmiş Buğday tanelerini karartan bir çeşit mantar hastalığı. (Kerkük)
karasu Çay. (Aşağı Yaylabel -İsp.)
kara taban Çatı altı. (-Uş.)
karava İvecenlik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
karavilloğ [karayandık] Kapkara (çoğunlukla insan için). (-To. ve çevresi)
 [karayandık] : (-Ml.)
karavlık Salatası yapılan, ispanakgillerden bir çeşit bitki. (*Bor -Nğ.)
karayandık [→ karavilloğ]
kara yapı Çamurla örülmüş, çamurla sıvanmış yapı. (-Çr.)
kara yapmak 1. Düzen, hile yapmak. (Çamköy *Göhlisar -Brd.) 2. Suçunu başkasına atmak. (Çamköy *Göhlisar -Brd.)

karayatlığ Tifo. (Kerkük)
karayazı 1. Ölüm. (-Çr.) 2. Üzüntü, sıkıntı. (-Çr.)
karayer Sin. (-Çr.)
karcaşmak Karıştırmak, altüst etmek. (-Mr.)
karçanlamak [→ karçınlamak]
karçel Dikenlik. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
karç etmek [→ kırç etmek]
karçınlamak [karçanlamak, karçunlamak] Karların üstü buz tutmak : *Karın üstüne yağmur tiseledi sonra da dondu, yollar karçınladı.* (-Çr.)
 [karçanlamak] : (-Çr.)
 [karçunlamak] : (-Çr.)
karçiçeği 1. Kasımpatı. (-Çr.) 2. Çiğdem. (-Kr. ve köyleri) 3. Akçabardak da denilen bir çeşit çiçek. (*Bünyan -Ky.)
karçunlamak [→ karçınlamak]
kardak 1. Büzük : *Kardak dihiş.* (-Çr.)
 2. Eğri, bozuk : *Kardak ağaç.* (-Çr.)
kardeşlemek Bitkinin kökünden çok filiz çıkmak. (-To. ve köyleri; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
karga Yere sıkıca gömülen çatal ağacın arasına başka bir ağaç girecek biçimde yerleştirilerek kurulan, keçi boynuzu tartmakta kullanılan bir çeşit tartı aygıtı. (Larnaka, Kıbrıs)
kargaburnu Kapı mandalı. (-Kr. ve köyleri; -Çr.; -Yz.)
kargadüğeği [→ kargadüvleği]
kargadüvleği [kargadüğeği] Ebucehil karpuzu da denilen, bağlarda biten kısa boylu, kötü kokulu bir ot. (-Çr.)
 [kargadüğeği] : (-Çr.)
kargalık Saz, hasırotu. (Babadağ *Sarayköy -Tk.)

kargılık Bele takılan bir çeşit deri fişeklik. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kargın Çok, bol. (-Çr.)
kargış [kariş] İlenç. (*Refahiye -Ezc.)
 [kariş] : (Tahtacı -İsp.; *Bünyan -Ky.)
kargışlamak [kariş vermek] İlenmek. (-Kr. ve köyleri)
 [kariş vermek] : (-Sv.; -Ky.)
karıcı Çapkın erkek. (-Çr.)
karık (I) Kara bakmakla oluşan göz hastalığı. (-Kr. ve köyleri)
karık (II) Soğuktan kısılmış (ses için). (*Manyas -Ba.)
karık (III) Sıra : *Fidan karığı.* (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
karıklı [→ katıklı]
karıkmak (I) Su akarken önüne engel gelerek geriye doğru çoğalmak, birikmek. (-Çr.)
karıkmak (II) Hastalık, iyileşme evresindeyken birden artmak. (-Çr.)
karıkmak (III) Malların çokluğundan satış durgunlaşmak. (-Çr.)
karımak (I) Ark, su yolu açmak. (*Eşme -Uş.)
karımak (II) Yaşlanmak, ihtiyarlamak (kadın için). (-Çr.; -Mr.; -Ky.)
karım Yürek, iç : *Sadıkla yaptığı münakaşa karımında.* (Körküler *Yalvaç -İsp.)
karıncalanmak Tüfek namlusunun içi paslanmak, çürümeye başlamak. (-Kr. ve köyleri)
karıncalıdırnak Çivi tutmayan, çürümüş, at, eşek vb. hayvan tırnağı. (-Çr.)
karınsız Kıskaç. (-Sv.; -Ky.)
karış [→ kargış]
karış vermek [→ kargışlamak]

karim Bağlarda yağmur suyu için açılan kanal. (-Ml.)
kark Ark, su yolu. (*Eşme -Uş.)
karlava [kālava] Kendirden örülen, saçörgüsü biçiminde başlayıp sona doğru iplikler sıkıca bükülerek yapmış püskülü olan, uzunca bir çeşit kamçı. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
[kālava] : (Güneyce *İkizdere -Rz.)
karmaç (I) 1. Saman, toprak ve su karışımı çamur. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.) 2. Taş ve kerpiç evlere yapılan toprak sıva. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
karmaç (II) 1. Kepek, küspe vb. karışımı hayvan yemi. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Ekmek ufağı ile peynir karışımı. (-Krş. ve çevresi)
karmak (I) Doymak, bıkmak. (-Uş.)
karmak (II) Karıştırmak. (-Uş.; -To.; -Gaz.; -Yz.)
karmak (III) Daha ağır hastalığa çevirmek : *Başa nezle dediler, bakılmayınca zatürreeye kardı.* (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)
karmalanmak Yitirilen şeyi büyük çaba ile aramak. (*Manyas -Ba.)
karmañçorman Karmakarışık. (Tahtacı -İsp.; Çr.; -Gaz.; -Yz.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
karmuk Hamur içindeki sert topraklar. (-Çr.)
karnı almamak Kıskanmak, çekememek. (-Ks. ve çevresi; -Yz.)
karnı burmak Mide, bağırsak sancılanmak. (-Çr.; -Yz.)
karnıkada İlenç. (-Kr. ve köyleri; -Çr.)
karnıkara Kötü yürekli, kinci. (-Çr.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
karnı katılmak Yüreği sıkışmak. (-Çr.)

karsalamak Kötülük ya da hastalık geçirmek. (-Çr.)
karsambalık Gereksiz gereçlerin konulduğu yer. (-Mr. ve çevresi)
karsamba yapmak Evlendirmek. (-Çr.)
karslamak Ateşe tutarak tüyleri yakmak. (Kerkük)
karşıcı Gelenleri karşılayan kimse, karşılayıcı. (-Çr.; *Bünyan -Ky.; -Krş.)
kartal Çok yaşlı manda. (Eze -To.)
kartalaç 1. Sac ekmeği. (Kemaller, Bulgaristan) 2. Sac üstünde pişirilen bir çeşit hamur yemeği. (-Ed. ve çevresi)
kartmak Serleşmek, kartlaşmak. (-Gölkönak, Yenişar *Şarkikara ağaç -İsp.)
karto [-> kartol]
kartol [karto, kartopu] Patates. (*Sarıkamış -Kr.)
[karto] : (*Refahiye -Ezc.)
[kartopu] : (*Gölköy -Or.)
kartopu [-> kartol]
kartul [kartuli] Kurum. (Güneyce, Şimşirli *İkizdere -Rz.)
[kartuli] : (Limanköy *Çayeli -Rz.)
kartuli [-> kartul]
kasaburuk Ayakkabılara çivi çakmak için kullanılan ucu bizli bir çeşit araç. (-Çr.)
kasak Kuru ağaç. (-Af.)
kasalak Kurumlu, onurlu, kendini beğenen : *Kasalak kasalak yürüyor sun.* (Tahtacı -İsp.; -Kn.; Bağyaka *Finike -Ant.)
kasalmak Onurlanmak. (Tahtacı -İsp.)
kasar (I) 1. Kirli giysilerin küllü suyla yıkanması. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Kireçkaymağı vb. ağartıcı özelliği olan boya. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 3. Giy-

sileri ve dokuma ipliklerini ağartmak için kireçkaymağına yatırma işlemi. (Güneyce *İkizdere -Rz.; -Çr.; -Gaz.)
kasar (II) Hatır, gönül. (*Bünyan -Ky.)
kasdancıktan Yalancık. (*Silifke, *Anamur -İç.)
kasek [gasek] Araba tekerleğinin parmaklıklarını çevreleyen çemberi oluşturan, yay biçiminde ağaç parçalarından her biri. (-Kr. ve köyleri)
[gasek] : (-Kr. ve köyleri)
kasğı Başı ya da beli sıkıştırmak için sarılan bağ. (-Çr.)
kasıl Başak tutmamış arpa, buğday vb. tahıllar. (Kerkük)
kaskalak Kendini beğenmiş, çevresine caka satan, övünen. (-Çr.)
kasmak Geniş, bol giysi, torba vb. nesneyi daraltmak, büzmek. (-Kr. ve köyleri; -Yz.)
kasnak Gübreye biçim veren çember biçiminde araç. (-Af.)
kashaklı Büyük uçurtma. (-Af.)
kastal Çeşme. (-Çr.; -Dy.)
kaş (I) Ev, oda, ahır vb. yapılarda dama uzunlamasına atılan atmaların altına, iki yana, yapı uzunsa ortaya gelecek biçimde enlemesine yerleştirilen ağaçlar. (-Kr. ve köyleri)
kaş (II) Dağlık, kayalık yolun dönmeci. (Meşeli, Türkmen *Bafra -Sm.)
kaş (III) Sergen, raf. (*Kula -Mn.)
kaşanmak At, eşek işlemek. (Kemaller, Bulgaristan)
kaşıcak Mide. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)
kaşık kalıbı Bacakları bitiştirip bir yana bükerek yere oturma biçimi :

On gişilik sufra kaşık kalıbı oturuşla onbeş gişiyi alıyor. (-Çr.)
kaşka Hayvanın alındaki aklık. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)
kaşmer Güldürücü, şakacı, maskara. (-Çr.)
katık 1. Yağsız, süzme yoğurt. (-Çr.)
 2. Ayran. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
katıkçorbası [-> katıklaş]
katıklamak Eşcinsi ile cinsel ilişkide bulunmak (erkek için). (-Çr.)
katıklaş [katıkçorbası, katıklaş -I]
 Sulandırılmış yoğurdun içine yarma, un ve nohut konulup karıştırılarak pişirilen bir çeşit çorba. (-Çr.)
[katıkçorbası] : (-Çr.)
[katıklaş -I] : (Avlunlar -To.)
katıklı [karıklı] Birbirine karışmış, karışık. (-Çr.)
[karıklı] : (-Çr.)
katıklaş 1. [-> katıklaş] 2. Yoğurtlu pilav. (-Mr. ve çevresi)
katıncamak Kıskanmak. (*Beyşehir ve çevresi, -Kn.)
katıntı 1. Yabancı madde. (Tahtacı -İsp.) 2. Sürüye dışardan katılan hayvan. (-Çr.; -Yz.)
katı pek Çok fazla (konuşmak için). (-Çr.)
katırtırnağı Akasya ağacı. (-Ed. ve çevresi)
katısert Kırıcı, sert biçimde (konuşma için). (-Çr.)
katlam [gatla] Kez : *Bu katlam iş yaptım.* (Fakılı *Boğazlıyan -Yz.)
[gatla] : (Fakılı *Boğazlıyan -Yz.)
katma Yarmaya yoğurt katılarak soğuk yenen yemek. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

- katremiz** İnce belli, büyük kavanoz. (*Antakya -Hat.)
 (*Antakya -Hat.)
kav (I) [kavgaz] Yeğni. (-Çr.; -Yz.; *Silifke -İç.)
 [kavgaz] : (-Mr.)
kav (II) Yılan gömleği. (-Çr.)
kav (III) Eskiden taşlı çakmaklarda kullanılan, kolay yanan, ormanlık yerlerde biten bir çeşit mantar, ağaçmantarı. (Eze, Almus -To.; *Silifke -İç.)
kavalak 1. Övünen. (Muzvadi *Ermenek -Kn.) 2. Onurlu. (Muzvadi *Ermenek -Kn.)
kavallama Dürme, katlama. (*Kula -Mn.)
kaval memekli Uzun memeli (hayvan). (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
kavaltak [kavhaz] Kabarık, gevşek. (*Bünyan -Ky.)
 [kavhaz] : (-Mr.)
kavar Ana arkdan ayrılan küçük suyolları. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
kavara Yel, gaz. (-Çr.; *Bünyan -Ky.)
kavaracı Gaz çıkaran, yellenen kimse. (-Çr.)
kavat 1. Yolsuz birleşmelere aracılık eden erkek. (-Kr. ve köyleri) 2. Karısının hoppelik yapmasına göz yuman koca. (-Çr.)
kavata (I) Semaverden su alınan kap, maşrapa. (Yusufca *Göhlhisar -Brd.)
kavata (II) İki gözlü, yassı ekmek sepeti. (-Çr.)
kavgaz [-> kav (I)]
kavhaz [-> kavaltak]
kavımsak Cana yakın, sıcakkanlı. (-Kn.)
kavıt Kavrulmuş mısır unu. (Gölkönak *Şarkikaraağaç -İsp.)
kavız 1. Kof, içi boş. (*Antakya -Hat.) 2. Tahıl kabuğu. (-Çr.)
kavlağan Bir çeşit çınar ağacı. (-Çr.)
kavlağ Tüysüz : *Kavlağ öküz öldü.* (Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)
kavlak [gavlağ] Çıplak, soyulmuş. (-Uş.; -Çr.)
 [gavlağ] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kavlık Eskiden çakmakta yakılan kavlaları koymaya yarayan, kese biçiminde yapılmış deri kap. (-Çr.)
kavra Büyük ege. (Kerkük)
kavrak Ateş, yel ve güneş etkisiyle kuruyan bitki, kavruk. (-Çr.)
kavralamak İki elle bir şeye sarılıp tutmak, kavramak. (-Çr.; -Yz.)
kavram Tutam. (-Çr.; -Yz.)
kavrama 1. Orak. (-Ed.) 2. Orakla biçerken elle tutulan ekin tutamı. (*Bünyan -Ky.)
kavramak Orakla ekin biçmek. (-Çr.)
kavruk Tahıllardaki ak, ufak taneler. (Çuvalı *Yeşilova -Brd.)
kavruk Kurumuş. (Bertiz -Mr.)
kavsak Sırnaşık. (*Antakya -Hat.)
kavsara (I) 1. İnce tahtalardan yapılan üzüm sepeti. (-Çr.) 2. Kavurma ya da yağ konulan tahta kutu. (-Ml.)
kavsara (II) İvedi, tez. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
kavsaraya getirmek Sıkıştırmak, ivdirmek : *Kavsaraya getirdiler beni.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
kavsıra Yayvan, sapsız sepet. (Gölkönak *Şarkikaraağaç -İsp.)
kavşut [kavşut] İki suyun, iki yolun birleştiği yer, kavşak. (-Çr.; *Antakya -Hat.)
 [kavşut] : (-Çr.)

- kavşut** [-> kavşut]
kavuk Çıkıkçı. (-Ky.)
kavurga Ateşte kavrulan tahıl. (-Af.; -Yz.; -Krs. ve çevresi; *Bünyan -Ky.)
kavursağ Yünlü kumaşların yanarken çıkardığı koku. (Kerkük ve çevresi)
kavurtlak Düz yüzeydeki yuvarlak çıkıntılar. (*Manyas -Ba.)
kavuşuk Birleşmiş, biraraya gelmiş. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kavzamak (I) Korumak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kavzamak (II) 1. Karşısındakine im vermek için bir yerini hafifçe çimdiklemek : *Bacağıma kavzadığın zaman iş işten geçmişti.* (Tah-tacı -İsp.) 2. Acıyan yeri tutmak. (Tahtacı -İsp.)
kavzamak (III) Bir şeyin yerini değiştirmek, başka yere götürmek : *Şu kitapları benim odama kavzasan iyi olur.* (Kerkük)
kavzamlı Kendini koruyan. (*Kula -Mn.)
kavzınmak Durmadan kaşınmak. (Tah-tacı -İsp.)
kay [-> kayı]
kayak [-> kaygın]
kayancak Tepenin eğimli yeri : *Kayancağa gittik öllük getirdik.* (-Çr.)
kayar (I) Tahılın taşını ayırmak için bol suyla çalkalayıp bir kaptan başka bir kaba aktarma işlemi. (-Çr.)
kayar (II) 1. Eski nal. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Hayvanın eski nallarının çivilerini değiştirme işlemi. (-Çr.)
kayar (III) Birinin eskiden yaptığı kusurlarını, suçlarını yüzüne vurma. (-Çr.)
kayarlamak Eskimiş nalları yeni çivilerle yeniden çakmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kaydelemek 1. Kendine özen göstermek. (-Çr.) 2. Salmarak yürümek. (-Çr.)
kayfa Kahve. (Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
kaygana [kayğana] Bir çeşit omlet. (Çıkrık, *Mecitözü -Çr.; -Yz.; *Bünyan -Ky.)
 [kayğana] : (-Çr.)
kaygın [kayak] Düzgün, parlak, kayıcı. (-Ks. ve köyleri)
 [kayak] : (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
kayğana [-> kaygana]
kayı [kay, kayu] Fırtına. (-Çr.)
 [kay] : (-Çr.)
 [kayu] : (-Çr.)
kayıf Pencere çerçevesi. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
kayıpmak 1. Kaymak. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Dayanağını yitirmek. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 3. Kaçmak : *Mapustan kayıptı gitti.* (Güneyce *İkizdere -Rz.)
kayıptırmak (I) 1. İstemedi gaz çıkarmak, yellenmek. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Ağzından söz kaçırmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
kayıptırmak (II) Bir şeyi çekerek kaydırmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
kayır Düz parçalara ayrılan ve ufalanan bir çeşit kaya. (Sayağı *Silifke -İç.)
kayırılı Posalı. (*Kula -Mn.)
kayırmak 1. Üzölmek. (-Uş.; *Gediz -Kü.) 2. Kuşkulandırmak. (*Gediz -Kü.)
kayırmaz Önemi yok, bir şeyin yok (canı yanarak ağlayan çocuğu susturmak için). (*Antakya -Hat.)

kayış Kemer. (-Af.; -Yz.; -Krş.)
kayışmak Kaymak : *Gidelim çocuklar buz kayışalım.* (-Çr.)
kayıt (I) Saban. (Gezende *Gülner -İç.)
kayıt (II) Kâğıt. (-Ba.)
kayıt (III) İş. (*Bozdoğan -Ay.; *Milas -Mğ.)
kayk Sert, çok sağlam. (*Sivaslı -Uş.)
kaykıl kalmak [kaykılmak -1,2;
 kaykışmak -1,2] 1. Ağrı ya da baş-
 ka nedenlerle kambur olmak. (-Çr.)
 [kaykılmak -1] : (-Çr.)
 [kaykışmak -1] : (-Çr.)
 2. Kamburluğunu gizlemeye çalışarak yürümek. (-Çr.)
 [kaykılmak -2] : (-Çr.)
 [kaykışmak -2] : (-Çr.)
kaykılmak 1. [-> kaykıl kalmak -1]
 2. [-> kaykıl kalmak -2] 3. Yaslanmak, dayanmak. (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.) 4. Arkaya doğru eğilmek. (-Af.; Kemaller, Bulgaristan) 5. Kasılmak. (*Gediz -Kü.)
 6. Dikleşmek, karşı koymak. (-Ed. ve çevresi)
kaykımak Doğrulup kalkmak. (*Kula -Mn.)
kaykışık Eğri büğrü. (Tahtacı -İsp.)
kaykışmak 1. [-> kaykıl kalmak -1]
 2. [-> kaykıl kalmak -2]
kaymacık Para. (-Çr.)
kaymak (I) Yakmak : *Ataş kaydım.* (-Gaz.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
kaymak (II) Ağzına kadar doldurmak, yığmak (kabı, odayı). (-Çr.)
kaymaklı Bakır kazan. (*Eğridir köyleri -İsp.)
kaynanadili [kaynanayumruğu] Bir çeşit kaktüs. (-Çr.)
 [kaynanayumruğu] : (Kemaller, Bulgaristan)

kaynanayumruğu [-> kaynanadili]
kaynar (I) Çeşitli baharatların birlikte kaynatılmasından elde edilen çay, lohusa şerbeti. (*Antakya -Hat.)
kaynar (II) [gaynar] Kirli iç giysilerini kaynatmakta kullanılan teneke, kazan vb. (-Kr. ve köyleri)
 [gaynar] : (-Kr. ve köyleri)
kaynaşık Oynak, canlı, kıpır kıpır. (*Kula -Mn.; -Yz.)
kaynatma (I) Büyük tencere, kazan : *Düğün yemeğini kaynatmada pişiririz.* (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)
kaynatma (II) Bulgur yapmak için kaynatılmış buğday. (-Çr.)
kaynatma (III) Çok kaynatılarak rengi sararmış, kalın kaymaklı süt. (*Sütçüler -İsp.)
kaypak (I) [kaypancak, kaypancalık] Kaygan. (-Mr. ve çevresi; -Kr. ve köyleri)
 [kaypancak] : (-Çr.)
 [kaypancalık] : (-Çr.)
kaypak (II) Sözüden dönen, döneç. (-Çr.; -Kr.; Kemaller, Bulgaristan)
kaypancak [-> kaypak (I)]
kaypancalık [-> kaypak (I)]
kaypıtmak Elinden düşürmek. (-Çr.)
kaypmak Düşmek. (-Çr.)
kayrak 1. Küçük, yassı taş. (Hamidiye *Keçiborlu -İsp.) 2. Düzgün, büyük taş katmanı : *Evin önünü kayrakla döşedim.* (*Eşme -Uş.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Altı taşlık tarla. (*Eşme -Uş.)
kaysak [gaysah] Çıban, yara kabuğu. (-Çr. ve köyleri)
 [gaysah] : (-Kr. ve köyleri)
kaysaklanmak Hava etkisiyle üstü koyulaşmak, kabuk oluşmak (yemek, hamur vb. için). (-Çr.)

kayu [-> kayı]
kayvan Ev işleri yapan kadın. (-Tr.)
kazağaç [kazımık -1, 2; kazımık -1, 2;
 kazıyacak -1, 2; kazıyacak] 1. Teknedeki hamurları kazımaya yarayan araç. (-Çr.)
 [kazımık -1] : (-Çr.)
 [kazımık -1] : (-Çr.)
 [kazıyacak -1] : (-Kr.; Türkgücü *Çorlu -Tk.)
 [kazıyacak] : (Türkgücü *Çorlu -Tk.)
 2. Sabanın çamurunu kazımaya yarayan araç. (-Çr.)
 [kazımık -2] : (-Çr.)
 [kazımık -2] : (-Çr.)
 [kazıyacak -2] : (-Kr.; Türkgücü *Çorlu -Tk.)
kazağı Çalı süpürgesi. (-Ky.)
kazanağardan Kalaycı. (Kerkük)
kazankara Ebegümeci. (Babadağ *Saray -Dz.)
kazgılıç Bitki kökü çıkarmaya yarayan ucu sivri ağaç parçası. (*Bünyan -Ky.)
kazık İnce uzun sopaları yere, çamura çakarak oynanılan bir çocuk oyunu. (*Eşme -Uş.)
kazıklamak Arsayı bölümlere ayırmak, parsellemek. (-Çr.)
kazıl [kazıl] Keçi kılından yapılmış ip. (-Çr.)
 [kazıl] : (Cenciğe -Ezc.)
kazımak Önem vermek, önemsemek : *Yanına gittim de beni hiç kazımadı.* (-Kn.)
kazımık 1. [-> kazağaç -1] 2. [-> kazağaç -2]
kazımık 1. [-> kazağaç -1] 2. [-> kazağaç -2]
kazıyacak 1. [-> kazağaç -1] 2. [-> kazağaç -2]

kazıyacak [-> kazağaç -1]
kazıl [-> kazıl]
kazmak [-> kazımık -1]
kazımık [kazmak] 1. Tencere dibinde koyulaşarak yapışan ya da yanarak kalan yemek kalıntısı. (-Mr.)
 [kazmak] : (*Sütçüler -İsp.)
 2. Etin, kıyıldıktan sonra kütükte kalan, kazıyarak çıkartılan kırmıtları. (-Mr.)
kebe (I) Halı. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
kebe (II) İş giysisi. (-Af.)
kebek Kireçli ve killi toprak. (-Çr.)
kebin Evlenme, nikah. (*Kerkük)
kebin kesmeğ Evlendirmek, nikah kıymak. (Kerkük)
kebiram Şaşkın, beceriksiz : *Ne kebiram insansın.* (Çamköy *Göhlhisar -Brd.)
kebre Kıldan yapılan kaşağı. (Ulukışla *Bor -Ng.)
kecefe İplik sarmakta kullanılan ağaçtan yapılmış bir çeşit çıkırık. (Teniste *Anamur, Tahanlı *Mersin -İç.)
kecele Kırlangıç. (-Vn.)
keceve Çoğunlukla iki katıra yükletilip taşıtılan gezinti sedyesi, tah-tirevan. (Kerkük)
keci 1. İşlenmemiş, ham ipek. (*Antakya -Hat.) 2. İpek dikiş ipliği. (-Krş. ve çevresi)
kecim [kecin] Keten işlenirken çıkan kaba lifler. (Çıkırık *Mecitözü, -Çr.)
 [kecin] : (Batioğuz, Kızılhamza *Ortaköy, -Çr.)
kecin [-> kecim]
keç 1. Petek. (Limanköy *Çayeli -Rz.)
 2. Kovan içi. (Limanköy *Çayeli -Rz.)

keçebaş Keçilerde akciğer hastalığı. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
keçel Kel. (Kerkük)
keçelkergeş Atmacaya benzer bir kuş, kerkenez. (Kerkük)
keçemen Kertenkele. (Kerkük)
keçemene Kirpi. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
keçimen Kertenkele. (*Çayırılan -Yz.)
keçimemesi Uzunca, ak, sert kabuklu bir çeşit üzüm. (-Kr. ve köyleri)
kedere Cılız, sıksa. (Sarıveli *Ermenek -Kn.)
kedik Kedi. (Şenoba *Uludere -Hak.)
kedimemesi Koltuk altında çıkan çiban. (-Çr.)
kediyolağı Dar, güç geçilebilen yer, delik. (-Çr.)
keenne [-> kenne]
kef Tereyağı. (-Ml.)
kefen Dikenleri yakıldıktan sonra kıyılarak hayvana verilen bir kır otu, keven. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
kefileşmek Konuşmak. (Fariske *Ermenek -Kn.)
kefil kefil solumak Derin derin, tez tez solumak. (-Çr.)
kefkire Küçük deliklerle beliren bir çeşit yara. (Kerkük)
kegür Kevgir, süzgeç. (*Refahiye -Ezc.)
keğiş Papaz. (Kepez -Ky.)
kehan Mısır tarlasına yapılan birinci çapa. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kehan etmek Tarla, bahçe ve bostandaki yabancı otları ayıklamak. (-Kr. ve köyleri)
kehel İşten kaçan, tembel. (*Gediz -Kü.; -Çr.)

kehet Bitmiş, eksilmiş, tükenmiş. (-Vn.)
kehildemek [-> kehilemek]
kehilemek [kehildemek, kehil kehil solumak] Çok yorularak güç soluk almak. (Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.)
[kehildemek] : (-Yz.)
[kehil kehil solumak] : (-Çr.)
kehil kehil Soluk soluğa. (*Bünyan -Ky.)
kehil kehil solumak [-> kehilemek]
kehle Bit : *Kehlesi kanlanmak*. (Tah-tacı -Isp.; Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kehlemek Kıyı, köşe yapmak : *Ağacı kehledim, muntazam bir direk oldu*. (-Çr.)
kek Çelme. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
keke Efe. (-Dy.)
kekeç Kekeme. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; -Ml.)
kekenek Atmacaya benzeyen bir çeşit kuş, kerkenez. (*Kula -Mn.)
keki İç giysisi. (-Çr.)
kekiç Küçük çekic. (Bertiz -Mr.)
kekil Alna dökülen kısa saç. (Çitli *Mecitözü, -Çr.; -Gaz.; -Yz.; -Krş.; *Silifke -İç.)
kekit Kekik. (Aşağı Yaylabel -Isp.)
kekitmek Saptırmak, yönünü değiştirmek. (-Çr.; -Yz.)
keklikbalığı Bir çeşit balık. (*Bodrum -Mğ.)
keklikganağı Bir çeşit bitki. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)
kekmek (I) Sürtüşmek. (*Kula -Mn.)
kekmek (II) 1. Gaga. (Haruniye -Ada.) 2. Gagalamak. (-Gaz.; *Antakya çevresi -Hat.)
kekmek (III) Sapmak, yön değiştirmek. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

kekre 1. Buruk (tat için). (*Kula -Mn.) 2. Ekşi. (Mulumu *Ermenek -Kn.)
kek vermek Çelme takmak : *Güreşte kek verilir mi?* (Çitli *Mecitözü -Çr.)
kelata Yaramazlık, söz dinlemezlik için. (-Çr.)
kelbaş Sarı zambak. (Gölkonak *Şar-kikaraağaç -Isp.)
kelbetin Kerpeten. (-Çr.)
kel camuş Erkek manda. (-Vn.)
kele (I) Ayol, yahu anlamında ünlem (çoğunlukla kadınlar kullanılır). (-Gaz.; -Yz.; Kızilem *Sarıoğlan -Ky.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
kele (II) İyi, değerli. (*Eşme -Uş.)
kelebce [-> kelepce]
kelecoş Doğranmış ekmeğin üstüne suda ezilmiş tarhana ve tereyağda kızarmış soğan dökülerek yapılan bir çeşit yemek. (-Kr. ve köyleri)
kelef Yün ya da pamuk iplik çilesi. (Kerkük)
kelefçe İplik sarmakta kullanılan aygıt. (Kerkük)
kelek (I) Düzen, al. (-Kr.)
kelek (II) Tüysüz genç, eşcinsel. (-Çr.)
kelem Lahana. (-Af.; *Çıldır -Kr.)
kelemne Bir yıl sürülmemiş tarla. (-Es.)
kele öküz Damızlık, iyi cins öküz. (*Eşme -Uş.)
kelep 1. Bürümçük çilesi. (Kemaller, Bulgaristan) 2. Yün çilesi. (-Uş.)
kelepce [kelebce] Çoban köpeğinin boynuna takılan mahmuzlu demir halka. (Göçet *Ünye -Or.)
[kelebce] : (Göçet *Ünye -Or.)
kelepir (I) İki kulplu sepet. (Kavak *Yeşilova -Brd.)

kelepir (II) Ufak tefek (eşya için). (Körküler *Yalvaç -Isp.)
kelepir (III) Yağma, kapış kapış : *Kelepir mi var sandın?* (Afşar *Pınarbaşı -Ky.)
keleplemek İpliği çile yapmak. (*Merzifon -Ama.)
keler Kertenkele. (*Kula -Mn.)
kelermek Karşı gelmek. (-Çr.)
keleste Kereste. (-Sm.; -Yz.)
keleş 1. Bodur. (Kavak *Yeşilova -Brd.) 2. Cılız. (Kavak *Yeşilova -Brd.)
kelete (I) 1. Önemsiz nesne, ufak tefek. (-Çr.) 2. Küçük parça, artık : *Bu kumaş kelete kalmıştı, çocuğa yaptım*. (-Çr.; *Ünye -Or.) 3. Önemsiz söz. (-Çr.)
kelete (II) [kerete] Ayakkabı çekeceği. (-Çr.)
[kerete] : (Kerkük)
kelete (III) Küçük çuval. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
keleter Duvara asılan küçük kaşık sepeti. (-Çr.)
keletir Küfe. (Pınarlıbelen *Bodrum, *Milas, *Fethiye -Mğ.)
keleve İplik çilesi. (-Kn.)
kelez (I) Düşkün, zayıf. (-Ks. ve çevresi)
kelez (II) Gelişmemiş, kurumuş ekin. (Ulukışla *Bor -Ng.)
kelezidmek Yormak, hırpalamak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
kelezimek Güçten düşmek. (Kavak *Yeşilova -Brd.)
kelezleşmek Düşkünleşmek. (-Ks. ve çevresi)
keli (I) Yurt. (*Antakya -Hat.)
keli (II) Tarla sınırı. (-Krş. ve çevresi)

kelif Çardak, yazın çalidan yapılan küçük barmak. (*Sütçüler -Isp.; *Gümüşhacıköy, *Merzifon -Ama.; Tahanlı *Mersin -İç.)
keligi çöplüğe atılmak Sevgisi azalmak. (-Çr.)
kelik 1. Ayakkabı. (-Af.; *Bünyan -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
 2. Çocuk patiği. (-Ml.) 3. Terlik. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
kelikmek Alınmak, kızmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kelkepe Herşeye burnunu sokan, karışan kimse. (-Ks. ve çevresi)
kelle (I) Sirkeli paça: *Kelleyi çok severim.* (-Çr.)
kelle (II) Kere, kez. (-Yz.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
kellecuş Eskiden yapılan bir çeşit yemek. (-Çr.)
kelle mi çok ciğer mi Kılı kırk yaran, ince hesaplı. (Körküler *Yalvaç -Isp.)
keltavuk Hindi. (-İst.)
keltek (I) 1. Saçları dökük, başı yağlı, kirli. (-Çr.) 2. Kirli, yağlı (fes, şapka vb. için). (-Çr.)
keltek (II) Davranışları beğenilmeyen, değersiz (kadın, çocuk için). (Küt-küt *Şebinkarahisar -Gr.)
kelter Sele, sepet. (-Af.; *Eşme -Uş.)
kelü Kilo. (Şenoba *Uludere -Hak.)
kelyâr Yarım metre boyunda, tadı ekşimsi bir çeşit hıyar (genellikle Kerkük'te yetişir). (Kerkük, Irak)
kem Bağlam için kullanılan, ottan yapılan ip. (-Kr. ve köyleri)
kemçi Koyun ve keçilere kızgın demirle yapılan damga. (-Kn.)
kemçik 1. Sıska, cılız (kimse). (-Uş.; -Ky.) 2. İnce yüzlü, çirkin (kimse). (-Çr.; -Yz.) 3. Ağzı eğri (kimse):

Kemçiğin biri. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 4. Burnu basık (kimse). (-Mr.)

kemçilmek Zayıflamak, incelmek. (Emirler *Sorgun, -Yz.)

kemçük Çenesi çökük, burnu ile çenesi birbirine yakın kimse. (-To. ve köyleri)

keme Fare. (Aşağı Yaylabel -Isp.)

kemet Hayvan yakalamaya yarayan uzun ip, kement. (-Çr.)

kemikçil Aşık oyununa tutkun çocuk. (-Çr.)

kemikmek Kin duymak. (Küt-küt *Şebinkarahisar -Gr.)

kemirtlek Kıkırdak. (-Mr.)

kemiş Bakır süzgeç, kevgir. (*Hekimhan -Ml.)

kemre 1. Burunda kurumuş sümük. (-Çr.) 2. Saç kepeği. (*Antakya -Hat.) 3. Gübre. (-To. ve köyleri; *Merzifon -Ama.)

kemrişmek Hayvanlar birbirinin boy-nunu ısıarak kaşınmak. (-Çr.)

kemsik Sığır vb. hayvanların önünde kalan yiyecek artıkları. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kén [kënt] Kin. (-Yz.; -Kr. ve köyleri) [kënt]: (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

kenamak Kmamak. (-Tr. ve çevresi)
kendi Eski evlerde tahıl ve kimi gereçler konulan, tandıra benzer çamur fıçı. (Kerkük)

kendigelme Ekmeden, kendi kendine, doğal olarak biten: *Bizim kendigelmeden 100 teneke buğday çıktı.* (Bayburt *Selim -Kr.)

kendimelik Bencillik: *Kendimelik yapma.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kendir İp. (-Gaz.; Kerkük)

kenef Ayakyolu, hela. (Af.; -Gaz.)
kenek Oyunda verilen peşin sayı, avans. (*Alanya -Ant.)

kenet Çoban köpeğinin boynuna takılan mahmuzlu demir kalka. (Doğan *Perşembe -Or.)

kenger Yabanıl enginar. (Kerkük)

kengi Romatizma. (Gilindere *Gülner -İç.)

keñirtlek Kıkırdak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kenne [keenne] Sanki. (Gezende *Gülner -İç.)

[keenne]: (Gezende *Gülner -İç.)

ként [→ kén]

kepcik [kevcik] Kaşık. (Şenoba *Uludere -Hak.)

[kevcik]: (Şenoba *Uludere -Hak.)

kepe Solungaçlı, kuyruklu kurbağa yavrusu. (-Or.)

kepcir [kopçur -2] Kapıp kaçıcı: *Ne kepcir herif ya.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[kopçur -2]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kepek (I) 1. Yiyecek, rızık. (-Çr.) 2. Pirinç unu. (Kerkük)

kepek (II) Toz gibi yağın kar. (Kerkük)

kepek (III) Demir yaylı tahta kapak, kepenk. (-Çr.)

kepemek Kapamak. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

kepen Ense. (Kerkük)

kepenek Çobanların giydiği yünlü, yarım kollu yağmurluk. (*Bünyan -Ky.; Kerkük)

kepermek (I) Yumuşamak, gevşemek: *Elmalar bekletilirse keperir.* (-Çr.; -Nğ.)

kepermek (II) Yorulmak, güçsüz kalmak. (-Çr.)

kepertmek (I) 1. Dövmek. (Körküler *Yalvaç -Isp.) 2. Öldürmek, gebertmek. (Körküler *Yalvaç -Isp.) 3. Yormak, güçten düşürmek. (-Çr.)

kepertmek (II) Meyveleri saklayıp bekleterek yumuşamasına neden olmak. (-Çr.)

kepez (I) Küçük çalılık, fundalık. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kepez (II) Kümes hayvanları ya da kuşlardaki ibik. (*Bünyan -Ky.; Bozdoğan, Kesmeburun, *Osmaniye -Ada.)

kepi (I) Demir çivi. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

kepi (II) 1. Yumuşak, dayanıklı deri parçası. (-Çr.) 2. Hamurun üstünde kuruyarak oluşan kabuk. (-Çr.)

kepiç El değirmenlerinde taşların arasına konarak bulgurun ince ya da kalın olmasını sağlayan, tabaklanmış deri parçası. (-Çr.)

kepi kesmek Çok üşümek. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

kepişmek [kepişmek] Hamur çok durmaktan yüzü deri gibi kabuk tutmak: *Hamur dura dura kepişlendi, çabuk olun da ekmeği yazup bitirelim.* (-Çr.)

[kepişmek]: (-Çr.)

kepişmek [→ kepişmek]

kepir 1. Kırac toprak. (*Kula -Mn.)

2. Taşlı yer. (-Ml.; *Bünyan -Ky.)
kepiş Üreme organı (kadın için). (Tahtacı -Isp.)

kepkepi Küçük çivi. (-Mr. ve çevresi)

kepleme Çerezden dövülerek elde edilen un (şeker, badem, leblebi, ceviz vb.). (Kerkük)

keplemeğ Dövmüş çerez unundan avuç avuç yemek. (Kerkük)

kepmek 1. Çökmek : *Ev kepti.* (Ekinözü *Elbistan -Mr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Batmak, yenilmek. (-Ada.)

keprem (I) Eskimiş, yıkılmaya yüz tutmuş : *Cengiz'gilin evi amma keprem ha!* (-Uş.)

keprem (II) 1. Acınacak durumda (kimse). (-Uş.) 2. Zayıf, cılız (kimse). (-Uş.; *Kula -Mn.) 3. Değersiz. (*Kula -Mn.)

keprem (III) Pislikten deri üstünde biriken kir. (Kerkük)

keptirmek Oyunda yenmek, batmasma neden olmak. (-Ada.)

ker (I) Sürme (göz boyası). (-Çr.)

ker (II) Yaraya sürülen, yanmış bağ çubuğundan elde edilen yağ : *Ellerimi küllü su aldı, biraz çubuk yak da kerini yarama çalverem.* (-Çr.)

kerana Tuğla, kiremit yapılan yer. (Çakrak *Mecitözü -Çr.)

kerât Aşağılık, iğrenç (kimse). (-Çr.)

kerç 1. Ters, zıt. (Tahtacı -İsp.; -Yz.; *Silifke -İç.) 2. Alay, üstü kapalı, dokundurucu söz : *Şu lafi kercine söyleme hele.* (Kızılhamza *Ortaköy, -Çr.; -Gaz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Silifke -İç.)

kerç etmek [kerçlenmek] 1. Övünmek, nispet yapmak. (-Çr.)

[kerçlenmek] : (-Çr.)
2. Tersini yapmak, zıddına gitmek. (-Yz.)

kerçlenmek [→ kerç etmek -1]

kerdi Bağ ve bahçelerdeki evlek bölmeleri. (Ulukışla *Bor -Ng.)

kere [→ kereyağı]

kerek Davarlara takılan çan. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)

kerelmek Kurumlanmak, kasılmak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

keremet Başsağlığı. (*Antakya -Hat.)

kerenti Tırpan. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.; -Kr.)

kereperg Kuru gürültü. (-Dy.)

kerer Toprak kazılarak yapılan davar ağılı. (*Bünyan -Ky.)

kerete [→ kelete (II)]

kerevezlenmek Üstünlüğünü göstermek, kendini beğendirmek : *Horoz tavuğa kerevezlendi.* (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

kereyağı [kere] Tereyağı. (*Çıldır, *Arpaçay -Kr.)

[kere] : (Kerkük)

kerh olmak 1. Sertleşmek : *Testiyi güneşe bırakma kerh olur.* (Kerkük)

2. Kısılmak (ses için). (Kerkük)

kerif Kirli, pis (su için). (*Reşadiye -To.)

kêrik (I) [→ kirik (II)]

kerik (II) [kerrik] Keçeden yapılmış ceket. (Taze, Hurma, Kerkük)

[kerrik] : (Kerkük)

keripsinmek Kaçınmak. (-Ks. ve çevresi)

keriz Su yolu, ark. (-Gaz.; Kerkük)

kerkenmek [kerkinmek] Sapık amaçla birinin arkasına değmek, sürtünmek. (Kerkük)

[kerkinmek] : (-Çr.; *Bünyan -Ky.)

kerkez Akbaba. (-Çr.)

kerki Ucu yassı balta, keser. (Kerkük)

kerkinmek [→ kerkenmek]

kerkus Yumurta, un, bulgur unundan yapılan bir çeşit yemek. (Karakaya -Ky.)

kerman Kale. (-Çr.)

kerme (I) Yara üstünde oluşan kabuk. (Kesirik -El.; -Ml.)

kerme (II) Kurumuş hayvan gübresi. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

kermelik Gübre biriktirilen yer. (-Krş. ve çevresi)

kerrik [→ kerik (II)]

kers 1. Yemlikte kalan kalın saman. (Ulukışla *Bor -Ng.) 2. Kuru diken ve otların dövülmesiyle elde edilen hayvan yemi. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kersek Kesek, kuruyarak, donarak sıkışmış toprak, kar parçası. (-Kr.)

kersen Toprak mangal. (Kurşun *Pasinler -Ezm.)

kerte Derece. (-Gaz.; Kemaller, Bulgaristan)

kertelmek Kurumlanarak oturmak. (Kesirik -El.)

kerteş Kertenkeleye benzeyen bir sürüngen. (Erkilet -Ky.)

kertinmek Sokulmak : *Kertinip durma, çekil.* (-Yz.)

kertiş kürtüş [kertük kürtük] Pürüzlü, girintili çıkıntılı. (-Çr.; -Yz.)

[kertük kürtük] : (Boğazcık *Perşembe -Or.)

kertme Nişan yapma. (Bertiz -Mr.)

kertmek (I) Abartmak, övmek : *O kadar kertme.* (Irak)

kertmek (II) Bayatlamak, sertleşmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kertük kürtük [→ kertiş kürtüş]

kervanaşı Kuru ekmek, yağ, soğanla yapılan, üstüne sumak dökülerek yenilen bir çeşit yemek. (Kerkük)
Kervankıran Sabah en erken görülen yıldız. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik, Yunanistan)

kes 1. Tanesi alınmış mısır koçanı. (Hayati *Erbaa -To.) 2. İri saman. (-Uş.; Kesirik -El.; -Ml.; *Gürün -Sv.)

kes düşmek Utanılacak duruma düşmek. (-Çr.)

kese Kısa (yol için). (-Kr. ve köyleri)

kesebiç Sözleşme, kontrat. (Kerkük)

kesecek [kesgi -1] 1. Meşin kesmekte kullanılan kunduracı aracı. (-Çr.)

2. Hamur kesmeye yarayan yassı demir araç. (-Çr.)

[kesgi -1] : (-Çr.)

kesegen 1. Domuz. (Bulanık -Mş.)

2. Danaburnu. (*Antakya -Hat.)

keseğen Kesici, keskin : *Pıçağım çok keseğendir.* (-Çr.)

kesek (I) Kalan, artan. (-To. ve köyleri)

kesek (II) [kessek (I) -2] Sıkışmış, kuru toprak parçası. (-Af.; Hamidiye *Keçiborlu -İsp.; -Ml.)

[kessek (I) -2] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kesemet Anlaşma, söz kesme. (Kerkük)

kesene 1. Vergi, haraç. (Tahtacı -İsp.)

2. Kesinti. (-Çr.)

keseneli Kesin belgelerle bağlanmış, yükümlülüğü üstlenmiş bulunan. (-Kn.)

keselemek Engel olmak. (-Çr.)

kesgi 1. [→ kesecek -2] 2. Arı kovanlarından bal almakta kullanılan bir ucu sivri, öteki ucu yassı, kaşığa benzer, bir metre uzunluğunda demir araç. (-Çr.)

kesib Ölçü : *Bu işin kesibini geçirdin.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kesik (I) 1. Köye yakın tarla. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.; *Kula -Mn.)

2. Hendek, ark : *Bağın etrafını kesikle çivirtirdim.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kesik (II) Hızlı yürüyemeyen, yorgun : *O atı sakın alma kesiktir.* (-Çr.)

kesik (III) Çökelek. (*Kula -Mn.)

kesilmeğ Kalmamak, vazgeçmemek : *Kesilip gelip giden, seni kimden sorayım.* (Kerkük)

kesilmek Şıra kaynadıktan sonra içinde bulunan pekmez toprağı dibe çökmek, durulmak : *Şire kesildi mi?* (-Çr.)

kesim (I) 1. Pazarlık, anlaşma. (-Kr.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Değer, eder. (-Kr.; -Çr.) 3. Ücret. (-Kr.)

kesim (II) Beden yapısı : *Kesimleri yiri bi uşak.* (Güneyce *İkizdere -Rz.)

kesim kesmek 1. Düğün, nişan için erkek ve kız aileleri anlaşmak. (-Kr. ve köyleri) 2. Pazarlıkta anlaşmak. (*Antakya -Hat.)

keskel Keskin, sivri uçlu : *Bana keskel bir taş bulsana.* (Bertiz -Mr.)

keskencelik 1. [->keskenek -1] 2. [->keskenek -2]

keskenek [keskencelik -1, 2] 1. Hız. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı-Ky.) [keskencelik -1]: (*Pınarbaşı-Ky.) 2. Dikkat : *Keskenemi geçirdi.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı-Ky.) [keskencelik -2]: (*Pınarbaşı-Ky.)

keskenmek Vurur gibi yapmak, vurmaya davranmak (el, sopa ile). (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

keslemek İş yarıda bırakmak, kesmek; *Orak biçerken herif kesledi.* (-Çr.)

keslik Saman, sap konulan yer. (-Çr.)

kesme Yaprakları dikensiz, pırnala benzeyen bir çeşit ağaç. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)

kesmece Kalın pestil. (Kesirik -El.; -Ml. ve çevresi)

kesmek Öykünmek. (Yenişar *Şarki-karaağaç -İsp.)

kesmenti Kesilmiş odun parçaları. (*Manyas -Ba.)

kesmik 1. İri saman. (Kemaller, Bulgaristan) 2. Dövülmüş ot. (*Bün-yan -Ky.) 3. Harmanda dövülen tahıl başakları arasındaki yabancı ot kırıntıları. (-Kr. ve köyleri)

kesmük (I) [kespara] İyi dövülmemiş, iri ve kimileri başaklı kalan tahıl sapları. (Hayati *Erbaa -To.; *Gürün -Sv.)

[kespara]: (*Bün-yan -Ky.)

kesmük (II) Meyvenin ortasındaki yenmeyen çekirdekli bölüm, eşeklek (elma, armut vb. için). (Hayati *Erbaa -To.)

kesmük (III) Sigara izmariti. (*Gürün -Sv.)

kesnik Kesilmiş süt. (-Ml.)

kespara [->kesmük (I)]

kessav Tandırın ateşini karıştırmak için kullanılan uzun demir. (Kerkük)

kessek (I) 1. Kerpiç. (Kerkük) 2.

[->kesek (II)]

kessek (II) Parça : *Bir kessek ekme ver.* (*Manavgat -Ant.)

kessik Bir çeşit kadın gömleği. (Ulu-kışla *Bor -Nğ.)

kestanekabağı Helvacıkabağı da denilen bir çeşit kabak. (-Sm.)

kestek (I) Kısa boylu (kimse için). (-Sv.; -Ky.; Bozdoğan, Kesme-burun *Osmaniye -Ada.)

kestek (II) 1. Kesilen ağacın toprakta kalan kökü. (-Çr.) 2. Bir metreden kısa kesilmiş odun. (Batioğuz, Kızıllamza *Ortaköy -Çr.)

kestek (III) Kerpiç. (Kerkük)

kesteklemek Parçalamak. (Kerkük)

kestekli Eli, ayağı, kolu kesilmiş, organı eksik kimse. (Kerkük)

kestel 1. Halı, kilim dokunan bükülmüş yün ip. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. İplik turası (dokuma tezgâhında hemen kullanılmak için hazırlanmış). (Teniste *Anamur -İç.)

kestir Yaman. (-Ml.)

kestirmek Pekmez şirasını kaydattıktan sonra durulmaya bırakmak. (-Çr.)

keş (I) Sert, kırıcı, güçlü (kimse). (Yavuz *Şavşat -Ar.)

keş (II) [keşem] 1. Kış için kurutulan yağsız, tuzsuz yoğurt yumruları. (Hayati *Erbaa -To.)

[keşem]: (Kerkük)

2. Yoğurt ve dövme buğdayla yapılan bir çeşit yemek. (*Reşadiye -To.)

keş (III) Ağzın yanlarında biriken kir : *Bırak canım ağzı keşlinin biri.* (-Çr.)

keşem [->keş (II) -1]

keşempe Bunaltma, sıkıştırma. (-Kn.)

keşermek Renk salmak. (-Çr.; -Gaz.; -Yz.)

keşertmek Öldürmek. (*Haruniye -Ada.)

keşgek [->keşkek -1]

keşi Yağsız, kuru peynir. (-Af.)

keşik Sıra, nöbet. (Hayati *Erbaa -To.; Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

keşir Havuç. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

keşkek [keşgek] 1. Dövülmüş buğday; yağ ve etten yapılan bir çeşit yemek. (-Uş.; -Af.; -Çr.; Kerkük, Kemaller, Bulgaristan)

[keşgek]: (Hayati *Erbaa -To.)

2. Kaynamış buğday. (-Uş.)

keşkém **keşkesi** Ne olurdu (dilek için). (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

keşkir Havlu. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

keşlenmek 1. Donmak, katılaşmak. (Yavuz, *Şavşat -Ar.) 2. Çok üşümek. (Yavuz *Şavşat -Ar.)

keşli Tınaz savrulduktan sonra ikinci kez dövülmesi gereken başaklı sap. (Vezirköy -Ar.)

keş oyunu İnsan biçimi verilerek kurutulmuş katı yoğurt. (-Çr.)

ket [get] Eskiden potin üstüne geçirilerek bağlanan, diz kapaktan topuğa kadar uzanan kösele tozluk. (-Çr.)

[get]: (-Çr.)

kete 1. Yumurta ve yağla yoğrulmuş hamurdan yapılarak özel kaplarda pişirilen bir çeşit börek. (-Çr.) 2. Kat kat yağlanmış yufkalardan yapılan, arasına iç denilen yiyecek konup katlandıktan sonra fırında ya da tandırda pişirilen bir çeşit çörek. (-Af.; -Kr. ve köyleri; -Yz.)

ketez 1. Arı kovanlarının parçalanmaması için geçirilen ince sac çember. (Tahtalı -İsp.) 2. Araba tekerleklerinin çevresine geçirilen demir çember. (*Bün-yan -Ky.)

ket vermek Engellemek. (*Kula -Mn.)

kevan Evi, düğünü, çağırılırları ağırlayan, yöneten kadın. (Tavuk, Kerkük)

kevcik [->kepcik]

kevek [kevik (II)] Yumuşak, yağni, çabuk kırılan (taş vb. için). (Afşar *Pınarbaşı, Karakaya -Ky.)

[kevik (II)]: (-Yz.)

kever Soğanın yeşil yapraklarına benzer, etle birlikte yeniden bir çeşit ot. (Kerkük)

kevgür [kevkî -1] Sukabağından yapılan kap. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
[kevkî -1] : (Tahanlı -İç.)
kevik (I) [kevsik, kevzer -2] Kalburda kalan iri saman ve başak taneleri. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
[kevsik] : (Tahanlı -İç.)
[kevzer -2] : (Kerkük)
kevik (II) [-> kevek]
kevik (III) Aşırma, çalma. (*Bünyan -Ky.)
keviklenmek 1. Güvenmek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Sevinmek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
keviklik Ot, saman vb. yemlerin konulduğu yer, samanlık. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
kevkî 1. [-> kevgür] 2. Kepçe. (-Mr.) 3. Küçük sahan. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
Kevrangıran Akşam ilk doğan yıldız. (Sayağı *Silifke -İç.)
kevsik [-> kevik (I)]
kevsil Sıkılmış üzüm posası. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
kevzer 1. Elenen kirecin iri parçaları. (Kerkük) 2. [-> kevik (I)]
kevzi (I) Bitki ve ağaçlara dadanan yeşil, küçük böcek. (*Bünyan -Ky.)
kevzi (II) Bir sap üstünde iki erik, çatal erik. (Hayatî *Erbaa -To.)
keyfeni [-> keyveni -2]
keyfine 1. Boşver, aldırma. (*Çerkeş ve köyleri -Çr.; -Yz.) 2. Ne olursa olsun. (*Çerkeş ve köyleri -Çr.)
keygi Giysi. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
keyir Başka. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
keyiş Papaz. (-Yz.)
keykenek Başlıklı bir çeşit yağmurluk. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
keyli 1. Başka. (*Çerkeş -Çr.) 2. Sonra. (*Çerkeş -Çr.)

keysi Giysi, iç giysisi. (*Dikili -İz.)
keyvan Yıldız. (*Kula -Mn.)
keyvanı Çok yaşlı kadın. (-Or.)
keyveni [keyfeni] 1. Ekmek yapan kimse. (-Vn.) 2. Düğün yemeği yapan kimse, aşçı (genellikle kadının için). (Zarabat *Şiran -Gm.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[keyfeni] : (*Bünyan -Ky.)
kezi Bürümek. (*Antakya -Hat.)
kezlemek Doğrultmak, nişan almak : *Tüfeğimle kezledim de vurdum.* (Hayatî *Erbaa -To.; -Ed.)
kıbal 1. Biçim (giyim kuşam, görünüş için). (-Çr.) 2. Benzer : *Şu adamın kıbalı.* (Afşar *Pınarbaşı -Ky.) 3. Durum, tarz, yol. (*Bünyan -Ky.)
kıbılık Yaramaz. (Fariske *Ermenek -Kn.)
kıbrız [-> kırbız]
kıcı Toz gibi ince dolu. (*Antakya -Hat.)
kıcık Boğazda yanma, gıcık. (-Çr.)
kıcıklanmak Kimi cisimlerin sürtünmesinden çıkan sestene tedirgin olmak, gıcıklanmak : *Yapma, dişlerim kıcıklanıyor.* (-Kr. ve köyleri)
kıcılama Gıcırdatmak. (-Çr.)
kıcındırmak Pişman etmek. (-Çr.)
kıcırı kıcırı Acımaksızın. (Tahtacı -İsp.)
kıdırli Semiz, şişman : *Olan amma da kıdırli karı ha!* (-Çr.)
kıcıt etmek Kışkırtmak. (-Çr.)
kıç 1. Bacağın dizkapaktan aşağı bölümü. (-Çr.) 2. Ayak. (-Vn.; -Ml.; -Gaz.; -Yz.; *Bünyan -Ky.) 3. Bacağın uyluk bölümü. (Poyraz *Çal -Dz.) 4. Arka. (-Mr.)
kıçayak Bir çeşit ayakkabı kalıbı (ayakkabıcılıkta) : *Yemenilerini kı-*

çayak kesersem senin ayağına eyi gelir. (-Çr.)
kıçkırmak Şölen vermek : *Halit Hoca daha ne vakit bir kıçkıracaksın?* (-Çr.)
kıdırlama Gıcıklatmak. (*Bünyan -Ky.)
kıdık (I) Çene altı, gerdan. (-Kr. ve köyleri)
kıdık (II) Küçük yumurta sepeti. (Eze, -To.)
kıdıklama Kaşımak. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
kıdıklanmak Gıcıklanmak. (-Kr.)
kıdılparmak Küçükparmak. (-Kr. ve köyleri)
kıdım Taksit. (-Kn.)
kıduman Zamanından önce doğan (insan ya da hayvan için). (-Çr.)
kıdımek Çok az, çok küçük. (-Kn.)
kıdım kıdım 1. Az az, küçük küçük : *Benim kız yemeği de kıdım kıdım yer.* (-Kr.; -Çr.; -Mr.; -Gaz.) 2. Ağır ağır. (-Mr.)
kıdış Koyun ve keçi kellelerinin kulaklarını çiğken yiyen kimse : *Kıdışa kelle üttüren kulaklarını bulamaz.* (-Çr.)
kıdık Keçi yavrusu. (Beyelması *Ağın -El.)
kıfıl Kurutulmuş labada çiçeği. (-Çr.)
kıfı tutmak İsteklenmek, canlanmak. (-Çr.)
kıf kıl eğilmek Meyvenin çokluğundan dallar sarmak, eğilmek. (-Çr.)
kığı [kıygıdı, kıygıy, kıykıy] Çalgı. (-Çr.)
[kıygıdı] : (-Çr.)
[kıygıy] : (-Çr.)
[kıykıy] : (-Çr.)

kığılcım gibi [kıvılcım gibi] Sürekli ve tez : *Kığılcım gibi kapı çalıyor-sun.* (-Çr.)
[kıvılcım gibi] : (-Çr.)
kığıl kığıl etmek Yaltaklık etmek, el oğuşturmak. (-Çr.)
kığırmak Çağırmak, yollamak. (-Çr.)
kığırsak [kıvrırsak -1, 2] 1. Buruşmuş. (-Çr.)
[kıvrırsak -1] : (-Çr.)
2. Ondüleli, kıvrılmış (saç için). (-Çr.)
[kıvrırsak -2] : (-Çr.)
kığış [kığıştı] 1. Yaprakları üstünde kurumuş ağaç dalları. (-Çr.)
2. Kuruyan dalların yel estikçe çıkardığı ses için. (-Çr.)
[kığıştı] : (-Çr.)
kığışdamak [-> kığışlamak]
kığış kığış [-> kağış kağış]
kığışlamak [kığışdamak] Yel estikçe kuru yapraklar sürtünerek ses çıkarmak, hışırdamak. (-Çr.)
[kığışdamak] : (-Çr.)
kığıştak Ucuna birkaç halka takılmış, eşek sürmekte kullanılan kısa değnek. (-Çr.)
kığıştı [-> kığış -2]
kıkirik Kıkırdak. (-Kr.)
kık kık kıkak Keklik ötüşü için. (-Çr.)
kıl Keçi kılı. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
kılağı [kılav (I)] Süs, boya, cila. (-Çr.)
[kılav (I)] : (-Çr.)
kılağlanmak [kılavlanmak] Süslenmek, boyanmak : *Şimdiki kızlar kılağlanıp çarşıya çıkıyorlar.* (-Çr.)
[kılavlanmak] : (-Çr.)
kılama Budandıktan sonra kurumuş asma dalı. (Mustafakemalpaşe *Ürgüp -Nş.)
kılama Süpürgeotu. (Karapınar -Kn.)

kılan [kılanı] Tüyü bozulmuş, kılı
çoğalmış tiftik keçi. (-Çr.)
[kılanı] : (-Çr.)
kılanı [-> kılan]
kılaptan Süslü, giyimli kuşamlı. (-Çr.)
kılav (I) [-> kılağı]
kılav (II) Keskin. (-Kr.)
kılavlamak Bilemek, keskinleştirmek.
(-Kr.)
kılavlanmak [-> kılağlanmak]
kılbaşı Parmakta çıkan bir çeşit çiban.
(-Ml.)
kılcar Kıldan dokunmuş çoban yağ-
murluğu. (Teniste *Anamur -İç.)
kıldır Çok konuşan. (Uğurlu *Erme-
nek -Kn.)
kıldırak 1. Çan. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
2. Küçük zil, çingirak. (Ulukışla
*Bor -Nğ.)
kıldırdamak Yaltaklanmak. (-Çr.)
kıldır kıldır Yaltaklanarak. (-Çr.)
kıldırılanmak [-> kındıllanmak]
kıldır mıldır Yuvarlana yuvarlana.
(-Kr.)
kıldık Koyun, keçi dışkısı. (Beyelması
*Ağın -El.)
kıl duzağı At kılından yapılan kuş
tuzağı. (-Kr. ve köyleri)
kılıç Saban okunu sabana bağlayan
ağaç : *Sabanın derinliği kılıçla ayar
edilir.* (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)
kılıçarı Peteğini sepetin uzunlamasına
yapan arı. (-Çr.)
kılıçarpa Hayvanlara yedirilen sivri,
uzunca bir çeşit arpa. (Eze, Es-
tiğin -To.)
kılık (I) Resim, fotoğraf : *Bugün
kılıklıya gittim, kılığımı çekti.*
(-Çr.)
kılık (II) Üniforma. (-Kr.)
kılıkcı Fotoğrafçı. (-Çr.; Patlangıç
*Fethiye -Mğ.)

kılınç Köprü gözü. (*Antakya -Hat.)
kılınçotu Kurutularak toz durumuna
getirildikten sonra yaralara ekilen
bir çeşit ot (genellikle sünnetçiler
kullanır). (*Antakya -Hat.)
kılkırdamak Çalışmak, iş yapmak.
(-Ks. ve çevresi)
kılkuyruk (I) 1. Zayıf, güçsüz. (Eze,
-To.; -Kr. ve köyleri) 2. Korkak.
(Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.) 3.
Düzenci, yalancı. (-Çr.; Pınarl-
belen *Bodrum -Mğ.)
kıllama Özentisi. (-Mr.)
kıllamak [-> kındıllamak]
killet Azlık, yokluk. (-Çr.)
kıncık 1. İnce. (-Uş.) 2. Dal parçası.
(-Uş.)
kıncıtmak Elde olmayarak yarı yer-
den koparmak (bir nesneyi). (Kö-
sektas *Hacıbektaş -Nş.)
kımlıdak (I) Sinema. (*Beyşehir, *Sey-
dişehir -Kn.)
kımlıdak (II) Ağır, yavaş iş yapan
kimse. (-Çr.)
kımlı kımıl kımıldamak İşi ağır, yavaş
yapmak. (-Çr.)
kımlı Gözünü sürekli açıp kapayan
kimse. (-Ml.)
kımız Yazın çobanların ısıttıkları taşı
batırarak koyulaştırdıkları süt.
(*Bünyan -Ky.)
kımkım Konuşması iyi anlaşılmayan
kimse. (-Çr.)
kım kım etmek Sözü anlaşılmayacak
biçimde söylemek. (-Çr.)
kımacık [-> kınık (II)]
kınalı Kırmızı, al. (-Krs. ve çevresi)
kınalıparmak Havuç. (*Beyşehir,
*Seydişehir -Kn.)
kıncıfır Naz, cilve. (-Çr.; *Kilis -Gaz.)
kıncıflı Cilveli. (-Mr.)

kıncımak [gıncımak] Yumuşak nesne
iki sert cisim arasında ezilmek,
patlamak : *Bisikletin iç lastiği
kıncıdı.* (-Kr.)
[gıncımak] : (-Kr.)
kıncırac Salıncak. (Gölkonak *Şarki-
karaağaç -İsp.)
kıncıtmak Ezmek, örselemek. (-Kr.)
kıncıfırlanmak Nazlanmak, cilve yap-
mak. (*Antakya -Hat.)
kıncola Çok küçük. (-Vn.)
kındıllamak [kıllamak] Yuvarlamak.
(-Kr. ve köyleri)
[kıllamak] : (-Kr. ve köyleri)
kındıllanmak [gındıllanmak, kındır-
lanmak] Yuvarlanmak. (-Kr. ve
köyleri)
[gındıllanmak] : (-Kr. ve köyleri)
[kındırlamak] : (Beyelması *Ağın
-El.)
kındım Düşkün. (Muzvadi *Ermenek
-Kn.)
kındımcı Çalgıcı. (*Çerkeş -Çr.)
kındıra 1. Bir çeşit saz bitkisi. (Pınar-
lbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Sulu
yerlerde biten ince, uzun, sert
yapraklı bir çeşit çayır. (*Bünyan
-Ky.)
kındırıbuğday Yeğlenen bir çeşit buğ-
day. (-Çr.)
kındırık [-> kınık (II)]
kındık Bulgur köftesi. (Kesirik -El.)
kıncıraç Tahterevallı. (*Antakya -Hat.)
kıncılı Soluk alırken boğazından ses
çıkan. (-Çr.)
kınık (I) [-> kanık]
kınık (II) [kımacık, kındırık, kıpık,
kıvındırık, kıyık (III)] Aralık, az
açık. (Boyalık, *Ermenek -Kn.;
*Antakya -Hat.)
[kımacık] : (-Ks. ve çevresi)
[kındırık] : (-Kn.; *Silifke -İç.)

[kıpık] : (-Çr.)
[kıvındırık] : (-Yz.)
[kıyık (III)] : (-Çr.)
kınıkımak [-> kınıkısmak]
kınıkısmak [kınıkımak] Kanmak, doy-
mak, alışmak. (-Çr.)
[kınıkımak] : (-Çr.)
kınıktırmak Bıktırmak. (Afşar, Paza-
rören *Pınarbaşı -Ky.)
kınlık [-> kınık]
kınnık [kınlık] Kama, bıçak vb. gereç-
lere kın yapmak için hazırlanan
ağaç, meşin. (-Çr.)
[kınlık] : (-Çr.)
kıncıçağı Efelerin yanlarında ya da
kuşaklarında taşıdıkları kın içinde-
ki sivri uçlu, küçük bıçak. (-Çr.)
kıntıma (I) Hayvanın ilkbahar yayı-
lımı : *Bu at kıntımayı almış.* (Kö-
sektas *Hacıbektaş -Nş.)
kıntıma (II) Kıtık, azlık. (-Çr.)
kıntış (I) Titiz, kuşku. (*Kula -Mn.)
kıntış (II) 1. Süslü, gösterişli. (Ulubey
-Uş.) 2. Oynak, havalı. (-Ay. ve
çevresi)
kıncıtmak 1. Ereği, amacı saptırmak.
(-Çr.) 2. Yalan söylemek. (-Çr.)
kıpık [-> kınık (II)]
kıncıtmak Aradığı kimseyi yakala-
mak, sıkıştırmak. (-Çr.)
kıncırdak Oynak, yerinde duramayan.
(*Kula -Mn.)
kıncırız Az gelirli, yoksul. (-Çr.)
kıncır sapır etmek Kımıldanıp durmak.
(Alatepe -Ay.)
kıncıtmak [kıncımak] Göz kapaklarını
az aralayarak bakmak. (-Çr.)
[kıncımak] : (-Çr.)
kıncımak [-> kıncıtmak]
kıncıra Su tulumu. (-Çr.)
kıncıra Eğri. (Kerkük)

kırağ [-> kırak]

kırak [gırak, kırağ, kırak] Kıyı : Kitabın kırağını yırttım. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[gırak] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[kırağ] : (Kerkük)

[kırak] : (*Antakya -Hat.)

kıralmak [-> kırarmak]

kıraltı [kırartı] Kırık, saçtaki aklık. (-Çr.; -Yz.)

[kırartı] : (-Çr.)

kıraltmak Ağartmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kıran (I) Çoluk çocuk. (-Çr.)

kıran (II) Büyük kaya. (Aşağı Yaylabel -Isp.)

kırandibi Tepenin en aşağı bölgesi, eteği. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

kırak [-> kırak]

kırıklık (I) Yokluk, kötülük (ilenç). (*Kula -Mn.)

kırıklık (II) Kalabalık, çokluk. (Tah-tacı -Isp.)

kıranta Yaşlı (çoğunlukla erkek için). (-Ml.; -Yz.)

kırmak [kırmak] Saç ağarmak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

[kırmak] : (-Yz.)

kırartı [-> kıraltı]

kıratsamak İstek, özlem duymak. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)

kırız [kırız] Ateşli hastalıklara em olarak kullanılan yüzü pürüzlü, morumsu al, keçiboynuzu çekirdeğine benzeyen bir çeşit boya madesi. (-Çr.)

[kırız] : (-Çr.)

kırıl 1. Küçük, sert taneli kar. (*Bünyan -Ky.) 2. Küçük dolu. (Kanyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

kırıl Şaşı. (Kerkük)

kırç Sivri, kesici bir nesnenin batarken çıkardığı ses için : Çivi kırç diye elime battı. (-Kr. ve köyleri)

kırça Biçilmiş buğday, arpa başağı. (Kerkük)

kırç etmek [karç etmek] Kapı açılırken ses çıkarmak. (-Çr.)

[karç etmek] : (-Çr.)

kırçı Çatı saçaklarını, ağaç dallarını saran buzlar. (-Çr.)

kırçmak Bir vuruşta biçmek. (*Bünyan -Ky.)

kırço Saçı, sakalı ağarmaya başlamış kimse. (-Çr.)

kırdım kırdım Tek ayak üstünde koşma biçimi. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

kırdır [gırdır, kırdış] Kaşsız, kirpiksiz kimse : Kırdır herif. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[gırdır] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[kırdış] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kırdırmak Göbek atarak oynamak. (-Çr.)

kırdış [-> kırdır]

kırfacan Acımacak, utanılacak durum. (-Mr.; -Yz.; *Bünyan -Ky.)

kırfacan etmek (I) Utandırmak : Bu oğlanla nereye gidilse, insanı kırfacan eder. (-Yz.)

kırfacan etmek (II) [kır etmek -I] Koparmak, ezmek, dağıtmak. (-Mr.; -Yz.)

[kır etmek -I] : (-Çr.)

kır etmek 1. [-> kırfacan etmek (II)] 2. Hastalık, yatağa düşürmek. (-Çr.)

kırğı [gırğı] Küçük parça : Odunun kırğısı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[gırğı] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kırğın, kırğın (I) Öldürücü hastalık salgını. (-Çr.; -Kr. ve köyleri)

kırğın (II) Dağarcık satan kimse. (Kerkük)

kırı [kırık (I)] Eşek yavrusu, sığa. (Ulukışla *Bor -Nğ.; Gezende *Gülner -İç.; *Fethiye ve köyleri -Mğ.)

[kırık (I)] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

kırık (I) [-> kırı]

kırık (II) Kadınların evlilik dışı ilgi kurduğu erkek sevgili. (-Sv.; -Yz.; -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.)

kırık dökük [kırık kırtık] Ufak tefek (iş ve nesne için). (-Çr.)

[kırık kırtık] : (-Çr.)

kırık düzen Düzensiz. (-Çr.)

kırı kırı Eşek çağırma ünlemi. (Kozluca -Brd.)

kırık kırık Ağaç ve odun parçaları. (-Mr.)

kırık kırtık [-> kırık dökük]

kırıklı İçinde kırık parçaları olan nesne : En eyi pirinç diye aldım, yine kırıklı çıktı. (-Çr.)

kırıklık Çalılık vb. yerlerden açılmış tarla. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

kırık tutmak Kadın, erkekle töre ve yasa dışı cinsel ilişki kurmak. (-Kr. ve çevresi)

kırıntı (I) Çerez. (-Çr.; *Kaş ve çevresi -Ant.)

kırıntı (II) Süprüntü. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kırıstık Balmumundan yapılan ince mum. (Kesirik -El.)

kırışik Övünen kimse. (-Çr.; -Yz.)

kırısmak Güreşmek, tolaşmak. (Honaz, Kösten -Dz.; Bertiz -Mr.)

kırıstırmak Öküzleri yarıştırmak, sürüstürmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kırıkuğda Soğuğa dayanıklı, kılçiksiz bir çeşit buğday. (-Kr. ve köyleri)

kırımpir Cimri. (-Ml.)

kırkır [kırak] Geveze, çok konuşan kadın. (-Çr.)

[kırak] : (-Çr.)

kırkkat İşkembe. (-Ml.)

kırklık Koyun tüylerini kesmekte kullanılan makas. (Kepez -Çkl.; -Kr. ve köyleri; Ulukışla *Bor -Nğ.; *Beşşehir, *Şeydişehir -Kn.; Müşgebi *Bodrum -Mğ.)

kırkma kamaş Sulak yerlerde yetişen, boğumlu gövdesinden kaval yapılan bir çeşit kamaş. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)

kırak [-> kırkır]

kırılanmak Çok konuşmak, gevezelik etmek. (-Çr.)

kırılmak 1. Tedirgin edip kaçırmak. (*Manyas -Ba.) 2. Çok konuşturmak : Çekil, onu da kırılma. (-Çr.)

kırma (I) Bir çeşit av tüfeği. (-Çr.)

kırma (II) 1. Hayvanlara verilen arpa ezmesi. (-Kr.) 2. Un kepeği. (-Çr.)

kırma (III) Yollara döşemekte kullanılan gelişigüzel kırılmış taş. (-Kr. ve köyleri)

kırmandal Tütün yapraklarını sererek kurutmak için kazıklara gerilmiş paralel teller. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kırmaşmak Kılmak, yerinden oynamak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

kırımtik Unla karıştırılan üzüm suyunun güneşte kurutulmasıyla elde edilen yiyecek. (Beyelması *Ağın -El.)

kırna [gırna, kınaz] Sıska, hastalıktan sararmış kimse. (-Çr.)
[gırna] : (-Çr.)
[kınaz] : (-Çr.)
kırnap Urgan. (-Uş.)
kırnaşık Kıvrıkcık. (*Antakya -Hat.)
kırnavabı Kravat : *Kırnavabımı getir.* (Aşıkoğlu *Balâ -Ank.)
kırnava gelmek Dişi kedi çiftleşmek istemek. (-Kr.; -Çr.)
kırnaz [→ kırna]
kırpık Sürekli gözünü kırpan. (-Ml.)
kırpıntı Hali artıkları. (*Kula -Mn.)
kırpıtmak Kıyısından bir parça almak. (-Kr.)
kırr Eşek durdurma ünlemi. (*Kula -Mn.)
kırnan Veba. (Kerkük)
kırray Eşek çağırma ünlemi. (Kozluca -Brd.)
kırıklamak El ya da parmağıyla birinin kalçasına dokunmak. (-Çr.)
kırs olmak 1. Uzun süre hasta yatan kimse sinirli olmak, bağırıp çağırmak. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
 2. Uzun süre kapalı kalan hayvan dışarı çıkmak için tos vurmak. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
kırtık Yapırsız çalı. (Çamköy *Göhlisar -Brd.)
kırtıl Gelişmesi, büyümesi durmuş ağaç. (-Ml.)
kırtış 1. Yüz, surat : *Bunun kırtışı asık.* (Boyalık *Ermenek -Kn.)
 2. Çiçekbozuğu yüzü kimse. (-Çr.)
kırtik [kirtik -2] 1. Kırılıp ufalmış parça. (-Çr.)
[kirtik -2] : (-Çr.; -Gaz.)
 2. Az. (-Vn.; Kesirlik -El.) 3. Kurumuş (ekmek vb. için). (-Kr.)

kırtış Küçükbaş hayvanların kışın derilerinde oluşan koyu renk kir. (-Ml.)
kırt kırt Bıçakla kesilen nesnenin çıkardığı ses için. (-Çr.)
kırtlama Şekeri ağızda tutarak çay içme. (-Çr.)
kırtmıl [gırtmıl, kıtmır] Uyuz, sürekli kaşman : *Kırtmıl bir iti var.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[gırtmıl] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[kıtmır] : (-Yz.)
kısca Bulanık, kapalı (hava için). (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kısgıç [→ kısmır -1]
kısıq İki tarla arasındaki dar yol. (-İst.)
kısırik Pısırik. (-Mr.)
kıska 1. Arpacık soğanı. (Kesirik -El.; *Antakya -Hat.; -Yz.; Ulukışla *Bor -Nğ.) 2. Soğanın iç bölümü. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
kıskaç 1. Çamaşır mandalı. (*Antakya -Hat.) 2. Demircilerin kızgın demiri tutmakta kullandıkları bir araç. (-Kr.)
kıskı Alna bağlanan altınlı bağ. (-Çr.)
kıskıç (I) Kulağa kaçan böcek. (Kemaller, Bulgaristan)
kıskıç (II) Çiçeklere destek olarak konulan ağaç. (Kemaller, Bulgaristan)
kıskıs [→ kısmır -1]
kıskıslamak Kıskırtmak. (-Kr. ve köyleri; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kısmık [→ kısmır -1]
kısmır [kısgıç, kıskıs, kısmık, kısnık] 1. Cimri. (Yusufoğlu *Göhlisar -Brd.)
[kısgıç] : (-Or.)
[kıskıs] : (Ulukışla *Şiran -Gm.)

[kısmık] : (-Çr.; -Yz.; *Ürgüp -Nş.)
[kısnık] : (-Sv.; *Bünyan -Ky.)
 2. Kıskanç. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
kısmık [→ kısmır -1]
kıst Çıban kabuğu. (-Tr. ve köyleri)
kısta (I) Öykü, kıssa. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kısta (II) Tuzak : *Sana kısta gıcuklar.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kıstalamak Baskı yapmak, bunaltmak. (*Kilis -Gaz.)
kıstır Pantolon : *Yeni kıstırını sakla da bayramlarda giyersin.* (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
kıstırgeç Saç tokası. (-Mr.)
kıstırgeç Kıskanç gibi, açılır kapanır kuyruklu, küçük bir çeşit böcek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kışdoğusu Güneş batarken etkisinin en az olduğu yer (ortalama doğuya oranla 23 derecedir). (*Tercan -Ezc.)
kışe kışe Kümes hayvanlarını kovalama ünlemi. (-Kr. ve köyleri)
kışlak Kışı geçirecek yer. (*Kula -Mn.)
kıtlamak Kıtlaşmak. (Umurbey *Gemlik -Brs.)
kıtlık Taranması güç saç. (*Silifke -İç.)
kıtlı [kıtıl] Yatağın, yorganın iç astarı. (-Çr.)
[kıtıl] : (-Çr.)
kıtım kıtım Azar azar, parça parça. (-Kr. ve köyleri; -Gaz.)
kıtır Saçma sapan, yalan söz. (Kesirik -El.)
kıtır atmak Yalan söylemek. (Kesirik -El.)
kıtırarak Bir çeşit kalın patiska. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

kıtırık Sahanların çevresindeki çıkıntı. (Kesirik -El.)
kıtıl [→ kıtlı]
kıtmır (I) Cimri. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
kıtmır (II) Ufak tefek, cılız. (-Kr.)
kıtmır [→ kırtmıl]
kıttı Leblebi. (*Refahiye -Ezc.)
kıv (I) Kıvılcım. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kıv (II) Fırsat, koz. (*Bünyan -Ky.)
kıv (III) [→ kıvrak (I) -1]
kıvaşdamak Kimildamak. (*Bünyan -Ky.)
kıvıktırmak Gözünü korkutarak istediğini yaptırmak. (-Çr.)
kıvılcım gibi [→ kığılcım gibi]
kıvındırık [→ kısnık (II)]
kıvrşak 1. [→ kığırşak -1] 2. [→ kığırşak -2]
kıvış yavuş Ağız sulanmak için. (-Mr. ve çevresi)
kıvracık Kıvrır kıvrır. (-Ks. ve çevresi)
kıvrak Dayanıklı, sağlam. (-Kr. ve köyleri)
kıvrak (I) [kiv (III)] 1. Tez, ivedi. (-İst.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[kiv (III)] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 2. Çevik. (-Mr. ve çevresi; *Bünyan -Ky.)
kıvrak (II) Çok bükülmüş nesne (iplik, tel vb. için). (-Çr.)
kıvrak (III) Uzun etek. (-Af.)
kıvrak gömlek Çok bükülmüş iplikten dokunmuş dayanıklı kumaştan yapılan gömlek. (-Çr.)
kıvrım kıvrım Kıvrım kıvrım. (*Silifke -İç.)
kıvratma (I) Su musluğu. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

kıvratma (II) Bükülmüş iplikten dokunan bez. (-Çr.)

kıvrık (I) Kendini beğenmiş. (-Mr. ve çevresi)

kıvrık (II) [kıvrım (II)] Dönemeç : *Aha, yolun şu kıvrığına varınca sağa dönersin.* (-Çr.)

[kıvrım (II)] : (-Çr.)

kıvrım (I) Çörek. (-Uş.)

kıvrım (II) [-> kıvrık (II)]

kıvrınka Ağırlık ölçüleri (kg.'dan önce kullanılan). (-Kr.)

kıvrışık 1. Buruşuk. (*Bünyan -Ky.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

2. Kıvrıcık. (*Bünyan -Ky.)

kıvrışmak Birbirine karışmak, dolaşmak. (*Ürgüp -Nş.)

kıyak Güzel. (Körküler *Yalvaç -Isp.)

kıyak kıyak Tavuk sesi için. (-Çr.)

kıydırık [kıyğaç, kıyğışık, kıyğışık, kıykaç] Topal, bacağı eğri kimse. (-Çr.)

[kıyğaç] : (-Çr.)

[kıyğışık] : (-Çr.)

[kıyğışık] : (-Çr.)

[kıykaç] : (-Çr.)

kıydırmak Naz etmek, kendini pahalıya satmak. (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

kıygaşık [-> kıynaşık]

kıygıdı [-> kığı]

kıyğışık [-> kıydırık]

kıygy [-> kığı]

kıyğaç Eğri, çapraz : *Köye giden yol kıyğaç kesilmiş.* (Kerkük, Irak)

kıy Çit. (-Ks. ve çevresi)

kıy Koyun, keçi pisliği. (Kerkük)

kıyık (I) 1. Çuvaldız. (*Antakya ve çevresi -Hat.; Haruniye -Ada.)

2. İğne. (*Elbistan, *Afşin -Mr.)

kıyık (II) [kıymıcık, kıynık] Odun, ağaç vb. nin küçük, sivri parçaları, kıymık. (*Silifke -İç.)

[kıymıcık] : (-Çr.)

[kıynık] : (Lefkoşe, Kıbrıs)

kıyık (III) [-> kınık (II)]

kıyık etmek [kıyıklatmak] Az açmak, aralık bırakmak. (-Çr.)

[kıyıklatmak] : (-Çr.)

kıyıklatmak [-> kıyık etmek]

kıyılalık Ara, boşluk : *Tabanla tavan kıyılalık iki metre geliyor.* (-Bo.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıymısız Cimri. (Göre -Nş.; *Mucur -Krş.)

kıyrat kıyrat Oranlayarak, ölçülü olarak. (-Çr.)

kıyyığ Koyun, keçi, deve dışkısı. (Kerkük)

kızak Tez kızan. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)

kızan Çocuk. (-Uş.; *Bünyan -Ky.; Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

kızan olmak Dişi kedi, köpek çiftleşmek istemek. (*Bünyan -Ky.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıyım Kadınların birbirlerini çağırma ünlü. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

kızıkıvrım Kuluçka tavuğun yumurtaları üstüne gereği kadar oturmaması nedeniyle yumurtadan çıkamayıp ölen civciv. (*Bünyan -Ky.)

kızıkulak Bir çeşit balık, çipura. (*Bodrum -Mğ.)

kızıkurt At ve eşeklerin makatları ya da kalın bağırsaklarına yerleşerek kan emen kırmızı kurt. (*Bünyan -Ky.)

kızıyel Kimi yiyecekler nedeniyle karnın sağ yanında duyulan gaz sancısı. (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

kızınmak (I) Kısananmak. (-To. ve köyleri)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kızınmak (II) Isınmak. (*Emirdağ, -Af; Kızılın *Sarıoğlu -Ky.; *Mucur -Krş.; Ulukışla *Bor -Nğ.; -Gaz.)

kilitpöri [→ kilitperi]

kilkit [kirkit (I) -3] Halıcılıkta kullanılan bir çeşit tarak. (-Çr.)

[kirkit (I) -3] : (-Çr.)

kiloz Tüyleri dökülmüş tavuk. (-Çr.)

kilte Toka. (*Bünyan -Ky.)

kiltten Eklem yeri. (*Silifke -İç.)

kinar Kıyı. (Kesirik -El.)

kindirek Yufka açmakta kullanılan araç. (-Vn.)

kinetlemek Bağlamak, tutturmak. (-Çr.)

kiniş Marangozların tahtalara açtıkları lamba ve lambayı açan araç. (-Kr. ve köyleri)

kinleşmek Kinlenmek, kin bağlamak. (-Çr.)

kip 1. Dar, sıkı : *Ayaklı kip geldi.* (-Kr. ve köyleri) 2. Uygun, ölçülü, tıpatıp gelen. (-Çr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı, *Bünyan -Ky.)

3. Sağlam, dayanıklı. (Kesirik -El.)

4. Biçimli, güzel, yakışıklı : *Kip delikanlı.* (Güneyce *İkizdere -Rz.)

kipirdemek Göz, sık sık açılıp kapanmak. (-Çr.)

kipirdetmek Gözü açıp kapamak, kırıştırmak. (*Ürgüp -Nş.)

kipleşmek 1. Daralmak. (-Kr. ve köyleri) 2. Sıklaşmak. (-Kr. ve köyleri)

kiprik Kirpik. (-Çr.; -Kr.; Kesirik -El.; -Yz.)

kiral Kiler. (-Çr.)

kiren Kızılık. (Karlıyayla *Reşadiye -To.; Çakrak *Mecitözü -Çr.)

kirevit Sedir, kanep. (*Silifke -İç.)

kiri İnat. (-Çr.)

kirik (I) İnatçı. (-Çr.)

kirik (II) [kërik (I)] Bıçak. (Şenoba *Uludere -Hak.)

[kërik (I)] : (Şenoba *Uludere-Hak.)

kirilmek Sözüde direnmek. (-Çr.)

kirildek [→ kirman -1]

kirinti (I) Tırpana benzer, ot kesmekte kullanılan bir araç. (-Or.; -Çr.; -Tr.)

kirinti (II) [→ kirtik -1]

kirişan [kirşon] Pudra. (-Kr.)

[kirşon] : (Revan, Azerbaycan)

kiriş bacak İnce, uzun, zayıf kimse. (Körküler *Yalvaç -İsp.)

kirişkesmeci Dosdoğru : *İki evin arasına kirişkesmeci bir duvar çekeceğim.* (Çakrak *Mecitözü -Çr.)

kiriz 1. Yabanördeği yavrusu. (*Bünyan -Ky.) 2. Anası tazi, babası köpek olan yavru. (*Bünyan -Ky.)

kirizme yapmak Tarlayı ağaç dikmek için kazmak, temizleyerek hazırlamak. (-Çr.)

kirkele (I) Bukalemun. (Tahanlı *Mersin -İç.)

kirkele (II) Falcı. (Tahanlı *Mersin -İç.)

kirkit (I) 1. Halı, kilim dokumakta kullanılan ağaç ya da maden araç. (*Fethiye -Mğ.) 2. Tığ. (*Alaşehir ve köyleri -Mn.) 3. [→ kilkit]

kirkit (II) Küçük taneli bir çeşit üzüm. (Bertiz -Mr.)

kirkit (III) Yastık. (-Af.)

kirman [kirildek, kirmen] 1. Topaç. (-Uş.)

[kirildek] : (*Eşme -Uş.)

2. Yün, iplik eğirmeye yarayan araç. (Kemaller *Keçiborlu -İsp.; -Ml.)

[kirmen] : (Perçem *Alaca -Çr.; Köseçobanlı *Gülner -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kirmen [→ kirman -2]

kirnez Balık tutmakta kullanılan bir çeşit olta. (*Antakya -Hat.)

kirnik Küçük, ufak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kirpas Cimri. (*Bünyan -Ky.)

kirpit Salkımsöğüt. (Örenkale *Akdağmadeni -Yz.)

kirs Kum, çakmaktaşı, kuvars gibi silisyumun oksijen bileşimleri, silis : *Kirli toprak.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kirse Çorap. (-Af.)

kirşon [→ kirişan]

kirt Sert. (Hasandede *Kırıkkale -Ank.)

kirtik [kirinti (II)] 1. Küçülmüş sabun parçası. (Tahtacı -İsp.; Çitli *Mecitözü -Çr.; -Or.; -Çr.; -Tr.; Davulku, *Hekimhan -Ml.; *Bünyan -Ky.)

[kirinti (II)] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. [→ kirtik -1]

kirtikli Bir çeşit aşık oyunu. (-Çr.)

kirtil Havuç. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

kirtim 1. Deri üstünde yaranın bıraktığı iz. (Kerkük) 2. Pürüz, girinti çıkıntı. (Kerkük)

kirtmek Aşık oyununda çizgi yanına gelen aşığı el ile ayırmak, aldatmak : *Kirtersen oynamam.* (-Çr.)

kirve [kivre] Sünnet olan çocuğu tutan kimse. (-Yz.; -Krş.; Tahanlı *Mersin -İç.)

[kivre] : (*Hekimhan -Ml.)

kis Taş, kum, kille karışık kaynaşmış sert toprak katmanı. (Avlumlur -To.; *Bünyan -Ky.)

kisek Ahşap evlerde duvar yapımında kullanılan köşeli ya da silindirik biçiminde kalas. (Beyelması *Ağın -El.)

kisil Kireç. (Şenoba *Uludere -Hak.)

kisip (I) Kimsesiz, bakımsız, yabancı kimse : *Bu çocuk çok kisip.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

kisip (II) Gördüğünü, doğru ya da yanlış olduğunu düşünmeksizin ivedi yansılama. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

kis kis Koyun, keçi kovalama ünlemi. (-Çr.)

kistat Kirli, bakımsız, uyusuk kimse. (-Çr.)

kişe Tavuk kovalama ünlemi. (*Bünyan -Ky.)

kişelemek Kümes hayvanları ve kuşları kovalamak. (-Çr.; -Yz.; -Ant.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kişgirtmek Kışkırtmak, saldırtmak. (-Çr.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kişiflemek Sezdirmeden birini izlemek, gözetlemek. (-Ml.; -Mr.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

kişilik Bayram, özel günler ya da konuk yanına çıkarken giyilen giysi. (*Bünyan -Ky.)

kişirme Köpekleri saldırtmak için söylenen sözlerin tümü. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

kişnek Çok kişneyen at. (-Çr.)

kişniş Maydanoza benzeyen bir bitki (yemek yanında yenir). (Gezende *Gülner -İç.)

kite kit Ağzına kadar, tıka basa. (-Çr.)

kitik Kadınlarda üreme organı. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)

kitir Sert toprak. (Sayağzı *Silifke -İç.)

kitiret [→ küdüret]

kitlek Kurutulmuş ekmek. (*Bünyan -Ky.)

kitleme Küçük bıçak, çakı. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

kitlemek 1. Kilitlemek. (Güneyce *İkizdere -Rz.; -Gaz.) 2. Aile büyüğü, kimi şeyleri saklamak için bir yere kilitleyip anahtarı yanında taşımak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
kitop Kitap. (Şenoba *Uludere -Hak.)
kivre [→ kirve]
kiyniş Kuru, küçük üzüm. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
kizelemek Mızıkçılık etmek. (*Antakya -Hat.)
kizir (I) 1. Çığırtaç. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi) 2. Köy bekçisi. (Çitli *Mecitözü -Çr.; Avlular -To.)
kizir (II) Bodur, cüce, gelişmemiş. (Kozluca -Brd.)
ko Bırak, koy. (*Kula -Mn.; -Yz.)
kobak [kombak] Meşe ağacı meyvesi. (Kemaller, Bulgaristan)
[kombak] : (Kepez -Çkl.; *Lüleburgaz -Krk.)
kobis İki ucuna kova asılarak omuzda su taşımakta kullanılan araç. (Kepez -Çkl.)
kobran Tembel. (*Antakya -Hat.)
kocaana Nine. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kocabaş Pancar. (*Antakya -Hat.; Dışlık *Kangal -Sv.)
kocabörüklü [kocabörükü] İri damalı, uzun süre yağın, güçlü yağmur. (Taze, Kerkük, Irak)
[kocabörükü] : (Taze, Kerkük)
kocabörükü [→ kocabörüklü]
kocacı Erkeğini çok seven kadın. (Körküler *Yalvaç -İsp.)
kocadert Çok büyük nesne. (-Af.)
kocakuş Kartal. (-Af.)
kocalık Sidik. (-Çkr.)
kocalık tutmak İşeme gereksinimi duymak. (-Çkr.)

kocaman Yaşlı erkek. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
kocamışkuş [→ kucuş]
kocımdurmak Kuşku vermek, sakındırmak. (-Mr. ve çevresi)
kocuş [→ kucuş]
koçak 1. Eksiksiz. (*Antakya -Hat.) 2. İyi. (*Antakya -Hat.) 3. Yürekli, yiğit. (*Bünyan -Ky.)
koçam [→ koşam]
koçan 1. Tapu senedi. (-Af.; Fariske *Ermenek -Kn.) 2. Makbuz. (-Kr. ve köyleri)
koç katımı [koç koyuverimi, koç salımı] 1. Koyunların döllenme mevsimi. (-Çr.)
[koç koyuverimi] : (-Çr.)
[koç salımı] : (-Çr.)
 2. Çoğunlukla koyunların döllenme mevsiminde görülen fırtına. (-Çr.)
koç koyuverimi [→ koç katımı -I]
koço Boğmaca. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
koç salımı [→ koç katımı -I]
koç savunu Erkek koyunu dişi koyundan ayırma zamanı. (-Çr.)
kodak [koduk] 1. Eşek yavrusu, sıpa. (Bulgaristan Türkleri -Kc.; -Çr.; -Vn.; Kerkük)
[koduk] : (*Kula -Mn.)
 2. Annesinin yanından ayrılmayan çocuk. (-Çr.)
kodoş Dedikoducu. (Kemaller, Bulgaristan)
koduk [→ kodak -I]
koduş Kendini beğenmiş. (-Çr.; -Yz.)
koduşlanmak Böbürlenmek, kendini beğenmek. (-Çr.; -Yz.)
kofa 1. Büyük tahta sepet. (-Çr.) 2. Su bardağı. (-Ks.)
kofalmak Övünmek. (-Yz.; *Bünyan -Ky.)

kof atmak Yalan söylemek, abartmak. (-Çr.)
kofi Karalahananın yapraksız bölümü. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere, -Rz.)
kofik Kurutulmuş patlıcan, biber vb. sebze. (Kesirik -El.)
köfir Dinsiz, kafir. (Şenoba *Uludere -Hak.)
koflak Abartıcı, yalancı. (-Çr.)
koflan koflan Kendini beğenerek, kurumlanarak : *Yaptığı işlerden utanmıyor da koflan koflan geziyor.* (-Çr.)
koful 1. Bodur ağaç. (Yılmazlar, Köprübaşı *Sürmene -Tr.) 2. Uzun otlar. (Yılmazlar, Köprübaşı *Sürmene -Tr.)
koğ [kovu] Dedikodu, yergi. (Gökdere -To.; -Çr.; -Yz.; *Bünyan -Ky.)
[kovu] : (-Çr.)
koğa (I) [goğa] Arı kovanı. (-Kr.)
[goğa] : (-Kr.)
koğa (II) Çalılıklarda biten 50-70 cm. boyunda, yapraksız, sivri bir çeşit bitki. (Yusufoğlu *Göhlisar -Brd.)
koğa (III) Kova. (*Kula -Mn.)
koğak [goñah] Saç kepeği. (-Çr.)
[goñah] : (-Yz.)
koğaz Kağıt. (Şenoba *Uludere -Hak.)
koğcu [koğucu, kovcu] Dedikoducu. (-To. ve çevresi; -Yz.)
[koğucu] : (-Ay.)
[kovcu] : (*Eşme -Uş.; -Çr.)
koğdurmak Koşturmak. (-Çr.)
koğlamak [koğulamak, kovlaşmak] Dedikodu etmek. (-Çr.)
[koğulamak] : (-Ay.)
[kovlaşmak] : (*Eşme -Uş.)
koğmak (I) Kovmak. (*Kula -Mn.)
koğmak (II) İz sürmek, izlemek. (-Çr.)
koğucu [→ koğcu]

koğulamak [→ koğlamak]
koğur [goñur] Koyu kumral. (-Çr.)
[goñur] : (-Yz.)
koğursu [→ konursu]
kohrili Sümüklüböcek. (Şimşirli, Güneyce -Rz.)
kokar Kadınların birbirini aşağılamak için söyledikleri söz. (Hamallar *Keçiborlu -İsp.; Yenice -Mğ.)
kokarca Deride pis kokulu çibanlar oluşturan bir çeşit hastalık. (-Çr.)
kokarganak [kokarzade] Kötü kokulu bir çeşit ot. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
[kokarzade] : (Tahanlı *Mersin -İç.)
kokarot Kereviz. (*Bozdoğan -Ay.)
kokarzade [→ kokarganak]
koka tesbih Servi, sandal vb. ağaçlardan ya da kimi yemiş çekirdeklerinden yapılan bir çeşit tesbih. (-Çr.)
kokoviça Küçük, zehirli kertenkele. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kokumere Orta büyüklükte su testisi. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
kokunmak (I) Koklamak : *Ver o güli da bi kokunayım.* (Güneyce *İkizdere -Rz.)
kokunmak (II) Öküz, ineğin arkasından gitmek. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
kokuşmak Koklaşmak. (-Çr.)
köl Ağacın dibinden çıkan sürgünler. (-Vn.)
kolaç (I) Fırında pişen küçük ekmek. (Kılıçköy, Razgrad göçmenleri -Es.)
kolaç (II) İki yana açılmış kollar arasındaki uzaklık. (Kerkük)
kolaltı Para karşılığında gizlice iş yapan, alıcı bulan. (Kerkük)

kolan 1. Kıl ya da yünden dokunmuş, üstü işlenmiş, kadınların kullandıkları bir çeşit kuşak. (*Gediz -Kü.; Pmarlibelen *Bodrum -Mğ.) **2.** İnce, yassı bağ. (*Kula -Mn.)
kol atmak Bir çeşit yüzmek. (-Kr.)
kolaylı Özensiz yapılmış, gelişigüzel (iş için). (-Çr.)
kolbastı Güreşte bir oyun. (Karaözü *Gemerek -Sv.)
kolbazı Büyük, yassı altın. (-Ml. ve çevresi)
kolcak [kolucak] Çeket, gömlek vb. giysilerin kollarının kirlenmesini önlemek için bilekten dirseğe dek geçirilen bir çeşit kolluk. (*Bün-yan -Ky.)
[kolucak] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)
kol çekmek Ağaç, asma vb. bitkilerin sürgünlerini ip geçirerek istenen yere bağlamak. (-Çr.)
koldamca [koldamıca] Kullamışlı. (Kemaller, Bulgaristan)
[koldamıca] : (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
koldamıca [→ koldamıca]
kolik Boynuzsuz keçi, koyun ve sığır. (-Kr. ve köyleri)
kolısavra Kertenkele. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
koliva Suda haşlanmış tahıl. (Liman-köy *Çayeli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kol koymak Üzüm teveklerini budarken kimi dallarını kesmemek. (-Çr.)
kollamak Yaltaklanmak. (-Ks. ve çevresi)
kollanmak Dallanmak, filizlenmek. (-Çr.)
kollu Sepet. (-Sv.; -Ky.)
kolofi Bir çeşit küçük ekmek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

kolos Sepet onarma işi. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kolot Kısa. (-Vn.)
koltas Saplı büyük tas. (Kerkük)
koltuk Yapılarda duvarların birleştiği yer, köşe. (-Çr.)
kolucak [→ kolcak]
kolustur Tomruk kesiminde kullanılan büyük bıçkı. (Gölkonak, Yenışar *Şarkikaraağaç -İsp.)
kol vermek Salı vermek, başıboş bırakmak. (-Tk.)
koma Küçük tümsek. (-Kr. ve köyleri)
komak Koyu vermek, bırakmak : *Aman kardeşim şunu koma kaçacak.* (-Çr.)
kombak [→ kobak]
komçamlamak İki eliyle birden almak. (-Kr.)
komper Patates. (*Gediz -Kü.)
komsilamak Birinin arkasından konuşmak, çekiştirmek. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
komuk Geveze. (Fariske *Ermenek -Kn.)
kön Koyun, keçi gübresi. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
konak (I) Ölmüş bit kabuğu. (Patlangıç *Fethiye ve çevresi -Mğ.)
konak (II) Konuk. (-Kr.)
konak (III) İki katlı köy evi. (-Krş. ve çevresi)
konakçı Otelci. (-Çr.)
konaklık Konukluk. (-Kr.)
konak sahibi Sürekli konuk ağırlayan varlıklı kimse. (-Kr. ve köyleri)
konalgı [konarğa] Konaklama yeri, durak : *İlk konalgı bura.* (Ekinözü *Elbistan -Mr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[konarğa] : (-Çr.)
konarğa [→ konalgı]

konayla Konuk ağırlama yeri. (-Af.)
köne [→ köni]
kongalak Kelebek. (Karasınır *Çumra -Kn.; *Manavgat -Ant.)
kongoş İnek bacaklarının derisinden yapılan çarık. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kongurak Eşekarısı. (*Kula -Mn.)
köni [köne] Hani, nerede? (Şenoba *Uludere -Hak.)
[köne] : (Şenoba *Uludere -Hak.)
konira Tahtakurusu, bit vb. asalakların yumurtaları. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
konsuk Ara, aralık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
konur Kahverengi. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
konursa [koğursu] Yanan yün kokusu. (-Mr. ve çevresi)
[koğursu] : (-Çr.)
konuz Kabın ağzına dek dolu olması, yarıyı geçmiş durumu. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
kopa kopa Koşa koşa. (-Çr.)
kopali Evlilik dışı doğan çocuk, piç. (Limanköy *Çayeli -Rz.)
kopça (I) Düğme. (Limanköy *Çayeli -Rz.; -Ml.; Kerkük)
kopça (II) Em, hap. (Kerkük)
kopçur [koptur] 1. Tez canlı, iveren. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[koptur] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
2. [→ kepcir]
kopil Müslüman olmayanların çocuğu. (-Ed. ve çevresi; Kemaller, Şumnu, Bulgaristan)
kopmak 1. Koşmak. (*Emirdağ -Af.; -Yz.; Kızılçın *Sarıoğlan, Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Ka-

rapmar -Kn.; -Ed. ve çevresi)
2. Davranmak, atılmak. (*Kilis -Gaz.)
kopoy Av köpeği. (Kemaller, Şumnu, Bulgaristan)
koptur [→ kopçur -I]
kopturmak Koşturmak. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
kor, kör (I) Kör. (-Kr.; -Vn.; *Bulanık -Mş.)
kor (II) Kağı. (Boyalı, *Sarıkamış -Kr.)
kor (III) Yapıda aynı boyda taş ya da tuğlaların yan yana konulmasıyla oluşan sıra, dizi. (-Çr.)
kora Kapı kilidi. (*Karapınar -Kn.)
koralmak Keskinliği gitmek, körelmek (bıçak vb. araçlar için). (-Kr.)
kor araba Kağı. (*Bulanık -Mş.)
korava Meyve ezmesi, bir çeşit marmelat. (-Kr.)
korbakor Ölenin arkasından söylenilen ilenç. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
korgan Gözetleme delikleri olan sığınak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
korge Gölge. (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)
korgi Kartal. (-Vn.)
korlamak Bir şeyin üstünü örterek saklamak. (-Kr.)
kormi Küçük, arkalıksız tahta iskemle. (Limanköy *Çayeli, Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
korob Kır evi, kulübe. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
korsamba (I) Çarpılmaktan moraran deri üstüne bastırılan sıcak, ıslak bez. (-Çr.)
korsamba (II) 1. Evlendirme. (-Çr.)
2. Hayvan çiftleştirme: *İki köpeği korsamba yaptık.* (-Çr.)

kortlangoz Salyangoz. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

koru [goruh, koruk -3] Korunak: Bir tarla ot korum var. (-Çr.)

[goruh]: (-Kr. ve köyleri)

[koruk -3]: (-Kr. ve köyleri)

koruk 1. Koruluk, orman. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Korunulan, bakımı yapılan tarla ya da ağaçlık yer. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

3. [→ koru]

korum Tepe üstlerinde yaylamağa ve tarıma elverişli düzlükler. (Teniste *Anamur -İç.)

kos Kapı arkalarına yapılan ağaç sürgü. (Hayati *Erbaa -To.)

kosa Tırpan. (*Eşme -Uş.; -Ed. ve çevresi)

kosbir Ufak tefek, sıska: *Şu kosbir çocuğu hiç sevmiyorum.* (Babadağ, *Sarayköy -Dz.)

kosere Bileği taşı. (Hayati *Erbaa -To.; -Yz.)

kosi Kuluçka tavuk. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

koskos Kollarını sallayarak, kabadayıca yürüyen kimse. (-Çr.)

kostak 1. Ahımlı, süslü. (-Af.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Kurumlu, onurlu. (-Af.; *Anamur -İç.)

kostil Patates. (-Or. ve köyleri)

kostü Köstebek. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

koşaca Bir arada, birlikte ve mutlu: *Koşaca büyüsünler.* (-Yz.)

koşağrmak Birlikte, mutlulukla yaşamak (yeni evlilere söylenen dilek). (-Çr.)

koşam [koçam] İki elin yan yana gelmesiyle oluşan avuç: *Beş koşam*

fasulye aldım. (-Or.; -Gr.; -Tr.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

[koçam]: (-Kr.)

koşamlamak İki elin yan yana gelmesiyle oluşan avuçla ölçmek: *Buğdayı koşamladım, on koşam geldi.* (-Çr.)

koşan (I) Davarları bir araya toplayıp sayma. (*Bünyan -Ky.)

koşan (II) Kesilmiş, budanmış ağaç gövdesi, tomruk. (Kuzköy *Akkuş -Or.)

koşa yaşamak Birlikte yaşamak, mutlu olmak (evli çiftler için kullanılan dilek): *Koşa yaşayın.* (-Yz.; *Bünyan -Ky.)

koşlamak 1. İki ipi bir araya getirip bükme. (-Çr.) 2. İki katlı ipi açmak. (Hüyük *Beyşehir -Kn.)

koşma (I) 1. Yapının çatısına konulan ana direk. (Kerkük) 2. Çatıyı tutan uzun ağaçlar. (-Çr.)

koşma (II) Peksimetin ilk kez pişmiş durumu. (*Bodrum -Mğ.)

koşmar Kertenkele. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)

koşulmak Yarışmak. (*Antakya -Hat.)

kotak Manda yavrusu. (Kepez -Çkl.)

kotarmak İş sona erdirmek, bitirmek. (-Çr.; -Yz.)

kotaz Püskül. (Kerkük)

kotdaz Fodul gibi kel ile birlikte kullanılır: *Hem kel hem kotdaz.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kotek Ucu topuzlu değnek. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

kotirik İpliksiz, boş makara. (-Kr.)

kotmak 1. Silindir biçiminde, içi boş kutu. (*Çorlu -Tk.) 2. Koruyucu kap. (*Çorlu -Tk.)

kotof Basamak. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

kotor [→ kotur -1]

kottaz Kendini beğenen, kibirli. (*Devli -Ky.)

kotur [gotur, kotor] 1. Uyuz. (-Kr. ve köyleri)

[gotur]: (-Kr. ve köyleri)

[kotor]: (-Vn.)

2. Cüzzamlı. (Kerkük)

koturluk Cüzzam. (Kerkük)

koturmaç Kadınların tarlada kullandıkları önlük. (Kerkük)

kotü Kötü. (*Zile -To.)

kova Kova biçiminde açan bir çeşit çiçek. (*Lüleburgaz -Krk.)

kova kamışı Hasır kamışı. (Gölkonak *Şarkıkaraağaç -İsp.)

kovalama (I) En az dört kişiyle oynanan bir çeşit çocuk oyunu. (Kepez -Ky.)

kovalama (II) Yağda kızarmış patlıcan, patates, domates vb. nin üstüne kıyma ve biber dökülerek yapılan bir çeşit yemek. (Kepez -Ky.)

kovaltak Gevşek, yumuşak: *Kovaltak toprak.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kovan 1. Boş fişek. (-Çr.) 2. Boşalmış top mermisi. (-Çr.)

kovcu [→ koğcu]

kovlaşmak [→ koğlamak]

kovsuk Boşluk. (-Mr. ve çevresi)

kovu [→ koğ]

kovzak [kovzalak] Yüzeyi geniş ya da görünüşte büyük olup ağırlığı az nesne. (-Çr.)

[kovzalak]: (-Çr.)

kovzalak [→ kovzak]

koy Mağara. (*Antakya -Hat.)

koyak (I) Çok tatlı. (*Gediz -Kü.)

koyak (II) 1. İki dağ arası, vadi. (Köseçobanlı *Gülmar -İç.) 2. Kuy-

tu, basık yer. (-Ml.; Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

koygun [koyuntu] Etkili, dokunaklı, acıklı. (-Çr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Yenice -Mğ.)

[koyuntu]: (-Çr.)

koyungözü Papatya. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.; Kerkük ve çevresi)

koyuntu [→ koygun]

koyunyüzü Koyunun karnında kuzu yüz günlük olunca çobanın evleri dolaşarak buğday, yağ vb. yiyecekler toplaması. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)

koyutmak Koyulaştırmak. (-Çr.)

koz (I) Od, ateş. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

koz (II) Ceviz. (Okçular -Çkl.; *Silifke -İç.)

koza Makara, masura. (-Ks. ve çevresi)

kozak Çam kozası. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kozan Çocuk bezi. (-Af.)

kozluk Yeni doğan keçi ve koyun yavrularının ahırda konulduğu bölüm. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)

köçekçi Köçek oynatan kimse. (-Çr.)

köçü Eşek. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)

köçürmek Kızı evlendirmek. (-Kr.)

köfdere [köftere, köftür] Bağ evlekleri arasından su akıtmak amacıyla açılan geniş ark. (-Çr.)

[köftere]: (-Çr.)

[köftür]: (-Çr.)

köfes Verimli toprak. (Teniste *Anamur -İç.)

köfnük Gözenekli, tez kırılan, yumuşak taş, şeker vb. (-Nğ.)

köftere [→ köfdere]

köftür [→ köfdere]

köfün Küfe. (*Bozdoğan -Ay.)
köfür İki kulplu, küfe biçiminde sepet.
 (*Kula -Mn.)
kökem (I) [→ köken -1]
kökem (II) Bağlam, top, tutam.
 (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı-Ky.)
köken [kökem (I)] 1. Kök : *Birkaç köken zerdali fidanım var.* (-Çr.)
 [kökem (I)] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı-Ky.)
 2. Hayvan bağlanan kazık. (-Ml.)
kökenlemek Fidan ya da asma çubuğu dikmek. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
köklü Temelli, eskiden beri, yerli.
 (-Kr.; Gezende, *Gülner -İç.)
kölemen Tiftik ile kıl keçinin çiftleşmesinden doğan yavru. (-Çr.)
kölemmez Yoğurtla süt karışımı bir çeşit yiyecek. (-Çr.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)
köley Küçük kulaklı. (-Ml.)
kölle Buğday, bakla, nohut, ceviz, susamla yapılan bir çeşit yiyecek.
 (*Kaş ve çevresi -Ant.)
kölük Kısarak. (*Eğridir -İsp.)
köm 1. Samanlık. (Boğazcek *Perşembe -Or.) 2. Davarların kışın barındığı üstü kapalı yer, ahır. (-Çr.; Bertiz -Mr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kömbe 1. Kızgın küle gömülerek pişirilen bir çeşit kalın ekmek. (-Yz.; Kuyucak *Akseki -Ant.) 2. Somun. (Gölkonak, *Şarkikaraağaç, Hamallar *Keçiborlu -İsp.)
köme Cevizli pekmez sucuğu. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
kömeç Ebegömeçi. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
kömeli Toplu, birikmiş, yığılmış. (-Çr.)
kömler Çokluk, topluluk. (-Af.)

kömme İçine kavurga konularak, ocakta pirişilen ekmek. (-Ml.)
kömmeç Gömülmüş : *Patatesi kömmeç etdik.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kömselemek 1. İtmek, iteklemek. (*Ürgüp -Nş.) 2. Başından atmak, savmak. (*Ürgüp -Nş.)
kömşütmeç Öfkesini gidermek, yumuşatmak : *Tahir elime geçerse kömşüdürüm.* (Kale *İlgaz -Çkr.)
kömü [kömük] Kuytu, çukur yer. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [kömük] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kömük [→ kömü]
kömüş Genç, sevimli erkek manda. (Dışlık *Kangal -Sv.)
kön Koyun, keçi gübresi. (-Çr.)
könçek (I) Çürümüş ot kökü. (Alıkan *Emirdağ -Af.)
könçek (II) Uzun paçalı, geniş don. (*Antakya -Hat.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
könes Köpek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
könümeç Olgunlaşmak, ermek. : *Armutlar könümüştü.* (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)
köpen Deve çulu. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
köpmek (I) [köpşürmek] Kızarak balı gırıp çağırarak. (-Kr.)
 [köpşürmek] : (-Çr.)
köpmek (II) Şişmek : *Midem köptü.* (-Kr.)
köprücek demiri Pınarların önündeki oluklara, pislikarkı deliklerine kapatılan demir parmaklık. (-Çr.)
köpşürmek [→ köpmek (I)]
köpürköz İyice yanmış ateşle dolu (ocak, mangal, soba). (-Çr.)

körçüklemek [körlemek -2] Utandır-mak, aşağılayarak davranışlarını olumsuz yönde etkilemek. (Kösektaş *Hacıbektaş -Nş.)
 [körlemek -2] : (-Çr.)
körduman Sis, pus. (Hayati *Erbaa -To.)
köre Yuva : *Karınca köresi.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
körek Baldıran otunun kurumuş gövdesi. (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)
körelemek [→ kürelemek]
köremez (I) Koyu. (-Ml.)
köremez (II) 1. İçine ekmek doğranmış şekerli süt. (Ulukışla *Bor -Nğ.) 2. Ayran ya da yoğurt karıştırılmış süt. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
körez (I) Az ışık veren lamba. (*Antakya -Hat.)
körez (II) Küçük taş. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
körezimeç [körsemek] Ateş sönmeye yüz tutmak, körelmek. (Kozluca -Brd.; -Çr.)
 [körsemek] : (-Çr.)
körfez 1. Kıyı. (-Ba.) 2. Issız, az uğranılan yer. (-Ba.)
köripliz Yaramaz. (Babadağ *Sarayköy -Dz.)
körlemek 1. Alay etmek. (Yenice -Mğ.) 2. [→ körçüklemek]
körlük Sıkıntı : *Oğlum körlük etme.* (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
körmen Yabanıl sarmısak. (Bertiz -Mr.; Gezende *Gülner -İç.)
köroğlu Erkeklerin karıları için kullandıkları seslenme ünlemi. (Yeni-yapan, Şıhlı *Balâ -Ank.)
körsemek [→ körezimeç]
körük Fayton. (Kepez -Ky.)

körüktürmek Bıktırmak, bezdirmek. (-Ks. ve çevresi)
körüsten Dağlardaki koridor biçiminde mağara. (Tahanlı *Mersin -İç.)
körüş Şaşı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
körüç Zamanından önce yavrulayan koyun, keçi vb. hayvan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
köryan Bir yere bakarken gözün yandan gördüğü yerler : *Baksana gözünün köryanında.* (*Kaş ve çevresi -Ant.)
köryevle Eti yenen bir çeşit kuş. (-Ml.)
kös (I) Sokak kapılarının arkasına vurulan ağaç dayak. (Kesirik -El.)
kös (II) Biçilmiş tarlanın ertesi yıl sürülmeden dinlenmeye bırakılması. (Ulukışla *Bor, Armutlu *Aksaray -Nğ.)
köseği Odunun yarı yanmış durumu. (-Ml.)
kösemen Koç. (-Çkl.)
köseng Fırını silmeye yarayan, ucuna bez sarılmış sopa. (-Af.)
kösengi 1. Kazık. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.) 2. Ocakta yana yana kısalmış odun parçası. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
kösere [→ köşüre]
kösevi [→ köşküç]
kös gelmek Bir yana, kolun üstüne dayanarak yatar gibi oturmak. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
kösküç [kösev] Ateş karıştırmakta kullanılan tahta araç. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 [kösev] : (-Vn.)
köskülüğ Çocuk önlüğü. (Kerkük)

kösmek Yıklmak, çökmek. (-Uş.; Hamidiye *Keçiborlu -İsp.; *Kula -Mn.)
kösmük Sigara artığı, izmarit. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
kösnek Uyku. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kösnek 1. Çiftleşmek isteyen hayvan. (-Çr.; Kemaller, Bulgaristan) **2.** Eşcinsel erkek. (-Çr.)
kösünmek Dişi hayvan çiftleşmek istemek (eşek, at, sığır vb. için). (*Safranbolu -Zn.; Yenice -Mğ.; -Ed. ve çevresi)
kösrevi [-> köşüre]
kösreviye vurmak Bilemek, keskinleştirmek. (-Kr. ve köyleri)
köstek kancası Çoban köpeğinin boyuna takılan mahmuzlu demir halka. (Yukarı Çalica *Hendek -Sk.; -Ada.)
köstüre Uzun marangoz rendesi. (-Ml.)
kösüklemek Yan yatmak : *Kösükünce uyur.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kösülmek (I) Boylu boyunca uzanmak. (Sayağı *Silifke -İç.)
kösülmek (II) **1.** Öfkesini almak. (*Bodrum -Mğ.) **2.** Hızını almak. (*Bodrum -Mğ.)
kösüre [köşere, köşrevi] Bileği taşı. (-Çr.; Davulku *Hekimhan -Ml.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Tahanlı -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[köşere] : (İğneciler *Mudurnu-Bo; Kemaller, Bulgaristan)
[köşrevi] : (-Ml.)
köşker Ayakkabı yapan ya da onaran kimse. (-Çr.; Tahanlı *Mersin-İç.)
köteç Domuz yavrusu. (Teniste *Anamur -İç.)

kötekleme [-> küreleme]
kötel Bir çeşit direk. (*Antakya -Hat.)
kötelemek Fırlatmak, atmak, yere vurmak. (Mustafapaşa *Ürgüp-Nş.)
köten 1. Büyük saban. (-Çr.) **2.** Pulluk. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kötez Ucu aşınmış, keskinliği gitmiş (balta vb. araç). (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
kötezlemek Düşmek, çarpmak. (-Kr.)
kötezlenmek Bir yere takılıp düşmek. (-Kr.)
kötlü Köfte. (-Af.)
kötürce Torununun torunu. (-Vn.)
kötü yara Frengi, cüzzam vb. hastalıklar nedeniyle oluşan yara. (-Kr.)
kövelek Mantar. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)
köynek İç gömleği, iç giysisi. (Ballıkaya *Hekimhan -Ml.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
közleme Ateşte pişirilen hamur, et vb. yiyecekler. (*Kula -Mn.; -Çr.; -Kr. ve köyleri; -Yz.)
közlemek Hamur, et vb. yiyecekleri ateşte pişirmek. (-Gr.; -Tr.; -Yz.)
kubak kubak kubaklamak Keklik ötmek. (-Çr.)
kubarık Çalmlı, onurlu. (-Krş. ve çevresi)
kubat Çirkin, kaba, biçimsiz. (-Ks. ve çevresi)
kublama [-> kuplamak]
kubulama Fısıldamak. (*Ermenek ve köyleri -Kn.)
kubur (I) [gubur] Kürek kemiklerinin çıkıntılı yerleri : *Kuburumda bir ağrı var.* (-Kr.)
[gubur] : (-Kr.)

kubur (II) Belde taşınan bir çeşit para cüzdanı. (-Mr. ve çevresi)
kuburluk Bele bağlanan fişeklik. (-Kr. ve köyleri)
kubuz Yalan, gerçek dışı. (*Kandıra -Kc.)
kubuz atmak Yalan söylemek. (*Kandıra -Kc.)
kucun Mısır koçanı. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kucuş [kocamış kuş, kocuş] İri yapılı yaşlı kimse. (-Çr.)
[kocamış kuş] : (-Çr.)
[kocuş] : (-Çr.)
kuçık Küçük. (-Vn.)
kud [kudde (II)] Köpek kovalama ünlem. (-Kr.)
[kudde (II)] : (-Kr.)
kudde (I) **1.** Kibirli, çalmlı. (Kerkük ve çevresi) **2.** Zeki, akıllı, düşünceli. (-Çr.)
kudde (II) [-> kud]
kudum kaldırmak Gürültü etmek. (-Af.)
kudurmak Oynamak, elle şakalaşmak : *Burada çocuklar kuduruyorlar.* (-Kr.; *Antakya -Hat.)
kuduru Gelişigüzel, özensiz. (Şumnu, Bulgaristan)
kuduruk Sinirli, deli gibi davranışta bulunan. (-Çr.)
kuduz Şişman. (Civler *Ermenek-Kn.)
kufankuf Salınacak. (-Vn.)
kuka (I) Değerli bir çeşit taş ve bu taştan yapılan tespih, ağızlık vb. araçlar. (-Kr.)
kuka (II) Oya ipliği. (-Kr.)
kukuçi Olgunlaşmamış meyve. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kukuli Yuvarlak. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kukur Fıtık. (*Antakya -Hat.)

kulaç İki kolun yanlara uzatılmasıyla oluşan uzunluk. (-Kr. ve köyleri)
kulak (I) Kolayca taşınması için çuvalın ağzının iki yanına yapılan tutma yeri, kulp. (-Çr.)
kulak (II) Çamlıklarda biten, yemeği yapılan bir çeşit ilkbahar bitkisi. (Gezende *Gülner -İç.)
kulakçak Kulaklık : *Hava soğuk kulakçağını dak ta öyle git.* (-Çr.; -Yz.)
kulaklı Mersin ağacı çubuklarından örülmüş, tahıl yıkamakta kullanılan büyük sepet. (*Antakya -Hat.)
kulak tözü Kulak arkası, kulaktozu. (-Çr.)
kule Bağ evi. (*Eşme -Uş.; *Seferihisar -İz.)
kuleça Yüzün iki yanında bırakılan sakal, favori. (Limanköy *Çayeli -Rz.)
kulgulu Küçük el testisi. (-Krş. ve çevresi)
kuli [-> kulun]
kulik Yuvarlak küçük ekmek. (Beyelması *Ağın -El.)
kullik 1. Başlık. (-Kr.) **2.** Başlık üstündeki püskül. (-Kr.)
kulluk (I) Karakol. (-Dy.)
kulluk (II) Yardım. (-Kr.)
kullukçu İşçi, besleme. (-Kr.)
kulplu Dibi geniş, üstü dar, iki kulplu toprak kap. (-Ks. ve çevresi)
kuluk [-> kulun]
kulun [kuli, kuluk] Yeni doğmuş at yavrusu, tay. (*Gediz -Kü.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Kemaller, Bulgaristan)
[kuli] : (-Krş. ve çevresi; Şumnu, Bulgaristan)
[kuluk] : (-Çr.)
kulun atmak At yavru düşürmek. (-Kr.)

kulunlamak At doğurmak. (-Kr. ve köyleri)
kulük Oyuk. (*Lüleburgaz -Krk.)
kumbul Yığın. (Limanköy *Çayeli -Rz.)
kumbuz Sonuncu, en son. (*Antakya -Hat.)
kumkuma Bir çeşit su kabı. (-Çr.)
kumkumu Bukalemun. (-Ml.)
kumpil [-> **kumpir**]
kumpir [**kumpil**, **kumpiri**, **kumpur**, **kümpür**] Patates. (*Bozdoğan-Ay.; *Eşme -Uş.; -İsp.; *Kaş ve çevresi -Ant.; Kemaller, Razgrad, Bulgaristan)
[kumpil] : (-Af.)
[kumpiri] : (-Ks. ve çevresi)
[kumpur] : (*Sivash -Uş.)
[kümpür] : (-Kr. ve çevresi; Ulukışla *Bor -Nğ.)
kumpiri [-> **kumpir**]
kumpur [-> **kumpir**]
kunci Kenevir sapı. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kuncik (I) Omuz başı. (-Kr. ve köyleri)
kuncik (II) Köşe. (-Dy.)
kunçı Küçük ve ince değnek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kundak [-> **kuntak**]
kunde [-> **künde**]
kundi Yük, denk. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kundulu İri taneli bir çeşit buğday. (Karapınar -Kn.)
kunkula Testinin ağız bölümü. (Kerkük)
kunna [**gunna**] Kurna. (-Çr.)
[gunna] : (-Çr.)
kunnacı [**kurnacı**] Doğurucu, gebe hayvan. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
[kurnacı] : (-Mr. ve çevresi)

kunnamak Hayvan doğurmak. (Beyelması *Ağın -El.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
kuntak [**kundak**] Dipçik. (Şenoba *Uludere -Hak.)
[kundak] : (-Kr. ve köyleri)
kupa Cam bardak. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.)
kupas Yüzüstü. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
kupe (I) Köpek. (Saraycık *Altıntaş -Kü.)
kupe (II) Küp, büyük çanak kap. (*Bulanık -Mş.)
kuplamak [**kublamak**] Sepet vb. gereçlere kulp takmak, kulplamak. (-Çr.)
[kublamak] : (-Çr.)
kupli Kilit. (-Tr. ve köyleri)
kuplu Kulplu, büyük kazan. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
kur Hayırsız, uğursuz. (-Vn.)
kurada 1. Çok zayıf, bir deri bir kemik kalmış. (-Çr.) 2. Eskimiş, işe yaramaz durumda. (-Kr.)
kuramba Kuruntu. (-Çr.)
kurbat Elisiki, cimri. (*Antakya -Hat.)
kurcanmak Uğraşmak, çabalamak. (-Çr.)
kuşça Küçük sepet. (Güneyce -Rz.)
kurda giden [-> **kurtçul**]
kurdağzı Yapılarda ağaç atkılarının iyi oturması için alttaki direğin tepesine yapılan oyuk, yuva. (-Kr.)
kurdalamak Karıştırmak, kurcalamak, yoklamak. (-Yz. ilçe ve köyleri; *Akseki -Ant.)
kurgazlaşmak Otlar, ağaçlar kurumaya yüz tutmak. (Kozluca -Brd.)
kurik At, eşek yavrusu. (Boyalı *Sarıkamuş -Kr.; *Refahiye -Ezc.; -Ml. ve çevresi)

kürk olmak Tavuk kuluçka olmak. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
kurnacı [-> **kunnacı**]
kurnik Çukur. (Beyelması *Ağın -El.)
kursak Mide : *Gece yediğim aş kursağıma oturdu.* (-Uş.)
kursük Şişman. (Kızılcın *Sarıoğlan -Ky.)
kurşak [**gurşah** -1, 2] 1. Kuşak, bele sarılan kumaş. (-Kr.)
[gurşah -1] : (-Kr. ve köyleri)
 2. Kapının tahtalarını birbirine bağlayan ağaç. (-Kr.)
[gurşah -2] : (-Kr. ve köyleri)
kurt Sağlam, esnek bir çeşit ağaç. (Gezende *Gülner -İç.)
kurtağzı Çatıya açılan, insan sığabilecek büyüklükte, kapaklı pencere. (-Çr.)
kurtçalık [**kurtluk**] Çoban köpeğinin boynuna takılan mahmuzlu demir halka. (Güvemalan *Biga -Çkl.)
[kurtluk] : (Küçük Karakırlı *Hayrabolu -Tk.)
kurtçul [**kurda giden**] Kurt boğmaya alışkın köpek. (-Kr. ve köyleri; -Çr.)
[kurda giden] : (-Kr.)
kurtdüşen [-> **küpdüşen**]
kurti [**gurti**] Kartal. (Şenoba *Uludere -Hak.)
[gurti] : (Şenoba *Uludere -Hak.)
kurtkulağı Yaprakları tüylü, kökündeki süttan sakız yapılan bir çeşit bitki. (-Çr.)
kurtlanmak Çabalamak, debelenmek. (-Kr. ve köyleri)
kurtlu Kıskaç, sinsî. (-Kr. ve köyleri)
kurtluk [-> **kurtçalık**]
kurtum Yudum. (Kerkük)
kuru buru Gaz sancısı. (-Çr.)

kurulğan [**kurutğan**] Kendini beğenen, büyüklenen. (-Çr.)
[kurutğan] : (-Çr.)
kuruluk Evin girişi, koridor. (-Çr.)
kurumak [-> **kuruyakalmak**]
kurumluluk Ağırbaşlılık. (-Çr.)
kurumsak Yolsuz birleşmelere aracılık eden kimse. (-Kr.)
kurun Çeşme yalağı, oluk. (*Refahiye -Ezc.; *Bulanık -Mş.)
kururak [**gururak**] Kuruca, az kuru. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[gururak] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kurut Parça parça kurutulmuş süzme yoğurt, tarhana. (-Kr. ve köyleri)
kurutğan [-> **kurulğan**]
kurutma At, eşek ve sığırların bacaklarında olan tutukluk, aksaklık. (-Kr. ve köyleri)
kurutmak Kendini beğenmek, büyüklenmek. (-Çr.)
kuruyakalmak [**kurumak**] Donakalmak, şaşmak. (*Antakya -Hat.)
[kurumak] : (*Antakya -Hat.)
kusag [-> **kusağ**]
kusağ [**kusag**] Kolera. (Kerkük)
[kusag] : (Kerkük)
kusek Taş sökmekte kullanılan demir araç, küskü. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
kusgun, **kusğun** [**kuskun** -2] 1. Eşegin semerine bağlanan ip. (-Krs. ve çevresi) 2. Eyer kayışı. (-Kr. ve köyleri)
[kuskun -2] : (*Gediz -Kü.; Uğurlu *Ermenek -Kn.)
kuskun 1. Hayvanın beline bağlanan eğer ya da semer kayışı. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. [-> **kusgun**, **kusğun** -2]
kuskuslu Bencil. (*Kula -Mn.)

kuspa Tümsek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

kuş (I) Hindi. (Kiti *İğdır -Kr.)

kuş (II) Dokuma tezgâhında gücülerin üstündeki bir çeşit makaralar. (-Çr.)

kuşak Kapıyı oluşturan tahtaları birbirine bağlamak için arkasına yatay çakılan sağlam ağaç. (-Çr.)

kuşak tazelemek Ayak yoluna gitmek, işemek. (Kıbrıs)

kuşane [kuşkana] İki yanında tutacak yeri bulunan büyük tencere. (-Af.; *Uluborlu -İsp.)

[kuşkana] : (*Sarıkamuş ve çevresi -Kr.; -Sv.; -Ky.)

kuşekmeyi Üç yapraklı yoncaya benzeyen, yemeği yapılan bir bitki. (-Kr. ve köyleri)

kuşgözü Potin ya da ayakkabı bağlarının geçtiği deliklere takılan küçük, madensel halka, zımba. (-Çr.)

kuşık Kulağı kısa oğlak. (*Hekimhan -Ml.)

kuşkaldıran Dalkavuk, yüze gülen. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

kuşkana [-> kuşane]

kuşkonmaz Yapılarda kullanılan, direklere yatay çakılan uzun ağaçlar : *Evin önündeki kuşkonmaza kilimi astım, çabucak kurudu.* (-Çr.)

kuşkunmak Gocunmak, sakınmak. (-Çr.)

kuşluk Sabahla öğle arası. (-İst.; -Yz.)

kuş tuttu Düşen çocukları avutmakta kullanılır. (*Gediz -Kü.)

kuşum çekmek [-> kuşum etmek]

kuşum etmek [kuşum çekmek] Kuşkulanmak. (Kapaklı *Çekerek -Yz.)

[kuşum çekmek] : (Kapaklı *Çekerek -Yz.)

kuşurgu Yük, denk. (*Karapınar -Kn.)

kut [kutça] Orta büyüklükte, sağlam (nesne için) : *Her şeyin kutu eyi olur.* (-Çr.)

[kutça] : (-Çr.)

kutal Kısa odun. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

kutavi [-> kutüyh]

kutça [-> kut]

kutik Köpek yavrusu. (Beyelması *Ağın -El.)

kutiklemek Sessizce dürtmek. (-Ml.)

kutmek Alçak, küçük iskemle. (Gök-dere *Akdağmadeni -Yz.)

kutnu Bir çeşit kumaş. (Afşar, Pazaroören *Pınarbaşı -Ky.)

kutun 1. Meyvenin yenmeyen, çekirdekli bölümü. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Tanesiz mısır koçanı. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

kutüyh [kutavi] Köpek yavrusu. (*İğdır -Kr.)

[kutavi] : (Limanköy *Çayeli -Rz.)

kuvaçka Kuluçka. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

kuvel Tohumluk için bırakılan kendir. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

kuviça 1. Küçük, saplı küfe. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Küçük el sepeti. (Limanköy *Çayeli -Rz.)

kuylamak Çukura gömerek saklamak : *Kış geliyor, havucu bahçeden söküp, evin avlusuna kuyladım.* (-Çr.)

kuyle [-> küfle]

kuyluşturmak Yerleştirmek. (-Çr.)

kuymak 1. Bir çeşit helva. (-Ml.) 2. Lohusaya yedirilen un lapası. (Beyelması *Ağın -El.; -Ml.)

kuyruğu tava sapına dönmek Uslanmak. (*Bor -Nğ.)

kuyruklu Akrep. (Yenişar *Şarkikara-ağaç -İsp.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kuyruğolü Akrebe benzeyen, yedi halkalı, kuyruğunun son bölümünde zehir taşıyan bir böcek. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

kuytak Kuytu yer. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kuyulu düşmek Kendini korumaya zaman vermeden birine saldırıp dövmek. (-Çr.)

kuz 1. Soğuk, güneş görmeyen yer. (-Ks. ve çevresi; Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik) 2. Nemli, ıslak yerler. (*Kula -Mn.)

kuzgeçe Kuzey, kuzeybatı. (-Çr.)

kuzlacı Gebe koyun, keçi vb. hayvan. (-Çr.; -Mr.)

kuzlamak 1. Hayvan yavrulamak. (-Ks.; *Osmaniye -Ada.) 2. İnsan doğurmak (aşağılama için). (*Antakya -Hat.)

kuzluk [-> kuzuluk -2]

kuzudişi Yüz yaşından sonra insanlarda çıkan diş. (-Çr.; -Yz.)

kuzuluk [kuzluk] 1. Duvara gömme yapılan yatacak yer. (-Kr. ve köyleri) 2. Ahırlarda kuzulara ayrılan yer. (-Kr. ve köyleri)

[kuzluk] : (Aşağı Yaylabel -İsp.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

kuzzik [guzzik] Kambur. (-Kr.)

[guzzik] : (-Kr.)

kücü 1. Halı dokuma aygıtında ipleri geren ve gevşeten, silindirik biçiminde, uzun ağaç. (-Af.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Bez dokuma aygıtında tarağın arkasında bulunan iplik katlarının açılıp kapanmasını düzenleyen, özel biçimde bükülmüş ipler. (Uzuncaburç *Sif-

lifke -İç.) 3. Dokuma aygıtında uzunluğuna giden iplerin iki ucunu birleştiren yuvarlak, tahta çubuklar. (Ulukaşla *Bor -Nğ.)

küçülemek Dokunacak bez, kilim vb. nesnelerin ipliklerini gücü ipliklerinin arasından geçirmek. (-Çr.)

küçe Sokak. (-Dy.)

küçen Köpek yavrusu. (Kocamanbaşı *Terme -Sm.)

küçen olmak Köpek çiftleşmek. (-Çr.)

küçü Gücü (dokuma aygıtında). (-Çr.; *Fethiye -Mğ.)

küçükağa Ağabey. (-Sv.; -Ky.)

küd [küt] Eli ayağı tutmayan, inmeli (kimse). (-Çr.)

[küt] : (*Kula -Mn.; -Çr.; -Yz.)

küde Kısa. (Boyalık *Ermenek -Kn.)

küdüret [kitiret] Kin. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)

[kitiret] : (-Yz.)

küfle [kuyle, külbe (I), külle, küvle] Tandırım hava deliği. (*İğdır -Kr.; Afşar, Pazaroören *Pınarbaşı -Ky.)

[kuyle] : (-Sv.)

[külbe (I)] : (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

[külle] : (-Yz.)

[küvle] : (-Kr.; -Vn.)

küfte Köfte. (*Bulanık -Mş.)

küfül küfül Gücsüz, ılık esen yel (için). (-Çr.; -Yz.)

küf vermek Sallanmaktayken diz, ayak ve bedeni büküp doğrultup salıncağa hız vermek. (-Çr.)

kühlemek Suç işleyip kaçan kimsenin arkasından küh küh diye aşağılamak, alay etmek. (-Çr.)

kükmek Boynuz : *Bizim koyunun kükmeği kırıldı.* (Babadağ *Sarayköy -Dz.)

küküm Çok yaşlı, düşkün. (-Çr.; *Kilis -Gaz.)
külâh İçi oyularak kurutulmuş sebze. (-Ml.)
külbe (I) [-> küfle]
külbe (II) Tek ağızlı çapa. (Beyelması *Ağm -El.)
külçe 1. Bir çeşit tepsi böreği. (*Antakya ve çevresi -Hat.) 2. Bir çeşit cevizli pasta. (Kerkük)
küle (I) Kısa boylu. (Kerkük)
küle (II) Et tahtası. (-Af.)
küle Su kovası. (-Kr. ve köyleri)
külhaş [külufak] Kırılıp dökülerek ufalanmış, parçalanmış. (-Çr.; -Yz.)
[külufak] : (-Çr.)
külle [-> küfle]
külleme 1. Üstü küle kapatılmış ateşte pişirilen kahve. (-Çr.) 2. Kızartılmış et. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
küllemek Ateşin üstünü küle örtmek. (-Çr.)
küllük (I) 1. Teneke su kabı. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.) 2. Temizlikte kullanılan suların konulduğu ağız geniş, toprak testi. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
küllük (II) Kül, çöp, süprüntü atılan yer, çöplük. (-Kr. ve köyleri; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
külmek Kesilecek hayvanın ayaklarını ikişer ikişer bağlamak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
külsümüt En küçük bulgur. (-Ml.)
külte (I) 1. Bağlam, düzine. (*Antakya -Hat.; -Mr.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Yığın. (-Mr.)
külte (II) Kadınların saçlarını toplamakta kullandıkları bir yanı

açık süs eşyası. (Teniste *Anamur -İç.)
külufak [-> külhaş]
külü Bir çeşit oyunda kullanılan yumurta biçiminde taş. (*Çekerek -Yz.)
külü 1. Sıcak külede pişirilen kalmak. (Tahanlı -İç.) 2. Külbastı. (Tahanlı -İç.)
külü koyunu Kuyruğu yuvarlak koyun. (-Ezm. ve çevresi)
külünçe [külür -2] 1. Mısır unundan yapılan ekmek. (Babadağ *Sarayköy -Dz.)
[külür -2] : (Şumnu, Bulgaristan)
 2. Ölünün arkasından yapılan yağlı, soğanlı ekmek. (-Ml.)
külür 1. Çocuklar için yapılan halka biçiminde ekmek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. [-> külünçe -1]
kümbet (I) Kent sularının ana deposu üstüne yapılan, alçak kubbeli yapı. (-Çr.)
kümbet (II) Soba. (Kemaller, Bulgaristan)
kümpür [-> kumpir]
kümü (I) 1. Çürük diş, aşık, kemik vb. (-Çr.) 2. Basık, yassı burun (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
kümü (II) Toprakta çıkarılan yuvarlak, küçük kökler. (Tahanlı -İç.)
kümü Susam bağlamlarından oluşturulan yığın. (Tahanlı -İç.)
kümü Dökülmüş, kuru çam yaprakları. (Kozluca -Brd.)
kümü Olgunlaşmamış kavun. (Kozluca -Brd.)
kün Toprakla küçük saman karışımı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
küncü [küncü] Susam. (-Dy.)
[küncü] : (*Antakya -Hat.; -Gaz.)

küncü [-> küncü]
küncüt Kara susam. (-Kr.)
künd Ekmek yapmak için ayrılmış hamur topağı, beze. (-Kr. ve köyleri)
künde [kunde] Hergün, günde. (Çitli *Mecitözü, -Çr.; -Kr. ve köyleri; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[kunde] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
kündükü Koyu mavi. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
kündüç Susam. (Kerkük)
küngüldemek [küncüllemek, küncürlemek] Yaşlı kimse güçsüz, uyku da gezer gibi olmak. (-Çr.)
[küncüllemek] : (-Çr.)
[küncürlemek] : (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
küncüllemek [-> küngüldemek]
küncürlemek [-> küngüldemek]
künlük [künnük] Tütsü olarak yakılan ağaç sakızı, günlük. (-Çr.)
[künnük] : (-Çr.)
künnük [-> künlük]
küp 1. Çalılık. (Azaklı *Kavak -Sm.) 2. Kesilmiş ağaç. (Azaklı *Kavak -Sm.) 3. Kısa boylu ağaç. (Azaklı *Kavak -Sm.)
küpdü [gürpdü, kurtdü] İri, ekşimiş, içi çabuk kararan bir çeşit armut. (-Çr.)
[gürpdü] : (-Çr.)
[kurtdü] : (-Çr.)
küpe Geniş gövdeli toprak kap. bir çeşit küp. (Kerkük)
küpecik [küpercik] Kulplu, küçük küp. (*Gediz -Kü.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
[küpercik] : (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

küpeli kazan İki yanı kulplu kazan. (-Çr.; -Yz.)
küpercik [-> küpecik]
küpmek Hayvan toslemek. (Hamidiye *Keçiborlu -İsp.)
küpü Baltanın kesmeyen yanı. (*Kandıra -Kc.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
kürcele Fırlatmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kürdük Gömlek, bluz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
küre Pekmez kaynatmak için yapılan yuvarlak ocak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
kürebi [görebi, görebiye, kürebiye] Diken, çalı kesmekte kullanılan bir çeşit balta. (-Kr.)
[görebi] : (-Çr.)
[görebiye] : (-Çr.)
[kürebiye] : (-Çr.)
kürebiye [-> kürebi]
kürelemek [körelemek, kötelemek, kütelemek] Tutup fırlatmak, atmak. (-Çr.; -Mr.)
[körelemek] : (Ulusiran *Şiran -Gm.)
[kötelemek] : (-Çr.)
[kütelemek] : (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
küreleyinerisin Fırlatıverince, atıverince. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
kürem Koyunların sıcakta serinlemek için birbirinin gölgesine sığınarak oluşturdıkları küme, topluluk. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
kürem kürem 1. Bölük bölük, küme küme. (-Yz.; *Silifke -İç.) 2. Bol bol. (-Af.)
kürempe [-> kürik(I)]
küren Odun yığını. (Civler *Ermenek -Kn.)

kürküt Dokuma aygıtlarında taraktan dökülen yün kırmıtları. (Pınarlı-belen *Bodrum -Mğ.)

kürnemek Koyunlar sıcakta gölgele-rinden yararlanmak için birbirleri-ne sokulmak, toplanmak. (*Eşme -Üş.)

kürrek [→ **kürük** (II) -2]

kürs [kürtük -2] Kar yığını. (-Uş.; Hamidiye *Keçiborlu -İsp.)

[kürtük -2]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

kürtük 1. Yuvarlanarak büyüyen don-muş kar kümesi, çığ. (-Kr. ve köyleri; Balıkaya *Hekimhan -Ml.) 2. [→ **kürs**]

kürtün Semer. (*Antakya -Hat.; Kö-sektaş *Hacıbektaş -Nş.)

kürü [→ **kürük** (II) -2]

kürüf kürüf [gürüf gürüf] Sürü sürü. (-Çr.)

[gürüf gürüf]: (-Çr.; -Yz.)

kürük (I) [kürempe] Kar temizlemekte kullanılan kürek. (Kale -Kn.)

[kürempe]: (Kızılın *Sarıoğlu -Ky.)

kürük (II) [kürrük, kürü] 1. At yavrusu, tay. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı, Kepez -Ky.) 2. Eşek yavrusu, sıpa. (-Çr.; Afşar, Paza-rören *Pınarbaşı, Kepez -Ky.)

[kürrük]: (-Çr.)

[kürü]: (Kesme *Osmaniye -Ada.; *Silifke -İç.)

kürümek Çamur, kar vb.'ni kürekle temizlemek, sıyrıp atmak. (-Kr.; -Ml.)

kürün 1. Genellikle ağaçtan yapılan çeşme yalağı. (*Şebinkarahisar -Gr.) 2. Hayvan yemliğı. (*Şe-binkarahisar -Gr.)

kürünç Kumrudan az küçük bir çeşit kuş. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

kürüşlemek Varlıklı olmak. (-Çr.)

kürüşlü Semiz, toplu, şişman. (-Çr.)

kürüz Yeni biten çam fidanları kümesi. (-Ks. ve çevresi)

küskü 1. Kaldıraç. (-Kr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Taş sökmekte kullanılan kalın, uzun demir. (-Kr.) 3. Fırındaki ateşi karıştırmakta, odun itmekte kulla-nılan balta sapından kalın ağaç. (-Çr.)

küsküç (I) Bir çeşit çocuk oyunu. (-Mr.)

küsküç (II) Bitki kökü çıkarmakta, toprağı kazmakta kullanılan ağaç ya da demir araç. (-Sv., -Ky.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

küsse Topaç. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)

küsü Tahıl ya da unu çuvala basmakta kullanılan uzunca sopa. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikara-ağaç -İsp.)

küsü dutmak [küsü tutmak] Darılmak, konuşmamak. (-Kr. ve köyleri) [küsü tutmak]: (-Çr.)

küsülemek Tahıl ya da unu çuvala sopayla bastırmak. (Yenişar, Göl-konak *Şarkikaraağaç -İsp.)

küsülü Dargın. (-Kr.; -Mr.)

küsülü durmak Dargınlığı sürdürmek. (-Çr.)

küsümek Ağır cismi ağaç ya da demir çubukla yerinden oynatmak. (Ulu-kışla *Bor -Nğ.)

küsü tutmak [→ **küsü** dutmak]

küştah [küştah] İstek. (Afşar, Paza-rören *Pınarbaşı -Ky.)

[küştah]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

küştahlı Her yerde, her zaman neşeli, üzüntüsüz kimse. (-Çr.)

küştah [→ **küştah**]

küştüre Tahtaya yiv yapmakta kul-lanılan araç. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

küşüm Kuşku. (-Mr.)

küt [→ **küd**]

kütüğüm Çözülmesi zor bir çeşit düğüm. (Tahanlı -İç.)

küte Acur. (-Ml. ve çevresi)

kütelemek [→ **kürelemek**]

kütelmek Kesici araçların keskinliği gitmek. (*Manavgat -Ant.)

kütmek Budaklı kütük. (*Manyas-Ba.)

kütüklemek Büyük ağaçları dört ya

da beş metrelik tomruklara ayır-mak. (-Çr.)

kütülemek Bedenin eklem yerlerinden "küt" diye ses çıkmak. (-Çr.)

kütürdek Sert, dolgun (üzüm vb. için). (*Kula -Mn.)

küveki Boğaz ağırlarında kullanılan bir çeşit em. (Yenice -Mğ.)

küvle [→ **küfle**]

küvlelik Tandırın hava deliğini kapa-makta kullanılan kapak, paçavra. (-Kr.)

küydürmek Yerinden etmek, ayağını kaydırmak, ilgisini kesmek. (-Yz.)

küzürük Kuyruk kavrularak elde edi-len kıkırdak. (-Krş. ve çevresi)

L

lağlanmak Alay etmek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
laklak Küçük su testisi. (-Af.)
lahih [→ lahk]
lahk [lahih] Dilsiz. (-To. ve çevresi)
 [lahih] : (-Yz. ve çevresi)
lapa Pardösü. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
lapçm 1. Mest. (-Af.) 2. Lastikli ayakkabı. (-Af.)
laşka İş geveşetme. (-Tr. ve çevresi)
lata [lato] Palto. (*Kula -Mn.)
 [lato] : (-Af.)
lato [→ lata]
lavaş Yufka. (-Vn.)
leb Yapıda kerpiç aralarına konulan çamur. (-Ml.)
leblebi küresi Leblebi aygıtının kavurma bölümü. (*Güdül -Ank.)
lec Tartışma. (-Ml.)
lec etmek Tartışmak, dövüşmek. (*Refahiye -Ezc.)
leçce Yüz, surat. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
leçek Kulakları kapatacak biçimde ensede bağlanan kalınca başörtüsü. (Kerkük)
leği Öyle mi? (Kızılcın *Sarıoğlan -Ky.)
lek Pirinç tarlası. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
lemberdel Ağzına dek, çok dolu (sıvılar için). (Gölkonak, Yenişar *Şarki-karaağaç -Isp.)
lemsetavuk [→ nemse]
lenger Kova. (Lefkoşe, Kıbrıs)
lengeri Bakır tepsi. (*Merzifon -Ama.)

lepe 1. Sütle pişirilen pirinç lapası. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 2. Az yağlı, yumuşak pirinç pilavı. (Kerkük)
levçe Geveze. (Kerkük)
levün Biçim. (-Vn.)
leyvaz Fasulye. (*Alaca -Çr.)
liğulmak Bitkin düşmek, yığulmak. (-Yz.)
lkhıkı Toprak sürahi. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
lilmek Baş aşağı düşmek, pike yapmak. (*Kilis -Gaz.)
lihsan Nisan. (-Vn.)
limeni azdırmak Bağırıp çağırmaya, ağlamaya başlamak. (Gündüzbey *Yeşilyurt -Ml.)
limpak Sayı, gol. (*Gelibolu -Çkl.)
lingirdemek Sallamak, sarsılmak, oynamak. (-Gaz.)
lobatça Papatya. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
lobik Yeşil fasulye. (*Karakoçan -El.)
lobuduk Küçük, ufak tefek. (*Gürün -Sv.)
lobya Fasulye. (-Af.)
lolo Erkek üreme organı (çocuk dilinde). (-Ml. ve çevresi)
lonç olmak Çok ıslanmak. (-Çr.; *Zile, *Erbaa -To.)
longuz Derin, karanlık yer, çukur. (Nefsiköseli *Görelle -Gr.)
lop Küçük minder. (-Vn.)
lopçum Obur. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
lopulmak İrinlenmiş yara sancımak, ağrımak. (Kerkük)

lorik Çocuk, yavru : *Loriğim benim.* (-Ml. ve çevresi)
loş Düşün yemeği. (Haruniye -Ada.)
lögün Kireç, pamuk, yumurta karışımından dövülerek elde edilen bir çeşit yapıstırıcı. (-Ml.)
lök gibi (I) Ağırbaşlı, oturaklı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
lök gibi (II) Koyu, kıvamlı : *Şu yemeğe eklemek doğru, lök gibi olsun.* (Nefsiköseli *Görelle -Gr.)

löklaç Uyuşuk, tembel. (-Af.)
löklemek Aldatmak. (-To.)
lömbürtü Ayağı yere vurarak, sıçrayarak yürüme. (İshaklı *Bolvadin -Af.)
löngalle 1. Ağır canlı. (-Kn.) 2. Sorumsuz. (-Kn.)
löngür Yayık. (-Sv.; -Ky.)
löp İri lokma. (*Kula -Mn.)

M

ma (I) 1. Sığır sesi. (-Çr.) 2. Sığır memesi. (-Kr. ve köyleri)
ma (II) Çatı ya da dam için kullanılan büyük ağaç, kereste. (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)
maal Çapa. (Dağla *Mecitözü -Çr.)
maasıl Olgunlaşmamış, ham (meyve için). (Karakaya -Ky.)
mac [maç] Saban ya da pulluğun elle tutulan yeri. (-Kr. ve köyleri)
[maç] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
macahal Beceriksiz. (Musvadı *Ermenek -Kn.)
macal Zaman, olanak. (Bayburt *Sarıkamsı -Kr.)
macca İrin. (-Uş.; Adatepe *Devrek -Zn.)
maccetmek Usandırmak, bıktırmak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
macık mıcık olmak Hamurlaşmak, lapa olmak : *Pışirdiğin pilav macık mıcık olmuş kızım.* (Telin *Gürün -Sv.)
macuş Arabozan. (Karalar *Gazipaşa -Ant.)
maç [-> mac]
maça Koyunun ön bacaklarının dizden yukarı bölümü. (*İğdır -Kr.)
maçalok Güzel. (*Lüleburgaz -Krk.)
maççalı Eğitim görmemiş, eğitilmemiş. (Günder *Ermenek -Kn.)
maçcıldamak Ağız şapırdatarak yemek. (*Silifke -İç.)
maçça etmek Yormak, üzme. (-Mr. ve çevresi)

maçı maçı Kedi çağırma ünlemi. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)
maçka Kedi yavrusu. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)
maç maç Bir çeşit kertenkele. (Kesirik -El.)
mada 1. Pide ile yufka arası kalınlığında bir çeşit sac ekmeği. (Kerkük ve çevresi) 2. Hamur açmakta kullanılan yuvarlak, yassı yastık. (Kerkük ve çevresi) 3. Ekmeği tandıra yapıştırmakta kullanılan içi ot dolu yuvarlak minder. (Kerkük)
madara Kiriş. (*Manyas -Ba.)
mâdenis Maydanoz. (Çıkrik *Mecitözü -Çr.; -Yz.)
madımağ [madımanah] Semizotuna benzeyen, ilkbaharda kırlarda biten, yemeği yapılan bir çeşit bitki. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[madımanah] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı, *Bünyan -Ky.)
madımanah [-> madımağ]
madırdamak Homurdanmak : *Kendi kendine ne madırdıyorsun?* (*Bünyan -Ky.)
madırğa Taşçı çekici. (-Ay.)
madik atmak Aldatmak, kandırmak. (-To.)
maduk Kökü yenen bir çeşit yabanotu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mafdan geçinmek Para ve emek vermeden yararlanmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

mafiş 1. Bir çeşit tatl. (*İğdır -Kr.)
 2. Hamurdan yapılan yiyecekler, hamur işi. (*İğdır -Kr.)
magarna déyneği Oklava. (Zaferli *Maçka -Tr.)
mağ (I) 1. Tavan. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Oda. (*Gürün -Sv.)
 3. Yapılarda çatılara yatay konan ağaç, kiriş. (*Bünyan -Ky.)
mağ (II) Yığm. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mağal Çapa işinde kullanılan, ağız çapadan daha dar bir çeşit araç. (Hayati *Erbaa -To.)
mağıl Akla uygun, akıllıca. (*İğdır -Kr.)
mağlata Kavga, dövüş. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mağlıç Çekirdekli pamuk. (Dont *Fethiye -Mğ.)
mağrama Örtü. (-Af.)
mağsimek Önemsemek, değer vermek. (-Yz. ilçe ve köyleri; *Bünyan -Ky.)
mahal Dik kafalı. (Tahtacı -İsp.)
mahallık Dik kafalılık. (Tahtacı -İsp.)
mahana [mahane, mahna] Sözde neden. (-Çr.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[mahane] : (İncekum *Silifke -İç.)
[mahna] : (-Ks.; Kesirik -El.)
mahana bulmak Kınamak. (İğneciler *Mudurnu -Bo.)
mahane [-> mahana]
maharına [-> maharma]
mahariç Muştuluk parası, armağan. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
maharma [maharına] Yeni gelinlerin kullandıkları kalın, büyük başörtüsü. (Sazak *Yeşilova -Brd.)
[maharına] : (Sazak *Yeşilova -Brd.)

mağat [maket] Sedir. (Hayati *Erbaa -To.)
[maket] : (-Af.; -Uş. ve köyleri)
mağlıh Çok ekşi. (*Bünyan -Ky.)
mahık Acı (yiyecek için). (-Çr.)
mah mah Köpek çağırma ünlemi. (Körküler *Yalvaç -İsp.)
mahman [-> maman]
mahna [-> mahana]
mahrama [malama (III)] 1. Havlu. (Kesirik -El.)
[malama (III)] : (*Eşme -Uş.)
 2. Yüz örtüsü, peçe. (Günder *Ermenek -Kn.) 3. Mendil. (-Vn.)
mağuh Acımsı ekşi, buruk tatta. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
majğal Güçlü işçi. (Bayburt *Sarıkamsı -Kr.; Tufanç -Ezm.)
makal Bir çeşit kuş. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
makane gibi Çalışkan. (Körküler *Yalvaç -İsp.)
maket [-> mağat]
makule Yasa dışı cinsel ilişkilere aracılık eden. (-Ks. ve çevresi)
malaçırık Serçeden az büyük, toprak renginde bir çeşit kuş. (*Silifke -İç.)
malağa Kepçe. (*İğdır -Kr.)
malağma [-> malama (I) -1]
malağ [malak] 1. Manda yavrusu. (Çitak *Çivril -Dz.; -Kr. ve ilçeleri; -Yz.; *Gülner -İç.)
[malak] : (Sazak *Yeşilova -Brd.)
 2. Domuz burnu. (*Gülner -İç.)
malahter Meşale. (Limanköy *Çayeli -Rz.)
malak [-> malağ -1]
malaka Emeksiz, karşılıksız ve parasız elde edilen. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

malaklamak Oyunda yenmek : *Teneffüste Gülsüm'ü malakladım.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

malakları çevirmek İş yapabilir olmak. (-Ks. ve çevresi)

malalamak Övücü sözlerle aldatmaya çalışmak. (Yavuz *Şavşat -Ar.)

malama (I) [malagma] 1. Dövmüş, savrulmamış tahıl ve saman karışımı. (*Sütçüler -İsp.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; *Bünyan -Ky.; Sökün, Uzuncaburç *Silifke -İç.)

[malagma] : (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.; Haruniye -Ada.) 2. Dövenle sürmek için harmana yayılmış başaklı sap. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.) 3. Kepek ve arpa kırması karışımı hayvan yemi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

malama (II) Çimento vb. nesnelerden su karıştırılarak elde edilen bulamaç. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

malama (III) [→ mahrama -1]

malamak Suçunu gizlemek. (Yavuz *Şavşat -Ar.)

malamat Bozgun, utanç verici durum. (Tahtacı -İsp.; Kesirik -El.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; *Bünyan, Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Kirli, pis. (-Gaz.)

malamat etmek 1. Birinin suçunu, kusurunu açığa çıkararak utanacak duruma sokmak. (Tahtacı -İsp.; Çilehane *Reşadiye, Küçük İsa *Zile -To.; -Gaz.) 2. İş kökünden bozmak, yok etmek. (*Erbaa -To.)

malamatlı Utanılacak, kınanılacak durum. (Küçük İsa *Zile -To.)

malamat olmak Utanılacak durumda olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Gürün -Sv.; -Gaz.)

malasmak [maylaşmak] Görgü kurallarına uymaz biçimde, yayılarak oturmak. (-Çr.)

[maylaşmak] : (-Çr.)

malaz Sulak toprak parçası. (*Mersin ve köyleri -İç.)

malbaş Anlayışsız, kalm kafalı. (*İğdir -Kr.)

male Yabandomuzunun yattığı yer. (İğneciler *Mudurnu -Bo.)

maler Bir çeşit yabanpancarı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

malhita Tahıldan yapılan lapa. (-Ml. ve çevresi; -Gaz.)

malmeki Sincaptan büyük, duvar aralarında yaşayan bir çeşit hayvan. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

malsımmak Başkasının malını benimsemek. (-Gaz.)

maltak Çoban köpeğinin boynuna takılan mahmuzlu tasma. (Tuzaklı *Söğüt -Bil.)

malu Ağaç çivi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

malyemez Cimri. (-Kr. ve köyleri; -Yz.)

mama Hala. (-Af.)

mamak Çocuk yemeği, mama. (-Çr.; İncekum *Silifke -İç.)

maman [mahman] Göksulu armuduna benzeyen, iri bir çeşit armut. (-Çr.) [mahman] : (-Çr.)

mamancika Bez parçalarından yapılan oyuncak bebek. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

mambaşka Bambaşka. (*Silifke -İç.)

mamel Koltuk değneği (-Tr. ve köyleri)

mamer [mamerik] Dokuma tezgâhunda iplik germeye yarayan yuvarlak ağaç. (-Çr.)

[mamerik] : (-Çr.)

mamerik [→ mamer]

mamut Sersem. (Körküler *Yalvaç -İsp.)

mamir Sağlam. (*Kula -Mn.)

mamiros Sıcak suda haşlanan hamurdan yapılan tath. (Yazır *Sungurlu -Çr.)

mamul Bir çeşit kara erik. (Kesirik -El.)

mana [manelik] 1. Tohum. (Fariske *Ermenek -Kn.) 2. Tohumluk hıyar. (Gezende *Gülnar -İç.) [manelik] : (*Mersin -İç.)

manaçi Sığırların boynuna bağlanan ip. (Şimşirli *İkizdere -Rz.)

manadura Domates. (Tahanlı -İç.)

manak Naylon bidon. (Aşağı Yaylabel -İsp.)

mananul Tarlalarda biten, sarı çiçekli bir çeşit bitki. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

manar Büyük yayla evi. (Karalar *Gazipaşa -Ant.)

manav Aptal. (*Bünyan -Ky.)

manavnalı Sporcu, beden eğitimi görmüş. (Körküler *Yalvaç -İsp.)

manca (I) Sevimli. (Günder *Ermenek -Kn.)

manca (II) Çorba, aş. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.; *Karapınar -Kn.)

mancar Pancar. (-Çr.)

mancılı Kaldıraç. (-Kr. ve köyleri; -Yz.)

mancır 1. Olgunlaşmamış incir. (*Silifke, Emirşahlar *Anamur, Tahanlı -İç.) 2. İncir çiçeği. (Emirşahlar *Anamur, *Silifke -İç.)

mandagöz Anlamsız bakan, iri gözlü kimse. (-Çr.)

mandal (I) [mandıla] 1. Ağaç, demir pencere ya da kapı sürgüsü. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Dont *Fethiye -Mğ.)

[mandıla] : (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

2. Büyük kapı kilidi. (-Kr.)

mandal (II) 1. Tarla. (Civler *Ermenek -Kn.) 2. Evlek. (Orhana *Anamur -İç.) 3. Eğik yerlere çekilen setler: *Zeytinliğin mandallarını sel bozmuş.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

mandallamak Teyellemek. (-Ks. ve çevresi)

mandıla [→ mandal (I) -1]

manelik [→ mana -2]

maneyli Tarlakuşu. (Sazak *Yeşilova -Brd.)

manga Biçilmiş ekin yığını. (Sazak *Yeşilova -Brd.)

mangafa Anlayışsız, aptal, mankafa. (Adiller *Ermenek -Kn.)

mangış Domuz yavrusu. (*Tarsus -İç.)

mañgir [→ mangiz]

mangiz [mañgir] Altın, gümüş para. (Körküler *Yalvaç -İsp.)

[mañgir] : (*Silifke -İç.)

mangoz Köy evlerindeki iki gözlü tahıl ambarı. (Dont *Fethiye -Mğ.)

manğar [mengür] Sığırların boynuna takılan ağaç halka. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[mengür] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

manğır Bakır. (Körküler *Yalvaç -İsp.)

manğırmak, **mankırmak** Sığır, bağır-mak. (-Çr.)

mānı Şaşma, üzülme bildirir ünlem. (Kızılcan *Sarioğlan -Ky.)

manıç At arabalarının yanına eklenen ek. (-Af.)

manık [manik] Kedi ve yavrusu. (Kaşköt *Gürün -Sv.; *Tarsus -İç.)
[manik] : (Belenkeşli *Mersin -İç.)
manı manı Sevimsiz, kaba ve ağır davranışlı kimse. (-Çr.)
manıt 1. Asık yüzü. (Körküler *Yalvaç -İsp.) 2. İnata. (*Bünyan -Ky.)
manik [→ manık]
manka Genizden konuşan. (*Manyas -Ba.)
mankaş Cımbız. (-Çr.; -To.)
man man bakmak Aptal aptal bakmak. (*Bünyan -Ky.)
mantı 1. Sapsız bıçak. (Demirli *Bucak -Brd.; Bertiz, *Andırım -Mr.) 2. Sap : *Bıçağın mantısı*. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
mantıcı Pinti, cimri. (*Gürün -Sv.)
mantıfal Kutu içine konan çiçekleri çekerek mani okuma (bir çeşit oyun). (*Vize köyleri -Krk.)
mantika Jandarma karakolu. (Bertiz -Mr.)
mantız [→ mantoz]
mantik Hayvana yedirilen dikenli bir çeşit ot. (*Alaca -Çr.; Dışlık *Kangal -Sv.)
mantış Yuvarlak, tombul yüzü, basık burunlu kimse. (-Çr.)
mantiz [→ mantoz]
mantoz [mantız, mantiz, mantuz] Sacdan yapılan, soba biçiminde, üstü ızgaralı ocak. (-Çr.)
[mantız] : (-Çr.)
[mantiz] : (-Çr.)
[mantuz] : (-Çr.)
mantuz [→ mantoz]
manyak Ucu eğri, ağaç budamakta kullanılan bir çeşit bıçak. (Babadag *Sarayköy -Dz.)
manzak Köse. (*Maçka, *Akçaabat -Tr.)

maraba Ürüne ortak olmak koşuluyla toprağı işleyen kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Kesirik -El.)
maral Güzel. (Bardız *Şenkaya -Ezm.)
marankelle Kafatası geniş ve büyük kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
marannıh Kağı tekerleğinin ağaç bölümü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
maraz Oysa : *Maraz paranız var, istediğinizi alırsınız*. (Bayat, Kerkük)
maraz etmek Üzülmek. (Lefkoşe, Kıbrıs)
marçıldamak Ağız şapırdatarak yemek. (Tahtacı -İsp.)
marçıldatmak [marçillatmak] Yerken ağız şapırdatmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[marçillatmak] : (-Krk. ve köyleri)
marçillatmak [→ marçıldatmak]
marçıl marçıl Yemek yerken çıkan ses. (Tahtacı -İsp.; Adiller *Ermenek -Kn.)
mardağıl Dağlarda biten, kara renkli yabani üzüm. (Tahanlı -İç.)
mardalı İri, gösterişli, güzel (insan ve hayvan için). (Tahtacı -İsp.; Yaptı *Mut -İç.)
mardavıl [mardovul] Yabanüzümü asması. (Aladağ, Gaziler *Hadım -Kn.)
[mardovul] : (Navdalı *Mut -İç.)
mardovul [→ mardavıl]
mareşşega İri, hantal, hırçın eşek. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
marezlemek 1. Karalamak. (Tahtacı -İsp.) 2. Kusurlu saymak. (Tahtacı -İsp.)
marizlemek Yaralamak. (*Kula -Mn.)
maros Suyunu yitirerek buruşmuş, pörsümüş (meyve, yüz vb. için). (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

marşaba [→ marşaf]
marta Martı kuşu. (Sökün *Silifke -İç.)
martaval Abartılmış söz, yalan. (*Kula -Mn.; Uluşiran -Gm.; *Mucur -Krk.; Fariske *Ermenek -Kn.)
marya Dişi koyun. (-Çkl.)
masar 1. Kuru ağaç. (-Tr. ve köyleri) 2. Kuru kestane. (-Tr. ve köyleri)
masat Bıçak vb. kesici araçları bilemekte kullanılan kayış ya da bileyi taşı. (Telin *Gürün -Sv.; *Bünyan -Ky.)
masatlamak Bilemek. (Dont *Fethiye -Mğ.)
masdar 1. Marangozların kullandığı düz cetvel. (*Bünyan -Ky.) 2. Halı tezgâhlarında ip sarılan araç. (*Bünyan -Ky.)
maşgara Maskara. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
masır İnce kamıştan yapılan iplik makarası. (Teniste *Anamur -İç.)
masıra Masura. (-Çr.)
mâsil Olgunlaşmaya başlayan meyve. (*Bünyan -Ky.)
maslah [maslak -2] Şakacı, güldürücü. (*Bünyan -Ky.)
[maslak -2] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
maslak 1. [→ masmas] 2. [→ maslah]
masmas [maslak -1] Ağırbaşlı, durgun, uyşuk. (*Bünyan -Ky.)
[maslak -1] : (Telin *Gürün -Sv.)
masraf sepeti Pazara götürülen sepet. (-Dy.)
masta Üvendire. (Davulku *Hekimhan -Ml.)
mastahh Üvendire yapmaya elverişli ağaç dalı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mastar Sıvacılıkta kullanılan büyük, düz, tahta cetvel. (-Krk. ve köyleri)

masteli [mastili -1, 2] 1. Hayvanların yal yedikleri kap. (*Perşembe -Or.)
[mastili -1] : (-Or. ve köyleri)
 2. Tahta kova, külek. (*Perşembe -Or.)
[mastili -2] : (-Or. ve köyleri)
mastili 1. [→ masteli -1] 2. [→ masteli -2]
masura Küçük hıyar, kabak. (-Krk. ve köyleri)
maş Baklagillerden bir çeşit sebze. (*İğdır -Krk.; -Gaz.; Gezende *Gülнар -İç.)
maşala (I) [maşalla] Sebze bahçesindeki bölümler, evlek. (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Krk. ve köyleri; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
[maşalla] : (*Bünyan -Ky.)
maşala (II) [→ maşalama]
maşalama [maşala (II), maşıl] Dügün alanlarını gece aydınlatmakta kullanılan bir çeşit meşale. (-Çr.)
[maşala (II)] : (-Çr.)
[maşıl] : (*Gediz -Kü.)
maşalla [→ maşala (I)]
maşat (I) Güreşçi. (Muzvadı *Ermenek -Kn.)
maşat (II) Müslüman olmayan kimselerin sinliği. (*Kula -Mn.)
maşıl [→ maşalama]
maşın Tren. (*İğdır -Krk.)
maşırpa [→ maşraf]
maşlak Yünlü, uzun palto. (-Sv. ve çevresi; -Yz.; -Ky. ve çevresi)
maşmala Biçimsiz, çirkin (oturma için). (Kızılağaç *Bucak -Brd.)
maşraf [marşaba, maşırpa, merşebe] Su taşı. (-Krk. ve çevresi; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[marşaba] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[maşırpa] : (Teniste *Anamur -İç.)

[merşebe] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mat Domates suyu. (Tozkoğan *Gül-
 nar -İç.)
matah Mal. (*Kula -Mn.)
matal Masal. (Kesirik -El.)
matça 1. İrin. (Gölkönak, Yenişar
 *Şarkikaraağaç -İsp.) 2. Kir, pis-
 lik. (Gölkönak, Yenişar *Şarkika-
 raagaç -İsp.)
matf Bunak. (Gölkönak, Yenişar
 *Şarkikaraağaç -İsp.)
matflamak Bunamak. (Gölkönak,
 Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
matf toprağı Killi toprak. (-Af.)
matrabaz Yüksek ederden satmak
 amacıyla malını saklayan kimse.
 (-Çr.)
mav Ev bölümleri. (*Zile -To.)
maviyo Mavi gözlü kimse. (Tahtacı
 -İsp.)
mavlamak Kedi, bağırarak. (*Silifke
 -İç.)
mavra Boş söz. (*Silifke -İç.)
mavri Erkek turaç, bir çeşit sülün.
 (*Mersin -İç.)
mavrıllı Kuruntulu. (Müşgebi *Bod-
 rum -Mğ.)
mavru Yeşil kabuklu ceviz. (Ağlasun
 -Brd.)
mavsul Ürün. (Ormana *Anamur -İç.)
mavu Mavi. (Uluşiran *Şiran -Gm.;
 *Mucur -Krs.)
mavuş (I) Mavi nesne. (*Silifke -İç.)
mavuş (II) Kedi çağırma ünlemi.
 (Uluşiran *Şiran -Gm.)
maya (I) 1. Bir çeşit türkü. (-Kr.;
 Kesirik -El.) 2. Ağıt. (-Kr.)
maya (II) 1. İyi cins, dişi deve. (Afşar,
 Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Mut
 -İç.) 2. Yük taşıma durumuna
 gelmiş deve. (Kepez -Çkl.) 3. Dişi
 eşek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı

-Ky.) 4. Davarların erkeklik or-
 gamı. (*İğdır -Kr.)
maya gazanı İki kulplu, büyük, bulgur
 ya da pekmez kaynatılan kazan.
 (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mayalı [mayalu] Kalınca bir çeşit sac
 ekmeği. (*Merzifon -Ama.)
[mayalu] : (Hayati *Erbaa -To.)
mayalıh Ekşimiş hamur. (-Kr. ve
 köyleri)
mayalık Maya konulan çanak. (-Çr.)
mayalu [→ mayah]
mayıf Yüze gülen, yaltakçı. (-Çr.)
mayıl mayıl bakmak 1. Anlamsız, bön
 bön bakmak. (Gökdere *Akdağ-
 madeni -Yz.) 2. Beğenerek bak-
 mak. (*İğdır -Kr.)
mayışlı Pis, kirli (kimse). (Uluşiran
 *Şiran -Gm.)
mayısyedisi Rumi Mayıs ayının ye-
 dinci günü çıkan fırtına. (Uluşiran
 *Şiran -Gm.)
mayışmak Sıcaktan ya da hafifçe
 kaşınmaktan gevşemek, rahatla-
 mak: *Öküz, tarandıkça mayıştı.*
 (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç
 -İsp.; Kavak *Yeşilova, Kozluca
 -Brd.)
maylaşmak [→ malaşmak]
maymak (I) Eli ayağı çarpık, ağzı
 eğri kimse. (-Çr.; Kesirik -El.)
maymak (II) İki yana sallanan eğril-
 miş tekerlek. (-Kr.)
maymak (III) Şımarık. (Kavak *Yeşi-
 lova -Brd.)
maymala Biçimsiz (oturma, yayılma
 için). (Kızılağaç *Bucak -Brd.)
maymaşlık Utanmazlık, densizlik.
 (Yapıntı *Mut -İç.)
mayoşu Ekşimsi. (Tekir *Silifke -İç.)
maytağ Topal. (İrişli, Bayburt *Selim,
 *Sarıkamış -Kr.)

mazak (I) Kirli. (-Mr. ve çevresi)
mazak (II) Çam ağacının dış kabuğu.
 (Kızılmalı *Silifke, *Gülner -İç.)
mazannı İşsiz, başıboş kimse. (Uluşiran
 *Şiran -Gm.)
mazaratçı Yaramaz, güvenilmez, kötü
 (kimse). (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mazaratsız Orta, ne iyi ne kötü.
 (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mazarrat [muzarrat] Engel. (Afşar,
 Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[muzarrat] : (Afşar, Pazarören *Pı-
 narbaşı -Ky.)
mazgal Ere. (Fariske *Ermenek -Kn.)
mazi Kağrı ya da araba dingili.
 (*İğdır -Kr.; Yukarı Toklu *Taşı-
 çay -Ağ.; Bahçeliyurt *Kangal
 -Sv.)
mazıl olmak İzlenesi gerçekleşme-
 diğinden üzülmek. (-Çr.)
mâzın Büyük. (Şenoba *Uludere
 -Hak.)
mazırık Kuru ağaç. (-Gaz.)
mazıt Mazot vb. akaryakıt. (*İğdır
 -Kr.)
mazik Üvey oğul. (-Vn.)
mazman 1. İp sarmaya yarayan, silin-
 dir biçiminde araç. (Perçem *Ala-
 ca -Çr.) 2. Kendirden ip, yular,
 urgan yapan kimse. (*Zile ve köy-
 leri -To.)
mazraka Ekmeği tandıra yapıştırmak-
 ta kullanılan araç. (-Vn.)
mazulamak Tabaklanacak derileri iş-
 leme yatırmak. (-Çr.)
mazzak Açılmamış çam kozalağı. (*Si-
 lifke -İç.)
me [meh (II) -I] Al, işte: *Me kalemini.*
 (-Af.; İsabey *Çal -Dz.)
[meh (II) -I] : (Dışlık *Kangal
 -Sv.; İncekum *Silifke -İç.)

meccene Gereksiz yere, boş yere.
 (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
mecelleşmek Uğraşmak, didinmek.
 (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
mecene [becana] İri, büyük, hantal.
 (-Çr.; Ulaş *Tarsus -İç.)
[becana] : (-Yz.)
meciefe Çapalama, çapa işi. (*Silifke
 -İç.)
meçcik [mencik, mençik] Sık başlayıp
 uca doğru azalan sert kılı sakal.
 (-Çr.)
[mencik, mençik] : (-Çr.)
meçe gelmek Olacak duruma gelmek,
 yoluna girmek. (Uluşiran *Şiran
 -Gm.)
meçik Davul çalmakta kullanılan
 küçük çubuk. (Afşar, Pazarören
 *Pınarbaşı -Ky.)
meçit Cami. (*İğdır -Kr.)
medek 1. Dişi manda. (Uluşiran *Şiran
 -Gm.) 2. Manda yavrusu. (-Kr. ve
 köyleri)
mederlik Dişi manda sürüsü. (Uluşiran
 *Şiran -Gm.)
medersiz Gücsüz. (Uluşiran *Şiran
 -Gm.)
medik [midik, midilik] : Küçük, şiş-
 man çocuk. (-Çr.)
[midik] : (-Çr.)
[midilik] : (-Çr.)
medlemek Sıçramak. (-Af.)
meel Çapa. (Kuzköy *Akkuş -Or.)
megez İş yapmaz. (Uğurlu *Ermenek
 -Kn.)
meğel (I) Tek ağızlı küçük kazma,
 çapa. (-Çr.; Yolhan *Akkuş -Or.)
meğel (II) Yazın sığırların serinle-
 dikleri göl ya da dere kıyıları.
 (Pileki *Doğubayazıt -Ağ.)
meğerime [→ meğrise]
meğersimemek [→ meşimemek]

meğrise [meğrime] Oysaki. (-Çr.)
[meğrime] : (*Silifke -İç.)
méh (I) Esinti, az yel. (*İğdır -Kr.)
meh (II) 1. [-> me] 2. Ha! anlamında
 pekiştirme ünlemi : *Ben borcumu
 verdim meh!* (Körküler *Yalvaç
 -İsp.)
mehdah Şakacı, eğlendirici. (-Uş.)
mehdep Okul. (*İğdır -Kr.)
mehek (I) Bozuk. (-Ml. ve çevresi)
mehek (II) Deneme : *Mehek taşı.* (-Çr.)
mehel Uygun, yerinde, eşdeğerde.
 (-Af.; *Kula -Mn.; Kükçük İsa
 *Zile -To.)
mehelimsemek Benimsemek : *Ali işi
 mehelimsiyerek yapar.* (Kükçük İsa
 *Zile -To.)
mehenkli 1. Sağlığı bozulmuş, özürlü
 (kimse). (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 2. Özürlü (mal için). (Uluşiran
 *Şiran -Gm.)
mehersimek [mehesimek] Önem ver-
 mek. (-Ks. ve çevresi; -Çr.)
[mehesimek] : (Uluşiran *Şiran
 -Gm.)
mehesimek [-> mehersimek]
mehle Mahalle. (*İğdır -Kr.; Kesirik
 -El.)
mehlem Merhem, em. (*İğdır -Kr.)
mehlep Aşılanmamış kiraz ağacı. (-Çr.)
meh meh Sığır çağırma ünlemi.
 (Körküler *Yalvaç -İsp.)
mejgeldek Anguta benzeyen göçmen
 bir kuş. (Velimeşe *Çorlu -Tk.)
meke (I) Mısır. (*İğdır -Kr.; Haruni-
 ye -Ada.)
meke (II) Çene. (*Silifke -İç.)
meke (III) Bir çeşit yabanördeği.
 (İncekum *Silifke -İç.)
meke (IV) Çürüyen çam ağacının
 özsuğu çıkarılan bölümü. (Teniste
 *Anamur -İç.)

meke (V) Bilye. (*Gülner -İç.)
mekere Makara. (*Kula -Mn.)
mekir mekir Uğraştırarak, yalvartarak;
*Onda alacağım vardı; kendini bana
 mekir mekir aratıyor.* (Tahtacı -İsp.)
mekir nekir 1. Cin, şeytan. (Uluşiran
 *Şiran -Gm.) 2. Hortlak. (Kükçük
 İsa *Zile -To.)
mekit Belki. (Afşar, Pazarören *Pmar-
 başı -Ky.)
mekke Mısır. (Aşağı Yaylabel -İsp.)
meksetmek Ertelemek. (Kıbrıs)
meldir meldir Canlı, güçlü. (Fariske
 *Ermenek -Kn.)
melefe [menef] 1. Yastık yüzü. (-Yz.)
 2. Yorganın iç yüzü. (-Sv. ve
 çevresi; Gökdere *Akdağmadeni
 -Yz.; -Ky. ve çevresi)
[menef] : (*Silifke -İç.)
 3. Yüzsüz, eski yorgan, mitil.
 (-Ky.) 4. Yatak yüzü. (*Silifke
 -İç.) 5. Genellikle ak çarşaf. (Gök-
 dere *Akdağmadeni -Yz.) 6. A-
 merikan bezi. (-Af.)
melehor Korkudan bedende çıkan
 isilik, sivilce, uçuk. (*Bulanık -Mş.)
melek Halı dokurken ilmekleri sıkış-
 tırmakta kullanılan küçük ip yu-
 mağı. (*Fethiye -Mğ.)
meleme [melemez -1] Beceriksiz, iş bil-
 mez, ağır canlı. (-Çr.; Kesirik -El.;
 *Bünyan -Ky.)
[melemez -1] : (-To.; Uluşiran
 *Şiran -Gm.; -Kr. ve köyleri)
melemen Çok iri, toplu, besili. (Koz-
 luca -Brd.)
melemez 1. [-> meleme] 2. Gücsüz.
 (-Ks. ve çevresi)
melemir Kara, acı tohumlu bir çeşit
 bitki. (-Mr. ve çevresi)
meleñgiş [meleñkiş] Çitlenbik. (*Mut
 -İç.)

[meleñkiş] : (Uzuncaburç *Silifke
 -İç.)
meleñkiş [-> meleñgiş]
meles (I) Çoban köpeğinin boynuna
 takılan mahmuzlu, demir halka,
 tasma. (Alan *Vezirköprü -Sm.)
meles (II) Ham ipekten yapılan bir
 çeşit kumaş. (*Antakya -Hat.)
melez (I) Karışık tahıl. (Sazak *Yeşi-
 lova -Brd.)
melez (II) Keten arasına ipek karış-
 tırılarak dokunan bir çeşit kumaş.
 (-Çr.)
melez (III) İşe yaramaz. (-Krş. ve
 çevresi)
melhoş Mayhoş. (-Ml. ve çevresi)
meli Ekin bağlamı. (Kerkük)
melik 1. İğden çıkarılan eğirilmiş ip.
 (Ulukışla *Bor -Nğ.; Uzuncaburç
 *Silifke -İç.) 2. İğden çıkarılan
 ipin aldığı biçim. (Ulukışla *Bor
 -Nğ.)
melis (I) Oda. (-Dy.)
melis (II) Çimenlik. (*Mersin ve köy-
 leri -İç.)
meliz Balarısı. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
melki Al, yenilebilen bir çeşit mantar.
 (Kepez -Çkl.)
mellavuş Öcü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mel mel Üzgün üzgün (bakış için).
 (-Çr.; İncekum *Silifke -İç.)
meltemlik İlk, durgun. (Uluşiran *Şi-
 ran -Gm.)
meme Ekmek : *Ana, bana meme aliver
 okula gideceğim.* (Körküler *Yal-
 vaç -İsp.)
memecingliği Yağsız, şekersiz, susam-
 sız çocuklar için yapılan gevrek,
 bir çeşit simit. (-Sv.)
memek Meme. (Ekinözü *Elbistan
 -Mr.)

memişhana [memşane] Ayakyolu, he-
 la. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[memşane] : (Müşgebi *Bodrum
 -Mğ.)
memşane [-> memişhana]
memük İnsanlarda üreme organı. (-Çr.)
mencere Pencere. (-Ba.)
menci Dişi köpek. (Uluşiran *Şiran
 -Gm.)
mencik, **mençik** [-> meçcik]
mencilis Topluluk. (-Ba.)
mendah Kaynana. (Yusufça *Gölhi-
 sar -Brd.)
mendebur Yaramaz. (-Tr. ve köyleri)
mendil Sofra yaygısı. (-Çr.; Pmarlı-
 belen *Bodrum, Dont *Fethiye
 -Mğ.)
menedilmek Öldürülmek : *Ali bu tar-
 lada menedildi.* (Körküler *Yalvaç
 -İsp.)
menef [-> melefe -2]
menengiç Menenjit hastalığı. (Tahtacı
 -İsp.)
menevre Aldatmaca, düzen, dolap :
Mutlaka çevirecek bir menevresi var.
 (-Çr.)
mengeçme Kasınç, uyuşma. (*Kula
 -Mn.)
meñges [meñgez] Killi toprak. (Emir-
 şahlar *Anamur -İç.)
[meñgez] : (*Anamur -İç.)
meñgez [-> meñges]
mengiç Dişi domuz. (Dont *Fethiye
 -Mğ.)
mengil (I) [mengürdek] Hayvanları
 ahıra bağlamak için kullanılan U
 biçiminde eğri ağaç. (-Sv. ve
 çevresi; -Ky. ve çevresi)
[mengürdek] : (Yazır *Sungurlu
 -Çr.)

mengil (II) İm için yapılan kesik, çeltik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
mengür [→ **mağar**]
mengürdek [→ **mengil** (I)]
menik İplik çilesi. (Küçük İsa *Zile -To.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
menkir Tek yumurtalı hayvan. (Hüdede *Silifke -İç.)
menşur İsim yapmış, tanınmış. (Kesirik -El.; -Yz.; Tekir *Silifke -İç.)
mentig Mantık. (*İğdır -Kr.)
mentik Meme : *Kulak mentiği*. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
menzere Görünüm, manzara. (*İğdır -Kr.)
meram Öyleyse, mademki. (Kesirik -El.)
merçem Perçem, kâkül. (-Kr.)
merçemene Pürüzsüz, renkli bir çeşit kertenkele. (Teniste *Anamur -İç.)
merdin Acındırıcı söz. (-Çr.)
mere [→ **meres** (I) -I]
merek Samanlık. (Kesirik -El.)
mereke 1. Eğer. (Kesirik -El.)
 2. Tartışma. (*İğdır -Kr.)
meres (I) [mere] 1. Çivili köpek tasması. (-Çr.)
 [mere] : (Karakaya *Erbaa -To.)
 2. Köpek yaşı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
meres (II) Kalıt, miras. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
meret (I) Uğursuz. (Tahtacı -İsp.; Dışlık *Kangal -Sv.; *Bünyan -Ky.)
meret (II) Yahu! (Küçük İsa *Zile -To.)
meret (III) Erkek üreme organı. (-Çr.; Sarıveliler *Ermenek -Kn.)
meret (IV) İyesiz mal. (*İğdır -Kr.)

meret kalan Ölünün sağlığında kullandığı nesneler. (Tahtacı -İsp.)
merevcen Sürgünlerinden yemek yapılan dikenli bir çeşit yabani bitki. (-Or.; -Tr.)
mergen Kulpsuz çömlek. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
meri mecar kalmak Kimsesiz, yoksul, üzgün kalmak. (-Af.)
merkeme Mahkeme. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.)
merkez Mahkeme çağrı kâğıdı. (Kıbrıs)
merre Ekilmemiş tarla, köy hayvanlarının otlığı. (-Kr. ve köyleri)
mersep Meshep. (*İğdır -Kr.)
merşebe [→ **maşraf**]
mertebani Büyük bakır kap. (-Af.)
mertebanlı Büyük ayaklı. (Sekerek -Hat.)
mertek [merteyh] 1. Yapıların tavanlarında kullanılan kalın sırik, kalas. (-Kr.)
 [merteyh] : (*İğdır -Kr.)
 2. Bir metreden uzun ağaç. (Batıoğuz *Ortaköy -Çr.)
merteyh [→ **mertek** -I]
mertlemek Sıçramak, zıplamak. (Tahtacı -İsp.; -Yz. ilçe ve köyleri)
merze (I) Köfteye konulan, hoş kokulu, ince uzun yapraklı bir çeşit bitki. (*İğdır -Kr.)
merze (II) Köy dışındaki ev, tarla vb. varlık. (Kayacık *Göhlhisar -Brd.; Güneyce *İkizdere -Rz.)
merzivan [→ **merzuvan**]
merzuvan [merzivan] Merdiven. (Çakırık *Mecitözü -Çr.)
 [merzivan] : (-Çr.)
mesabe Benzerlik. (*Kula -Mn.)
mesel [→ **metel**]
meses [musos] Üvendir. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Kepez -Ky.; Tahanlı *Mersin -İç.)

[musos] : (Şenoba *Uludere -Hak.)
mësimemek [meğersimemek] Önemsememek. (*Silifke -İç.)
 [meğersimemek] : (-Çkr.)
mesimsiz Uygunsuz, biçimsiz. (İsabey *Çal -Dz.)
mesmiye almak Önem vermek. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
mesmursuz Yersiz, gereksiz, densiz biçimde. (-İsp.)
mestan Çok küçük kavun. (İbradı *Akseki -Ant.)
meş Deriden yapılmış su kabı. (*Sütçüler -İsp.)
meşe çayırı Ormandan yakarak ya da keserek elde edilen otlak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
meşeli Bir çeşit halk oyunu. (İğneciler *Mudurnu -Bo.)
meşelik Orman. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
meşik [mösök] Çuval. (-Kr. ve köyleri)
 [mösök] : (-Kr.)
meşrebe Görgü, eğitim : *Şu adam çok meşrebesiz*. (*Karapınar -Kn.)
meşük Küçük. (Beyelması *Ağın -El.)
met Çelikçomak oyunu. (-Çr.)
met değneği Çelikçomak oyununda kullanılan 15-20 santimlik değnek parçası. (-Çr.)
metel [mesel] Bilmece. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [mesel] : (Güneyce *İkizdere -Rz.; -Kr. ve köyleri)
metellemek Öykü okumak. (*Kula -Mn.)
meteretli Güçlü, dayanıklı. (-Vn.)
metiriz Siper, korunak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
metlemek Çelikçomak oyununda vurulan sopa, birkaç kez yere değıp sıçramak. (-Çr.)

metohlamah Eskimek. (*Kula -Mn.)
mevlik Üzüm bağı. (-Vn.)
mevril Demir çember : *Yağ bidonunun mevrili çıkmış*. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
meymin Maymun. (*İğdır -Kr.)
meyremhurt Nane. (*Bulanık -Mş.)
meys etmek Başkasının varlığını elinde tutmak : *İki dene çuvalımı bir aydır meys etti de vermeyir*. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
meysimiye almak [mezelemek, mezeye almak] Eğlenmek, alay etmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [mezelemek] : (-Çr.)
 [mezeye almak] : (-Çr.)
meytellâlîde kalmak Kimsesiz, iyesiz, işsiz güçsüz kalmak. (*Çerkeş köyleri -Çkr.)
mezelemek [→ **meysimiye** almak]
mezellik Sinlik. (Hayati *Erbaa -To.)
mezer Büyük havlu. (-Mr.)
mezeye almak [→ **meysimiye** almak]
mezgeldek [→ **mezğeldək**]
mezğeldək [mezgeldek, vazgeldek]
 Yabantavuşu. (-Çr.)
 [mezgeldek] : (-Çr.)
 [vazgeldek] : (-Çr.)
mezne Sebze ve fideleri. (Kayacık *Göhlhisar -Brd.)
mezzeki Bir çeşit çamsakızı. (-Çr.)
mıcık mıcık Cıvık cıvık, sulu sulu. (-Çr.)
mıcınmak Gevşemek, bozulmak (yiyecekler için). (-Kr. ve köyleri)
mıcırak Çok olgunlaşmış meyve. (Dont *Fethiye -Mğ.)
mıcırıklı [mısrıklı] 1. Karışık, kuşku verici : *İş, mıcırıklı çıktı*. (-Çr.; Küçük İsa *Zile -To.; Fariske *Ermenek -Kn.)
 [mısrıklı] : (*Bünyan -Ky.)

2. Erinçsizlik. (*Manyas -Ba.)
 mucirıklık Anlaşmazlık. (*Sütçüler -İsp.)
 muçuk Vurdumduymaz. (-Mr.)
 mudanlı getirmek Eşitlemek, denk getirmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 mudara [mudara (II)] Eğreti, çürük : *Ola bu ip mudara oldu, gopacağ.* (-Çr.)
 [mudara (II)] : (-Çr.)
 mudık 1. Burun, çıkıntı. (Kum *Silifke -İç.) 2. Şapkada güneşi engelleyen bölüm. (*Gülner -İç.)
 mudıklamak Özensiz yapmak, baştan savmak. (-Çr.)
 mudıklanmak 1. Küsmek. (Haruniye -Ada.) 2. Sinirlenmek. (Haruniye -Ada.)
 mudıl [mudıla, midit] Üvendirenin ucundaki ince çivi. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.; Baharlar *Tavas -Dz.; Tahanlı *Mersin -İç.)
 [mudıla] : (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 [midit] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 mudıla [→ mudıl]
 mudırdamak [→ mudırdanmak]
 mudırdanmak [mudırdamak, vıdırdanmak] Mırdanmak. (-Çr.)
 [mudırdamak] : (-Çr.)
 [vıdırdanmak] : (-Çr.)
 mudurik Geveze. (*Perşembe -Or.)
 mudırıp [→ mırıp -1]
 muğ [→ muk]
 muğar [→ mumar]
 muğullanmak Kiskanmak, çekememek. (Kesirik -El.)
 muğurek Sayısı belli olmayan. (-Ml.)
 muğmuğa Sivrisinek. (*İğdır -Kr.)

muhağat [muhāt] İye, sahip : *Galemine, defderine muhağat ol.* (Gökdere Akdağmadeni -Yz.)
 [muhāt] (-Gaz.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 muhāt [→ muhağat]
 muhbaşılı [→ muhlı]
 muhçıkı Gizli paralı. (Körküler *Yalvaç -İsp.)
 muhla [muhlama -1, mıklama] 1. Kıymalı yumurta yemeği. (-To. ve köyleri)
 [muhlama -1] : (-Ks. ve çevresi; Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [mıklama] : (*Merzifon -Ama.)
 2. Yağda pişirilmiş yumurta üstüne yoğurt dökülerek yapılan yemek. (-Kr.)
 muhladuz, mıkladuz [muhlandız, muhlatoz] Mıknatıs. (-Çr.)
 [muhlandız] : (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Silifke -İç.)
 [muhlatoz] : (*Akçaabat, *Maçka, *Vakfikebir -Tr.)
 muhlama 1. [→ muhla -1] 2. Ispanak, pastırma ve yumurtayla yapılan yemek. (-Çr.; *Bünyan -Ky.) 3. Pancar sapları, pastırma ve yoğurtla yapılan yemek. (-Çr.; *Bünyan -Ky.)
 muhlendiz [→ muhladuz, mıkladuz]
 muhlı [muhbaşılı] Puanlı, noktalı. (-Çr.)
 [muhbaşılı] : (-Çr.)
 muhsıçtı Eli sıkı, cimri. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Yz.)
 muhsi Aptal. (-Dy.)
 muhtan Arpa. (Fariske *Ermenek -Kn.)
 mujmuhlı Oburluk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 muk [muğ, muh, muhl] Çivi. (-Ml. ve çevresi)
 [muğ] : (-Ml. ve çevresi)

[muh, muh] : (-Tr.; *Posof -Kr.)
 mukımı Sürekli. (*Kilis -Gaz.)
 mukırdamak Kaynamaya başlamak. (*Silifke -İç.)
 mukla 1. Ufalanmış yufka ekmek, soğan ve yumurta ile yapılan bir çeşit yemek. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.) 2. Domates, yumurta ve soğanla yapılan bir çeşit yemek. (Gezende *Gülner -İç.)
 mıklama [→ muhla -1]
 mukşı Kıymalı patlıcan yemeği. (-Gaz.)
 muhçı Dalkavuk, yaltakçı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 muhk Tez küsen, alıngan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 muk Olgunlaşmış yara. (-Mr. ve çevresi)
 muncak Çok pişmiş. (*Elmadag -Ank.)
 muncel Kadının üreme organı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 mumi mumi Fısıf fısıf (konuşma için). (Çamköy *Göhlisar -Brd.)
 mukıldak Bingıldak. (-Çr.)
 mumna Ağabey. (-Sv.; Hisarbey *Sarıkaya -Yz.; -Ky.)
 muntan Yarım gaz tenekesi. (Saraycık *Altıntaş -Kü.)
 murk (I) Suyun dibine çöken ince kum. (-Ank.)
 murk (II) 1. Surat, yüz. (-Çr.) 2. Kulak. (Telin *Gürün -Sv.)
 murıl Bataklık çamuru. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 murıl olmak Sulu yemek, beklemekten koyulaşıp bozulmak. (-Çr.)
 murışık Buruşuk, kırışık. (-Çr.)
 murız Basık burunlu. (Kütük *Şebinkarahisar -Gr.)
 murlaşmak Kediler, dövüşüp bağırışmak. (-Çr.)

mır olmak 1. Bozulmak, çürümek (oyunda sayı için). (-Çr.) 2. Değişmek : *Şapkalarımız mır oldu.* (-Çr.)
 murtık Güvercinle uğraşan kimse. (-Mr.)
 murtmurt (I) Çevik. (Turcalar *Ermenek -Kn.)
 murtmurt (II) İyi ve düzgün konuşmayan. (-Kr.)
 murt murt etmek Söylenmek, homurdanmak. (-Çr.; -Kr.)
 nusandere Tavan arası. (-Ml. ve çevresi)
 nusıra Duvarcı aracı, mala. (Teniste *Anamur -İç.)
 nusırğa Hindi. (Karasinir *Çumra -Kn.)
 nusmar Büyük, uzun çivi. (-Kr. ve köyleri)
 nusmul [nusmul] 1. Doğru, iyi, tutarlı : *Mısmıl iş.* (Bölceagaç *Manyas -Ba.; Karamehmet *Çorlu -Tk.; Bal, Lefkoşe, Kıbrıs; Şumnu, Bulgaristan) 2. Pis, kirli : *Şu adam iyice mısmıllaştı.* (Kozluca -Brd.)
 3. Eti yenilebilen, murdar olmayan (hayvan). (-Ks. ve çevresi; Ulu-kışla *Bor -Nğ.)
 [nusmul] : (Çaypınar *Salihli -Mn.)
 nusmullamak 1. Döverek temizlemek. (*Kula -Mn.) 2. Dövmek, sopa atmak (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
 nusmutıl Tıpatıp, eşiti, benzeri. (*Gürün -Sv.)
 nusranda Sergen. (*Kula -Mn.)
 muşlak [muşıldak, muşulak, muşuldak] Sürekli akan burnun çıkarıldığı ses : *Muşlak burun, kömüş gibi ne muşıldıyo?* (-Çr.)
 [muşıldak] : (-Çr.)
 [muşulak] : (-Çr.)
 [muşuldak] : (-Çr.)
 muşıldak [→ muşlak]

mısrıklı [→ **mısrıklı** -1]
mutırıp [**mutırıp**] 1. Cimri. (*Silifke -İç.)
[mutırıp] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 2. Kavgacı. (-Çr.) 3. Çingene. (-Çr.; -Vn.; *Silifke -İç.)
muttık Ufak tefek ve sağlam yapılı kimse. (Tahtacı -İsp.)
muttik soğa Hastalık gele (ilenç). (-Ml. ve çevresi)
myıl myıl Ağır davranışlı (kimse). (-Çr.)
myışmak Alımlı gülümsemek. (Tahtacı -İsp.)
myımyı 1. Kararsız. (*Kula -Mn.) 2. Kuşkulu. (*Kula -Mn.)
muza Gelişmemiş, büyümemiş. (-Çr.)
mızdı [**mızık**] Oyunbozan. (Dont *Fethiye -Mğ.)
[mızık] : (Tahtacı -İsp.)
mızganmak [**mızgımak**] Uykuya dalmak, uyuklamak. (-Mr.; *Gürün -Sv.)
[mızgımak] : (Kozluca -Brd.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
mızgımak [→ **mızganmak**]
mızgır [→ **mızgır** -1]
mızgırlık Oyunbozanlık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mızık [→ **mızdı**]
mızırdanmak 1. Homurdanmak. (Tahtacı -İsp.; Kavak *Yeşilova -Brd.)
 2. Ağlamaklı konuşmak, söylenmek. (-Yz.)
mızık Boyunduruk çivisi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mızırık Karışık, engelli. (-Çr.)
mızgır [**mızgır**] 1. Geveze, sıkıcı konuşan. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[mızgır] : (Fariske *Ermenek -Kn.)
 2. Kırıcı, densiz. (*Bünyan -Ky.)

3. Bir şey beğenmeyen. (*Bünyan -Ky.)
micine gitmek Hoşuna gitmek. (*Bünyan -Ky.)
micözcü [→ **mücökcü**]
mide kabarmak Mide bulunmak. (*Soma ve çevresi -Mn.)
midik [→ **medik**]
midilik [→ **medik**]
midit [→ **mıdıl**]
mifirge İkinci kez üzüm veren, büyümemiş asma. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
mihor [→ **miyor**]
mihtan Arpa ile buğday karışımı. (Teniste *Anamur -İç.)
milcimek Yumuşamak, bozulmak. (*Bünyan -Ky.)
milçek [**milçeyh**] Sinek. (Terekeme *Çıldır -Kr.)
[milçeyh] : (*İğdır ve köyleri -Kr.)
milçeyh [→ **milçek**]
mil durmak Ellerin yardımı olmaksızın ayaklar yukarıda, baş üstünde durmak. (-Kr. ve köyleri)
mile Bilye. (-Kr.)
milek Milli, çamurlu yer. (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
millemek Sel, tarlaya kumlu toprak bırakmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
milos Değirmenin durması, bozulması. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
miltan Gömlek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mimdik Gaga. (-Kr. ve köyleri)
mimik Horoz, tavuk vb. hayvanların ibiği. (-Kr. ve köyleri)
mimika bah Meyve ağaçlarında görülen yapışkan sıvı. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
mimil Siville. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
min Bin (sayı). (*İğdır -Kr.)

mina 1. Yapı, ev. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Minare. (Küçük Alan *Göhlisar -Brd.)
mincecik Küçük, minicik. (Küçük İsa *Zile -To.)
minci Çökelek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
mini Kaz yavrusu. (Kepez -Çkl.)
minik Köpek yavrusu. (*Bünyan -Ky.)
mini mini Köpek çağırma ünlemi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
minkinsizlik Olanaksızlık. (Çitli *Meçitözü -Çr.)
mintan (I) 5-8 kg. alan tahıl ölçüğü. (*Gediz -Kü.)
mintan (II) Giysi. (-Gaz.)
minti Kısa kulaklı koyun. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
mintoluk Cimrilik. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mirat Uğursuz. (-Kr.)
mirav (I) Kedi sesi. (-Çr.)
mirav (II) Suyolu bekçisi. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
mirmika Karınca. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
mirolota Mısır unu, içyağı ve soğanla yapılan bir çeşit ekmek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
mirt mirt Oynak, kıpır kıpır. (Tahtacı -İsp.)
mismis 1. Tembel, uyuşuk. (-Krş. ve çevresi) 2. Bön, saf. (-Krş. ve çevresi)
misse Kusur. (*Kula -Mn.)
mistan Kedi çağırma ünlemi. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Gaz.)
mistel Demir tel. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
mişk Sıçan. (Şenoba *Uludere -Hak.)
mişmiş (I) [→ **mişyaş**]

mişmiş (II) Kayısı. (*Ağın -El.; -Ml. ve çevresi)
mişyaş [**mişmiş** (I)] Kuşkulu. (Kavak *Yeşilova -Brd.)
[mişmiş (I)] : (-Çr.)
mitil 1. Yüzsüz yatak, yorgan, yastık. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.; -Gaz.; -Yz.; *Bünyan -Ky.)
 2. Çok eski ve kirli giyecek, kilim, halı vb. (-Kr.; Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
 3. Yünden dokunmuş tandır, iskemle örtüsü. (*Bünyan -Ky.)
miyor [**mihor**] Alkolik. (Kargılı, Sarıca, Gümüllü -Gm.)
[mihor] : (Kargılı, Sarıca, Gümüllü -Gm.)
mocuk Deve yavrusu. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.; -Çr.)
moçar Ağaç sürgünleri. (*İğdır -Kr.)
modi İçinde ocak, tandır, mutfak bulunan küçük yapı. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
modlamak [→ **molama**]
modollamak [**modullamak**, **mudullamak**] Ucu çivili değnekle hayvan dürtmek. (-Kr. ve köyleri)
[modullamak] : (*Şebinkarahisar -Gr.)
[mudullamak] : (Kavak *Yeşilova -Brd.)
modul [**modur**, **mudul**] At, eşek, öküzleri dürtmekte kullanılan ucu çivili değnek, üvendire. (Kütük *Şebinkarahisar -Gr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
[modur] : (*Alaca -Çr.; Dışlık *Kangal -Sv.)
[mudul] : (*Sütçüler -İsp.; Kavak *Yeşilova -Brd.; Hayati *Erbaa, *Niksar -To.; Kuzköy *Akkuş -Or.)

modullamak [→ **modollamak**]
modur [→ **modul**]
mogdam Komşulardan alınan öküz-
 lerle çift sürme. (Çavdarlı *Şavşat
 -Ar.)
mohuh Çok eskimiş. (Hacılyas *Ko-
 yulhisar -Sv.)
molamağ [**modlamak**] Ağaçlar tomur-
 cuklanmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[modlamak] : (Uluşiran *Şiran
 -Gm.)
molamaz Büyük, yuvarlak taş. (*Eş-
 me -Uş.)
moli Hamur topağı. (Şimşirli, Güneyce
 *İkizdere -Rz.)
mol vermek Ağaçlar, bitkiler filizlen-
 mek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
momaliga Mısır unundan yağ, peynir
 ve pekmezle yapılan bir çeşit yiye-
 cek. (Şumnu, Bulgaristan)
momo [**momu**, **mömülü**] Gerçekdışı
 korkunç varlık, öcü. (-Çr.)
[momu] : (-Çr.)
[mömülü] : (-Çr.)
momol [**momoli**] Böcek, kurt. (Şimşirli,
 Güneyce *İkizdere -Rz.)
[momoli] : (Güneyce*İkizdere -Rz.)
momoli [→ **momol**]
momu [→ **momio**]
moraycı İki yüzlü kimse. (Güneyce
 *İkizdere -Rz.)
morbet Evde az iş yapan çocuk.
 (*Kağızman -Kr.)
morea Genellikle sonbaharda çıkan
 ağırlı bir çiban. (Pınarlıbelen
 *Bodrum -Mğ.)
morecildurmak Morartmak. (Paza-
 rören *Pınarbaşı -Ky.)
morç [**murç** (I)] Taşçıların kullandık-
 ları bir karış boyunda, ucu sivri
 bir araç. (-Çr.)
[murç (I)] : (-Çr.)

morile Yapının tavanına atılan, tavan
 tahtasının çakıldığı ağaçlar. (Yörük-
 ler, Çaypınar *Salihli -Mn.)
moroz etmek Üzülmek. (-Kıbrıs)
mort murt olmak İmansız ölmek.
 (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mort olmak Ölmek. (*Kula -Mn.)
mortoloz Karışık. (*Kula -Mn.)
moruldamak Homurdanmak. (-Çr.)
mosra Örnek. (Limanköy *Çayeli -Rz.)
moşe Eski nesneler alan, gezici yahudi.
 (-Dy.)
moşörülasmak Bir kaç kişi, gizli ko-
 nuşmak. (Kuzköy *Akkuş -Or.)
moşuldamak [**muşuldamak**] Mandalar
 yem yerken burunlarından solu-
 mak. (-Çr.)
[muşuldamak] : (-Çr.)
mot Pekmez. (Çanık, Muhundu *Maz-
 girt -Tn.)
motal Peynir tulumu. (*İğdır -Kr.;
 Pileki *Doğubeyazıt -Ağ.)
motalpéndiri Tulumbeyniri. (*İğdır
 -Kr.)
motuk İnsancıl. (Meşeli *Bafra -Sm.)
moyda Hoppa kadın, kız. (*İğdır -Kr.)
moz [**mozalan**] Hayvanların kanını
 emen bir çeşit sinek. (-Kr. ve köy-
 leri)
[mozalan] : (*İğdır -Kr.)
moza 1. Yaramaz çocuk. (Gölkonak
 *Şarkikaraağaç -İsp.) 2. Domuz
 yavrusu. (Aşağı Yaylabel -İsp.)
 3. Kısa boylu kimse. (Melikli, Gü-
 mülçine)
mozağ [→ **mozalak**]
mozak Palamut meyvesinin kabuğu.
 (-Çr.; Uzuncaburç *Silifke -İç.)
mozalağ [→ **mozalak**]
mozalak [**mozağ**, **mozalağ**] Çam koza-
 lağı. (-Çr.)
[mozağ] : (-Yz.)

[mozalağ] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mozalan [→ **moz**]
mozik (I) [**mozuk**] Bir, bir buçuk ya-
 şında dana. (-Kr.; *Refahiye -Ezc.)
[mozuk] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mozik (II) Topaç. (*Karakoçan -El.)
moz tutmak Sinek ısırın hayvan,
 kaçmak. (-Kr.)
mozuk [→ **mozik** (I)]
möhgem Sağlam. (*İğdır -Kr.)
möhle Ara, dinlenme. (Afşar, Paza-
 rören *Pınarbaşı -Ky.)
möhlüz Parasız. (*Kula -Mn.; -Nğ.)
möhre Çamurdan yapılmış duvar.
 (*İğdır -Kr.; -Vn.)
möhrekéş Çamurdan yapılan duvarı
 düzeltmeye yarayan araç. (*İğdır
 -Kr.)
möhteç Muhtaç. (Afşar, Pazarören
 *Pınarbaşı -Ky.)
möhübbet Bağlılık, dostluk. (*İğdır
 -Kr.)
mömülü [→ **momo**]
mörkem Kalm. (*Gediz -Kü.)
mörtlemek 1. Birden çıkmak. (*Bün-
 yan -Ky.) 2. Birden ölmek. (*Bün-
 yan -Ky.)
mössür Mübaşir. (-Nğ.)
mösül Kimsesiz. (-Krş. ve çevresi)
möşök [→ **meşik**]
möv Üzüm kütüğünün kesilen dal-
 ları. (*İğdır -Kr.)
möydez Çelimsiz. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
mucmuluk 1. Obur. (-Çr.) 2. Oburluk.
 (-Çr.) 3. İriyari kimse : *Mucmu-
 luğa bak.* (*Bünyan -Ky.)
mucuk (I) Küçük böcek. (Afşar, Paza-
 rören *Pınarbaşı -Ky.)
mucuk (II) Sevimli, güzel göz. (*An-
 takya -Hat.)
muçu Yapı işlerinde çalışan işçi.
 (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)

mudara (I) İşi düşme durumu :
Ahmet'in bana bir mudarası var.
 (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
mudara (II) [→ **mudara**]
mudara (III) Boyun eğme, minnet.
 (*Arapkir -Ml.)
mudara etmek Boyun eğip yalvarmak,
 minnet etmek. (*Gürün -Sv.; -Krş.)
mud mud demek Söylenmemesi gere-
 ken sözü söyler gibi yapmak, geve-
 lemek : *Mud mud deyeceen, armut
 de gurtul.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
mudul [→ **modul**]
mudullamak [→ **modollamak**]
muğar [→ **munar**]
muğlama Kızgın yağla peynir karış-
 tırılarak yapılan yemek. (Şimşirli,
 Güneyce *İkizdere -Rz.)
muğurlanmak Onurlanmak, gururlan-
 mak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
muğur olmak 1. Aşağıdan almak.
 (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Alışmak,
 tutkun olmak. (-Çr.)
muh, muğ [→ **muk**]
muhanet Eli sıkı. (Çıkrık *Mecitözü
 -Çr.)
muharı Baca. (Karahisar *Beyşehir
 -Kn.)
muheyn Karanfil (baharat). (*İğdır
 -Kr.)
muhlatoz [→ **mihladuz**, **mukladuz**]
muhmalamak Dürtüklemek. (*Silifke
 -İç.)
mukaat olmak Gözetmek, korumak.
 (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
mukon Yakılan odun yığını. (Şimşirli,
 Güneyce *İkizdere -Rz.)
mulduvan Bir çeşit tüfek. (Şimşirli,
 Güneyce *İkizdere -Rz.)
mumbar Keçi, koyun bağırsağına pi-
 rinç ya da bulgur doldurularak
 yapılan bir çeşit yemek. (-Çr.;

*Şebinkarahisar -Gr.; -Kr.; -Gaz.; -Yz.)
mumeni Büyük, bakır kazan. (Hemşin *Pazar -Rz.)
mumrek Böbrek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
munamak Bunamak. (-Uş.)
munar [muğar, muğar] Pınar. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
 [muğar] : (-Ba.)
 [muğar] : (*Kaş ve çevresi -Ant.)
muncur 1. Dudak. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Hayvanlarda burun delikleri ve ağız bölümü. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
mundar ölmek 1. Kimsesiz, yanında dua okunmadan ölmek. (Uzuncaburç *Silifke -İç.) 2. Eti yenen hayvan, kesilmeden ölmek. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
munna Baba. (Kızılcaın *Sarıoğlan -Ky.)
munzur asmak Surat asmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
muraca Bacanın çatı üstünde kalan bölümü. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)
murç (I) [-> morç]
murç (II) Ağaç sürgünleri. (Uluşiran -Gm.)
murmurt Diken. (*Maçka, Akçaabat *Vakıkebir -Tr.)
murt Mersin ağacı ve meyvesi. (Tahtacı -İsp.; -İç. ve köyleri)
murtluk Mersin ağacının çok bulunduğu yer. (*Silifke -İç.)
musaf Kuran. (Teniste *Anamur -İç.)
musandıra 1. Yüklüğün üstündeki boşluk. (Teniste *Anamur -İç.) 2. Sergen, raf. (Teniste *Anamur -İç.) 3. Tavan arasındaki küçük oda, sandık odası. (Müsgebi *Bodrum -Mğ.)

musat yapmak Çeyiz sergilemek. (*So. ma ve çevresi -Mn.)
muslah Saban oku. (*Birecik -Ur.)
musluk (I) Yol kıyılarına hayır için konulan su küpü. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
musluk (II) Değirmen taşının üstüne tahıl akıtmak için yerleştirilen tahta araç. (-Çr.)
musmul [-> mışmul -3]
musos [-> meses]
musturnaz Suçunu kapatmaya çalışma. (-Çr.)
muş Omuz. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
muşduluh Muştı, sevinçli haber. (*İğdır -Kr.)
muşi İnek tırnağı. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
muşmala Muşmula. (*Silifke -İç.)
muştı Bostan evleklerine yapılan küçük duvar. (*Bünyan -Ky.)
muştahlısı olmak Tutkunu olmak, dadanmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
muştı Ayakkabıcı aracı. (*Kula -Mn.)
muştulamak Sevindirici haber vermek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *Kula -Mn.; -Kr.)
muştuluk Sevindirici haber getirene verilen para, sevinmelik. (*Çıldır ve köyleri -Kr.)
muşulak [-> mışulak]
muşuldak [-> mışulak]
muşuldamak [-> moşuldamak]
muşul muşul Düzenli ve derin uyuma için. (*Silifke -İç.)
mut Bir çeşit tahıl ölçüğü. (-Çr.)
mutaf Kıldan dokunan bir çeşit yaygı. (Demirli -Brd.)
mütik Fol. (Şenoba *Uludere -Hak.)
mutu Arkadaş canlısı, dost. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

muylu 1. Taş çıkarmada kullanılan demir araç, küskü. (Selametli -Ank.) 2. Kağının dingilini tekerleğe sıkıştıran çivi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
muzarrat [-> mazarrat]
muzgur [-> muzı (II) -1]
muzla Sığırların sırtlarında çıkan bir çiban. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
muzu (I) Armut kurusu. (Keklice *Dinar -Af.)
muzu (II) [muzgur] 1. Arabozucu. (-Çr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [muzgur] : (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.)
 2. Baş belası. (Saçak *Çerkeş -Çkr.; Uğurlu *Ermenek -Kn.)
muzuluş yapmaş Engel çıkarmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
mücökcü [micözcü] Yaltakçı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [micözcü] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
mücürüf Tutumsuz, savurgan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
müdem Sürekli. (*Emirdağ -Af.; *Kula -Mn.)
müdü Zarar veren kedi. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
müfde Parasız, para vermeden. (*İğdır -Kr.)
müheri Baca. (Teniste *Anamur -İç.)
mühlüz Parasız, yoksul. (-Ks. ve çevresi)
mühre Yara kabuğu. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

mülemek Koyun, kuzu, inek bağlamak, melemek. (*Sütçüler -İsp.; *Silifke -İç.)
mülük olmak Varlıklı olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
münevli Akıllı. (Karalar *Gazipaşa -Ant.)
mürdüm Destek : *Gapiya mürdüm verdim.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
mürdün Büyük ağaç küskü. (*Hekimhan -Ml.)
müren Güzel. (Günder *Ermenek -Kn.)
mürgülemeyh Oturduğu yerde uymak. (*İğdır -Kr.)
mürsütlemek Bildirilmesi istenilmeyen bilgiyi ilgili kimseye bildirmek. (*Şebinkarahisar -Gr.)
müslümanrak Müslümanca. (*Silifke -İç.)
müsrüf Sünepe, kötü giyimli, dağınık. (Çıkırık *Mecitözü -Çr.)
müşdüyn Sigara ağızlığı. (*İğdır -Kr.)
müşeveş Kuşku iş. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
müşeyh Çuval. (*İğdır -Kr.)
müt [mütyere] 1. Boşuna, yok yere. (Tahtacı -İsp.; -Yz.)
 [mütyere] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 2. Ucuz. (Tahtacı -İsp.)
mütürüf Çingene. (*İğdır -Kr.)
mütyere [-> müt -1]
müzmahal 1. İşe yaramaz duruma gelmiş. (Teniste *Anamur -İç.)
 2. Yitme, yok olma. (Sakızlar *Çal -Dz.)
müzmehel İçkili, sarhoş. (-Af.)

N

nâakıt [nafât] Ne zaman? (Tozkovan *Gülner -İç.)
[nafât] : (-Yz.; Kızılın *Sarıoğlan -Ky.)
naal Nasıl, ne biçimde? *Naal ettiñ?* (Keben *Silifke -İç.)
nabaf [→ **nabal**]
nabal [nabaf] Günah. (-Vn.)
[nabaf] : (-Vn.)
nabat Nöbetşekeri. (*İğdır -Kr.)
nabelet Yabancı. (*İğdır -Kr.)
nacah Küçük balta. (-Af.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.)
nacap [nacep, naçap, nece] Nasıl? (*Eşme -Uş.; *Kaş ve çevresi -Ant.)
[nacep] : (*Eşme -Uş.)
[naçap] : (Birgi *Ödemiş -İz.)
[nece] : (*İğdır -Kr.)
nacep [→ **nacap**]
nacır İnatçı, ters. (Sarıveliler, *Ermenek -Kn.; Dont *Fethiye -Mğ.)
naçap [→ **nacap**]
nadarsız 1. Obur. (-Çr.) 2. Somurtkan. (-Çr.)
nadırboz [→ **nahuneci**]
nafât [→ **nâakıt**]
nağça Dam çevresindeki yağmur oluklarında biriken suyu uzağına akıtmak için saçağı yerleştirilen boru, oluk. (Batioğuz, Bayraktutan *İğdır -Kr.)
nağa [nağıl (I)] Nasıl, ne biçim? (İncekum *Silifke -İç.)
[nağıl (I)] : (İncekum *Silifke -İç.)
nağıl (I) [→ **nağa**]
nağıl (II) Öykü. (*İğdır -Kr.)

nağlet Lanet. (-Gaz.)
naha Daha kötü, beter. (-Uş.)
nahanda Bir türlü : *Çoktandır bekliyorum nahanda gelmedi.* (Doğanbaba *Yeşilova -Brd.)
nahar Kahvaltı. (*İğdır ve köyleri -Kr.)
nahelif Güldürücü, eğlendirici konuşan kimse. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
nahir 1. İnek sürüsü. (-Kr.; -Sv.; -Ky.) 2. Sığır sürüsü. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.)
nahırcı Çoban. (*İğdır -Kr. ve köyleri; -Mr.)
nahit Düz taş. (-Dy.)
nahna Lahana. (-Vn.)
nahnah Genizden konuşan. (-Çr.)
nahra Başa kakma. (Fariske *Ermenek -Kn.)
nahuneci [nadırboz] Çıkarıcı, fırsatçı. (-Vn.)
[nadırboz] : (*Kula -Mn.)
nakı Hangi? (*Gediz -Kü.)
nal atmak Nal, hayvanın ayağından düşmek. (-Kr.)
nalbeçi [→ **nelbeki** -I]
nalbeki Çay tabağı. (*İğdır -Kr.)
nalbir mükisâdiki Düz ve yassı taşlarla oynanan bir çeşit oyunda yapılan sayı. (*Silifke -İç.)
nalçeken Kıyıları tırtıklı, etli, bozumsu yeşil yapraklı bir çeşit bitki. (Emirşahlar *Anamur -İç.)
naldırnaç Çelikçomak oyunu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

nâlin Nalın. (Çaypınar *Salihli -Mn.; *Silifke -İç.)
nalpara Kayaları yarmak için kullanılan çivinin yanlarını beslemeye yarayan nal ya da ince demir parçaları. (-Kr.)
nal toplamak Koşuda sonuncu gelmek. (*Kandıra -Kc.)
namaz bezi Dikdörtgen biçiminde, ak başörtüsü. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
namazla [namazlağ, namazlağa, namazlağı, namazlahi] Üstünde namaz kılınan örtü, halı, kilim. (Kavak *Yeşilova -Brd.; *Mucur ve köyleri -Krş.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[namazlağ] : (İmamuşağı *Silifke -İç.)
[namazlağa] : (Teniste *Anamur -İç.)
[namazlağı] : (-Çr.; *Antakya -Hat.; *Bünyan -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.; *Silifke -İç.)
[namazlahi] : (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
namazlağ [→ **namazla**]
namazlağa [→ **namazla**]
namazlağı [→ **namazla**]
namazlahi [→ **namazla**]
namet Ekmek, buğday tuz vb. kutsal sayılan nesneler, nimet. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
namıs İnsanın ahlak kurallarına beslediği bağlılık duygusu, namus. (*İğdır -Kr.)
namız [namız] Kümes hayvanlarında mahmuz. (-Çr.)
[namız] : (-Çr.)
namikör [namkür] İyilik bilmez. (Körküler *Yalvaç -İsp.)
[namkür] : (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
namkür [→ **namikör**]

namlı Ot, ekin sıralanışı. (Kargılı, Sarıca, Gümülcine)
namlı yarmak Taneyi samandan ayırmak. (Kavak *Yeşilova -Brd.)
namlık [namtı, namtır, nantı] Sapsız bıçak. (Bardız *Şenkaya -Ezm.)
[namtı] : (Kavak *Yeşilova -Brd.)
[namtır] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)
[nantı] : (-Çr.)
nam nam Tatsız tuzsuz. (-Nğ.)
namsiye Cibinlik. (Lefkoşa, Kıbrıs)
namtı [→ **namlık**]
namtır [→ **namlık**]
namz [→ **namız**]
na na Köpek çağırma ünlemi. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)
ranaher Büyük, geniş, kocaman. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
nanak Giyimi ve davranışlarıyla gülünç kimse. (*Kula -Mn.)
nanca Ne denli : *Ben nanca yalvardım, bilisen.* (Taze, Tuz, Altınköprü, Kerkük)
nanık Hala. (-Af.)
nantı [→ **namlık**]
napızar Evlere yakın tarla. (Dikme *Selim -Kr.)
nârdek Sulandırılmış pekmez vb. ekşi. (-Or. ve köyleri)
narhıslanmak Sinirlenmek. (Dışlık *Kangal -Sv.)
narıncı Portakal rengi, koyu sarı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
narpoz [narpoz] Yabannanesi. (Tah-tacı -İsp.; Dont *Fethiye -Mğ.)
[narpoz] : (*Sorgun -Yz.)
narpuş Nargilenin hava çekecek deri borusu. (-Çr.)
narpoz [→ **narpoz**]
naş Kaç? *Naş para?* (*Kaş ve çevresi -Ant.)
naşal (I) Şaşı. (Kavak *Yeşilova -Brd.)

naşal (II) Büyücü. (*Kilis -Gaz.)
naşalı Hızlı. (*Ermenek -Kn.)
naşallık Büyücülük. (*Kilis -Gaz.)
naşapa [naşba, naşrapa] Su taşı, maşrapa. (-Çkr.; *Merzifon -Ama.)
[naşba] : (-Çkr.)
[naşrapa] : (-Ks. ve çevresi)
naşat Sevinç, neşe : *Hêç naşatım yoh boğon.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
naşba [→ naşapa]
naşrapa [→ naşapa]
nat 1. Tırpan sapı. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Bileği taşının demir mili. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
natdañ 1. Ne yapıyorsun, nasılsın? (Tahtacılar *Silifke -İç.) 2. Ne var ne yok? (Tahtacılar *Silifke -İç.)
natdañız [nattadıñız] Nasılsınız, ne yapıyorsunuz? (*Silifke -İç.)
[nattadıñız] : (Kum *Silifke -İç.)
natıflamak Bunamak. (*Silifke -İç.)
nattadıñız [→ natdañız]
navrañ 1. Yüz, surat. (-Yz.) 2. Biçim, görünüş. (-Yz.)
navrı Yeni olmuş, taze : *Üzümler daha çok navrı.* (Fariske *Ermenek -Kn.)
navrike Pembe. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
navtañ Ne yaparsın? (Köseçobanlı, Bozağaç *Gülner -İç.)
nayla Nasıl? (Ulukışla *Bor -Ng.)
nazar çövdürmek Nazar deydirmek. (*Soma ve çevresi -Mn.)
nazbalıñ Kuş tüyü yastık. (*İğdır -Kr.)
nazdı Nazlı. (*İğdır -Kr.)
nazeneyn Nazlı, çekingen. (*Kula -Mn.)
nâzer Ne gezer, ne arar. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

nazla 1. İnme, felç. (Telin *Gürün -Sv.)
 2. Soğuk algınlığı, grip. (Telin *Gürün -Sv.)
nazlaş Kırık pirinç, su, gülsuyu ve şekerle yapıp soğuk yenilen bir çeşit tatlı. (-Sm.)
nazlıbey Kayınbirader. (-Sv.; -Ky.)
nazlım Uslu. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
ne bem [→ ne biyim]
ne biyim [ne bem] Ne bileyim. (-Yz.; Kızılca *Sarıoğlu -Ky.)
[ne bem] : (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
nece [→ nacap]
neci [→ necik]
necik [neci] Ne? *Adın necik?* (İncekum *Silifke -İç.)
[neci] : (*Gülner ve köyleri -İç.)
neçe Ne kadar, kaç? (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; *Silifke -İç.)
necân Ne edeceksin? (*Zile -To.; -Yz.)
nede [nidek] Ne yapalım, ne edelim? (-Ml. ve çevresi)
[nidek] : (-Yz.)
nedi böyleñ Neden böyle edersin? (*Ermenek -Kn.)
nedir Özü, eksik : *Bu yılki elmalar nedirli.* (Kavak *Yeşilova -Brd.; -Kr. ve köyleri)
nediysen Ne yapıyorsun? (-Ml. ve çevresi)
nefa Besin, gıda. (-Ks. ve çevresi)
nefik Ara. (Şenoba *Uludere -Hak.)
nefle Boş yere, yararsız. (*Kandıra -Kc.)
nehlet Lanet. (*İğdır -Kr.)
nehra Tahta ya da toprak yayık. (*İğdır -Kr.)
nelbeki [nalbeşi] 1. Küçük tabak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[nalbeşi] : (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
 2. Sigara tablası. (Telin *Gürün -Sv.)
nelekler Ne emekler : *Seni büyütünceye kadar nelekler verdim.* (-İsp.)
nelik (I) Ne diye, niçin? (Uluşiran *Şiran -Gm.)
nelik (II) Yaramaz, kötü : *Bu adam pek nelik.* (Günder *Ermenek -Kn.)
nelik netelik Ne olur ne olmaz : *Nelik netelik şemsiyeyi al.* (*Silifke -İç.)
neman Güzel : *Hasan neman olmuş.* (Boyalık *Ermenek -Kn.)
neme gerik Bana ne gerek. (Güzve *Ermenek -Kn.)
nemehdan Tuzluk, tuz konulan kap. (*İğdır -Kr.)
nemer Güvey evinin düğün çağrısı için dostlarına verdiği küçük armağanlar (mendil, limon, portakal vb.). (*İğdır -Kr.)
nemermek Az ıslanmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; İncekum *Silifke -İç.)
nemse [lemsetavuk] Bir çeşit tavuk. (-Çr.)
[lemsetavuk] : (-Çr.)
nene 1. Yenge. (Küçük İsa *Zile -To.)
 2. Anne. (*İğdır -Kr.) 3. Üvey anne. (Körküler *Yalvaç -İsp.)
neneş Çok yaşlı : *Neneş bir garı.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
neprüs 1. Uğursuz, işi ters giden. (*Çerkeş ve köyleri -Çkr.) 2. Pis, kirli kimse. (*Çerkeş ve köyleri -Çkr.) 3. Eğitim görmemiş kimse. (*Çerkeş ve köyleri -Çkr.)
nerdek Ekşimsi pekmez. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
nerdenk Salça. (-Uş. ve çevresi)

neste (I) Erkekte üreme organı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
neste (II) [nesterek] Eşya, nesne. (-Çr.)
[nesterek] : (-Yz.)
nesterek [→ neste (II)]
neşâl Nasıl? (Hayati *Erbaa -To.)
netameli Kel. (*Çerkeş -Çkr.)
netemeli 1. Uğursuz, belalı kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. İnatçı kimse. (Telin *Gürün -Sv.)
netirge Torun çocuğu. (-Vn.)
ne ütiyoñ Ne tat alıyorsun? (*Güdül ve köyleri -Ank.)
nevaya Öyle değil mi? (Şenoba *Uludere -Hak.)
neve Torun. (Batioğuz, Bayraktutan, *İğdır -Kr.; -Vn.)
nevil Renklilik, parlaklık. (-Çr.; -Yz.)
neviş Lokma. (Güzve *Ermenek -Kn.)
ney [neyi] Ne? (-Yz.; *Silifke -İç.)
[neyi] : (Ağlasun -Brd.)
neyi [→ ney]
neyle Nasıl? (-Ba.; -Ks. ve çevresi)
neyneyn Neyleyim. (Körküler *Yalvaç -İsp.)
neyr Dur, bekle. (Karakaya -Ky.)
nezelemek Yorgunluktan, üzüntüden zayıflamak, incelmek. (-Af.)
nezer Bakış, nazar. (*İğdır -Kr.)
nezerriyh Nazarlık. (*İğdır -Kr.)
nezik [neziyh] İnce, duygulu. (-Çr.)
[neziyh] : (*İğdır -Kr.)
nezir Adak. (*İğdır -Kr.)
neziyh [→ nezik]
nezzet Tat, lezzet. (-Yz.; İncekum *Silifke -İç.)
nıkıs Cimri. (-Ml. ve çevresi)
nızlan 1. Olanaksız. (-Çr.) 2. Kesinlikle. (-Çr.)
nicetmek Ne yapmak? (Kızılca *Sarıoğlu -Ky.)
nidek [→ nedeke]

nidleme Ne yapmak? (Dont *Fethiye -Mğ.)
nikaplı Eğitim görmüş, ince davranışlı kimse. (-Af.)
nime İnme, felç. (*Kula -Mn.)
nimelik İnmeli, felçli. (*Kula -Mn.)
nina Uzun boy. (Körküler *Yalvaç -Isp.)
ninik Oyuncak bebek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
nisan Dil, lisan. (İncekum *Silifke -İç.)
nisiye Parası sonradan ödenmek üzere, veresiye: *Nisiye, girmez kişiye.* (*İğdir -Kr.)
nişanı Nişanlı, erkek yavuklu. (-Yz.; Uzuncaburç *Silifke -İç.)
nişe Nişasta. (-Ml. ve çevresi; -Gaz.)
nişedir [nüşedir] Özür, kusur. (-Çr.) [nüşedir]: (-Çr.)
nişlemek Ne yapmak, nasıl olmak? (-Uş.; -Çr.)
niyitmak Ne yapmak, ne etmek? (Fariske *Ermenek -Kn.)
nodul [nodur, nozur] Üvendirenin ucundaki çivi. (Çitli *Mecitözü -Çr.; -Kr. ve köyleri)
[nodur]: (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
[nozur]: (*Kula -Mn.)
nodullamak Aklını başına getirmek, uyarmak. (-Çr.; -Yz.)
nodur [→ nodul]
nor 1. Lor, bir çeşit peynir. (*Mersin, *Silifke -İç.) **2.** Pis, kirli kadının yaptığı peynir. (*Mersin, *Silifke -İç.) **3.** Peynir suyundan yapılan bir çeşit çökelek. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
norcuk 1. Çökelek. (*Banaz -Uş.) **2.** Süt kesigi. (*Banaz -Uş.)
norecân Ne yapacaksın? (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)

nordek Salça. (Yolkonak *Sandıklı -Af.)
norek Ne yapalım? (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)
nöriyoñ Nasılsın, ne yapıyorsun? (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.; Sökün *Silifke -İç.)
notak Ne yapalım: *Notak senin paran çok.* (-Mr.)
notura Yaradılış, iç yapısı. (-Yz.)
nozur [→ nodul]
nöf Kez, öğün. (*Antakya -Hat.)
nöğürmek [→ nöğürmek]
nöğürmek [nöğürmek, nöürmek] Ne yapmak, ne görmek: *Nöğürüyöñ gı!* (-Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
[nöğürmek]: (*Silifke -İç.)
[nöürmek]: (Bozağaç *Gülner -İç.)
nöker Erkek hizmetçi, uşak. (*İğdir -Kr.)
nöürmek [→ nöğürmek]
nörüñ Ne yaparsın? (Karapınar -Kn.)
nöyüt Gazyağı. (*Bulanık -Mş.)
nū Bir çeşit ağırlık ölçüsü birimi. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
nubar Mevsimin başında ilk yetişen, turfanda. (*İğdir -Kr.)
nugay Çift atlı arabalara bağlanan yedek at. (-Çr.)
nuhu Kocaman, iriyarı. (Körküler *Yalvaç -Isp.; Boyalık *Ermenek -Kn.)
nuhuzu geçmek Sözü geçmek. (Körküler *Yalvaç -Isp.)
nutku kurumak Dili tutulmak, şaşır-mak. (-Kr. ve köyleri)
nuzla 1. Hastalık. (Çivler *Ermenek -Kn.) **2.** Dişetlerinde oluşan kaşıntılı bir çeşit hastalık. (-Kr.)
nuzlaotu Kayaların çatlak ve oyuklarında biten, dişeti hastalığında kullanılan bir çeşit ot. (-Kr. ve köyleri)

nüfürne İlkbaharda bağ çubuklarının ucu kırılarak ikinci kez elde edilen üzüm. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
nükrüm etmek Yüz çevirmek, ilgisini kesmek. (Günder *Ermenek -Kn.)
nünük (I) Küçük, ufak. (Afşar, Pazarcören *Pınarbaşı -Ky.)

nünük (II) Gırtlak çıkıntısı. (Tahtacı -Isp.)
nünük (III) Ağza yaklaştırılarak öttürülen ince kâğıt. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
nüşedir [→ nişedir]
nüzgüm Terazî. (Boyalık *Ermenek -Kn.)

O

oba 1. Beş, on çadırli aşiret. (Tahtacı -İsp.) 2. Yaylada çadır kurulan bölge. (*İğdır -Kr.) 3. Çuldan yapılan çadır. (Karalar *Ermenek -Kn.) 4. Mahalle. (Tahtacı -İsp.) 5. Bir soydan kimselerin oluşturduğu topluluk, kalabalık. (-Çr.; Küçük İsa *Zile -To.) 6. Yabancı. (Güvere *Silifke -İç.) 7. Komşu. (Aşağı Yaylabel -İsp.)

obal Vicdan sızlatan iş, davranış. (*Sivash -Uş.; Karaçulha *Fethiye -Mğ.)

obartmak [ofartmak, ohartmak, okartmak] Abartmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; İncekum *Silifke -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum, Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[ofartmak] : (*Silifke -İç.)

[ohartmak] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[okartmak] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

obaş Gün doğmadan, sabaha karşı (zaman) : *Obaştan kalkıp yola düştük.* (*İğdır, *Çıldır, *Arpaçay -Kr.)

obaya gitmek Gezmeye gitmek, konuk olarak bir yere gitmek. (Denizli *Bucak -Brd.)

obba Haydi. (Boyalık *Ermenek -Kn.)

obey O yan, o bölüm. (-Çr.)

obruk 1. Doğal yeraltı deposu. (*Silifke -İç.) 2. Mağara, in. (*Silifke -İç.)

obur Sinde yatan ölü. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

ocakaşı Keşkek yemeği. (*Güdül -Ank.)

ocak başından ırak Eve kötülük, bela gelmesin, evden uzak olsun anlamında dilek. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

ocak gaşı [ocak kaşı] Ocak üstündeki sergen vb. yerler. (İncekum *Silifke -İç.)

[ocak kaşı] : (Kavak *Yeşilova -Brd.)

ocak kaşı [→ ocak gaşı]

ocakkocası Kışın ocağın arkasına konulan büyük kütük. (Dont *Fethiye -Mğ.)

oculamak Ovmak, ovalamak. (Kavak, *Yeşilova, Karamanlı *Tefenni -Brd.)

ocumak Korkmak, çekinmek, ürkmek. (-Kn.; Tekeler *Silifke -İç.)

ocunmak Sakınmak. (Tahtacı -İsp.)

ocuşlamak Tutmak, benimsemek, desteklemek. (Ocuşlular, Türkalan, Kerkük, Irak)

ocuşlu Yan tutan, destekleyen, yandaş. (Ocuşlular, Türkalan, Kerkük, Irak)

öcutmak Sindirmek, korkutmak. (Yapıntı *Mut -İç.)

odalıh Evlenmeden birlikte yaşanılan kadın, odalık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

o deni O denli. (Bayburt *Selim, -Kr. ve köyleri)

odman Yün eğirmeye yarayan araç. (-Rz. ve çevresi)

odu 1. Oldu. (-Ba.) 2. Yani. (Azerbeycan)

odunnamadan Kırıcı ve kaba konuşma. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

oduş Kendini beğenmiş. (*Ermenek -Kn.)

od vermek Yakmak. (*İğdır -Kr.)

ofalamak Ufalamak, ezmek. (Tahtacı -İsp.)

ofartmak [→ obartmak]

ofât [→ oföt]

öfiyet Afiyet. (Şenoba *Uludere -Hak.)

ofkalamak Buruşturmak, sıkıştırmak, örselemek. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

oföt [ofât] O zaman. (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)

[ofât] : (-Yz. ve çevresi)

ofuldamak Durmadan of puf etmek. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)

ogarmak [→ ogarmak]

ogli Oğlu. (-Vn.)

ogsüzçiçeği Karçiçeği. (*Çekerek -Yz.)

ogulamak Sıcak soluk vermek, hohlamak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ogunduruk Yaşlı kimsenin yanında kalan çocuk, torun. (*Kula -Mn.)

oğ Ön. (-Rz. ve köyleri)

ogarmak [ogarmak] Onarmak. (-Çr.; -Tr. ve çevresi)

[ogarmak] : (-Mr. ve çevresi)

ogarman Usta, onarıcı. (Günden *Ermenek -Kn.)

oğart Doğru dürüst, iyi : *Yeğeni oğart iş görür.* (-Çr.)

oğartma 1. Düz, doğru : *Yahu oğartma gitsene, tersine gidiyorsun.* (-Çr.)

2. Düz yüz, parlak yan (kumaş vb. için). (-Çr.)

oğatlatmak Onartmak. (-Rz.)

oğendere [oğöndere] Üvendire. (Kum *Silifke -İç.)

[oğöndere] : (Hayati *Erbaa -To.)

oğlah Keçi yavrusu. (*İğdır -Kr.)

oğlakgelini Kuşluk, öğleye doğru. (Yenice -Mğ.)

oğlakkıran 30-31 Mart ve 1 Nisan günlerine verilen ad. (Bayburt *Selim -Kr.)

oğlanboncuğu Bayılmaya neden olan bir çocuk hastalığı. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

oğlan övü Güvey evi. (*İğdır -Kr.)

oğmaç Tereyağda pişirilen yumurtaya yufka ufalanarak yapılan yiyecek. (-Çr.)

oğöndere [→ oğendere]

oğonnük [→ önnük]

oğrah [oğrak (I) -1, 2] 1. Yol üstünde dinlenme, konaklama yeri. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[oğrak (I) -1] : (-Kn.)

2. İstasyon, iskele vb. taşıt bekleme yeri. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[oğrak (I) -2] : (-Kn.)

oğrak (I) 1. [→ oğrah -1] 2. [→ oğrah -2]

oğrak (II) 1. İnanişə göre cin, peri çarpması. (Bayburt *Selim -Kr.)

2. İnanişə göre cin peri topluluğu. (Bayburt *Selim -Kr.)

oğramak Başvurmak. (-Kr.)

oğru [→ oğur (II)]

oğrun [örun] Gizli. (Tahtacı -İsp.; Haruniye -Ada.)

[örun] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

oğulbalı Arı yavrularının verdiği ilk bal. (-To.; Bayburt *Selim, -Kr. ve köyleri; -Yz.; *Güdül -Ank.)

oğulşak Yavrusu yokken süt veren hayvan. (Kavak *Yeşilova -Brd.)

oğultmak [→ ondurmak (I)]

oğundurmak [ovundurmak] Ovuşturmak, ovalamak : *Hamamda beniceye oğundurdu.* (-Çr.)

[ovundurmak] : (-Çr.)
oğunduruk Bir çeşit ekin hastalığı. (Cenne *Ermenek -Kn.)
oğunmak 1. Acıyla kıvrınmak. (*Antakya -Hat.) 2. Çok hızlı dönmek (topaç vb. için). (*Antakya -Hat.)
oğur (I) Uğur. (-Rz.)
oğur (II) [oğru] Hırsız. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[oğru] : (*Çıldır, *Arpaçay -Kr.)
oğurcalık Çocuk yemek önlüğü. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
oğur gelmek Uğurlu gelmek. (-Rz.)
oğurlamağ, oğurlamak (I) [oğurramağ] Çalmak, gizlice almak. (*Çıldır, *Arpaçay -Kr.; Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Haruniye -Ada.)
[oğurramağ] : (*İğdır -Kr.)
oğurlamağ, oğurlamak (II) Yolcu geçirmek. (-Rz.)
oğurramağ [→ oğurlamağ, oğurlamak (I)]
oğurttan Birdenbire, anlamadan. (-Çr.)
oğuş [oñuş] Bereketli, çok : *Bu yıl mahsulat oğuş oldu.* (-Çr.)
[oñuş] : (-Çr.)
oh Sabanın toprak dışında kalan uzun, ağaç bölümü. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr. ve köyleri)
oha [oho] 1. [→ ohah] 2. Öküz sürme ünlemi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[oho] : (-Kr. ve köyleri)
ohah [oha -1] Öküz durdurma ünlemi. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Dont *Fethiye -Mğ.)
[oha -1] : (Hayati *Erbaa -To.; *İğdır -Kr.; *Güdül -Ank.)
oharı Yukarı. (İncekum *Silifke -İç.)
oharkı Yukarıki, yukardaki. (İncekum *Silifke -İç.)
ohartmağ [→ obartmak]
oheyci [→ okuyucu]

ohla [ohlağa, ohlavı, ohlevi, ohlō, oklā, oklaağ, oklağaç, oklağı, oklahi, oklāi, oklangı, oklavı] Oklava. (Küçük İsa *Zile -To.)
[ohlağa] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
[ohlavı] : (-Kr. ve köyleri)
[ohlevi] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[ohlō] : (Hayati *Erbaa -To.)
[oklā] : (Sazak *Yeşilova -Brd.; -Gaz.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
[oklaağ] : (Tahtacı -İsp.; *Güdül -Ank.)
[oklağaç] : (Tahtacı -İsp.; -Ks. ve çevresi)
[oklağı] : (Tahtacı -İsp.; Darıveren *Acıpayam -Dz.)
[oklahi] : (Müsgebi *Bodrum -Mğ.)
[oklāi] : (Tahtacı -İsp.; *Güdül -Ank.)
[oklangı] : (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
[oklavı] : (Yapıntı *Mut, -İç.)
ohlağa [→ ohla]
ohlavı [→ ohla]
ohlevi [→ ohla]
ohlō [→ ohla]
oho [→ oha -2]
ohrat Ahret. (Şenoba *Uludere -Hak.)
ohşamağ (I) Benzemek, çalmak. (*Arpaçay, *Çıldır -Kr.)
ohşamağ (II) Sevmek, okşamak. (-Kr. ve köyleri)
oht (I) Zaman. (*Bünyan -Ky.)
oht (II) Birden. (*Bünyan -Ky.)
ohuci hestelik Hastalık. (-Vn.)
ohumağ Okumak. (*İğdır -Kr.; -Yz.)
ohumuşduğ [→ ohumuşluğ]
ohumuşluğ [ohumuşduğ] Öğrenim, okur yazarlık. (-Kr. ve köyleri; -Yz.; -Krş.)
[ohumuşduğ] : (*İğdır -Kr.)

ohuntu [→ okuntu]
ohuntu göndermek Düğüne çağırarak. (-Yz.; Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ohuyuntu [oku -2, okuluk, okunculuk] Düğün çağırısı yapılan kimselere verilen çay şekeri, kibrit vb. küçük armağanlar. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
[oku -2] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Eldirek, Dont *Fethiye -Mğ.)
[okuluk] : (-Sn.)
[okunculuk] : (Bölceğaç *Manyas -Ba.; Saraycık -Çkl.)
ok Baklava hamuru açmakta kullanılan çirasız tahtadan yapılmış bir çeşit oklava. (-Çr.)
okarı Yukarı. (*Silifke -İç.)
okartmak [→ obartmak]
ok atmak Ad çekmek. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
okkalamak Ağırlığını kestirmek üzere elle tartmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
okkalı 1. Ağırbaşlı, uslu. (Sariveliler *Ermenek -Kn.) 2. Güzel, iyi, değerli. (-Af.)
oklā [→ ohla]
oklaağ [→ ohla]
oklacık Boz renkli, ince kuyruklu, orta boy bir çeşit yılan. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
oklağaç [→ ohla]
oklağı [→ ohla]
oklahi [→ ohla]
oklāi [→ ohla]
oklangı [→ ohla]
oklavı [→ ohla]
okramak (I) At kişnemek. (Gökbelen *Silifke -İç.)
okramak (II) İçten istemek, beğenmek. (Gökbelen *Silifke -İç.)

oksüzdil Küçükdil. (-Ada.)
okşamak Benzemek. (-Çr.; -Yz.; *Bünyan -Ky.)
oku 1. [→ okuyucu] 2. [→ ohuyuntu] 3. Armağan. (Saraycık *Altıntaş -Kü.)
okucu [→ okuyucu]
okuluk [→ ohuyuntu]
okuma [→ okun]
okumak [okundu göndermek, oku vermek] Düğüne çağırarak. (Bölceğaç *Manyas -Ba.; Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; Saraycık -Çkl.; *Güdül -Ank.; İncekum *Silifke -İç.)
[okundu göndermek] : (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; -Yz.)
[oku vermek] : (*Eşme -Uş.)
okun [okuma] Çağrı. (Saraycık -Çkl.)
[okuma] : (-Sn.)
okunculuk [→ ohuyuntu]
okundu göndermek [→ okumak]
okuntu [ohuntu] Düğün çağırısı. (*Güdül ve köyleri -Ank.; -Krş. ve çevresi; Teniste *Anamur, İncekum *Silifke -İç.)
[ohuntu] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
okuşmak Okuma yarışı yapmak. (*Bünyan -Ky.)
oku vermek [→ okumak]
okuyucu [oheyci, oku-1, okucu] Düğün çağırıcısı (genellikle kadın). (Küçük İsa *Zile -To.; -Mr.; *Bünyan -Ky.)
[oheyci] : (Kütüküt *Şebinkarahisar -Gr.)
[oku -1] : (*Kula -Mn.)
[okucu] : (-Af.; *Kula -Mn.)
okuyuntu Ekmek, çörek, şeker vb. küçük armağanlarla yapılan düğün çağırısı. (*Zile ve köyleri -To.; -Çr.; *Bünyan -Ky.)

öl Oğul, erkek çocuk. (*Güdül -Ank.)
ola (I) Acaba : *Gelir mi ola?* (-Rz.; -Çr.; Hayati *Erbaa -To.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Dont *Fethiye -Mğ.)
ola (II) Erkeklerle seslenme ünlemi. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr.)
olanca Olan, tüm : *Olanca malımı verdim.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
olaşmak Ulaşmak, yetişmek. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
olcarmak Ateşi toplamak. (Dont *Fethiye -Mğ.)
olçum (I) Kendini beğenmiş. (Çepni, Şabanlı *Şereflikoçhisar -Ank.)
olçum (II) 1. Kendi kendine öğrenme yeteneği olan kimse. (*Silifke, *Gül-nar, *Mut -İç.) 2. Eli işe yatkın, becerikli. (Teniste *Anamur, Ta-hanlı *Mersin -İç.)
oldaşı Gürbüz, iyi gelişmiş : *Oldaşı bir çocuk.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
oldum olası Gelişigüzel. (Küçük İsa *Zile -To.; -Çr.; Bayburt *Selim -Kr.; -Mr.; Dont *Fethiye -Mğ.)
olgamak [→ oyulğamak]
olkamınca Oylumunca, tümüyle. (Koz-luca -Brd.)
olmak Bitirmek. (Dont *Fethiye -Mğ.)
olmayısırak Olmadığından. (Orhana *Anamur -İç.)
olmiyanda Olmayınca, olmadığı za-man. (-Vn.)
olsaki Oysaki. (-Rz.)
oltacı Amaçsız, işsiz dolaşan kimse. (-Rz.)
oltarmak Onarmak, düzeltmek. (*Er-menek -Kn.; Dont *Fethiye -Mğ.)
olta vurmak Amaçsız yürümek, işi ol-madan gidip gelmek. (-Rz.)

olturak Çam fidanı. (Pınarlubelen *Bodrum -Mğ.)
olu Ekin ya da odun yüklü arabaya bağlanan ipleri germekte kullanı-lan ağaç parçası. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
olu biti Tümü : *Olu biti iki ağaç kal-mıştı.* (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
oluş Saçaklarda biriken yağmur sula-rını akıtmaya yarayan teneke ya da kiremit boru. (-Kr. ve köyleri)
oluşlu gâni Kuyruklu kağıdı da denilen, ortasına kimi şeyler koymaya elve-rişli çukurluğu olan kağıdı. (Paza-rören *Pınarbaşı -Ky.)
oluk 1. Çeşme. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) 2. Değirmenin su deposu. (-Rz.) 3. Hayvanların yem yedik-leri yer, yemlik. (*Güdül -Ank.)
olumun Olur musun? (-Ba.)
olurli 1. Olacak gibi, olmaya yakın. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Adam olacak çocuk için. (Güneyce *İkiz-dere -Rz.)
oluşat Yaradılış, doğal yapı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
oluşuna Çok bol, yığın yığın, olabil-diğince : *Bağlarda bu yıl meyveler oluşuna yeğün.* (-Çr.)
oma 1. Kalça kemiği. (Tahtacı -İsp.; Karamanlı *Tefenni -Brd.; *İğdir -Kr.) 2. [→ omaca (I)]
omaca (I) [oma -2] Büyük kemik. (El-direk *Fethiye -Mğ.)
[oma -2] : (*Bünyan -Ky.)
omaca (II) [omca, omça] Asma kütü-ğü. (Dont *Fethiye -Mğ.)
[omca] : (Karakuyu *Torbalı -İz.; *Güdül -Ank.)
[omça] : (-Af.; *Eşme -Uş.; -Mr.)
omaç [→ omaçaşı]
omaça Sığırların topuk kemiği. (-Çr.)

omaçaşı [omaç] Ovularak elde edilen arpa büyüklüğündeki hamur par-çalarından yapılan, kimi zaman sarımsaklı yoğurt eklenerek yenil-en bir çeşit çorba. (*İğdir -Kr.)
[omaç] : (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdir -Kr.)
omak Çocuklarda bingildak. (Kara-manlı *Tefenni -Brd.)
omaz Olmaz. (-Ba.)
ombul ombul Oburların yemek yerken çıkardıkları ses için. (-Çr.)
omca [→ omaca (II)]
omça [→ omaca (II)]
omeç Kavrulmuş undan yapılan çor-ba. (*Kula -Mn.)
omuş Olmuş. (-Ba.)
omuz Yapılarda çatıya yatay konu-lan düzgün ağaç. (-Rz.)
omuzduş [→ omuzluş]
omuzlama Omuzda taşınabilen uzun odun : *Dağdan bir omuzlama getir-dim.* (Honaz, Kösten, Karaçay, Abaş -Dz.)
omuzluş [omuzduş, omuzluk -1] Su vb. sınırları taşımakta kullanılan, iki ucundaki zincirli halkaya kova asılan kalm, ağaç sopa. (-Kr. ve köyleri; Uluşiran *Şiran -Gm.)
[omuzduş] : (Bayburt *Selim -Kr.)
[omuzluk -1] : (Bayburt *Selim -Kr.)
omuzluk 1. [→ omuzluş] 2. Omuzda su taşımakta kullanılan sopanın altına gelecek biçimde omuza yer-leştirilen yastık. (-Çr.)
oñ (I) [→ oñgun -2]
oñ (II) Olgun : *Sizin armut çok oñ.* (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
onak Elinden iş gelen, becerikli. (*Ku-la -Mn.)

onalmak İyileşmek, geçmek : *Yarası onalmış.* (*Manyas -Ba.)
onarıklamak [→ onarmak]
oñarmalı [→ onarmak]
onarmak [onarıklamak, oñarmak, oñartmak -2, oñatmak] Düzelt-mek, bakımını yapmak. (Küçük İsa *Zile -To.; -Rz.; Bayburt *Se-lim -Kr.; *Mut -İç.)
[onarıklamak] : (Bölceagâç *Man-yas -Ba.)
[oñarmak] : (Bayburt *Selim -Kr.; -Yz.)
[oñartmak -2] : (*Kula -Mn.)
[oñatmak] : (-Çr.)
oñartmak 1. Bozulan, kırılan nesneyi yaptırmak, düzelttirmek. (Küçük İsa *Zile -To.; -Rz.; -Çr.; -Yz.; *Güdül -Ank.; Tekeler *Silifke -İç.) 2. [→ onarmak]
oñat İyi, doğru, uygun, düzgün. (*Mer-sin, *Silifke, *Tarsus, *Mut, *Gül-nar -İç.)
onatça Güzelce, iyice. (-Çr.)
oñatmak [→ onarmak]
onca 1. Ona : *Onca ne ki üsdüne alıyor?* (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. [→ oñ-câz]
onca döy Öyle değil. (Bayburt *Selim -Kr.)
oncağız [→ oncâz]
oncâz [onca -2, oncağız] O denli az, azıcık. (*Banaz -Uş.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[onca -2] : (-Kr. ve köyleri, -Yz.)
[oncağız] : (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
onculayın Onun gibi. (*Kula -Mn.; -Çr.; Uğurlu *Ermenek -Kn.)
ondalama Bir malı onda bir oranında kazanç ya da indirimle satma. (-Çr.)

ondi dumana bindi Topla oynanan bir çocuk oyunu. (-Bo.)

ondurmak (I) [oğultmak, oñultmak] Hastalığını iyileştirmek, geçirmek. (-Mr.)

[oğultmak] : (-Çr.)

[oñultmak] : (-Çr.)

ondurmak (II) Varlıklı olmasına etken olmak, kalkındırmak : *Ali'yi ağası ondurdu.* (Küçük İsa *Zile -To.; -Çr.; *Bünyan -Ky.; İncekum *Silifke -İç.)

ondü güldü Çok iyi oldu. (*Kula -Mn.)

oñgun [oñ (I)] 1. Varlıklı, mutlu. (*Mersin -İç.) 2. Çok, bol. (Karaçulha *Fethiye -Mğ.)

[oñ (I)] : (Sazak *Yeşilova -Brd.)

oñmadık İşi iyi gitmeyen. (-Çr.)

onmak İşi iyi gitmek. (Yusufça *Gölhisar -Brd.)

oñşamak [→ oñşatmak]

oñşatmak [oñşamak] Kaldırmak, yükseltmek. (Orhana *Anamur -İç.)

[oñşamak] : (Orhana *Anamur -İç.)

onulmaz İyi olmaz, ümitsiz. (*Kula -Mn.)

oñultmak [→ ondurmak (I)]

oñuş [→ oğuş]

onuş gitmek Sürüm yapmak, çok satmak : *Alışverişi onuş gitti.* (-Çr.)

onuşmak (I) İşinde gelişmek, büyümek, varlıklı olmak. (-Çr.)

onuşmak (II) Yara iyileşmek. (-Çr.)

onuştan Onun için. (-Ed. ve çevresi)

önük [oğonnük] Önlük. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

[oğonnük] : (-Yz.)

ō ok yā Deve çağırma ünlemi. (Orhana *Anamur -İç.)

op Hop (atlamak, geçmek için). (-Çr.)

opruk Dağlarda, kayalıklarda bulunan derin, doğal çukurlar, delikler.

(Yörükler, Susanoğlu, Narlıkuyu *Silifke -İç.)

opsar Geniş, yuvarlak tabanlı, büyük çömlek. (Mustafa Paşa *Ürgüp -Nş.)

orah Orak. (*İğdır -Kr.)

orak ayı Temmuz. (-Çr.)

orakgıran Ekinle birlikte tarlada biten sivri yapraklı, sert köklü bir çeşit ot. (Meyvabükü, Akbaş *Güdül -Ank.)

oraman Yakışıklı. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)

oran 1. Yöntem. (İncekum *Silifke -İç.) 2. Biçim. (İncekum *Silifke -İç.)

orannama 1. Gerçek olmayan, yalan. (*Mut -İç.) 2. Şaka. (-Or.; -Tr.)

orannamacı Şakacı. (-Or.; -Tr.)

orasa Nazar değmemesi için takılan muska, boneuk vb. nesneler. (Tahtacı -İsp.)

orbuk 1. Taştan oyulmuş ağız dar, dibi geniş su oluğu. (Uzuncaburç *Silifke -İç.) 2. Huni biçiminde çukur yer. (Susanoğlu *Silifke -İç.)

orbuk gibi sormak Çok ve başkasının hakkını yemek. (-Yz.)

orcik Sueuk. (Canik, Muhundu *Mazgirt -Tn.)

orçum Elinden iş gelmediği halde kendini usta gibi gösteren. (*Bünyan -Ky.)

orçumlanmak İmrenmek, özenmek. (*Sütçüler -İsp.)

ordubozan (I) Varis hastalığı. (Küçük İsa *Zile -To.)

ordubozan (II) 1. Mızıkçı. (-Kr.) 2. İş bozan, bozguncu. (Bayburt *Selim -Kr.)

ordubozanlı Mızıkçılık. (Tahtacı -İsp.; Uluşiran *Şiran -Gm.)

orman Böğürtlen ağacı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

orta Yapılarda dama uzatılan uzun ağaç. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)

orta ağrısı Salgın hastalık. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ortağul Arının verdiği iki oğul arasındaki oğul. (-Çr.)

ortah 1. [→ ortakçı] 2. Kuma. (-Rz.)

ortahçı [→ ortakçı]

ortakçı [ortah -1, ortahçı] Ürüne ortak olmak koşuluyla tarlayı ekip biçen kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr.; *Güdül -Ank.)

[ortah -1] : (Bayburt *Selim -Kr. ve köyleri)

[ortahçı] : (Bayburt *Selim -Kr.)

ortalayı (I) Yarı yarıya. (-Ks. ve çevresi)

ortalayı (II) Yan tutmaksızın. (-Ks. ve çevresi)

ortahk kızartması Davarın ön ve arka bacakları arasındaki kaburga kemiklerinin bulunduğu bölüm, suda haşlandıktan sonra ateşte, sac altında pişirilerek yapılan kızartma. (-Çr.)

ortancı [→ ortancıl]

ortancıl [ortancı] Büyükle küçük arasındaki çocuk, ortanca. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; Küçük İsa *Zile -To.; *İğdır -Kr.; -Yz. ve çevresi; İncekum *Silifke -İç.)

[ortancı] : (*Güdül -Ank.)

ortatırak Ortaya yakın, az ortada. (Kum *Silifke -İç.)

örün [→ oğrun]

orusbu Erkeklerle para karşılığında cinsel ilişki kuran kadın. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; -Yz.)

örüklemek Büyükbaş hayvanı uzun iple bağlamak. (Alatepe -Ay.)

orye Oraya. (-Ba.)

osa Olsa. (-Ba.)

osangın Bıkmış, usanmış. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

osanmak [oysanmağ, oysanmak] Usanmak, bıkmak. (-Yz.; *Güdül -Ank.; *Silifke -İç.)

[oysanmağ, oysanmak] : (Bayburt *Selim -Kr.)

oskun Yorgun, bitkin. (Kütük *Şebinkarahisar -Gr.)

osmak Saymak, önem vermek. (*Şebinkarahisar -Gm.)

oso Ucu yanmış odun. (Hayati *Erbaa -To.)

ossaat Hemen, o anda. (Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.)

osurganböcüsü Pis koku çıkaran bir çeşit böcek. (*Silifke -İç.)

osurgangülü Kırklarda yetişen, pis kokulu, sarı çiçekli bir çeşit bitki. (Kerkük)

ösürük Öksürük. (Hayati, *Erbaa -To.; -Yz.)

osüze Ana suyolundan bahçelere ayrılan küçük kollar. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

oş [oşt] Köpek kovalama ünlemi. (-Çr.; -Yz.)

[oşt] : (-Kr.; *Silifke -İç.)

ošamak Benzemek. (Çetrevilli *Silifke -İç.)

ošığ Aşık. (Şenoba *Uludere -Hak.)

ošos Köpek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ošos ahlılı [ošosçu] Kendini ilgilendirmeyen kimseler ve onların işleri ile uğraşan. (-Yz.; Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[ošosçu] : (-Yz. ve çevresi)

ošosçu [→ ošos ahlılı]

oš [→ oş]

oşutmak [→ oşutturmak]

oşutturmak [oşutmak] Abartmak.
(Bölce ağaç *Manyas -Ba.)

[oşutmak]: (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)

oşutturucu Abartıcı. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)

ot (I) Kilları yok etmekte kullanılan siçanotu ve kireç karışımı. (*İğdir -Kr.)

ot (II) Ezilerek meşe külü ile karıştırılmış tütün. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

otaran Çoban. (-Kr.)

otarmak Hayvan otlatmak. (*İğdir -Kr.)

ot atmak Tütün ve meşe külü karışımını emmek. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

otbici Otların biçildiği mevsim. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

otcam Çörekotu. (Gezende *Gülner -İç.)

otcā yer Birinin oturacağı yer. (-Ba.)

ot çanağı Ezilmiş tütün ve meşe külü karışımını cepte taşımakta kullanılan küçük kap. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

otdun Odun. (*Bulanık -Mş.)

otlak Sürü için para karşılığında dağ kiralama. (*Güdül -Ank.)

otlakçı 1. Başkalarının sırtından geçiren, asalak. (*Güdül -Ank.; *Silifke -İç.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

2. Sürüsü için başka köyün dağını kiralayan kimse. (*Güdül -Ank.)

otlamak, otlamak Emeksiz ve parasız, onun bunun sırtından geçinmek. (-Rz.; -Kr.)

otluk 1. Kuru ot. (*Kandıra -Kc.) 2. Mısır, fasulye vb. bitki sapları. (-Rz.)

otluk atmak Ad çekmek: *Tarlaları otluk atalım.* (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

otmuş Oturmuş. (-Ba.)

ot tutmak Ağılı ot yiyen hayvan, ağılanmak, hastalanmak. (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

otuksamak Hayvan yavrusu, ot yemeye başlamak. (*Antakya -Hat.)

otumak Oturmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

oturağ (I) 1. Oturak, lazımlık. (Hayati *Erbaa -To.; -Kr. ve köyleri; -Yz.) 2. [→ oturak -2]

oturağ (II) Kalça yanları. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

oturağ âlemi Sazlı sözlü ve kadın erkek bir arada yapılan eğlence. (-Kr. ve köyleri)

oturağlı [→ oturaklı (II) -1]

oturağlı cezve Akli başında, anlayışlı. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

oturağlı söz Yerde ve doğru söylenen söz. (*İğdir -Kr. ve köyleri; *Güdül -Ank.)

oturağyeri [→ oturakyeri]

oturak [oturak (I) -2, oturamak] 1. Bir çeşit divan, sedir. (Yenişar *Şarikaraağaç -İsp.; *Güdül -Ank.)

2. Arkalıksız alçak iskemle, tabure. (İncekum *Silifke -İç.)

[oturak (I) -2]: (Hayati *Erbaa -To.; -Kr. ve köyleri)

[oturamak]: (*Kula -Mn.)

oturaklı (I) İşlenmiş, işe yarar durumda: *Oturaklı tarlada sebze iyi olur.* (Kavak *Yeşilova -Brd.)

oturaklı (II) [oturaklı] 1. Ağırbaşlı, davranışları ölçülü kimse. (*Güdül -Ank.; Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[oturaklı]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

2. Büyük. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

oturakyeri [oturakyeri] Makat, kış. (-Rz.)

[oturakyeri]: (*İğdir -Kr.)

oturamak [→ oturak -2]

oturgun Çok yağmur yüzünden sıkışık katılmış tarla, toprak. (-Çr.)

oturmacı Gece oturmaya gelen konuk. (*Manyas -Ba.; *Bünyan -Ky.)

oturtma (I) Erkek nikâhsız yaşayan kadın. (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

oturtma (II) Et ve pathcanla yapılan bir çeşit yemek. (*Silifke -İç.)

oturtma (III) 1. Süt, yağ, yumurta ile yapılan bir çeşit yemek. (-Çr.)

2. Süt kesmiği, lor. (-Çr.)

oturtmak Kovalanan tavşanı aldatmak amacıyla tazıyı öne geçirmek. (-Çr.)

oturuş üstü olmak Çömelmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

oturum Yığın, öbek. (-Çr.)

otururgahmaz Ocak. (İrışli, Bayburt, *Sarıkamış -Kr.)

otürē düşmek Bağırsak bozulmak, sürgün olmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ovaca Bir çeşit kara armut. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ovalama [ovalamaç, ovmaç] Eritilmiş yağa ekmek doğrayarak yapılan bir çeşit yemek. (Karapınar *Ermenek -Kn.)

[ovalamaç]: (Davulku *Hekimhan -Ml.)

[ovmaç]: (Yazır *Sungurlu -Çr.)

ovalamaç [→ ovalama]

ovalamak (I) 1. Mısır vb. bitkilerin tanelerini çıkarmak. (Çıkırık *Mecitözü -Çr.)

2. Parçalamak, bölmek. (Çıkırık *Mecitözü -Çr.)

ovalamak (II) El ovuşturmak. (*Kula -Mn.)

ovalatmak Ovdurmak. (-Yz.; *Güdül -Ank.)

ova nergisi Ak ya da sarı çiçek açan kır zambağı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

ovaya gitmek Kıra gitmek. (Baf, Kıbrıs)

ovalamak, ovalamak İki el arasında ovalamak, ezmek. (-Uş.; *İğdir, -Kr.; *Silifke -İç.)

ovle geçerekleri Öğleden az sonra. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

ovmaç [→ ovalama]

ovmak Övmek. (-Rz.)

ovundurmak [→ oğundurmak]

oya Dalgacı, tembel. (Yapıntı *Mut -İç.; *Fethiye -Mğ.)

oyacak Pathcan, kabak oymaya yarayan araç. (Kesirik -El.; -Mr.)

oyah Oya. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

oyak Oyulmaya elverişli, yumuşak toprak. (Sayağzı *Silifke -İç.)

oyalama Uğraş, çaba. (*Kula -Mn.)

oyan Hayvan gemi. (-Çr.)

oyanmak Uyanmak. (Kesirik -El.)

oygu Kaşık oymak için kullanılan keskin, demir araç. (Kavak *Yeşilova -Brd.)

o yıl Geçen yıl. (-Kr. ve köyleri)

oyı [oyın, oyu] Nasıl olsa. (Hurma *Silifke -İç.)

[oyın]: (Sökün, Tekeler *Silifke -İç.)

[oyu]: (Tekeler *Silifke -İç.)

oyın [→ oyı]

oylanmak Oylanmak, boş yere zaman geçirmek. (Kavak *Yeşilova -Brd.)

oyluğ But. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

oylum Topluca. (Küçük İsa *Zile -To.)

oylum oylum (I) Parça parça. (-Çr.; Küçük İsa *Zile -To.)
oylum oylum (II) Çukur, derin yerler, vadiler için. (Tahtacı -İsp.; *Bün-yan -Ky.)
oyma Duvarda kimi gereçler koymak için açılmış kapaksız, küçük gözler. (*Sütçüler -İsp.; *Silifke -İç.)
oymağ 1. Odunlukta odun yığılan bölüm. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Samanlıkta saman yığılan bölüm. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
oymak Hısım, akraba. (Yapıntı *Mut -İç.)
oynadan [-> oynatma]
oynadanlığ İki yüzlülük. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
oynah 1. Tavşan, fare vb. hayvan izi. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr. ve köyleri) 2. Hoppa. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 3. Oynak, eklem. (-Kr. ve köyleri)
oynak Yeraltı sularının etkisiyle kayan alan : *Oynak yerde ev yapılmaz.* (-Rz.)
oynarken çulunu yırtmak Kendi eliyle işini, düzenini bozmak. (İğneciler *Mudurnu -Bo.)
oynatma [oynadan] Hoppa : *Ne oynatmasın sen.* (Yavuz *Şavşat -Ar.)
[oynadan] : (Uluşiran *Şiran -Gm.; Kesirik -El.)
oynum hort Oyun dışıyım. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
oysam [-> oyusa]
oyşanmağ, oysanmak [-> osanmak]
oyşalamak Okşamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
oytarannı Kandırcılık, aldatıcılık : *Ben oytarannı sevmem eyle.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)

oytarmak Aldatmak, oyalamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
oyu [-> oyı]
oyuk 1. Bostan korkuluğu. (Patlangıç, Eldirek *Fethiye -Mğ.) 2. Korku : *Bu adamda çok oyuk var.* (Civler *Ermenek -Kn.)
oyuklamak [-> oyulğamak]
oyuktaş Üç, beş kişiden oluşan iki topluluğun, 20 m. aralıklarla üç yere dikilmiş taşları devirerek oynadıkları bir çeşit oyun. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
oyulgama İri, aralıklı dikiş. (-Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)
oyulgamak [-> oyulğamak]
oyulganmak 1. Köşeye gizlenmek. (*Gürün -Sv.) 2. Yılan vb. hayvanlar, sağa sola kıvrılıp bükülerek uzamak. (*Mersin ve köyleri -İç.)
oyulğamak [olgamak, oyuklamak, oyulgamak, oyulyamak] Kaba, iri, aralıklı dikmek. (-Çr.; -Yz.)
[olgamak] : (*Silifke -İç.)
[oyuklamak] : (Fariske *Ermenek -Kn.)
[oyulgamak] : (Tahtacı -İsp.; Çıkrık *Mecitözü -Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[oyulyamak] : (Telin *Gürün -Sv.)
oyulyamak [-> oyulğamak]
oyum oyum olmak Çok üzülmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
oyun (I) Zaman, öğün. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
oyün (II) [-> oyusa]
oyuntu Tembel. (Muzvadı *Ermenek -Kn.)
oyurtmak 1. Kendine gelmek, ayılmak. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.) 2. Kulak kabartmak, dinlemek. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

oyusa [oysam, oyün (II)] Oysa. (-Kr. ve köyleri)
[oysam] : (Kavak *Yeşilova -Brd.; -Çr.; *Güdül -Ank.)

[oyün (II)] : (Tekeler *Silifke -İç.)
oyusaki Oysaki. (-Kr. ve köyleri)
oz Şiir. (*Kilis -Gaz.)
ozan Geveze. (*Bünyan -Ky.)

Ö

öbek Sürülmüş, samanından ayrılma-
mış tahıl yığını. (*Güdül ve köyleri
-Ank.)
öbelek Küçük yığın, öbek. (-Ks. ve
çevresi; -Çr.)
öbelenmek Toplanmak, yığılmak.
(*Manyas -Ba.)
öbel öbel Yavaş yavaş. (Fariske *Er-
menek -Kn.)
öbertmek Abartmak. (Küçük İsa *Zi-
le -To.)
öbet Havuz. (Sariveliler *Ermenek
-Kn.)
öbüzman Hasta. (Mulumu *Ermenek
-Kn.)
öbe [öjbe] 1. Çok konuşan, geveze.
(-Çr.) 2. İnatçı. (Çallı -Sv.) 3. Şı-
marık, kendini beğenmiş. (-Yz.)
[öjbe] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
öbeleşmek İnatlaşmak. (Çallı -Sv.)
öcelenmek Uğraşıp sonuç alamamak,
oyalanmak. (Tahtacı -İsp.; *Fet-
hiye -Mğ.)
öceşmeyh Birbirine ters gitmek, zıt-
laşmak. (*İğdır -Kr.)
öcü (I) Kurt, çakal, böcek vb. zararlı
hayvanlar. (Pınarlhbelen *Bodrum
-Mğ.)
öcü (II) Umacı. (-Yz.; *Bünyan -Ky.)
öcükleenmek Kuşkulanmak. (*Sütçüler
-İsp.)
öcüüm çekişmek Lades tutuşmak.
(-Çr.; *Bünyan -Ky.)
öcüüm kemiği Tavuk ya da kuşların
göğüs kemiği, lades kemiği. (-Çr.)
öd ağacı Değerli sayılan nesneler için :
Ne kadar koruyorsun, öd ağacı mı
oldu sanki? (*Zile ve köyleri -To.)

öddeyh [→ ödek (I)]
ödek (I) [öddeyh, ödürgü -2, ötlek]
Korkak. (*Kula -Mn.; Küçük İsa
*Zile -To.; *Güdül ve köyleri
-Ank.; *Bünyan -Ky.; *Fethiye,
Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)
[öddeyh] : (*İğdır -Kr.)
[ödürgü -2] : (-Yz. ve çevresi)
[ötlek] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
ödek (II) Zarar ödentisi. (*Bünyan
-Ky.)
ödeşli olmak [ödeşmek] Lades tutuş-
mak. (-Çr.)
[ödeşmek] : (-Çr.)
ödeşmek [→ ödeşli olmak]
ödeşüyh Ödeşmiş. (Uluşiran *Şiran
-Gm.)
ödüç [→ öndüç]
ödüllenenmek Yaralanmak : Yüreğim
ödüllendi. (*Bor -Nğ.)
ödüllü Korkulu. (-Çr.)
ödürgü 1. Uykudan tez uyanan. (-Yz.
ve çevresi) 2. [→ ödek (I)]
ödürgüç Hızlı, tez yürüyen. (-Sv.;
-Ky.)
ödürlü Uykuda korkan. (Telin *Gürün
-Sv.)
ödürlü etmek Korkutmak, korkutarak
yüreğinin hızlı çarpmasına neden
olmak. (Tahtacı -İsp.)
ödürtmek Kapanan sözü, konuyu ye-
niden açmak ve sürdürmek. (Ulu-
şiran *Şiran -Gm.)
ödürüklemek Dışkılamak, pislemek.
(Sariveliler -Kn.)
ödü sıtmak Korkmak, ödü patlamak.
(-Çr.; *Bünyan -Ky.; *Silifke -İç.;
*Fethiye -Mğ.)

öfelemek (I) Bir nesneyi, avuç içinde
ya da iki parmak arasında ufala-
mak. (Tahtacı -İsp.; -Çr.; *An-
takya ve çevresi -Hat.; Çetrevilli
*Silifke -İç.)

öfelemek (II) Yeri ve zamanı değilken
tartışmaya girmek. (Uluşla *Bor
-Nğ.)

öflezik Cılız : Bu buğday çok öflezik.
(*Bünyan -Ky.)

öfrü Korkunç. (*Güdül ve köyleri
-Ank.)

öfürmek Üflemek. (Akbaş, Çaltı,
Meyvabükü *Güdül, Durnalı *Kı-
zılcahamam -Ank.)

ögeç Üç yaşında erkek davar. (Uzun-
caburç *Silifke -İç.)

öge geçmek [öycü olma] Öne geçmek,
öncü olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[öycü olma] : (Uluşiran *Şiran
-Gm.)

ögey Üvey. (-Kr.)

ögez O kez, geçmişte. (-Çr.)

ögü ardı İşin başı, sonu. (Uluşiran
*Şiran -Gm.)

ögünde Önünde. (Kesirik -El.)

ögüngen [övbet, öviüngeç] Övüngen.
(Kesirik -El.)

[övbet] : (*Beyşehir, *Seydişehir
-Kn.)

[öviüngeç] : (-Yz.; Pazarören *Pı-
narbaşı -Ky.)

ögür 1. İneklerin çiftleşme zamanı.
(Kesirik -El.) 2. Döl. (-Kr. ve
köyleri)

ögür almak Sığır gebe kalmak. (-Kr.
ve köyleri)

ögüre gelmek İnek çiftleşmek istemek.
(-Kr.)

ögürleşmek Çoğalmak. (Fariske *Er-
menek -Kn.)

ögürmek 1. Kusarken ses çıkarmak,
ögürmek. (-Kr. ve köyleri) 2.
[→ öğür almak]

ögür otu Çiftleşmek isteyen sığırlara
yedirilen bir çeşit ot. (Uluşiran
*Şiran -Gm.)

ögürsek, öğürsek Çiftleşmek isteyen
inek. (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.;
-Ml.; -Yz.)

ögürsemek, öğürsemek Dişi sığır çift-
leşmek istemek. (-Or.; -Gr.; -Tr.;
Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.; -Yz.;
*Bünyan -Ky.)

ögütmek Ögütmek. (-Kr.)

ögdengeri İkinci. (Yenice -Mğ.)

ögeceği gelmek Kusacak gibi olmak.
(-Çr.)

ögeç (I) 1. Üç yaşında koyun. (*Bün-
yan -Ky.) 2. İki yaşını doldurma-
mış teke. (Teniste *Anamur -İç.)

ögeç (II) Toprak kapla fırında pişiri-
len türlü, güveç. (-Çr.)

ögendere Ucunda çivi bulunan sopa,
üvendere. (-Çr.)

ögmek (I) Yağlı nesneler döküldüğü
yere yayılmak, geçmek. (Kavak
*Yeşilova -Brd.; *Bünyan -Ky.)

ögmek (II) Gelini uğurlama töreni
yapmak (genellikle gece) : *Gelini
ögdük.* (Afşar, Pazarören *Pınar-
başı -Ky.)

ögmek (III) 1. Kusmak. (Kavak *Ye-
şilova -Brd.) 2. Kusar gibi ses
çıkarmak. (-Çr.)

ögmek (IV) Yayıktan biriken yağları
çıkarmak. (*Bünyan -Ky.)

ögrek At sürüsü. (Tahtacı -İsp.; Te-
niste *Anamur -İç.; Pınarlhbelen
*Bodrum, *Fethiye -Mğ.)

ögremek İstemek. (*Bünyan -Ky.)

ögrenbeclik [→ öğrencelik (I)]

ögrencek [→ öğrencelik (I)]

öğrencelik (I) [öğrenbeclik, öğrencek, öğrençelik -1] İş, ilk kez yapma deneme. (Tahtacı -İsp.; Bölce- ağaç *Manyas-Ba.; *Bünyan-Ky.)
[öğrenbeclik] : (-Çr.; -Yz.)
[öğrencek] : (*Fethiye -Mğ.)
[öğrençelik -1] : (-Kr. ve köyleri)
öğrencelik (II) Ücretle tutulan öğretmene verilen para. (-Çr.)
öğrenceliyh İlk öğretilen iş karşılığında alınan para. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
öğrenik Öğrenmiş, öğretilmiş. (Sazak *Yeşilova -Brd.)
öğrüntü Kusma, mide bulantısı. (Yenice -Mğ.)
öğsa [→ öğseği]
öğseği [öğsa] Yarı yanmış odun parçası. (-Çr.)
[öğsa] : (-Çr.)
öğsürük Öksürük. (İncekum *Silifke -İç.)
öğsüzlük Öksüzlük. (-Çr.)
öğsüzyamalgı Lapa lapa yağan kar. (-Çr.; -Yz.)
öğün [→ öğün -1]
öğürlü Bol, çok, bitmez : Yağmur öğürlü gelecek. (Hurma *Silifke, İs- kele *Anamur -İç.)
öğüsürmek Öksürmek. (İncekum *Silifke -İç.)
öğübet [→ öğünbeç]
öğücük Kavuzu alınmış buğdaydan ince çekilmiş un. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)
öğüle sonu Öğleden sonra. (*Silifke -İç.)
öğün [öğün] 1. Yemek zamanı. (*İğ- dir -Kr.; *Bünyan -Ky.)
[öğün] : (*Fethiye -Mğ.)
2. Yemek : Öğün bışirdik. (-Yz.; Afşar, Pazaören *Pınarbaşı -Ky.)

3. Zaman. (*Bünyan -Ky.)
ögünbeç [ögübet, ögüncek, ögüneḥ,
 öğünceç, öğüngen] Kendini beğen-
 nen, onurlu. (-Çr.)
[ögübet] : (-Çr.)
[ögüncek] : (-Çr.)
[ögüneḥ] : (-Çr.)
[ögünceç] : (-Çr.)
[ögügen] : (-Çr.)
ögüncek [→ ögünbeç]
ögüneḥ [→ ögünbeç]
ögünceç [→ ögünbeç]
ögügen [→ ögünbeç]
ögünmek Sevinmek. (*Kula -Mn.)
ögüntü Su sızıntısı. (Kavak *Yeşilova
 -Brd.)
ögür Yoldaş, arkadaş. (Afşar, Pazar-
 rören *Pınarbaşı -Ky.)
ögür almak Alışmak, bağlanmak.
 (Gündüzbey *Yeşilyurt -Ml.; Pa-
 zarören *Pınarbaşı -Ky.)
ögür almak [ögürmek -2] Boğa ba-
 ğırmak, böğürmek. (Pınarlıbelen
 *Bodrum -Mğ.)
[ögürmek -2] : (-Kr. ve köyleri)
ögürdemek Göğüsten ses çıkarmak.
 (Dont *Fethiye -Mğ.)
ögüreç Dişi at sürüsü. (Çetrevilli *Si-
 lifke -İç.)
ögürmek Böğürür gibi ağlamak. (-Çr.)
öhlem Önlem. (*Kilis -Gaz.)
öjbe [→ öcbe -3]
ök (I) İp, urgan. (-Or.; Gr.; -Tr.)
ök (II) Anasız çocuk, öksüz. (-Or.;
 -Gr.; -Tr.)
ökçe Saban. (Tahanlı *Mersin -İç.)
ökçesiz Korkak. (*Bünyan -Ky.)
ökenmek Yansılamak, öykünmek. (Af-
 şar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ökğel 1. Bir çeşit taş oyunu. (-Çr.)
 2. Oyunda kullanılan düz, yassı
 taş. (-Çr.)

öklemek Bağlamak. (-Tr.)
 ökmek Benzetmek. (-Çr.)
 ökötü Güçlülük. (*Beyşehir ve çevresi
 -Kn.)
 ökselemek Hırpalamak, dövmek. (-İsp.)
 öksmek (I) Özlemek. (*Fethiye -Mğ.)
 öksmek (II) Bir işin üstüne çok düş-
 mek. (*Fethiye -Mğ.)
 ökseve Ucu yanmış odun. (-Or.; -Gr.;
 -Tr.)
 ökte Çocuk dilinde öfke. (*Şebinkara-
 hisar -Gr.)
 ökünmek 1. Alay etmek. (*Fethiye
 -Mğ.) 2. Öykü anlatmak. (*Fethi-
 ye -Mğ.)
 ökür ökür Sesli ağlama için, hüngür
 hüngür. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 öküzbaklası Bir çeşit yabancı bakla.
 (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 öküzdili Sacta pişirilen, oval bir
 çeşit ekmek. (Batioğuz, Kızılham-
 za *Ortaköy -Çr.)
 öküzgöbeği Oval bir çeşit armut. (Pı-
 narlıbelen *Bodrum, Dont *Fet-
 hiye -Mğ.)
 öküzgötü 1. Yabangülü meyvesi. (Ka-
 ramanlı *Tefenni -Brd.; Uluşiran
 *Şiran -Gm.) 2. Yabangülüne ben-
 zeyen bir çeşit çalının sarı çiçeği.
 (-Çr.) 3. Meşegillerden bir çeşit a-
 ğaç ve meyvesi. (Uluşiran *Şiran
 -Gm.)
 öküzsalyası Pekmezin yoğunluğu, ko-
 yuluğu için : *Bu yıl katı pekmezi*
az yapıp çoğunu öküzsalyası yap-
tım. (-Çr.)
 öl Islaklık (toprak için): *Toprağın hiç*
ölü kalmamış. (Kavak *Yesilova
 -Brd.; Hurma *Silifke -İç.; *Fet-
 hiye -Mğ.)
 ölce Katıksız, yalnız. (Karamanlı *Te-
 fenni -Brd.)

ölcümek Kusmak. (Akçakese *Bey-
pazarı -Ank.)
ölçermek (I) 1. Kışkırtmak, ayaklan-
dırmak. (*Sütçüler -İsp.; *Fethiye
Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.) 2.
İleri sürmek. (*Güdül ve köyleri
-Ank.)
ölçermek (II) Lambayı, ateşi canlan-
dırmak, güçlendirmek. (Tahtacı
-İsp.; *Güdül ve köyleri -Ank.;
Bozdoğan, Kesmeburun *Osmani-
ye -Ada.; Yenice, *Fethiye -Mğ.)
ölçmek Yakmak, alevlendirmek. (*Süt-
çüler -İsp.; *Kaş ve çevresi -Ant.)
ölçünmek Kıyaslanmak. (-Çr.)
öldürkü [ölekez -1] Bakımsızlıktan ge-
leşmemiş. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
[ölekez -1] : (*Fethiye -Mğ.)
ölekez 1. [→ öldürkü] 2. [→ ölmesek]
3. Buruşmuş, pörsümüştü bitki.
(*Fethiye -Mğ.)
ölemeç Sıcak ve biberli un çorbası.
(Orhana *Anamur -İç.)
ölemez İnce yapraklı, dikenli bir çeşit
bitki. (Pınarlhbelen *Bodrum, *Fet-
hiye -Mğ.; Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
ölenece [ölenēten] Ölünceye değin.
(Gökdere *Akmağdeni, -Yz.)
[ölenēten] : (Kesirik -El.)
ölenēten [→ ölenece]
ölesek Tembel. (Sarıveliler *Ermenek
-Kn.)
ölet 1. Veba. (Kerkük) 2. Kolera.
(-Vn.) 3. Salgın, bulaşıcı. (Darı-
veren *Acıpayam -Dz.)
ölgülük Başsağlığı. (Dont *Fethiye,
Yenice -Mğ.)
ölke (I) Leke. (*Soma ve çevresi -Mn.)
ölke (II) Ülke. (*İğdır -Kr.; -Yz.)
ölkün Evin dış bölümü. (Taşucu *Si-
lifke -İç.)

öllüün koru [→ **öllüğün körü**]

öllüğün körü [öllüün koru, öllün körü, öllüyün körü] Kızınca söylenilen sövgü. (-Çr.; -Gaz.)

[öllüün koru] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[öllün körü] : (*Bünyan -Ky.)

[öllüyün körü] : (Tahtacı -İsp.)

öllük 1. Bebeklerin altına ıslatılarak konulan toprak. (Çıkrık *Mecitözü, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.; Gündüzbey *Yeşilyurt -Ml.) **2.** Killi toprak. (-Ml. ve çevresi)

öllün körü [→ **öllüğün körü**]

öllüyün körü [→ **öllüğün körü**]

ölmek [ölekez -2, ölmeşük, ölümsek, ölümsel] Ölecekmiş gibi zayıf, sağlıksız. (-Çr.)

[ölekez -2] : (*Fethiye -Mğ.)

[ölmeşük] : (-Sm.)

[ölümsek] : (Tahtacı -İsp.; Uluşiran *Şiran -Gm.)

[ölümsel] : (-Çr.)

ölmeşük [→ **ölmesek**]

ölmezoğlu Dayanıklı. (*Ermenek -Kn.)

ölübüşük Uyuşuk, beceriksiz, tembel. (Kızılcağağ *Bucak -Brd.)

ölümçül Ağır hasta. (İsabey *Çal -Dz.)

ölümsek [→ **ölmesek**]

ölümsel [→ **ölmesek**]

ölünkörü Kötü, yaramaz : *Bu kimse çok ölünkörü.* (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)

ölü ölmek Ölmek. (*Silifke -İç.)

ölüşmek Bitki solmak, buruşmak. (*İğdır -Kr.; -Vn.)

ölüşük İşe yaramaz, kötü (davranış, iş ve nesne için). (-Or.; -Gr.; -Tr.)

ölü yucu Ölü yıkayıcı. (Lefkoşe, Kıbrıs)

ömek Boğaz. (Tekir *Silifke -İç.)

ömük 1. [→ **ömürtlek**] **2.** Ağaç tının küçük ağzı. (Tahtacı -İsp.)

ömürtlek [ömük -1] Gırtlak. (Bahçeli *Bor -Nğ.)

[ömük -1] : (Tahtacı -İsp.; Yenice -Mğ.)

ön İlk, ilk gün. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

önağı Söz dinlemeyen, ters (kimse). (*Bünyan -Ky.)

önbasan Kağnıda üstlüğün ön bölümü. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

öncek Önlük, peştemal. (Kavak *Yeşilova -Brd.; -Çr.)

öncü [öncül] Önder. (*Kula -Mn.)

[öncül] : (-Ml.)

öncül [→ **öncü**]

öncülü Önce. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

öndani Önündeki. (Palamutçuk *Kacaracasu -Ay.)

öndin İlk kez, önce. (-Çr.)

öndüç [ödüç, öndünç] Ödünc. (Tahtacı -İsp.; -Çr.; -Yz.; -Krs.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Silifke -İç.)

[ödüç] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[öndünç] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

öndüğün Geçen gün, önceki gün. (*Karapınar -Kn.; *Fethiye -Mğ.; *Silifke, *Mut -İç.)

öndül Ödül. (*Merzifon -Ama.)

öndünç [→ **öndüç**]

öneği olmak Terslik yapmak. (-Çr.)

önese [önezek -1, 2] **1.** Avcıların ördek bekledikleri yer. (Lamas *Silifke -İç.)

[önezek -1] : (*Fethiye -Mğ.)

2. Küme. (Lamas *Silifke -İç.)

[önezek -2] : (*Fethiye -Mğ.)

önese Güçsüz. (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)

önezek 1. [→ **önese -1**] **2.** [→ **önese -2**] **önezemek** Ölümü yaklaşan hasta, güçsüz kalmak. (-Çr.)

öngeli [önuç, öñüç] Önce. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)

[önuç] : (İncekum *Silifke -İç.)

[öñüç] : (-Çr.; *Silifke -İç.)

ön gol Hayvanın ön bacaklarının üst bölümü. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

öngü Birinci. (-Uş. ve çevresi)

öngücü 1. Zorunlu olarak, koşul ve durum ayırmaksızın. (*Kula -Mn.; Yenice -Mğ.) **2.** Nasıl olsa. (Tahtacı -İsp.)

öngül (I) Direnme, inat. (*Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.)

öngül (II) Vurmak için gözlenen, belirlenen yer, erek : *Öngül atmak, öngül dikmek.* (Gölkonak, Yenışar *Şarkikaraağaç -İsp.)

öngün (I) Arife, bir gün önce. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

öngün (II) Önde gelen, önemli : *Bu iş hepsinden öngün.* (Afşar Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

öngürde [önküre, öñürde, örede] Orada, şurada. (Karaçulha *Fethiye -Mğ.)

[önküre] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

[öñürde] : (Çamköy *Göhlhisar -Brd.)

[örede] : (*Güdül -Ank.)

öngürlük Çocuklukta, gençlikte varlıklı olma durumu. (-Çr.)

önik Eğlence. (-İsp.)

önkü 1. İşte, o. (-Uş.; Oğuz *Acıpayam -Dz.) **2.** Yanındaki. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

önküre [→ **öngürde**]

önlemek Seslenmek, çağırmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

önmek 1. İzlemek. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; *Bünyan -Ky.) **2.** Pusuda beklemek, pusu kurmak. (Kavak *Yeşilova -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

önnek [→ **önnemen**]

önnemen [önnek, önnük] Oturunca dize örtülen battaniye, örtü vb. (-Çr.)

[önnek] : (-Çr.)

[önnük] : (-Çr.)

önnük [→ **önnemen**]

önnüyh [→ **önücek**]

önörem Ona göre. (Kızılçın *Sarıoğlan -Ky.)

önsēm Oysa. (Yenice -Mğ.)

önuç [→ **öngeli**]

önücek [önnüyh, öynük] Önlük. (-Af.; *Eşme -Uş.; Karamanlı *Tefenni -Brd.)

[önnüyh] : (*İğdır -Kr.)

[öynük] : (Telin *Gürün -Sv.)

öñüç [→ **öngeli**]

önüklerde [öñürtleri] Geçenlerde. (Babadag *Sarayköy -Dz.)

[öñürtleri] : (*Bodrum -Mğ.)

önünü bırakıp sonunu saymak Geleceğinin kötü olasılığını düşünmek. (-Af.)

önürde [→ **öngürde**]

öñürtleri [→ **önüklerde**]

önüt Geçmişte. (-Çr.)

ön vermeyh Anlayış göstermek, hoş görmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

öpçe 1. Sırnaşık. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) **2.** Çok övünen, övünge. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

öpçem Kötü. (Karapınar *Ermenek -Kn.)

örceşmek 1. Karıştırmak. (*Fethiye -Mğ.) 2. Tartışmak. (*Fethiye-Mğ.) 3. İnat etmek, direnmek. (*Fethiye -Mğ.)

örçüm Sürekli tartışan kimse. (Tekir *Silifke -İç.)

örçermek Ateşi alevlendirmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ördeyh Ördek. (*İğdır -Kr.)

ördürme Maya çoğaltma : *Hamur mayasını toprak çanağa ördürüver.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

öre Ora bura, kıyı köşe. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

örede [→ öngürde]

öreğen Durmadan örgü ören. (-Çr.)

örök 1. Sürüyü yöneten erkek hayvan. (İncekum, Çetrevilli *Silifke -İç.) 2. Sürünün otladığı, toplu bulunduğu yer. (*Banaz -Uş.)

örekli Tez ve çok iş yapan. (Tahtacı -İsp.)

örelemek [örgülemek] 1. Düzeltmek. (*Fethiye -Mğ.) 2. Örmek, onarmak. (*Fethiye -Mğ.) [örgülemek] : (-Çr.)

öremeç Yuvarlak örülen kolan. (*Bün-yan -Ky.)

ören 1. Eski sinlik. (*Kula -Mn.) 2. Boş arsa. (Uluşiran*Şiran -Gm.) 3. Yıkıntı, ev kalıntısı. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; İncekum *Silifke -İç.)

örende Üvendire. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

ören kalsın İyeleri ölüp evin yıkılsın anlamında ilenç. (Tahtacı -İsp.)

örflü 1. Saygın kimse. (-Ky.) 2. Tanınmış, ünlü kimse. (-Ky.)

örgemek [→ örklemek]

örge [→ ösgürüyh]

örgeçlik 1. [→ öğrencelik (I)] 2. İlk kez deneme olarak yapılan işte

kullanılan gereçler. (-Kr. ve köy-leri)

örgelemek [örgelemeyh] Öğrenmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.) [örgelemeyh] : (*İğdır -Kr.)

örgelemeyh [→ örgemek]

örgetmek Öğretmek. (Kesirik -El.)

örgülemek [→ örelemek -2]

örgülük Başsağlığı. (*Tefenni -Brd.)

örgüt Örgü örmeye yarayan şiş, mil vb. nesneler. (Teniste *Anamur -İç.)

örk, örk (I) 1. Otlamaya salınan hayvanın ayağına bağlanan, bir ucu kazığa tutturulmuş ip. (Kavak *Yeşilova -Brd.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Pınarlıbelen *Bodrum, Dont *Fethiye -Mğ.) 2. Hayvanı ayağından iple kazığa bağlayarak yapılan otlatma. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 3. Yular. (İncekum *Silifke -İç.)

örk (II) Düzen. (-Af.)

örke [öyke] Öfke. (-Uş.; Darıveren *Acıpayam -Dz.) [öyke] : (Tahtacı -İsp.; -Çr.)

örkelemek Aklına koymak. (Kesirik -El.)

örkemek [→ örklemek]

örken Kıldan ya da yünden örülmüş uzun ip. (-Kr. ve köyleri; Kesirik -El.; Davulku *Hekimhan -Ml.; Ulukışla *Bor -Nğ.; *Karapınar -Kn.; Teniste *Anamur -İç.)

örklemek [örgelemek, örkemek, örükle-mek (II)] -1] Hayvan otlarken ayağından uzunca iple bağlamak. (Tahtacı -İsp.; İncekum, Uzunca-burç *Silifke -İç.) [örgelemek] : (Tahtacı -İsp.) [örkemek] : (Tahtacı -İsp.) [örüklemek (II) -1] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

örklük Hayvanın otlaması için ayağından bağlanarak bırakıldığı otlak. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)

örküçmek Arkaya, sırta binmek. (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)

örkümek Öykünmek. (Yenice -Mğ.)

örüm 1. Ekilmiş tarla. (Darıveren *Acıpayam -Dz.) 2. Sap. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

örme (I) 1. Bükülmüş iplik. (*Kula -Mn.) 2. Kalın halat. (Karamanlı *Tefenni, Kavak *Yeşilova -Brd.; Uluşiran *Şiran -Gm.) 3. Dokuma kuşak. (Aşağı Yaylabel -İsp.)

örme (II) Kazak. (-Or.)

örmelemek Aşmaya, atlamaya çalışmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

örnek 1. Yüz biçimi. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 2. Görünüş, giyiniş biçimi. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

örnekli Gülünç. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

örörü Yukarı. (İncekum *Silifke -İç.)

örsek Örselenmiş, hırpalanmış. (-Çr.)

örtbastır etmek Örtbas etmek. (*Silifke -İç.)

örtbars etmek Uygun düşürüp, yakıştırmak. (-Sm.)

örtme 1. Bağ evi. (-Çr.) 2. Evlerin önündeki üstü kapalı yer. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi) 3. Evin ön duvarı üstüne gelen dam uzantısı, ön saçak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 4. Ziraat araçları konular üç duvarlı, bir yanı açık, üstü kapalı yer. (-Kr. ve köyleri) 5. Salon. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 6. Kapalı harman saçağı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

örtmek Kalkmak, havalanmak : *So-nura ördek o yana örttü.* (İncekum *Silifke -İç.)

örtü [örtüyh] 1. Yorgan, yastık, yatak (tümü için). 2. Yatak. (Kızıl-cın *Sarıoğlu -Ky.) [örtüyh] : (*İğdır -Kr.)

örtük 1. Örtü. (Kesirik -El.) 2. Kapalı, örtülü : *Gapı örtük.* (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Gaz.; -Yz.)

örtük yüz Yazgısı kötü, düşkün : *Örtük yüzün dostu da yarı da olmaz.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)

örtülük Araba ve at örtüsü. (-Çr.)

örtünmeyh Özürünü, eksikliğini gizlemek. (Bayburt *Selim -Kr.)

örtüyh [→ örtü-2]

örü (I) 1. Otlak. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Davarların gece otlatılması. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 3. Gece, geç zaman karın doyurma. (Ulu-kışla *Bor -Nğ.)

örü (II) Başboş at sürüsü. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)

örügölüğü 1. Yaramaz, huysuz at. (Uzunca-burç *Silifke -İç.) 2. Başboş at sürüsünden bir at. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)

örük (I) Bağ, ip. (-Çr.)

örük (II) Zaman. (-Çr.)

örük (III) Saç örgüsü. (Çaltı -Ank.)

örük asgusu Tohumluk ya da kışa saklamak için birbirine bağlanarak asılacak biçimde yapılan soğan, mısır vb. bağlamı, hevenk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

örüklemek (I) Tırmanmak : *Ağaca nasıl örükledin?* (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

örüklemek (II) 1. [→ örklemek] 2. Bağlamak. (-Çr.)

örüklü (I) Bağlanmış, bağlı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
örüklü (II) Ağzına değin, tepeleme dolu. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
örülmek (I) Bir yere yığılmak. (-Çr.)
örülmek (II) Üstelemek. (-Çr.)
örüm 1. Davarın gece otlatılması. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Kösekaş *Hacıbektaş-Nş.) 2. Tarlanın ekilen bölümü : *Ekin örümü o tarafa değil*. (Yusufça *Göhlisar -Brd.) 3. Köylülerin ettikleri tarlaların toplu bulunduğu yer. (Dont *Fethiye -Mğ.) 4. Ekinli ova. (*Fethiye -Mğ.)
örüme kaldırmak Davarları gece yatılmaya kaldırmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
örüm yeri Sürülerin otladıktan sonra dinlendikleri yer. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
örünger Yel. (Anamos *Eğridir -Isp.; *Güdül ve köyleri -Ank.; İncekum *Silifke -İç.)
örüye kalkmak Hastalığı iyileşmek, ayağa kalkmak. (Sariveliler *Ermenek -Kn.)
örzek Merkez, orta, göbek : *Karpuzun örzeği güzeldir*. (-Dy.)
örzülemek [ösgemek] Özlemek, istemek. (-Yz. ve çevresi; Hurma *Silifke -İç.)
[ösgemek] : (Kesirik -El.)
öseg 1. [→ ösen (I) -1] 2. [→ öseng -2]
ösen (I) [öseg -1, öseng -1] 1. Belki. (-Uş.; İsabey *Çal -Dz.)
[öseg -1] : (-Uş.)
[öseng -1] : (-Uş. ve çevresi)
 2. Oysa. (-Uş.) 3. Zorunlu. (İsabey *Çal -Dz.)
ösen (II) Gelir. (*Gediz -Kü.)

öseng [öseg -2] 1. [→ ösen (I) -1] 2. Görünüşe göre. (-Uş. ve çevresi)
[öseg -2] : (-Uş.)
ösgemek [→ örzülemek]
ösgürüyh [örgen] Öksürük. (*İğdir -Kr.)
[örgen] : (*Acıpayam -Dz.)
ösgüz Öksüz. (Kesirik -El.)
ösnek Soluk, nefes. (Ovacık *Silifke, Gilindirez *Anamur -İç.)
össa [özehet] Hemen. (-Ks. ve çevresi)
[özehet] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
öş Alaca karanlık. (*Silifke -İç.)
öşermek Karaltı biçiminde görünmek, az belirlemek. (İncekum *Silifke -İç.)
öşerti Karaltı, belli belirsiz görüntü. (İncekum *Silifke -İç.)
ötcen Öcü. (*Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.)
ötegen 1. [→ ötkün -1] 2. Çok öten kuş, tavuk vb.leri. (-Kr.)
öteğn [öteygün, otoğon, ötogün] Geçen gün. (*Bünyan -Ky.)
[öteygün] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[otoğon] : (-Yz. ilçe ve köyleri)
[ötögün] : (-Uş.)
ötev Öbür, öteki. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
öteygün [→ öteğn]
ötgün Bir yerden batıp başka yerden çıkan su. (*Mut -İç.)
ötkün [ötegen -1] 1. Konuşkan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[ötegen -1] : (-Kr.)
 2. Sözü geçen, saygın. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ötleş [→ ötleş]
ötlek [→ ödek (I)]
ötleme Ayıklamak, seçmek. (-Isp.)

ötlesi [ötleş] Ucu yanmış ince odun. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
[ötleş] : (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
ötlemek 1. Bulğa ermek. (Akbaş, Meyvabükü, Durnalı *Güdül -Ank.)
 2. Evlenmek istemek. (Akbaş, Meyvabükü, Durnalı *Güdül -Ank.)
ötoğon [→ öteğn]
ötögün [→ öteğn]
öttürec Düdük. (-Sv.; -Ky.)
ötünmek Yalvarmak, acındırmak. (*Antakya -Hat.)
ötürek (I) [→ ötürük -1]
ötürek (II) Az ileride, ötede. (Tekeler *Silifke -İç.)
ötürekli [→ ötürüklü (I)]
ötürmek Bağırsak bozulmak, sürgün olmak. (Karamanlı *Tefenni, Kavak *Yeşilova -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Yz. ilçe ve köyleri; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Silifke -İç.)
ötürmeyh (I) Bırakmak, salmak : *Atı ötür getsin*. (*İğdir -Kr.)
ötürmeyh (II) Yellenmek, gaz çıkarmak. (*İğdir -Kr.)
ötürük [ötürek (I)] 1. Bağırsak bozukluğu, sürgün. (-Isp.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Silifke -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[ötürek (I)] : (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
 2. Cıvık dışkı. (Kesmeburun *Osmaniye -Ada.) 3. Peklik. (*Kilis -Gaz.)
ötürüklü (I) [ötürekli] İshal olan. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; Tepeköy *Torbalı -İz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[ötürekli] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

ötürüklü (II) Hasta ve öksürüklü. (*Kula -Mn.)
ötürük olmak Sürgün, ishal olmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
öv [öy] Ev. (*İğdir -Kr.)
[öy] : (Taşdeğirmen *Çıldır -Kr.)
övbet [→ ögüngen]
öveç 1. Bir, iki ve üç yaşında enenmiş erkek keçi. (Sazak *Yeşilova -Brd.; -Çr.) 2. Bir, iki yaşında erkek keçi. (*Eşme -Uş.; -Isp.)
övelemek (I) Ufalamak, parçalamak. (-Çr.)
övelemek (II) Sözleri anlaşılabilir biçimde söylemek, gevelemek. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
övelemek (III) Koyun, keçi vb. hayvanların üreme organları bölgesindeki kolları kesmek. (Karaçulha *Fethiye -Mğ.)
öveyik Üveyik. (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
öveyik buğdayı Üveyik renginde bir çeşit iyi buğday. (-Çr.)
övez 1. Koyun ve keçilere dadanan bir çeşit sinek, küçük kene. (*Güdül -Ank.; Dont, *Fethiye -Mğ.)
 2. Sivrisinek. (-Af.)
övsemeyh Pirinç, mercimek vb. tahılları tepsiye yayıp yukarı savurarak üste çıkan çöp, taş vb. lerini toplamak, ayıklamak. (*İğdir -Kr.)
öviün [→ öyün -2]
öviüngeç [→ ögüngen]
öy [→ öv]
öycül Öncül, işe ilk başlayan. (-Kr. ve köyleri)
öycümal 1. Ailesine düşkün kimse. (Bayburt *Selim -Kr.) 2. İşini iyi yapan kimse. (Bayburt *Selim -Kr.)

öycü olmak [-> öge geçmek]
öydürmek Yağ, boya vb. nesneleri bir yere sürmek, yaymak. (-Yz.; *Silifke -İç.)

öyek Döküldüğü yerde tez ve geniş yayılan (yağ, boya vb.). (-Çr.)

öyeşmek [-> öymek (I)]

öyğünmek [-> öykünmek -I]

öyke [-> örke]

öykelenmek Öfkelenmek. (Tahtacı -İsp.)

öyken Davarlarda akciğer hastalığı. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

öykünlemek Tarla vb. in sulamak. (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)

öykünmek [öyğünmek] 1. Alay etmek, taklit etmek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

[öyğünmek] : (-Çr.)

2. Alaylı gülmek. (İncekum *Silifke -İç.)

öylek Evlek. (Telin *Gürün -Sv.)

öylemek Önlemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

öylen Ögle zamanı. (Çavuşbucağı *Silifke -İç.)

öylenci [-> öyleysin]

öyleysin [öylenci] Öyleyse. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[öylenci] : (Kızılcın *Sarıoğlan -Ky.)

öylük Somun, pide vb. ekmek çıkarmadan az önce fırına atılan odun. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

öylülü Yel. (Karapınar -Kn.)

öymek (I) [öyeşmek] Yağ vb. maddeler düştüğü yerde yayılmak, leke bırakmak. (Navdalı *Mut -İç.)

[öyeşmek] : (-Çr.)

öymek (II) Yanmak. (*Gediz -Kü.)

öynük [-> önücek]

öyün [öviün] 1. Yemek : Ne öyün pişirdin? (Uzuncaburç *Silifke -İç.) 2. Yemek zamanı. (Telin *Gürün -Sv.)

[öviün] : (*Kula -Mn.)

öz (I) 1. Çamurlu çalılık, ormanlık yer. (*Antakya -Hat.) 2. Bataklık. (Yusufoğlu *Göhlisar -Brd.) 3. Sulu çayırılık. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

öz (II) 1. Yapıda kullanılan kalın çam ağacı. (*Kula -Mn.) 2. Ağaç gövdelerindeki reçineli bölüm. (*Fethiye -Mğ.)

öz (III) 1. Güç, dayanıklılık. (*Fethiye -Mğ.) 2. Dikkatsizlik. (-İsp.)

öz ağılamak İçten yanmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

özden mi Gerçekten mi? (*Anamur -İç.)

özdöğün İlinti, bağ. (-Uş.)

özebe Tandırın iyi yanması için çevresine konulan, topraktan yapılmış bir araç. (*Güdül -Ank.)

özeğini üzme Canını sıkmak. (Tahtacı -İsp.)

özehet [-> össaat]

özek (I) Ot vb. bitkilerin gövde bölümü. (-Kr. ve köyleri)

özek (II) İki tekerleği birbirine bağlayan ağaç. (Kepez -Çkl.)

özek (III) Çalışkan. (*Fethiye -Mğ.)

özek (IV) Çalkalanarak sulanmış (yorturt). (-Çr.)

özek (V) Sözü uzatan, çok konuşan. (-Çr.)

özeme (I) Kılın ip biçimine getirilmeden önceki durumu. (Uzuncaburç, *Silifke, Köseçobanlı *Gül-nar -İç.)

özeme (II) Ayran. (Gökdere *Akdağ-madeni -Yz.)

özemek (I) Sözü uzatmak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

özemek (II) Tadını çıkararak yemek, içmek. (Gölkonak, Yenişar *Şarki-karaağaç -İsp.)

özemek (III) 1. Un vb. nesneler katarak sıvıları koyulaştırmak. (*Güdül -Ank.; *Bor -Nğ.)

2. Koyu, katı nesneyi sulandırarak cıvıtmak. (*Güdül -Ank.; *Fethiye -Mğ.)

özengi Üzengi. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; -Yz.)

özeri Üstü. (İncekum *Silifke -İç.)

özge Başka. (*İğdır -Kr.)

özger Yel. (Kesirik -El.)

özgümen Anlayışlı. (Günder *Ermenek -Kn.)

özi [özü] Kendi. (-Vn.)

[özü] : (*İğdır -Kr.)

özlek [özlen] Özlenilmiş, özlenen. (-Çr.)

[özlen] : (-Çr.)

özlem Kimi bitkilerin tohum için uzayan göbek bölümü : Kereviz artık özlem çıkardı. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)

özlen [-> özlek]

özlengi Sivilce, ergenlik. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

özleşme Katıksız. (*Kula -Mn.)

özlük Suyolu. (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)

özne gomaş Düğünden sonra, ilk gece güveyi gelinin yanına getirmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

özneşmek Özlenmek. (*Bor -Nğ.)

özü [-> özi]

özü bozuk [-> özü kara]

özü geçmek Açlıktan uyuyuvermek. (Dont *Fethiye -Mğ.)

özü güymek İçi almamak : Tavuğu kesmeye özüm güymedi. (Tahtacı -İsp.)

özük Küçük çömlek. (-Sv. ve çevresi)

özü kara [özü bozuk] Kötü yürekli. (-Çr.)

[özü bozuk] : (Tahtacı -İsp.)

özükele Kertenkele. (-Af.)

özükuru Kırılmadan kurumuş tütün yaprağı. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

özünçü Düzen, kandırmaca, al: Oyunda özünçü yapma. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

özünüksüz Dayanaksız. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

özür yazır etmek Sözde neden aramak. (Haruniye -Ada.)

özüs (I) Sulu yer. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

özüs (II) Maya, öz. (*Güdül ve çevresi -Ank.)

öz vermek Günahının af olması için kurban kesmek. (Tahtacı -İsp.)

özzek Bitki gövdesi, sap. (*İğdır -Kr.)

P

paala [pağla, pağla (I) -2] Fasulye. (Kuzköy *Akkuş -Or.)

[pağla]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[pağla (I) -2]: (-Yz. ilçe ve köy-leri)

pabba Çocuk ayakkabısı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

pabucluk Ayakkabı yapılacak deri ve kösele. (-Çr.)

pacal Karışık, dağınık (nesne için). (Dont *Fethiye -Mğ.)

pacu İpekli başörtüsü. (Dont *Fethiye -Mğ.)

paç 1. Küçük anapara. (*Emirdağ -Af.) 2. Vergi. (-Çr.; Küçük İsa *Zile -To.)

paça (I) Avuç. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

paça (II) Eskiden giyilen işlemeli don. (Fariske *Ermenek -Kn.)

paça (III) Hayvanın baş etlerinden yapılan yemek. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; Kerkük)

paçagerme 1. Tek ya da iki bacak gerilerek yürüme, aksama: Paçagerme yürüyor. (Kerkük) 2. İki bacak arası açık olma durumu: Çocuğu paçagerme etme. (Kerkük)

paçal Evde yapılanla fabrikada yapılan gülyağı karışımı. (-İsp.)

paçalı (I) Düşüncesiz. (Yusufça *Göhlisar -Brd.)

paçalı (II) [->paçkıl]

paçarız [->peçeriz -1]

paçarıs Cin çarpması. (Limanköy *Çayeli -Rz.)

paçetmek Öpmek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

paçğa Köylerde ot vb. konulan dam. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

paçılamak Avuçlamak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

paçi (I) Kız. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

paçi (II) Öpücük. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

paçkıl [paçalı (II)] Pis, dağınık kimse. (Yukarı Bozkuyu *Kadirli -Ada.)

[paçalı (II)]: (*Yalvaç -İsp.; *Kula -Mn.)

paf (I) Küflü, kof, çürük. (Fariske *Ermenek -Kn.; *Silifke -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

paf (II) Mısır koçanı. (Kesirik -El.)

paf (III) Balon, top vb. nin patlayınca çıkardıkları ses için. (-Çr.)

paçkırmak Tren, fabrika vb. nin bacasından gürültüyle duman çıkarmak. (Tahtacı -İsp.)

paflak Yanakları dolgun ve şişman kimse. (*Mut -İç.)

paflanmak (I) Küflenmek. (*Güdül -Ank.)

paflanmak (II) Kabarmak. (*Güdül -Ank.)

pafyılan Zehirsiz, kalın, hantal bir çeşit yılan. (*Silifke -İç.)

pağaç Bir çeşit tuzsuz, mayasız çörek. (-Af.; Hayati *Erbaa -To.; Kocabey *Şavşat -Ar.)

pağah Kepk ve arpa kırmısı karışımı hayvan yemi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

pağıl [->pahıl, pağıl -1]

pağla [->paala]

pahal 1. [->pahıl, pağıl -7]

2. [->pahıl, pağıl -4]

pahar Pınar, çeşme. (Beyelması *Ağın, Kesirik -El.)

pahıl, pağıl [pağıl, pahal -1, 2] 1. Kıskaç. (*Şebinkarahisar -Gr.; Uluşiran *Şiran -Gm.)

[pağıl]: (-Ml. ve çevresi)

2. Kinci. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

3. Kötü yürekli. (*İğdır -Kr.)

4. Aksı, ters. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[pahal -2]: (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

5. Engel. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

6. Tembel, üşengeç. (*Kula -Mn.)

7. Cimri. (-Sv.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; -Ky.)

[pahal -1]: (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; -Yz.)

pahıla İyi ki, iyi oldu. (Velimeşe, *Çorlu -Tk.)

pağır Bakır. (*İğdır -Kr.)

pağla (I) 1. Bakla. (*İğdır -Kr.)

2. [->paala]

pağla (II) Çoban köpeğinin boynuna takılan çivili demir tasma. (*Almus -To.)

pakam Düz. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

pakanak Tek tırnaklı hayvanlarda tırnakla ayak arasındaki bölüm. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)

pakanut [->pangınut]

pakrene Su kovası. (Kerkük)

pal Kahverengi. (*Lüleburgaz -Krk.)

pala Yatak ve yorgan. (-Çr.)

pala bıçak Geniş ağızlı bıçak. (-Çr.)

palah (I) [pali (II)] 1. Ayı yavrusu. (Güneyce *İkizdere -Rz.; Uluşiran

*Şiran -Gm.; Çayağzı *Şavşat -Ar.) 2. Köpek yavrusu. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.; Uluşiran *Şiran -Gm.)

[pali (II)]: (Şumnu, Bulgaristan)

palah (II) 1. Otluklarda kaba ot biçildikten sonra çıkan ince, taze ot (kurutularak yeni doğurmuş hayvanlara yedirilir). (Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Geniş yapraklı bir çeşit ot. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

palalanmak Tüylenecek. (*Lüleburgaz -Krk.)

palalı Yırtık, eski giysilerle dolaşan. (-Çr.)

palamut Pazartesi. (*Soma ve çevresi -Mn.)

palandız Ağaç köklerinden çıkan filizler. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

palas Eski kilim parçası. (-Çr.)

palasha Yağmacılık. (*Gürün -Sv.)

palaz (I) Manda yavrusu. (Çitli *Mecitözü -Çr.)

palaz (II) 1. Keçi kılından yapılan bir çeşit kilim. (-Af.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Ml. ve çevresi; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Tek renk ipten dokunan kilim. (Ulukışla *Bor -Nğ.) 3. Çiçek vb. işlemeli, yünden dokunmuş bir çeşit kilim. (*İğdır -Kr.)

palaz (III) Fırtına, güçlü yel. (Meyva-bükü *Güdül -Ank.)

palaza Kaz yavrusu. (-Çkl.)

palazımak [->palazlanmak -2]

palazırmak Korkmak, ürkmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

palazlanmak [->palazlanmak -2]

palazlanmak [palazımak, palazlanmak] 1. Kuş yavrusu az büyümek, uçacak duruma gelmek. (*Yalvaç -İsp.; Kavak *Yeşilova -Brd.;

Küçük İsa *Zile -To.; -Ml. ve çevresi) 2. Çocuk gelişmek, gürbüzleşmek. (*Yalvaç -İsp.)
 [palazmak]: (Tahtacı -İsp.)
 [palazlanmak]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 palaz pandırız Hemen, birdenbire, toparlanamadan. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 palçık Çamur, balçık. (*İğdır -Kr.)
 palçıklı Dağınık, düzensiz. (Kavak *Yeşilova -Brd.)
 paldımsız [paltımsız] Düzensiz, kötü giyimli. (Kavak *Yeşilova, Karamanlı *Tefenni -Brd.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 [paltımsız]: (-Çr.)
 paldın Semer, palan. (Afşar, Pazarcı *Pınarbaşı -Ky.)
 paldıramak Kavgaya etmek. (Meyva-bükü, Akbaş *Güdül -Ank.; Uğurlu *Ermenek -Kn.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 paldır küldür At arabalarının gidişi için. (*Gülner -İç.)
 paldım Palanın öne kaymaması için hayvanın kuyruğunun altından geçirilerek bağlanan kayış, ip. (Teniste *Anamur -İç.)
 pali (I) Kazık. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
 pali (II) [-palah (I) -2]
 paloğra Abartı, palavra. (Telin *Gürün -Sv.)
 palta (I) Büyük koç. (-Af.)
 palta (II) Balta. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
 paltabaş Çavuşkuşu. (Emirşah *Anamur -İç.)
 paltacık Değirmen taşının dönmesini sağlayan demir çubuk, mil. (-Çr.)
 paltar İç giysisi. (*Bulanık -Mş.)

paltımsız [-paldımsız]
 paltır paltır Gürültüyle dökülmek, düşmek için. (Hurma *Silifke -İç.)
 paltun Palto. (*İğdır -Kr.)
 palut Meşe ve meyvesi, pelit. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 pambalak [-pampal]
 pambığ [pambığ, pambıl, pambık, pambuh, pambuk, pambığ] Pamuk. (*Gülner -İç.)
 [pambığ]: (Kerkük)
 [pambıl]: (-Yz. ve çevresi)
 [pambık]: (-Gaz.; İncekum *Silifke -İç.)
 [pambuh]: (*İğdır -Kr.)
 [pambuk]: (-Gaz.; Gezende *Gülner -İç.)
 [pambığ]: (Kerkük)
 pambığ [-pambığ]
 pambıl [-pambığ]
 pambık [-pambığ]
 pambuh [-pambığ]
 pambuk [-pambığ]
 pambuklanmak Ekmek, sebze, meyve vb. yiyecekler küflenmek. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.; *Silifke -İç.)
 pampak Çok temiz. (Melikli, Gümüllü -Cine)
 pampal [pambalak, pampalak, panpal, panpalah] Tombul, gürbüz. (-Çr.; Küçük İsa *Zile -To.; Telin *Gürün -Sv.; -Yz. ve çevresi)
 [pambalak]: (-Or.)
 [pampalak]: (Salman *Akkuş -Or.)
 [panpal]: (-Çr.)
 [panpalah]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 pampalak [-pampal]
 pampır [-papır (I)]
 pampıkluk Ormanlarda yetişen, yaz kış yaprağını dökmeyen, yabangülüne benzer bir çeşit küçük ağaç.

(*Güdül -Ank.; Dont, *Fethiye -Mğ.)
 pân (I) Sersem. (*Kula -Mn.)
 pañ (II) Küf. (-Yz. ve çevresi)
 pambığ [-pambığ]
 pancar Otlaklarda biten bir çeşit ot. (Çikrik *Mecitözü -Çr.)
 pañça Avuç. (Sazak *Yeşilova -Brd.)
 pañçal Ağacın kökündeki emici lifler. (-Ml.)
 pandal Şişmanlığı nedeniyle ağır davranışlı, hantal. (Tozara *Silifke -İç.)
 pandar Köy tarlaları bekçisi. (Şumnu, Bulgaristan)
 panfi İneklerin bağlandığı yer. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
 panga 1. İçinde bütün hazırlanan yapı. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Banka. (Küçük İsa *Zile -To.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 pangnot [pakanut, pangulut -2, pan-kavut, pañunut] Kâğıt para. (Kesirik -El.)
 [pakanut]: (-Çr.)
 [pangulut -2]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 [pankavut]: (-Çr.)
 [pañunut]: (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 pangulut 1. Lira. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 2. [-pangnot]
 panız [-panus (I) -1]
 paniklemek Yemek. (Haruniye -Ada.)
 pankavut [-pangnot]
 pankula Çürük, özürü erik. (Yazır *Sungurlu -Çr.)
 pañlanmak Küflenmek. (-Çr.; -Yz. ve çevresi)
 panpal [-pampal]
 panpalah [-pampal]

pansımak (I) Yiyecek bozulmak, tadı değişmek. (-Çr.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 pansımak (II) Hava ve güneş alammak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 pantı Ağırca, hantal. (-Ks. ve çevresi)
 pantif [pantifli] 1. Mest. (-Uş.)
 [pantifli]: (-Yz. ve çevresi)
 2. Potin. (-Uş.)
 pantifli [-pantif -1]
 pantul Pantolon. (-Ks. ve çevresi; Çikrik *Mecitözü -Çr.; -Yz. ve çevresi)
 pañunut [-pangnot]
 panus (I) [panız] 1. Cimri. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
 [panız]: (Çikrik *Mecitözü -Çr.)
 2. İleriyi düşünerek ölçülü davranan. (Navdalı *Mut -İç.)
 panus (II) Fener. (Hayati *Erbaa -To.)
 pap Kaz kovalama ünlemi. (Sazak *Yeşilova -Brd.)
 papa Mısır ya da buğday ununu kaynayan suyla özeyerek yapılan yemek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 papağ Kalpak. (Küçük İsa *Zile -To.; -Ml.; -Yz.)
 papara (I) Top, belirtilen çukura düşürülerek oynanan bir çeşit oyun. (*Urta -İz.)
 papara (II) Pulluk. (Kepez -Çkl.)
 papçinilemek El çırpma. (-Af.)
 papıl Kağıt para. (-Çr.; Sarıveliler *Ermenek -Kn.)
 papır (I) [pampır, papur] Vapur. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; -Çr.)
 [pampır]: (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
 [papur]: (Kesirik -El.)
 papır (II) Sulak yerlerde, bataklıklarda yetişen uzun, sık otlar. (Ambarköy, Gümüllü -Cine)

papirik Topal, aksak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
papur [→ **papır** (I)]
papuryolu Şose. (Kesirik -El.)
paputa Kavrulmuş mısır. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
papya Yavaş yürüyen. (*Urla -İz.)
par (I) Aldatma. (*Fethiye -Mğ.)
par (II) Deneme, deney. (*Fethiye -Mğ.)
par (III) Gül bahçesi, bahçe. (Taşucu, Güvere *Silifke -İç.)
parakamı Evlerde ateş yakılarak çevresinde oturan yer. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
paralamak Parçalamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
param param Parça parça, paramparça. (Çavuş *Silifke -İç.)
parç Bakır su taşı, maşrapa. (*İğdır -Kr.; *Karapınar -Kn.)
parçalanmak Çok sinirlenmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
parçı Maşrapa. (Uluşiran *Bor -Nğ.)
pardağ Cila. (Kerkük)
pardı 1. Duvar. (Yusufoğlu *Gölhisar -Brd.) 2. Damlarda mertegen üstüne konulan tahtalar. (Kavak *Yeşilova -Brd.; *Ermenek -Kn.; Uzuncaburç *Silifke -İç.) 3. Dama konulan çalı ya da pınal ağaçlarının saçak işini gören uzantıları. (*Sivaslı -Uş.) 4. Damlarda üstüne toprak yığılan kaba yontulmuş iri ağaçlar. (Teniste *Anamur, *Gülner -İç.) 5. Ağaç kütüklerinin yarılmasıyla elde edilen odun. (Tahtacı -İsp.) 6. Bahçe çevresine dikilen kazık. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 7. Çıra. (*Silifke -İç.) 8. Yanmış odun. (*Silifke -İç.) 9. Ardıç ağacının iri yarılmış

parçalarından her biri. (*Sütçüler -İsp.)
pardılamak Çaldan çit yapmak. (Sü-cüllü *Yalvaç -İsp.)
pardi Çakal. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
pardon Aferin, bravo. (Gezende *Gülner -İç.)
parkaç Bakraç. (Çilehane *Reşadiye -To.)
parlak Gelin ayakkabısı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
parlamak (I) Parçalamak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
parlamak (II) İyi karşılamak, konukseverlik göstermek. (*Zile -To.)
parmakçık Kafes. (-Af.)
par par Çok parlamak ya da yanmak için. (İncekum *Silifke -İç.)
par para dökmek Öfke ile bağırarak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
parpazlamak Umutsuzca çırpınmak. (Küçük İsa *Zile -To.; -Ml.)
parpı (I) 1. Paylama. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; -İç.) 2. Sopa, dayak. (*Yalvaç -İsp.) 3. Korku. (Kavak *Yeşilova -Brd.)
parpı (II) Hasta insan ya da hayvanı ocak denilen kimselere okutarak ya da ev emleriyle iyileştirme. (-Çr.; Dont *Fethiye -Mğ.)
parpı (III) Fundalık. (-Af.)
parpılamak (I) 1. Az dövmek, tartaklamak. (Telin *Gürün -Sv.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Azarlamak. (Salman *Akkuş -Or.)
parpılamak (II) Kuduz hayvanın ısır-dığı insan ya da hayvanı iyileş-meleri için ocak denilen kimse-lere okutmak. (-Ks. ve çevresi; -Ml.; *Bünyan -Ky.; Pınarlı-belen *Bodrum -Mğ.)

parpılamak (I) Onarmak, düzeltmek. (Tahtacılar *Silifke -İç.)
parpılamak (II) Korkutmak, gözdağı vermek. (Tahtacılar *Silifke -İç.)
parpılamak Biber, patlıcan vb. seb-zeleri ateşte az pişirmek, börttür-mek. (*Manyas -Ba.)
parpıt Elde bükülen iplikle dokunmuş kara kumaştan yapılan, erkeklerin giydiği uzun bir çeşit don. (Şum-nu, Bulgaristan)
parpılamak 1. İğne ya da aşı deride iz bırakmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Kalaycı, kalayladığı kaplara yu-varlak, parlak im vurmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
parpılamak İyice dövmek. (Çilehane *Reşadiye -To.; *Bor -Nğ.)
parpullamak Düşmanı yenmek. (Ça-yağzı *Şavşat -Ar.)
parput (I) [→ **partal** (I)]
parput (II) Tek tek, azar azar, pera-kende (yapılan, satılan). (Kerkük)
parsaklı Pis, pasaklı. (*Silifke, *Mer-sin -İç.)
parsalak Sevimli ve kirli çocuk. (Kösekteş *Hacıbektaş -Nş.)
parsı Yüksekteki küçük pencere. (-Çr.)
parsumak Yemek bozulmak. (Kuzören *Silifke -İç.)
part (I) 1. Karın. (Kesirik -El.; *Silifke, *Mersin -İç.) 2. İşkembe. (Kesirik -El.; *Silifke, *Mersin -İç.) 3. Şiş-kin : *Part garını*. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
part (II) Bağışlama : *Ali'nin suçunu part etti*. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
part (III) Çelikçomak oyununda çe-liğin yerde vurulması. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
part (IV) 1. Yüzük oyununda, sakla-nan yüzüğün yerini bulan oyuncu

bölüğüne, karşı yanın tanıdığı sayı. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) 2. İskam-bil ya da tavla oyunlarında oynana-cak sayı. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
partal (I) [**parput** (I)] Eskimiş, yıpranmış. (Salman *Akkuş -Or.; -Ml.; Uğurlu *Ermenek -Kn.)
[parput (I)] : (Kerkük)
partal (II) Kaba, büyük, biçimsiz. (-Ml.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
partal (III) [**partalcı**, **partaval**] 1. Abartılmış yalan. (Çilehane *Reşadiye -To.)
[partaval] : (*Silifke -İç.) 2. Övünge, kendini beğenmiş. (Çilehane *Reşadiye -To.)
[partalcı] : (Salman *Akkuş -Or.)
partal (IV) Kumaş alıp satan. (Dont *Fethiye -Mğ.)
partal atmak [→ **partal atmak**]
partal atmak [**partal atmak**] Abartılı konuşmak, yalan söylemek. (*Bün-yan -Ky.)
[partal atmak] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
partalcı [→ **partal** (III) -2]
partaval [→ **partal** (III) -1]
partıl Kazanmadan, yolsuzca alınan para, rüşvet. (-Çr.)
partıldamak Ses çıkararak patlamak. (Kerkük)
partıl part Abartılı konuşma için. (Kerkük)
partiye Topluluk : *Delikanlılar partiyesi*. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
partılamak Birden çıkmak, fırlamak. (-Çr.)
partma Birden parlamak, kızma. (*Sütçüler -İsp.)
partutuş olmak, **partutuş** olmak Çevresinde dört dönmek, önem vermek, saygı göstermek. (Pazarören

*Pınarbaşı -Ky.; Yukarı Kuyu
 *Kadirli -Ada.)
 paryavşan [paryavşanı, perdavşan]
 Yavşanotu. (*Fethiye -Mğ.)
 [paryavşanı]: (-Çr.)
 [perdavşan]: (*Fethiye -Mğ.)
 paryavşanı [-> paryavşan]
 pasa (I) Ara vermeden, aralıksız.
 (Kütük *Şebinkarahisar -Gr.)
 pasa (II) Ekmek pazısı dizilen ve
 taşınan tahta tabla. (-Gr.; -Or.;
 -Tr.)
 pasa (III) Maden ocaklarında maden-
 lerin arasında çıkan taş, toprak
 vb. yabancı nesneler. (*Fethiye
 -Mğ.)
 pasa atuşturmak Durmaksızın yemek.
 (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 pasaf [pasank] Kir, süprüntü. (Kavak
 *Yeşilova -Brd.; Dont *Fethiye
 -Mğ.)
 [pasank]: (*Fethiye -Mğ.)
 pasafçı Patavatsız, sözünü bilmeyen.
 (Taşucu, Ovacık, *Silifke -İç.)
 pasah Tarlanın, ekini seyrek ve büyü-
 yememiş bölümü. (*Şavşat -Ar.)
 pasahlı [patakl] Pis ve düzensiz.
 (Uluşiran *Şiran -Gm.; Çayağzı
 *Şavşat -Ar.)
 [patakl]: (Çukruk *Mecitözü -Çr.)
 pasak Kirli giysi. (Salman *Akkuş
 -Or.)
 pasalak Onurlu, kibirli. (*Ermenek
 -Kn.)
 pasank [-> pasaf]
 pasarif Pislik, süprüntü. (Karamanlı
 *Tefenni -Brd.)
 pasaruklamak Bunamak. (Dont *Fet-
 hiye -Mğ.)
 pasırak [basırak] Basınç, ağırlık. (-Çr.)
 [basırak]: (-Çr.)

paskırmak Küçük taneli nesneleri
 savurmak, dağıtmak. (Tömük
 *Mersin -İç.)
 pastaçı Çok ve abartılı konuşan.
 (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 paşa boynuzlu çapraz Bir çeşit yün
 dokuma biçimi, motifi. (Orhana
 *Anamur -İç.)
 pat Körelmiş, keskinliğini yitirmiş, küt.
 (*Silifke -İç.)
 pata (I) 1. El ile verilen selam. (-Çr.)
 2. Gelinlerin verdikleri bir çeşit
 selam. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 pata (II) [-> patika]
 pata (III) Eşit, eş durumda. (Afşar,
 Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Pınar-
 libelen *Bodrum -Mğ.)
 pata (IV) Verilen sözü geri alma
 için. (*Fethiye -Mğ.)
 pata atmak Selam vermek. (Uluşiran
 *Şiran -Gm.)
 patağ Gizlice işlenen suç: Patağını
 çıkarttı. (Kerkük)
 patah Domuz yavrusu. (Dont *Fet-
 hiye -Mğ.)
 patahlamak [pataklamak, patazlamak,
 patazlamak (II)] Dayak atmak,
 dövmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [pataklamak]: (*Kula -Mn.)
 [patazlamak]: (Uluşiran *Şiran
 -Gm.)
 [patazlamak (II)]: (Çayağzı *Şav-
 şat -Ar.)
 patak Küçük küp. (Gölkonak, Yeni-
 şar *Şarkikaraağaç -İsp.)
 pataklamak [-> patahlamak]
 patakl [-> pasahlı]
 pata küt Yuvarlanarak, tez yürüme
 için. (Kerkük)
 patanas [-> patanaz -I]
 patanaz [patanas] 1. Çamurlu, kay-
 gan yerde kayarak, yürüyememe.
 (-Çr.)

[patanas]: (-Çr.)
 2. Otomobil tekerleği boşa
 dönme, patinaj. (-Çr.)
 patat Eski kumaş parçası, paçavra.
 (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 patata [-> patika]
 patavassız Ölçsüz, düşünmeden ko-
 nuşan, patavatsız. (Darıveren
 *Acıpayam -Dz.)
 pataz (I) Bölüm, parça. (*Silifke -İç.)
 pataz (II) Avuç. (*Silifke -İç.)
 patazlamak [-> patahlamak]
 patazlamak (I) Avuçlamak. (*Silifke
 -İç.)
 patazlamak (II) [-> patahlamak]
 pat çat [-> pat sat]
 patı Şişmanlıktan yalpalayarak yürü-
 yen. (-Çr.)
 patığa Patika, dar yol. (-Çr.)
 patık Çocuk ayakkabısı, patik. (Ulu-
 şiran *Şiran -Gm.)
 patil Yufka ekmek. (Meşeli, Türk-
 men *Bafra -Sm.)
 patılamak 1. Eskimek, yıpranmak.
 (-Çr.) 2. Yaşlanmak, kocamak.
 (-Çr.)
 patrak mısır İnce, ak taneli, küçük
 koçanlı, kavrulunca iyi patlayan
 bir çeşit mısır. (Darıveren *Acı-
 payam -Dz.)
 patramak (I) Yabancı dil konuşmak.
 (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 patramak (II) Gürültü etmek. (Darı-
 veren *Acıpayam -Dz.; Salman
 *Akkuş -Or.)
 patramak (III) Hızlı koşmak. (Müs-
 gebi *Bodrum -Mğ.)
 patravik Konuşması anlaşılmayan,
 peltek. (Tahtacı -İsp.)
 patırdamak Kendi kendine konuşmak,
 söylenmek. (Kavak *Yeşilova
 -Brd.; Akçalar *Seydişehir -Kn.)

patırdı [patırna] Kavga, gürültü. (-Ml.
 ve çevresi; -Gaz.; -Yz.)
 [patırna]: (-Çr.)
 patırna [-> patırdı]
 patik 1. Kısa boğazlı çorap. (Çilehane
 *Reşadiye -To.) 2. Bir çeşit kadın
 terliği. (-Ml. ve çevresi)
 patika [pata (II), patata, pattik]
 Patates. (Karamanlı *Tefenni
 -Brd.)
 [pata (II)]: (Karlıyayla *Reşadiye
 -To.)
 [patata]: (-Ks. ve çevresi)
 [pattik]: (Davulku *Hekimhan,
 -Ml.)
 patil Sac ekmeği. (Çilehane *Reşadiye
 -To.)
 patlah Parlak, iri (çoğunlukla göz
 için). (Çilehane *Reşadiye -To.)
 patlah gözlü Göz kapakları şişkin,
 gözleri dışarı fırlamış gibi olan
 kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.;
 -Yz.)
 patlak [pıtlak] Kavrulmuş mısır.
 (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Fet-
 hiye -Mğ.)
 [pıtlak]: (*Fethiye -Mğ.)
 patlangaç [-> patpatik (II)]
 patlangıç Tüfek. (-Sv.; -Ky.)
 patlankuç İçi boş dallarından mekik
 yapılan küçük yapraklı bir ağaç.
 (-Ml.)
 patoti Arıların ağaçlarda petek yap-
 tıkları yer. (Şimşirli, Güneyce
 *İkizdere -Rz.)
 patpatanak Salep bitkisi. (Pınarlı-
 belen *Bodrum -Mğ.)
 patpatı Motosiklet. (Kargılı, Sarıca,
 Gümölcine)
 patpatik (I) Mürver ağacı. (Kesirik
 -El.)

patpatik (II) [patlangeç] Patlangaç. (Kesirik -El.)
[patlangeç] : (Kavak *Yeşilova -Brd.)
patpatotu Küçük, yuvarlak meyveli, laleye benzer ak çiçek açan, uzun yapraklı, zehirli bir çeşit bitki. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
patramak Koşmak. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
patrik Ekşi. (Fariske *Ermenek -Kn.)
pat sat [pat çat] Tek tük. (*Yalvaç -Isp.; Sazak *Yeşilova -Brd.; -Yz.)
[pat çat] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
pattada Birden (düşme için). (*Silifke -İç.)
pattik [->patika]
patul Ot bağlamı. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
pavha Dövmüş, savrulmuş buğday, arpa yığını. (Kerkük ve çevresi)
pavkırmak [pevkirmek] 1. Sinirlenmek, bağırarak. (*Yalvaç -Isp.) 2. Tilki, çakal ulumak. (*Fethiye, Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[pevkirmek] : (*Fethiye -Mğ.)
pavlika Fabrika. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
pavzınmak 1. İncelmek : *Döğе döğе öyle pavzıttım ki görsen ipek gibi oldu.* (-Uş.) 2. Erimek, dağılmak. (-Uş.)
paya Seksek oyunu. (Türkgücü *Çorlu -Tk.)
paya düşmek Birini izlemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
payalamak Önem vermek, değerlendirmek. (*Silifke -İç.)
payalanmak 1. Kendini övmek, övünmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. İş kendi yapmış gibi görünmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

payalı 1. Kendini beğenmiş, kibirli. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.) 2. Gösterişli, çalınmış. (Telin *Gürün -Sv.)
payam 1. Badem. (*Sivaslı -Uş.; Sazak *Yeşilova -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; Kesirik -El.; *Kaş ve çevresi -Ant.) 2. Çağla. (*Sivaslı -Uş.)
paygam Birine gizlice gözdağı verme. (*Develi -Ky.)
payhırmak At bağırarak, kişnemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
payhlamak (I) Temizlemek. (-Kr.)
payhlamak (II) Ortadan kaldırmak, öldürmek. (-Kr.)
payhırmak 1. Kaynayan sıvı, basınç etkisiyle fışkırmak. (-Kr.) 2. Ürkemek, sıçramak (hayvan için). (-Kr.)
payınsımak [paysımak] Karşısında kine gücü yeteceğine inanmak, hiçe saymak, önemsememek. (-Çr.)
[paysımak] : (-Çr.; *Bünyan -Ky.)
payınsınmak [paysınmak] Hiçe sayılmaya boyun eğmek : *Oğlu babasını payınsımış; babası da oğluna karşı payınsınmış.* (-Çr.)
[paysınmak] : (-Ks. ve çevresi)
payır payır Marul, soğan, vb. yeşil sebzelerin yenirken çıkardığı ses için. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
payız Sonbahar. (*İğdır -Kr.; *Kilis -Gaz.; Kerkük)
paykam Bilgi, haber. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
paykıtmak Kümes hayvanlarını kovalamak, ürkütmek. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
paymak Kümes hayvanları korkup, ürkemek. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
paysanmak Çıkışmak, kızmak. (Velimeşe *Çorlu -Tk.)
paysımak [->payınsımak]

paysınmak [->payınsınmak]
payvant At tavlasi. (*Soma ve çevresi -Mn.)
pazarlı gün Pazar kurulan gün. (-Ks. ve çevresi)
pazınceresi Şekerpancarının yeşil yaprakları. (*İğdır -Kr.)
pazivat Polis. (-Af.)
pazik Ispanak. (-Vn.)
pazlama [pazlambaç] 1. Sac ekmeği. (Dont *Fethiye -Mğ.)
[pazlambaç] : (-Çr.)
2. Pide. (Dont *Fethiye -Mğ.)
pazlambaç [->pazlama -I]
pazvant Üçgen biçiminde, içine muska konulmuş kolye. (-Çr.)
pec [péc, peçka] 1. Soba. (*Bulanık -Mş.)
[peçka] : (Karapınar -Kn.)
2. Sac ya da tuğladan duvara gömme yapılan, odun yakılarak tüm evi ısıtan bir çeşit ısınma döşemi. (Yazır *Sungurlu -Çr.)
[péc] : (*İğdır -Kr.)
pece 1. Baca. (Yazır *Sungurlu -Çr.)
2. Pencere. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
péc [->pec -2]
peçcik peçcik Parça parça. (*Silifke -İç.)
peçe (I) Dokuma tezgâhında ipliklerin geçirildiği delikli tahta parçası. (-Çr.)
peçe (II) Kovanları taşıırken üstlerine sarılan, arıların çıkmamasını sağlayan, koni biçiminde, kıldan dokunmuş örtü. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
peçek Yüzü kapatan örtü, peçe. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

peçeriz [paçarız] 1. Sarp, dik. (*Fethiye -Mğ.)
[paçarız] : (*Fethiye -Mğ.)
2. Karışık, dolaşık: *Bu iş biraz peçeriz.* (*Fethiye -Mğ.)
peçka [->pec -I]
pefli, peflin Budala. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
peg [peğ] Yıkılmış ev yeri, arsa. (*Kesirik -El.)
[peğ] : (-Çr.; *Şebinkarahisar -Gr.)
peğ [->peg]
peğkürmek Karaca, keçi vb. hayvan bağırarak, melemek. (Salman *Akkuş -Or.)
peğlize [->pelize -2]
peh [pöh] 1. Beğenme, kutlama belirtme için. (*Kilis, -Gaz.) 2. Korkutma ünlemi. (-Çr.; -Yz.)
[pöh] : (-Çr.)
pehle vurmağ 1. Karşı koymak. (Kerkük) 2. Yarışmak. (Kerkük)
peke bağlamak Sedir yapmak : *Peke bağlamak usta işi.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
peketmek [pekitmek] Kapatmak : *Kapıyı peket de gel.* (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
[pekitmek] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
pekil 1. Sağlam, dayanıklı. (İncekum *Silifke -İç.) 2. Sert, katı. (İncekum *Silifke -İç.)
pekiş Çamursuz, kuru, sert yer. (Çeltikçi *Anamur -İç.)
pekitmek [->peketmek]
pekmez kefi Açık doru, kula (at donu için). (-Çr.)
pekmez toprağı Kaynayan şırayı koyulaştırmakta kullanılan bir çeşit ak toprak. (*Yalvaç -Isp.; -Yz.)
peksemed Tahinli ekmek. (*Kula -Mn.)

peküştürmek (I) Pekiştirmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
peküştürmek (II) Sözü yerine getirip, uygun biçimde söylemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
pel boynuzlu Boynuzları biçimsiz hayvan. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
peldirdek Aptal aptal bakan. (*Ürgüp -Nş.)
peldirmek Paylaştırmak, bölüştürmek. (*Ürgüp -Nş.)
peleç Parasız, karşılıksız. (Civler *Ermenek -Kn.)
pelerek Dönerek, döne döne. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
pelerik Kötü olmuş, azmış (yara için). (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
pelese 1. Düzey. (-Çr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Durum, yaşayış, düzen. (*Fethiye -Mğ.)
pelesek Vazelin. (-Çr.)
pelesemek [->pelesimek]
pelesimek [pelesemek, pelezimek -1] Güçten düşmek, yorulmak. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.; -Çr.)
[pelesemek] : (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)
[pelezimek -1] : (*Kula -Mn.)
pelezimek 1. [->pelesimek] 2. Yürek aşırı çarpmak. (-Uş.; *Kula -Mn.; -Yz.)
pelik (I) Palamut meyvesi. (Kepez -Çkl.)
pelik (II) İnce saç örgüsü. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)
pelin Em yapmakta kullanılan bir çeşit ot. (*Biga ve çevresi -Çkl.)
pelit [pelut] Meşe ağacı. (Aşağı Yaylabel -İsp.; Tozkovan *Gül-nar, İmamuşağı *Silifke, *Anamur -İç.)
[pelut] : (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

pelize [peğlize, pelvaze] 1. Muhallebi. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
[pelvaze] : (-Uş.)
 2. Pelte. (-Çr.; -Yz.)
[peğlize] : (-Ks. ve çevresi)
pelmek Sağılan ineğin memesinde yavrusu için süt bırakmak. (İnce-kum *Silifke -İç.)
pelut [->pelit]
pelüt Meşe meyvesi. (*Pütürge -Ml.)
pelvaze [->pelize -1]
pelver [pevrede] 1. Salça. (-Sv.; -Yz.; Afşar *Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[pevrede] : (-Çr.)
 2. Pekmezli ayva reçeli. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
pelverde 1. Marmelat. (-Ml. ve çevresi) 2. Erik marmelatı. (-Ks. ve çevresi)
pempe Pembe. (-Yz. ilçe ve köyleri; İncekum *Silifke -İç.)
pencer [pérpencer] Sebze. (*İğdır -Kr.)
[pérpencer] : (*İğdır -Kr.)
pencik [pencik] [pencük] Parça parça. (-Çr.)
[pencük] : (-Çr.)
pencire Pencere. (Hayati *Erbaa -To.)
pencük [pencük] [->pencik] pencik
pençik Yırtık. (-Çr.)
pençik İşçi, hizmetçi. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
pendek (I) Yük, denk. (Davulku *Hekimhan -Ml.)
pendek (II) Hendek. (İmamuşağı *Silifke -İç.)
pendir Peynir. (*İğdır, *Sarıkamış -Kr.; *Bulanık -Mş.; -Gaz.; -Yz.)
penes Kadınların alna taktıkları altın paralardan oluşan takı. (-Sv.)
penevit Somun biçimi verilmiş hamur bezelerini fırına atmakta kullanılan tahta araç. (*Dikili -İz.)

penise Kuytu yer. (Arkarası *Silifke -İç.)
peni Beceriksiz. (*Nazimiye -Tn.)
pepe [->pepeka]
pepeka [pepe] Süt. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
[pepe] : (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
pepil [pepildek, pepir] Kekeme. (-Çr.)
[pepildek] : (-Çr.)
[pepir] : (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
pepildek [->pepil]
pepir [->pepil]
per (I) 1. Değirmen çarkının iç bölümünü oluşturan parçalar. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 2. Pervane. (*Nazimiye -Tn.)
per (II) Kuş kanadı. (*Nazimiye -Tn.)
per (III) Değerli ev araçları. (*Nazimiye -Tn.)
peran [peran] Dağılma için. (Kızılcan *Sarıoğlu -Ky.)
perçim Perçin. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
perdavşan [->paryavşan]
perdüçen Çıplak. (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)
pere (I) [perre] Yaprak : Bir pere kağıt. (Kerkük)
[perre] : (Kerkük)
pere (II) 1. Tarladan geçen su yolu, ark. (-Af.; *Fethiye -Mğ.) 2. Evlek. (*Fethiye -Mğ.)
perem [perem] Parça parça, bölük bölük. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
peren [peren] Olmağ Şuraya, buraya dağılmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
perenti Tek tük. (*Fethiye -Mğ.)
perese Fidan. (Kepez -Çkl.)
pereselik Fidan dikmek için açılan yer. (Kepez -Çkl.; Salman *Akkuş -Or.)

pereste Görünüm, yapı. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
peri Çivi. (-Uş.)
périhdirmek Güvercin, tavuk vb. hayvanları ürkütmek. (-Kr.)
perikmek [perihmek] 1. Uykusu kaçmak. (*Yalvaç -İsp.; -Ml.) 2. Tiksinmek. (-Ml.) 3. Tavuk, kuş vb. ürkemek. (-Ml.)
[perihmek] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 4. Yara yeniden açılmak. (-Ml.)
periktirmek 1. Yaymak. (-Ml.) 2. Kötü duruma getirmek, azdırmak. (-Ml.)
periktirmek [peritmek] Evcilliğini yitirip kaçmak, yabanıllaşmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
[peritmek] : (Güneyce *İkizdere -Rz.)
perilikari Falcı. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
perilti Uzaktan görünen güçsüz ışık, pırıltı. (*İğdır -Kr.)
perim Çatal (yemekte kullanılan). (*Bor -Nğ.)
peritmek [->periktirmek]
perihmek [->perikmek -3]
periz Perhiz. (*Kula -Mn.)
perk (I) 1. Sağlam, güçlü. (-Çr.; -Kr.; -Nğ.) 2. Katı, sert. (-Çr.; -Kr.; *Bünyan -Ky.; -Nğ.)
perk (II) Korku, çekinme : Allah'tan başka kimseden perkim yok. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
perkem Çocukların korkuyla birden ağır hastalanmasına ya da ölmesine neden olan bir hastalık, sara : Perkem tuttu özünü. (Kerkük)
perkitmek 1. Katılaştırmak. (-Kr.) 2. Sağlamlaştırmak. (-Kr.)

pernek Birçok kimsenin otlatılmak için bir araya toplanmış hayvanları. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

perpencer [→pencer]

perpere Gelinliğe dikilen düğme gibi ince, yassı, madensel süsler. (-Çr.)

perpertikân [→pirpirim (I)]

perpilemek Okşamak, sevmek. (*Silifke -İç.)

perpine [→pirpirim (I)]

perre [→pere (I)]

persenk Engel. (*Fethiye -Mğ.)

persimek Pörsümek, gevşemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

pers olmak (I) 1. Yüzükoyun yere düşmek. (*Bünyan -Ky.) 2. Yaralanmak. (*Bünyan -Ky.)

pers olmak (II) İş ters gitmek: Benim işler pers oldu. (*Yalvaç -İsp.)

persutluh Tembellik, bitkinlik, yorgunluk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

persenk Kervanın, sürünün önünde giden hayvan. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

pert (I) Çarık için kesilen gönün yanları, kıyıları. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

pért (II) Kötü. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

pertlek [→petlek]

pert olmağ, pert olmak 1. Utanmak. (*İğdır -Kr.) 2. Kızmak, darılmak. (*İğdır -Kr.)

pertuala Yeni doğmuş ineğin ilk sütü, ağız. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

peseği [pesengü] 1. Islaklık. (-Çr.) 2. Çiğ. (-Çr.)

[pesengü]: (-Çr.)

3. Sis. (-Çr.)

pesend Ölçme, denk sayma. (Kerkük) pesend etmek Şaşırtmak. (*Yalvaç -İsp.)

pesengü [→peseği -2]

peseslemek 1. Düzenlemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Öfkesini yatıştırmak. (-Kr.)

peslek Besleme, hizmetçi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

pester [belipester] Yorgun, bitkin: Bugün ekmek ettik, ahşam üzeri yatağa pester düştüm. (-Çr.) [belipester]: (-Çr.)

pesti Bakımsız, gelişmemiş, cılız. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

peşdamaz Yıldızbilimci. (*İğdır -Kr.; Revan, Azerbaycan)

peşe (I) Dek. (-Kr.)

peşe (II) Alışkanlık. (-Kr.)

peşe (III) Yalan. (-Kr.)

peşe (IV) Nitelikleri açısından yaraşık, yaraşır. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

peş getürmek Uygun biçimde karşılık vermek (söz için). (Uluşiran *Şiran -Gm.)

peşgu Soba. (Boğazcık *Perşembe -Or.)

peşhun Yuvarlak, alçak masa, sofrası. (Kocabey *Şavşat -Ar.)

peşik Beşik. (-Tr. ve çevresi)

peşirefçi Bilip bilmediği konuda her işe karışan, öncülük eden. (-Çr.)

peşkün Lamba, mum konulan küçük sehpa vb. araç. (*Alaşehir -Mn.)

peşkütan Süzme yoğurt. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

peşnamaz Topluluğa namaz kıldırان, imam. (*İğdır -Kr.)

peş tahtası 1. Tahta kanepesi, sedir. (-Çr.) 2. Peyke. (-Çr.)

peştambal İş önlüğü. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

petek (I) Balarısı. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

petek (II) Burunda katılaşmış sümük. (*Yalvaç -İsp.; -Yz.)

peteklik Arı kovanlarının konulduğu yer. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

petente Düzen, oyun. (-Çr.)

peteyh sağmağ Zamanı gelince kovanlardan petekleri almak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

peteyh söndürmek Arıları suyla öldürmek: Bu ahşam Hasan'gilin peteyhlerini söndürmüş, ballarını çalmışlar. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

petir püdür Pürüzlü, düzgün olmayan. (*Gürün -Sv.)

petizlemek Kızmak, paylamak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

petlek [pertlek] Gözleri yapı olarak dışarı çıkık kimse. (*Yalvaç -İsp.; Sazak *Yeşilova -Brd.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

[pertlek]: (-Çr.; Akçalar *Seydişehir -Kn.; *Silifke -İç.)

petrak Çürük, yerinden oynamış ağaç. (-Tr. ve çevresi)

petuhan Ahırdaki pisliğin dışarı atılması için duvara aşağıdan açılan küçük pencere. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

pevkirmek [→pavkirmek -2]

pevrede [→pelver -1]

pey Boş arsa. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

peyik Don, şalvar paçalarının birleştiği yere konulan üçgen biçiminde kumaş parçası. (Salman *Akkuş -Or.; -Çr.; -Yz.)

peyikmek Korkmak. (*İğdır -Kr.)

peyin Gübre. (*İğdır -Kr.)

peyke Dükkânda dışa bakan oturma yeri. (*Kula -Mn.)

peyser Koyun etinin boyun bölgesi. (*İğdır -Kr.)

peyvaz Aşısı. (*İğdır -Kr.)

pezek [→bezek (II)]

pezi Kalınca açılmış sac ekmeği. (-Çr.)

pezik Pancar yaprağı. (-Ml.)

picik Ağacın ince kökleri ve üstündeki kıl gibi emici saçaklar. (-Ml.)

piçağ 1. Bıçak. (Hayati *Erbaa -To.; -Yz.) 2. Çakı. (*İğdır -Kr.)

piçiltı Fısıltı. (*İğdır -Kr.)

piçi piçi (I) İnek vb. hayvan çağırma ünlemi. (-Kr. ve köyleri)

piçi piçi (II) Semiz, besili, etli olma (için). (-Çr.)

pıhlz 1. Cimri. (*Fethiye -Mğ.) 2. Beceriksiz, uyuşuk. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)

pıhmak, pıkmak Usanmak, bıkmak. (-Çr.)

pıka 1. [→puha -1] 2. [→puha -2]

pılı Yayı. (*Kilis -Gaz.)

pılı [pını] Küçük köpek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

[pını]: (Kozluca -Brd.)

pılink İçilmiş sigara artığı. (Melikli, Gümülcine)

pımpırık Cimri. (*Yenişehir -Brs.)

pına [pındırlı] Eski, parça parça. (-Çr.)

[pındırlı]: (-Çr.)

pınâre [puñara] Baca. (Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)

[puñara]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

pinçiklamak [pinçiklemek] Parça parça etmek. (*Fethiye -Mğ.)

[pinçiklemek]: (*Antakya -Hat.; *Fethiye -Mğ.)

pındırli [→pına]
pingâr [→puhar]
pini [→pili]
pinkiracak Filit pompası. (*Manyas -Ba.)
pınmak Gizlice, birden kaçmak. (Kavak *Yeşilova -Brd.)
pınnat Bir elin alabildiği ekin bağlamı, tutam. (Ulukışla *Bor -Ng.)
pıntı olmak Çok üzülme. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
pır Dolu : *Sizin ambar zahireyle pır.* (*Nazimiye -Tn.)
pirçimək Acıkmak. (Yazır *Sungurlu -Çr.)
pırdöndü [pırdöndü] Hayvanın boyuna bağlanan iplerin çözülmesi için yapılan düğüm ve buna bağlı demir halka. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
[pırdöndü] : (Kavak *Yeşilova -Brd.)
pırım pırım [→pırtık pırtık]
pırk Erik, kayısı vb. meyvelerin basınca içi fırlayarak çıkması (için). (*Silifke -İç.)
pırkıtmak (I) Erik, kayısı vb. meyvelerin basarak içini çıkartmak. (İncekum *Silifke -İç.)
pırkıtmak (II) Kuş uçup uzaklaşmak. (İncekum *Silifke -İç.)
pırlamak (I) Uçmak. (-Kr. ve köyleri)
pırlamak (II) Balık sürüsü, suda oynasırken pırlıltı yapmak. (Gelin-dere *Gülner -İç.)
pırlandırmak Çevresinde dolandırmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
pırlangıç Çevik, becerikli, zamanında iş yapan. (*Yalvaç -İsp.)

pırlanmak Dolanmak, dönmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.)
pırnakal Çulluk. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
pırnat 1. Biraraya getirilen ekin bağlamları. (-Ml.) 2. Orakçılardan tarlada ekin biçmek için ayırdıkları bölümlerden her biri : *Herkes, gendu pırnatını çıhaca.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
pırpıt [→pırtıl]
pırtı 1. Seccade. (*Karapınar -Kn.) 2. Kumaş vb. nesne. (*Antakya -Hat.; -Sv.; -Ky.) 3. Giysi. (Tah-tacı -İsp.; -Yz.) 4. Ev araçları. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; -Yz.)
pırtıcı Kumaş alım satımı yapan, manifaturacı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
pırtıl [pırpıt, pırtık] Eskimiş kumaş parçası. (Salman *Akkuş -Or.)
[pırpıt] : (Günder *Ermenek -Kn.)
[pırtık] : (-Kr.)
pırtık [→pırtıl]
pırtık çırtık [→pırtık pırtık]
pırtık pırtık [pırım pırım, pırtık çırtık, pırem pırem] Parça parça : *Sö-munu pırtık pırtık etiler.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[pırım pırım] : (Küçük İsa *Zile -To.)
[pırtık çırtık] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[pırem pırem] : (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)
pırtmak (I) 1. Kaymak : *Direk pırtih.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı, *Bünyan -Ky.; *Fethiye -Mğ.) 2. Fırlamak. (-Kr.; *Antakya -Hat.; -Yz.)

pırtmak (II) Küsmek, darılmak. (*Fethiye -Mğ.)
pırtmak (III) Kaçmak. (*Gülner -İç.)
pışırmağ [→pışkırmak (I)]
pışıl pışıl [pışır pışır] Alçak sesle konuşmak, fısıldamak (için), fısır fısır. (*Silifke -İç.)
[pışır pışır] : (*Silifke -İç.)
pışır pışır [→pışıl pışıl]
pışkırmak (I) [pışırmağ] Aksırmak. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)
[pışırmağ] : (Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Kr. ve köyleri)
pışkırmak (II) Yersiz, gereksiz gülmek. (Sarıkavak -Es.)
pışlangıç Külde ya da sacda kavrulmuş nohut. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
pışmağ, pışmak Korkup büzülme, sinmek. (-Kr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
pışpıtıl olmak 1. Semirmek, şişmanlamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Hayvanın karnı iyice doymak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
pışık Parmak ucuyla vuruş, fiske. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
pışıl Kirli, yırtık giysilerle gezen. (Çilehane *Reşadiye -To.)
pışa Kibrit. (*İğdır -Kr.)
pışığı Testere. (*İğdır -Kr.)
pışık Kedi. (*Bulanık -Mş.)
pışıldamak Fısıldamak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
pışık Kız çocuklarında üreme organı. (Tahanlı -İç.)
pışıklamak Okşamak. (-Çr.)
pışıl Mayasız sac ekmeği. (*Merzifon -Ama.)
pıtrağ [→pıtırak]
pıtırak [pıtrağ] Ekinler arasında yetişen, dikenli tohumu giysilere,

hayvan tüylerine yapışan bir çeşit bitki. (-Kr.; Çilehane *Reşadiye -To.)
[pıtrağ] : (*İğdır -Kr.; -Yz.; *Bünyan -Ky.)
pıtıraklanmak 1. Giysi ya da hayvan tüyüne pıtırak denilen bitkinin dikenli tohumu yapışmak : *Öyle pıtıraklanmışsın ki yanına varılmıyor.* (-Çr.) 2. Tarlada pıtırak denilen dikenli bitki çoğalmak. (*Yalvaç -İsp.)
pıtırak tutmak Kuşku ve düşünceden durmamak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
pıtırık [→pıtırım]
pıtırım [pıtırık] Eski, yırtık : *Pıtırım bir urba geymiş.* (-Çr.)
[pıtırık] : (-Çr.)
pıtırpıtır Kibrit gibi eczalı bir çeşit nesne : *Çocuklar bir pıtırpıtır divare çalıp yakarak karıların arasına atıp kaçırlar.* (-Çr.)
pıtırı Ayak sesi. (-Kr.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
pıtlak [→patlak]
pıtpıt İnce, ufak bulgur. (-Ml. ve çevresi)
pıtpıtı Bulgur unu. (Karakaya -Ky.)
pıttık Kadın da üreme organı. (*Silifke -İç.)
pıttırmak Bir şeyi elden kaçırmak. (*Gülner -İç.)
pıynar 1. Bir çeşit çalı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) 2. Maki. (-Uş.)
piypıydık Beceriksiz, uyuşuk. (*Manyas -Ba.)
pızar Kıvılcım. (*Bulanık -Mş.)
pic [picine -I, puç (I)] Babası belli olmayan çocuk. (Keben *Silifke -İç.)

[picine -1] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[puç (I)] : (Çilehane *Reşadiye -To.)

picine 1. [-> pic] 2. Sığırlarda, davarlarda belli zamanların dışında doğan yavru. (-Kr. ve köyleri) 3. Erken doğan dişi yavru. (-Kr. ve köyleri)

piçef 1. Set. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Teras. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

piçeyh Alna dökülen kısa saç, kâkül. (*İğdır -Kr.)

piçi piçi [püçü püçü] Buzağı çağırma ünlemi. (-Çr.; -Yz.)

[püçü püçü] : (-Çr.)

piçkiren Kızılcağa benzeyen bir çeşit ağaç. (Çilehane *Reşadiye -To.)

piç yoğurt Mayasız yoğurt. (Çakrak *Mecitözü -Çr.)

pifoli (I) Kimi kez fasulye de konularak yapılan un çorbası. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

pifoli (II) Tavuğun altına konulan yumurta, fol. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

pijlik Yaramazlık, eğitilmemişlik. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

piladan Bir çeşit çınar. (Orhana, Teniste *Anamur -İç.)

pileke [-> pilik]

pileken Merdiven. (*İğdır -Kr.)

pilik [pileke] Fırına sürülüp içinde hamur pişirilen, kiremit ya da toprak testi. (-Çr.)

[pileke] : (-Çr.)

pilimi İneklere yedirilen sulu yiyecek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

pilingir Yolsuz birleşmelere aracılık eden, arabulucu. (*Develi, Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; -Nğ.)

pilingirlik yapmaç Yolsuz birleşmelere arabuluculuk yapmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

pilit (I) Meşe ve pırnal meyvesi. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

pilit (II) Uydu : Özü davetliydi, filan da pilitiydi. (Kerkük)

pilit (III) Doğal. (Kerkük)

pilmi Az ısınmış, ılık. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

pilö [pilov, piloy] Pilav. (-Ml.; -Gaz.)

[pilov] : (*İğdır -Kr.)

[piloy] : (*İğdır -Kr.)

pilov [-> pilö]

piloy [-> pilö]

pilte Gaz lambası fitili. (*İğdır -Kr.)

pim Kuyruksağı. (Kerkük)

pin [pindik, pinek, pinnik] Kümes. (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.; -Vn.; -Ml.; -Gaz.; Altınköprü, Kerkük)

[pindik] : (*Refahiye -Ezc.)

[pinek] : (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.)

[pinnik] : (*Sarıkavak -Es.; Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.)

pina [-> pine -3]

pinavunluğ Yarma, bulgur yapmak için ayrılan iyi çeşit buğday. (-Kr. ve köyleri)

pinçiklemek [-> pinçiklamak]

pinçik pinçik [pinçi pinçi] Paramparça. (*Yalvaç -İsp.; *Antakya ve çevresi -Hat.)

[pinçi pinçi] : (Kum *Silifke -İç.)

pinçi pinçi [-> pinçik pinçik]

pindik [-> pin]

pine [pina] 1. Ek. (-Uş.) 2. Parça. (-Uş.; Kavak *Yeşilova -Brd.)

3. Ayakkabıya, çarığa vurulan yama. (-Uş.; -Ml.; Kerkük)

[pina] : (*Mut, *Gülner -İç.)

pineçi Eski ayakkabı onarıcısı. (*İğdır -Kr.)

pinek [-> pin]

pineklenmek Oylanmak. (Kavak *Yeşilova -Brd.)

pinelemeğ Ayakkabıya pençe vurmak. (Kerkük)

pinemek Tavuk tünemek. (Kuzköy *Akkuş -Or.; -Gaz.; -Sv.; -Ky.)

pine pine Tavukları kümese sokma için kovalama ünlemi. (-Kr. ve köyleri)

pingal [-> pingel]

pingel [pingal] Fol. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[pingal] : (-Vn.)

pingellik Folluk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

pinnik [-> pin]

pin pin Uyuşuk uyuşuk, tembel tembel. (İncekum *Silifke -İç.)

pipi Kâkül : Pipilerin gözlerini örttü, kestirsene. (Kıbrıs)

pir Çam, ardıc vb. ağaçların yeşil yaprakları, sürgünleri. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

pirçikli Havuç. (Canik, Mahundu *Mazgirt -Tn.)

pirdöndü [-> pirdöndü]

pirdönmek Hızlı dönmek, fırlanmak. (-Çr.)

pirebol 1. Kışın arıların kovanlarının deliklerini kapamak için yaptıkları kara, katı, mum gibi nesne. (-Çr.)

2. Arı pisliği. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

pirecik devecik olmak Küçük özür büyüüp yayılmak. (-Çr.)

pirelemek Pirelerini ayıklamak: Kedi pirenlenmiş, oturup hayvanı pireledim. (-Çr.)

pirelenmek Hayvan ağızıyla bedenini kaşımak. (-Kr.)

pirem pirem [-> pırtık pırtık]

piren 1. Süpürge yapılan ot. (*Kula, -Mn.; *Bünyan -Ky.) 2. Küçük, eflatun çiçek açan bir çeşit funda. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

piren süpürgesi Piren otundan yapılan süpürge. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

pirenyavsağı Kaynatılarak suyu içilen, güç verdiği inanan bir çeşit eğreltiotu. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

pirhoy İçine kıyma, peynir konulan bir çeşit börek. (*Çerkeş -Çr.)

piri Küçük köpek. (-Af.)

piril piril Pırl pırl, parlaklık için. (İncekum *Silifke -İç.)

pirli Zıpızp taşı. (*Yalvaç -İsp.)

pirli pislî Çörlü çöplü, tozlu topraklı. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

piron Çatal. (*Bozdoğan -Ay.)

pirpiri Giyimine özen gösteren. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

pirpirim (I) [perpertikân, perpine, pürpürüm] Semizotu. (*Sarıkavak -Es.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.; -Gaz.)

[perpertikân] : (*İğdır -Kr.)

[perpine] : (Kerkük)

[pürpürüm] : (Çilehane *Reşadiye -To.; -Sv.; -Ky.)

pirpirim (II) Gözyaşı için : Gözlerinden pirpirim gibi döktü, ağladı. (*Sarıkavak -Es.)

pirpirim olmak (I) Yaşlanmak. (-Ml.; -Gaz.)

pirpirim olmak (II) Solmak. (-Ml.)

pisa Kötü. (Şenoba *Uludere -Hak.)

pisar Asalak bir çeşit ot. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

piseñ [-> pisenti]

pisenti [piseñ] Az yağış, çisenti. (*Antakya -Hat.)
[piseñ] : (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
pisik [pissik, pişik, pişiyh] Kedi. (Kocamanbaşı, *Terme -Sm.; Baltalı *Çıldır -Kr.; -Dy.; -Ml.; -Gaz.)
[pissik] : (*Antakya -Hat.)
[pişik] : (-Vn.)
[pişiyh] : (*İğdır -Kr.)
pisilemek [piş piş etmek] Kedi çağır-mak. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
[piş piş etmek] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
piske 1. Parmak ucuyla vuruş, fiske. (*Yalvaç -Isp.) 2. Tokat. (*Yalvaç -Isp.)
piskirmek Hapşürmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
pisoh Kristal şeker. (*İğdır -Kr.)
pissik [-> pisik]
pist [-> pişt (II)]
pisyas olmağ Utandırıcı sözler kar-sısında susmak, sus pus olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
pişek (I) Mermi. (Çilehane *Reşadiye -To.)
pişek (II) Tulumda ayran yapmaya yarayan araç: *Pişeği kaldırıp indiriyor.* (*Sütçüler -Isp.)
pişik [-> pisik]
pişirgeç Sac üstündeki ekmeği çevir-meye yarayan tahta araç. (Sarıkız *Hekimhan -Ml.)
pişiyh [-> pisik]
pişmiş Yemek. (*İğdır -Kr.)
piş piş 1. Çocuk uyutma ünlemi. (-Gaz.; İncekum *Silifke -İç.)
 2. Kedi çağırma ünlemi. (-Kr.)
piş piş etmek [-> pisilemek]
pişt (I) Arka. (Şenoba *Uludere -Hak.)

pişt (II) [pist] Kedi kovalama ünlemi. (*Kula -Mn.)
[pist] : (-Gaz.)
piştavan İç ve dışa konulan iki hatlı çivi ile birbirine tutturulan ağaç. (*Sütçüler -Isp.)
pit Bit. (*İğdır -Kr.)
pitecik Biricik, tek. (Kızılcan *Sarıoğlan -Ky.)
pi tek (I) Bir tane. (-Çr.)
pitek (II) Çamurdan yapılan buğday ambarı. (Elbengi *Yalvaç -Isp.)
pitemi Hepsi, tümü. (-Çr.)
piti Bir çeşit yemek. (*İğdır -Kr.)
pitik Pekmez. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
pivazlık [-> püvezlik]
piy İcyağı. (*İğdır -Kr.)
piyango kıravat Kelebek biçiminde bağlanmış, papyon kravat. (Baf, Kıbrıs)
piya yememek Başından üzücü olay geçmek ya da kırıcı söz söylenmiş olmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
piye etmek Oyunda kandırmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
piynar Bir çeşit meşe, pınal. (İma-muşağı, Uzuncaburç *Silifke -İç.)
piypi Hindi. (Şumnu, Bulgaristan)
piyپی Dişi hindi. (Bölce ağaç *Man-yas -Ba.)
piyvaz Piyaz. (-Gaz.)
piz Ucu sivriltilmiş ağaç parçası, ka-zık. (*Nazimiye -Tn.)
poç Koyun kuyruğunun ucundaki parça. (*Antakya -Hat.)
poça (I) İri delikli kalbur. (Navdalı *Mut -İç.)
poça (II) Çok çeşitli renkli, ipek yaz-ma. (Dariveren *Acıpayam -Dz.)
poçu Başa bağlanan büyük, ipek örtü. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

podime Tarlada çalışırken giyilen kaba deriden çizme. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)

poğl Karların oluşturduğu mağara : *Poğlde bir tavşan tuttum.* (Davulku *Hekimhan -Ml.)

poğu Başörtüsü, mendil, yazma vb. nesneler : *Kadın poğunu, bohçasını topladı gitti.* (*Bünyan -Ky.)

poğul Haşlama. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
poğul olmak Sıcak ya da koşma nedeniyle kızarmak, terlemek. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

polu Dışkı, pislik. (*İğdır -Kr.)
pokluk Gübrelik. (*Merzifon -Ama.)

polat (I) Mıknatıs. (-Çr.)
polat (II) Zırh. (*Nazimiye -Tn.)
polat (III) Çekici, gösterişli. (-Çr.)
polat (IV) Dayamlı, güçlü kimse. (*Nazimiye -Tn.)

poles Kenevirden sicim yapmakta kullanılan bir çeşit araç. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

polik Saç. (*Karakoçan -El.)
polu Düzensiz, özensiz giyinen. (-Çr.)
pompomik Balon. (Şenoba *Uludere -Hak.)

ponçağ Püskül. (Salman *Akkuş -Or.; *İğdır -Kr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

pondomina Kavga, gürültü. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

pontal 1. Akciğer yangısı, zatürree. (-İst.) 2. Akciğerzarı yangısı, za-tülcemp. (-İst.)

pontul [pontur] Pantolon. (-Af.; İğ-neciler *Mudurnu -Bo.; Pınarlı-belen *Bodrum -Mğ.)

[pontur] : (Aşağı Yaylabel -Isp.; Karamanlı *Tefenni -Brd.)

pontur [-> pontul]

ponutaya düşürmek [potunaya düşür-mek] Yerine ve zamanına uygun getirip yenmek, güç duruma düşürmek. (Haçdişlen *Anamur -İç.)
[potunaya düşürmek] : (Haçdişlen *Anamur -İç.)

popaz Papaz. (Lefkoşe, Kıbrıs)
por Saç : *Ayşenin poru ipek gibi.* (*Nazimiye -Tn.)

porannamağ Azarlamak. (*İğdır -Kr.)
porçalık Bir çeşit yabancı havuç. (*Bünyan -Ky.)

port Küt, sivriligi gitmiş. (-Çr.)
porta Büyük, çift kanatlı kapı. (Kepez -Çkl.)

portağal Portakal. (*İğdır -Kr.)

portanağ 1. Baskı nedeniyle dışarı fırlayan, patlayan iç organlar. (Kerkük) 2. Dışarı çıkmış bağırsak. (Kerkük)

portetik Burun genişliğince bırakılan kısa bıyık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

portlak İri, çıkık (göz için). (-Kr. ve köyleri)

portlamağ Baskı ile organ patlamak, dışarı fırlamak : *Gözünün güllesi portlayıp.* (Kerkük)

portlamak (I) Yüzülmek, sıyrılmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

portlamak (II) Yandan yapılan basınc-la nesne yerinden çıkmak, fırla-mak. (-Kr.)

portlaşmak Aşınarak sivriligi gitmek, körleşmek. (-Çr.)

portmak Sıva kabarmak : *Duvar port-muş.* (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)

porusuk Az bozulmuş yemek. (*An-takya -Hat.)

porvenk Topraktan yapılmış boru, büz. (-Ml. ve çevresi)

post Seccade. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 postal Eskimiş ayakkabı. (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *Silifke -İç.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)
 postayolu Şose. (*Refahiye -Ezc.)
 post etmek Bir yerden çok gelip geçmek. (*Yalvaç -İsp.)
 post olmak İyilikte bulunmak, ağırlamak. (*Eşme -Uş.)
 poşa Çingene. (*İğdır -Kr.)
 poşkanat Başboş, işsiz. (Çatak -Gr.)
 pot Karışık. (Dont *Fethiye -Mğ.)
 potak Manda yavrusu. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 potat Patates. (Dont *Fethiye -Mğ.)
 potik Patik. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 potirik Yelin tozları savurması. (Beyelması *Ağın -El.)
 potlamak Deve yavrulemek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 potur [-> potur yüzülü]
 potpot [poturdak] Motosiklet. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 [poturdak]: (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 potuş Su bardağı. (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)
 potuk (I) Perde, yastık vb. nesnelere kendi kumaşından yapılan ek, pervaz. (Elecik *Kalecik -Ank.)
 potuk (II) Deve yavrusu. (*Silifke -İç.)
 potunaya düşürmek [-> ponutaya düşürmek]
 potur (I) Su taşı. (*Soma ve çevresi -Mn.)
 potur (II) Güreşçilerin yağlı güreşte giydikleri deriden ya da keçi kılından yapılmış dar pantolon. (Darıveren, *Acıpayam -Dz.; -Çr.)

poturdak [-> potpot]
 poturna 1. Tartışma. (*Bünyan -Ky.)
 2. Kavga. (*Bünyan -Ky.)
 potur satır Pürüzlü, budaklı (tahta, ağaç vb. için). (*Bünyan -Ky.)
 potur yüzülü [potur] Yüzünde çiçek-bozuğu ya da çil olan (kimse). (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [potur]: (-Vn.)
 pov Top mermisinin çıkardığı ses (için). (-Çr.)
 povar [-> puşar]
 poyra Su borusu. (-Ks. ve çevresi; -Çr.)
 poza Arpa suyundan yapılan bir çeşit boza. (-Çr.)
 pozfırını Fırının ekmek çıktıktan sonraki sıcaklığı, az sıcaklık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 pozlak Güvercinden küçük, boz renkli, eti yenir bir çeşit kuş. (Emirşah *Anamur -İç.)
 pozuh Bozuk. (*İğdır -Kr.)
 pöç [pöçük (I) -1, pöçüyh] Kuyruksokumu. (*Bünyan -Ky.; Gökbelen *Silifke -İç.)
 [pöçük (I) -1]: (-Ml.)
 [pöçüyh]: (*İğdır -Kr.)
 pöçük (I) 1. [-> pöç] 2. Kuyruk (inek, öküz vb. için). (-Kr.)
 pöçük (II) Kıyı, yan. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 pöçükücü Hayvan etinde kuyruksokumu bölümünü yiyen, seven. (-Çr.)
 pöçük hevelek Tarlanın kıyıda bulunan evleği. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 pöçüklü Giyimine kuşamına özen göstermeyen, dağınık. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
 pöçüyh [-> pöç]
 pöğrek [-> pöhrenk]
 pöh [-> peh -2]
 pöhenk [-> pöhrenk]

pöhrek [-> pöhrenk]
 pöhren [-> pöhrenk]
 pöhreng [-> pöhrenk]
 pöhrenk [pöğrek, pöhenk, pöhrek, pöhren, pöhreng] Yeraltında kapalı su yolu, künk. (-Kr.; -Ml.)
 [pöğrek]: (-Çr.)
 [pöhenk]: (*Antakya -Hat.)
 [pöhrek]: (-Çr.)
 [pöhren]: (-Çr.)
 [pöhreng]: (Kerkük)
 pölük Pay. (*Silifke -İç.)
 pör Değirmenin dönmesini sağlayan aygıt. (-Çr.)
 pörçüyhli [-> pürçüklü (I)]
 pördeyh [-> pörtlek]
 pörk 1. Yünden örülmüş başörtüsü. (Çilehane *Reşadiye -To.) 2. Takke. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 pörmek Davar, sığır sürüsü. (-Çr.)
 pörsümek Yaşlanmak, kocamak. (Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.)
 pörsütmek Yaşlandırmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
 pörtetme Haşlama et yemeği. (*İğdır -Kr.)
 pörtlek [pördeyh] Patlak, dışarı doğru çıkık (göz için). (Sarıkavak -Es.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *Bünyan -Ky.)
 [pördeyh]: (*İğdır -Kr.)
 pörü Demir çivi. (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)
 pöstek Kısa bacaklı (insan için). (-Çr.)
 pötür satır 1. Biçimsiz (nesne). (*Fethiye -Mğ.) 2. Pürüzlü (yüzey). (*Fethiye -Mğ.)
 pöy Örümecek. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

pöyre Pişirilmiş topraktan yapılmış, 40 cm. uzunluğunda, 15 cm. çapında su borusu. (*Çerkeş -Çr.)
 pözü Hamur yumağı. (-Ks.)
 promo Erken yetişen, turfanda. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
 pruka pruka Sığırları çağırma ünlemi. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selanik)
 prüü prüü Kuzuları çağırma ünlemi. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selanik)
 pşık pşık Köpek çağırma ünlemi. (İncekum *Silifke -İç.)
 puç (I) [-> pic]
 puç (II) Boş, çürük, fos. (-Ml.)
 puçuk Yarım, buçuk. (-Çr.)
 pufu [puğ] Soğukta solurken çıkan ses için. (-Çr.)
 [puğ]: (-Çr.)
 puğ [-> pufu]
 puğere Baca. (Kızılcam *Sarıoğlan -Ky.)
 puha [buka -1, 2; pika -1, 2; puhağı -1, 2] 1. Kelepçe. (-Çr.)
 [buka -1]: (-Çr.)
 [pika -1]: (-Çr.)
 [puhağı -1]: (-Çr.)
 2. Hayvanların ayağına takılan köstek. (-Çr.)
 [buka -2]: (-Çr.)
 [pika -2]: (-Çr.)
 [puhağı -2]: (-Çr.; Afşar, Pazarcören *Pınarbaşı -Ky.)
 puhağı 1. [-> puha -1]
 2. [-> puha -2]
 puşar [pingâr, povar, puşar] Pınar. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 [pingâr]: (Çilehane *Reşadiye -To.)
 [povar]: (Salman *Akkuş -Or.)
 [puşar]: (Hayati *Erbaa -To.; -Yz.)

puharı Baca. (*İğdır -Kr.)
puharlı Bingıldak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
puhca Bohça. (*İğdır -Kr.)
puhur Bir çeşit günlük, tütsü, buhur. (-Çr.)
pul 1. Düğme. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Kerkük) 2. Para : *Pulum yohdu*. (*İğdır -Kr.)
pulama Koyun kaymağından yapılan yemek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
pulet Kavrulan kahvenin soğutulduğu tabla. (-İst.)
puli (I) Küçük, büyümemiş kabak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
puli (II) Cıvıv. (Güneyce, *İkizdere -Rz.)
puli (III) Küçük, sevimli. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
pulika Bebek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
pullama Para karşılığında eşekle odun taşıyan kimse. (*Merzifon -Ama.)
pullukır Baklakırı (at donu için). (-Çr.; -Kr.)
pullu toy Paralı düğün. (*İğdır -Kr.)
pumbul 1. Tavşan kulağının yanağa birleştiği yer. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Kuş ve kümes hayvanlarının başındaki tüyler. (-Kr. ve köyleri)
pun Yabanıl nane. (*Nazimiye -Tn.)
punak Bunak. (-Çr.)
puñar [→ **puhar**]
puñara [→ **pinâre**]
puñarece Ocak bacası. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
punç oynamak 1. Miğde bozulmak. (-Çr.) 2. Lohusa kadın sancılanmak. (-Çr.)

pund 1. İstek : *Müdürün pundu kırıldı suratını astı*. (-Çr.) 2. Neşe. (-Çr.)
punta Akeiğir yangısı, zatürree. (*Yalvaç -İsp.)
punt olmak Yorgunluktan her yanı tutulmak. (Tahtacı -İsp.)
pur (I) Yeşerti, yeşillik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
pur (II) 1. Taşlı, sert toprak. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.) 2. Kireçli, çıplak dağ yamacı. (*Bünyan -Ky.)
purasa Pırasa. (-Çr.)
purç 1. Ağaçların bir yıllık sürgünü. (Çilehane *Reşadiye -To.) 2. Ökseotu. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Ks. ve çevresi)
purçalı purçalı Çok terlemek için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
purçalı [→ **pürçüklü (I)**]
purçalık Baharda kumlu yerlerde yetişen bir çeşit çiçek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
purçikli [→ **pürçüklü (I)**]
purunçalık Bir çeşit kır bitkisi. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
purut Küçük güveç kabı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
pus Islaklık, nem. (*Bünyan -Ky.)
pusağan [→ **pusucak**]
pusarik Sisli, kapalı hava. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; Alatepe -Ay.; *Beyşehir -Kn.)
pusarmak Hava sislenmek, bulanmak. (Kayak *Yeşilova -Brd.)
pusat 1. Gelin için güvey evinin aldığı giyecek vb. eşyalar. (*Eşme -Uş.) 2. Giysi. (*Yalvaç -İsp.; *Alaşehir -Mn.)
pusat görmek Güvey evi geline giysi vb. eşya almak. (*Eşme -Uş.)
pusat kesmek Geline giysi biçmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

pusmağ [→ **pusmak -1**]
pusmak [pusmağ] 1. Gizlice iz sürmek. (*İğdır ve köyleri -Kr.)
[pusmağ] : (*İğdır -Kr.)
 2. Susmak. (*Yalvaç -İsp.; -Ml.; Gülümpaşalı *Silifke -İç.) 3. Saklanmak, sinmek. (*Yalvaç -İsp.; -Ml. ve çevresi; Çakırık *Mecitözü -Çr.; Sarıveliler *Ermenek -Kn.; *Fethiye -Mğ.)
pusta İyesine uğur getirmeyen nesne, mal. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)
pusucak [pusağan] Serçeden az büyük, tek gezen, boz renkli bir çeşit tarlakuşu. (Arslanköy *Merisin -İç.)
[pusağan] : (*Gülner -İç.)
pusunç Suçluluk duyarak konuşmama. (-Ml.)
puş Eşcinsel erkek. (-Çr.)
puşluk yapmak İki yüzlülük yapmak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
puşu (I) Başörtüsü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
puşu (II) Mısırın koçanını saran yapraklar. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
puşukmak [puşutmak] Erkek eşek dişisini görünce ürkererek koşmak. (Kavak *Yeşilova -Brd.)
[puşutmak] : (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
puşutmak [→ **puşukmak**]
put Eski paralardaki resimler. (*Yalvaç -İsp.)
putağ Ağaç dalı. (*İğdır -Kr.)
putina Yağ, peynir konulan tahta kap. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
puturak Yapışkan, dikenli meyveli bir çeşit çalı. (İncekum *Silifke -İç.)

puydak Yaya. (Fariske *Ermenek -Kn.)
püçülük [→ **pürçüklü (I)**]
püçü püçü [→ **piçi piçi**]
püfürdemek Su kaynayıp taşmak. (-Çr.)
pük İçi kof, çürük. (Kerkük)
pülçek Mısır püskülü. (*Çorlu ve köyleri -Tk.)
püllüm püllüm 1. İplik iplik olma, saçaklanma için. (*Kula -Mn.) 2. Paramparça, yırtık. (-Çr.)
pülüş Üzüm çekirdeği. (Kerkük)
pünçek Ağaçların, bitkilerin ince saçak kökleri. (Kuzköy *Akkuş -Or.)
pünçürük Çam yaprağı. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
pür [püren (II) -1] 1. Çamın iğne yaprağı. (*Sütçüler -İsp.; Karamanlı *Tefenni -Brd.; Uzuncaburç *Silifke, Teniste *Anamur, Tahanlı -İç.; *Manavgat -Ant.; Dont *Fethiye -Mğ.)
[püren (II) -1] : (-Uş.) 2. Çam kozalağı. (Tekeler *Silifke -İç.) 3. Sebzenin yenilen yaprağı. (Kösektaş *Hacıbektaş -Nş.)
pürç Mısır, soğan vb. sebzelerin dış yaprakları. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
pürçek Alna sarkan saç. (-Kr.; -Çr.; -Yz.; *Bünyan -Ky.)
pürçekli [→ **pürçüklü (I)**]
pürçük (I) [→ **pürçüklü (I)**]
pürçük (II) 1. Kimi ağaçların yenilen sürgünü. (*Fethiye -Mğ.) 2. Kimi ağaçlarda oluşan asalak bitki. (*Fethiye -Mğ.)
pürçük (III) Soğan yaprağı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

pürçüklü (I) [pörçüyhli, purçalı, pur-
çikli, püçülük, pürçekli, pürçük
(I), pürçüyhli, püsçüklü] Havuç.
(Sarıkavak -Es.; -Yz.; Kızılcın
*Sarıoğlan -Ky.; -Krş. ve çevresi)
[pörçüyhli] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[purçalı] : (Sarıkız *Hekimhan
-Ml.)
[purçikli] : (-Dy.)
[püçülük] : (-Vn.)
[pürçekli] : (-Çr.; Telin *Gürün
-Sv.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
[pürçük (I)] : (Darıveren *Acıpa-
yam -Dz.; *Antakya -Hat.; *El-
madağ -Ank.)
[pürçüyhli] : (*İğdır -Kr.)
[püsçüklü] : (*Refahiye -Ezc.)
pürçüklü (II) Karışık (iş için). (Pınar-
lıbelen *Bodrum -Mğ.)
pürçüyhli [→ pürçüklü (I)]
püre Şekerpancarı küspesi. (-Çr.)
pürelemek Örtmek : *Ceketi çocuğun*
üzerine püreleyiverde üşümesin.
(Sakızcular *Çal -Dz.)
pürem Çam dalı. (Elbengi *Yalvaç
-Isp.)
püren (I) Süpürgeotu. (Kavak *Yeşi-
lova -Brd.)
püren (II) 1. [→ pür -1] 2. Mavi,
kırmızı çiçek açan bir çeşit küçük
ağaç. (Tahanlı -İç.; *Fethiye -Mğ.)
pürkülenmek Korkarak ürpermek.
(Uluşiran *Şiran -Gm.)
pürlü yapraklı Yeşermiş dal, bitki
için. (İncekum *Silifke -İç.)
pürnekçi Oyuna, işe arada sırada katı-
lıp çoğunlukla oyunbozanlık eden
kimse. (Güneyce *İkizdere -Dz.)
pürpeleşmek Kuşkulananarak ıvecenlik
göstermek. (*Kula -Mn.)
pürpürüm [→ pürpürüm (I)]
pürpürüm gibi Çok, sık. (Eşref -Çr.)

pürselemek Örselenmek, bozulmak.
(Tekeler *Silifke -İç.)
pürtlemek Kendiliğinden ya da baskı
ile yerinden dışarı fırlamak. (-Çr.)
pürtük Pürüz. (-Kr.)
pürtüklenmek Topaklanmak. (-Çr.;
-Yz.)
pürtük pürtük Parça parça, top top.
(-Çr.; -Yz.)
pürü Çam dalı, yaprağı: *Pürü topla*
da ateş yakalım. (*Fethiye -Mğ.)
püs (I) [püz] Ağaçlardan sızan zamk.
(Ulukışla *Bor -Nğ.; Kösektas
*Hacıbektaş -Nş.; -Kn.)
[püz] : (Kavak *Yeşilova -Brd.;
*Bor -Nğ.)
püs (II) Mısır bitkisinin tepesinde ya
da kozasında üremeyi sağlayan,
sarı toz taşıyan erkeklik organı.
(-Or.; -Gr.; -Tr.)
püsçüklü [→ pürçüklü (I)]
püsde Fıstık. (*İğdır -Kr.)
püse [püsegaba] Katran. (*Sütçüler
-Isp.; Uzuncaburç, Tekeler *Si-
lifke -İç.; *Fethiye -Mğ.)
[püsegaba] : (Harmanlı *Gülner
-İç.)
püsegaba [→ püse]
püsem püsem [→ püsen püsen]
püsenk Çisenti, ince yağın yağmur.
(*Anamur, *Silifke -İç.)
püsen püsen [püsem püsem] İnce ince,
yavaş yavaş (yağın yağmur için).
(Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Ml.;
*Silifke -İç.; Eldirek *Fethiye
-Mğ.)
[püsem püsem] : (Dont. *Fethiye
-Mğ.)
püsük Kedi. (Afşar, Pazarören *Pınar-
başı -Ky.)
püsün Kırığı. (Dibekli *Bozüyük
-Bil.)

püsürgeç Sacda pişen yufkayı çevir-
meye yarayan araç, çevirgeç. (*Mer-
zifon -Ama.)
püsürlü Karışık, dolaşık (nesneler için).
(-Ml.)
püsürük 1. Cimri. (-Kr.) 2. Pis,
özensiz giyinen. (-Kr.)
püsünde Kırık dökük, işe yaramaz.
(-Çr.)
püşk Pay. (*İğdır -Kr.)
püşürük Samanlı çamur. (-Dy.)
pütlek Çıkıntılı, tümsek, kabartılı.
(Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)

püvazlık [→ püvezlik]

püvezlik [pivazlık, püvazlık] İnce doğ-
ranıp, tuzlanmış maydonozla ka-
rıştırılmış soğan. (-Çr.)

[pivazlık] : (-Çr.)

[püvazlık] : (-Çr.)

püyh İçi boş, kof. (*İğdır -Kr.)

püz [→ püs (I)]

püzlenmek Ekmek, bayat maya ne-
deniyle bozulmak, küflenmek. (Sal-
man *Akkuş -Or.)

R

raçkın Süslü, işlemeli takke. (*Manyas -Ba.)
rağna Örumcek. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
rahmet Yağmur. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; -Yz.)
rapata Ekmeği tandırın iç yüzüne ya-pıştırmakta kullanılan, içi ot ya da paçavra dolu yastık biçiminde bir araç. (Issısı *Sarıkamış -Kr.; -Sv.)
rasat olmak Meyve olgunlaşmak, er-ginleşmek. (*Kula -Mn.)

raton Uzun ağaç, sırık. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
reşber Çiftçi. (*Göhlisar -Brd.)
reze Kapı menteşesi. (*Kula, -Mn.)
rezelemek Kapının sürgüsünü sürmek, kilitlemek. (-Ed. ve çevresi)
rızlemek Çoğalmak. (-Vn.)
rikli İnatçı. (Taze, Tuz, Kerkük)
rik tutmak Direnmek, inat etmek. (Tuz, Taze, Bayat, Kerkük)
rusum Vergi. (-Kr. ve çevresi)

S

sa Sağ yan. (Küçük İsa *Zile -To.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
saan [sağın (II), sahin, sän (II)] İçinde yemek yenen bakır sahan. (Karakaya -Ky.)
[sağın (II)] : (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
[sahın] : (Teniste *Anamur, İnce-kum *Silifke -İç.)
[sän (II)] : (Hayati *Erbaa -To.)
saapsız Yalnız, tek başına, kimsesiz. (Çikrik *Mecitözü -Çr.; -Gaz.)
saartmek [seğırtmek] Koşmak, yetiş-mek. (Çikrik *Mecitözü -Çr.)
[seğırtmek] : (-Gaz.)
sāb [→ sahab]
saba Çok su içen. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
sabadaş Arkadaş. (-Uş.)
sabak Ders. (*Kilis -Gaz.)
sabala Sabahleyin. (İncekum *Silifke -İç.)
saban ökçesi 1. Sabanın toprağa ba-tan bölümü. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Güdül -Ank.; Erenkaya *Akseki -Ant.) 3. Saban okunu tutturmaya yarayan ağaç araç. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
sabbah Sabah. (Kesirik -El.)
sabı çocuk [sabi, sabu] 1. Akli erme-yen küçük çocuk. (Tahtacı -İsp.; -Gaz.)
[sabu] : (Uluşiran *Şiran -Gm.; Hayati *Erbaa -To.)
 2. Yeni doğmuş bebek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[sabi] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sabındırık Kağı arabalarında maziya sürülmesi için kullanılan sabunlu suyun konulduğu boynuzdan kap. (Karadoruk *Gürün, -Sv.; -Ky.)
sabi [→ sabı çocuk -2]
sablam [saplam, saphh, saphm] İğneye takılan iplik parçası : Bir sablam ipliğim kaldı. (-Çr.)
[saplam] : (-Brd.)
[saphh] : (-Yz.)
[saphm] : (-Çr.; Salman *Akkuş -Or.)
sābon [serpen -2] Toprak dam. (Şeno-ba *Uludere -Hak.)
[serpen -2] : (Gökdere *Akdağ-madeni -Yz.)
sabu [→ sabı çocuk -1]
sabuğ Mestin boğaz bölümü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sacā [sacak, saçağı, sayacağa, sayacak, saycak] Sacayak. (*Güdül ve köy-leri -Ank.)
[sacak] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
[saçağı] : (*Susurluk -Ba.)
[sayacağa] : (*Emirdağ -Af.)
[sayacak] : (İncekum *Silifke -İç.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
[saycak] : (Baklan ve köyleri -Dz.)
sacak [→ sacā]
sacüstü Yağlanmış sac üstünde pişi-rilen sulu hamur. (*Merzifon -Ama.)
saçağı [→ sacā]
saçak Bitkilerin emici kökleri. (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.)
saçaklı ağaç Dallı budaklı ağaç. (-Kr. ve köyleri)

saçaklık 1. Tavan arası. (-Kr. ve köy-
leri) 2. Çatının yapıdan dışa uza-
nan bölümü, saçak. (-Çr.)

saçbağ [saçucu] Kadınların saç örgü-
lerine takarak omuzlarının ar-
kasına sarkıttıkları altın ya da
gümüşten yapılmış süs aracı. (Ker-
kük)

[saçucu]: (-Çr.)

saçbağı Koza. (Kesirik -El.)

saçbüyüten [→ saçuzatan]

saçğı [→ saçkı]

saçı [saçuluk] 1. Düğün armağanı.
(-Kr. ve köyleri; -Ml. ve çevresi;
-Ed. ve çevresi)

[saçuluk]: (Salman *Akkuş -Or.)

2. Oğlan evinin gelinin yakınlarına
gönderdiği armağanlar: *Dayısına
saçı göndermedik.* (Kumdanlı *Yal-
vaç -İsp.)

saçkı [saçğı] Çoğunlukla tandırda ya-
kılan iri saman ve gübre karışımı.
(Karadoruk *Gürün -Sv.; Ulukışla
*Bor -Nğ.)

[saçğı]: (-Krş. ve köyleri)

saçkılık Saçkı konulan yer. (Ulukışla
*Bor -Nğ.)

saçkın Tutumsuz. (Afşar, Pazarören
*Pınarbaşı -Ky.)

saçlıh Örülmüş saçların ucuna takılan
ince, uzun bez. (Küçük İsa *Zile
-To.)

saçma Çevreye dağılmış, kurumuş
hayvan dışkısı. (Kızılcan *Sarıoğ-
lan -Ky.)

saçmaası Pirinçli ıspanak yemeği.
(*Bozdoğan -Af.)

saçmıh Hayvanların altına saçılan
saman vb. kuruluk. (Afşar, Pa-
zarören *Pınarbaşı -Ky.)

saçu Düğün çağrısı. (Salman *Akkuş
-Or.)

saçucu [→ saçbağ]

saçuluk [→ saç -1]

saçuzadan [→ saçuzatan]

saçuzandı [→ saçuzatan]

saçuzatan [saçbüyüten, saçuzadan,
saçuzandı] Pişmiş etin içindeki
şerit gibi kalın kas ve sinirler.
(Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Çal,
Darıveren *Acıpayam -Dz.; Kü-
çük İsa *Zile -To.; *Güdül ve
köyleri -Ank.)

[saçbüyüten]: (*Bor -Nğ.)

[saçuzadan]: (-Çr.)

[saçuzandı]: (-Kr.)

saç yazmak Saçı tarayıp örmek. (-Çr.)

sadala Derli toplu olmayan, dağınık
kadın. (Teniste *Anamur -İç.)

sadalamak (I) [sadalananmak, sadıla-
mak] 1. Duyduğu sözü orada
burada söylemek, yaymak. (*Fet-
hiye ve köyleri -Mğ.)

2. Bir sözü yinlemek. (*Fethiye
-Mğ.)

[sadılanmak]: (-Çr.)

3. Sayıklamak. (*Güdül ve köyleri
-Ank.)

[sadalananmak]: (Pınarlıbelen, *Bod-
rum -Mğ.)

sadalamak (II) 1. Kararsızlık göster-
mek. (*Yalvaç -İsp.; Bölceağaç
*Manyas -Ba.; *Güdül ve köyleri
-Ank.) 2. Oyalamak, ağırdan al-
mak. (Bölceağaç *Manyas -Ba.;
*Güdül ve köyleri -Ank.) 3. Şaşırt-
mak: *Beni görünce sadaladı.* (*Yal-
vaç -İsp.)

sadalanmak [→ sadalamak (I) -3]

sadalavik Uyumsuz, ters. (Uğurlu
*Ermenek -Kn.)

sadaña [sadırke] Bunak, ahmak, akılsız.
(-Çr.; Kesirik -El.; Akçalar *Sey-
dişehir -Kn.)

[sadırke]: (-Ks. ve çevresi)

sadeç [→ sadıç -1]

sadıç [sadeç, saduç, sağdıç, sağmen -1]

1. Yakın arkadaşı. (Kumdanlı
*Yalvaç -İsp.; *Susurluk -Ba.)

[sadeç]: (*Gediz -Kü.)

[sağdıç]: (*Soma ve çevresi -Mn.)

2. Düğünde geline ya da güveye
yol gösteren, önderlik eden. (Ka-
ramanlı *Tefenni -Brd.; Gökdere
*Akdağmadeni -Yz.; Erenyaka
*Akseki -Ant.)

[saduç]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[sağmen -1]: (Fakılı *Akdağma-
deni -Yz.)

sadılmak [→ sadalamak (I) -2]

sadır 1. Gübre. (Adiller *Ermenek
-Kn.; Uzuncaburç *Silifke, Ta-
hanlı -İç.) 2. Sidik. (-Çr.; Erenyaka
*Akseki -Ant.) 3. Kir, leke. (Kü-
çük İsa *Zile -To.) 4. Çocukların
sürekli işedikleri yer: *Kilimin
üstünü sadır etmişsin.* (Çikrik *Me-
citözü -Çr.) 5. Hayvanın sidiğiyle
ıslanması. (Sarıkavak -Es.)

sadırke [→ sadana]

sadremeki konuşmak Bilinçsiz, tutar-
sız konuşmak: *Hasta ahşama var-
maz; kendini bilmiyo, sadremeki
konuşuyo.* (-Çr.)

saduç [→ sadıç -2]

sağacak Süt kabı. (-Çr.)

sağalmak, **sağalmak** (I) 1. Hastalık,
yara iyileşmek. (*İğdır -Kr.) 2.
Sağlamlaşmak, işler duruma gel-
mek: *Kalemimin kapağı kırılmıştı
sağaltım.* (-Çr.)

sağalmak (II) Yırtıcı kuş, tavuk vb.
hayvanı kapmak için hızla aşağı
inmek, avına saldırmak. (Küçük
İsa *Zile -To.)

sağaltı 1. [→ sağın (I)] 2. Süt. (-Çr.)

sağan [→ sağın (I)]

sağanah [soyuna] Sağanak biçiminde
yağan yağmur. (Uluşiran *Şiran
-Gm.)

[soyuna]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sağancı [sağın] İnek, koyun sağan.
(-Kr. ve köyleri)

[sağın]: (-Af.; -Çr.; -Yz.)

sağdıç [→ sadıç -1]

sağduç Güveyin düğünde genellikle
sağında oturan arkadaşı. (Kesirik
-El.; Kerkük)

sağgal Sakal. (Kesirik -El.)

sağılmak 1. Kayar gibi hızla koş-
mak. (Baklan ve köyleri -Dz.) 2.
Yokuştan, ağaçtan hızla inmek.
(-Brd.)

sağın (I) [sağaltı -1, sağan, sağnıh,
sağlm, sālur] Süt veren, sağılan
hayvan. (Baklan ve köyleri -Dz.;
*Soma ve çevresi -Mn.; Uluşiran
*Şiran -Gm.; Çayağzı *Şavşat
-Ar.; *İğdır -Kr. ve köyleri)

[sağaltı -1]: (Sarıkavak -Es.)

[sağan]: (Afşar, Pazarören *Pınar-
başı -Ky.)

[sağnıh]: (-Çr.)

[sağlm]: (Hadım *Çal -Dz.)

[sālur]: (Salman *Akkuş -Or.)

sağın (II) [→ saan]

sağmı [→ sağancı]

sağnıh [→ sağın (I)]

sağınmak [→ sağnamak]

sağış Sayı. (-Çr.)

sağışlamak Sayı saymak. (-Çr.)

sağlamak (I) Duraklamak, dinmek:
Yağmur biraz sağladı. (Pınarlıbelen
*Bodrum -Mğ.)

sağlamak (II) [→ sağnamak]

sağlanca Güvence. (*Kilis -Gaz.)

sağlıcağınan Sağlıkla, uğurlar ola.
(İncekum *Silifke -İç.)
sağlıcaklı Sağlıklı olma. (*Kula -Mn.)
sağlım [-> sağın (I)]
sağmak (I) Yıldız kaymak. (*Bor -Nğ.)
sağmak (II) Taşı havaya dikine fırlatıp
atmak. (-Brd.)
sağmak (III) Sıyırmak : *Şu bağırsağı
sağ da pislğini dök.* (Darıveren
*Acıpayam -Dz.)
sağmak (IV) Bir yere çakılı çiviler
yerinden oynamak. (-Çr.)
sağmen 1. [-> sadıç -2] 2. Düğüne
gelen konuklar. (Bozdoğan, Kes-
meburun *Osmaniye -Ada.)
sağnamak [sağınmak, sağlamak (II),
sâlmak (III)] Yumak, makara vb.
çözülme, boşanmak. (Afşar, Pa-
zarören *Pınarbaşı -Ky.)
[sağınmak] : (Afşar, Pazarören
*Pınarbaşı -Ky.)
[sağlamak (II)] : (-Çr.)
[sâlmak (III)] : (Afşar, Pazarören
*Pınarbaşı -Ky.)
sağrak Tahta yağ kabı. (Salman
*Akkuş -Or.)
sağrı Dağ ve tepelerin pürüzsüz ya-
maçları. (-Kr. ve köyleri)
sağsak Saksagan. (-Çr.)
sağsakbeyni [-> sakıskanbeyni]
sah (I) [sak -I] Uyanık. (Çöplü *Gürün
-Sv.; -Yz.; *Bor -Nğ.)
[sak -I] : (Yenice -Mğ.)
sah (II) [-> seh]
sağa [-> sako -2]
sahab [sâb, sahap] İye, sahip. (*İğdir
-Kr.)
[sâb] : (-Yz.; *Güdül ve köyleri
-Ank.; -Gaz.)
[sahap] : (Kesirik -El.)
sahabı Bir çeşit kırmızı üzüm. (*İğdir
-Kr.)

sahhal Sakal. (İncekum *Silifke -İç.)
sahangur İşlenmiş mendil. (-Af.)
sahap [-> sahab]
sahar Hayvanların alnındaki aklık.
(Çilehane *Reşadiye -To.)
sahat (I) İnatçı, ters. (Afşar, Paza-
rören *Pınarbaşı -Ky.)
sahat (II) Saat. (*İğdir -Kr.; Kesirik
-El.)
sahavel [-> sahoval]
sahun [-> saan]
sahındırılı Sakındırmak, korkutmak
için yapılan işlem, davranış : *Bunu
sahındırılı mı yaptın?* (Afşar, Pa-
zarören *Pınarbaşı -Ky.)
sahmak Sağmak. (İncekum *Silifke
-İç.)
sahō [-> sako -2]
safoval [sahavel, sakavıl] Çalı süpür-
gesi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[sahavel] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[sakavıl] : (-Bt.)
sahramak İvedi ve yüksek sesle öt-
mek : *Sağsağan sahrıyo, misavur
mu geliyor yoğusa.* (Gökdere *Ak-
dağmadeni -Yz.)
sahu, sahu [-> sako -1]
sak 1. [-> sah (I)] 2. Uykusu hafif.
(-Çr.; *Kilis -Gaz.; -Yz. ve çev-
resi; *Güdül ve köyleri -Ank.;
*Gülнар, *Mut -İç.) 3. Duygulu,
sezek. (Çilehane *Reşadiye -To.;
*Antakya -Hat.)
saka (I) [-> sako -1]
saka (II) İri aşık. (-Çr.)
sakağı Şişmanlıktan çene altından sar-
kan et, gerdan. (*Antakya -Hat.)
sakalaçarpan İnce, uzun kesilip haş-
lanan hamur üstüne sarımsaklı
yoğurt dökülerek yapılan bir çeşit
mantı. (-Çr.)

sakalsayan Sapı kısa, sulu bir çeşit
armut. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
sakametlik Dokunca, zarar: *Çocuk
bir sakametlik yaptı.* (Günder *Er-
menek -Kn.)
sakanak (I) Sakınca. (-Çr.)
sakanak (II) Çatı saçağı. (-Çr.)
sakandirik Sığırların boyunları altın-
dan sarkan deri. (*Antakya ve
çevresi -Hat.)
sakanık Topraktan yeni çıkmış ekin
filizi. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)
sakarca Kaza, ördeğe benzer bir çeşit
su kuşu. (*Antakya ve çevresi
-Hat.)
sakarlık Düzensizlik : *Senin onun sa-
karlığına aklın ermez.* (Karamanlı
*Tefenni -Brd.)
sakarmeke Alacalı yabankazı. (*Silif-
ke -İç.)
sakarsinek Karasinekten az büyük,
aklı karalı bir çeşit sinek. (Eldirek
*Fethiye -Mğ.)
sakat Köpek dışkısı. (*Yalvaç -İsp.)
sakav [sakavı (I)] Çoğunlukla atlarda
görülen bir çeşit hayvan hastalığı.
(Çilehane *Reşadiye -To.)
[sakavı (I)] : (-Ml.)
sakavı (I) [-> sakav]
sakavı (II) [-> sako -2]
sakavıl [-> safoval]
sakavi [-> sako -2]
sakca Kuzgun. (*Antakya -Hat.)
sakça 1. Uzun kuyruklu karga. (*Bor
-Nğ.) 2. Sığırcık. (-Ml.)
sak durmak Uyanık, tetikte durmak.
(-Yz.; *Bünyan -Ky.; *Fethiye
-Mğ.)
sakıkga [sakırğa] Koyun, köpek vb.
hayvanlara dadanan keneden az
büyük bir çeşit asalak. (*İğdir
-Kr.)

[sakırğa] : (*Fethiye -Mğ.)
sakıramak Titremek. (*Fethiye -Mğ.)
sakırğa [-> sakıkga]
sakıskanbeyni [saksakbeyni, saksā-
nalası] Yoğurtla pekmez karışımı.
(Karakova -Dz.)
[saksakbeyni] : (-Çr.)
[saksānalası] : (Karamanlı *Te-
fenni -Brd.)
sakıt Üvendirme çivisi. (*Antakya -Hat.)
sakızlak [-> sakızlık]
sakızlık [sakızlak] Çitlenbik de denilen
bir çeşit sakız ağacı. (*Yalvaç -İsp.;
-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[sakızlak] : (Emirşah *Anamur
-İç.)
sakızmurcu Yemeği de yapılan, sakız
ağacının ilkbaharda çıkan sürgün-
leri. (*Antakya -Hat.)
sakko [-> sako -2]
saklak Depo, ambar. (-Kr.)
saklambacık Saklambaç oyunu. (*Si-
lifke -İç.)
saklımlı Gereçlerini, nesnelerini iyi ve
tutumlu kullanan kimse. (-Sm.)
sako [sağa, saho, sahu, sahu; saka
(I), sakavı (II), sakavi, sakko, saku
-1, 2] 1. Ceket. (*Alaşehir -Mn.;
*Soma ve çevresi -Mn.; Çıkrık,
*Mecitözü -Çr.; -Dy.; Arslanköy
*Mersin -İç.; Pınarlıbelen *Bod-
rum -Mğ.)
[sahu, sahu] : (Hayati *Erbaa
-To.; *Bor -Nğ.)
[saka (I)] : (Tahtacı -İsp.)
[saku -1] : (Kızılın *Sarıoğlu
-Ky.; Hurma *Silifke, *Gülнар
-İç.; Kerkük.)
2. Palto, pardösü. (Yusufça *Göl-
hisar, Karamanlı, *Tefenni -Brd.;
Uluşiran *Şiran -Gm.; Konyar,
Katransa, Kayalar, Selânik.)

[saħa] : (İncekum *Silifke -İç.)
 [saħō] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 [sakavı (II)] : (Karapınar -Kn.)
 [sakavi] : (Karapınar -Kn.)
 [sakko] : (-Ml. ve çevresi)
 [saku -2] : (-Çr.)
 sakonar Kiler. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
 saksaganlamak İştten geç dönmek. (-Dz. ve çevresi)
 saksakbeyni [-> sakıskanbeyni]
 saksānalası [-> sakıskanbeyni]
 saksemit Uslu. (-Ks. ve çevresi)
 saksı 1. Kırılmış çanak çömlek parçaları. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)
 2. Kümes hayvanlarının su içtikleri kap. (Baklan *Çal -Dz.)
 sak turmak Uyanık durmak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 saku 1. [-> sako -1] 2. [-> sako -2]
 sakunar 1. Ambarda tahılların konulduğu bölüm. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Değirmende öğütülen unun döküldüğü yer. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 sal (I) 1. [-> salaca (II) -3] 2. [-> salaca (II) -2]
 sal (II) Ahırda kuzular için ayrılmış bölüm. (Sarıkavak -Es.)
 sal (III) At arabalarında ekin ve sap taşımakta kullanılan bir çeşit uzun araç. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 sal (IV) Boy, uzunluk. (*Çal -Dz.; -Yz.)
 sal (V) [-> salım (I) -2]
 sal (VI) Baca. (*Silifke -İç.)
 sal (VII) İçinde üzüm ezilen tekne. (Kesirik -El.)
 sal (VIII) 1. Ahıra, avluya kaldırım yapmakta kullanılan büyük yassı

taş. (*İğdır -Kr. ve köyleri; -Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
 2. Ateşte patlayan taş. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 sal (IX) Kar kuyusu. (*Emirdağ -Af.)
 salaca (I) Tutukevi. (-Af.)
 salaca (II) [sal (I) -1, 2] 1. Ölü. (Telin *Gürün -Sv.) 2. Tabut. (*Emirdağ -Af.; Küçük İsa *Zile -To.; -Ml.; *Bünyan -Ky.; Kerkük)
 [sal (I) -2] : (*Güdül -Ank.)
 3. Sedye. (*Kilis -Gaz.)
 [sal (I) -1] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 salaç (I) Üstü kapalı, yanları açık barınak, çardak. (Kuzköy *Akkuş -Or.)
 salaç (II) Tütün yapraklarının asıldığı yer. (Gölbeyli *Taşova -Ama.)
 salaħ [salahor] Budala, ahmak. (Küçük İsa *Zile -To.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr. ve köyleri)
 [salahor] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 salaħana 1. İşsiz, başıboş dolaşan kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Çayağzı *Şavşat -Ar.) 2. Tembel. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 salahor [-> salaħ]
 salahorluħ İşsizlik, başıboşluk, aylaklık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 salak (I) Sıra, nöbet. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 salak (II) Baston, sopa. (Bölceağaç *Manyas -Ba.)
 salak (III) Kolay : *Salağımıza öyle geliyor.* (*Fethiye -Mğ.)
 salak (IV) Bölge, çevre. (*Fethiye -Mğ.)
 salak (V) Kasap. (*Bor -Nğ.)
 salak (VI) Etek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

salaklamak Fırlatmak. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.)
 salam (I) Saman. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 salam (II) Selam. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 salaman Yakışıklı. (Turnalar *Ermenek -Kn.)
 salamat galmak Hoşça kalmak. (*İğdır -Kr.)
 salamlık Samanlık. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 salan Sırayla ekilip dinlenmeye bırakılan tarla. (Ovacık *Silifke, Yarpıntı *Mut -İç.)
 salan ağılası Dar vadilerde ya da geçit yerlerindeki bahçeleri hayvanlardan korumak amacıyla köyün dışına enlemesine yapılan çit. (Tekeler *Silifke -İç.)
 salat Beceriksiz. (Teniste *Anamur -İç.)
 sal atmak [sar atmak] Boyunduruğa koşulmuş hayvanlardan güçlü olanına yükün ağırlığını vermek : *Kınalıya sal attım.* (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 [sar atmak] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 salavatlamak Uğurlamak. (*Emirdağ -Af.)
 saldat [-> sallı]
 saldırmağ Gebe kadın, çocuğunu aldirmek. (Kerkük)
 saldurma Bir çeşit büyük bıçak, saldırma. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 salgan 1. Tahıl yıkamak için derenin çukur yerine yerleştirilen çul, kilim. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 2. Yıkamak için çukura yerleştirilen çulun aldığı ölçüde tahıl : *Üç salgan yıhadiħ daha.* (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

salgana Düşüncesiz. (*Fethiye -Mğ.)
 salgaraya Gelişigüzel, özensiz. (Sarıkavak -Es.; *Beyşehir ve çevresi -Kn.)
 salgı Sulu yemeğin asıl ögesi : *Yemeğin salgısını daha koymadım.* (Ovacık *Tavas -Dz.)
 salgıncı Tahsildar. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Esenyaka *Akseki -Ant.)
 salguç Kıyma. (*Güdül -Ank.)
 salhım Salkım. (*İğdır -Kr.)
 salı (I) Tarlada bölüm, bölge : *Nadas salısı, ekin salısı.* (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 salı (II) Heybenin iki gözünü birbirine bağlayan bölüm : *Heybenin salısı kısadır.* (Pazarören *Bucak -Brd.)
 salıgını almak [-> salık almak]
 salık (I) 1. Bilgi, haber. (-Uş.) 2. Tanım. (*Silifke -İç.)
 salık (II) Beli çıkık, sakat. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 salık almak [salıgını almak] Bilgi almak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 [salıgını almak] : (Bayburt *Selim -Kr.)
 salıklamak Bildirmek, bilgi vermek. (-Çr.)
 salıkmak Beli incinmek, çıkmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 salım (I) [sal (V)] 1. Soğukalgınlığı. (-Çr.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bünyan -Ky.) 2. Salgın hastalık. (*Emirdağ -Af.; Baklan *Çal -Dz.)
 [sal (V) : (*Çal -Dz.)
 salım (II) 1. Kez. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) 2. Bir kez pişirmeye yetecek ölçüde (kahve vb. için). (*Fethiye -Mğ.)

salım (III) Yıl. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

salım (IV) Yan. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

salıngaç [→sallangaç]

salıp Su vb. taşımakta kullanılan teneke kaplara yapılan tahta sap. (*Emirdağ -Af.)

salır Saldırgan. (Araplı *Silifke -İç.)

saht Elçi, haberci. (-Çr.)

sâli Saılı. (-Yz.; Akçakese *Kızılcahamam -Ank.)

salıtmak 1. Sallamak. (Güneyce *İkizdere -Rz.) 2. Yerinden oynatmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

salkık Sallanan, sallanmakta olan. (-Çr.)

salla [salpık] Salya. (-Çr.)

[salpık]: (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

sallabaş [sallanbaş] Konuşurken başını sallayan kimse. (-Dz.)

[sallanbaş]: (Uluşiran *Şiran Gm.)

sallağ Kasap çırağı. (-Ezm.)

sallakhane Hayvan kesilen yer. (-Çr.)

sallak sullak 1. Tutarsız konuşma için. (Tahtacı -İsp.) 2. Dengesiz yürüme için. (Tahtacı -İsp.)

sallama (I) Bir çeşit oyun, horan. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Uluşiran *Şiran -Gm.)

sallama (II) Tepesine dek dolu kaşık. (-Çr.)

sallanbaş [→sallabaş]

sallancak [→sallangaç]

sallandumak Sallamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sallangaç [salıngaç, sallancak, sallangeç, sallanguç, sallangaç, sallankuc] Salıncak. (Karadoruk *Gürün -Sv.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bünyan -Ky.)

[salıngaç]: (-Yz.; *Silifke -İç.)

[sallancak]: (Çilehane *Reşadiye -To.)

[sallangeç]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.)

[sallanguç]: (Gökçedere *Akdağmadeni -Yz.)

[sallangaç]: (-Çr.)

[sallankuc]: (Kerkük)

sallangeç [→sallangaç]

sallanguç [→sallangaç]

sallangaç [→sallangaç]

sallankuc [→sallangaç]

sallanmak Salınmak, salınarak yürümek. (Kerkük)

sallan seyip Başiboş, amaçsız (dolaşma için). (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sallantu [sallantu] Deprem. (Baklan ve köyleri *Çal -Dz.; -Çr.; *Bor -Nğ.)

[sallantu]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sallantu [→sallanti]

sallantuda olma Gecikme ya da kararsızlık yüzünden iş sürünce mede kalmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sallasırt etmek Başkasının malını, oluru almadan sırtına alıp gitmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sallavcı Abartıcı. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)

sallayı Sıkışıp şaşırmadan. (-Çr.)

sallepati Giyimine ve davranışlarına özen göstermeyen. (-Çr.)

salı [saldat] İriyari ve uzun boylu kimse. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[saldat]: (*Manyas -Ba.)

sallık Caminin dışında tabut konulan yer. (-Çr.)

salını babını Salına salına. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

salı soplu Adamakılı, çok iyi. (-Ml.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

salma (I) [salyan] 1. Köy bütçesi için köylülerden alınan para. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.) 2. Vergi. (*Sivash -Uş.; Kocabey *Şavşat -Ar.)

[salyan]: (-Çr.)

salma (II) Bir evleklik yer. (-Brd.)

salma (III) 1. Biçilmiş ağaç parçası, kiriş. (*Bor -Nğ.) 2. Kalın kereste. (*Silifke -İç.)

salma (IV) Cübbeye benzer bol üstlük. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

salma (V) Uğurlama. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

salmaç Bir çeşit çelikçomak oyunu. (*Eşme -Uş.)

salmağ 1. Gebe kadın, çocuğunu düşürmek. (Kerkük) 2. Yellenmek, gaz çıkarmak. (Kerkük)

salmak (I) 1. Uğurlamak, göndermek. (-Af.; Gökçedere *Akdağmadeni -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Silifke -İç.) 2. Ulaştırmak. (*Silifke -İç.)

salmak (II) Köpek saldırmak. (İncekum *Silifke -İç.)

sâlmak (III) [→sağnamak]

salman Bir çeşit üzüm. (Ovacık *Tavas -Dz.)

salmanca Yemeği yapılan bir çeşit yabanıl ot. (*İğdır -Kr.)

salmanda sırtı Aptal aptal dolaşan. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)

salmansarı Kuruyunca solmayan, kayalar arasında biten bir çeşit çiçek. (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

salma salmak Köy bütçesine para vermek. (*Silifke -İç.)

salmaseyip [→saltabaş]

saloz 1. Davranışlarında, konuşmasında ve işitmesinde ağır kimse, kanı ağır. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

2. Aptal. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

salpık [→salla]

sal sal 1. Zaman zaman, aralıklı. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Yer yer, bölge bölge. (-Çr.)

salt (I) Deli. (-Uş.)

salt (II) Tatsız, yavan. (-Uş.)

saltabaş [salmaseyip] Başiboş, boş gezen, yalnız. (Bayburt *Selim, -Kr. ve köyleri)

[salmaseyip]: (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

salta başına Tek başına. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Çayağzı *Şavşat -Ar.)

saltahtası Tabut, ölü taşımakta kullanılan tahta. (-Çr.)

saltak Kötü yolda kadın. (Günder *Ermenek -Kn.)

saluk Beli sakat binek hayvanı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

salumsuz 1. Olumsuz, ters. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Düşüncesiz. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sâlur [→sağın (I)]

salyan [→salma (I) -2]

salyancı Vergi toplayan görevli, tahsildar. (-Çr.)

samah (I) Düğünde yapılan eğlence. (Tahtacı -İsp.; *Bor -Nğ.)

samah (II) Bir kadın, bir erkekle oynanan bir çeşit oyun. (Tahtacı -İsp.)

samahı [→samarık (IV)]

samanlı Samanlık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

samansağı Saman gibi, tatsız. (-Çr.)

Samanuğrusu Samanyolu. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

samar [samarık (I)] 1. Zarar. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Etki. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[samarık (I)] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
samarık (I) [->samar -2]
samarık (II) Hastalık. (Telin *Gürün -Sv.)
samarık (III) 1. Dışı sağlam, içi çürük (ağaç, kütük vb. nesne için). (-Çr.) 2. Çok su almış, ıslak (odun için). (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
samarık (IV) [samahı] Aptal, bön. (*Bor -Ng.)
[samahı] : (-Çr.)
samarıklaşmak Aptallaşmak. (-Ng.)
samarıklı Hasta. (Lamus *Ermenek -Kn.)
samaruğ Kalıntı. (*Gürün -Sv.)
samavar Semaver. (Çilehane *Reşadiye -To.)
samı [sami] Boyunduruk zelvesi. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.; Davulku *Hekimhan -Ml.; Karadoruk *Gürün -Sv.)
[sami] : (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
samı bağı Koşum hayvanlarını boyunduruğa bağlayan sicim, zelve bağı. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Göksun -Mr.)
samıdanmak Mırıldanmak. (Çırakman -Sm.)
samırdamak [sanırdanmak, samramak] Uyurken anlaşılabilir sözler söylemek, sayıklamak. (*Silifke -İç.)
[samırdanmak] : (*Bor -Ng.)
[samramak] : (-Çr.)
samırdanmak [->samırdamak]
samıt (I) Tat. (-Uş.)
samıt (II) Deli. (-Uş.)

samıtmak (I) Üzgün ve düşünceli olmak, somurtmak. (*Çal -Dz.; -Ba.)
samıtmak (II) 1. İzinini belli etmemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Ereğini şaşmak, yön değiştirmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
sami [->samı]
sampal Dağınık, düzensiz kimse. (-Bil.)
samra Gübre. (Karamanlı *Tefenni, Kızılcaagaç *Bucak -Brd.; *Milâs, Müsgebi *Bodrum -Mğ.)
samramak [->samırdamak]
samsa [samsı (I) -1] Dilim, parça (baklaya, börek için). (-Ks. ve çevresi)
[samsı (I) -1] : (*Susurluk -Ba.)
samsak Maşrapa, su taşı. (*Soma ve çevresi -Mn.)
samsı (I) 1. [->samsa] 2. Yağda kızartıldıktan sonra şuruba batırılan, içine ceviz konulup muska biçiminde sarılmış yufkalardan yapılan bir çeşit tatlı. (-Çr.)
samsı (II) Eli sıkı. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
samsıra Pekmez ve susamdan yapılan bir çeşit tatlı. (Teniste *Anamur -İç.)
samuda gitmek Otlak olmayan komşu köylerin hayvanlarını kendi otlaklarında barındıran köyün gençleri, karşılık olarak bu köylerden armağan almaya gitmek. Bu gençler, gittikleri köy konukevinde suskun otururlar, amaçlarını bilen köylüler birkaç koyun, keçi vb. hayvan verir. (*Merzifon -Ama.)
samur kürk giymek Söylenmemesi gereken sözü yerine gidip ulaştırmak için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
samur şekeri Akide şekeri. (-Ky.)
samut Dereotu. (-Ml.)

sañ (I) Başak tutmaya engel olan bir çeşit tahıl hastalığı. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Karamanlı *Tefenni -Brd.; Kelekçi, Darıveren *Acıpayam, Baklan *Çal -Dz.; *Fethiye -Mğ.)
sañ (II) [->saan]
san, sañ (III) 1. Kir, pislik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Kulak kiri. (Tahanlı -İç.)
san (IV) Kimlik. (*Kula -Mn.)
saña Sana. (Hayati *Erbaa -To.)
sanadak [sanıdak] 1. Vurdumduymaz. (-Çr.) 2. Saygısız. (-Çr.)
[sanıdak] : (-Çr.)
sana godutmam Yaptıklarını sana ödeteceğim, yanına bırakmayacağım anlamı için. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)
sanak Sağanak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
sanaka 1. Atasözü. (Tozara, Tosmurlu *Silifke -İç.) 2. Masal, öykü. (Tozara, Tosmurlu *Silifke -İç.)
sanakalı Suçlu. (Fariske *Ermenek -Kn.)
sanamak Sayı saymak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
sancağ Arı iğnesi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sancılanmağ (I) Sancılanmak. (Kerkük)
sancılanmağ (II) İvmek, tez davranmak. (Kerkük)
sancılmak Batmak, saplanmak : *İğne baldırına sancıldı.* (-Çr.)
sancım Çalı ağacı. (-Ml.)
sancımak Saplamak. (-Çr.)
sancımık Sancıya tutulmuş, sancılı. (İmamuşağı, *Silifke -İç.)
sanç Tasarı. (Çiğdemli -Ezm.)

sançmak 1. Tasarlamak, içinden geçirmek. (Çiğdemli -Ezm.) 2. Şansını denemek. (Çiğdemli -Ezm.)
sandal (I) [->santır (I)]
sandal (II) Kocayemiş de denilen kırmızı küçük meyveli; sert, parlak yapraklı bir çeşit ağaç. (*İğdır -Kr.; Köseçobanlı *Gülнар, *Silifke, *Anamur -İç.)
sanduh Sandık. (Hayati *Erbaa -To.)
sangadak Birden. (*Kula -Mn.; *Gediz -Kü.)
sangıbek Şaşırp kalma. (*Kula -Mn.)
sangırav Sağır. (Çilehane *Reşadiye -To.)
sanhiye Sanki. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
sanıdak [->sanadak -2]
sanıka Boş inan, efsane. (Sayağzı, *Silifke, Yapıntı *Mut -İç.)
sañıldak Bedeni titreyen, felçli kimse. (Yenice -Mğ.)
sañürä Balgam. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
sanırtmak (I) Somurtmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
sanırtmak (II) [->sanırtmak (I) -1]
sanırtmağ Anlamsızca, bön bön bakmak. (Küçük İsa *Zile -To.)
sanıtmak (I) [sanırtmak (II)] 1. Boşuna ayakta durmak, dikilmek. (Uluşiran *Bor -Ng.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.; *Ermenek -Kn.; Orhana *Anamur -İç.)
[sanırtmak (II)] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
2. Amaçsız dolaşmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 3. Boşuna zaman geçirmek. (Küçük İsa *Zile -To.)
sanıtmak (II) Süzülme. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sañrâ [sanrağı -2] Hayvanda solunum yolları hastalığı. (Baklan köyleri -Dz.)

[sanrağı -2]: (*Fethiye -Mğ.)

sanrağı 1. Nezle, soğukalgınlığı. (Tömük *Mersin -İç.)

2. [→sañrâ]

sansalat Saltanat. (-Yz.; *Silifke -İç.)

sañşmak 1. Sataşmak, baş belası olmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

2. Yara birden zonklamak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

santır (I) [sandal (I)] Ahmak, aptal. (-Sv.; -Ky.)

[sandal (I)]: (Erenyaka *Akseki -Ant.)

santır (II) Sazla birlikte söylenen söz, dize. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

santıraç Binek hayvanlarının tırnaklarını yontmakta kullanılan bir çeşit bıçak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sanvıl Dalların kar ya da kırıyla örtülmüş durumu. (Kuzköy *Akkuş -Or.)

sap Dikiş ipliği: *Sapı getir de gömleği dikeyim.* (*İğdır -Kr.; *Bulanık -Mş.)

sapa 1. Dolambaçlı, engelli yol, dik yokuş. (*Silifke -İç.) 2. İssiz yol. (-Ml.; *Silifke -İç.) 3. Yola uzak yer. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sapağ Küçük yolların anayoldan ayrıldığı yer. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sapak Ödev, ders: *Sapağımızın başına mum yapıştıralım, unutmayalım.* (-Çr.)

sapak supak [→sapuh supuh]

sapalaç 1. Oraya buraya çarparak yürüyen. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

2. Davranışları düzensiz (kimse). (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sapansız Densiz, aptal. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

sapant [→sapban]

sapban [sapant] Sapan. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

[sapant]: (-Kr. ve köyleri)

sapık Densiz. (Kocabey *Şavşat -Ar.)

sapılça Tava. (*Bulanık -Mş.)

sapırdamak [sapırdanmak] Kendi kendine konuşmak. (Karamanlı *Teffenni -Brd.)

[sapırdanmak]: (Karamanlı *Teffenni -Brd.)

sapırdanmak [→sapırdamak]

sapisilik [sapuh -2] Aklına geleni düşünmeden yapan. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

[sapuh -2]: (Hayati *Erbaa -To.)

sapışmak (I) Davranmak, yapmaya kalkışmak. (Sökün *Silifke -İç.)

sapışmak (II) Sapmak, dönmek. (Sökün *Silifke -İç.)

sapıtma [sapma -1] Sin içinde ölünün konulduğu yan oyuntu. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

[sapma -1]: (Baklan köyleri -Dz.)

sapıtmak Başından atmak. (-Ks. ve çevresi)

saplacık İğne. (-Uş. ve çevresi)

saplak [→sapşak]

saplam [→sablamlam]

saplamağ Saplamak, batırmak. (-Kr. ve köyleri)

saplı 1. Kazandan sıcak su almakta kullanılan uzun saplı tas. (-Çr.; Karadoruk *Gürün -Sv.) 2. Büyük bakır kepeç. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr. ve köyleri)

saplıcan Akciğer yangısı, zatürree. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

saplığ [→sablamlam]

saplığlamak Dügümlemek.: *İpliñ arhasını saplığla.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sapım [→sablamlam]

sapma 1. [→sapıtma] 2. Sin üstüne döşenen ağaçlar. (-Çr.)

sapmağ Yön değiştirmek. (-Kr. ve köyleri)

sapmalık Sin üstüne konulmaya elverişli ağaç. (-Çr.)

sappılık Yuvarlak. (Kesirik -El.)

sapşak [saplak, şapşak] Maşrapa, su tasi. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

[saplak]: (*Antakya -Hat.)

[şapşak]: (-Gaz.)

sapuh 1. Bunak. (Küçük İsa *Zile -To.) 2. [→sapisilik]

sapuh supuh [sapak supak, sapur supur] Düşünmeden, özensiz konuşma için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[sapak supak]: (Yeniköy *Şavşat -Ar.)

[sapur supur]: (*Gürün -Sv.)

sapun Sabun. (Çilehane *Reşadiye -To.)

sapur supur [→sapuh supuh]

sarağaz Ağırlığı beşle kırk kilo arasında değişen, eti yenen bir çeşit deniz balığı. (Çetrevilli *Silifke -İç.)

saralamak 1. İyice sarmak, sarıp sarımlamak. (*Silifke -İç.) 2. Özensiz sarmak. (*Silifke -İç.)

saraş Ramazanda gece yenilen yemek, sahur. (Çilehane *Reşadiye -To.)

sarat İri delikli, büyük kalbur. (Kesirik -El.; -Ml. ve çevresi; *Mersin -İç.)

sar atmak [→sal atmak]

sarayh 1. Baklava. (*Sivash -Uş.)

2. Bir çeşit çörek. (Gölkonak *Şarkıkaraağaç -İsp.) 3. Yağda

kızartılarak yapılan bir çeşit börek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sarcararı [→sarıcıarı]

sardırmak İlgi uyandırmak. (-Ks. ve çevresi)

sardurmak (I) Sığırları otlatmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sardurmak (II) [→sargun olmağ (II)]

sargaf zenciri Sabana koşulmuş iki çift hayvandan öndeki çifte ağırlığı vermek, arkadaki çiftin yükünü azaltmak için kullanılan bir araca bağlanmış küçük zincir. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sargun (I) 1. Candan, yakın, sıkı fıkı. (-Ks. ve çevresi; Çilehane *Reşadiye -To.; Kocabey *Şavşat -Ar.; -Kr. ve köyleri; *Güdül -Ank.; *Bor -Nğ.) 2. İlgi çekici. (-Ks. ve çevresi) 3. Tutkun. (-Kr. ve köyleri)

sargın (II) Kırılması güç odun. (*Bor -Nğ.)

sargun olmağ (I) Hava kapalı olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sargun olmağ (II) [sardurmak (II)] İçten, yürekten, candan anlaşılmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[sardurmak (II)]: (Kocabey *Şavşat -Ar.)

sarğı Sargı. (*Silifke -İç.)

sarğın 1. Girgin. (-Çr.) 2. Tutkun. (-Çr.)

sarhı [sarhuğ] Uzun, sarkık: *Bu bundan sarhı geldi.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[sarhuğ]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sarhuğ [→sarhı]

sarhıntuluğ 1. Sarkıntılık. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Çalıp çırpma. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sarıbaş [sarıbursa] Bir çeşit buğday. (-Çr.)
 [sarıbursa] : (-Çr.; -Yz.)
sarıbursa [-> sarıbaş]
sarıcarı [sarıcararı] Yabanarısı, sarıca. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 [sarıcararı] : (*Gülner -İç.)
sarıçitnik Göğsü sarı, serçeye benzeyen bir çeşit göçmen kuş. (*Antakya -Hat.)
sarıdudağ balığı Ağzı sarı bir çeşit balık. (Kerkük)
sarıger Kulakları ve bacakları sarı keçi. (-Çr.)
sarı gönürsu Hastalıktan zayıflayan ve sararan kimse için. (Tahtacı -İsp.)
sarıhalil Örümcekten büyük, sarı tüylü bir çeşit böcek. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
sarıkök Zencefilgillerden bir çeşit bitki, zerdeçal. (Kerkük)
sarıkulak Yakınının kötü yolda olmasına göz yuman kimse. (Kerkük)
sarım Sarımtırak, sarımsı. (Sökün *Silifke -İç.)
sarımağ Alay etmek. (*İğdır -Kr.)
sarım görüm olmak Sarımaş dolaşmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sarımsahgabuğu Kadınların büründüğü kalın, ak örtü. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
sarıoğlan 1. Akrep. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) 2. Örümceğe benzeyen ağırlı bir çeşit böcek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
sarıot [sarot] Havuç. (İsabey *Çal, Honaz -Dz.)
 [sarot] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
sarısandal İncirkuşu. (-Çr.)

sarkanak 1. İşkembe. (*Mersin -İç.)
 2. Yağsız et. (Salman *Akkuş -Or.)
sarkıtma İlk bahar otlarıyla yapılan yemek. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
sarlanmak (I) 1. Sarılmak, sıkıca bağlanmak. (İncekum *Silifke -İç.)
 2. Sarınmak. (İncekum *Silifke -İç.)
sarlanmak (II) Kız kaçırmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
sarma (I) Denk ya da sandıkların çevresine yapılan çember. (-Kr.)
sarma (II) Kol ve bacakları sararak ağaca çıkma için. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
sarmak (I) Yükleme. (*Eşme -Uş.)
sarmak (II) Köpek vb. hayvan saldırmak. (Tosmurlu, Hurma, Arkarasi *Silifke -İç.)
sarnak Konuğa yakınlık, içten ilgi gösteren kimse. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
sarot [-> sarıot]
sarpın Küçük tahıl ya da un ambarı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
sarsağ [sarsalak] Ahmak, aptal. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.)
 [sarsalak] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sarsalak [-> sarsağ]
sarsalamak Hastalık ya da kötü bir olay geçirmek. (-Çr.)
sarsılmağ Yerinden oynamak : *Az sarsıl altını süpüreyim.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sarsuh Düşüncesiz, anlayışsız. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
sasak (I) Çok ıslak. (-Or.)
sasak (II) Saksagan. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
sasenmek Vurmaya kalkışmak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

sası (I) 1. Tatsız, yavan. (Karamanlı *Tefenni, Çamköy *Göhlisar -Brd.; *Kula -Mn.) 2. Kekre. (*Kula -Mn.) 3. [-> sasımsı] 4. Acı. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
sası (II) Anlamsız, hoşla gitmeyen (söz için) : *Arkadaş sası sası konuşma.* (Çamköy *Göhlisar -Brd.)
sasığ Kötü koku. (İncekum *Silifke -İç.)
sasımak Bozulan yemek kötü kokmak. (-Ml.; -Yz.; *Bünyan -Ky.; -Gaz.; İncekum *Silifke -İç.)
sasımsı [sası (I) -3] Tatlımsı, acımsı bir tat. (-Çr.)
 [sası (I) -3] : (-Çr.)
saslamak Kilo vermek, incelemek. (*Bor -Nğ.)
sasuh çalmak Yağ, peynir vb. yiyecek az kokuşmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sas Saç. (Kesirik -El.)
sat Yalnız, yalın, tek. (-Çr.; -Yz.; *Mucur -Krş.; -Ky.)
sataklı Kötü yolda kadın. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
satan Bacakların birleştiği yer. (Gölkönak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
saten Aslında. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
satılmak Kadınlar çocuklarının olması için bir yatıra adak adamak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Çıldır, *Arpaçay -Kr. ve köyleri)
satır (I) Bakır su kovası. (-Mr.)
satır (II) Hamur kesilen bıçak. (*Gediz -Kü.)
satıraç Bir çeşit yün dokuma örneği. (İncekum *Silifke -İç.)
sathcan Kalça sinirleri yangısı, siyatik. (Hurma *Silifke -İç.)

satma taşı Ölü konulan yüksekçe, düz taş. (*Bor -Nğ.)
sav (I) Sağ. (Çilehane *Reşadiye -To.)
sav (II) [savı] Benzer, gibi : *Yayla savı yer.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [savı] : (Karakuyu -Ada.)
savacağ 1. Çağlayan. (Kerkük) 2. Değirmeni döndüren su. (Kerkük)
savacak [savağ (I) -2] 1. Değirmen suyunun yönünü değiştirmeye yarayan, bentlere konulan kapak. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr. ve köyleri) 2. Değirmende çarka çarpan suyun yönünü değiştirerek durmasını sağlayan araç. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) 3. Değirmen arkındaki fazla suyun dışarı akması için konulan oluk. (*Bor -Nğ.)
 [savağ (I) -2] : (Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Bünyan -Ky.)
savağ (I) 1. [-> savak (I) -1] 2. [-> savacak -3] 3. [-> savak (I) -4]
savağ (II) [-> savak (II)]
savah (III) [-> savak (III)]
savak (I) [savah (I) -1, 3] 1. Değirmene suyu eğik biçimde akıtan oluk ya da içi oyuk ağaç. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
 [savağ (I) -1] : (Hayati *Erbaa -To.)
 2. Suyun oluğa girdiği yer. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 3. Oluğa konulan kapak. (Teniste *Anamur -İç.) 4. Ark. (Sariveliler *Ermenek -Kn.)
 [savağ (I) -3] : (*İğdır -Kr.)
 5. Su çevrilen yer, bent. (Sariveliler *Ermenek -Kn.) 6. Su arkının kollara dağılma yeri. (-Brd.) 7. Sulama ölçü birimi. (Kaşışlen *Anamur -İç.)

savak (II) [savaḥ (II), savsak -2]
Aptal, akılsız. (*Yalvaç -İsp.;
Sarıkavak -Es.; Kızılın *Sarioğ-
lan, Afşar, Pazarören *Pınarbaşı
-Ky.)

[savaḥ (II)]: (Küçük İsa *Zile
-To.; *Bünyan -Ky.)

[savsak -2]: (-Kr.; *Güdül ve köy-
leri -Ank.)

savak (III) [savaḥ (III)] Beli sakat
insan ya da hayvan. (Eldirek *Fet-
hiye -Mğ.)

[savaḥ (III)]: (Darıveren *Acı-
payam -Dz.)

savakdelen Danaburnu. (*Anamur -İç.)

savaktaşı Değirmen suyunun istenilen
yana çevrilmesi için konulan ka-
pağın iki yanındaki oluklu taşlar.
(-Brd.)

savan Renkli pamuk ipliğinden el
tezgâhında dokunmuş kilim, kalın
yaygı. (-Ky. ve köyleri *Bor; -Nğ.;
*Tarsus, *Silifke, *Mersin, Tahanlı
-İç.)

savat Duvarın iki yüzü, yanı. (Ulukışla
*Bor -Nğ.)

savḥa [-> soyha (I) -1]

savı [-> sav (II)]

savıcı [savucu] 1. Değirmen suyunu
yöneten kimse. (-Çr.) 2. Koruyucu.
(-Çr.)

[savucu]: (-Çr.)

savılmak [savulmak (I)] Su, başka yere
akıtılmak. (-Çr.)

[savulmak (I)]: (-Çr.)

savışmak Kaçmak, gitmek. (İncekum
*Silifke -İç.)

savıya Başka. (*Selin -Kr.)

savlamak Kuruyan sığır derilerini eşit
ende parçalara bölmek, dilimlemek.
(Çilehane *Reşadiye -To.)

savmak (I) Sağmak. (Çilehane *Reş-
adiye -To.)

savmak (II) [savulmak (III), savumak]
1. Meyvenin zamanı geçmek: *Dut-
lar çokdan savdı.* (Meyvabükü
*Güdül -Ank.)

[savulmak (III)]: (Çakırık *Meci-
tözü -Çr.)

[savumak]: (Meyvabükü *Güdül
-Ank.)

2. Sona ermek, bitmek: *Bazar
savdı.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)

savmak (III) Akar suyun yönünü
değiştirmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

savmak (IV) 1. Yara kapanmak. (Gü-
neyce *İkizdere -Rz.) 2. Ağrı
dinmek. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

savran (I) 1. Deveci. (-Sv.; -Ky.;
-Kn.) 2. Yük taşıtan. (-Sv.; -Ky.)

savran (II) Beceriksiz, dağınık, sav-
ruk. (*Bor -Nğ.)

savruk (I) Tutumsuz. (*Çal -Dz.; -Çr.;
Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

savruk (II) Koyun, keçi vb. hayvan-
larda çiftleşme isteği. (Adiller *Er-
menek -Kn.; *Gülner -İç.)

savruk (III) Kurumaya, sertleşmeye
başlayan tarla. (*Mut, *Gülner -İç.)

savrukmak Küçükbaş hayvanlar çift-
leşme isteği duymak. (Eldirek
*Fethiye -Mğ.)

savruḥ Tavuk yemi. (Uluşiran -Gm.)

savruk Çoğunlukla koyun ve keçilerde
çiftleşmek isteyen dişi hayvan.
(Tosmurlu, Arkarasi, Tozara, Af-
şar *Silifke -İç.; Patlangış *Fet-
hiye -Mğ.)

savrukmak Yürek çarpmak. (*Bor
-Nğ.)

savsa 1. İvecenlik, tezlik. (*Gülner ve
köyleri -İç.) 2. Coşku. (*Güdül
ve köyleri -Ank.)

savsak 1. Vurdumduymaz. (-Kr.) 2.
[-> savak (II)] 3. Başiboş. (-Kr.)

savsaklamak (I) Yinelemek, üstele-
mek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

savsaklamak (II) İşi geciktirmek,
oyalamak, baştan savmak. (-Brd.;
*Susurluk, -Ba.; Sarıkavak -Es.;
Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr.; -Ml.)

savsaklanmak (I) Oyalanmak, zaman
geçirmek. (-Ml.)

savsaklanmak (II) Boşuna üzüntü,
kuruntu yapmak. (*Güdül ve köy-
leri -Ank.)

savsaklık Gereken ilgiyi göstermemek,
boşlamak. (-Ml.)

savsalat Gösterişli giyim. (*Ermirdağ
-Af.)

savsalı Kuşkuu. (*Güdül ve köyleri
-Ank.)

sav sav tav tav olmaḥ 1. Kalabalık
dağılmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

2. Yoğun iş bitmek. (Uluşiran
*Şiran -Gm.)

savucu [-> savıcı -2]

savuk (I) Soğuk. (-Çr.)

savuk (II) Savılmış, uzaklaştırılmış.
(-Çr.)

savulmak (I) [-> savılmak]

savulmak (II) Kaza, kötülük atlatıl-
mak. (-Çr.)

savulmak (III) [-> savmak (II) -1]

savumak [-> savmak (II) -1]

savur (I) Büyük yemek sinisi. (*Bün-
yan -Ky.)

savur (II) Sahr. (-Çr.; Akçalar *Sey-
dişehir -Kn.)

savu savmak Ölünün arkasından ağıt
söylemek. (-Çr.)

savut Burna çekilen bir çeşit toz,
enfiye. (-Çr.)

savzu Sebze. (Kesirik -El.)

say (I) 1. Düz, yassı büyük taş.
(Hirmanlı *Gülner, Namrun *Tar-
sus, Uzuncaburç, Çalecik *Silifke
-İç.) 2. Kaya. (*Antakya -Hat.)
3. Kayalık yar, uçurum. (*Sütçü-
ler -İsp.) 4. Dağ. (-Ml.)

say (II) 1. Ekime elverişsiz, altı taş
alan. (*Bünyan -Ky.) 2. İnce uzun
tarla. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

3. Tarlanın eğimine göre ayrılan
büyük evlek: *Bir say darı ektim,*
bir say fasulye. (Eldirek *Fethiye
-Mğ.)

say (III) Sığ, derin olmayan. (Çilehane
*Reşadiye -To.)

saya (I) 1. Samanlığın üstü kapalı,
ön bölümü. (Salman *Akkuş -Or.)

2. Salon. (Saçak *Çerkeş -Çkr.)

3. Avlu, küçük bahçe. (*Gülner ve
köyleri -İç.)

saya (II) Bir çeşit kadın giysisi.
(*Emirdağ -Af.)

saya (III) Deri. (Afşar, Pazarören
*Pınarbaşı -Ky.)

sayacağa [-> sacā]

sayacak [-> sacā]

saya gezmek İlginç giysiler giyip
çeşitli görünümle gece evleri
dolaşarak aldatmacalı bir çeşit
oyun oynamak, beklenmedik dav-
ranışlar yapmak. (Çepni, Şabanlı
*Şereflikoçhisar -Ank.)

sayañ (I) 1. İnatçı. (Gezende *Gülner
-İç.) 2. Katı, sert. (Gezende *Gül-
nar -İç.)

sayanı 1. Hissiz, duygusuz. (Arslan-
köy *Mersin -İç.) 2. Gücsüz.
(Persenti *Silifke -İç.)

saycak [-> sacā]

say çeyhmek Çekinmek, saygı duymak.
(Uluşiran *Şiran -Gm.)

sayetmek Çalışmak : *Sayet, iste; Allah adamı aj bırakmaz.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sayhal İri. (-Çr.)
 sāyī Doğru, sahi. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 sayı kuru ağlamak Ölen için ağıt söylemek. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 sayılı Dilenci. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *Gediz -Kü.; *Beşşehir, *Seydişehir -Kn.)
 sayımcı Hayvan sayımı yapan kimse. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Çr.)
 sayınsamak Saygı göstermek. (*Yalvaç -İsp.; *Manyas -Ba.; -Bil.)
 sayıntusuz Saygısız, saygısı olmayan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 sayırlamaḥ [-> saylamaḥ]
 sayı salmak Tez bilgi vermek, haber uçurmak. (Orhana *Anamur -İç.)
 sayı sayı Tek tük, bir bir. (Orhana *Anamur -İç.)
 sayış etmek Borcu, borçlunun alacağı olan kimseye devretmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 sayışmak Ödeşmek. (*Yalvaç -İsp.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr.)
 sayı 1. Sayıyor. (-Vn.) 2. Sayar. (-Vn.)
 saykal (I) 1. Saygın, seçkin. (-Çr.) 2. Tanınmış. (-Çr.)
 saykal (II) Düz, düzgün. (-Çr.)
 saylamaḥ [sayırlamaḥ] Bulgur, buğday vb. tahılları tepsi içinde yukarıya savurarak yabancı maddelerden ayırmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [sayırlamaḥ] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 saylamak 1. Söz dinlemek, boyun eğmek. (Alatepe -Ay.) 2. Beğenmek, seçmek. (Çilehane *Reşadiye -To.)

saylanmaz [saymaladan yoh] Sayılmaz. (*Yalvaç -İsp.)
 [saymaladan yoh] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sayma Meyve kurularından yapılan hoşaf. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 saymaladan yoh [-> saylanmaz]
 saymanti İri, kaba, biçimsiz. (Salarha köyleri -Rz.)
 saynamaḥ Keklik, üveyik vb. kuş ötmek. (Kerkük)
 sayınmak Tanımak, saymak. (*Silifke -İç.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 sayta Yay (telli çalgılar için). (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 saytaş Akarsu yataklarında ya da kıyılarında toprak kaymasıyla oluşan, yüzeyi düz kayalık. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 sayucular Hayvan sayımı yapan görevliler. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sayu saymak Yedi şubat gecesi çocuklar yağ, bulgur vb. armağanlar toplamak için ev ev dolaşarak oyun oynamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sayvan [sayvant -1, 2] 1. Üstü örtülü davar ağılı. (Teniste *Anamur -İç.)
 [sayvant -1] : (*Susurluk -Ba.; Şumnu, Bulgaristan)
 2. Çardak. (-Çr.)
 [sayvant -2] : (Haçdişlen *Anamur -İç.)
 sayvant 1. [-> sayvan -1] 2. [-> sayvan -2] 3. Damın ön duvardan taşarak oluşturduğu üstü kapalı yer. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 sayvat 10-15 metre genişliğinde, iki odalı, üstü tahta örtülü yayla evi. (Gezende *Gülнар -İç.)
 saz İyi, neşeli : *Ahmet'in keyfi sazdır bu sıra.* (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

sazağan (I) Küçük kan çıbanı. (-Çr.; *Bor -Nğ.)
 sazağan (II) [-> sazak (II) -1]
 sazak (I) Sazlık, bataklık. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.; *Şebinkarahisar -Gr.; Akçakese -Ank.)
 sazak (II) [sazağan (II)] 1. Soğuk esen yel. (*Bünyan, Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [sazağan (II)] : (-Çr.)
 2. Yaşlık, ıslaklık : *Suyun sazağı.* (*Bor -Nğ.)
 sazan Saz bitkisi. (Sökün *Silifke -İç.)
 sazıklı Dargın, kırgın. (Kerkük)
 sazlanmaḥ, sazlanmak Yavaş sesle kendi kendine türkü söylemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Ml.)
 sazlı Beşiğin içine yerleştirilen içi saz ya da otlarla dolu, ortası delik yatak. (Teniste *Anamur -İç.)
 sazvan Bağ ve bahçelerdeki bekçi barınağı. (-Çr.)
 sebep Tanrının ödüllendireceğine inanılan davranış. (Kesirik -El.)
 sebel sebel Yavaş yavaş. (Çivler *Ermenek -Kn.)
 sebir Sabır. (*İğdır -Kr.)
 sebzî Uzun, ince yapraklı bir çeşit bitki. (*İğdır -Kr.)
 seç Buğday, arpa yığını. (Kuyucak -Es.)
 seçgili [seçgel, seçgen] Seçkin, seçilmeye elverişli. (*Bor -Nğ.)
 [seçgel] : (-Çr.)
 [seçgen] : (-Çr.)
 seçgel [-> seçgili]
 seçgen [-> seçgili]
 seçilmiş olmak Büyümek, gelişmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

seçim Kayırma, arkalama : *Ne seçim yapuyon?* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 seçinti İyiler seçildikten sonra geriye kalanlar. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 seçmelik Gübrelik. (-Vn.)
 seel Az, azıcık : *Bir seel dur da gel e mi?* (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 sef (I) 1. Yanlış. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Ters : *Sef duttuñ bu işi.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 sef (II) [sefeyh] Az akıllı, saf. (*Güdül -Ank.)
 [sefeyh] : (*İğdır -Kr.)
 sefen Yanlışlıkla. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 Seferibirlik Birinci Dünya Savaşı. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
 sefe sergen 1. Çok, bol. (Tekeler *Silifke -İç.) 2. Serilmiş, sergilenmiş durumda. (Tekeler *Silifke -İç.)
 sefeyh [-> sef (II)]
 sefleşmek Birine yer açmak için sıkışmak. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
 sefleştirmek Aralamak, aralıklı duruma getirmek. (Yenişar, Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
 segir Babasız ya da anasız, yoksul çocuk. (*İğdır -Kr.)
 segirtmek [segürmek, seğıtmek, seğıtmek] Koşmak. (-Tr. ve çevresi; *İğdır -Kr. ve köyleri)
 [segürmek] : (-Vn.)
 [seğıtmek] : (İncekum *Silifke -İç.)
 [seğıtmek] : (*Silifke, Gezende *Gülнар -İç.)

seğmlek Benzeyen, benzer. (*Bucak -Brd.)
segran Ormandan kesilen odun. (*Bulanık -Mş.)
segürmek [→ **segirtmek**]
seğ Şap. (*Antakya -Hat.; *Bünyan -Ky.; Güvere *Silifke, Tömük *Mersin, Navdalı *Mut -İç.)
seğdim Uzun boylu, ince kimse. (Çayazgı *Şavşat -Ar.)
seğel [→ **seyel**]
seğimen [seğmen] Bir çeşit kilim, çul vb. dokuma örneği. (Orhana *Anamur, Hurma *Silifke -İç.)
[seğmen] : (İncekum *Silifke -İç.)
seğitmek [→ **segirtmek**]
seğın Senin. (-Ba.)
seğir (I) İki tarla arasındaki sınır : *Seğiri bozmuş.* (*Bünyan -Ky.)
seğir (II) 1. Vakit, zaman. (Yapıntı *Mut -İç.) 2. Çağ. (Yapıntı *Mut -İç.)
seğir (III) 1. Gülmüş. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Hoşa giden. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
seğirden Koşucu. (-Çr.)
seğirdici Arkadaş. (-Çr.)
seğirdim Koşu. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
seğirdim ayları Üç aylar: Recep, Şaban Ramazan. (-Çr.)
seğirdim oluğu Değirmene suyun dik akmasını sağlayan oluk. (-Çr.)
seğirtmek (I) Davarlar çiftleşmek. (Çapni *Gemerek -Sv.)
seğirtmek (II) [→ **saartmek**]
seğitmek [→ **segirtmek**]
seğlemek Deriyi şaplamak. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)
seğmen [→ **seğimen**]
seğmlek Benzer, gibi. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

seğrek Ketten tohumu. (*Yalvaç -İsp.)
seğricen [seğrik] Peynir kurdu. (-Çr.)
[seğrik] : (Tosmurlu *Silifke -İç.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
seğrik [→ **seğricen**]
seğirmek 1. Seğirmek. (-Çr.; Eldirek *Fethiye -Mğ.) 2. Can çekişmek. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
seh [sah (II)] Gerçekten, sahi. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[sah (II)] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
sehem Pay. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
sehet Saat. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
sehi Merdiven. (*Emirdağ -Af.)
sehil [seyil -1, 2] 1. Sıcak iklim. (Hamidiye *Keçiözü -İsp.)
[seyil -1] : (Tahanlı *Mersin -İç.)
 2. Sıcak iklimli yerler, sahil. (Gezende *Gülner -İç.)
[seyil -2] : (Erdemli, Çiriş *Mersin -İç.)
sehim Pay. (-Ml.; Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)
sehlık Dalgınlık. (Baklan köyleri, *Çal -Dz.)
sehniç Düz, küçük, ağız açık toprak ya da cam kap. (-Çr.)
sekarat Ölüm durumu. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
sekdelemek [sekelemek -2, sekkelemek] Bir ayak üstünde sıçrayarak koşmak, yürümek. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[sekelemek -2] : (*Silifke -İç.)
[sekkelemek] : (*Bor -Nğ.)
seke Peyke. (Limanköy *Çayeli -Rz.)
sekelemek 1. Topallamak. (-Kr. ve köyleri) 2. [→ **sekdelemek**] 3. Ço-
 cuk ilk kez yürümek. (*Bor -Nğ.)

sekemek 1. [→ **seki** (I) -1] 2. [→ **sekmen** -2]
sekgiz [sekgiz] Sekiz. (Kesirlik -El.)
[sekgiz] : (İncekum *Silifke -İç.)
sekgiz [→ **sekgiz**]
seki (I) [sekelemek -1, sekemek (II) -1, 2; sekmen -1, sekü -2, 3] 1. Toprak alanlarda doğal setler, basamak biçiminde düzlükler. (-Brd.; *Susurluk -Ba.; Sarıkavak -Es.; -Kr.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Silifke, *Gülner -İç.)
[sekemek -1] : (*Tarsus, *Mersin -İç.)
 2. Bağ evlerinin önünde yazın oturlan ortası düz, çevresi çiçekli yer. (Tahanlı *Mersin, -İç.) 3. Toprak parçası. (Uzuncaburç *Silifke -İç.) 4. Basamak. (-Ml.; *Bor -Nğ.)
[sekemek (II) -1] : (Tömük *Mersin -İç.)
[sekü -2] : (Kerkük)
 5. Eşik. (*Bor -Nğ.) 6. Sedir, kerevet. (Baklan köyleri *Çal -Dz.; *İğdır -Kr. ve köyleri; *Bünyan -Ky.)
[sekmen -1] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 7. Yüksek, tümsek yer. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Haymana Bağları -Ky.)
[sekmek (II) -2] : (Tömük *Mersin -İç.)
[sekü -3] : (Hayati *Erbaa -To.)
seki (II) [→ **seki**]
seki (III) Pencere. (*Gülner -İç.)
sekialtı Koridor. (Karapınar -Kn.)
seki [seki (II), sekili, sekir (II)] Hayvanların ayağındaki ak leke. (Güvere *Silifke -İç.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[seki (II)] : (Baklan köyleri *Çal -Dz.)
[sekili] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
[sekir (II)] : (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
sekilemek [→ **sekilenmek** -2]
sekilenmek [sekelemek] 1. Bir parça oturmak, ilişmek. (-Kr.; -Çr.; *Bünyan -Ky.) 2. Toprağa, yere oturmak. (İncekum *Silifke -İç.)
[sekelemek] : (İncekum *Silifke -İç.)
sekişen [sekingen] Sancı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[sekingen] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
sekişen dutmaş Sancı tutmak, sancılanmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
sekili [→ **seki**]
sekingen [→ **sekişen**]
sekin olmak Korunmak, sığınmak : *Yağmur çok yağdı, bir evceğiz bulduk, orada sekin olduk.* (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
seki (I) Bir çeşit yüzük oyunu. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
seki (II) [→ **seki**]
sekişen Kalçalı. (*Bor -Nğ.)
sekişen yarması Bir çeşit hayvan hastalığı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
seki sekem Bağ, bahçe. (Tekeler *Silifke -İç.)
sekitmemek Ara vermemek : *Yağmur sekitmeden yağıyor.* (-Yz.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
sekitmen Arkalıksız iskemle. (Salman *Akkuş -Or.)
sekişen [→ **seksan**]

sekke Yayık yaymakta kullanılan, ottan yapılmış yastık. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

sekkelemek [→ sekdelemek]

sekkin 1. Çekirge sürüsü. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) 2. Çekirge yavrusu. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sekkü [sekmeç, sekü -1] 1. Kaldırım. (Kerkük)

[sekü -1] : (Kerkük)

2. Yerden 40-50 cm. yükseklikte, oturmak, yatmak için taş ya da topraktan yapılan yer. (Kerkük)

[sekmeç] : (Telin *Gürün -Sv.)

seklem (I) 1. 70-90 kg. tahıl alabilen yün va da kıl çuval. (*Şarkışla -Sv.; Tekeler *Silifke -İç.) 2. Dolu çuval, yük. (-Ml.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı, *Bünyan -Ky.) 3. Küçük çuval. (*Emirdağ -Af.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

seklem (II) 1. Yarım, yarıma yakın, eksik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Kösekaş *Hacıbektaş -Nş.) 2. Kısa. (*Bor -Nğ.)

sekme Bir çeşit tahterévalli. (*Soma ve çevresi -Mn.)

sekmeç [→ sekkü -2]

sekmedikme Çocukların ince sopalarla oynadıkları bir çeşit oyun. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sekme (I) 1. Az topallamak. (-Kr. ve köyleri) 2. Ayak takılmak, tökezlemek. (*Çal -Dz.) 3. Atlamak. (*Kula -Mn.)

sekme (II) 1. [→ seki (I) -4] 2. [→ seki (I) -7] 3. [→ sekmen -2]

sekmen [sekemek -2, sekme (II) -3, sekte] 1. [→ seki (I) -6] 2. Merdiven. (Karabağ, Davulga *Emirdağ -Af.; Tuzköy *Gülşehir -Nş.; Karapınar -Kn.)

[sekemek -2] : (*Bor -Nğ.)

[sekme (II) -3] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)

3. Alçak, küçük sandalye. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[sekte] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

seknemek Az dinmek : Yağmur seknedi. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

seko 1. Palto. (Kesirik -El.) 2. Cetet. (Kesirik -El.)

seksan [sekizen, sēsen] Seksen. (İncekum *Silifke -İç.)

[sekizen] : (*Güdül ve köyleri -Ank.) [sēsen] : (*Silifke -İç.)

seksek Tahtayı yere yatay biçimde tutmak için çatal ağaçtan yapılan destek. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)

seksemek İyi ya da kötü haberle karşındakini etkilemek, sarsmak. (Kerkük)

seksenmek 1. Beklenmedik olay ya da haber karşısında etkilenmek. (Taze Kerkük) 2. Tiksinmek. (Taze, Kerkük)

sekte [→ sekmen -3]

sekü 1. [→ sekkü -1] 2. [→ seki (I) -4] 3. [→ seki (I) -7]

sel (I) Ekmek pişirilen sac. (*Bulanık -Mş.)

sel (II) [selik] Salya, tükürük. (-Yz.; *Bünyan -Ky.; *Bor -Nğ.)

[selik] : (-Sv.; -Ky. ve çevresi)

selbest [selbeş] Özgür. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

[selbeş] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

selbeş [→ selbest]

selbi Kavak. (İmamuşağı *Silifke -İç.)

selcik 1. Oynak, şımarık. (Karaçulha *Fethiye -Mğ.) 2. Geveze. (Fariske *Ermenek -Kn.)

seldirek [seldiren, seldirik] Aralıklı. (*Çal -Dz.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[seldiren] : (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[seldirik] : (-Çr.)

seldiren [→ seldirek]

seldirik [→ seldirek]

seldirmek [seldirremeyh] Ayak kayarak tökezlemek, düşecek gibi olmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

[seldirremeyh] : (Bayburt *Selim -Kr.)

seldirmek Uzun adımlarla yürümek. (-Çr.)

seldirremeyh [→ seldirmek]

sele (I) El gergin durumdayken başparmakla işaretparmağı arasındaki uzaklık. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Yörükler, Çaypınar *Salihi -Mn.; *Gülner, *Silifke (-İç.)

sele (II) 1. Yufka ekmeği ya da yıkanmış giysi koymaya yarayan yayvan, geniş, kulpsuz sepet. (-Brd.; *Susurluk -Ba.; Sarıkavak -Es.; *İğdir -Kr. ve köyleri; -Ml.; *Bor -Nğ.; Mulumu *Ermenek -Kn.)

2. Söğüt dallarından örülen küçük, kulpsuz sepet. (Hayati *Erbaa -To.) 3. Büyük iki kulplu sepet. (Darveren *Acıpayam -Dz.) 4. Ekmek sepeti. (Salman *Akkuş -Or.)

selefe Parasız. (Sarıkavak -Es.)

selek (I) Eliaçık. (-İsp.; -Brd.)

selek (II) Düşünce. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

selek (III) Sirta yüklenen yük. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

selem (I) Ürem, faiz. (*İğdir -Kr.)

selem (II) 1. İm, belirti. (*Mut, *Silifke -İç.) 2. Bilgi. (*Silifke, *Mut -İç.)

selem (III) Gürültü. (*Silifke, *Mut -İç.)

selen Çevre, yakın yer. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

selensimek Oyalanmak. (*Silifke -İç.)

selesepir Dağılmış, yıkılmış, kötü durumda. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sele serpe [selip dalma, selme, sel serpe] Açık saçık, çekinmeden, sorumsuzca. (Hadım *Çal -Dz.; Sarıkavak -Es.)

[selip dalma] : (-Çr.)

[selme] : (-Çr.)

[sel serpe] : (*Susurluk -Ba.)

seleşmek Konuşmak. (Kerkük)

seletmeğ [selleğtirmeğ] Konuşturmak, söyletmek. (Kerkük)

[selleğtirmeğ] : (Kerkük)

selevgü Saman taşınan ağaç parmaklıkları araç. (-Ks. ve çevresi)

selevür Çeltik tarlalarında bir yıl önceki üründen kalan kök ve artıklar. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

selgi kulak Kulağı düşük eşek, at. (*Mersin -İç.)

selik [→ sel (II)]

selim El dokuma aygıtında tarağın bulunduğu bölüm. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

selinti (I) [selöğün yağmuru] 1. Aralıklı yağın güçlü yağmur. (-Çr.)

[selöğün yağmuru] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

2. Selin sürüklediği çerçöp, odun. (Darveren *Acıpayam -Dz.; Eldirek *Fethiye -Mğ.; *Anamur, *Tarsus -İç.)

selinti (II) Deniz kıyısı, sahil. (Fariske *Ermenek -Kn.)

selip dalma [→ sele serpe]

selki Sarkık, gevşek. (Tozara *Silifke -İç.)

selkimek Devrilip düşmek. (Meyva-bükü *Güdül -Ank.)
selleştirmek [→ seletmek]
sellimaraz [→ sellimede]k
sellimede [sellimaraz] Yatağını ıslatan çocuk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[sellimaraz]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
selme [→ sele serpe]
sélmek Yararlanmak : *Benim yokluğundan seldi.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
selmin [sermin] Dokuma aygıtında bezin sarıldığı ağaç. (-Çr.)
[sermin] : (-Çr.)
selöğün yağmuru [→ selinti (I) -1]
sel serpe [→ sele serpe]
seme (I) [semelek -2, semetayuh] 1. Aptal, budala. (-Ks.; -Çr.; *Gürün -Sv.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; -İç.)
[semelek -2] : (*Susurluk -Ba.)
[semetayuh]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 2. Tembel. (-Krş. ve çevresi)
 3. Beceriksiz. (Çayağzı *Şavşat -Ar.) 4. Sersemlik : *Uyku semesi.* (*Bor -Nğ.)
seme (II) Güçlü : *Ben dün çok seme çektim.* (Fariske *Ermenek -Kn.)
semelek 1. Aptallaşmış. (-Ks. ve çevresi; -Çr. ve çevresi) 2. [→ seme (I) -1]
semelemek 1. Uyuşmak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.) 2. Birini vurarak bayıltmak ya da öldürmek. (Salman *Akkuş -Or.)
semelenmek Baş dönüp gözü karar-mak. (-Nğ.)
sememe Çok küçük, kokulu ve renkli bir çeşit kavun. (-Krş. ve çevresi)
semer Yağmur sularının duvara ak-mamasını sağlamak için damın çevresine tuğladan ya da küçük

taşlardan yapılan yükseklikler. (-Kr.)
semetayuh [→ seme (I) -1]
semink El gergin durumdayken baş-parmakla işaretparmağı arasın-daki uzaklık. (Kozlu *Seydi-şehir -Kn.)
semir Şişman : *Bizim inek semir.* (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
semirgin Ağır hasta. (Çukurbağ *Er-menek -Kn.)
semirik Şişmanlamış, semirmiş. (-Çr.)
semişga Ayçiçeği tohumu. (*İğdir -Kr.)
semirmek Gelişmek. (*Bor -Nğ.)
semsatun Semizotu. (Hayati *Erbaa -To.)
semsek Bir çeşit pufböreği. (*Birecik -Ur.)
semsiz (I) Utanmaz, yüz­süz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
semsiz (II) Çekinceli, tehlikeli. (*Bor -Nğ.)
semsüz Düşüncesiz. (Küçük İsa *Zile -To.)
semür haşılı Darıdan ince bulgur. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
semürmek Beslenmek, gelişmek, bü-yümek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sendellemek [→ sendiremek (II)]
sendiremek (I) Söylenen sözü yinelermek. (Şihlar *Alanya -Ant.)
sendiremek (II) [sendellemek] Sende-lemek, düşecek gibi olmak. (Gün-lükbaşı *Fethiye -Mğ.)
[sendellemek] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sene Sana. (-Ba.)
senek Çamdan oyularak yapılan iki kulplu su kabı. (Baklan köyleri *Çal -Dz.; *Bünyan -Ky.)
señeklik Köy evlerinde ayakkabı ko-nulan yerin yanında, ağaç su kap-

larını koymaya yarayan yüksekçe bölüm. (-Çr.)
senelik Kira. (-Krş. ve çevresi)
senelmek (I) 1. Yılanmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Eskimek, bayatlamak. (Afşar, Pa-zarören *Pınarbaşı -Ky.)
señelmek (II) Bayılmak. (*Mut -İç.)
señelmek (III) Sesi kısılmak. (*Mut -İç.)
senetger Sanatçı. (*İğdir -Kr.)
seneyh Toprak testi. (*İğdir -Kr.)
senger Koruyucu engel, siper. (*İğdir -Kr.)
senger almak 1. Ereğe doğrultmak. (Taze, Tuz, Bayat, Karatepe, Kerkük) 2. Siper almak. (Taze, Tuz, Bayat, Karatepe, Kerkük)
seniksemek [senmek (I) -1, 2] 1. Yara iyileşmeye başlamak. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
[senmek (I) -1] : (*Manyas -Ba.)
 2. Gücü azalmak. (Bölceagaç *Man-yas -Ba.)
[senmek (I) -2] : (*Manyas -Ba.)
senir 1. Yükseklik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Tepe, doruk. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
senit Üstünde yufka açılan tahta. (-Uş.; *Emirdağ -Af.; Aşağı Yay-label -İsp.; Karamanlı *Tefenni, -Brd.; *Silifke -İç.; Eldirek *Fet-hiye -Mğ.)
seniyle [senlen] Seninle. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
[senlen] : (-Ba.)
senlen [→ seniyle]
senmek (I) 1. [→ seniksemek -1] 2. [→ seniksemek -2]
senmek (II) 1. Buruşmak, solmak, suyu çekilmek. (-Brd.; İncekum *Silifke

-İç.) 2. Sönmek, havası boşalmak. (-Brd.)
sennibenni Senlibenli. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sep [sepi (II), sip] Çanak, çömlek yapıştırma yarayan bir çeşit macun. (*Bor -Nğ.)
[sepi (II)] : (Namrun *Tarsus -İç.)
[sip] : (*Bor -Nğ.)
sepelemeğ [→ sepelemek]
sepelemek [sepelemeğ, sepelemeyh] Yağmur az yağmak, çiselemek. (*Susurluk -Ba.; Sarıkavak -Es.; -Çr.; Küçük İsa *Zile -To.; -Kr.; *Silifke -İç.)
[sepelemeğ] : (Kerkük)
[sepelemeyh] : (*Bor -Nğ.)
sepelemeyh [→ sepelemek]
sepen 1. Az yağın yağmur. (İncekum *Silifke -İç.) 2. Yağmurla birlikte yağın kar. (*Bor -Nğ.)
sepetleğ Hayvanlarda belden sonraki bölüm, sağrı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
sepi (I) Düğünlerde yapılan bir çeşit tören. (Sancaklı *Değirmendere -İz.)
sepi (II) [→ sep]
sepiküpü Giydikleri ya da kendisi pis kokan kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sepinti 1. Yeri örtünceye dek yağın kar. (Çayağzı *Şavşat -Ar.) 2. Az yağın yağmur, ya da kar. (*Yalvaç -İsp.; Darıveren *Acıpa-yam -Dz.; -Kr.; Kerkük)
sepitmek Kötü koku salmak, kokut-mak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sepkmek 1. Zıplamak. (Eldirek *Fet-hiye -Mğ.) 2. Fırlamak. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sepleştirmek Bölük vb. toplulukları çevreye, gereken yerlere yerleştirmek. (-Çr.)

sepli Biçimli, düzenli. (*Bor -Nğ.)

sepmek [sepmeyh] 1. Bulaşmak, geçmek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.) 2. Dağıtmak, oraya buraya atmak, serpmek. (-Kr.)

[sepmeyh] : (*İğdır -Kr.)

sepmeyh [-> sepmek -2]

serek (I) İşkembenin içindeki ince zar. (-Kr.)

serek (II) 1. Meyve kurutmak için sergenlerin bulunduğu yapı. (-Çr.)

2. [-> seren (I)]

sereklemek Meyveleri kurutmak için sermek. (-Çr.)

seren (I) [serek (II) -2] Sergen, raf. (-Ks. ve çevresi; Pınarlıbelen *Bodrum, Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[serek (II) -2] : (*Sütçüler -İsp.)

seren (II) Kuyu zincirinin bağlı olduğu uzun sırık, direk. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Kula -Mn.; -Çr.; *Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

seren (III) Saman taşımak için yanlarına tahta çakılmış araba. (-Kr.)

serend İri taneli nesneleri elemeye yarayan bir çeşit kap. (Kerkük)

serendi Evin dışında yerden yüksekçe yapılan bir çeşit tahıl ambarı. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

serenlik Sergen yapmaya elverişli ağaç. (-Çr.)

sergab [sergap] Üzüm dolu sepetin ağzını kapatmakta kullanılan söğüt vb. ağaçların dal ve yaprakları. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[sergap] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sergap [-> sergab]

sergen (I) 1. Raf. (*Emirdağ -Af.; *Soma ve çevresi -Mn.; *Gediz

-Kü.; Kale *İlgaz -Çkr.; -Ml. ve çevresi) 2. Serilmiş, yayılmış durumda. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sergen (II) Deredeki büyük kayanın su içinde kalan bölümü. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sergi (I) Kilim, halı, yaygı. (*Çal -Dz.; -Kr.; Karadoruk *Gürün -Sv.; *Bünyan -Ky.)

sergi (II) 1. Pazaryerinde satılmak için sergilenen mallar. (-Brd.)

2. Kuruması için serilmiş tahıl, meyve. (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Bünyan -Ky.) 3. Tütün dizilerinin serildiği yer. (Yenice -Mğ.)

sergilik Tahıl ya da meyve kurutmaya elverişli düz, sert, toprak yer. (*Gülner -İç.)

sergin Çok, bol. (İncekum *Silifke -İç.)

sergü Ekin sermek için kullanılan hasır, kilim vb. yaygı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

serik 1. Küp ağzına kapatılan deri parçası. (Kesirik -El.; -Sv.; -Ky.)

2. Sinirli et. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

serinmek Kendisi için sermek, yaymak. (-Çr.)

serkitmek Kurulmuş kapan, zemberek boşalmak. (Maşta *Göhlisar -Brd.)

serme sergen Darma dağınık. (*Bor -Nğ.)

sermin [-> selmin]

serpen 1. Tavan. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 2. [-> sābon]

serpene 1. Asma. (-Vn.) 2. Asma ya da meyve ağaçlarına vurulan destek. (*Tarsus, *Mersin -İç.)

serpenek Dam saçağı. (Sarıkavak -Es.; Batıoğuz, Kızılhamza *Ortaköy -Çr.; Kızılın *Sarıoğlan -Ky.)

serpente Damın çevresine dizilerek çıkıntı yapan yontulmuş, yassı taşlar. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

serpin Ambarda tahıl konulan yer. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

serpme Bir çeşit balık ağı. (*Susurluk -Ba.)

serpmeçul Üstüne çeşitli örnekler işlenmiş çul. (Tozana, Tosmurlu *Silifke -İç.)

serpmek Geçmek, bulaşmak. (*Bor -Nğ.)

serselemek Sarsılmak, sendelemek. (-Kr.)

sersemirek Sersemce. (İncekum *Silifke -İç.)

sertlemek Sertleşmek. (-Yz.; Kuzören *Silifke -İç.)

sesdenmelik Gerdek gecesi gelini konuşturmak için güveyin verdiği para. (Teniste *Anamur -İç.)

seslemek (I) Tanınmak, adını duyurmak, ünlü olmak. (-Çr.)

seslemek (II) [sesmek (II)] Büyümek, gelişmek. (-Brd.)

[sesmek (II)] : (*Kula -Mn.)

sösen [-> seksan]

sesetmeğ Ses çıkarmak, konuşmak. (Kerkük)

sesetmek (I) [seslemek -2] Çağırarak, seslenmek. (*Çal -Dz.; Çayağzı *Şavşat -Ar.)

[seslemek -2] : (-Çr.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sesetmek (II) Büyütmek, geliştirmek. (*Bünyan -Ky.)

sesirgemek Ses duyar gibi olmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

seslemek 1. Yüksek sesle konuşmak. (-Çr.) 2. [-> sesetmek (I)] 3. Din-

lemek. (*Susurluk -Ba.; Numanoluk *Seyitgazi -Es.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

seslenmek Bir yere çağrılmış olmak. (-Kr.)

sesmek (I) Susmak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

sesmek (II) [-> seselmek (II)]

ses seğelmek Ses kısılmak. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)

seten (I) Tahılın kepeğini ayırmaya yarayan dikey değirmen taşı. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; *Bünyan -Ky.)

seten (II) Beziryağı çıkarılan yer, bezirhane. (*Bünyan -Ky.)

seten seyrek Baştan savma ekilmiş, tek tük çıkan ekin. (Sarıkavak -Es.)

setik (I) Bulgur unu. (Namrun *Tarsus, *Mersin, *Silifke -İç.)

setik (II) Mercana benzeyen bir çeşit boncuk. (-Çr.)

setre Ceket. (*Gediz -Kü.)

sette mette Arada sırada, binde bir. (-Çr.)

seve Kapı, pencere pervazı. (*Bor -Nğ.)

sevekleşmek Topluluk birer birer dağılmak. (Çamköy *Göhlisar -Brd.)

seven Tarla ya da bahçe çevresine 3-5 metre aralıklarla dikilen ağaçlar. (Gölkonak *Şarkıkaraağaç -İsp.)

sevi Aşk. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

sevindirik [sevündürük] Birden duyulan sevincin verdiği coşku. (*Yalvaç -İsp.; *Silifke -İç.)

[sevündürük] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sevseri Boş yer. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sevuç Pulluğun toprağa dik batan kama biçiminde bölümü. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

sevündük olmak [sevündürak olmak, sevündürük olmak] Sevinç ve coşku ile şaşırıp eli ayağı dolaşmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[sevündürak olmak] : (-Vn.)

[sevündürük olmak] : (-Vn.)

[sevündürük olmak] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sevündürak olmak [→ sevündük olmak]

sevündürük olmak [→ sevündük olmak]

sevündürük [→ sevindirik]

sevündürük olmak [→ sevündük olmak]

sevürcey dutmak Sığırlar bir çeşit hastalığa tutulmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

seviştirmek Koşmak : *Seviştür oğlum.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sey Şap. (*Bor -Nğ.)

seybinmak [seymek] Kayarak inmek, kaymak. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)

[seymek] : (*Soma ve çevresi -Mn.)

seyel [seğel] Elçi, haberci, postacı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[seğel] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

seyfi Deliceden az büyük bir çeşit avcı kuş. (-Çr.)

seyhlem, sehlem Yarım dolu çuval. (-Kr. ve köyleri)

seyhsenmek Vurmak için elini kaldırmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

seyik Kırılan kol ve bacağın sarılırken iki yanına konulan tahtalar. (Ulu-

kışla *Bor -Nğ.; Yapıntı *Mut -İç.)

seyil 1. [→ sehil -1] 2. [→ sehil -2] seyilmek Sahılamak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

seyip Başboş, bağımsız. (Çıkrık *Me-citözü -Çr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

seyirdim Dizi, sıra : *Bugün üç seyirdim halı dokudum.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

seyirdim oluğu Değirmen suyunu dik konulmuş oluğa götüren yatay oluk. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

seyirmek Tahılın irisini, küçüğünü ayırmak. (-Ml.)

seyirlik Çevreyi en iyi biçimde görmeye elverişli yer, gözleme yeri. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)

seyirsiz Gereksiz işler yapan. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

seyis 1. İki, üç yaşında, enenmiş erkek keçi. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. İki, üç yaşında, enenmiş, tohumluk erkek keçi, koç. (*Emirdağ -Af.; -Çr.; -Kr.; Uzuncaburç *Silifke -İç.) 3. Üç yaşında koyun. (İmamuşağı *Silifke -İç.)

seyli 1. Bön, aptal. (*Bor -Nğ.) 2. Düşüncesiz, utanmaz. (*Bor -Nğ.)

seyman [seymen -1] Düğünde yerel giysiler giyinmiş genç topluluğu. (Gönen -İsp.)

[seymen -1] : (Sücaattin *Seyitgazi -Es.)

seymek [→ seybinmak]

seymen 1. [→ seyman] 2. Düğünlerde belirlenen ereğe yapılan silah atış eğitimi. (Adahkuzu -Ank.)

seyrek Akıllı az, akılsız. (Bayburt *Selim -Kr.)

seyreklemek [seyreksapan -2] Seyrek olarak, aralıklı. (-Çr.)

[seyreksapan -2] : (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

seyrekletmek [seyreyhlemeyh] Fide, fidan vb. ni aralıklı duruma getirmek, aralamak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

[seyreyhlemeyh] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

seyreksapan 1. Gevşek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. [→ seyreklemek]

seyreletmek Topluluk dağılmak, az sayıda kimse kalmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

seyrerek Aralıklıca, az seyrek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

seyreyhlemeyh [→ seyrekletmek]

seyricekli Yerde duramayan, kıpır kıpır eden. (*Bor -Nğ.)

seyrik Kılkurdu. (-Kn.)

sezek Duygun, duyarlı, tez sezen. (-Çr.)

sezeklemek Anlamak, bilmek istemek. (*Bor -Nğ.)

sezgin Duygulu. (*Kilis -Gaz.)

sezgün olmak Sezer gibi olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sezmek Duymak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

sıbdamak Koşmak. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.)

sıbmak Öfkeyle saldırmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

sıbtmak Atmak, fırlatmak : *Taşı derenin öbür tarafına sıbtım.* (Şumnu, Bulgaristan)

sıcağa girmek Çocuğu olması amacıyla kadınlar sıcak suya girmek, oturmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sıcak yel Sam yeli. (*Çarşamba -Sm.)

sıancık Kirli giysi yıkandığı için evde çok sıcan olacağına inanılan 13 Mayıs günü. (-Sv.)

sıancıkkuşu Tarlasıçanı yiyen bir çeşit kuş. (*Merzifon -Ama.)

sıçak hevet Hamamda terleme bölümü. (-Af.)

sıçancıl Avcı kedi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sıçanoynağı İyileşmesi güç bir çeşit yara. (Kerkük)

sıçanölüsü Kesilmeden tüm kurutulan armut. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sıdalak Şişman. (Civler *Ermenek -Kn.)

sıdalanmak (I) Olgunlaşmaya başlayan meyve sulanmak. (*Bor -Nğ.)

sıdalanmak (II) Ağlamaklı olmak. (*Bor -Nğ.)

sıdalaz olmak Açığa vurulmayan duygu ya da sıkıntı ile dolmak. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sıdali Sulu. (-Nğ.)

sıdırmak 1. İçi sıvı dolu nesneyi patlatmak, ezmek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç, *Yalvaç -İsp.; Erenyaka *Akseki -Ant.) 2. Yağda yumurta kırmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Bor -Nğ.; Erenyaka *Akseki -Ant.)

sıdmak [sıtmağ, sıtmak -1, 2] 1. Yara vb. patlamak, ezilmek. (Yenişar *Şarkikaraağaç, *Yalvaç -İsp.) [sıtmağ] : (Tahanlı *Mersin -İç.) [sıtmak -1] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Çr.; *Bünyan -Ky.)

2. Ödü patlamak, korkmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *Çal -Dz.; *Bor -Nğ.; *Silifke, Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[sıtmak -2] : (-Brd.)
 sıtane Önceden. (Kızılçın *Sarıoğlu -Ky.)
 sıgmak Sıgmak, yerine yerleşmek. (*Kula -Mn.)
 sığ Sel sularının getirdiği mil yığını. (Nefsiköseli *Görel -Gr.)
 sıgala Sarmışağın zamanla bozulması (için). (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 sıgamak (I) Yapıştırmak. (-Ks. ve çevresi)
 sıgamak (II) Okşamak. (-Kr. ve köyleri)
 sıganak Kısa süre yağın yağmur, sağanak. (-Çr.)
 sıgaşlamak [→ sıgazlamak -1]
 sıgatlamağ 1. [→ sıgazlamak -1] 2. Yumuşatmak. (Kerkük)
 sıgazlamak [sıgaşlamak, sıgatlamağ -1, sıvazlamak, sıyahlamak] 1. Elle dokunmak, okşamak. (*Yalvaç -İsp.; *Çal -Dz.; *Susurluk -Ba.; *Silifke -İç.)
 [sıgaşlamak] : (*Bor -Nğ.)
 [sıgatlamağ -1] : (Kerkük)
 [sıvazlamak] : (-Brd.; *Güdül-Ank.)
 [sıyahlamak] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 2. Ovalamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sıgıcı Sığacak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 sıgıç Sığınan kimse. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 sıgırçın Sığırçık kuşu. (*İğdır -Kr.; Kerkük)
 sıgıruyuğu [sirkuyruğu] Sarı çiçek açan, tüylü yapraklı, kökü sağlam ve sert bir çeşit bitki. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Meyvebükü *Güdül -Ank.)

[sirkuyruğu] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 sıgılamak Mil yığılmak. (Nefsiköseli *Görel -Gr.)
 sıgılaşmak [sıgırmak] Sindirmek. (Yenice -Mğ.)
 [sıgırmak] : (-Brd.)
 sıgırmak [→ sıgılaşmak]
 sıhıboncuğu Sıkıntıya iyi geldiği inançıyla çocuğun omuzuna ya da beşiğine takılan salyangoz, midye kabuğu vb. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sıhılma Sıkıntı, baygınlık : *Sıhılma tuttu özünü.* (Kerkük)
 sıhma Yelek. (Kerkük)
 sıkılamak Sıkıştırmak, korkutmak, baskı yapmak, zorlamak. (*Yalvaç -İsp.; -Brd.; *Çal -Dz.; Sal-man *Akkuş -Or.; Eldirek *Fethiye, Pınarlıbelen *Bodrum, Yenice -Mğ.)
 sıkın (I) [sıklat] Bunaltıcı, sıcak, durgun (hava için). (-Brd.; *Silifke -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 [sıklat] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 sıkın (II) 1. Sıkıcı (kimse). (*Susurluk -Ba.) 2. Sıkıntılı (kimse). (-Brd.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 sıkı (I) Güzel, yaman. (-Ks. ve çevresi)
 sıkı (II) Tutumlu. (-Yz.; *Bor -Nğ.)
 sıkılcım [→ sıkırcım]
 sıkım 1. El dolusu, bir avuç. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.) 2. Tutam. (*Bor -Nğ.) 3. Elle sıkılmış köfte topağı. (*Bor -Nğ.)
 sıkırcım [sıkılcım] Korku, baskı, sıkıştırma. (Sarıkavak -Es.; Namrun *Tarsus -İç.)

[sıkılcım] : (-Çr.)
 sıklat [→ sıkın (I)]
 sıkma (I) 1. Lokma tatlısı. (-Ks. ve çevresi) 2. Yufka ekmeği içine peynir, soğan konarak yapılan dürüm. (*Silifke, Tahanlı *Mersin -İç.)
 sıkma (II) [sıtma] Gömlek, bluz. (Bayat *Emirdağ -Af.)
 [sıtma] : (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
 sıkmaç Dürülerek yenilen kalın ekmek. (Fariske *Ermenek -Kn.)
 sıkman Sıkıcı yer. (*Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.)
 sıkra Cimri. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 sıkırmak 1. Kendini zorlamak. (*Kula -Mn.) 2. Titremek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 sıkırtmak Hastalığı, sıkıntıyı atlatmak. (Güneyce, *İkizdere -Rz.)
 sıkırtma Korsa. (*Bor -Nğ.)
 sıkırlı Salyası çok akan (kimse). (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 sıldırım Yalçın, dik kaya. (-Kr. ve köyleri)
 sılf Pirincin içinde bulunan küçük ot tohumu. (*İğdır -Kr.)
 sılık Işık. (-Kr.)
 sıltarmak Azarlamak. (Yenice -Mğ.)
 sımarlamak Ismarlamak. (-Kr. ve köyleri)
 sımarlık Kapalı, yağmurlu, bulutlu. (Demirlik *Bucak -Brd.)
 sımbırmağ Surat asmak, somurtmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sımdır Bulgur çekilirken taş üstünde kalan iri buğday parçaları, yarma. (*Bulanık -Mş.)
 sımsıg Yumruk. (Kerkük)
 sımsıgılamağ Yumruk vurmak. (Kerkük)
 sımsırık Somurtkan. (*İğdır -Kr.)

sınakalı [→ sinangılı]
 sinamağ Denemek, sinamak. (*İğdır -Kr.)
 sinamak Tanımak. (-Uş.)
 sinangı Deney. (Salman *Akkuş -Or.; Namrun *Tarsus -İç.)
 sinangılı [sinakalı] Deneyi yapılmış, denenmiş. (Sarıkavak -Es.; Salman *Akkuş -Or.; -Vn.; *Bünyan, Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [sinakalı] : (*Silifke -İç.)
 sinanmış Yaşlı, büyük : *Sinanmış ağaç kesmek günahıdır.* (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 sinap Küçük yapılı bir çeşit elma. (-Çr.)
 sinar Benzer. (-Çr.; *Bor -Nğ.)
 sınarlanmak Saklanmak, sığınmak. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)
 sınaşmak Birbirini denemek, karşılaşmak. (-Çr.)
 sindi (I) [sundu] Makas. (-Uş.; *Emirdağ -Af.; Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Baklan köyleri *Çal -Dz.; *Soma ve çevresi -Mn.; Çıkrık *Mecitözü -Çr.; Davulku *Hekimhan -Ml.; Maksutlu *Şarkışla -Sv.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Kızılçın *Sarıoğlu, Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Karapınar -Kn.; *Kaş ve çevresi -Ant.; Müsgebi *Bodrum -Mğ.; Uzuncaburç *Silifke -İç.)
 [sundu] : (-Ks. ve çevresi)
 sindi (II) İnci : *Sındı gibi dişleri var.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 sindıkça Küçük sandık çekmece. (-Ml. ve çevresi)
 singin (I) Ilık, az ısınmış. (*Bor -Nğ.)
 singin (II) 1. Düşünceli, üzgün : *Singin duruyor.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. [→ sungun]

singnili çökmek Durgunluk, yorgunluk çökmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

singün 1. [-> **sinih**] 2. Kırılmaya yüz tutmuş. (-Çr.)

sinih [**singün** -I] Kırık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[**singün** -I] : (-Çr.)

sinihçi [**sinihçi**] Kırık, çıkık bağlayan kimse. (*İğdır -Kr.; -Yz. ilçe ve köyleri)

[**sinihçi**] : (-Ml.)

sinihmağ [-> **sinihmağ**]

sinihmağ [**sinihmağ**] Gücsüz duruma düşmek, zayıflamak, sararmak. (*İğdır -Kr.)

[**sinihmağ**] : (Kerkük)

sinih (I) İçi boş. (*Yalvaç -Isp.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sinih (II) Yarı kuru : *Sinih tahtayla yapılan sandık iyi yanaşmaz.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sinihçi [-> **sinihçi**]

sinihmak Susup kalmak. (*Kula -Mn.)

sinihman Yaramaz. (Günder *Ermenek -Kn.)

sinihlik Tırnak kadar, küçük parça. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sinihmağ Kırılmak. (*İğdır -Kr.)

sinihmak (I) 1. Bıkmak, usanmak. (*Yalvaç -Isp.) 2. Yenilmek. (*Bor -Nğ.) 3. Tutulan oruçtan kuşulanmak. (*Bor -Nğ.) 4. Güvenmek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

sinihmak (II) Şişkin nesnenin içi boşalmak. (*Yalvaç -Isp.)

sinihmak (III) Yerleşmek. (*Güdül -Ank.)

sinihmak (IV) Kırılmak, bozulmak : *Öküzüm öldü kağın sındı.* (*Bünryan -Ky.)

sinihmamak Tanımamak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sinnan Kanser. (Kerkük)

sintir Beceriksiz. (-Af.)

sipa Tahta biçerken ağacın altına sonulan destek. (Küçükalan *Gölhisar -Brd.)

sipara Elifba ya da Kuran'dan bölünmüş sureler yazılı küçük cüzler. (-Çr.)

sipçinmağ Sıçrayarak kaçmak, fırlamak : *Elimden sipçindi.* (Kerkük)

sipirtmağ Fırlamak, koşmak : *Haydi seni görüyüm bir sipirt git de gel bahıyım.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sipirtmak Atmak, fırlatmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sır 1. Sıvıların üstünde oluşan ince katman. (-Kr. ve köyleri) 2. Göl, dere vb. suların yüzeyinde oluşan ince buz katmanı. (-Kr. ve köyleri)

sıra Kimyona benzer kokulu bir çeşit ot. (*Silifke -İç.)

sıraca (I) Sedye. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

sıraca (II) 1. Pis. (-Sv.; -Ky.) 2. İrin. (-Sv.; -Ky.) 3. Yara. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sıracalı 1. Bakımsız, gücsüz, gösterişsiz. (Ulukışla *Bor -Nğ.) 2. Dertli, hastalıklı. (*Emirdağ -Af.) 3. Deli. (-Af.)

sıranı Madenden, yassı oklava. (Teniste *Anamur -İç.)

sırası üstü Sırasıyla. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sıra türküsü Toplulukta sıra ile okunan türkü. (Akbaş, Güzel, Akçakese, Meyvabükü *Güdül -Ank.)

sırça (I) Şişe. (*Emirdağ -Af.)

sırça (II) Cam bardak. (Konyar, Kataransa, Kayalar, Selânik)

sırçan (I) Bükülmüş ip yumağı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Baklan köyleri *Çal, Kelikçi *Acıpayam -Dz.)

sırçan (II) Sıçan. (Telin *Gürün -Sv.; Uzuncaburç *Silifke -İç.)

sırçan etmek Bükülmüş ipi yumak yapmak. (Baklan köyleri *Çal -Dz.)

sırğa [**sırğa**] Küpe. (*İğdır -Kr.)

[**sırğa**] : (Kerkük)

sırgat [**sırgat**] 1. Kaçırma, gizleme. (Meyvabükü, Güzel *Güdül -Ank.)

2. Sayımdan kaçırılan hayvan. (Çakırık *Mecitözü -Çr.)

[**sırgat**] : (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.)

sırğa [-> **sırğa**]

sırğalamak Omuzlarından tutup sarsmak. (*Bor -Nğ.)

sırhit Bir çeşit böcek. (-Ml.)

sırhmağ [-> **sırmak**]

sırdak Çok gülen, sırtan. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.; *Gediz -Kü.)

sırık Direk, sırık. (Kesirik -El.)

sırık atmak Sevinmelik almak amacıyla gelinin yolunu kesmek için önüne sırık uzatmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sırık Sırmak Yün doldurulan yorgan ya da yatağın iç yüzünü yünle birlikte iri iri dikmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.; -Yz.)

sırıklı Büyük çömlek, küp. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

sırmak 1. Çarıkları sırim ile dikmek. (-Çr.) 2. Sıkı, sağlam dikmek. (Salman *Akkuş -Or.; *Bor -Nğ.)

3. Yamamak. (Salman *Akkuş -Or.)

sırım gibi Pek çok, sık : *Ağaçta sırım gibi elma var.* (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sırımsak (I) Dayanıklı ağaç vb. için. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sırımsak (II) Bozulmaya başlamış, bayatlamış. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sırımsamak 1. Zayıflıktan buruşmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) 2. Pişen meyve ve sebze bayatlamak, buruşmak, tadı bozulmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

sırımsamak [-> **sırımsamak** (II)]

sırım Yufkadan yapılan yoğurtlu yemek. (Kesirik -El.)

sırıncamak Hasta adam ayakta gezinmek. (*Bor -Nğ.)

sırıncamak 1. Sızlanmak, üzülmek. (*Yalvaç -Isp.) 2. İsteğini elde etmek için ivmek. (Sarıkavak -Es.)

sırınsamak (I) Direnmek, karşı koymak. (-Yz.)

sırınsamak (II) [**sırınsamak**] Et vb. bayatlamak, sertleşmek. (-Yz.)

[**sırınsamak**] : (-Çr.)

sırit Döven oku. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.)

sıritmağ Yağmur güçlü yağmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sıritmak Ayakta durmak, dikilmek. (-Çr.)

sırı zır etmek Duyduğu sözü hemen başkalarına iletme, yaymak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sırgat [-> **sırgat** -2]

sırkıntı 1. Sızıntı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Süzüntü. (-Çr.)

sırkıtmak Suyunu akıtmak. (-Çr.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sırmak [**sırmak**] Suyu süzülme. (-Çr.)

[**sırmak**] : (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sırkuyruğu [-> **sırkuyruğu**]

sırnak Sır saklamayan, dedikoducu. (*Develi -Ky.)

sırnaşuk Sırnaşık, yüzüz. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sırnı Araba dingili. (*İğdır -Kr.)

sırpatlamak Surat asarak direnmek, inatçılık etmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sırpışmak Şakalaşmak, boğuşmak : *Çocukla sırpışıp durma.* (*Silifke -İç.)

sırplaşmak Dik olmak, sarplaşmak. (-Çr.)

sırpma [sırpma] Kaymak. (Kesirik -El.)

[sırpma] : (-Ml. ve çevresi)

sırpma [→ sırpma]

sırsıklım olma [sırsıklım olma] Çok ıslanmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[sırsıklım olma] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sırsıl İnata. (-Sv.; -Ky.)

sırsıklım olma [→ sırsıklım olma]

sırsıp olma Çok ıslanmak, sırsıklam olma. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sırsma Sarsmak. (*Çal -Dz.)

sırtak [→ sırtak]

sırtan Yengeç. (-Çr.)

sırtap Ters, sımak, sırnaşık, yaramaz (çocuk için). (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Kızılcın *Sarıoğlu -Ky.)

sırtarık [sırtık] Utanmaz, yüzüz. (*İğdır -Kr.)

[sırtık] : (*İğdır -Kr.)

sırtarık [sırtak] Yerli yersiz dişleri görünür biçimde gülen kimse, sırtkan. (-Çr.)

[sırtak] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sırtarmak (I) 1. Dişleri görünür biçimde gülmek, sırtmak. (*Antakya ve çevresi -Hat.; *Bor -Ng.)

2. Donan kimsenin dişleri görünmek. (*Antakya -Hat.)

sırtarmak (II) 1. Öfkelenmek, çıkışmak. (Bölceğaç *Manyas -Ba.; *Bor -Ng.) 2. Kafa tutmak. (Bölceğaç *Manyas -Ba.)

sırtık [→ sırtarık]

sırtlak Dişleri yapı olarak dışarıya doğru fırlak (kimse). (*Antakya -Hat.)

sırık Omuzlama da denilen, tarla kıyılarına konularak hayvanın geçmesine engel olan ağaç. (Boğazık *Perşembe -Or.)

sısga Soğan tohumu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sıtara (I) 1. Biçim, görünüş. (*Bor -Ng.) 2. Giysi, giyim. (*İğdır -Kr.)

sıtara (II) Cibinlik. (-Dy.)

sıtara (III) 1. Değer : *Sıtarası neymiş?* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Naz : *Ne sıtaralanıyor?* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sıtarasız Sevimsiz. (-Af.)

sıtarasızlık Çirkinlik. (-Af.)

sıtarassız Çirkin. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

sıtgına 1. Gerçekten. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 2. Adamakıllı, iyice. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

sıtl Bakır kova. (-Dy.)

sıtıra Sevilme, saygınlık. (*Yalvaç -İsp.)

sıtıratsız Suratsız, somurtkan. (Yusufça *Göhlisar -Brd.)

sıtma [→ sıkma (II)]

sıtma [→ sıdımak -1]

sıtmak 1. [→ sıdımak -1] 2. [→ sıdımak -2]

sıtra (I) Yüz. (Ovacık, Birgi *Ödemiş -İz.)

sıtra (II) Çeket. (Ovacık, Birgi *Ödemiş -İz.)

sıva Badana. (*Susurluk -Ba.)

sıvak 1. Kendini ilgilendirmeyen işlere karışan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

2. Baş belası olan kimse. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sıvarmak Tarla sulamak. (Kuzköy *Akkuş -Or.)

sıvaşmak Yağ, pislik vb. bulaşmak, sıvanmak. (-Brd.; *Yalvaç -İsp.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sıvat Mandaların yattığı çamur gölü. (Kemaller, Şumnu, Bulgaristan)

sıvazlamak [→ sıgazlamak -1]

sıvı Suluca. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sıvılamak Kaçmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

sıvıtmak Soğuktan büzülme, kasılmak. (*Kula -Mn.)

sıybınmak [→ sıypınmak]

sıyhal 1. Parlak, düzgün : *Sıyhal sıyhal yüzleri var.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. [→ sıypak -1]

sıyrdamak Kuru ot, yaprak, kimi giysi vb. dokunma ya da sürtünmeyle ses çıkarmak, hisırdamak. (-Çr.)

sıyrdım Düz çizgi doğrultusunda gözü alabileceği ölçüde toprak parçası. (*Akseki -Ant.)

sıyrdı **sıyrdı** Ayakları sürüyerek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sıyırğa (I) Haşlanmış, kılçıklı taze fasulye. (-Brd.)

sıyırğa (II) [sıyırğa, (II) sıyırğa, sıyırğa (I)] Kar küremekte kullanılan tah-ta araç. (*Elmadağ -Ank.)

[sıyırğa (II)] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

[sıyırğa] : (-Ml.)

[sıyırğa (I)] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sıyırğa (III) [sıyırğa (III)] Orakla bir vuruşta biçilen ekin, ot. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)

[sıyırğa (III)] : (*Çal -Dz.)

sıyırğa (I) Saçı bit ve yumurtalardan temizlemek için tarağın dişlerine iplik geçirerek yapılan tarama. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

sıyırğa (II) [→ sıyırğa (II)]

sıyırğa (III) [→ sıyırğa (III)]

sıyırğa [→ sıyırğa (II)]

sıyırğa Harmanda sap toplamaya yarayan bir çeşit araç. (-Çr.)

sıyırma (I) 1. Taze fasulye. (-Uş.; *Gediz -Kü.; İsabey *Çal -Dz.)

2. Haşlanmış taze börülcenin üstüne tuz ve nar ekşisi dökülerek yapılan bir yemek. (*Silifke -İç.)

sıyırma (II) Hayvanlara yedirilen bir çeşit dikenli bitki. (Ulukışla *Bor -Ng.; Mulumu *Ermenek -Kn.)

sıyırma gantar Kantarın en son çektiği ağırlık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sıyırmak (I) Saç taramak. (Nikfer *Tavas -Dz.)

sıyırmak (II) Toplamak. (Nikfer *Tavas -Dz.)

sıyırmak (III) Kürekle küremek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sıyırma [sıyırma] Yalamuk, soymuk. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[sıyırma] : (Sorkun *Güdül -Ank.)

sıyırma [→ sıyırma]

sıyırtmak 1. Su dağıtmak. (*Bor -Ng.) 2. Suyolunun yıkılan, bozulan yerlerini onarmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

sıymak 1. Bozmak : *Orucu sıydı.* (Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Çr.)

2. Kırmak : *Ceviz sıymak dişe zararlıdır.* (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

sıypak [sıyhal -2, sıypıncak -2] 1. Kaygan. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.; Eldirek *Fethiye -Mğ.) [sıyhal -2]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) [sıypıncak -2]: (Kelekçi *Acıpayam -Dz.) 2. Eğimli. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) **sıypıncak** 1. Düz. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.) 2. [→ sıypak -1] **sıypınmak** [sıybinmak] Kaymak: Çocuklar yamaçtan sıypınıyor. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) [sıybinmak]: (Patlangıç *Fethiye -Mğ.) **sıyrat** yeré Bayramlarda sinleri görmeğe gidenlerin oturup konuştukları, yemek yedikleri yer. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) **sıyrılı** (I) [→ sıyırğa (II)] **sıyrılı** (II) [sıyrık] Şımarık, utanmaz. (Bayburt *Selim -Kr.) [sıyrık]: (-Kr. ve köyleri; *Akseki -Ant.) **sıyrık** [→ sıyrılı (II)] **sıyrık** [sıyrılmak] Sıkıttıdan, çıkmazdan kurtulmak. (*Bor -Nğ.) [sıyrılmak]: (Uluşiran *Şiran -Gm.) **sıyılmak** [→ sıyrıkmiak] **sıyrıncağ, sıyrıncak** Kaygan. (Kerkük, Irak) **sıyrıntı** (I) Kumaşın kıyısından uzunlamasına kesilen parça. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) **sıyrıntı** (II) İshalken akan su gibi dışkı. (-Ml.) **sızağan** Suyu sızdıran toprak testi. (-Çr.) **sızgı** [→ sızıntı] **sızgıç** [sızgıt, sızgıç, sızkıç] Kemikli et, kıyma vb. lerinden kış için yapılan kavurma. (*Yalvaç -İsp.)

[sızgıt]: (-Sv.; -Ky.)

[sızgıç]: (-Çr.)

[sızkıç]: (-Çr.)

sızgılı [sızıhlı] Çizgili. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[sızıhlı]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sızgıt [→ sızgıç]

sızgıtlık Kavurmalık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sızgıç [→ sızgıç]

sızı Ayakkabıya yapılan yama. (*Güdü -Ank.)

sızıgan İrinli küçük çıban. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

sızılı [sı(I)] Çizgi. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

[sı(I)]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sızıhlı [→ sızgılı]

sızık Süzölmüş, sızmış: Sızık bal. (-Çr.)

sızılta Sızı, ağız: Gövdemde eyle sızılta var ki duramıyım. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sızıntı [sızgı] Az akan su. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

[sızgı]: (*İğdir -Kr.)

sızkıç [→ sızgıç]

sı (I) [→ sızılı]

sı (II) Etek: Sını beline sohuñ. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sibek (I) [sübek (I)] Küçük çocukların yataklarını kirletmemeleri için beşiğe takılarak sidiği oturağa akıtan boru, kamaş. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Kuzköy *Akkuş -Or.; *Fethiye ve çevresi -Mğ.)

[sübek (I)]: (*Kula -Mn.; -Kr. ve çevresi; Teniste *Anamur -İç.)

sibek (II) Göbek. (Pınarlibelen *Bodrum -Mğ.)

sibek (III) El değirmenlerinde alt taşın ortasındaki ağaç, kazık. (Pınarlibelen *Bodrum -Mğ.) **sibi** Dar giysi için. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)

sibliç [silbiç, silbinç, sinbinç] Beşiğe yerleştirilen toprak ya da çinko oturak. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.) [silbiç]: (Patlangıç *Fethiye -Mğ.) [silbinç]: (Patlangıç *Fethiye -Mğ.) [sinbinç]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

sibsiboru Taze söğüt kabuğundan yapılan düdük. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

siçan Fare. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

siçilmek Kıskanmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

siddi Evlenmiş kadın. (Karakaya -Ky.)

sidek [→ südük]

sidekliğ Sidik yolu. (Kerkük)

sifila Yaprak. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

sifinnik [sifon] Depodan değirmenin çarkına hızlı su veren dar delik. (Tahanlı *Mersin -İç.)

[sifon]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sifir Yağ, yağ bulaşığı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

sifli Kirli, pasaklı. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

sifon [→ sifinnik]

sifte Önce. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

siftmek 1. Kemiğin üstündeki eti sıyırmak. (*Bor -Nğ.) 2. Tanelemek: Üzümlü siftedim. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

siftinmek (I) Kaşınmak. (Sarıkayak -Es.)

siftinmek (II) Amaçsız, tembel tembel dolaşmak. (Namrun *Tarsus -İç.)

siğgin 1. Karla karışık yağmur. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.) 2. Yağmur serpintis. (Yenice -Mğ.) 3. Saçaklardan akan yağmur suyu. (Yenice -Mğ.)

siğilemek (I) [siñilemek -4] Madensel kaplar dokununca ses çıkarmak. (-Çr.)

[siñilemek -4]: (-Çr.)

siğilemek (II) Canı yanan köpek vb. hayvan inler gibi ses çıkarmak. (-Çr.)

siğim siğim Sessizce, sessiz sessiz. (*Güdü -Ank.; *Bor -Nğ.)

siğın Etek ucu. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

siğinni zıbm Üçetek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

siğirseği [→ siğirsek]

siğirsek [siğirseği, sinirsek, siñirsek -3] Sert, sinirli (et için). (-Çr.)

[siğirseği]: (-Çr.)

[sinirsek, siñirsek -3]: (-Çr.)

siğirtmek Koşmak. (*Soma ve çevresi -Mn.)

siğışmek Alışmak. (*Yalvaç -İsp.)

siğmek Kedi, köpek vb. hayvan işemek. (Ovacık *Tavas -Dz.; *Şusurluk -Ba.; *Bünyan -Ky.)

siğnemek Sığınmak. (*Antakya -Hat.)

siğrimek Can çekişmek. (*Sütçüler -İsp.)

siil Siğil. (*Güdü ve köyleri -Ank.)

sikek Başörtüsü. (-Af.)

sikge [→ sikke]

sikke [sikge] Hayvanları bağlamak için yere çakılan demir çivi. (Gezen de *Gülner, Tahanlı, *Mersin -İç.)

[sikge]: (-Kr.)

silbiç [→ silbiç]

silbinç [→ **siblic**]

sile [**silme** (I), **silme silecek**] Ağzına dek dolu. (*İğdır, -Kr. ve köyleri)

[**silme** (I)]: (*Bor -Nğ.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[**silme silecek**]: (Güneyce *İkizdere -Rz.)

sileb Ölen kimsenin giysi ve malları. (Kerkük)

silebçi Ölünün bıraktığı taşınır mallarını satın alan kimse. (Tuz, Kerkük)

silecek (I) Tahıl doldurulan ölçeğin ağzının silmekte kullanılan araç. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

silecek (II) [**silgi** -1, 2; **silinecek**] 1. Başörtüsü. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

[**silgi** -1]: (*Bünyan -Ky.)

2. Hamam havlusu. (Lefkoşe, Kıbrıs)

[**silgi** -2]: (-Kr.)

[**silinecek**]: (-Kr. ve köyleri)

silecek (III) Lastik silgi. (-Çr.)

silecek (IV) Okurken yazaç (harf) ve sözcükleri göstermeye yarayan ucu sivri araç. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

silek Gevşek, aşınmış vida, burgu vb. (Kerkük)

silepçe, silepçek El leğeni. (-Ml. ve çevresi)

silesi Dolusu: *Tasın silesi bulgur verdim.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

silgi 1. [→ **silecek** (II) -1] 2. [→ **silecek** (II) -2]

silgiç Kap yıkamakta kullanılan bez, paçavra. (*Bor -Nğ.)

sili Yünden dokunmuş kalın, renkli kilim. (*Çal -Dz.)

silican Bir çeşit sarmaşık. (Erenyaka *Akseki -Ant.)

silice, siliçe Temiz, tertemiz. (*Antakya -Hat.)

silik (I) 1. Saygınlığını yitirmiş, sönük. (*Bor -Nğ.; Erenyaka *Akseki -Ant.) 2. Beceriksiz. (Günder *Ermek -Kn.)

silik (II) Ağaçsız, çıplak yer. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)

silik (III) Kar dolarak dümdüz görünen çukurlar. (-Çr.)

siliklemek Kar çukurları doldurarak düzlemek. (-Çr.)

silimsi Yemek seçen, iştahsız. (Yenice -Mğ.)

silinecek [→ **silecek** (II) -2]

sille Sepicilerin deri ıslattıkları su dolu çukur. (-Çr.)

sillem Merdiven. (*Birecik -Ur.)

sillenmek Salyalanmak. (*Bor -Nğ.)

silme (I) [→ **sile**]

silme (II) Geçici olarak ipten yapılan üzengi. (*Bodrum -Mğ.)

silme silecek [→ **sile**]

siltelemek [**siltemek**] Silkelemek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

[**siltemek**]: (Darıveren *Acıpayam -Dz.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)

siltemek [→ **siltelemek**]

siltlenmek Silkelenmek: *Köpek sudan geçince siltendi.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sim Demir tel. (*İğdır -Kr.)

simatora Tahıl ekerken bele bağlanıp içine tohum konulan bir çeşit cep. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

simentari [**sumantari**] Kolayca odun indirmek, su akıtmak için açılan dik, eğimli yol. (Güneyce, *İkizdere -Rz.)

[**sumantari**]: (Güneyce *İkizdere -Rz.)

simile Sevimsiz, uyumsuz kimse. (-Çkr.)

simil simil 1. Sinsi sinsi. (-Çr.; Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Usul usul. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

simit İrmik. (Kıbrıs)

simne Üzengi. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

simpostan Birden. (-Çr.)

simser Güç beğenen. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

simsim (I) Yaramaz. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)

simsim (II) Ağız kokusu için kullanılan bir çeşit baharatlı hap. (-Çr.)

sin (I) Mezar. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *Bor -Nğ.)

sin (II) Neden (sebeplerle) birlikte kullanılır: *Sinim sebebim sen oldun.* (*Bor -Nğ.)

sinaltı Yemek sinisinin altına konulan kürsü, ayak. (Kızılcın *Sarıoğlu -Ky.; *Bor -Nğ.)

sinanmak İnanca göre yaşlı, ulu ağaç kesildiğinde kötülöklere uğramak, yıldırım düşmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

sinauc İm, bel. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

sinbinç [→ **siblic**]

sincafolo Kaynamış süt. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

sinci (I) Şimdi. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Çr.)

sinci (II) 1. Sin kazıcısı. (-Çr.) 2. Küçük sin. (-Çr.)

sinçe [**sinçi, sine**] Yüz, surat. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

[**sinçi**]: (-Çr.)

[**sine**]: (*Bor -Nğ.)

sinç etmek 1. Araştırmak, sormak. (Taze, Hurmalı, Kerkük) 2. Dikkat etmek. (Taze, Hurmalı, Kerkük)

sinçi [→ **sinçe**]

sinçli Özenli, dikkatli. (Taze, Hurmalı, Kerkük)

sindi Makas. (Aşağı Yaylabel -İsp.)

sindik Pisboğaz, obur. (Günder *Ermek -Kn.)

sindin Yaşınız: *Sindiñ ne di?* (*İğdır -Kr.)

sindirmek Geçirmek, yedirmek: *Cilayr tahtaya iyice sindirdik.* (-Kr. ve köyleri)

sine [→ **sinçe**]

sinebidik Saklambaç. (*Şebinkarahisar -Gr.)

siñecen Sinsi. (*Bor -Nğ.)

sinek Ağaçtan oyularak yapılan testi. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sineklenmek Kuşkulanmak. (-Çr.; *Bor -Nğ.)

sineklik Çatıda balkonlu tek oda. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

singil (I) 1. İçinden pazarlıklı, sinsi. (*Bor -Nğ.) 2. Ağır kanlı. (-Nğ.)

singil (II) [**siñil**] Siğil. (Kerkük)

[**siñil**]: (-Çr.)

singirlemek Düzeltmek, düzlemek. (Taze, Kerkük, Irak)

sini Nişanda kız evine götürülen şeker tepsisi. (-Af.)

sinigalı Tepsi içinde pişirilen yağlı ekmek. (*İğdır -Kr.)

siñil [→ **singil** (II)]

siñilemek 1. Çınlamak, uğuldamak: *Gulām siñiliyo.* (Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.) 2. Sızlamak. (-Ml.)

3. İnleyerek ağlamak. (*Bor -Nğ.)

4. [→ **siğilemek** (I)]

sinirmek 1. Yemeği sindirmek. (-Çr.; *Bünyan -Ky.) 2. İçine sindirmek, hora geçirmek. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

sinirse, siñirse 1. Islanıp büzülerek sertleşmiş, güç kırılan odun vb. nesne. (-Brd.; -Dz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.) 2. Az kuru. (Yusufça *Göhlisar -Brd.) 3. [→ siğirse]

siñirmek 1. Odun vb. sertleşmek. (Dariveren *Acıpayam -Dz.; Alatepe -Ay.) 2. Nohut, fasulye vb. pişmez duruma gelmek, büzülmek. (Dariveren *Acıpayam -Dz.)

sinkapan Birden saldıran (köpek vb. hayvan için). (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sinkontu Elisıkı, cimri. (*Kula -Mn.)

sinlenbeç [→ siñnengeç]

sinmek 1. Uygun düşmek, yakışmak. (-Çr.) 2. Alışmak. (-Çr.)

sinnek 1. Kötü yolda kadın. (Bahçeliyurt *Kangal -Sv.) 2. Yüreği kötülükle dolu kadın, cadı. (Dışlık *Kangal -Sv.; Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.) 3. Ölümü yaklaşmış kimse. (-Çr.)

siñnengeç [sinlenbeç] Saklambaç. (Dariveren *Acıpayam -Dz.)

[sinlenbeç]: (*Silifke -İç.)

sinnenmek Gizlenmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Dariveren *Acıpayam, *Çal -Dz.; *Susurluk -Ba.; *Bor -Nğ.)

sinor Sınır. (Güneyce, *İkizdere -Rz.)

sinorei Sınırda hile yaparak toprak kazanan kimse. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

sinrez Katı, sert odun vb. (Civler *Ermenek -Kn.)

sinsile Soy, sülale. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Kıbrıs)

sinsin Geceleri ateş çevresinde oynanan bir çeşit oyun. (*Merzifon -Ama.;

*Güdül ve köyleri -Ank.; Bozdoğan *Osmaniye -Ada.)

sintire Sıkıntı. (*Yalvaç -İsp.)

sip [→ sep]

sipirtmeğ Kaçmak. (Kerkük)

sipleme Çanak ve çömleğin kırık parçalarını tutturmak, yapıştırmak. (*Bor -Nğ.)

sipsi 1. Söğüt dalından yapılan düdük. (*Susurluk -Ba.; Eldirek *Fethiye -Mğ.; Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik) 2. Huni. (*Bozdoğan -Ay.)

sipsilenmek Köşeye büzülüp sinsi sinsi durmak. (*Gürün -Sv.)

sirdaş Sırdaş. (*İğdır -Kr.)

sirinsimek Üşüyerek büzülmek, titremek. (*Ermenek -Kn.)

sirken Yenilebilen bir çeşit bitki. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Uzuncaburç *Silifke -İç.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sirkene Tellice de denilen bir çeşit ot. (*Ermenek -Kn.)

siron Katlanıp doğranmış, tepsie dizilmiş yufka ekmek üstüne sarmısaklı yoğurt ve yağ dökülerek yapılan yemek. (*Şebinkarahisar -Gr.)

sis Yüzdeki çil. (-Yz.)

sislenmek Yüz çillenmek, lekelenmek. (-Yz.; *Bor -Nğ.)

sitam Azarlama, bağırma. (-Tr. ve köyleri)

sitil (I) 1. Kulplu bakır kova. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Gürün -Sv.; -Krş. ve çevresi; -Kn.; Gezende *Gülner, Teniste *Anamur -İç.) 2. Süzgeç, kevgir. (-Çr.)

sitil (II) Çadır eteği. (Çamköy *Fethiye -Mğ.)

sitil (III) Fide. (*Bor ve köyleri -Nğ.)

siveldmek Sivirtmek. (Afşar, Pazarcık *Pınarbaşı -Ky.)

sivik Damların, yüksek duvarların kıyıları. (-Dy.; -Ml.)

sivilci [sivilcik, sivilciüh] Sivilce. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.)

[sivilcik]: (-Kr. ve köyleri)

[sivilciüh]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sivilcik [→ sivilci]

sivilciüh [→ sivilci]

sivişmek (I) 1. Kaçmak, sıvışmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; *Kula -Mn.; Meyvabükü *Güdül Ank.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Şihlar *Alanya -Ant.) 2. Saklanmak. (-Çr.)

sivişmek (II) Soğan, patates vb. sebzeler filiz vermek: *Ambarda soğanlar sivişmiş.* (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

sivsin (I) Tarlakuşuna benzer bir çeşit kuş. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

sivsin (II) Söğüt dalından yapılan düdük. (*Bor -Nğ.)

sivtime El tarağında taranarak uzamış yün. (*Kula -Mn.)

sivtinmek (I) Oyalanmak. (*Bor -Nğ.)

sivtinmek (II) Boynu içe çekip omuzları kaldırıp indirmek. (-Çr.)

siyahlamak [→ siğazlamak -I]

siyam [→ siyem]

siyân Kara çamur. (Kerkük)

siyece 1. Sırnaşık. (-Kr. ve köyleri)

2. Kurnaz, sinsi. (-Kr. ve köyleri)

siyeç Bahçe, tarla çevresine çakılan çit. (-Ml.; Ekinözü *Elbistan -Mr.; -Sv.; -Ky.)

siyek (I) 1. Koyunların arka bacaklarının arasında kuruyan pislik, çakıldak. (Hadım *Çal -Dz.; Karaçalha *Fethiye -Mğ.) 2. Ayak-

yolu, hela. (Karaçalha *Fethiye -Mğ.)

siyek (II) Bir çeşit dikenli ot. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

siyem [siyam] Başparmakla gösterme-parmağı arasındaki uzaklık (el gergin durumdayken). (Bölceağaç *Manyas -Ba.)

[siyam]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

siyer Toprak kap. (Boyalı, Çukurviran, Afşar, Akbaş *Güdül -Ank.)

siyerkemiği Omurga. (-Çr.)

siyge Yasal olmayan evlilik, eğreti evlilik. (*İğdır -Kr.)

siygin (I) Yel etkisiyle pencereden içeri giren yağmur. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

siygin (II) Çiftleşmek isteyen teke. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

siyik Dam saçağı. (*Antakya -Hat.)

siyil Deri üstünde oluşan sert kabarcık, siğil. (*Susurluk -Ba.; Gezende *Gülner -İç.)

siyim Parça, pay: *Bizim siyimin yanındaki tarlayı çay bozmuş.* (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

siyim siyim 1. İnce ince, az az, için için (yağmur yağmak, su, gözyaşı akmak için). (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Eldirek *Fethiye -Mğ.; *Silifke -İç.) 2. Sessiz ve sürekli. (-Af.)

siyin Etek, etek ucu. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

siyircik (I) Dallarından süpürge yapılan, kabuğu ip gibi liflenen bir çeşit bitki. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

siyircik (II) Küçük dolu. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

siymeğ [→ siymek -I]

siymek [siymeğ] 1. Genellikle köpek, kedi vb. hayvan isemek. (Kara-

manlı *Tefenni -Brd.; Darıveren
 *Acıpayam -Dz.; *Susurluk -Ba.;
 -Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.;
 Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.;
 Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 [siymeğ] : (Kerkük)
 2. Sızmak. (Karamanlı *Tefenni
 -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.;
 Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.;
 *Bor -Nğ.) 3. Sıçratmak. (*Kula
 -Mn.)
 siymelik Bulaşık ya da kirli suların
 döküldüğü yer. (Karamanlı *Te-
 fenni -Brd.)
 siymen Cimri. (Günder *Ermenek
 -Kn.)
 siytik [→ südük]
 sizinti 1. En küçük aralıklardan sızan
 yağmur, su. (Güneyce *İkizdere
 -Rz.) 2. Yel ile birlikte yağın ince
 yağmur. (Darıveren *Acıpayam
 -Dz.)
 soba çolağı Soba dirseği. (*Güdül
 ve köyleri -Ank.)
 soç Ladin ağacı. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 sofi Sofu, softa. (-Vn.)
 soflaz Verimsiz tarla. (*Güdül -Ank.)
 sofu Aşırı temiz, çok yıkanan kimse.
 (*İğdir -Kr.)
 sodal Yalancı. (Turcalar *Ermenek
 -Kn.)
 soğacak Değirmeni durdurmak için
 suyun yönünü çevirerek boşaltıl-
 an oluk. (Yukarı Toklu *Taşlıçay
 -Ağ.; Telin *Gürün -Sv.)
 soğalak [soğla (II), soğlak] İçi boş,
 kof, kabuklu yemiş ve tahıl (için).
 (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 [soğla (II)] (-Çr.)
 [soğlak] : (-Çr.)
 soğaraç Eritilmiş yağ. (Beyelması
 *Ağın -El.)

soğla (I) Altı sulu toprak. (*Bor -Nğ.)
 soğla (II) [→ soğalak]
 soğlak [→ soğalak]
 soğlanotu 1. [→ soğuklan -1] 2.
 [→ soğuklan -2]
 soğudan (I) Kavrulmuş kahvenin so-
 ğutulduğu tahta kap. (Sücutlü
 *Yalvaç -Isp.)
 soğudan (II) Al topraktan su yapılmış
 testisi. (*Bünyan -Ky.)
 soğukguyu Bir çeşit lastik ayakkabı.
 (*Güdül ve köyleri -Ank.; -Krş.)
 soğuklan [soğlanotu-1, 2; soğuklukotu,
 soğukluk] 1. Semizotu. (*Güdül ve
 köyleri -Ank.)
 [soğlanotu -1] : (*Güdül ve köyleri
 -Ank.)
 [soğuklukotu] : (*Emirdağ -Af.)
 [soğukluk] : (*Antakya -Hat.)
 2. Yaban ispanağı. (*Güdül ve
 köyleri -Ank.)
 [soğlanotu -2] : (*Güdül ve köyleri
 -Ank.)
 soğukluk Yemekten sonra yenilen
 meyve. (*Silifke -İç.)
 soğuklukotu [→ soğuklan -1]
 soğulcan Solucan. (*İğdir -Kr.)
 soğulmak Sütü kesilmek, suyu çekil-
 mek, sönmek. (*Çal -Dz.; -Kr. ve
 köyleri; Afşar, Pazarören *Pınar-
 başı -Ky.; Kozlu *Seydişehir -Kn.)
 soğulyort Asık suratlı, suratsız. (-Ks.
 ve çevresi)
 sohan Sokak. (*Zile -To.)
 sohan Soğan. (Çilehane *Reşadiye
 -To.)
 soharıç Yemeğe konulan, doğranarak
 yağda kavrulmuş soğan, nane,
 biber vb. karışımı. (*Şebinkara-
 hisar -Gr.)

sohra [suhra, suhra; surha] Ücretsiz
 yapılan iş, angarya : *Elimiz sohradan kurtulmıyorki kendi işimizi göralım.* (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 [suhra, suhra] : (-Dy.; Kerkük)
 [surha] : (-Kr.)
 sohranma [→ sokranmak]
 sohu [→ soku (I) -1]
 sohum [→ sokum -1]
 sohumusuz [→ sokumcul]
 sohurdanma [→ sokranmak]
 sokancak İğne. (-Çr.)
 sokarak [→ sokarık (I)]
 sokarık (I) [sokarak] Ekilen tahılların
 ilk çıkan filizleri. (Karamanlı *Te-
 fenni -Brd.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 [sokarak] : (Aşağı Yaylabel -Isp.)
 sokarık (II) İki, üç aylık pilicin ince
 tüyleri. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 sokkuldamak Yara zonklamak. (-Kr.
 ve köyleri)
 sokranmak [sohranma, sohurdan-
 ma, sokurdama, sokurdanmak]
 Homurdanmak, söylenmek. (-Yz.;
 Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.;
 *Bor -Nğ.)
 [sohranma] : (-Çr.; *Bünyan -Ky.)
 [sohurdanma] : (Kösektas *Hacı-
 bektaş -Nş.)
 [sokurdama] : (*Sütçüler -Isp.;
 -Çr.)
 [sokurdanmak] : (*Yalvaç -Isp.;
 *Bor -Nğ.; *Silifke -İç.)
 soku (I) [sohu, solgu, solku] 1. Tahıl
 dövmeğe yarayan taş dibek. (Ka-
 ramanlı *Tefenni -Brd.; -Krş. ve
 çevresi; Haymana -Ky.)
 [sohu] : (Hayati *Erbaa -To.;
 *Bünyan -Ky.; *Bor -Nğ.)
 2. Havanda ya da dibekte tahıl
 dövmeğe kullanılan tokmak. (Ka-

ramanlı *Tefenni -Brd.; *Güdül
 -Ank.)
 [solgu] : (Gezende *Gülner, Nam-
 run *Tarsus, Tahanlı *Mersin -İç.)
 [solku] : (Teniste *Anamur -İç.)
 soku (II) Kuyruksokumundaki ke-
 mik. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 söku (III) Ceket. (Şenoba *Uludere
 -Hak.)
 sokuk boyun Kısa boyunlu kimse.
 (-Çr.)
 sokum [sohum] 1. Lokma. (-Ml.;
 *Antakya -Hat.; Afşar, Pazarören
 *Pınarbaşı, Kızılcın *Sarıoğlan
 -Ky.; *Bor -Nğ.)
 [sohum] : (-Çr.; Uluşiran *Şiran
 -Gm.; -Yz.; -Gaz.; *Silifke -İç.)
 2. Azcık. (*Antakya ve çevresi
 -Hat.)
 sokumcul [sohumusuz] Obur. (Afşar,
 Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [sohumusuz] : (Karamanlı *Tefenni
 -Brd.)
 sokuntu Pazarlık yapanlardan başka
 birinin artırdığı para : *Ahmet ge-
 lüp de beş lira sokuntuyu sokmasaydı
 altı yüz otuz liraya aldı idim.* (-Çr.)
 sokurdamak [→ sokranmak]
 sokurdanmak [→ sokranmak]
 solağan [soluğan -1] Genellikle atlarda
 görülen solunum yolu hastalığı : *At
 solağan oldu.* (Afşar, Pazarören
 *Pınarbaşı -Ky.)
 [soluğan -1] : (-Ks. ve çevresi)
 solak Kullanışlı olmayan, ters gelen :
Senin bu dükkânın yeri biraz solak.
 (-Kr. ve köyleri)
 solakaşık Hayvanın sol bacağından
 çıkan aşık. (-Çr.)
 solaklamak Elin tersiyle birine tokat
 atmak. (-Çr.)

solapa Solak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
solgu [→ soku (I) -2]
solgun Yabanıl söğüt ağacı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
solku [→ soku (I) -2]
soluğan 1. [→ solağan] **2.** Çok soluyan, tıknafes (at için). (*Susurluk -Ba.)
soluhluş Kaburganın altında, yanlardaki boşluk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
söluk Ekşilice de denilen bir çeşit bitkinin ak, tatlımsı etli kökleri. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
solukgan Sülük. (*İğdır -Kr.)
soluk gitmek Derin soluk alarak denize, havuza daldı su altında bir süre yüzmek. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
somak (I) Yaprakları dericilikte kullanılan bir çeşit yabanıl ağaç. (*Ulubey -Uş.)
somak (II) Solukborusu, gırtlak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
somanak Ucu sivri sopalarla oynanan bir çeşit oyun (sopalar yere saplanır, yenilen sopasını sökerken karşısındaki sayı alır). (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
somar 1. On sekiz okka alan ölçekle on altı kez ölçülmüş tahıl. (-Kr. ve köyleri) **2.** Mısır ölçeği. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.) **3.** İki dekar toprak parçası. (*İğdır -Kr.)
somat 1. Ekmek sarılan bohça. (Teniste *Anamur -İç.) **2.** Yemek verme, şölen. (Çukurbağ *Ermenek -Kn.)
somel Yapıda temel atma işinin tümü. (Çatalarmut -Sm.)
somra Gübre, hayvan dışkısı. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
sormuk Balıbbaba. (Baklan köyleri *Çal -Dz.)
somsak Yumruk. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

somurgaç [→ sormuk (I) -1]
somurmak Emmek, ağza çekmek : *Kemiğin iliğini somur.* (-İsp.; -Gaz.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
somurtkan Ahmak. (Günder *Ermenek -Kn.)
sona Sonra. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
soñalı Mısır koçanı. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
songaldı 1. Sonuç. (Darıveren *Acıpayam -Dz.) **2.** Sona kalan. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
songittilik [→ songulağa -2]
songulağa [songittilik] **1.** Son turfanda meyve, sebze vb. (Bölceagaç *Manyas -Ba.) **2.** Son kez : *Songulağa gidip bir görelim.* (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
[songittilik] : (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
songur Somurtkan. (*Antakya -Hat.)
songürlük Sonradan varlıklı olma, şansı açılma. (*Yalvaç -İsp.; -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Susurluk -Ba.; *Bor -Ng.; -İç.)
soni Sonu, sonucu. (-Vn.)
soñkuç Çamlardan akan yapışkan sıvı. (Teniste *Anamur -İç.)
sonlama Ürün toplandıktan sonra ikinci kez kalanları toplama. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
sonnuş Ölmeden önce yenen yemek, son yemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sonutmak Çalımı oturmak, kurulmak. (*Antakya -Hat.)
sorağ Araştırma, soruşturma, izleme. (Taze, Hurmalı, Kerkük)
sorak [→ sormuk (I) -1]
soramak Emziğe sürülmüş lokum. (*Banaz -Uş.)

sorgaç [→ sormuk (I) -1]
organ Araştırmacı, ilgilenen, öğrenmek isteyen. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
sorguç (I) 1. [→ sormuk (I) -2]
2. [→ sormuk (I) -1]
sorguç (II) [sorkuç] Çam, köknar vb. ağaçların sakızı. (Günder *Ermenek -Kn.)
[sorkuç] : (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
sorhum Çalı bağlamakta kullanılan, esnek bir çeşit bitki. (-Ml.)
sorkuç [→ sorguç (II)]
sorkun Dallarından sepet, sele örmekte kullanılan bir çeşit söğüt. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
sormah, sormak Emmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; -Yz. ilçe ve köyleri; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
sormaşeker Akide şekeri. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
sormuk (I) [somurgaç, sorak, sorgaç, sorguç (I) -1, 2] **1.** Tülbent içine tatlı konularak yapılan emzik. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Çr.)
[sormuk] : (Tahanlı *Mersin -İç.)
[sorak] : (-Ks. ve çevresi)
[sorgaç] : (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
[sorguç (I) -2] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
2. Lastik emzik, yalancı meme. (-Uş.)
[sorguç (I) -1] : (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
sormuk (II) Solunum güçlüğü çeken, tıknafes. (-Ks. ve çevresi)
sorudak 1. Düşünceli, suskun görünen düşkün kimse. (*Güdül ve köyleri -Ank.) **2.** Somurtkan. (*Güdül ve köyleri -Ank.) **3.** Kendini beğenmiş. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

soruşmak Sormak : *Soruşdum haber alamadım.* (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.)
soruşmak Islak nesne kurumaya başlamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
soruşup kalmak Apışıp kalmak, alılaşmak, suçlanmak. (*Gürün -Sv.)
sorutmağ, sorutmak (I) Ayakta durmak, dikilmek. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
sorutmak (II) 1. Somurtmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.) **2.** Gururlanmak. (-Uş.)
sorutmak (III) Ölmek. (-Uş.)
sorutturmak Eline tutuşturmak. (*Soma ve çevresi -Mn.)
sovka Ölesice anlamında ilenç. (Kızılçın *Sarioğlan -Ky.)
sovuşluk [→ soğuklan -1]
sozulmak Su toplamış yara, vb. şişkin nesnenin içi boşalmak, sönmek, inmek. (-Çr.)
soya (I) Yatık, eğimli. (-Çr.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
soya (II) Küçük bıçak, çakı. (*Karahallı -Uş.)
soya gitmek Sabanın demiri toprağa iyi batmamak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
soyağ Soylu, iyi cins : *Bu inek soyağdır.* (*Bünyan -Ky.)
soyak 1. Soy, cins : *Senin soyağın bozuk.* (Haymana -Ky.) **2.** Ata, aile büyüğü. (Haymana -Ky.)
soyak soyak 1. Arka arkaya. (*Güdül ve köyleri -Ank.) **2.** Küme küme. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
soyha (I) [savha] **1.** Ölünün sağlığında kullandığı eşyalar. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[savha] : (Kerkük)
 2. Uğursuz, kötü nesneler. (-Kr. ve köyleri)
 soyha (II) Ters, huysuz. (Dışlık *Kangal -Sv.)
 soyha (III) [soyka] Erkeğin üreme üreme organı. (-Çr.)
 [soyka] : (-Çr.)
 soyka [→ soyha (III)]
 soykalanmak Ölümünden sonraya kalmak (ilenc): *Soykalan; giy, hayrını görme.* (*Antakya -Hat.)
 soy kilim İşlemesiz, düz dokuma kilim. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 soylamak Soyunu araştırmak. (-Çr.)
 soymuş, soymuk Çam ağacının dış kabuğu altındaki yenilebilen bölüm. (*Susurluk -Ba.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 soypunmak Kaçınmak, sakınmak. (-Çr.)
 soysuz Sinirli, huysuz. (*Emirdağ -Af.)
 soytarı Davul, zurna vb. çalgı çalan kimse. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 soyuğ (I) [soyuk] Soyulmuş, yüzülmüş. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 [soyuk] : (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 soyuğ (II) Soğuk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 soyuğluğ düşmek Ara bozulmak, soğukluk girmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 soyuk [→ soyuğ (I)]
 soyunağ [→ sağanağ]
 soyunağ vurmağ Sütten kesilmek : *Davarlar daha sağılmıyor, soyunağ vurdu.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sozalmak Azalmak, inmek, dinmek : *Ağrısı artuğ birez sozaldı.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)

söbe (I) [söbelek, söbü, sömelek (I)] Yumurta biçimi, oval. (*Emirdağ -Af.; -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Ks.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bünyan -Ky.)
 [söbelek] : (-Çr.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 [söbü] : (Akçalar *Seydişehir -Kn.; Dont *Fethiye -Mğ.; Kemaller, Bulgaristan)
 [sömelek (I)] : (-Çr.)
 söbe (II) Saklambaç oyunu. (Gönenköy -Isp.)
 söbek (I) [söbücek] El değirmenlerinde alt taşın ortasındaki ağaç çivi. (-Çr.)
 [söbücek] : (-Çr.)
 söbek (II) Musluk. (*Antakya -Hat.)
 söbeke Uzun : *Ayhan'ların oğlu çok söbeke.* (Sarıveliler *Ermenek -Kn.)
 söbelek [→ söbe (I)]
 söbelemek Saklambaç oyununda kaleye ebeden önce gelmek, sobelemek. (-Yz. ve çevresi)
 söbelen Kır ve dağlarda biten iri, yumurta biçiminde bir çeşit mantar. (-Çr.)
 söben Cimri. (Muzvadi *Ermenek -Kn.)
 söbü [→ söbe (I)]
 söbücek [→ söbek (I)]
 sögiş Haşlanmış soğuk et, söğüş. (Kerkük)
 sögüncü Sövecek durumda, sövücü. (-Kr.)
 söğecen Çiğdem. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
 söğen Kalınca düz sopa, değnek, kazık. (Demirli *Bucak -Brd.; Ovacık *Tavas -Dz.; *Susurluk -Ba.)
 söğkenmek (I) Uzanmak, yatmak, yastanmak. (*Fethiye -Mğ.)

söğkenmek (II) Çok, bol, yığın yığın olmak. (*Yalvaç -Isp.)
 söğünmek Sönmek. (*Emirdağ -Af.; -Yz.)
 söğürmek Ateşe gömerek pişirmek. (Ulukışla *Bor -Ng.)
 söğüş Beceriksiz, yeteneksiz, akli ermez. (Boğazcık *Perşembe -Or.)
 söhbet Sohbet. (*İğdır -Kr.)
 söke Erkek ceketi. (Namrun *Tarsus -İç.)
 sökel [söker, sökerce, söküntü] Be-dende yara ya da çıban oluşturan, geçici, ateşli hastalıkların tümü. (-Çr.; -Kn.)
 [söker] : (-Çr.)
 [sökerce] : (-Çr.)
 [söküntü] : (-Çr.)
 sökem (I) [sökkem, sükkem -I] Öksürük. (*Fethiye -Mğ.)
 [sökkem] : (*Fethiye -Mğ.)
 [sükkem -I] : (*Fethiye -Mğ.)
 sökem (II) Paçavra. (*Fethiye -Mğ.)
 sökenmek Başı ele dayayarak yan yatmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 sökenmeyh Yaslanmak, dayanmak. (*İğdır -Kr.)
 söker [→ sökel]
 sökerce [→ sökel]
 sökeşmeyh Arka arkaya yanaşmak, bitişmek. (*İğdır -Kr.)
 sökkem [→ sökem (I)]
 sökmek Çiftleşen hayvan döl tutmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 sökün etmek 1. İnsan ya da hayvan topluluğu birden gelmeye başlamak, uzaktan görünmek. (Tahtacı -Isp.; -Kr. ve köyleri; *Bünyan -Ky.) 2. Su vb. birden hızla akmaya başlamak. (-Ks. ve köyleri; *Bünyan -Ky.)

söküntü [→ sökel]
 söleşik [sölsöl] Özensiz giyinen, dağınık. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
 [sölsöl] : (-Ks. ve çevresi)
 sölpük (I) Zayıf, yumuşak, kötü et. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)
 sölpük (II) Uyuşuk. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 sölsöl [→ söleşik]
 sömek (I) 1. Mısır koçanı. (Demirli *Bucak -Brd.; Hayati *Erbaa -To.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Uğurlu *Ermenek -Kn.; Teniste *Anamur, Tahanlı *Mersin -İç.) 2. Su kıyılarında yetişen bir çeşit bitki. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 sömek (II) Taranmış, bükülmüş yün yumağı. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Bor -Ng.)
 sömek (III) İbrik, çaydanlık vb. nesnelerin emziği. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 sömelek (I) [→ söbe (I)]
 sömelek (II) Bebek kundağı. (*Emirdağ -Af.; Tahtacı -Isp.)
 sömündürük İğce sarılmış ip. (Teniste *Anamur -İç.)
 sönge [söngüye] Fırın süpürmeye yara-yan, ucunda ıslak bez bulunan so-pa. (-Brd.)
 [söngüye] : (-Uş.; Ece *Gediz -Kü.)
 söngüye [→ sönge]
 sörpüme [sörpüşmek] Pörsüme. (-Çr.)
 [sörpüşmek] : (*Susurluk -Ba.)
 sörpüşmek [→ sörpüme]
 sörüdek Bön, ahmak, kimseye sokul-mayan. (Meyvabükü, Akbaş, Çaltı *Güdül -Ank.)
 söt Söğüt. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

söve (I) 1. Eşik. (*Kula -Mn.) 2. Kapının iki yanına dik konulan ağaçlar (yapıda). (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 söve (II) Sepet örmekte kullanılan ince, yassı değnek, çıta. (*Güdül -Ank.)
 söve (III) Köşe başı. (*Kula -Mn.)
 söve (IV) Sopanın dengeli, uygun durumda olması. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sövelmek (I) Ayakta durmak, dikilmek. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Fethiye -Mğ.)
 sövelmek (II) Kör olmak, gözü kaymak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 söven Genellikle çit örerken dik kullanılan kalın, büyük sopa. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Sursurluk -Ba.; -Kn.; Tahanlı *Mersin -İç.)
 söykeli İriyarı, yakışıklı. (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)
 söykenmek Uzanmak, yatmak, yaslanmak. (-Or.; -Gr.; -Tr.; Ekinözü *Elbistan -Mr.; *Antakya -Hat.; *Bünyan -Ky.; Namrun *Tarsus -İç.)
 söykü Otururken ya da yatarken arkaya konulan yastık vb. (Alan *Akkuş -Or.)
 söylemen [söyleyen] Çok konuşan, konuşkan. (Turcalar, *Ermenek -Kn.)
 [söyleyen] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 söyleyen [→ söylemen]
 söymek Sövmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 söypümak Kilo vermek, zayıflamak. (*Bor -Nğ.)
 söyüş Aşağılayıcı söz söyleme, sövme. (*İğdir -Kr.)

sözgelimi Sözgelisi, sözümona. (*Yalvaç -İsp.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; *Güdül -Ank.; *Fethiye -Mğ.; *Silifke -İç.)
 sözkese Dügün ya da bayram yemeginde sofraya son gelen tatlı, meyve, pilav vb. yiyecek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 sözleşüylü Anlaşmalı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 söz sayma Azarlamak, aşağılamak. (-Ezm.)
 söztemsili Örneğin, sözgelisi. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 sözü geçgel Sözü geçen, saygın kimse. (*Emirdağ -Af.)
 sözüngelimi [sözüngelisi] Sözüün uygun olması, sırası gelmesi : *Canım eyle deyil ama sözüngelimi deyim.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [sözüngelisi] : (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr. ve köyleri)
 sözüngelisi [→ sözüngelimi]
 sualtı [subasığı] Sulak yer, yakınından dere ya da ark geçen tarla. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.)
 [subasığı] : (-Çr.)
 subasığı [→ sualtı]
 su boylatma Bir kimseyi suya sokarak derinliğini ölçmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 subuzağı Suda yaşayan bir çeşit hayvan. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 sucu Arkı izlemekle görevli kimse. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 sucuğu sarkmak Özlemle bakmak. (*Bor -Nğ.)
 sucuğma [→ sucukmak (I)]
 sucukmak (I) [sucuğma, sucukmak] Suçluluk duymak, utanmak. (-Çr.)
 [sucuğma] : (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[sucukmak] : (*Bor -Nğ.; Namrun *Tarsus -İç.)

sucukmak (II) Susamak. (-Çr.)

sucukmak [→ sucukmak (I)]

sudak Salya. (-Çr.)

sudeycek Ev işi yaparken giyilen giysi. (Teniste *Anamur -İç.)

sudurlu Ağırbaşlı, onurlu. (-Çr.)

sufa 1. Oda. (Kepez -Ky.) 2. Salon, sofa. (-Yz. ilçe ve köyleri)

sufat [suvat] Surat, yüz, çehre. (*İğdir, -Kr.)

[suvat] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sufra Sofra. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

sugatsız 1. Somurtkan, suratsız. (Şekere -Hat.) 2. Davranışları kötü, kaba kimse. (Şekere -Hat.)

su guşu Su kuşu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sugumsuz Aç gözlü, doyumsuz. (-Çr.)

suğarış tavaşı Yağda soğan kavrulan küçük, kısa saplı tava. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

suğra, suğra [→ soğra]

suhtuç Ot bağlamalarına sokulan odun. (Şimsirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

su inmek Ayakta çok durmaktan diz ağrımak, şişmek. (*Bor -Nğ.)

suiti Susamuru. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr.)

suköpeği Kunduz. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

sulaan [sulağan, sulağ] Sulak yer. (-Çr.)

[sulağan] : (-Çr.)

[sulağ] : (*İğdir -Kr.)

sulağan [→ sulaan]

sulağ [→ sulaan]

sulağhh Bebeği kurulamakta kullanılan bez. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sulak (I) Süzgeçli teneke. (-Çr.)

sulak (II) Buz tutan dereye hayvanların su içmesi için açılan yer. (-Kr. ve köyleri)

sulcar [→ sullap]

suleyli Düzensiz, dağınık. (-Çr.)

sulkebab Kaynamış et suyu. (Kerkük)

sullap [sulcar] Salya. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

[sulcar] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

sultan Bir çeşit kertenkele. (Aşağı Yaylabel -İsp.)

suluğ Oluk, yalak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

suluğluğ [suluk (I)-I]

suluk (I) [suluğluğ] 1. Oda içinde yıkanmak için bölünmüş yer, banyo. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 [suluğluğ] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 2. Su deposu. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 3. Su ısıtılan kap. (*Safranbolu -Zn.)

suluk (II) Havlu giysi, bornoz. (-Çr.)

suluk (III) Gemin hayvanın alt çenesine geçen halkası. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

suluk (IV) 1. Doğuracak hayvanın yavrudan önce gelen suyun kesesi : *Keçinin suluğu sımış, doğuracak.* (Uzuncaburç *Silifke -İç.) 2. İçyağındaki kesecikler. (-Ml.)

sulukluk Havlu gibi kurulan bez. (-Çr.)

sulusepen [sulusepkin, suluserpgen]

1. Yelle birlikte yağın kar ve yağmur. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

[sulusepkin] : (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

[suluserpgen] : (-Kr. ve köyleri)

2. Doluyla birlikte yağın yağmur. (Teniste *Anamur -İç.)

sulusepkin [→ sulusepen -I]

suluserpgen [→ sulusepen -I]

sulusırtlak Çok sulu, cıvık. (*Bor -Nğ.)
suluyoncasi Sulak yerlerde biten, hayvanları besleyen bir çeşit ot. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
suluzırtlak (I) Portakal. (Muzvadi *Ermenek -Kn.)
suluzırtlak (II) [suluzırtlan (I)] İyi pişmemiş, sulu (yemek için). (-Çr.)
[suluzırtlan (I)] : (-Çr.)
suluzırtlak (III) Çabuk ve çok ağlayan. (-Gaz.)
suluzırtlan (I) [→ suluzırtlak (II)]
suluzırtlan (II) Ağaç dallarından yapılmış, su fişkirtan oyuncak. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
suma Yüz, çehre. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
sumantarı [→ simentari]
sumar Geç olgunlaşan meyve. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
sumat Kilim. (*Karapınar -Kn.)
sumbak Sumak. (Kerkük)
sumsa [→ sumsak]
sumsak [sumsa, sumruk, sümsüyh(II)]
 Yumruk. (Tahtacı -İsp.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[sumsa] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; -Kırş. ve çevresi; Kızılçın *Sarıoğlu -Ky.)
[sumruk] : (*Antakya ve çevresi -Hat.; -Gaz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Beyşehir ve çevresi -Kn.)
[sümsüyh (II)] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
sumsaklamak [→ sumsalamak]
sumsalamak [sumsaklamak, sumruklamak] Yumruklamak. (-Yz. İlçe ve köyleri)
[sumsaklamak] : (-Uş.)
[sumruklamak] : (*Güdül ve köyleri -Ank.; Akçalar *Seydişehir -Kn.; -Gaz.)

sumsuk [→ sumsak]
sumsuklamak [→ sumsalamak]
sumuc El gergin durumda iken başparmakla göstermeparmağı arasındaki uzaklık. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
sumuk [→ süm]
sunu Uzun boylu, biçimli (kimse). (*Bünyan -Ky.)
sunak Lokma. (-Çr.)
sunam 1. Kurban. (*Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.) 2. Şehit. (-Ezm.)
sunamluk Şehitlik. (-Ezm.)
sundu [→ sındı (I)]
sundurmak Uzatmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
sundurum Damlarda kullanılan kirli. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
sungun [singun (II) -2] Durgun, çekingen, soğuk : Çok sungun duruyor. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[singun (II) -2] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
sunmak Yemeğe elini uzatmak, dokunmak. (-Brd.; *Bor -Nğ.)
sunturaç Nalbantların hayvan tırnağını yontmakta kullandıkları araç. (-Çr.)
suöğü Bir kez yıkanmış, yabancı nesnelerden tümüyle arınmamış buğday. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
supara Eski okuma kitabı, alfabe. (Kemaller, Bulgaristan)
sur (I) Alın yazısı, uğur. (Güzel *Güdül -Ank.; -Kr. ve köyleri; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
sur (II) 1. İnce zar. (Darıveren *Acıpayam -Dz.) 2. Ette ince yağ katmanı. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

sur (III) Sıra : Arkası suru yetdi. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
surat [süret] Fotoğraf, resim. (Yusufça *Göhlis -Brd.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[süret] : (Kızılçın *Sarıoğlu -Ky.)
surfa Sofra. (*İğdır -Kr.)
surha [→ sohra]
sursucuk Çok ıslanma için. (-Çr.)
suru gelmek Şansı tutmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
susa [süse, süsyolu] Dar yol, şose. (-Or.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Kaş ve çevresi -Ant.)
[süse] : (Müşgebi *Marmaris, *Bodrum -Mğ.)
[süsyolu] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
susak Ağaçtan oyulmuş su tası, ağaç maşrapa. (*Akseki -Ant.)
susak ağızlı Sövgü ya da aşağılayıcı söz söylemeyi huy edinmiş, büyük ağızlı kadın. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)
susalık Uçak. (*Antakya -Hat.)
susam Zambak. (-Yz.; Gezende *Gülner -İç.)
susañ Tatsız. (*Bor -Nğ.)
sus görünmek Sessiz, suskun durmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
susgunlu Duraklama, sessizlik, suskunluk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
susıgırı Manda. (*Susurluk -Ba.)
su silmesi Ağzına dek, tepeleme dolu, dolusu. (Kıvrasıl *Alanya -Ant.)
susta Çıtçı. (Müşgebi *Marmaris, *Bodrum -Mğ.)
sutugülen Çağlayan. (*Tarsus -İç.)
suva (I) Arka : Ahmet evin suvasına yatmış. (Lamus *Ermenek -Kn.)

suva (II) [suvağ, suvah] Sıva. (-Çr.; -Yz.)
[suvağ] : (Kerkük)
[suvah] : (*İğdır -Kr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
suvağ [→ suva (II)]
suvah [→ suva (II)]
suvak Oğul alabilmek için kovana sürülen ya da konulan hoş kokulu nesneler. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
suvamağ Sıvamak. (Kerkük)
suvarmak Suyu tarlaya çevirmek, sulamak. (-Gaz.; Kozlu *Seydişehir -Kn.)
suvat [→ sufat]
suvuruğu Çok sulamaktan bozulan sebze. (-Ml.)
suya girinmek [→ suya girmek]
suya girmek [suya girinmek] Yıkanmak. (-Yz.)
[suya girinmek] : (Yenice -Mğ.)
suyam Bir karış. (Dışlık *Kangal -Sv.)
suyumak Sövmek. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
suyunnan ahmaş Birinin istediği gibi davranmak, suyunca gitmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
su yutkunu Davranışlarında yavaş, ağır kanlı kimse. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
sübek (I) [→ sibek (I)]
sübek (II) Eskiden oynanan, gincirayık denilen oyunda yere çakılan bir metre boyunda direk. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
sübere Yoğurtlu hamur yemeği, mantı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
sübüke Külçe altın. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
süçümek Emmek. (Taze, Kerkük, Irak)
südaşı Sütlaç. (*İğdır -Kr.)

süddübiyan Yaprak ya da sapı kırılınca sütü çıkan bir çeşit ot. (*İğdır -Kr.)

südübozuk Soysuz. (Bayburt *Selim -Kr.)

südük [sidek, siytik, süydük] Sidik. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[sidek]: (Kerkük)

[siytik]: (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Mucur -Krş.)

[süydük]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

südüklen dutulsun Sidik yolun kapan-sın (ilenç). (*Güdül ve köyleri -Ank.)

süfek Saçak. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

süflü 1. Dağınık, bakımsız. (*Zile -To.; -Ml. ve çevresi) **2.** Suçlu gibi, çekingene, alık. (*Zile -To.)

süğecek [→ süvecek]

süglim [→ süglüm]

süglüç Üvendirenin ucuna takılan minik kürek. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

süglüm [süglim, süklüm] Göğüs çökük, omuzlar çıkık, boyun eğik biçim için: *Dedem de eycesinden ihtiyarladı süglüm bir koca oldu.* (-Çr.)

[süglim]: (-Çr.)

[süklüm]: (-Çr.)

sügmek (I) Sürgün vermek, filizlenmek. (*Yalvaç -İsp.; -Brd.)

sügmek (II) Yünü eğirerek uzatmak, iplik durumuna getirmek. (*Yalvaç -İsp.; *Bor -Nğ.)

sügmek (III) Birden saldırmak. (*Sütçüler -İsp.)

sügsün [→ süksün-1]

sügsünü düşkün Umutsuz, üzgün. (*Bor -Nğ.)

sügüm sügüm 1. İplik iplik, uzun uzun: *Deyzem sügüm sügüm ağ-*

ladı. (-Yz.; Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) **2.** Bölük bölük. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sükkem 1. [→ sökem (I)] **2.** Soğuk algınlığı. (*Gediz -Kü.)

süklüm [→ süglüm]

süksün [sügsün, süme, süsün] **1.** Ense. (-Sv.; -Ky.; Erenyaka *Akseki -Ant.)

[sügsün]: (-Çr.; *Bünyan -Ky.)

[süsün]: (Kızılın *Sarıoğlan -Ky.)

2. Kafa, baş. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)

[süme]: (Boyalık *Ermenek -Kn.)

3. Surat, yüz. (*Silifke -İç.)

sülâhi Sürâhi, su kabı. (-Sm.; -Yz.)

sülémencik [→ süleymencik]

sülempé Beceriksiz. (Fariske *Ermenek -Kn.)

sülenpe Yassı, düzgün, ufak taş. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

süleyman Hayvan yüreği. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

süleyen Hayvan yüreğinin çevresindeki zar. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

süleymencik [sülémencik] Küçük kertenkele. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[sülémencik]: (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

süllümsüp [sülpeşik] Dağınık, düzensiz, kötü giyimli. (*Ermenek -Kn.)

[sülpeşik]: (-Brd.)

sülmen [sülük] Salyangoz. (*Soma ve çevresi -Mn.)

[sülük]: (Hayati *Erbaa -To.)

sülpeşik [→ süllümsüp]

sülsülük Küçük, al meyveli bir çeşit yabancı ağaç. (Davulku *Hekimhan -Ml.)

sülük [→ sülmen]

sülüke Alçak gönüllülük. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

sülük etmek Alçak gönüllü davranmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

süm [sumuk, sümük] Kemik. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

[sumuk]: (-Çr.)

[sümük]: (Kerkük)

sümaye Gelişigüzel, özensiz. (*Bor -Nğ.)

sümbeki [→ sümdük -2]

sümdük [sümbeki, sümsük -1, sümsüm -2, sümtük, sündük -1, 2]

1. Ağgözlü, gördüğünü isteyen, utanmaz. (-Brd.; *Susurluk -Ba.; *Antakya -Hat.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[sümsük -1]: (Tahtacı -İsp.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Çerkeş ve köyleri -Çr.; *Bünyan -Ky.)

[sümsüm -2]: (Tahtacı -İsp.)

[sümtük]: (Kale *İlgaz -Çkr.; -Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

[sümdük -1]: (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi; Boyalık *Ermenek -Kn.)

2. Orda burda gezen, pis, kılıksız kimse. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

[sümbeki]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

[sümdük -2]: (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)

sümdüklenmek [sümtüklenmek] Gördüğü yiyecekten istemek, ağgözlülük etmek. (*Antakya -Hat.)

[sümtüklenmek]: (-Yz. ve köyleri; *Güdül ve köyleri -Ank.)

süme [→ süksün -2]

sümek (I) Taranmış, bükülmeye elverişli duruma getirilmiş yün. (-Kr. ve köyleri; Meyvabükü, Akbaş, Çaltı *Güdül -Ank.)

sümek (II) Sıvıların özlü olması, sümesi için: *Bala kaşığı daldırınca sümek sümek sümeklenir.* (-Çr.)

sümeklenmek Bal, yoğurt, ağda vb. sünmek, damlalar uzamak. (-Çr.)

sümelemek Yaşlanmak, çökmek, gücünü yitirmek. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)

sümeşik Yüz, surat. (Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.)

sümeşmek Dolaşmak, karışmak. (Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.)

sümmek Küçük görmek, istememek. (-Çr.)

sümsek Tos: *Keçi yavrusuna sümsek vurdu.* (Boyalık *Ermenek -Kn.)

sümsek vurmak Yumruklamak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

sümsük 1. [→ sümdük -1] **2.** Aptal. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

sümsüklemek (I) Oyalamak. (*Soma ve çevresi -Mn.)

sümsüklemek (II) Kendini ilgilendirmeyen işe karışmak, burnunu sokmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

sümsüklük etmek Ağgözlülük etmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sümsüm 1. Sinsi. (*Emirdağ -Af.)

2. [→ sümdük -1]

sümsüyh (I) Her işe karışan (kimse). (*İğdır -Kr.)

sümsüyh (II) [→ sümşak]

sümter Çavdara benzer, kırmızı, sert bir çeşit buğday. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

sümtük [→ sümdük -1]

sümtüklenmek [→ sümdüklenmek]

sümurüh Sümük. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sümbüş [süngüç] El gergin durumdayken başparmakla göstermeparması arasındaki uzaklık. (Yörükler, Çaypınar *Salihli -Mn.; -Or.; -Gr.; -Tr.)

[süngüç]: (-Çr.; *Antakya -Hat.)

sümbük [-> süm]

sümbükleşen [sümbükleşenböceği, sümbüklên, sümbüklüböycük, sümbüklügogu] Salyangoz. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[sümbükleşenböceği]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[sümbüklên]: (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

[sümbüklüböycük]: (-Çr.)

[sümbüklügogu]: (*Susurluk -Ba.)

sümbükleşenböceği [-> sümbükleşen]

sümbüklên [-> sümbükleşen]

sümbüklüböycük [-> sümbükleşen]

sümbüklügogu [-> sümbükleşen]

sümbülcemek Sarkıntılık etmek, saldırmak. (-Çr.)

sümbülük Elinden iş gelmediği halde gizlice uğraşan kimse. (-Çr.)

sümbün Dört kilogramlık tahıl ölççeği. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

sümbürmek Yiyeceği bitirmek, silip süpürmek. (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Akçalar *Seydişehir -Kn.; *Silifke -İç.)

sümbürük Obur, çok yiyen. (-Çr.)

sümbü sızlamasın Kemiği sızlamasın, huzur içinde olsun (ölen kimse için). (Gölkonak, Yenişar, *Şarki-karaağaç -İsp.)

sümbüt İnce bulgur. (-Ml. ve çevresi)

sümbüye Görmeden, bilmeden (karalama için): Sümbüye iş dutma. (Gök dere *Akdağmadeni -Yz.)

sümdük 1. [-> sümdük -1] 2. [-> sümdük -2] 3. Çıkarı için çok bekleyen kimse. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

sümdürme (I) Evin önündeki çıkma, teras. (-Uş.; Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Kr.)

sümdürme (II) Yağda eritilmiş peynir. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sümdürmek Çekerek uzatmak. (*Susurluk -Ba.; -Yz.; *Güdül ve köyleri, -Ank.; *Bor -Nğ.; *Silifke, Tahanlı *Mersin -İç.)

sümdürük Yağda pişmiş peynirli yurta. (-Çr.)

süneğen Değişik anlama çekilebilen söz. (-Kn.)

süne Sapan. (Kocamanbaşı, *Terme -Sm.)

sünepe (I) İnce uzun (kimse). (*Bor -Nğ.)

sünepe (II) 1. Çok gezen. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Bağımsız, başıboş. (-Kr. ve köyleri)

süngüç [-> sümbüş]

süngüç Islanmış, kirlenmiş nesne. (-Çr.)

sünlemek Çekinererek uzanmak, dokunmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sünlü İyi, doğru ve güzel: Hüseyin senden bin kat sünlü. (-Uş.)

sünme (I) Pekişme. (*Kula -Mn.)

sünme (II) Teras. (-Çr.)

sünmek (I) Çekilerek uzamak, esnemek. (*Susurluk -Ba.; *Güdül ve köyleri -Ank.; -Yz.)

sünmek (II) Hastalıktan sonra güçsüz kalmak, zayıflamak. (*Silifke -İç.)

sünmek (III) Yemeğe uzanmak. (*Silifke -İç.)

sünneşmek İş uzamak. (*Bor -Nğ.)

sünnet Su borularının birbirine geçmeye yarayan dar bölümü. (-Çr.)

sünnü 1. Soylu. (*Silifke -İç.) 2. Acıma duygusu olan, bağışlayıcı. (*Silifke -İç.)

süprük [süpürük] Süprüntü, çerçöp. (-Çr.)

[süpürük]: (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.)

süpsüğü Söğütten yapılan düdük. (-Ml.)

süpürge Süpürge yapılan bir çeşit ot. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

süpür süpür 1. Uzun. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Düzensiz. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

süpürtmek 1. Kovalamak, önüne katmak, püskürtmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Birden kızıp gitmek. (*Sütçüler -İsp.)

süpürük [-> süprük]

sürbe Sayısız, çok. (-Ml.)

sürmek (I) 1. Düşerek yerde sürünmek. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) 2. Ayağı kaymak, sendelemek. (*Banaş -Uş.; -Kr.) 3. Toprak kaymak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sürmek (II) Su çıkmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sürecek Kapı sürgüsü. (-Çr.)

sürege Akarsuyun en akıntılı yeri. (-Dy.)

süreget sürege [sürgit] Durmaksızın, arka arkaya, sürekli. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[sürgit]: (Bölceagaç *Manyas -Ba.)

süregeç Yıkılırken kir çıkarmak için kullanılan örgü ya da bez kese. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

sürek (I) 1. Yol, yön, doğrultu. (Tah-tacı -İsp.) 2. İnanç. (Tahtacı -İsp.)

sürek (II) Topluca sürülen sürü: Sürek mal geldi. (*Güdül -Ank.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sürekçi Hayvan alıp satan gezgin kimse. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

sürek malı Birçok kimsenin hayvanından oluşan sürü. (Pazarören *Pınarbaşı -Kr.)

sürelemek Sürtmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sürelenmek Sürtünmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sürelge Sürülmüş tarla. (Karakuzu *Tarsus -İç.)

süremci Av hayvanlarını ürkütüp avcının önüne süren kimse. (Selametli *Çankaya -Ank.)

süret [-> surat]

sürge [-> sürgü (I) -2]

sürgeç Kapı, kapak sürgüsü. (*Antakya ve çevresi -Hat.)

sürgit [-> süreget sürege]

sürgü (I) [sürge] 1. Kar temizlemek için kullanılan araç. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Sürülen tarlayı düzenlemeye yarayan araç. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Çal -Dz.)

[sürge]: (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

3. Harman yığmaya yarayan araç. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sürgü (II) Bağırsak bozukluğu, sürgün. (*Bor -Nğ.)

sürgüç (I) 1. Bulaşık bezi. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Bünyan -Ky.; -Krş.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.) 2. Elbezi. (*Refahiye -Ezc.; *Bor -Nğ.)

sürgüç (II) Toprak testilerin ağzına kapatılan ayırıkotu kökleri. (Ulu-kışla *Bor -Nğ.)

sürgün (I) Sel sularının getirdiği kum. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sürgün (II) Filiz. (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sürk 1. İsilik. (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.) 2. Kızarıp, kabarak beliren kaşıntılı bir çeşit deri hastalığı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; *Kula -Mn.)

sürkılmak Arka arkaya gelip kaplamak, basmak, istila etmek. (*Bor -Nğ.)

sürmek (I) Kızı gönülsüz, güç kullanarak evlendirmek, kaçırmak. (*Eşme -Uş.)

sürmek (II) Buğday saplarını dövenle ezmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

sürmene Yaramaz, kötü. (*Ermenek -Kn.)

sürpene Kötü yolda kadın. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürsal Saldırı. (*Yalvaç -İsp.)

sürsalmak Saldırmak. (Akçalar *Seydişehir, *Beyşehir -Kn.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

sürsat [sürset] 1. Uyuşuk, aptal, anlayışsız. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[sürset] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

2. Bozguncu. (Namrun *Tarsus -İç.) 3. Fırsatçı. (Namrun *Tarsus -İç.) 4. Sakar. (-Gaz.)

sürset [-> sürsat -I]

sürtecek Bileyi taşı. (-Kr. ve köyleri)

sürtek Saldırgan, sataşmayı huy edinmiş. (Pınarlhbelen *Bodrum, *Fethiye -Mğ.)

sürtmeğ (I) Mayıs ayının sonlarına doğru çöllerde yetişen, gövdesinin kabuğu soyularak yenilen bir çeşit bitki. (Kerkük)

sürtmeğ (II) Sürtmek. (Kerkük)

sürtmek (I) Masal, öykü anlatmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Soma ve çevresi -Mn.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

sürtmek (II) Yıpratmak, eskitmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürtük [sürtükü] Oynak, hoppa kadın. (*Susurluk -Ba.; -Çr.)

[sürtükü] : (Günder *Ermenek -Kr.)

sürük Sürülmüş. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürünge Fırın süpürmeye yarayan ucunda bez bulunan sopa. (-Ks. ve çevresi)

sürüntü (I) Küçük sabun, sabun parçası. (Karamanlı *Tefenni, -Brd.; Pınarlhbelen *Bodrum, Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sürüntü (II) [sürütme (I)] Çok gezen kimse. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

[sürütme (I)] : (-Brd.)

sürüntü (III) Sürüklenen ağacın, tomruğun açtığı yol, iz. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürüntü (IV) Sonuçlanmamış, sürün-cemede kalmış iş. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürüşmek (I) Kavga etmek. (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *Güdül -Ank.)

sürüşmek (II) İş uzatmak, oyalanmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürüşmek (III) Sürünmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürütgü 1. Utanmaz, yüzüstü. (*Yalvaç -İsp.) 2. Askıntı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

sürtükü [-> sürtük]

sürütme (I) [-> sürüntü (II)]

sürütme (II) Atama. (Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.)

sürütme (III) Bir çeşit halk oyunu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürütme (IV) İş uzatma. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

sürütme (V) Hayvan koşup sürüklenerek çektilen tomruk, büyük ağaç: *Sürütmelerin herbiri 30 ayak.* (-Kr.)

süsân [-> süsek]

süse [-> susa]

süsek [süsân, süsigen, süsgün, süsken] Çok tos vuran (koyun, keçi vb. hayvan). (-Çr.)

[süsân] : (-Çr.)

[süsigen] : (Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Çr.)

[süsgün] : (*Sütçüler -İsp.; *Çal -Dz.)

[süsken] : (-Ks. ve çevresi)

süsigen [-> süsek]

süsgü Tütün fidelerini sulamak için kullanılan tenekeye takılan süzgeç. (Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

süsgün [-> süsek]

süsken [-> süsek]

süsmek (I) Hayvan boynuz vurmak, toslamak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç, Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Susurluk -Ba.; -Ks. ve çevresi; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

süsmek (II) Düz yüzey üstünde pürüzler, kabarcıklar, çıkıntılar oluşmak. (-Çr.)

süstük Eğitilmemiş (kimse). (*Bor -Nğ.)

süsük Düz yüzey üstündeki pürüz, çıkıntı. (-Çr.)

süsün [-> süksün -I]

süsyolu [-> susa]

süşe Şişe. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

süşbağı Atların bileklerinde çıkan kabarcıkların iyileştikten sonra bıraktığı ak izler. (-Çr.)

sütenmek Çok naz etmek. (Derekuş-culu *Görel -Gr.)

sütlen, sütlén Sütleğen. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)

sütlü Sütleğ. (*Merzifon -Ama.)

sütlük Süt kaplarının konulduğu yer. (Hadım *Çal -Dz.)

süvari Pantolona dikilen büyük yama. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

süvari vurdurmak Pantolona büyük yama diktirmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

süvecek [sügecek] İş yaparken giyilen giysi. (Gezende *Gülner -İç.)

[sügecek] : (Gezende *Gülner -İç.)

süven Toprağa dik çakılan kazık. (*Sütçüler -İsp.; Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.; Pınarlhbelen *Bodrum -Mğ.)

süydük [-> südük]

süyem [süyüm (I) -I] El ölçüsü, karış. (Bahçeliyurt *Kangal -Sv.)

[süyüm (I) -I] : (Bahçeliyurt *Kangal -Sv.)

süyünlük Söz geçirme, saygın olma durumu ve zamanı: *Ağanın süyünlüğü zaman sözü süyüyordu.* (-Çr.)

süyün Taranmış, eğirilecek duruma getirilmiş yün. (-Çr.)

süyemek 1. Etkili olmak, geçmek (söz için): *Ağanın sözü süyüyor.* (-Çr.) 2. Uzmak, sürmek. (-Uş.)

3. Akmak. (-Uş.) 4. Bükülmekte olan ip incelemek. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 süyük Toprak damın saçakları. (-Ml.)
 süyülmek Yavaşça kaymak, süzölmek:
Gökten yıldız süyölüyordu. (Tahanlı *Mersin -İç.)
 süyüm (I) 1. [-> süyem] 2. Bir parça (iplik için). (Davulku *Hekimhan -Ml.; -Gaz.)
 süyüm (II) 1. İçli, için için (ağlama için). (-Uş.) 2. Yavaş (yağmur yağma için). (-Uş.)
 süyümlü Çizgili. (*Antakya -Hat.)
 süyürtmek Koşmak. (*Kilis -Gaz.)
 süzeğen Sidiğini tutamayan. (-Kr.)
 süzek [süzeyh] 1. Yoğurt biriktirilen büyük, taş kap. (*Bünyan -Ky.)

2. Süzgeç. (-Yz.; *Güdül ve köy-leri -Ank.; -Krş.; *Bünyan -Ky.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 [süzeyh] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 süzeyh [-> süzek -2]
 süzmeğ (I) Ağır ağır oynamak, dans etmek. (Kerkük)
 süzmeğ (II) Süzmek. (Kerkük)
 süzmek İnceleyerek bakmak. (*Yalvaç -İsp.; *Güdül -Ank.)
 süzmen 1. Kendini beğenen. (Mulumu *Ermenek -Kn.) 2. Yiyecek beğenmeyen. (*Sütçüler -İsp.)
 süzülmüş Kumaş eskiyerek, erimek, yıpranmak. (Kerkük)
 süzünmek 1. Konuşmadan durmak. (-Brd.; -Yz.) 2. Süzölmek. (*Yalvaç -İsp.; -Yz.)

şart [-> şegirt]
 şabab Sevimli, güldürücü kimse. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 şabaş Düğünde çalgıcı ve oyuncular için toplanan para, sevinmelik. (*İğdır -Kr.; -Vn.)
 şabıla [-> şabla]
 şabla [şabıla] Labada. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 [şabıla]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 şablama Bulgurla çekilmiş etten yapılan ızgara köfte. (*Bor -Nğ.)
 şabşak Pisboğaz, obur. (Civler *Ermenek -Kn.)
 şadara Delik deşik olmuş, biçimsiz nesne : *Baksana bir kere yola, şadara.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şadıra [-> şadra]
 şadra [şadıra] Yağsız, arık, sinirli et. (-Çr.)
 [şadıra] : (-Çr.)
 şafağın Güneş doğarken, şafakta. (*Silifke, *Mersin, İnsu -İç.)
 şafaklamak (I) Eli göze siper ederek bakmak. (Çukrık *Mecitözü, -Çr.; Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 şafaklamak (II) Tez davranmak, ivmek. (*Çal -Dz.)
 şafaklamak (III) Şaşırmak, şaşalamak. (Küçük İsa *Zile -To.)
 şafaklamak (IV) Sabahlamak. (*Bor -Nğ.)
 şafkarmak Aydınlanmak. (*Yalvaç -İsp.; Namrun *Tarsus -İç.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 şaf şaf Tez davranma, ivme için. (Fariske *Ermenek -Kn.)

Ş

şahan 1. Şahin. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) 2. Güçlü ve güzel anlamında sevgi belirtmek için söylenir : *Aslanım, şahanım, oğlum.* (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şahda Kırığı. (*İğdır -Kr.)
 şahna (I) Tahıl vergisi toplayan görevli (eskiden). (Uluşiran *Şiran -Gm.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 şahna (II) Kaplumbağa. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şahpaz Tez iş yapan, çevik, kıvrak (kimse). (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 şahra Ekin bağlamı. (Kerkük)
 şahra çekmek Ekin bağlamalarını tarladan harmana taşımak. (Kerkük)
 şahre Şehriye. (-Ml. ve çevresi)
 şahırık At, eşek vb. hayvanlara odun yüklemekte kullanılan, dört çatal ağacın ikişer ikişer bağlanmasından oluşan araç. (Tahanlı *Mersin -İç.)
 şahşah Değirmen taşına buğdayın dökülmesini sağlayan araç. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şahşahaya galdırmak Abartmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şahşum Arkadaşım, dostum anlamında seslenme ünlemi. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 şak (I) Parça, bölüm. (*Kula -Mn.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 şak (II) 1. Dayak : *Şak yemiş.* (Kerkük) 2. Tekme. (Kerkük)

şaka (I) İri bulgur. (-Ml.)
şaka (II) Dörtte bir. (-Dy.)
şakalak (I) Büyük, iri, yuvarlak :
Şakalak üzüm. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
şakalak (II) Davranışlarında çekingen olmayan, atak kimse. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
şakaman [şakıman, şamukon] 1. Alçak gönüllü. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. Şakacı. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[şakıman] : (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
[şamukon] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
şakata Hırçın, yaramaz. (*Kula -Mn.)
şakgalama Kesilmiş koyunu parçalara ayırmak. (-Kr. ve köyleri)
şakı Baş ağrısı. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)
şakıldak (I) Koyunların yünlerine yapışarak kurumuş pislik. (Namarun *Tarsus -İç.)
şakıldak (II) Birbirine çarpıldığı zaman şakırtı çıkaran bir çeşit çocuk oyuncağı. (-Çr.)
şakıldamak Gök gürlemek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şakımak (I) Çok ağrımak, sancımak. (Kozluca -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Ada.; Karaçulha *Fethiye -Mğ.)
şakımak (II) Parlamak, ışık saçmak. (-Çr.; -Yz.)
şakıman [→ şakaman -2]
şakırdak Hoppa. (*Bor -Nğ.)
şakırdamak Yağmur çok ve sesli yağmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Susurluk -Ba.)
şakir Şeker. (Şenoba *Uludere -Hak.)

şakkıldamak 1. Sesli gülmek, kahkaha atmak. (-Kr. ve köyleri) 2. Şakırdamak, gürültü yapmak. (-Kr. ve köyleri)
şaklam 1. Güneşin en dik geldiği zaman, öğlen. (Kerkük) 2. Sıcaklık : *Günorta şaklamı.* (Kerkük)
şaksak Kapı mandalı. (-Brd.)
şakşağı Kapı tokmağı. (*Kula -Mn.)
şaksak (I) İri taneli tespih. (*Yalvaç -İsp.; Karamanlı *Tefenni -Brd.; -Çr.; Akçalar *Seydişehir -Kn.; Kerkük)
şaksak (II) El çırpma, alkış. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şaksak (III) 1. Değirmen deposunda tahılın bittiğini bildiren çingirak. (*Antakya -Hat.) 2. Değirmen taşıma tahılın döküldüğü yer. (-Vn.)
şaksak (IV) [şaksakı (I)] Geveze. (*Bor -Nğ.)
[şaksak (I)] : (-Yz.)
şaksakçı El çırpma. (*Kula -Mn.)
şaksakı (I) [→ şaksak (IV)]
şaksakı (II) İri taneli bir çeşit üzüm. (Kerkük)
şakta Soğuk, don : *Domatese şakta vurdu.* (Bayraktutan *İğdır -Kr.)
şalah 1. [→ şalak] 2. Şırası alınmış pancar artığı. (Çilehane *Reşadiye -To.)
şalak [şalah -1] Olgunlaşmamış karpuz, kavun. (-Çr.; -Gr.; -Or.; Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.; Tahanlı *Mersin -İç.)
[şalah -1] : (*İğdır -Kr.; -Yz.)
şalakalli 1. Yaramaz. (Gezende *Gülner -İç.) 2. Uğursuz. (Gezende *Gülner -İç.) 3. Eğitilmemiş. (Gezende, *Gülner -İç.) 4. Ahlaksız. (Gezende *Gülner -İç.)

şalakman Delikanlı, genç. (Fariske *Ermenek -Kn.)
şalfitlamak Biber vb. yakmak, acıtmak. (-Hat.)
şalkuşak Gökkuşağı. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
şalla Keşke, ne olurdu. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
şallabut [şallak (II)] Dağınık, kötü giyimli, yakışsız. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
[şallak (II)] : (*Bor -Nğ.)
şallah Belden aşağısı çıplak, donsuz. (*Zile ve köyleri -To.)
şallak (I) Oynak, hoppa. (Karaözü *Gemerek -Sv.)
şallak (II) [→ şallabut]
şalloğ mındar Pis, kirli kimse. (Afşar *Balâ -Ank.)
şaltak (I) Gevşek. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
şaltak (II) Çok bağırarak kimse. (Telin *Gürün -Sv.)
şaltamak Aralanmak, gevşemek : *Bu kazak şaltadı.* (-Or.; -Gr.; -Tr.)
şam (I) Çam. (*İğdır -Kr.)
şam (II) Mum. (*İğdır -Kr.)
şamala Meşale. (-Çr.)
şamalak Topaç. (-Çr.)
şamama [şemelek, şememe, şemen]
 Bir çeşit yaban kavunu, süs kavunu. (*İğdır -Kr.; -Ada.; Kerkük)
[şemelek] : (-Çr.)
[şememe] : (-Çr.)
[şemen] : (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
şamata Eğlence, şaka. (Sücutlü *Yalvaç -İsp.; Küçük İsa *Zile -To.)
şamatalı Gevezelik. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şambal [→ şağal şunğal]
şamdarı Mısır. (Kerkük)

şamukon [→ şakaman -2]
şamşalak Ufak tefek, çirkin kimse için. (-Çr.)
şam şam şakıtmak İşi yapamamak, becerememek (dokundurucu söz). (*Bor -Nğ.)
şamşırtmak Şaşırtmak. (Elfeni *Lâdik -Sm.)
şana (I) Demir dirgen. (*İğdır -Kr.)
şana (II) Saç tarağı. (Eşref -Çr.)
şağal şunğal [şambal] Eğri büğrü. (-Çr.)
[şambal] : (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
şanlatan 1. Kötü yürekli. (Çayağzı *Şavşat -Ar.) 2. Yaygaracı. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şansı yörük Şanslı, şans yardım eden. (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şanşin (I) Yazlık oda. (-İsp.)
şanşin (II) Önemsiz, değersiz. (*Bor -Nğ.)
şantafıl Eğlenceli. (Çilehane *Reşadiye -To.)
şap Bağlam. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şapalağ [→ şaplak -1]
şapalah 1. [→ şaplak -1] 2. [→ şaplak -2]
şapıldak [→ şapır]
şapıldatma Tokat atarken ses çıkarmak, şapırdatmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şapır [şapıldak] Çok konuşan, geveze. (Kemaller *Keçiborlu -İsp.)
[şapıldak] : (*Yalvaç -İsp.)
şapla [→ şaplak -1]
şaplahlama El çırpma, alkışlamak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şaplah uşağı Herkesin her fırsatta hıncını aldığı kişi, şamar oğlanı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

şaplak [şapalağ, şapalah -1, 2 şapla, şaplama (II), şapma] 1. Tokat. (Tahtacı -İsp.; Çıkrık *Mecitözü -Çr.; *Bünyan -Ky.)
 [şapalağ]: (Kerkük)
 [şapalah -1]: (-Kr.)
 [şapla]: (Akçalar *Seydişehir-Kn.)
 [şaplama (II)]: (-Ml.)
 [şapma]: (Kerkük)
 2. El çırpma, alkış. (Küçük İsa *Zile -To.; Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [şapalah -2]: (-Kr.)
şaplama (I) Bir nesneyi sağlamlaştırmak için iki yanına vurulan destek. (*Susurluk -Ba.)
şaplama (II) [→ şaplak -1]
şaplamak Koyun, keçi derilerini yaşken şap ekerek bekletmek (sepçilikte). (-Çr.)
şaplatmak [şıpılatmağ (II)] Güçlü tokat vurmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 [şıpılatmağ (II)]: (-Yz.)
şapma [→ şaplak -1]
şapmalamağ 1. Tokat atmak, vurmak. (Kerkük) 2. İnanişe göre cinlerin öfkesiyle inme inmek, ölmek, cin çarpmak. (Kerkük)
şapşak [şapşal -2, şapşap] Çoğunlukla tahtadan yapılan su taşı. (-Çr.; -Ml. ve çevresi; Şumnu, Bulgaristan)
 [şapşal -2]: (-Çr.; Küçük İsa *Zile -To.)
 [şapşap]: (-Ml.)
şapşal 1. Bir çeşit tah takap, külek. (-Çr.) 2. [→ şapşak]
şapşalak Tutarsız konuşan. (*Kula -Mn.)
şapşallak Çırlıçiplak. (Küçük İsa *Zile -To.)

şapşap [→ şapşak]
şapulcu Yağmacı, çapulcu. (-Çr.)
şapur şupur Sonunu düşünmeden bol bol yeme, kullanma için. (Kerkük)
şār (I) [şehir] Kent. (-Af.; -Krs.)
 [şehir]: (Gönyeli, Lefkoşe, Kıbrıs)
şār (II) Dövüş. (Şenoba *Uludere -Hak.)
şarabıhalil Gül yapraklarından yapılan şerbet. (-Dy.)
şaraşor [→ şarkada -1]
şardan Geveze. (Fariske *Ermenek -Kn.)
şargıda Delidolu. (Karamanlı Tefenni -Brd.)
şarkada [şaraşor, şelefe, şerhata, şerkada] 1. Yaramaz, şımarık çocuk. (*Bünyan -Ky.)
 [şaraşor]: (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 [şelefe]: (-Çr.)
 [şerhata]: (*İğdır -Kr.)
 [şerkada]: (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 2. Düzenli. (-Çr.) 3. Güleç. (Muzvadi *Ermenek -Kn.)
şarlağan [şarşar -2] Derelerdeki küçük çağlayan. (Tahanlı *Mersin -İç.)
 [şarşar -2]: (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
şarlah Akarsuyun coşkun akması için. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şarlamak [→ şar şar etmek]
şarlatan [şorlatan] Yaramaz çocuk. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 [şorlatan]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
şarlatanlık etmek Yaramazlık etmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şarlavuk Kar suyu. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şarmata [→ şarmıta]
şarmıta [şarmata] Hoppa, oynak, kötü yolda kadın. (-Gaz.; Namrun *Tarsus -İç.)

[şarmata]: (Fariske *Ermenek -Kn.)
şarov Peynir, turşu vb. nin tuzlu suyu. (*İğdır -Kr.)
şarşalak Pis. (Yukarı Bozkuyu *Kadirli -Ada.)
şarşar 1. Güçlü yağmur. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) 2. [→ şarlağan]
şar şar etmek [şarlamak] Su bol akmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [şarlamak]: (*Susurluk -Ba.)
şaş Aralıklı, açık: *Bu tarağın dişleri* **şastır**. (Kerkük)
şaşalamak Şaşımak, donup kalmak. (-Kr.)
şaşgunluk Şaşkınlık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şaşbeş [şaşı] Şaşı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [şaşı]: (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şaşı [→ şaşibeş]
şaşkalak Şaşkın. (-Ks. ve çevresi)
şaştıması Tez yapılan yemek. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
şaşuğ şaşuğ Şaşkın şaşkın. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şataf Güler yüzlü, neşeli. (*Bor -Nğ.)
şatafatçı Dalkavuk, yüze gülen. (-Nğ.)
şataflamak Avutmak, yüze gülmek. (*Bor -Nğ.)
şataflı Gösterişli. (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şatır (I) Güzel, tath, canayakın. (*Alaşehir, *Soma ve çevresi -Mn.; Müsgebi, *Bodrum, *Milâs, Yenice -Mğ.)
şatır (II) Tandırda yufka ekmeğin pişiren kimse. (*İğdır -Kr.)
şattak şuttak 1. Dedikodulu. (*Akseki -Ant.) 2. Savruk. (*Akseki -Ant.)
şavağ Güneş doğuşu, şafak. (*İğdır -Kr.)

şavak atmak Şafak sökmek, sabah yaklaşmak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
şaval kaval Değersiz, anlamsız. (-Çr.; -Yz.)
şavhusu vurmak Ayna, su, ışık vb. yansımak. (-Kr.)
şavır [şavur (I)] Bilgi, duyuru. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [şavur (I)]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şavır çalmağ Düdük öttürmek. (Kerkük)
şavır etmek Bilgi vermek, duyuruda bulunmak: *Atımın yittiğini her tarafa şavır ettim*. (*Bünyan -Ky.)
şavk (I) Işık, aydınlık. (*Yalvaç, Tahtacı, -İsp.; Müsgebi *Bodrum -Mğ.)
şavk (II) Gösteriş, albeni. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
şavkarmak [şavklanmak] Aydınlanmak, ışımak. (Tahtacı -İsp.; Gezende *Gülnar -İç.)
 [şavklanmak]: (*Bor -Nğ.)
şavklanmak [→ şavkarmak]
şavşalah Dağınık, gösterişsiz, uyuşuk kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şavşiri Eğri. (*Bor -Nğ.)
şavul tutmak Kusurunu, eksiğini bulmak. (-Çr.)
şavur (I) [→ şavır]
şavur (II) Düdük. (Kerkük)
şayak (I) Bir çeşit dokuma, bez. (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
şayak (II) Pembe. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şaylanmak Çevresindekileri küçümsemek, çalım satmak. (Kozluca -İsp.)
şebek (I) Topaç. (Ovacık *Tavas -Dz.)

şebek (II) Ayı yavrusu. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 şebeke Maskara. (Civler *Ermenek -Kn.)
 şebel Kara, iftira. (-Çr.)
 şebel atmak Birine kara çalmak, suç atmak. (-Çr.)
 şebili Açık göz, kurnaz. (-Çr.)
 şebit 1. Bir çeşit çörek. (Haymana -Ky.) 2. Yufka ekmeği. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)
 şefilte Demir şişin ucuna bez bağlanıp gaza batırılarak yakılan bir çeşit aydınlanma aracı. (Kerkük)
 şegirt [şaart] Çırac. (-Çr.)
 [şaart] : (-Çr.)
 şeh Çiy. (*İğdır -Kr.)
 şehir [→ şār (I)]
 şehir unu İnce, fabrika unu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şek (I) 1. İstek. (-Kr.) 2. Alın yazısı, şans. (-Kr.)
 şek (II) Ters : *Ne şek adam.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 şek (III) Şüphe ile birlikte kullanılıp anlamı pekiştirir : *Senin şek şüpen var mı ki?* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şeke kalkmak At arka ayakları üstünde dikilmek, şahlanmak. (-Kr.)
 şekere Çiftçinin çalıştırdığı işçiler için ektirdiği ekin. (Namrun *Tarsus -İç.)
 şel Sıkışmış, iri toprak parçası. (Tahir *Eleşkirt -Ağ.)
 şelçek Göz çapağı. (Salman *Akkuş -Or.)
 şe [→ şelek -1]
 şelefe [→ şarkada -1]
 şelek [şele] 1. Sırtta taşınan yük. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Davulku, *Hekimhan -Ml.; *Antakya ve çevresi -Hat.; -Yz.; *Bünyan,

Afşar, *Pınarbaşı -Ky.; Mustafa-paşa *Ürgüp -Nş.)
 [şele] : (-Çr.; *İğdır -Kr.; Aşağı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)
 2. Fındık dalından çıkarılan ince çitalardan yapılan orta büyük-lükte bir çeşit sepet. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 şelek ipi Sırtta yük taşırken kullan-lan ip. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şelekleme 1. Suç atmak, suç yük-le-mek. (-Yz.) 2. Yükü sırtlamak. (*Antakya -Hat.)
 şelemen Şaşı. (Turcalar *Ermenek -Kn.)
 şelepe [→ şinepe]
 şelim Şalgam. (Şenoba *Uludere -Hak.)
 şelime Kuşak. (Şenoba *Uludere -Hak.)
 şevlavcı Yüze gülen, dalkavuk. (*Bor -Nğ.)
 şellâvî Eliaçık. (Kerkük)
 şellevi Eğri, yamuk. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 şelloğcu Düzenici. (-Ks. ve çevresi; -Yz.)
 şelte garın Şişman, eti gevşek karnı büyük kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şem Gümüş. (*Nazimiye -Tn.)
 şemelek [→ şamama]
 şememe [→ şamama]
 şemen [→ şamama]
 şemen şemen Güzel güzel. (Günder *Ermenek -Kn.)
 şemere Koyun. (-Af.)
 şemik Topuk kemiği. (*Bor -Nğ.)
 şemsaver Ayçiçeği. (Haymana -Ky.)
 şemşe Şemsiye. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
 şemsimek Ekşimeye yüz tutmak. (Namrun *Tarsus -İç.)

şenafat Şıra çıkarmak için içinde üzüm ezilen ağaç tekne. (Sal-man *Akkuş -Or.)
 şenelek Hoppa. (-Ed. ve çevresi)
 şenelmek Ağaç sürgün vermek, büyü-mek. (Kütüt *Şebinkarahisar -Gr.)
 şeneltmek Onarmak, düzeltmek, can-landırmak. (*Yalvaç -İsp.; -Brd.; -Çr.; Çilehane *Reşadiye -To.; -Kr.; -Gaz.)
 şengel Üvendere demiri. (Baharlar *Tavas -Dz.)
 şengü Şunu, şu : *Şengü topu ver.* (*Er-menek -Kn.)
 şenilmek Yaramazlık yapmak, huy-suzlanmak. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
 şeniyh [→ şenlik]
 şenlik [şeniyh, şennik, şenniyh] Kala-balık, topluluk : *Ev şenliği.* (Çilehane *Reşadiye -To.; Güneyce *İkizdere -Rz.)
 [şeniyh] : (-Gm.)
 [şennik] : (-Kr.; Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 [şenniyh] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şennik [→ şenlik]
 şenniyh [→ şenlik]
 şepe 1. [→ şepit -2] 2. Yufka ekmeği. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 şepit [şepe -1, şibit (I) -1, şipit] 1. Arpa ekmeği. (Teniste *Anamur -İç.) 2. Küçük, kalmıca sac ek-meği. (-Af.; Tahanlı *Mersin -İç.)
 [şepe -1] : (*Bor -Nğ.)
 [şibit (I) -1] : (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
 [şipit] : (-Uş.)
 şer atmak Birine suç atmak, kara çalmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

şerbetli Kötülüğe başışıklı. (Pınarlı-belen *Bodrum -Mğ.)
 şerbetlik (I) Sevinmelik, bahış. (-Brd.)
 şerbetlik (II) 1. Duvara yapılan girinti biçiminde sergen, raf. (-Brd.)
 2. Ocağın üst iki yanına şerbet şişeleri koymaya yarayan raf. (-Çr.)
 şeremet 1. İvecen, tez canlı. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 2. Coşku, heyecan : *Şeremet bastırdı beni.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 şergadalı Kötülük. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şerhit İçi sırlı, kulplu çömlek. (*Bün-yan -Ky.)
 şerhata [→ şarkada -1]
 şerkada [→ şarkada -1]
 şerlenmek Sataşmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 şer vahtı Güneş battıktan sonraki zaman, ezan zamanı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şeşmek Karşılaşmak, rastlamak. (Ak-çalar *Seydişehir -Kn.)
 şetan Çizgili giysi. (-Af.)
 şete Fide dikmek, tohum ekmek için çukur açmaya yarayan bir çeşit araç. (*İğdır -Kr.)
 şetel Engel. (*İğdır -Kr.)
 şeve 1. Kara, parlak yüzük taşı. (*İğdır -Kr.) 2. Boncuk. (*İğdır -Kr.)
 sevenk Coşku, neşe, eğlence : *Düğün evi bu gün sevenkli.* (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 şevet [şivet] Demir. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [şivet] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şevle Yansıyan ışık : *Aynanın şevlesi yüzüme vurdu.* (-Çr.)
 şevşiri Çapraz, ters. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)

şeyşana (I) Çeyiz. (-Çr.)
şeyşana (II) Bir çeşit tüfek. (-Çr.)
şeytanarabası [şeytanatı, şeytanvapırı]
 Bisiklet. (*Susurluk -Ba.; Çıkrık
 *Mecitözü -Çr.; Çilehane *Reşadiye -To.)
[şeytanatı]: (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.)
[şeytanvapırı]: (*Gediz -Kü.)
şeytanatı [→ şeytanarabası]
şeytankeleği Cırtatanotu da denilen, sıkınca içinden su çıkan bir çeşit bitki. (Kurna -Brd.)
şeytantayyaresi Uçurtma. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
şeytanvapırı [→ şeytanarabası]
şibindirek Çok zayıf, bir deri bir kemik. (*Bor -Nğ.)
şifan Yulaf. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
şığşırım Çok, sıkışık. (-Çr.)
şığva Filiz. (*Kilis -Gaz.)
şıhırdım kelle Sapların çok başaklı olması için: *Heşte gısır sap yoh şıhırdım kelle.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şıhrana [→ şırana]
şıkalat Bir çeşit yüklük. (Kerkük)
şıkdüştü Kapı mandalı. (*Yalvaç -Isp.)
şıkırdım (I) Dolu, çok, yığılma: *Elma dalda şıkırdım gibi.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Tahanlı *Mersin -İç.)
şıkırdım (II) Kıvrak oyun havası. (Tahtacı -Isp.)
şıkırdım (III) İnce bacaklı, yorulmayan kimse. (*Bor -Nğ.)
şıklam Çok ıslak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
şıksık Oyuncak tespih. (*Bor -Nğ.)
şıksıka Bir çeşit çocuk oyuncuğu, çingirak. (Kerkük)

şılak [şımbır] Parlak, ışıldayan. (*Kula -Mn.)
[şımbır]: (*Kula -Mn.)
şılamak [şıllamak] Işıldamak, parıldamak. (*Susurluk -Ba.)
[şıllamak]: (*Gediz -Kü.)
şıllamak [→ şılamak]
şıldıklı Eski giysili. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şılga (I) Küçük yol. (Civler *Ermenek -Kn.)
şılga (II) Düzgün, ince. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şillik (I) Küçük horoz. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
şillik (II) Tepinme, sıçrama, hoplama. (-Vn.)
şiltak 1. Kara çalma, suç atma. (-Çr.)
 2. Yaygara. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Bünyan -Ky.)
şiltakçı Yaygaracı. (*Şebinkarahisar -Gr.)
şiltanmak Yaltaklanmak, sokulmak. (Limanköy *Çayeli -Rz.)
şimal Ağaçların bir yıllık sürgünleri. (*Bor -Nğ.; Kozlu *Seydişehir -Kn.)
şımarık Sürekli ıslak tarla. (*Yalvaç -Isp.)
şımarmağ Şımarmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şımaruğ Söz dinlemez, şımarık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şımbır [→ şılak]
şımit Mayasız ekmek. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
şına Tekerlek çemberi. (*Yalvaç -Isp.; -Çr.; -Nğ.)
şınavat (I) Araba tekerleğine taban demirini geçirme işi. (*İğdır -Kr.)
şınavat (II) Altı dar, üstü geniş, dışında demir çember bulunan,

tahtadan yapılmış büyük küfe: *Üzüm taşıma şınavat al, üzümün suyu akıp gitmez.* (-Çr.)
şınavat Açgözlü. (-Çr.)
şıngır şıngır [şırkak şırkak] Halk oyunu oynarken parmakları birbirine sürtmekten çıkan sesi anlatır, sıkır sıkır. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[şırkak şırkak]: (-Or.; -Gr.; -Tr.)
şıpbadak [→ şıppadak]
şıpidak [→ şıpidık (II)]
şıpidık (I) Terlik. (*Susurluk -Ba.)
şıpidık (II) [şıpidak] Sırlıklam, suya batmış. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
[şıpidak]: (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
şıplatmağ (I) Duyduğu sözü ivedilikle yerine ulaştırmak, söz taşımak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şıplatmağ (II) [→ şaplatmak]
şıpırdamak (I) Damlayan su ses çıkarmak. (*Yalvaç -Isp.; -Çr.)
şıpırdamak (II) Kulağa söylemek, fısıldamak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
şıpırt olmak 1. Tez davranmak. (Eldirek *Fethiye -Mğ.) 2. Gidivermek. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
şıpışağ [→ şıppadak]
şıppadak [şıpbadak, şıpışağ, şıppıdak, şıppıdanak] İvedilikle, birdenbire. (*Susurluk -Ba.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[şıpbadak]: (-Brd.)
[şıpışağ]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[şıppıdak]: (-Çr.)
[şıppıdanak]: (-Çr.)
şıppıdak [→ şıppadak]
şıppıdanak [→ şıppadak]
şıra Üzüm suyu. (*Yalvaç -Isp.; Yusufça *Göhlisar -Brd.)
şırak 1. Gösterişli. (*Emirdağ -Af.)
 2. Sevinçli, şen. (*Emirdağ -Af.)

şıraklatmak Kamçı ile vurmak, şaklatmak. (-Çr.)
şırak Sinirli, öfkeli. (*Bor -Nğ.)
şırana [şıhrana] İçinde üzüm ezilen tahta araç. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)
[şıhrana]: (*Silifke -İç.)
şırdan İşkembe. (Kerkük)
şırgıl şırgıl Tadı ya da tuzu az, tatsız tuzsuz. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şırgın Beziryağı. (-Sv.; -Ky.)
şırıl Pis, pislik. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şırıldak [şırıltı] Suyu az akan çeşme. (-Çr.)
[şırıltı]: (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şırıldamak Utanmaksızın bağırıp çağırmak, aşağılayıcı sözler söylemek. (Kerkük)
şırıltı [→ şırıldak]
şırk Sıkıntılı işler. (*Bozdoğan, -Af.; *Milas -Mğ.)
şırkak şırkak [→ şıngır şıngır]
şırkdüğüm [→ şırtduğüm]
şırkmak 1. Sarsmak, silkelemek. (-Brd.)
 2. Ezmek. (Demirli *Bucak -Brd.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 3. Dövmek, hırpalamak. (Pınarbaşı *Bodrum -Mğ.) 4. Yıkanaan giysiyi suya batırarak durulamak. (*Sütçüler -Isp.)
şırlağanyağı [şırılğanyağı] Susamyağı. (*Bor -Nğ.)
[şırılğanyağı]: (*Antakya -Hat.)
şırlamak Su az ses çıkararak akmak. (-Brd.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
şırılğanyağı [→ şırlağanyağı]
şırılğ Hastalıklı göz. (*İğdır -Kr.)
şırtduğüm [şırkdüğüm] Kördüğüm. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
[şırkdüğüm]: (-Brd.)

şışırım Çok, yeğin. (-Çr.)
 şıvara Aşık. (Afşar, Pazarören *Pınar-
 başı -Ky.)
 şıvga [şıvgan, şıvgın (I), şıvıla] Sür-
 gün, filiz. (Gökdere *Akdağmade-
 ni -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınar-
 başı -Ky.; Akçalar *Seydişehir
 -Kn.)
 [şıvgan]: (Davulku *Hekimhan
 -Ml.)
 [şıvgın (I)]: (Gökdere *Akdağ-
 madeni -Yz.)
 [şıvıla]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şıvgan [→ şıvga]
 şıvgın (I) [→ şıvga]
 şıvgın (II) Yel ve karla birlikte yağın
 yağmur. (Gökdere *Akdağmadeni
 -Yz.; Akçalar *Seydişehir -Kn.)
 şıvıla [→ şıvga]
 şıvrat Fasulye, kabak vb. bitkilerin
 yaprak ve dalları. (*Şebinkarahi-
 sar -Gr.)
 şıvsırmak Doldurmak. (Şumnu, Bul-
 garistan)
 şıbbidik Mercan işli kadın terliği.
 (-Çr.)
 şıbbidik Çocuk terliği. (*Bor -Nğ.)
 şıbbik [şıbbil, şıbbit] Çapak. (Kızılçım
 *Sarıoğlu, Afşar, Pazarören *Pı-
 narbaşı -Ky.; *Bor -Nğ.)
 [şıbbil]: (*Sütçüler, Tahtacı -Isp.;
 Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 [şıbbit]: (Tahanlı *Mersin -İç.)
 şıbbikli Gözleri hastalıklı, çapaklı.
 (*Bor -Nğ.)
 şıbbil [→ şıbbik]
 şıbbilli Pis, kirli kimse. (Karamanlı
 *Tefenni -Brd.)
 şıbbir Güzel: *Şu kız çok şıbbir.* (Kelekçi
 *Acıpayam -Dz.)
 şıbbit (I) 1. [→ şıbbit -2] 2. Mısır ekmeği.
 (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)

şıbbit (II) Çok ıslak. (*Bor -Nğ.; *Kara-
 pınar -Kn.)
 şı etmek Hapşırma (çocuk dilinde).
 (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 şif Tane (genellikle üzüm için). (Afşar,
 Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 şifan delisi Şımarık, ölçüsüz davranış-
 lar yapan. (-Af.)
 şife Kuşku. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şifen Karla karışık yağmur. (*Bünyan
 -Ky.)
 şifi Fidan, genç ağaç. (Kuzköy *Ak-
 kuş -Or.)
 şifon Başörtüsü. (-Yz.; Pınarlıbelen
 *Bodrum -Mğ.)
 şifşif Oynak, canlı, kıpır kıpır. (Fariske
 *Ermenek -Kn.)
 şifşirmek [→ şıpilemek -2]
 şifşit 1. Yamuk, eğri: *Entarinin eteği
 şifşit kesilmiş.* (*Yalvaç -Isp.) 2.
 Yan. (*Yalvaç -Isp.)
 şifte Yağda kavrulmuş kıyma. (Ker-
 kük)
 şiftirik Her olaya giren ya da ilgilenen
 kimse. (*Antakya -Hat.)
 şigerte [→ şıkerte]
 şihne Tembel. (Kerkük)
 şikâr Değer, önem. (Gökdere *Akdağ-
 madeni -Yz.)
 şikârlanmak Nazlanmak. (Gökdere
 *Akdağmadeni, -Yz.)
 şikerte [şigerte] Tarlanın küçük bir
 bölümüne dost için ekilen ekin.
 (Kerkük)
 [şigerte]: (Kerkük)
 şikil 1. [→ şikir -1] 2. [→ şikir -2]
 şikir [şikil -1, 2] 1. Yüz, surat. (Gök-
 dere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar,
 Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [şikil -1]: (*Bor -Nğ.)
 2. Görünüm, biçim (insan için).
 (Gökdere *Akdağmadeni, -Yz.)

[şikil -2]: (*Bor -Nğ.)
 şikirsiz Sevimsiz, kılıksız. (Çakırık
 *Mecitözü, -Çr.; -Yz.)
 şil 1. İnme, felç. (*İğdır -Kr.) 2. Kö-
 türüm, sakat. (-Vn.)
 şilav İnce bulgurdan yapılan pilav.
 (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 şilepi Kötü görünümlü, dağınık kimse
 için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şille Tokat, sille. (-Kr.)
 şilta [→ şilte -2]
 şilte [şilta] 1. İnce yatak. (Darıveren
 *Acıpayam -Dz.) 2. Yüzsüz yatak,
 döşek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [şilta]: (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 3. Minder. (*Susurluk -Ba.)
 şimci [→ şindi]
 şimrih Göz çapağı. (Kerkük)
 şimşek Büyükbaş hayvanların boyun
 damarlarında oluşan hastalık. (El-
 direk *Fethiye -Mğ.)
 şimşeltmek Ucunu sivirtmek. (*An-
 takya -Hat.)
 şimsir Parlak, cilalı. (Hadım *Çal -Dz.;
 Çakırık *Mecitözü -Çr.; -Yz.; Kı-
 zılçım *Sarıoğlu -Ky.)
 şinaksuz Çirkin. (-Af.)
 şinanay Sevinç bildirir ünlem. (*Dinar
 -Af.)
 şinavat Üzüm taşınan, tahtadan
 yapılmış bir çeşit küfe. (Çakırık
 *Mecitözü -Çr.)
 şincik [→ şindi]
 şindi [şimci, şincik, şindik] Şimdi.
 (-Ba.; Gönyeli, Lefkoşe, Kıbrıs)
 [şimci]: (-Kr.)
 [şincik]: (-Çr.)
 [şindik]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 şindik [→ şindi]
 şinepe [şelepe] Tatlı bulaşığı, yapışkan-
 lık. (Çakırık *Mecitözü -Çr.)
 [şelepe]: (-Çr.)

şingilen Bir ucunda iğne bulunan,
 renkli kâğıtlardan yapılmış, ok gibi
 havaya fırlatılan bir çeşit oyuncak.
 (Kerkük)
 şingilmeğ Batmak, takılmak: *Çamura
 şingildi.* (Kerkük)
 şingmek 1. Saplamak, ilistirmek (iğne,
 balta, kürek vb. nesne için).
 (Kerkük) 2. Takmak: *Başına bir
 gül şingile.* (Kerkük) 3. Dikmek.
 (Kerkük)
 şinik [şinnik] Bir çeşit tahıl ölççeği.
 (*Dinar -Af.; *Yalvaç, *Gelendost
 -Isp.; -Brd.; *Gediz -Kü.; Ulu-
 şiran *Şiran -Gm.; Akçalar *Sey-
 dişehir -Kn.)
 [şinnik]: (*Antakya -Hat.)
 şinlemek [şinnemek] Şımarık.
 (-Çkr.; -Çr.)
 [şinnemek]: (*Bor -Nğ.)
 şinnemek [→ şinlemek]
 şinnik [→ şinik]
 şip (I) [şipsak, şipten] Tez, çabuk,
 çevik: *Salim çok şip yazıyor.*
 (Çakırık *Mecitözü -Çr.; Kuzköy
 *Akkuş -Or.; *Seydişehir, *Bey-
 şehir -Kn.)
 [şipsak]: (*Kula -Mn.; Çayağzı
 *Şavşat -Ar.)
 [şıpten]: (-Ks. ve çevresi)
 şip (II) Sabahlık. (-Af.)
 şipana Eşit. (-Vn.)
 şipdirim [→ şiptirme]
 şipdüştü Kapı tokmağı. (*Beyşehir,
 *Seydişehir -Kn.)
 şipji Biber. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 şipidek Çabucak. (-Ks. ve çevresi;
 Çakırık *Mecitözü -Çr.)
 şipidik 1. [→ şipitik] 2. Terlik. (-Af.;
 *Çal -Dz.; -Brd.)

şipilemek [şifşirmek, şiplemek -1, 2]

1. Birine yaranmak amacıyla muştulamak. (-Çr.; -Yz.)

[şiplemek -1] : (*Bor -Nğ.; -Kn.)

2. Sözü, olayı ilgili yere, kimseye bildirmek. (-Yz.)

[şifşirmek] : (*Çal -Dz.)

[şiplemek -2] : (-Çr.)

şipir şipir 1. Az çıkan ses için : *Şipir şipir el öptü.* (-Çr.) 2. Damlayan su, ter için. (*Yalvaç -İsp.)

şipirt Hamurdan yapılan ince ekmek. (*Gediz -Kü.)

şipit [-> şepit -2]

şipitik [şipidik -1, şipşip (II)] Terlik gibi kullanılan arkası açık ayakkabı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

[şipidik -1] : (*Çal -Dz.)

[şipşip (II)] : (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

şiplemek 1. [-> şipilemek -1] 2. [-> şipilemek -2]

şipsak [-> şip (I)]

şipşip (I) Köfte. (-Af.)

şipşip (II) [-> şipitik]

şıpten [-> şip (I)]

şıptirme [şipdirim] Hoppa, oynak kadm. (İğneciler *Mudurnu -Bo.)

[şipdirim] : (İğneciler *Mudurnu -Bo.)

şir (I) Ayran içinde ekmek ezilip üstüne yağ dökülerek yapılan bir çeşit yemek. (*Nazimiye -Tn.)

şir (II) Sarmısak. (*Nazimiye -Tn.)

şir (III) Sır, parlak cila. (*İğdır -Kr.)

şirat Yağı ve peyniri alınmış ayran. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

şirazdan çıkmak Sınırı aşmak, aşırı şırmarmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

şirbit [-> şibik]

şirden Koyun, keçi, vb. hayvanların kalın bağırsağı. (-Çr.)

şire Üzüm, dut vb. meyvelerin suyu, sıra. (Çıkrık *Mecitözü, -Çr.; Salman *Akkuş -Or.; *İğdır, -Kr.; Kerkük)

şirinlik muskası İyi geçinmek ya da birinin sevgisini çekmek için takılan muska. (*Yalvaç -İsp.)

şirinnih Nişan töreninde tutulan şeker, çikolata, lokum vb. yiyecekler. (*İğdır -Kr.)

şirkef Görünümü pis kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

şirkem Dutun ikinci kez kaynatılıp sıkılmasından elde edilen sıra. (*Şebinkarahisar -Gm.)

şirnemek [şirnimek -1] Çocuk şımar-mak. (*Sütçüler -İsp.; Karamanlı *Tefenni, -Brd.; -Çr.)

[şirnimek -1] : (-Çr.; *Şebinkarahisar -Gr.; Namrun *Tarsus -İç.)

şirnet Şımarık. (-Çr.)

şirnetmek Bebeği hoplatıp güldürmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

şirnimek 1. [-> şirnemek] 2. Sıkıntı vermek. (-Af.)

şirpedek [-> şirpeden]

şirpeden [şirpedek] İvedilikle, tez olarak. (*Bor -Nğ.)

[şirpedek] : (*Çal -Dz.)

şiş Sac üstündeki yufkayı çevirmeye yarayan uzun, tahta araç. (*Silifke -İç.)

şişek [şişkin] 1. Bir iki yaşlarında doğurmamış koyun, keçi. (*Emir-dag -Af.; *Gediz -Kü.; Darıveren, Gölcük *Acıpayam, -Dz.; Küçük İsa *Zile -To.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr.; -Krş. ve çevresi;

*Bünyan -Ky.)

[şişkin] : (*Antakya -Hat.)

2. Sütü koyun. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

3. Altı aylık dişi koyun.

(Teniste *Anamur -İç.) 4. Bir yaşını doldurmuş erkek koyun, koç. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

şişeyh Üç yaşında koyun. (*İğdır -Kr.)

şişgin olmağ Gururlanmak, onurlanmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

şişgün olmağ Kin tutmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

şişik Büyük karınlı kimse. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

şişirdek [şişirden, şişirik -1, şişirme, şişirtme, şişürük] Balon. (Yassıören *Yenimahalle -Ank.)

[şişirden] : (Kerkük)

[şişirik -1] : (-Sv.; -Ky.)

[şişirme] : (Gökdere *Akdağma-den -Yz.)

[şişirtme] : (Gökdere *Akdağma-den -Yz.)

[şişürük] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

şişirden [-> şişirdek]

şişirik 1. [-> şişirdek] 2. Kabarcık. (-Sv.; -Ky.)

şişirme [-> şişirdek]

şişirtme [-> şişirdek]

şişkin [-> şişek -1]

şişlik olmak İlk kez oğlu olan kim-seden yakın dostları, çevre gençleri armağan koyun, keçi almak. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)

şişmek 1. Şımar-mak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 2. İnatlaşmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 3. Onurlanmak, gururlanmak. (-Çr.; -Kr.)

şitendirmek Kışkırtmak, ilgisini art-tırmak. (-Kr.)

şitengi Yaramaz. (*İğdır -Kr.)

şitil 1. Sebze, çiçek fidesi. (*İğdır -Kr.; -Yz.) 2. Fidan. (*Kilis, -Gaz.; Kerkük) 3. Budak. (Şenoba *Uludere -Hak.)

şiv Suyu alınan dutun posası. (*Şebinkarahisar -Gr.)

şivet [-> şevet]

şivemek Okşamak, sıvamak : *Arkasını şivemiş.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

şivit [-> şüyüt]

şivşit 1. Çapraz. (-Çr.) 2. Aykırı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

şivşürtmek Kötülük yapması için birini kışkırtmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

şiye (I) Gölge. (*Nazimiye -Tn.)

şiye (II) Gitme, yolcu olma. (*Nazimiye -Tn.)

şo Şu. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; *Antakya -Hat.; -Yz.)

şoba Nezle. (-Vn.)

şohım [-> şohunda]

şohmuda Engeli yol. (-Vn.)

şohunda [şohım] Sürülmüş tarla. (-Vn.)

[şohım] : (Kerkük)

şokurdum Çok, sık nesneler için. (-Çr.)

şom Pay. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

şor (I) Tuzlu. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Kerkük)

şor (II) Hastalık, güçsüzlük, zayıflık. (-Çr.)

şor (III) 1. Ayrandan yapılan çökelek. (*İğdır -Kr.) 2. Yağı alınmış süttten elde edilen lor, kesmik, ekşimik. (Bayraktar *İğdır -Kr.)

şora (I) Şurası. (Hayati *Erbaa -To.; -Yz.)

şora (II) [şorba] Çorba. (*Elbistan -Mr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[şorba] : (-Çr.; -Ml.)

şorah, şorak Bitek olmayan, tuzlu top-rak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.; *İğdır, -Kr.; Yassıkaya *Taşlıçay -Ağ.)

şoratan Çoğunlukla tahtadan yapılan oluk. (-Vn.)

şorba [→ **şora** (II)]
şor çıkarmak Dedikodu yapmak.
 (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şorda Ötede, şurda. (*Antakya ve çevresi -Hat.; -Yz.)
şorgöz Çapkın, geçici sevgi arkasından koşan. (Bayraktutan *İğdır -Kr.)
şorgözlük Çapkınlık. (Bayraktutan *İğdır -Kr.)
şorik [şörük] Salya. (Kesirik -El.; -Yz.)
 [şörük]: (Telin *Gürün -Sv.)
şorlamak Su vb. fışkırmak, bol ak-mak. (-Çr.; -Yz.)
şorlanmak Çok tuzlu olmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şorlaşmak Konuşmak. (Afşar -Ky.)
şorlatan [→ **şarlatan**]
şorombil Elle döndürülen küçük, taş değirmen. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
şorullah [şurullah] Şuraya doğru. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [şurullah]: (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şor vermek Konuşmak, anlatmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şoşartmak Abartmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Kr.)
şoylanmak Hamurlu yemeklerin suyu azalmak. (-Yz.)
şöhür Akıl, bilinç. (*İğdır -Kr.)
şörtlen Toprak damlarda yağmur sularının akması için konulan oluk. (Pınarlibelen *Bodrum -Mğ.)
şörük [→ **şorik**]
şubare Bebek başlığı. (-Dy.)
şuğul Tasarı, plan, düzen. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şulal Teyel, iri dikiş. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şulallamak [şularlamak] İri iri dikmek, teyellemek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Kr.)

[şularlamak]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şularlamak [→ **şulallamak**]
şulga vermek Kaynaşmak, coşmak: *Arı şulga verdi.* (Kerkük)
şuluş Yaramaz. (*İğdır -Kr.)
şum (I) 1. Kuşuklu, üzgün. (Çayağzı *Şavşat -Ar.) 2. Şaşkın. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
şum (II) Gözü kalma, imrenme. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şum dutmak Uğursuz saymak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şuncacuh [şuncağaza] Şu kadarcık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [şuncağaza]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şuncağaza [→ **şuncacuh**]
şurman Yaramaz. (*Ermenek -Kn.)
şurra yeritmek İstedigini yapmak, in-dını yerine getirmek ya da yap-açığına kendi kendine söz vermek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şuruldamağ Su boşalırken ses çıkar-mak, şırıldamak. (Kerkük)
şurullah [→ **şorullah**]
şuvara Ozan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
şu yanını Şu yön, şu yan, şu köşe. (Kızılın *Sarıoğlan -Ky.)
şüçük Peynir suyu. (-Kr.)
şüllem Hurma ağacı diken. (Taze, Hurmatu, Kerkük)
şümşeyh Şimşek. (*İğdır -Kr.)
şüş Eşek: *Bizim şüş gelmedi.* (Tuzca-lar *Ermenek -Kn.)
şüşe Şişe. (-Kr.; -Vn.; Kesirik -El.)
şüşürme Baştan savmayı, özensiz iş yapmayı anlatır. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
şüşürük [→ **şişirdek**]
şüyüt [şivit] Tarakotu. (*İğdır -Kr.)
 [şivit]: (*İğdır -Kr.)

T

tâ [taa] 1. Daha, şimdi. (İncekum *Silifke -İç.) 2. İşte. (Küçük İsa *Zile -To.)
 [taa]: (-Kr.)
taa [→ **tâ -2**]
taan Kınama ünlemi. (*Kula -Mn.)
taar [tağır] Ağzı geniş, dibi dar su küpü. (-Çr.; Küçük İsa *Zile -To.)
 [tağır]: (*Zile ve çevresi -To.)
taba (I) Tövbe. (-Vn.)
taba (II) Eli sıkı, cimri. (Güz, *Ermenek -Kn.)
tabah 40 cm. çapında bakır tabak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tabak (I) Şap hastalığı. (*Yalvaç -İsp.; Kurna -Brd.; Akçalar *Seydişehir -Kn.; *Fethiye -Mğ.)
tabak (II) Plak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tabak (III) Güvey evinden gelin evine gönderilen giysi, takı ve süs gereç-leri. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tabak sıyırmak Tabaktaki yemeği ek-mekle sonuna dek temizlemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
taban (I) Tohum ekildikten sonra toprağı düzeltmeye yarayan ağaç merdane. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
taban (II) Topuk. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
tabanlamak [→ **tapanlamak**]
tabansıra İki dağ, tepe arasındaki en çukur ve düz yol. (-Çr.)
tabasura Derin, geniş bakır kap. (Kale *İlgaz -Çkr.)
tabhasan [→ **taphasan** (II)]

tabındırıklamak Büyükbaş hayvan-ların bir ayağını boynundaki ipe bağlamak. (Alatepe -Ay.)
tabla (I) [tapla] 1. Üstünde yemek yenilen, yufka açılan tahta sofr. (Yusufça *Göhlisar -Brd.; *Refahiye -Eze.; *Güdül -Ank.)
 [tapla]: (Kuyucak -Es.; -Çr.)
 2. Kasnağa deri geçirilerek yapılan araç. (Küçük İsa *Zile -To.) 3. Sığırların yem yedikleri yer. (Boya-lık *Ermenek -Kn.)
tabla (II) Tavla (zarla oynanan oyun). (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
tâca Daha, şimdilik. (İskele *Anamur -İç.)
tacı boncuğu Çocukları hastalıktan korumak inancıyla koltuk altına dikilen boncuk. (Aşağı Hacibekir *Balâ -Ank.)
taci 1. Sarık. (Meşeli *Bafra -Sm.)
 2. Kalpak. (Meşeli *Bafra -Sm.)
tadâa [→ **tadâda**]
tadâda [tadâa] İşte oracıkta, şuracıkta. (Gülümpeşali *Silifke -İç.)
 [tadâa]: (Gülümpeşali *Silifke -İç.)
tafana İçinde tandır bulunan mutfak. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
tafatır [→ **tavatır**]
tafra Asık yüz, surat. (-Af.)
tafran Yoksul. (*Bor -Nğ.)
taftamak Dövmek, birinin başına vur-mak. (Bayburt *Selim -Kr.)
tagga Başa giyilen giysi, takke. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
tağ Karpuz kavun vb. bitkilerin gövde ve dalları. (*İğdır -Kr.)

tağan Ekmek. (Civler *Ermenek -Kn.)
 tağar (I) 1. Geniş çuval. (-Ml.) 2. Yarım ton tahıl alan ölçek. (Kerkük)
 tağar (II) Mangal. (-Kr.)
 tağara [tağra] Odun kesmeye yarayan keski. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [tağra]: (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 tağarcık Dağarcık, keçi derisinden torba. (Adiller *Ermenek -Kn.)
 tağır [-> taar]
 tağra [-> tağara]
 taha (I) Koyunlara takılan küçük çan. (Tahanlı *Mersin -İç.)
 taha (II) Eski araba. (Tahanlı *Mersin -İç.)
 tahal Tahıl. (-Çr.; -Yz.; *Bor -Nğ.)
 tahallet, takallet Öykünme, taklit. (-Çr.)
 taħanaħ [taħuħuħ] Engel, takıntı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [taħuħuħ]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 taħasıya almaħ Eylenecek, alaya almak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 taħa tuħa [taħuħluħ, takas tukas] Karşılıklı alışveriş, değiş tokuş. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [taħuħluħ]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [takas tukas]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 taħca Küçük dolap. (*İğdır -Kr.)
 taħda (I) [-> tahta]
 taħda (II) Tahta. (*İğdır -Kr.)
 taħdabiti [tahtakehlesi] Tahtakurusu. (*İğdır -Kr.; -Yz.)
 [tahtakehlesi]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 taħdadelān [-> tahtadelen]
 taħdibek Kap dizilen yer, raf. (-Ml. ve çevresi)
 taħdikotu Sabunotu. (Kesirik -El.)

taħılmaħ Şakalaşmak, takılmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Yz.)
 taħıl yeri Tahıl satışı yapılan yer. (*Susurluk -Ba.)
 taħım 1. Saban vb. çift sürmeye yarayan aygıtın tümü. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Takım (nesneler için). (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 taħım taħlavāt Ne var ne yoksa tümüyle. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 taħıřluħ [-> taħa tuħa]
 taħnaz Şişman, tıknaz. (Turcalar *Ermenek -Kn.)
 taħne [-> tehne (I)]
 taħra Odun kesmeye yarayan ucu kıvrık bir çeşit satır. (*Yalvaç, Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; Çaltı, Meyvabükü *Güdül -Ank.; *Silifke, *Mersin, *Tarsus -İç.)
 tahta [taħda (I)] Evlek. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Çr.; *Bor -Nğ.)
 [taħda (I)]: (*İğdır -Kr.)
 tahtabaşı Duvarın üst bölümüne yapılan sergen, raf. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
 tahtadelen [taħdadelān, takacan, takdelen, taktakı, tarkurtike] Ağaçkakan. (Küçük İsa *Zile ve çevresi -To.)
 [taħdadelān]: (Hayati *Erbaa -To.)
 [takacan]: (Salman *Akkuş -Or.)
 [takdelen]: (Tekeler *Silifke -İç.)
 [taktakı]: (Çepni *Gemerek, Telin *Gürün -Sv.)
 [tarkurtike]: (*Nazimiye -Tn.)
 tahtakehlesi [-> taħdabiti]
 tahtalı 1. Bayramlarda kurulan büyük salıncak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 2. Pek yüksek olmayan kerevet. (*Bor -Nğ.)

tahtahtayyere Uçurtma. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 tahtambeç [tahtapoş] Tahta karyola, kerevet. (-Çr.; Küçük İsa *Zile -To.)
 [tahtapoş]: (-Çr.)
 tahtapabuç 1. Takunya. (Babadağ *Sarayköy -Dz.) 2. Terlik. (*Emirdağ -Af.; *Milas -Mğ.)
 tahtapoş [-> tahtambeç]
 tahtası mıh galdurmamak Yoksulluk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tahtasız (I) Göğüs kemiği dümdüz (kimse). (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tahtasız (II) İnanıcı, imanı az kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tahtuħ etmek Gürültü etmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 taħu Nişanlı kıza güvey ailesinin gönderdiği armağan. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 taħunk Kayak. (*Bulanık -Mş.)
 taħuħmaħ Toslaşmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 taħuħuħ [-> taħanaħ]
 tak (I) 1. Bahçe, sulama için ölçü birimi, kez: Dört tak su ver. (Kerkük) 2. Takım, kat (giysi için). (Kerkük)
 tak (II) Karpuz, armut, ceviz vb. meyve dilimi. (*Silifke -İç.)
 tak (III) Hindi. (*Merzifon -Ama.)
 taka (I) Çoğunlukla kapaksız, gömme dolap. (Kesirik -El.; -Sv.; -Yz.; Haymana -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
 taka (II) Kuzu ve koyunların başlıklarına takılan küçük çingirak. (*Fe thiye -Mğ.)
 taka (III) Gelin giysisi yapılan telli, kalm ipek kumaş. (Kerkük)
 taka (IV) Tabanca, tüfek sesi. (Kerkük)

taka (V) Eski, işe yaramaz durumda (nesne için). (*Güdül -Ank.)
 takacan [-> tahtadelen]
 takalak Yara için bir çeşit sargı biçimi. (Kerkük)
 takanak Alışverişte geriye kalan borç. (*Yalvaç -İsp.; *Güdül -Ank.)
 takanmak Dokunmak. (-Ky.)
 takas [takaz] Sürüye uyamayan hasta hayvan. (Teniste *Anamur -İç.)
 [takaz]: (Güvere *Silifke -İç.)
 takas tukas [-> taħa tuħa]
 taka tuka İşlerin yolunda gitmemesi için. (Elbengi *Yalvaç -İsp.)
 takatülümbe Kırık dökük nesne. (*Silifke -İç.)
 takaz [-> takas]
 takaza 1. İnce anlamlı, iğneli sözler. (*Kula -Mn.) 2. Başa kakma. (Sariveliler *Ermenek -Kn.)
 takaza etmek (I) 1. Darıldığı kimseye iğneleyici sözlerle üzüntüsünü belirtmek. (*Susurluk -Ba.) 2. Başa kakmak. (*Fethiye -Mğ.) 3. Sıkıntı vermek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 takaza etmek (II) [takazalamak] Ayak yoluna gitmek, pislemek. (-Çr.)
 [takazalamak]: (-Çr.)
 takazalamak [-> takaza etmek (II)]
 takca Küçük pencere. (Batı Oğuz, Bayraktutan *İğdır -Kr.)
 takdelen [-> tahtadelen]
 takdırmak Tersini yapmak. (Saraycık *Altıntaş -Kü.)
 takga 1. Takke. (-Yz.; *Gülner -İç.) 2. Kuş tepeliği. (*Gülner -İç.)
 takgalbuş Çavuşkuşu, tarakçın. (*Gülner -İç.)
 takı Düğünde geline ve güveye takılan armağan. (-Ed. ve çevresi; *Gülner -İç.)

takıç Ağaçkakan. (Aşağı Yaylabel -İsp.)
takı günü Çağrılıların geline armağan verdiği gün. (*Susurluk -Ba.)
takılamak (I) Karıştırmak, kurcalamak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
takılamak (II) 1. Tüfek, tabanca patlamak. (*Silifke -İç.) 2. Gürültü çıkmak, çıkarmak. (*Silifke -İç.)
takılaşmak 1. Kahkahayla gülmek. (Uğurlu *Ermenek -Kn.) 2. Konuşmak. (Güzeloba -Ant.) 3. Tartışmak. (Tahtacı -İsp.)
takılatmak Bozup devirmek, yuvarlamak. (*Anamur -İç.)
takılacak Un değirmenlerinde tahılın değirmen taşına düzenli akmasını sağlayan tahta çubuk. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
takıldamağ Parmak, bel vb. eklem yerlerinden ses çıkmak. (Kerkük)
takıldım vermek Baskın yapmak. (Navdalı *Mut -İç.)
takım (I) Sigara ağızlığı. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Karamanlı *Tefenni -Brd.; Saraycık *Altıntaş -Kü.; *Bor -Nğ.)
takım (II) Tarlaları birbirinden ayıran yükseklik, sınır. (*Emirdağ -Af.; Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye, -Ada.)
takım (III) Geviş getiren hayvanlarda işkembe ve bağırsaklar. (Telin *Gürün -Sv.)
takımca Takımıyla. (-Çr.)
takınak Borç, alacak. (-Ada. merkez köyleri)
takırdak Takunya. (Küçük İsa *Zile -To.)
takırdaklı nalin Karda. buzda yürümek için tabanı yüksek, altlarına demir çember çakılmış, yürürken

ses çıkaran bir çeşit takunya. (Küçük İsa *Zile -To.)
takış Yumru, çıkıntılı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
takışmak (I) Birinin arkasından gitmek, izlemek. (*Bor -Nğ.)
takışmak (II) [taklaşmak] Kavga etmek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Yz.)
[taklaşmak]: (*Güdül -Ank.)
takit gibi [takran, tapıt gibi] Kupkuru. (Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
[takran]: (*Mersin -İç.)
[tapıt gibi]: (*Gediz -Kü.)
takiya Kadınların çeşitli biçim verecek başa bağladıkları işlemeli örtü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
takka [take, tayka] 1. Şapka. (-Af.) 2. Takke. (-Çr.)
[take]: (-Çr.)
[tayka]: (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)
takkahkuş Başı sivri, serçeye benzer bir çeşit kuş. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
taklak (I) Tokat. (*Mersin köyleri -İç.)
taklak (II) Dişisi yumurtaya yatan ya da kaybolmuş keklik. (Yapıntı *Mut -İç.)
taklamağ Almak, tutmak: *Men öldim yerimi taklısan?* (Kerkük)
taklañ Tepelerdeki düzlükler. (İmamuşağı *Silifke -İç.)
taklaşmak [→ takışmak (II)]
takmatürki Olaya ya da kimseye hemen orada düzülüp bestelenen türkü. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
takran [→ takit gibi]
taktaki [→ tahtadelen]
taktakihelva Kozhelva. (*Silifke -İç.)
taktuk Beceriksiz, elinden iş gelmeyen. (Kurna -Brd.)

taktuka 1. Tahta ayakkabılık. (*Kula -Mn.) 2. Arkalıksız iskemle, tabure. (*Kula -Mn.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
takye [→ takka -2]
takyonuz Sakar, yaramaz (sövgü). (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
tal (I) Söğüt. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tal (II) Dilsiz. (*Nazimiye -Tn.)
tala Kırılmış koyun, keçi. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
talaka [taliga] İki ya da dört tekerlekli at, eşek arabası. (-Çr.)
[taliga]: (*Susurluk -Ba.)
talak kazmak 1. Ekilen tohumları çapayla toprağa karıştırmak. (Kuzköy *Akkuş -Or.) 2. İri toprak parçalarını çapayla ezmek. (Kuzköy *Akkuş -Or.)
talamah Yağma etmek, çalmak, aşır-mak. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.)
talamak (I) Kaplamak, bürümek, yayılmak. (-Ml.; *Antakya -Hat.)
talamak (II) 1. Çalmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.) 2. Yağmalamak, yok etmek. (-Çr.; -Kr.; *Kilis -Gaz.)
talamak (III) 1. Hayvan ısırmak, sokmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Boğmak, hırpalamak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
talambıç [talambuç] Kuş yuvası. (Kuzören *Silifke -İç.)
[talambuç]: (Becili, Tosmurlu, Uzuncaburç *Silifke -İç.)
talambuç [→ talambıç]
talas (I) Odun: *Sobaya vurduğum talas yandı.* (Fariske *Ermenek -Kn.)
talas (II) Toz toprak. (-Af.)
talasan Dağınık. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

talasırmak Soluk soluğa kalmak. (Yenice -Mğ.)
talaş Kabağın çekirdekli iç bölümü. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
talaşa İş güç, sorun. (Salman *Akkuş -Or.)
talaşmak Boğuşmak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
talaşman Dövüşken, kavgacı. (-Çr.)
talatmak (I) 1. Köpeği ısırmaya kıskırtmak, ısırtmak. (-Çr.) 2. Isır-ga-notunu deriye sürerek kabarmasına neden olmak. (-Çr.)
talatmak (II) Et, yemek vb. ni çok kızartmak. (-Çr.)
talavuz Çalım, gösteriş. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
talaz 1. Yel. (-Sv. ve çevresi; *Güdül -Ank.; -Ky. ve çevresi) 2. Toz fırtınası, hortum. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Kösekaş *Hacıbektaş -Nş.)
talba (I) Tef. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
talba (II) Sofra. (Salman, Kuzköy *Akkuş -Or.)
talba (III) Domuzun burnuyla kabarttığı gübreli toprak. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
talbar [→ talvar]
talfar [→ talvar]
talğa Osmanlı Hükümetinin verdiği beylik: *Ehmet esgiden talğalı beyyidi.* (Bayburt *Selim -Kr.)
talh Acımsı, tatsız. (Kerkük)
taliga [→ talaka]
talıs Kalın çuval. (-Af.)
talla Tarla. (-Yz.; *Güdül -Ank.)
tallama Meşe odunu. (Fariske *Ermenek -Kn.)
tallamak Gözetlemek, arkasından izlemek. (*Mersin -İç.)

talpar [→talvar]

talpınmak Çabalamak. (*Kula -Mn.)

talvar [talbar, talfar, talpar] Dallardan yapılp üstü otlar kapatılmış çardak. (Akçalar *Seydişehir -Kn.; Teniste *Anamur, Tömük -İç.; Lefkoşe, Kıbrıs)

[talbar] : (-İsp.)

[talfar] : (*Tarsus, Uzuncaburç *Silifke -İç.)

[talpar] : (Ovaköy *Mersin -İç.)

talvar tutmak Çalı çırpı ve çamurla bostan çardağı yapmak. (İncekum *Silifke -İç.)

talyasan [→taylasan]

tam (I) 1. Hayvanların barındıkları ve yemlerinin konulduğu yer : *Koyun tamda doğurmuş.* (Kuzköy *Akkuş, Boğazcık *Perşembe -Or.) 2. Toprak dam. (Hayati *Erbaa -To.)

tam (II) 1. Ağır. (Gölbeyli, Hacıköy *Taşova -Ama.) 2. Yük. (Gölbeyli, Hacıköy *Taşova -Ama.)

tamaht İstek, dilek : *O işe tamahtım vardı.* (Yusufça *Göhlhisar -Brd.)

tamak Üst damak, damak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.; İncekum *Silifke -İç.)

taman Hani, haniya. (*Antakya -Hat.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Karakaya -Ky.; -Gaz.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.; Namrun -İç.)

tamana Geçende, geçen. (Ovacık, *Silifke, Haçdişlen *Anamur -İç.)

tamarzi [tamarzi] 1. Yoksul. (Bayburt *Selim -Kr.) 2. Yoksun : *Ete tamarzi galdıh.* (*İğdır -Kr.)

[tamarzi] : (-Vn.)

3. Perhiz yapan. (*İğdır -Kr.)

tamarzi [→tamarzi -2]

tamates Domates. (-Ml. ve çevresi)

tambara Ahmak, uyuşuk, tembel. (*Bor -Nğ.)

tamçaldı Bando. (-Af.)

tamga İm, damga. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tamlı Çakının demir bölümü. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)

tammak (I) 1. Kuşkulanmak. (Tekir *Silifke -İç.) 2. İçine doğmak, bilmek. (Tekir *Silifke -İç.)

tammak (II) Damlamak. (Tekir *Silifke -İç.)

tamtahır [tamtaklak, taptakır -2] 1. Otsuz, ekinsiz. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Tamtakır, bomboş. (-Brd.; Uluşiran *Şiran -Gm.)

[tamtaklak] : (*Silifke -İç.)

[taptakır -2] : (-Çr.)

tamtaklak [→tamtahır -2]

tamzırmak Damlatmak. (-Çr.)

tana 1. İki yaşında erkek dana. (Akçalar *Seydişehir -Kn.) 2. Dana. (Orhana *Anamur, Tekir *Silifke -İç.) 3. Buzağı. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

tanagözü Bir çeşit yün dokuma örneği. (Orhana *Anamur -İç.)

tanas Harman yığını. (*Nazimiye -Tn.)

tanaş Bir yaşında domuz yavrusu. (İğneciler *Mudurnu -Bo.)

tancı Av köpeği, tazi. (Kerkük)

tandır 1. Soba. (Saraycık *Altıntaş, Alayunt -Kü.) 2. Küçük fırın. (-Af.)

tandıra sallanmak Ev halkı ateşi sönmekte olan tandırın içine bacakları uzatarak halka biçiminde sıralanıp oturmak. (-Kr. ve çevresi)

tandırbaşı 1. Tandır bulunan mutfak. (-Kr. ve köyleri) 2. Tandır ağzının ön bölümü. (-Çr.)

tandirevi Ekmek yapılan yer. (-Vn.)

tangalhas dönmek Takla atmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tangurdak Koyunlara takılan çan. (Küçük İsa *Zile -To.)

tango Uzun topuklu kadın ayakkabısı. (*Bor -Nğ.)

tağal Baş ve ağzı büyük, sesi kalın kimse. (-Çr.)

tağayrık, tangayrık 1. Ağzını açıp, gözlerini yukarıya doğru diken kimse, salak. (-Çr.) 2. Sonuna dek açık : *Sokağ gapısı tağayrık.* (-Çr.; -Yz. ilçe ve köyleri)

tağurdak Söylememesi gereken gizleri yüksek sesle anlatan kimse. (-Çr.)

tanıksamak Tanır gibi olmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tanımaca Bilmece. (Kesirik -El.)

tanımak 1. Dikkatle bakmak, dikkat etmek. (*Yalvaç -İsp.; -Brd.; -Nğ.; *Mersin, Savaş, Tosmurlu *Silifke -İç.) 2. Denemek, smamak. (-Brd.)

tanınmaş Ünlü olmak, tanınmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

tanıska En iyi. (*Çal, -Dz.; -Çr.; *Bor, -Nğ.; Akçalar *Seydişehir -Kn.)

tanış [→tanışık]

tanışık [tanış] Bildik, tanıdık. (*Yalvaç -İsp.; -Yz.)

[tanış] : (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *İğdır -Kr.)

tanışıklık Tanışmışlık, tanıdıklık. (-Kr.)

tanışluk vermek Kendini tanıtmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)

tanko [tankü] Modaya uygun giyinen. (Bardız *Şenkaya -Ezm.; -Yz.)

[tankü] : (-Ky.)

tankuş Akılsız. (-Çr.)

tankü [→tanko]

tanlamak (I) Sabahlamak. (-Çr.)

tanlamak (II) Şaşırmak. (-Çr.)

tanlamak (III) Çok belirgin ses çıkarmak. (-Çr.)

Tanrı [Tarı (I), Tari] Tanrı. (-Vn.)

[Tarı (I)] : (Kerkük)

[Tari] : (-Vn.)

tantal etmek Sözü yaymak, duyurmak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

tanüt Düzeneci, kurnaz. (*Güdü -Ank.)

Tanyıldızı Çobanyıldızı. (*Susurluk -Ba.; -Çr.; *Bor -Nğ.)

tap (I) [tapa (II)] Güç : *İhtiyarlık tapsızlıktır.* (-Çr.)

[tapa (II)] : (*Bor -Nğ.)

tap (II) Tandıra düşüp kül üstünde pişen ekmek. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)

tap (III) Arka, geri. (Kızıloba *Silifke -İç.)

tapa (I) Şişe kapağı, tıpa, mantar. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.)

tapa (II) [→tap (I)]

tapaklamak Uyuklamak. (*Bor -Nğ.)

tapalmak Arkası boş tahta vb. nesneye çakılan çivi geçmeyerek geri tepmek. (*Bünyan -Ky.)

tapan (I) Tohum ekildikten sonra toprağı düzeltmeye yarayan ağaç sürgü. (*Emirdağ -Af.; Hayati *Erbaa -To.; *İğdır -Kr.; *Silifke -İç.)

tapan (II) [tapı (II)] Eşik. (Kerkük)

[tapı (II)] : (-Çr.)

tapan ağacı Eşiğin altına uzatılan kalın ağaç. (-Çr.)

tapan ayağı Büyük, düz, geniş ayaklı (kimse). (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tapança Tabanca. (*İğdır -Kr.)

tapan çekmek [→tapanlamak]

tapan çeyhmeş Aldığı nesneyi vermek, yadsımak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tapan etmek Karda yol açmak, karları küremek. (*Mersin ve köyleri, *Silifke ve köyleri -İç.)

tapan golu [→ tapan sırı]]

tapanlamak [tapanlamak, tapan çekmek, tapannamak] Sürülmüş, ekilmiş tarlayı tapanla düzeltmek. (*Bor -Nğ.; *Silifke -İç.)

[tapanlamak] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[tapan çekmek] : (-Kr.)

[tapannamak] : (-Kr.)

tapannamak [→ tapanlamak]

tapan sırı [tapan golu] Ekilen toprağı düzlemeye yarayan ağaca takılan sırık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[tapan golu] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tapa yapmak (I) Tütün yapraklarını elde bağlam yapıp dizmek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

tapa yapmak (II) [tap etmek] Başa kakmak. (*Manyas -Ba.)

[tap etmek] : (*Kula -Mn.)

tapbaca [→ tapmaca]

tapbağ Bulmak. (*İğdır -Kr.)

tapbasan (I) Bir çeşit kuş tuzağı. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

tapbasan (II) [tabbasan] Ayağını yere sert vurarak yürüyen. (*Bor -Nğ.)

[tabbasan] : (*Ermenek -Kn.)

tap etmek [→ tapa yapmak (II)]

tapır Kuş sürüsü. (Kerkük)

tapı (I) Nohut ya da mısır unundan mayalanarak yapılan küçük, yuvarlak, kalınca ekmek. (Tahanlı *Mersin -İç.)

tapı (II) [→ tapan (II)]

tapıklamak [tapışlamak] Genellikle avutma ya da beğeni için birinin arkasını okşamak, hafifçe elle vurmak. (*Silifke -İç.)

[tapışlamak] : (*Silifke, Gilindire *Gülnar -İç.)

tapıl (I) [tapul] Biçilmiş ot bağlamı ve yığını. (*İğdır, -Kr.; Telin *Gürün -Sv.)

[tapul] : (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

tapıl (II) Sulandırılmış çemen unu, kırmızıbiber ve sarmısak karışımı tahta üstünde kurutularak yapılan yiyecek. (Yazır, *Susurluk -Ba.)

tapılmağ Bulunmak. (Kerkük)

tapına gelmek Kolayına gelmek. (Tah-tacı -İsp.)

tapır (I) Arka : *Jandarma Mehmet'in tapırına düştü.* (*Fethiye -Mğ.)

tapır (II) Taşlı, bozuk yol. (Baklalı -Ada.; *Mersin -İç.)

tapıradak düşmek İşe saldırmak, istekle koşmak : *Bir yumuş buyruldu mu tapıradak düşer.* (*Bor -Nğ.; *Silifke -İç.)

tapırdamak 1. Oraya buraya koşmak. (*Yalvaç -İsp.; Namrun *Tarsus, *Mersin, *Mut -İç.) 2. Boşa uğraşmak. (*Mut -İç.)

tapırdatmak 1. Oraya buraya koşturmak. (*Silifke -İç.) 2. Tez yapılması gereken, yorucu iş vermek. (*Silifke -İç.)

tapır tapır [tap tup] Topluluğun koşuşmasını anlatır. (*Silifke -İç.)

[tap tup] : (-Çr.)

tapırtı 1. Tez yürüme için. (Fariske *Ermenek -Kn.) 2. Ayak sesi, gü-rültü. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Silifke -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

tapışlamak [→ tapıklamak]

tapıt gibi [→ takıt gibi]

tapıtmak Dövmek : *Ali Yalman'ı tapıttı.* (Adiller *Ermenek -Kn.)

tapka Sergen, raf. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tapla [→ tabla (I) -I]

taplak Düzlek, düz alan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

taplama Bir çeşit sac ekmeği. (-Ml.)

taplu Süslü. (Salman *Akkuş -Or.)

tapmaca [tapbaca] Bulmaca. (Kerkük)

[tapbaca] : (*İğdır -Kr.)

tapmağ Bulmak. (Kerkük)

tapşurık Ismarlanan şey, ismarlama. (*İğdır -Kr.)

tapşırmağ Bağışta bulunmak. (Kerkük)

tapşırmağ 1. Uyarmak. (*İğdır -Kr.)

2. Gönderimde bulunmak, havale etmek. (*İğdır -Kr.)

tapşırmağ (I) 1. Tanıtmak. (-Çr.; Beşir, Kerkük) 2. Salık vermek. (-Çr.)

3. Ismarlamak. (Beşir, Kerkük)

tapşırmağ (II) Yırtılan bezin kıyılarını içe katlayarak elde dikmek. (-Çr.)

taptağ Dama serilen toprağı bastırmaya yarayan bir çeşit araç. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

taptağ 1. Bastırılarak ya da basılarak pekişmiş toprak. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Çok işleyen yol. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

taptakır 1. Kupkuru. (-Çr.)

2. [→ tamtağır -2]

taplamağ [taplamak -2] Dövmek. (Kerkük)

[taplamak -2] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

taplamak 1. Basmak, çiğnemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. [→ taplamağ]

tapta (I) Yuvarlak, küçük ekmek. (-Vn.)

tapta (II) Sığır dışkısı. (Kerkük)

tap tup [→ tapır tapır]

tapul [→ tapıl (I)]

tapul etmek Biçilmiş ekin ve otlardan küçük yığınlar yapmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tar (I) 1. Tavukların kümeste tünedikleri uzun ağaç. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Bayraktutan *İğdır -Kr.; Kesirik -El.; *Tarsus, *Mersin -İç.) 2. Yükün dökülmemesi ve tekere değmemesi amacıyla kağınının iki yanına uzatılan sırik. (Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.)

tar (II) Ağzında kasnak bulunan gübre çuvalı. (*Mersin, *Tarsus -İç.)

tar (III) İlkbahar ötlarıyla yapılan yemek. (*Nazimiye -Tn.)

tar (IV) Başörtüsü. (*Mersin, *Tarsus -İç.)

tar (V) Sekiz ya da on iki telli bir çeşit çalgı. (*İğdır -Kr.)

tara Odun keski, satır. (-Uş.; *Gediz -Kü.)

taraba 1. Tahta parçası (genellikle tahta ile birlikte kullanılır). (*Bor -Nğ.) 2. Tahta perde. (*Güdül -Ank.)

tarak (I) Ayağın parmak kemikleri. (*Bor -Nğ.)

tarak (II) 1. Başak toplamakta kullanılan bir çeşit dişli araç. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) 2. Hasır dokumakta kullanılan bir çeşit tahta araç. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

tarak (III) Karda insan geçebilecek genişlikte açılan yol. (Gölkonak, *Şarkıkaraağaç -İsp.)

taraklamak İskambil kâğıtlarını karıştırmak. (*Yalvaç -İsp.)

taraklık İçine tarak vb. konulan bez kese. (Tahtacı -İsp.)

tarama Sazan balığının havyarı. (-Sm.)

taran Hayvanların otlamasına elverişli
otlu ve sulu yer. (Tozara, Güvere
*Silifke -İç.)

taranaağız [-> taranağız]
taranağız [taranağız, taraşağız] Bi-
çimsiz, büyük ağızlı kimse. (Ulu-
şiran *Şiran -Gm.)
[taranağız] : (*Bor -Nğ.)
[taraşağız] : (-Yz. ve çevresi)

taraslamak Gizlice çevresini araştırıp
bulduğunu çalmak. (*Susurluk
-Ba.)

taraş (I) Ürünün toplandıktan sonra
kalanları. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)

taraş (II) Tıraş. (*İğdır -Kr.)

taraşağız [-> taranağız]
taraşmak Sürek avında avcılar yayı-
larak yürümek. (*Silifke, *Mersin
-İç.)

taraştırmak Araştırmak. (İncekum
*Silifke -İç.)

tar av Kekliklerin tünedikleri yerde
yapılan av. (Kesirik -El.)

tarazımak Eskimeye yüz tutan kumaş
incelmek. (*Bor -Nğ.)

tarbuka Darbuka. (Müşgebi *Bodrum
-Mğ.)

tarçılı valtı 1. İlkbaharda otun bol
olduğu zaman. (Uluşiran *Şiran
-Gm.) 2. Yaz ayları. (Uluşiran
*Şiran -Gm.)

tarçıklanmak Hayvan beslenmek, bü-
yümek. (Salman *Akkuş -Or.)

tarhan İş yapmayan kimse. (Çayağız
*Şavşat -Ar.)

Tarı (I) [-> Tanrı]
tarı (II) Mısır tanesi. (Burunucu *Silif-
ke -İç.)

Tarı [-> Tanrı]
tarkurtike [-> tahtadelen]

tarlanmak Kümese yerleştirilmiş ağaç
parçasına tavuklar tünemek. (-Kr.
ve köyleri)

tarma Asma üzümü. (*İğdır -Kr.)

tarmatağan [-> tarmatakur]
tarmatakur [tarmatağan, tartak mar-
tak] Karmakarışık, altüst olmuş.
(-Çr.)

[tarmatağan] : (-Çr.)
[tartak martak] : (Kurna -Brd.)

tarmıncı Eli sıkı, cimri. (Pazarören
*Pınarbaşı -Ky.)

tarp Yüksekten akan suyun önüne
balık yakalamak için gerilen, çalı-
lardan yapılmış sepet örgüsü biç-
minde engel. (-Kr.)

tarpada Yüksek yerden birden düş-
meyi anlatır. (*Silifke -İç.)

tarsımak Yara iyileşmek. (Mağara
*Silifke -İç.)

tartak martak [-> tarmatakur]
tartala (I) Yağma, talan. (*Kilis -Gaz.)

tartala (II) Bir kimseyi kovalayarak
verilen korku, heyecan. (Çayağız
*Şavşat -Ar.)

tartala (III) Gereksiz nesne, pılı pırtı.
(Fariske *Ermenek -Kn.; Seydi-
ler *Fethiye -Mğ.)

tartala (IV) Kuruyemiş, çerez. (Seydi-
ler *Fethiye -Mğ.)

tartalamak [-> tartılamak]
tartılamak [tartalamak] İki elle kal-
dırılan taşı ileri geri sallayıp
hızlandırarak atmak. (-Çr.)
[tartalamak] : (-Çr.)

tartılmak Asılmak. (Pınarlıbelen *Bod-
rum -Mğ.)

tartma Başörtüsü. (Baklan *Çal -Dz.)

tas (I) Dört-beş kiloluk buğday ölçeği.
(*Gülner -İç.)

tas (II) Arka. (-Nğ.; *Karapınar -Kn.)

tasatmak 1. Gözetlemek. (İncekum
*Silifke -İç.) 2. Önemsemek, dik-
kate almak. (İncekum *Silifke -İç.)

tasdara Sofra örtüsü. (*Osmanlı -Çr.)

tasına düşmek [-> taslamak (II) -2]
tasitama Gösteriş : Bu kız sade tasi-
tamamdır. (Çayağız *Şavşat -Ar.)

taslağ Kaba, yontulmamış ağaç için.
(Uluşiran *Şiran -Gm.)

taslağlamak Ağacı budamak, yont-
mak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

talak (I) 1. Kaba, biçimsiz, yakışsız
(insan ya da nesne için). (Salman
*Akkuş -Or.; Erenyaka *Akseki
-Ant.) 2. Yuvarlak. (*Bünyan
-Ky.)

taslak (II) Övünge. (Fariske *Er-
menek -Kn.)

taslamak (I) 1. Tasarlamak. (*Bünyan
-Ky.) 2. Gözetlemek. (-Nğ.; *Mer-
sin -İç.)

taslamak (II) [tasına düşmek] 1. Bak-
mak. (Kızılın *Sarioğlu -Ky.)
2. İzlemek. (*Mersin -İç.)
[tasına düşmek] : (*Çal -Dz.)

taslamak (III) Gösteriş yapmak. (*Su-
surluk -Ba.)

taslamak (IV) Kavunu, karpuzu kabu-
ğundan ayırmak. (*Kula -Mn.)

tasma Kemer, kuşak. (Uluşiran *Şi-
ran -Gm.)

taşağar [-> taşağır]
taşağır [taşağar] Verimsiz toprak.
(*Yalvaç -İsp.)
[taşağar] : (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

taşarmudu Kırılarda yetişen bir çeşit
armut. (Yusufça *Göhlhisar -Brd.;
Erenyaka *Akseki -Ant.)

taş evlemek Taş kırmak için çivi yeri
açmak. (Kurna -Brd.)

taşgözlü İri delikli kalbur. (-Kr.)

taşielinde Tez ve yerinde yanıt veren
hazırcevap. (-Kr.)

taşırğamak Nalsız hayvan, tırnağı
bozuk yolda yürümekten kırılarak
topallamak, ayağı şişmek. (Gölkö-
nak, Yenişar *Şarkikaraağaç,
Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Çepni
*Gemerek -Sv.; *Fethiye -Mğ.)

taşkadayıfı Yassıkadayıf. (*Bor -Nğ.;
-Ada.; *Mersin -İç.)

taşkalaya almak Alay etmek, eğlenmek.
(Bögürler *Sivrihisar -Es.)

taşlamak Gebe hayvan yavrusunu dü-
şürmek. (Çilehane *Reşadiye -To.)

taşlantı (I) [taşlıca] Kümes hayvan-
larında taşlık. (-Çr.)
[taşlıca] : (Darıveren *Acıpayam
-Dz.)

taşlantı (II) Savrulan, kalburda elenen
buğdayın taşlı, topraklı bölümü.
(-Çr.)

taşlıca [-> taşlantı (I)]

taşlık 1. Kapı önlerinde taş döşenerek
yapılmış yer. (*Terme -Sm.) 2.
Üstü kapalı avlu. (-Af.)

taşmaka Kaplumbağa. (Çilehane *Re-
şadiye -To.)

taşra Hela. (-Krş. ve çevresi)

tâşüt Kereste. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

taşyağı Gazyağı. (*Gediz -Kü.; *Soma
ve çevresi -Mn.)

taşıyatr Unutulma, anılmama. (*Fet-
hiye -Mğ.)

tat (I) 1. Dilsiz. (*Silifke -İç.) 2. Az ko-
nuşan. (Kurna -Brd.) 3. Ters (kim-
se). (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
4. Deli. (-Uş.) 5. Üreme organı
büyük kimse. (-Çr.)

tat (II) Yassı. (-Vn.)

tat (III) Çorabın ayak bileğinden aşağı
bölümü. (-Kr.)

- tat (IV) Deneyimi olmayan kimse. (-Kr.)
- tat (V) Çam ağacının büyük dalı. (Kocabey *Şavşat -Ar.)
- tâta Tahta. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- tatabazlık Çanak yalayıcılık, dalkavukluk. (*Gürün -Sv.)
- tatahami [-> totaḥami]
- tatala Topal. (İncekum *Silifke -İç.)
- tatan etmek Yatıp uyumak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
- tatar 1. Kalın açılan yufka. (Uluşla *Bor -Nğ.) 2. Haşlanmış hamurla yoğurt karıştırılarak yapılan yemek. (-Brd.)
- tatar arabası At arabası. (-Af.; -Yz.)
- tatarası Üçgen biçiminde kesilip haşlanan hamur üstüne, sarmısaklı yoğurt ve yağda pişmiş yumurta dökülerek yenilen bir çeşit çorba. (-Çr.)
- tatarca Böbrek ağrısı. (-Çr.; *Güdül -Ank.)
- tatarca olmak Mide bozulmak. (Namlun *Tarsus -İç.)
- tatarhamı Apandisit. (Kesirik -El.)
- tatavi (I) [tatavu] Ramazandan bir gün önce tutulan oruç. (-Çr.; -Yz.)
- [tatavi]: (*Bünyan -Ky.; *Bor -Nğ.)
- tatavi (II) İyi pişmemiş yemek için. (*Bor -Nğ.)
- tatavi (III) [tatavi] Baştansavma ve tez yapılan iş. (*Silifke -İç.)
- [tatavi]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
- tatavi [-> tatavi (III)]
- tataviye Boşuna, gelişigüzel (işe başlamak, gitmek için). (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
- tatavu [-> tatavi (I)]

- tatlaşmak Tartışmak. (Bozdoğan, Kesmeburun, *Osmaniye -Ada.)
- tathcalık 1. Helva. (*Soma ve çevresi -Mn.) 2. Lokum. (*Soma ve çevresi -Mn.)
- tathçiş Meni. (-Çr.)
- tatlık Dört ayaklı bir nesnenin içine ateş kabı konulup üstü örtülerek yapılan bir çeşit tandır. (*Bor -Nğ.)
- tatlılık Kıtık. (-Çr.)
- tatmak Yatmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
- tatsi Yapışkan. (-Sv.; -Ky.)
- tattata Kedi kovalama ünlemi. (Kocabey *Şavşat -Ar.)
- tatuh [tuncih] Kadının üreme organı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
- [tuncih]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
- tav 1. Güç, kuvvet. (Kerkük) 2. İşin, ürünün olgunlaşma, erginleşme zamanı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- tava (I) 1. Ateş küreği. (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *Bor -Nğ.) 2. Mısır patlatmakta kullanılan bir çeşit araç. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
- tava (II) Bağ evleklerinde üzüm çubuğunun dikildiği yerler. (-Çr.)
- tava (III) Fırın ya da kömür ateşinde pişirilen soğanlı et yemeği. (Lefkoşe, Kıbrıs)
- tava düşmeğ İşinde hızlanmak, güçlenmek. (Kerkük)
- tava gelmek Kanmak, yola gelmek, yumuşamak. (*Yalvaç -İsp.; -Kr.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
- tav almak Genellikle koşucu hız, güç almak. (Kerkük)
- tavar Büyük : Tavar uşaq. (Kerkük)
- tavara Uyuyan kimsenin üstüne abanarak ağırlık verdiğine inanılan, kerdiye benzetilen düşsel yaratık, karabasan. (Zaferli *Maçka -Tr.)

- tavaşa Erkekliği yok edilmiş, enenmiş. (*Kilis -Gaz.)
- tavatır [tafatır, tavatur -1, tavatür] Çok iyi, çok yararlı, çok güzel. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.; -Kr.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
- [tafatır]: (-Af.)
- [tavatur -1]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
- [tavatür]: (*Güdül -Ank.)
- tavatir [tavatur -2] 1. Söylenti, abartılı söz, dedikodu. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
- [tavatur -2]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
2. Şaşılacak durumda, yaman. (-Ml. ve çevresi)
- tavatur 1. [-> tavatir] 2. [-> tavatir -1]
- tavatür [-> tavatir]
- tavırlandırma Büyütmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
- tavış Ateş, sıcaklık : Yüreğimin tavış sönü. (Kerkük)
- tavlamağ Bir çok ipliği birlikte bükmek. (Kerkük)
- tavlamak (I) Kıyılacak tütün vb. ni az su serpip yumuşatmak. (Çilehane *Reşadiye -To.; *Bünyan -Ky.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
- tavlamak (II) Yağı tavada ısıtmak. (*Antakya -Hat.)
- tavlanmağ Davranmak : Çocuk kaçmaya tavlanı. (Kerkük)
- tavlaşmak 1. Çamur vb. kurumaya yüz tutmak. (-Çr.; *Mersin -İç.)
2. Yağmura doyan tarla sürülmeye elverişli duruma gelmek. (*Mersin -İç.)
- tavlatma Birkaç katı bir araya getirilerek bükülmüş iplikten dokunan bir çeşit bez. (Kerkük)
- tavlı (I) Olgunlaşmış. (Kurna -Brd.; *Güdül -Ank.)
- tavlı (II) İvecen: Tavlı gèdiri. (Kerkük)

- tavli [tavlu] Şişman. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
- [tavlu]: (Kesirik -El.)
- tavlu [-> tavli]
- tav olmak Uygun bulmak. (Küçük İsa *Zile -To.; -Ant.)
- tavsamak [tavsımak, tavsınmak] Hızı, tezliği, gücü azalmak, sönme-ye başlamak. (*Yalvaç -İsp.; Uluşiran *Şiran -Gm.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; *Bünyan -Ky.; *Bor -Nğ.)
- [tavsımak]: (-Brd.; *Susurluk -Ba.; -Çr.; *Fethiye -Mğ.)
- [yavsınmak]: (*Mersin -İç.)
- tavsıl Abartı. (*Sütçüler -İsp.)
- tavsımak [-> tavsamak]
- tavsınmak [-> tavsamak]
- tavsır Resim, fotoğraf: Onun tavsırları iyi çıkar. (-Sv.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Karapınar -Kn.; Tozkovan *Gülner, -İç.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
- tavsıtmak Sessizce yellenmek. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
- tavşanak Pınal. (-Uş.)
- tavşanekmeği Kızılçık ağacının taze yaprağı. (-Ks. ve çevresi)
- tavşanlama Tez uyuyup uyanma. (*Sütçüler -İsp.)
- tavşantopu Yumru köklü, salep yapılan bir çeşit bitki. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
- tav tav Ara ara, zaman zaman : Karnıma tav tav ağırlı giriyor. (*Yalvaç -İsp.)
- tav tavılmak Hız, güç azalmak, bitmek. (Kerkük)
- tav tav sav sav olmak Bitmek, tükenmek, kalmamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tavukgözü Elde ayakta oluşan kara bir çeşit siğil. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Bor -Nğ.)

tavun Bir çeşit tavuk hastalığı. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

tavusmak Bitirmek, tüketmek. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tav vermek (I) Kışkırtmak. (-Çr.)

tav vermek (II) Kuru nesneyi yumuşatmak. (-Çr.)

tavzu Tavus kuşu. (-Af.)

tay [tayadaş, taydaş -2] Eş, denk, yaşıtlı. (Çilehane *Reşadiye -To.; Salman *Akkuş -Or.; Uluşiran *Şiran -Gm.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; Kesirik -El.)

[tayadaş] : (*Mut, *Mersin -İç.)

[taydaş -2] : (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Bor -Nğ.; Tekeler *Silifke -İç.; Kerkük)

taya (I) 1. Ot, ekin yığını. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; *İğdır -Kr.; Yukarı Toklu *Taşlıçay -Ağ.; -Vn.; Tahanlı *Mersin -İç.) 2. Fide. (Kerkük) 3. Pirinci sapından ayırma. (*Güdül -Ank.)

taya (II) Sütanne. (-Vn.; Kerkük)

tayadaş [-> tay]

taya durmak [-> tay durmak]

tayak Değnek. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tayalamak Harmanda ikinci kez ayalama işlemi yapmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tay çuvalı Kısa, geniş çuval. (Davulku *Hekimhan -Ml.)

taydaş 1. Arkadaş, dost. (-Sv.; -Ky.; Tekeler *Silifke -İç.) 2. [-> tay]

taydırmak Çalmak, aşırmaq. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tay durmak [taya durmak] Yeni yürümeye başlayan çocuk, yardımcısız

ayakta durmak. (*Susurluk -Ba.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Ml.; *Bor -Nğ.)

[taya durmak] : (*Mersin -İç.)

tayfa Akraba, yakın. (*İğdır -Kr.; *Bor -Nğ.)

taygeldi 1. Üvey kız çocuk. (*Eşme -Uş.) 2. İkinci kez evlenen kadının yanında götürdüğü çocuk. (İsabey *Çal -Dz.; -Çr.; -Ml.)

tay gelmek (I) Çocuk, yeniden evlenen annesinin yanında gelmek. (-Brd.)

tay gelmek (II) Denk, eşit olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tay gitmek Çocuklu kadın yeniden evlenmek. (*Güdül -Ank.)

tayın Sincap. (*Mersin -İç.)

tayır tayır Sökülen yün örgünün, yırtılan bezin çıkardığı ses için. (-Çr.)

tayka [-> takka -2]

taykeş [tekeşer, tenkeş] Eşleri birbirine uygun olmayan, benzemeyen, tek kalan nesne : *Taykeş öküz, taykeş ayakkabı.* (Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Ml.; -Gaz.)

[tekeşer] : (Kerkük)

[tenkeş] : (-Kr.)

taylaş Birinin arkasında gezen kimse, çocuk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

taylak Bir, iki yaşında üstüne binilmeyen at yavrusu, tay. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

taylamak Yük, denk yapmak : *Meyveleri tayladım; hazır, merkebe yükle.* (-Çr.)

taylanmak Yaşını küçük göstermek için çocuksu davranışlar yapmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

taylanmak Denk gelmek, uymak : *Küp biraz büyükçe imiş taylanmadı.* (-Çr.)

taylasan [talyasan] Eskiden, başa sarılan sarıgın sırtı uzanan bölümü. (-Çr.)

[talyasan] : (-Çr.)

taysınmamak Küçümsemek, önemsememek. (*Bor -Nğ.)

taytak (I) Çok gezen kimse. (Saçak *Çerkeş -Çr.)

taytak (II) İş yapıp yapamayacağını düşünmeden kendini öne atan kimse. (-Çr.)

taytı Birinin arkasına takılan kimse ya da çocuk, takıntı. (Saçak *Çerkeş, -Çkr.)

tayuhbelerüğü Az ışıktaki görememe hastalığı, tavukkarası. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tazece konuşmak Az önce konuşmak. (*Soma ve çevresi -Mn.)

tazene Mızrap. (*Bünyan -Ky.)

tazibeli Eller ve dizler yere konularak yapılan, belin içe eğik çukur durumu : *Tazibeli yap.* (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

taziboncuğu Çocuk beşiğine, hayvan yularına dikilen bir çeşit midye kabuğu. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Çr.)

te Olmaz, hayır! (-Çr.)

teah Şaşma bildirir ünlem. (Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)

tebelleşmek Can çekişmek. (*Susurluk -Ba.)

tebene Yorgan iğnesi. (*İğdır -Kr.; Kerkük)

teber (I) 1. Çapa. (Uğurlu *Ermenek -Kn.) 2. Küçük balta. (Küçük İsa *Zile -To.)

teber (II) Aşık oyununda kullanılan terim. (Çepni *Gemerek -Sv.)

teberik [teberrik, teberük] Armağan. (-Ml.; -Gaz.; Telin *Gürün -Sv.; Namrun *Tarsus -İç.)

[teberrik] : (*Nazimiye -Tn.)

[teberük] : (Fariske *Ermenek -Kn.)

teberrik [-> teberik]

teberük [-> teberik]

teberze Kurutmaya elverişli, çok tatlı kayısı. (*İğdır -Kr.)

tebitlemek Gözetlemek. (-Ml.)

tebsermek Kurumaya yüz tutmak. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.; Namrun *Tarsus -İç.)

tebsetmek İşemek (aşağılama için). (*Bor -Nğ.)

tebsimek Yemek pişirmek. (Fariske *Ermenek -Kn.)

tec Samandan ayrılmış arpa, buğday yığını. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tece Kalça kemiği. (-Ml.)

tecemillet Yaramaz çocuk. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

tecemme Yönetme, yönetim. (-Çr.)

tecik Tane, tanecik : *Evdə kaç tecik varsınız?* (-Uş.)

tecir Hayvan alıp satan kimse. (-Af.; Kurna -Brd.; Akşalar *Seydişehir -Kn.; *Fethiye -Mğ.)

teddek Servi ya da çam kozalağı. (Çatoz, Mağosa, Kıbrıs)

tedirgin etmek, tedirkin etmek Korkutup kaçırmak, kuşkulandırmak. (-Çr.)

tedürgün olma 1. Uzaklaşmak, gitmek, yitmek. (Kuzköy *Akkuş -Or.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *Güdül -Ank.) 2. Düzeni bozulmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tee Dağlarda yetişen bir çeşit yabani ağaç. (*Nazimiye -Tn.)

tef Kefen. (*Bünyan -Ky.; *Silifke -İç.)

tefal Em, ilaç, umar. (Köselili *Akdağmadeni -Yz.)

tefârik Gelin giysisi yapılan sırma işli bir çeşit ipek kumaş (eskiden). (-Çr.)

tefe Dokuma tezgâhında tarağı tutan, mekik ipliklerini sıkıştırmaya yarayan araç. (*Güdül -Ank.)

tefek 1. Asma, üzüm ağacı. (Teniste *Anamur -İç.) 2. Filiz, asma filizi. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; *Soma ve çevresi -Mn.) 3. Asma yaprağı. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

tefildemek İşi tez bitirmek için canla başla çalışmak. (*Yalvaç -İsp.)

tefil düzmek Suçunu gizlemek için sözde nedenler uydurmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

tefir 1. Çeşit, tür. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 2. Renk. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

teftane Akıllı. (Çukurbağ *Ermenek -Kn.)

tefter Defter. (*Güdül -Ank.)

tege Teke, erkek keçi. (Kerkük)

tegellemek (I) Göz önüne, akla getirmeye çalışmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tegellemek (II) Birinin aklını karıştırmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tegel vurmak Önce teyelleyip sonra elde makina dikişi gibi ince dikmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tegene Hamur teknesi. (Çilehane *Reşadiye -To.)

teğ 1. Asma. (Tahanlı *Mersin -İç.) 2. Asma filizi, sürgünü. (*Mut -İç.) 3. Kavun, karpuz vb. bitkilerin toprak üstündeki gövde ve dalları. (Uzuncaburç *Silifke -İç.; Çatoz, Magosa, Kıbrıs) 4. Asma yaprağı. (*Mut, *Mersin, *Tarsus -İç.)

teğdirmek Yerinden atmak, uzaklaştırmak. (*Bünyan -Ky.)

teğ (I) Bitki dalı. (Arslan *Mersin -İç.)

teğ (II) Paralel, başabaş. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

teğlemek Eşitlemek, denkleme. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

teh Sanki. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

teh düşmek Dikkat etmek. (*Antakya -Hat.)

tehe, tehi Önemssiz, boş : O adamın buraya gelip gitmesi tehe değil. (-Çr.)

tehenk [→ teneyh]

teheze İşe yaramaz, yıpranmış durumda. (-Kr.)

tehiye Boş yere. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

tehllemek [tehllemek] Gözetmek, bakmak. (*Bor -Nğ.)

[tehllemek] : (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)

tehllemek [→ tehllemek]

tehliz Kendirden gözenekli dokunmuş çuval. (-Yz.; *Silifke -İç.)

tehmen Çalgılı eğlence. (-Çr.)

tehmik Tekme, çifte. (-Kr.)

tehne (I) [tahne] Aralıklı, az sayıda, ıssız, تنها : Pınar başı akşam tehne olur. (-Brd.; -Çr.; *Güdül -Ank.; *Fethiye -Mğ.)

[tahne] : (-Yz. ilçe ve köyleri)

tehne (II) Tekne. (*İğdır -Kr.)

tehne (III) Bulaşık bezi. (Kesirik -El.)

tehne ağzı Bentle arkın birleştiği yer. (Meyvabükü, Bademli, Akçakese, Yeşilöz *Güdül -Ank.)

tehnal [→ teynel]

tehremi Keçi kılı, tiftik. (*Emirdağ -Af.)

tehriz Koridor, evin girişi, dehliz. (-Çr.)

tein Sincap. (*Zile ve köyleri -To.; -Çr.)

tek 1. Gibi. (Kesirik -El.) 2. Değin. (-Çr.)

tekadım Uzunatılma. (Kerkük)

tekaltı Eyerin altına, keçenin üstüne yerleştirilen meşin kaplı keçe. (Bayburt *Selim -Kr.)

tekbasmacık Bir çeşit yün dokuma örneği. (Orhana *Anamur -İç.)

tekbuçuk Az, şöyle böyle, az buçuk. (İncekum *Silifke -İç.)

tekdamar Cılız. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

tekdeş Benzer. (Kerkük)

tek durmak Uslu durmak. (*Silifke -İç.)

tekecen [tekerce] Yenilebilen bir çeşit ot. (-Krş. ve çevresi)

[tekerce] : (-Çr.)

tekellemek Yuvarlamak, tekerlemek. (-Çr.)

tekellenmek Yuvarlanmak, tekerlenmek. (-Çr.; -Yz.)

tekelpancı Yabanpancırı. (*Merzifon -Ama.)

tekemen Hırçın, huysuz. (Boyalık *Ermenek -Kn.)

teker Makara. (Narlukuyu *Silifke -İç.)

tekerce [→ tekecen]

tekerlek [tekir -2] Yuvarlak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

[tekir -2] : (*Fethiye -Mğ.)

tekerlek şapka Fötr şapka. (*Merzifon -Ama.; -Yz.)

tekesakalı Kırılarda yetişen uzun yapraklı, sütlü bir çeşit ot. (*Yalvaç -İsp.; -Yz.; Akçalar *Seydişehir -Kn.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

tekesek (I) Hoppa kadın. (Çepni *Gemerek -Sv.)

tekesek (II) Çiftleşmek isteyen dişi keçi. (Çepni *Gemerek -Sv.)

tekesemek [tekesimek, tekeye gelmek -I] Dişi keçi çiftleşmek istemek. (-Çr.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

[tekesimek] : (*Antakya -Hat.)

[tekeye gelmek -I] : (-Kr.; *Güdül -Ank.)

tekesimek [→ tekesemek]

tekeşer [→ taykeş]

tekeye gelmek 1. [→ tekesemek] 2. Erkek keçi çiftleşmek istemek. (*Susurluk -Ba.)

tekin (I) Uslu. (-Brd.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

tekin (II) Giz, saklı, esrarlı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tekin durmak Uslu durmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tekinsiz Uğursuz. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

tekin söz Önemli, gizli anlamı olan söz. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tekir 1. Tekerlek. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. [→ tekerek]

tekir kazığı Değirmende suyunun yüksekte dökülmesini sağlayan oluğun dayandığı büyük ağaç. (*Fethiye -Mğ.)

tekirlenmek Kedi yavrusu büyüdükçe tüylerindeki çizgiler koyulaşmak, belirginleşmek. (-Çr.)

tekiş Erkek oğlak. (-Sv.; -Ky.)

tekiz Taksit. (*Kilis -Gaz.)

tekizmek Bağlı hayvan ipinden kurtulup kaçmak. (-Sv.; -Ky.)

tekleme 1. Az, tek tük. (*Bünyan -Ky.) 2. Yeni yetişmekte olan pancarı güçlenmesi için aralıklı duruma getirme. (*Susurluk -Ba.)

teklemek İtmek. (Kerkük)

tekli Değın, dek : *Sabaha tekli gezdik.*
(*Fethiye -Mğ.)

tekme Adım : *Burası yüz tekme geldi.*
(Güzve *Ermenek -Kn.)

tekme Yuvarlanmak, tekerlenmek.
(Kum *Silifke -İç.)

teknâşi [teknégaşi] Teknenin hamur-
larını kazımaya yarayan araç.
(Hayati *Erbaa -To.)

[teknégaşi] : (Hayati *Erbaa -To.)
teknâzlı Bir çeşit yün dokuma örneği.
(Orhana *Anamur -İç.)

teknégaşi [-> teknâşi]

teknékazıntısı Ana ve babaların yaş-
lılığında olan en son çocukları.
(-Çr.)

teksermek [teüsermek] Uygun görmek.
(Tahtacı -İsp.; Tahtacılar, *Mer-
sin -İç.)

[teüsermek] : (Gökbelen *Silifke
-İç.)

teksivrik Toprakta yeni çıkan ekin.
(-Çr.)

tektirme Esnek çubuklarla oynanan
bir çeşit oyun. (Gölkonak, Yeni-
şar *Şarkıkaraağaç -İsp.)

tekücek Küçük çapa. (Hayati *Erbaa
-To.)

tekyümbek Bir çeşit oyun. (-Ml.)

telasük [-> telesük]

telbe Tef. (*İğdır -Kr.)

telbis (I) Nemli toprak. (-Ml.; *Bün-
yan -Ky.)

telbis (II) [telbü] Düzenici, güvenil-
mez, kurnaz, kimse. (Kumdanlı
*Yalvaç -İsp.; Uluşiran *Şiran
-Gm.; *Fethiye -Mğ.)

[telbü] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

telbü [-> telbis (II)]

tele Giysi yakalarının içine konulan
kolalı bez, tela. (-Çr.)

telef Aç, susuz, bakımsız : *Caş gün-
dür telef zavallı.* (Uluşiran *Şiran
-Gm.)

telefgin Savurgan. (Kerkük)

telek (I) [téleyh] Kümes hayvanları
ve kuşların iri kalın tüyleri. (-Çr.;
-Kr.; -Yz.; *Silifke, *Mersin -İç.)
[téleyh] : (*İğdır -Kr.)

telek (II) Hamamda kadın yıkayıcı,
tellak. (-Brd.)

teleme (I) 1. Kesilmiş süt. (*Bünyan
-Ky.) 2. Yumuşak bir çeşit pey-
nir. (*Bünyan -Ky.)

teleme (II) Tane. (*Fethiye -Mğ.)

teleme (III) Cansız, güçsüz, cılız.
(Sayağzı, Susanoğlu *Silifke -İç.)

teleme (IV) 1. Az pişmiş, yarı çiğ.
(-Çr.; *Bor -Nğ.) 2. Katılaşmamış,
az katı. (-Çr.) 3. Az pişmiş rafa-
dan yumurta. (*Bor -Nğ.)

teleme (V) Nadas edilmemiş tarla.
(Meyvabükü *Güdül -Ank.)

teleme (VI) Dişbudak ağacının yeşil
yaprağı. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)

telesimek, telesimeyh [-> telesmek]

telesmek [-> telesmek]

telesmek [telesimek, telesimeyh; teles-
mek] İvmek. (-Kr.)

[telesimek, telesimeyh] : (*Uluşiran
*Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.; Beyel-
ması *Ağın -El.)

[telesmek] : (Kerkük)

telesük [telasük] Tez, ıvce : *Telesük
gidir.* (Türk, Taze, Kerkük)
[telasük] : (Bayat, Taze, Telefar,
Kerkük)

televsimek Sersemlemek. (Afşar, Pa-
zarören *Pınarbaşı -Ky.)

téleyh [-> telek (I)]

teleyh sahal Uca doğru köşe yaparak
incelen sakal. (Uluşiran *Şiran
-Gm.)

telezimek 1. Yorgunluktan bitkin düş-
mek. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)

2. Cılızlaşmak, zayıflamak. (Ak-
çalar *Seydişehir -Kn.)

telgözel Leblebinin kırıklarını ayır-
maya yarayan araç. (*Güdül -Ank.)

teli Diken. (*Nazimiye -Tn.)

teliz Kendir, çuval biçiminde kaba
dokunan bez. (*Zile ve köyleri
-To.; -Yz.; *Güdül -Ank.)

telker Bir çeşit bilezik. (-Ml.)

telkurma [-> telkürmalı işleme]

telkürmalı işleme [telkurma] Sırma
ve gümüş tellerle tülbente yapılan
bir çeşit iş örneği. (-Çr.)

[telkurma] : (*Silifke -İç.)

telle Kasap çengeli. (*Bor -Nğ.)

telleme Tomruğun hızarla boyuna
ikiye ayrılmış parçaları. (-Çr.)

tellemek Hayvan, ipini ya da zincirini
koparmak. (*Fethiye -Mğ.)

tellenmek 1. Darılmak, incinmek, iç-
lemek. (Darıveren *Acıpayam -Dz;
Küçük İsa *Zile -To.; Salman
*Akkuş -Or.; *Güdül ve köyleri
-Ank.) 2. Titizlenmek, öfkelen-
mek. (-Çr.)

telletme (I) [terleme] Tuzlanan vişne,
koruk ağzı kapalı kapta çalka-
lanarak yapılan bir çeşit yiyecek.
(*Bor -Nğ.)

[terleme] : (*Silifke -İç.)

telletme (II) Tırpanla ekin biçerken
toprakta kalan tek tük biçilmemiş
saplar. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

telletmek Sigara dumanını havaya üf-
lemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

telli Tez darılan, alıngan, nazlı. (*Yal-
vaç -İsp.; Darıveren *Acıpayam
-Dz.)

tellik 1. Kumaştan ya da yünden
örülerek yapılan takke. (Aşağı

Yaylabel -İsp.; -Çr.; *Güdül -Ank.)
2. Terlik. (-Çr.)

telmek Devrilmek. (Alatepe -Ay.)

telmeyit olmağ Gücsüz, bitkin düşmek.
(Uluşiran *Şiran -Gm.)

telpancı Küçük yapraklı, yemeği
yapılan, yabancıl bir çeşit ot. (-Kr.)

telpenir Tel tel ya da bütün olup ısıtıl-
ınca sünen bir çeşit peynir. (-Sm.)

tel tellemek İpliği iğneye geçirmek.
(-Çr.)

teltik (I) [teltuk, teltük] 1. Dolaşık,
karışık, engelli, yanlış. (*Bünyan
-Ky.; *Mersin -İç.; *Fethiye -Mğ.)

[teltük] : (Salman *Akkuş -Or.;
Uluşiran *Şiran -Gm.)

2. Yabancı. (Afşar, Pazarören *Pı-
narbaşı -Ky.; *Mersin -İç.) 3.

Yaramaz, ters. (-Ml.; Erenyaka
*Akseki, -Ant.)

[teltuk] : (*Çerkeş -Çr.)

teltik (II) Tetik (tabanca, tüfek için).
(Keben, Tekeler *Silifke -İç.)

teltuk [-> teltik (I) -3]

teltük [-> teltik (I) -1]

tembelek Az tembel, tembelce. (Ulu-
şiran *Şiran -Gm.)

tembeletös olmak Tepetakla yuvar-
lanmak. (*Bor -Nğ.)

tembelt etmek Hayvanın sırtının iki
yanına gelecek biçimde yükleri
birbirine bağlamak. (Uluşiran
*Şiran -Gm.)

temcit [-> temşit]

temeçi Göğüs, kaburga kemiği. (Şim-
şirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

temek Ahırda saman ya da gübre
atmak için kullanılan küçük pen-
cere. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Eki-
nözü *Elbistan, -Mr.; *Güdül,

*Balâ -Ank.; Afşar, Pazarören
*Pınarbaşı -Ky.; Kızıloba, Tos-
murlu *Silifke -İç.)

temekenli [temeküllü -1, 2] 1. Temelli, sürekli. (*Fethiye -Mğ.)
[temeküllü -2]: (*Bor -Nğ.)
2. Doğma büyüme o bölgede oturan, yerli. (Tekeler, Keben *Silifke -İç.)
[temeküllü -1]: (*Bor -Nğ.)
temeküllü 1. [→ temekenli -2] 2. [→ temekenli -1]: (*Bor -Nğ.)
temel Ağaç dikerek yapılan, köklü çit. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
temi Bitki, ağaç, meyve kümesi. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
temin Yazın, yazda. (*Mersin -İç.)
temincek [→ temincik]
temincik [temincek] Az önce. (*Sursurluk -Ba.)
[temincek]: (*Güdül -Ank.)
temis [temiz] Temmuz. (İncekum *Silifke -İç.)
[temiz]: (-Vn.)
temisin Temmuzda. (İncekum *Silifke -İç.)
temiz [→ temis]
temmiz Temiz. (*İğdır -Kr.)
temra [→ temre]
temre [temra, temreğe, temro] Bir çeşit deri hastalığı, temriye. (*Susurluk -Ba.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Pınarlıbelen *Bodrum, Fethiye -Mğ.)
[temra]: (-Çr.; -Yz.)
[temreğe]: (-Ank.)
[temro]: (Salman *Akkuş -Or.)
temreğe [→ temre]
temro [→ temre]
temsil Mercimek. (-Af.)
temşit [temcit] Sahur yemeği. (Tahtacı -İsp.)
[temcit]: (-Gaz.)
temtek Biricik. (*Silifke -İç.)

ten 1. Kadının üreme organı. (-Çr.)
2. Sığırların dişilik organı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tenbel Temel, kök. (Kerkük)
tenbet Uyar, tembih et. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tencik Kazan. (*Nazimiye -Tn.)
tendir [tendur] Tandır. (*İğdır -Kr.; -Vn.)
[tendur]: (*Bulanık -Mş.)
tendir damı [tendir evi] Tandır bulunan, üstü kapalı, ön bölümü açık yer. (*İğdır -Kr.)
[tendir evi]: (-Vn.)
tendir evi [→ tendir damı]
tendur [→ tendir]
tendür Ocağa konulup üstünde ekmek pişirilen, çamurdan yapılma, koni biçiminde araç. (Tahir *Eleşkirt -Ağ.)
tendürüs Derli toplu, düzenli. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Bor -Nğ.)
tene 1. Tane. (-İç. ve ilçeleri) 2. Tahıl tanesi. (*Emet -Kü.; -Çr.)
3. Bulgur pilavı. (*Emet -Kü.)
tenef Çatı saçağı. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)
tenel Defne. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
teneleme 1. Tanelere ayırma, taneleme. (Tahtacı -İsp.; -Çr.; Kesirik -El.; *Mut -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum, *Fethiye -Mğ.) 2. Ufalamak: *Ekmeği teneleyip durmasana.* (*Sursurluk -Ba.)
tenelmek Nemlenmek: *Tuz tenelmiş.* (*Şebinkarahisar, -Gr.; Küçük İsa *Zile, Çilehane *Reşadiye -To.)
teneyh [tehenk] Üzüm kütüğü. (*İğdır -Kr.)
[tehenk]: (*İğdır -Kr.)

teng (I) Sağlam, sıkı: *Teng bağla.* (Kerkük)
teng (II) Güç durum. (Irak)
tenge çekmeğ Tuz ve biber ekilen bahk, pişmeden önce taş vb. ağırlık altında bekletilmek. (Kerkük)
tengellek [→ tengerlek]
tengellemek [→ tengerlenmek]
teñgerak [→ tengerlek]
tengerek [teñgerak, tengirek] Yün eğirmeye yarayan tahta araç, kirmen. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç, *Sütçüler -İsp.; Yusufça *Göhlisar -Brd.; *Fethiye -Mğ.)
[teñgerak]: (*Silifke -İç.)
[tengirek]: (-Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Beyşehir ve çevresi -Kn.)
tengerlek [tengellek, tengerşek, tengirşek, tengişek, teñgellek] Yuvarlak. (-Brd.; -Gaz.; -Yz. ilçe ve köyleri; *Bünyan, -Ky.)
[tengellek]: (-Çr.)
[tengerşek]: (-Yz. ye çevresi; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı, -Ky.)
[tengirşek]: (Dışlık *Kangal -Sv.)
[tengişek]: (Davulku *Hekimhan -Ml.)
[teñgellek]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tengerlenmek [tengellemek, teñgellenmek, tengerlenmek, tenkmek] Yuvarlanmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç, Tahtacı -İsp.; *Çal -Dz.; -Gaz.; -Yz.; *Güdül -Ank.; *Fethiye, Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
[tengellemek]: (*Bor -Nğ.)
[teñgellenmek]: (-Çr.)
[tengerlenmek]: (-Çr.)
[tenkmek]: : (Kızılisa *Silifke, *Anamur -İç. ve köyleri)

tenger menger Paldır küldür tepetakla yuvarlanma için. (Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; -Yz.)
tengerşek [→ tengerlek]
tengir Parasız. (*Kula -Mn.)
tengil tengil yuvarlanmak Tepetakla yuvarlanmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tengirek [→ tengerlek]
tengirşek [→ tengerlek]
tengişek [→ tengerlek]
tengül tüngül Sekerek, zıplayarak yuvarlanma için. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
teñgellek [→ tengerlek]
teñgellenmek [→ tengerlenmek]
tengerlenmek [→ tengerlenmek]
tenike İnce, yassı nesne. (*Nazimiye -Tn.)
tenimek Gözaltında bulundurmak. (Gezende *Gülnar -İç.)
tenişmek Gelişmeye başlamak. (-Tr.)
tenk Çok gergin: *İp tenk olduğu için koptu.* (Irak)
tenkeş [→ taykeş]
tenkmek [→ tengerlenmek]
tenknefes Astım hastalığı. (Kerkük)
tenko Kısa. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tenmek 1. Soysuzlaşmak, yozlaşmak. (-Yz.) 2. Yıkılmak, çökmek. (-Yz.)
3. Çalmak. (-Yz.)
tennetmiye bırakma Kuru nesneleri az ıslatmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tense 1. Önem, değer, saygı. (Bayat, Ocuşlular, Taze, Beşir, Kerkük)
2. İlgı çekicilik. (Kerkük ve çevresi)
tensem Saygınlık. (Kerkük)
tensememeğ Aldırış etmemek, önemsememek. (Kerkük)
teñsermek [→ teksermek]
tensiye Bundan böyle. (Kerkük)

tensiz [→ tinsiz]
 tenten Bir çeşit çocuk oyunu. (-Çr.)
 tentene Dantel, oya. (*Emirdağ -Af.; -Uş.; -Çr.; -Yz.)
 tentenilmek Bunamak. (Arslan *Mersin -İç.)
 tenüke Teneke. (Hayati *Erbaa -To.)
 tepçey [tepği] Bel sapına geçirilen tahta ayakçak. (*İğdır -Kr.)
 [tepği] : (-Çr.)
 tepegöz 1. Önüne bakmadan iş yapan, yürüyen, sakar. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Yaramaz çocuk. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.) 3. Göz önünde olan olayları bilmeyen, ilgisiz, umursamaz. (-Çr.)
 tepel Ot yığını. (*Mersin, *Tarsus -İç.)
 tepelemek Vurup öldürmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tepeli Ağzına tek dolu, tepeleme. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tepelik Üstü altın bir çeşit kadın fesi, başörtüsü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 teper Onur, gurur. (-Kr.)
 teperotu Havuç. (*Gediz -Kü.; Kuyucak -Es.)
 tepeyh Deli anlamındaki dölü sözcüğüyle birlikte kullanılır :
Sen dölü müsün, tepeyh müsün?
 tepği [→ tepçey]
 tepik Tekme. (-Ky.)
 tepik konmak Tekme atmak. (-Ky.)
 tepinmek Suyunu yitirerek kurumak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 tepir [tepsi, tepür] 1. Küçük tabak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 [tepsi] : (Çepni *Gemerek -Sv.)
 2. Tahulları elemeye yarayan tah-tadan bir çeşit kalbur. (Naldöken -Ar.; Kesirik -El.; -Ml.)
 [tepür] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tepisi [→ tepir -1]

tepiştirmek (I) Ağzını doldurarak yemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tepiştirmek (II) Horan oynamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tepit Az pişmiş, kalınca yufka ekmek. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 tepitmek Az pişirmek. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
 tepiyh [→ tepme (III)]
 tepkili şaşmak 1. Şaşırmak. (*Yalvaç -İsp.; Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 2. Çevresine uyamamak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 tepme (I) Fıskırma, çıkma. (-Çr.)
 tepme (II) Kıl ya da yünden sıkıştırılarak yapılan keçe, bir çeşit kumaş. (*Fethiye -Mğ.)
 tepme (III) [tepiyh] Tekme. (*Fethiye -Mğ.; Kerkük)
 [tepiyh] : (*İğdır -Kr.)
 tepmek (I) Saklamak. (Kesirik -El.)
 tepmek (II) Çifte atmak : *İneyh tepti.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tepmeyh Toprağı bellemek. (*İğdır -Kr.)
 tepoş [→ terpoş]
 teprenmek [tepreşmek] Hastalık yinelenmek, ağırlaşmak. (*Susurluk -Ba.; Uluşiran *Şiran -Gm.)
 [tepreşmek] : (*Susurluk -Ba.; Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tepreşmek [→ teprenmek]
 tepselmek [→ tepsermek -1]
 tepsemek Yatışmak. (-Çr.)
 tepsermek [tepselmek] 1. Az kurumak, suyunu çekmek (ıslak nesne). (-Çr.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz.; *Anamur, Hurma *Silifke -İç.)
 [tepselmek] : (*Bor -Nğ.)
 2. Sıcaktan kabarıp pul pul olmak. (-Ks. ve çevresi)

tepsertmek Sac üstünde yufkayı kurutarak pişirmek. (*Safranbolu -Zn.)
 tepsetmek Kavgayı durdurmak, yatıştırmak. (-Çr.)
 tepsimek Yorgunluk, güçsüzlük, hastalık nedeniyle sararmak : *Yüzü tepsimiş.* (Yusufça *Göhlis -Brd.)
 tepür [→ tepir -2]
 terâm Dayanma gücü. (Afşar, Pazarcık *Pınarbaşı -Ky.)
 Terazi Terazi yıldızı. (Konyar, Kataransa, Kayalar, Selânik)
 terbiye At arabasında dizgin. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 terçimek Kışın güneşli günlerde kar erimeye başlamak. (Salman *Akkuş -Or.)
 terek [tereyh (I)] Raf. (-Af.; Hayati *Erbaa -To.; Kuzköy *Akkuş -Or.; Bayraktutan *İğdır -Kr.; Karakoçan -El.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz.; *Mucur -Krş.)
 [tereyh (I)] : (*İğdır -Kr.)
 tereke (I) 1. Ürün, yiyecek. (Darıveren *Acıpayam -Dz.) 2. [→ terekem]
 tereke (II) Hayvan, sığır. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 terekem [tereye (I) -2] Ev gereçleri. (*Silifke -İç.)
 [tereye (I) -2] : (*Bor -Nğ.)
 teres 1. Ters, sinirli kimse. (Hayati *Erbaa -To.; *Güdül -Ank.) 2. Eşcinsel, kötü huylu erkek. (Salman *Akkuş -Or.; -Kr.; *Bor -Nğ.; Kerkük)
 tereyh (I) [→ terek]
 tereyh (II) Şapka siperliği. (*İğdır -Kr.)
 terezi Terazi. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tergemek Bırakmak. (-Gaz.; Kaldıran *Anamur -İç.)
 tergömlek [→ tergöynek]
 tergönek İnce kabuklu bir çeşit kavun. (*Yalvaç -İsp.)
 tergöynek [tergömlek] İnce, sarı, kaygan kabuklu elma. (-Çr.)
 [tergömlek] : (-Çr.; *Güdül -Ank.)
 terhun Kokulu bir çeşit ot. (*İğdır -Kr.)
 teri Deri. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 terkek olmak [→ terkolmak -1]
 terkellemek Yinelemek. (Bayburt *Selim -Kr.)
 terkeş gözlü Şaşı gözlü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 terki Atın arkası. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.; Kuzköy *Akkuş -Or.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Yz.; *Bor -Nğ.; *Fethiye, Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 terkileşmek Ata iki kişi binmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 terkili Akrep. (Ceylan *Fethiye -Mğ.)
 terkolmak [terkek olmak] 1. Ham olduğu için aşırı yorulmak. (Tekeler *Silifke -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum, Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 [terkek olmak] : (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
 2. Hayvan güçten düşmek. (Tekeler *Silifke -İç.)
 terlan Kartala benzer bir çeşit avekuş. (*İğdır -Kr.)
 terleme 1. Tifo. (*Fethiye -Mğ.)
 2. Akciğer hastalığı. (*Fethiye -Mğ.)
 terlemek Dikkatle bakmak. (Persenti, Afşarlı *Silifke -İç.)
 terleme [→ telletme (I)]

terlik Kumaştan ya da yünden örülerek yapılan takke. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; Bayburt *Selim -Kr.; Kesirik -El.; Kum *Silifke, *Mersin -İç.)

terlikçe Karabasan. (Yenagra, Magosa, Kıbrıs)

termaş galmak Yok olmak, ölmek (ilenç). (Uluşiran *Şiran -Gm.)

termiye (I) Bir çeşit bakla. (*Yalvaç -Isp.)

termiye (II) Yağ ve hurma ile yapılan bir çeşit helva. (Kerkük)

terpenmek Direnmek. (Kesirik -El.)

terpenmeyh [-> terpeşmek]

terpeşmek [terpenmeyh] Kimildamak, kıpırdamak : *Derdim gene terpeşti.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[terpenmeyh] : (*İğdır -Kr.)

terpetmeğ Kışkırtmak, coşturmak. (Kerkük)

terpiz Tarlayı sürmeden önceki sulama işi. (Hayati *Erbaa -To.)

terpoş [tepoş] Büyük tabak. (-Ml.)

[tepoş] : (-Ml.)

terriyh Terlik. (*İğdır -Kr.)

ters [tes] Gübre. (*Eşme -Uş.; -Af.; Yusufça *Göhlisar, -Brd.; *Bozdoğan -Ay.; *Güdül -Ank.; Kızıl-cın *Sarıoğlu -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.)

[tes] : (*Kula -Mn.; -Kr.)

ters ayakkabı Kötü yolda kadın, erkek : *O, ters ayakkabının biri.* (-Çr.)

ters çekmek [-> terslemek (I)]

tersibozuk Sürgün, ishal. (Çepni *Gemerek -Sv.)

tersik [-> terslik]

terskulak Bir çeşit mantar. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

terslemeden Elin tersiyle. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

terslemek (I) [ters çekmek] Tarlayı gübrelemek. (*Yalvaç -Isp.; -Brd.)

[ters çekmek] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

terslemek (II) Hayvan pislemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

terslik [tersik] Gübrelik. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.; İsabey *Çal -Dz.; *Gediz -Kü.; Yusufça *Göhlisar -Brd.)

[tersik] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

tersyel 1. Otları kurutan yel, samyeli. (-Çr.; Çilehane *Reşadiye -To.)

2. Batıdan esen yel. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tertor Salatalık ve ekşi ile yapılan yiyecek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

tes [-> ters]

tesbah [tesbik] Tespih. (-Kr.)

[tesbik] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tesbermek Bedende sulu yara çıkmak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)

tesbi Hoş kokulu, ak çiçek açan, meyvesi fındığa benzeyen, bodur bir çeşit çalı. (Ovacık, *Silifke, Emirşihlar *Anamur -İç.; Pınarlıbelen *Bodrum, *Fethiye -Mğ.)

tesbik [-> tesbah]

tesdibesiz Düşüncesiz, özensiz iş yapan. (*Bor -Nğ.)

teselleme Atasözü. (*Bünyan -Ky.)

teskelmek Önermek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

teskermek Vuracak gibi el kaldırmak. (*Yalvaç -Isp.)

teskire 1. [-> tezgire] 2. İnce, yassı ağaç şeritlerden yapılmış küçük küfe. (*Güdül -Ank.; *Bor -Nğ.)

3. Tahta kaşıklık. (*Bor -Nğ.)

4. [-> tezgene]

tesmekerlik Kötü, yararsız iş yapma için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

testebetsiz Biçimsiz. (-Isp.)

testemel Düğün alayının önünde giden ath. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

testibetsiz Kırıp döken, özensiz iş yapan kimse. (-Brd.)

teşennüs olmak 1. Yara azmak, hastalık ilerlemek. (-Çr.) 2. Unutulan konular yeniden konuşulmak. (-Çr.)

teşerlemeğ Kovmak, baştan savmak. (Kerkük)

teşi, téşi [teşik (I)] Yün eğirmekte kullanılan bir çeşit araç. (*İğdır -Kr.; Kerkük)

[teşik (I)] : (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

teşibaşı Yün eğirmekte kullanılan aracın yumru biçimindeki baş bölümü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

teşigeri Yün eğirmekte kullanılan aracın başındaki eğri tel. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

teşik (I) [-> teşi, téşi]

teşik (II) Delik : *Bu çuvalın teşiği var.* (Çilehane *Reşadiye -To.)

teşir Utanmaz. (-Af.)

teşmek Çözmek. (Çilehane *Reşadiye -To.)

teşne [-> teşt]

teşt [teşne, teşt] Leğen. (-Af.; *İğdır -Kr.; -Vn.; Kesirik -El.; -Ml.; -Yz. ve çevresi)

[teşne] : (*Nazimiye -Tn.)

[teşt] : (-Kr.)

teşt [-> teşt]

tete Teyze. (Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

tetek Sebze dalı, sapı. (Kerkük)

tetelek İşler arasında düzen sağlama gücü. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tetevü 1. Bitkin, güçsüz, dayanmaz durumda. (-Yz.) 2. Sendeleyen. (-Yz.)

tetevülemek 1. Yıkılır gibi olmak, sendelemek. (-Yz.) 2. Güçten düşmek. (-Yz.) 3. Baygınlık geçirmek. (-Yz.) 4. Söner gibi olmak. (-Çr.)

tetevülemek 1. Yormak, güçsüz bırakmak. (-Yz.) 2. Sendemesine neden olmak. (-Yz.)

tetik [tetük] Çevik, uyanık, tez davranan. (-Af.; *Yalvaç -Isp.; Kurna -Brd.; *Susurluk -Ba.; Kuzköy *Akkuş -Or.; -Yz.)

[tetük] : (*Güdül -Ank.)

tetiklemek Ağzından söz kaçırmak. (*Fethiye -Mğ.)

tetip geçmek 1. Görmemezlikten gelmek. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)

2. İterek geçmek. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)

tetiri azgın Soysuz, kötü insan. (*Mersin -İç.)

tetiris Parça parça borç ödeme için. (İsabey *Çal -Dz.)

tetmek 1. İtmek. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.) 2. Yerinden oynamak, kaymak, fırlamak. (*Boyabat -Sn.)

tettirilip gitmek Çok cılızlaşarak, güçsüz kalmak. (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

tettirivermek [tettirmek -1, 2] 1. İtmek, vurmak, kakmak. (Sakçılar *Çal -Dz.)

[tettirmek -1] : (Patlangıç *Fethiye -Mğ.)

2. Atırmak. (Sakçılar *Çal -Dz.)

[tettirmek -2] : (*Boyabat -Sn.)

tettirmek 1. [-> tettirivermek -1]

2. [-> tettirivermek -2] 3. Uğraşmak, yerinden uzaklaştırmak. (*Boyabat -Sn.)

tetük [→ tetik]

tevak Kurumuş dalların yaprakları.
(İncekum *Silifke -İç.)

tevâtir 1. Abartı. (*Silifke -İç.) 2. Güzel, iyi, olağanüstü. (-Çr.) 3. Çok güçlü. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

tevek Asma, kabak, karpuz vb. bitkilerin dal ve yaprakları. (Hayati *Erbaa -To.; Salman *Akkuş -Or.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.; *Güdül -Ank.; Karakuyu -Ada.)

tevge Yaramaz. (*Bor -Nğ.; *Mersin -İç.)

tevgede [tevgende] İşsiz, başıboş. (*Mersin -İç.)

[tevgende]: (Orhana, Haçdişlen, *Anamur -İç.)

tevgende [→ tevgede]

tevge Küçük kazma, bir yanı geniş bir yanı dar, kısa saplı balta. (-Çr.)

tevil [→ tevir -1]

tevir [tevil, tevir] 1. Durum, biçim. (-Çr.; *Antakya ve çevresi -Hat.; Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye, Haruniye -Ada.)

[tevil]: (*Bor -Nğ.)

[tevir]: (Kuzören, Uzuncaburç *Silifke -İç.)

2. Tür, çeşit. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

tevir tevir [tevir tüvir] Türlü türlü, biçim biçim. (Sökün, Persenti, Tekeler, *Silifke -İç.)

[tevir tüvir]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tevkül [tevkür] Söz kesme, nişan. (-Çr.)

[tevkür]: (-Çr.)

tevkür [→ tevkül]

tevir [→ tevir -1]

tevtâne Hırçın, huysuz, yaramaz. (*Mersin -İç.)

teviik Kızak. (*Refahiye -Ezc.)

tevir tüvir [→ tevir tevir]

tevir [→ tevir]

tevir [tevir] Düzensi, kurnaz. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[tevir]: (Çepni *Gemerek -Sv.)

teyak [teye] Destek, dayak. (İncekum *Silifke -İç.)

[teye]: (*Silifke -İç.)

tey daha Şuracıta. (-Çr.)

teydirmek Aşırmak, çalmak. (*Bor -Nğ.)

teye [→ teyak]

teyek Asma budağı. (-Dy.)

teyel Kumaşın kıyasına yapılan dikiş. (*Yalvaç -İsp.)

teyemek Dikkatle bakmak. (*Mersin -İç.)

teyet İplik, yün çilesi. (*Fethiye -Mğ.)

teyfe Mayhoş. (Uğurlu *Ermenek -Kn)

teyin [teyindirik] Sincap. (-Af.; *Yalvaç -İsp.; Güneyce *İkizdere -Rz.; Tahanlı *Mersin -İç.)

[teyindirik]: (Hayati *Erbaa -To.)

teyindirik [→ teyin]

teylemek Gözetlemek. (İncekum, Çavuşbucağı *Silifke -İç.; *Fethiye -Mğ.)

teymek Kaçmak. (*Bor -Nğ.)

teyn Salı günü. (*İğdır -Kr.)

teynek Değnek, sopa. (-Çr.)

teynel [tehnal] Defne ağacı. (Uzunca-

burç *Silifke -İç.)

[tehnal]: (Uzuncaburç *Silifke -İç.;

*Fethiye -Mğ.)

teyrek Keyif verici nesneler. (-Çr.)

teyrekli Keyif verici nesnelere alışkın,

tutkun. (-Çr.)

teytoru [→ tiyaturu]

tez (I) Kesin olarak. (Meyvabükü *Gü-

dül -Ank.)

tez (II) Kabak, hıyar, karpuzun yaprak ve dalları. (Tekeler, İncekum *Silifke -İç.)

tezbereye [tezberi -2] Kolay kolay. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[tezberi -2]: (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

tezberi 1. Yakın zaman. (*Susurluk -Ba.) 2. [→ tezbereye]

tezberiden Yakın ve tez zamanda. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tezdirmek 1. Bilmeden elinden kaçırmak. (Tahtacı -İsp.) 2. Sessizce

birinin yanından ayrılmak. (Tahtacı -İsp.)

teze (I) Yeni, taze. (-Ks. ve çevresi; *İğdır -Kr.; *Güdül -Ank.; Fariske

*Ermenek -Kn.; Kerkük)

teze (II) Tezgâhta ip sarılan makara. (*Bor -Nğ.)

tezeden Yeniden. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tezek İri toprak parçası. (*Silifke -İç.)

tezere Mızrap. (*Kilis -Gaz.)

tezeyh Tezek. (*İğdır -Kr.)

tezene [teskire -4] Harç taşımaya

yarayan dört kollu araç, teskere. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

[teskire -4]: (-Brd.)

tezigin Ürkerek sürüden kaçan hayvan. (-Kr.)

tezigine Tez olarak. (-Çr.)

tezigire [teskire -1] Küçük sepet. (Çepni *Gemerek -Sv.; *Güdül

ve köyleri -Ank.)

[teskire -1]: (*Bünyan -Ky.)

tezilmek 1. Oraya buraya koşuştur-

mak. (-Çr.; *Silifke, *Mersin -İç.)

2. Evini, yurdunu bırakıp gidecek

derecede bunalıma düşmek. (-Kn.)

3. Hayvan yuvasını, kümesini bı-

rakmak. (-Kn.)

tezillenmek Tez davranmak. (-Ks. ve çevresi)

tezmecik Çok tez. (Yenice -Mğ.)

tezmek 1. Sıçramak. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Yitmek, kaçmak. (Çepni

*Gemerek -Sv.; Gökdere *Akdağ-

madeni -Yz.; Ulukışla *Bor -Nğ.)

tezmicaş Sinsi, kötü yürekli. (Güzel

*Güdül -Ank.)

tıbka Çocukları güçsüz bırakan has-

talık. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tıfıl Gelişmemiş, büyümemiş. (*Sütçü-

ler -İsp.; Ulukışla *Bor -Nğ.)

tıggat [→ tıggat]

tığ (I) Buğday yığını. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Vn.)

tığ (II) Biz. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tığan Yağ tavası. (Hamidiye *Keçi-

borlu -İsp.; *Soma ve çevresi -Mn.)

tıgıltı Ses. (Afşar, Pazarören *Pınar-

başı -Ky.)

tıglamak (I) 1. Birini izlemek. (Kara-

manlı *Tefenni -Brd.; *Kaş ve

çevresi -Ant.) 2. Gözetlemek. (-Ant.; *Fethiye -Mğ.)

tıglamak (II) 1. Ekini yığın yapmak. (-Çr.) 2. Aşırı yüklemek. (*Kaman

-Krs.)

tıgmak Kaçıp gitmek. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.)

tıgrak Panzehir. (Afşar, Pazarören

*Pınarbaşı -Ky.)

tıgsapa Yol üstü olmayan, sapa. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tıgbeter Parasız yoksul. (Tahtacı

-İsp.)

tıhdak [→ tıktık]

tıhız olmaş Pişen yemek suyu çekile-

rek katılaşmak, koyulaşmak. (Ulu-

şiran *Şiran -Gm.)

tıhlum tıhlum Sıkışık, çok dolu, tıklım tıklım. (-Çr.)
tıhrım Yarım bırakılmış, bitirilmemiş yapı vb. (Tozara, Güvere, Ovacık *Silifke -İç.)
tıhtap Üstü kabartma süslü sarı maddesel tas. (-Çr.)
tıhsırık [→ tısrık]
tıkdelek [→ tıkdelen]
tıkdelen [tıkdelek] Ağaçkakan. (*Gül-nar -İç.)
[tıkdelek] : (Teniste *Anamur -İç.)
tıkga Kuş vb. hayvanlarda tepelik, sorguç. (Sökün *Silifke -İç.)
tıkı (I) Küçük yayık. (Ulukışla *Bor -Ng.)
tıkı (II) Yaşı büyük, bedeni az gelişmiş, akıllı çocuk. (-Çr.)
tıkı (III) Az, bir parça. (*Manavgat -Ant.)
tıkıcık Azıcık. (*Manavgat -Ant.)
tıkıç Tıkaç, tıpa. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
tıkıl mıkıl Yavaş yavaş. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tıkıl tıkıl Güçlülük : *Bu çuvalı tıkıl tıkıl getirdim.* (Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.)
tıkım Lokma. (-Çr.; *Manavgat -Ant.)
tıkımmı Sert, katı. (*Bor -Ng.)
tıkırcım Dokuztaş oyunu. (Karasınır *Çumra -Kn.)
tıkırdak Koyunlara takılan küçük çan. (Kemaller, Bulgaristan)
tıkış Kuru incir. (Teniste *Anamur -İç.)
tıkız (I) Çok : *Erol yemeği tıkız yer.* (Günder *Ermenek -Kn.)
tıkız (II) Katı, sert. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
tıkız (III) Dar. (-Ml.)
tıkızmak Dar gelmek. (-Yz.)

tıkmak Birini okul, iş vb. yere yazdırmak, sokmak. (*Emirdağ -Af.)
tıknaz (I) Sıska, zayıf. (Sâلمان *Akkuş -Or.)
tıknaz (II) Titiz, güç beğenen. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
tıktık [tıhırdak] Takunya. (Çepni *Gemerek -Sv.)
[tıhırdak] : (-Çr.)
tıktıkı (I) 1. İncir çiçeği. (Yapıntı *Mut -İç.) 2. Ham incir. (Yapıntı *Mut -İç.)
tıktıkı (II) Havan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tıktıkıcı Cimri, elisiki. (Bölce ağaç *Manyas -Ba.)
tılar Beşiğe konan yatak. (-Ks.)
tılhumak [tırhumak -I] Meyve, sebze buruşmak, pörsümek. (-Çr.)
[tırhumak -I] : (-Çr.)
tılka Çocuğu olmama hastalığı (kadın için). (*Bor -Ng.)
tılıs Bir çeşit çocuk oyunu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tılkı Yanık, uçuk vb. nedenle deride oluşan su dolu kabarcık. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
tıllamak Hızlı koşmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tıman [→ tuman -I]
tımbıl [tımlı] Sapsız bıçak. (*Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.)
[tımlı] : (Teniste *Anamur -İç.)
tımbıllı Alınan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tımbırdatmak (I) Gürültü yapmak. (*Susurluk -Ba.)
tımbırdatmak (II) Alay etmek. (*Susurluk -Ba.; -Çr.)
tımuşka gibi Dümdüz, budaksız. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)

tımlı [→ tımbıl]

tımsımek [tırsmak] Yemek bozulmak, bayatlamak. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)

[tırsmak] : (Çepni *Gemerek -Sv.)

tınas 1. Savrulacak duruma getirilmiş dövülmüş ekin yığını. (Yusufça *Gölhisar -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.) 2. Saman yığını. (-Af.)

tınaz Alaya alma, eğlenme. (Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

tınaz etmek Alay etmek, eğlenmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

tıncılı [→ tıtuş]

tıncı Sağlıklı, iyi durumda. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tıngıl elek, tıngıl saç Yoksulluk, parasızlık için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tıngır, tıngır Leğen. (-Af.; Karahna -Ada.; Gökbelen *Silifke -İç.)

tıngıramak Maden para yuvarlanırken ses çıkarmak. (-Sm.)

tıngırdamak Öfkelenmek, kızmak, sert biçimde karşılık vermek. (*Bor -Ng.)

tıngır elek, tıngır saç Bomboş. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tıngoş [→ tıngoş -I]

tıngılamak Dinlemek. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tını [→ tıntın (I) -2]

tınlamamak Umursamamak, önem vermemek. (-Uş.)

tınmak (I) Alınmak, gücenmek. (*Mersin -İç.)

tınmak (II) Anlamak. (*Kula -Mn.; -Çr.)

tınmak (III) Susmak. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tınnadah Birden tın sesi çıkararak. (-Sm.)

tıns Ekmekle birlikte yenen yiyecekler. (Çilehane *Reşadiye -To.)

tınsırık Hapşırık, aksırık. (Tahtacı -İsp.)

tınsırmak, tınsırmak [tıgsırmak, tınsırmak] Aksırmak, hapşırmak. (*Yalvaç -İsp.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Bor -Ng.; Tekeler *Silifke, *Tarsus -İç.)

[tıgsırmak] : (-Çr.)

[tınsırmak] : (*Silifke -İç.)

tıntın (I) [tını] 1. Sessiz konuşan. (-Çr.) 2. Ağır kanlı. (-Çr.)

[tını] : (-Af.)

tıntın (II) Çalgı araçları. (-Çr.)

tıntos Kavurma yapılan kazanı karıştırmaya yarayan araç. (-Vn.)

tıtır tıtır Az ve sürekli (gürültü etmek için). (İncekum *Silifke -İç.)

tıtırmak İki yana sallanarak yürümek. (İncekum *Silifke -İç.)

tıtırtıpına Tıpatıp uyma için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tır (I) Eğimi çok, dik yer. (*Nazimiye -Tn.)

tır (II) Yel, bağırsak gazı. (Şenoba *Uludere -Hak.)

tırabazan Odaları ayıran parmaklık. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)

tıraf Döven sürerken öküzleri geri döndürme. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)

tıraka (I) Bakırcılıkta bakıra son perdah vermeye yarayan araç. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tıraka (II) Hayvanların boynuna takılan çan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tıraka (III) Buz tutan gölde kayığın ilerlemesi için yol açmakta kullanılan ağaç. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tıraka (IV) Lamba, çiçek vb. konulan küçük raf. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tırakalı Çalınalı, iyi giyimli, gösteriş yapan. (*Bor -Ng.)

tırakkalı saat Yüksek sesle işleyen saat. (-Çr.)

tıramana ağmak Darmadağın etmek. (İskele, Emirşah *Anamur -İç.)

tıramba Mal değiştirmek. (-Çr.)

tırana Alay, eğlenme. (-Vn.)

tıranğımak Kapının çok gürültülü çarpması için. (-Çr.)

tıraşlamak Birinden çıkar umarak övmek. (*Güdül -Ank.)

tırata İki boy eninde, uzun balık ağ. (Çetrevilli *Silifke -İç.)

tiraz Dağınık, karışık. (-Çr.)

tırğış [tırğış (I)] Yemeğin suyunu çekerek tanelerin birbirine yapışması için. (-Çr.)

[tırğış (I)] : (-Çr.)

tırhaz Bodrum. (-Çr.)

tırhuç (I) [-> tırğış]

tırhuç (II) Parmaklıklılı bahçe kapısı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tırhumak 1. [-> tılhumak] 2. Ekşimek, bozulmak. (-Çr.)

tırhuş [tırış, tırkuş] Çiçekbozuğu yüzülü kimse. (-Çr.)

[tırış] : (-Çr.)

[tırkuş] : (-Çr.)

tırhız taşı Mağara kapılarına konulan delikli değirmen taşı. (*Bünyan -Ky.)

tırılı Ölçü. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tırış [tırık] Eti yenmeyen hayvanların dışkısı. (*Bünyan -Ky.)

[tırık] : (*Mersin, *Tarsus -İç.)

tırışlamak Sürgüne yakalanmak, bağırsak bozulmak. (*İğdır -Kr.)

tırık [-> tırış]

tırıklamak Aşırmak, çalmak. (*Susurluk -Ba.)

tırıl Dargın, küskün. (-Uş.)

tırıldak Fırıldak. (-Çr.)

tırılı [tırılama] Dışkı, pislik. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[tırılama] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tırındaz [-> tirindez]

tırıp Çok, bol, dolu. (-Çr.; -Ml.; Gök-dere, *Akdağmadeni -Yz.; Ulukışla *Bor -Ng.; Namrun *Tarsus -İç.)

tırıs Gerçek olmayan söz, abartı. (*Fethiye -Mğ.)

tırısı gıymak Uzaklaşmak, gitmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tırış [-> tırhuş]

tırışık Buruşuk, kırıksık. (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Bünyan -Ky.)

tırıye Koyun kuyruğu. (*Nazimiye -Tn.)

tırık Peşin. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tırkaz (I) Kilit. (*Eşme -Uş.)

tırkaz (II) Eski, yıpranmış barınak. (Kozluca -Brd.)

tırkazlamak Kilitlemek. (*Eşme -Uş.)

tırkılamak Kapı ya da pencereyi sürgülemek. (Alatepe -Ay.)

tırkıldamak 1. Kimi nesneler düşünce uzun, titrek ses çıkarmak, tınlamak. (*Silifke -İç.) 2. Sıçan vb. hayvan tıktırtı yapmak. (*Silifke -İç.)

tırkuş [-> tırhuş]

tırlak Fırlak. (-Çr.)

tırlama [-> tırılı]

tırlamak Fırlamak. (-Çr.)

tırlatmak Yumağı boşaltmak: Yumakları sen tırlat ben bükeyim. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

tırlık Kelep yapılmış pamuk ipliği. (*Mersin, *Tarsus -İç.)

tırman Tarla sınırı. (Ulukışla *Bor -Ng.)

tırmuk Bir çeşit dikenli bitki. (Emirşah *Anamur -İç.)

tırnakçı Fırında pideleri açıp tırnak süsü yapan işçi. (-Çr.)

tıro Bir düşünceyi yaymak, ondan yana olanları çoğaltmak amacıyla söz, yazı ya da başka araçla yapılan etki. (*Kilis -Gaz.)

tırpada Kâğıt vb. yağni nesnelerin birden düşmesi ve çıkardığı ses için. (Tekeler *Silifke -İç.)

tırpıldamak Yağni nesneler yere düşüp ses çıkarmak. (İncekum *Silifke -İç.)

tırpılı Yağni nesnelerin düşerken çıkardığı ses. (İncekum *Silifke -İç.)

tırpışlamak Dövmek. (*Silifke -İç.)

tırsımak [-> tımsımek]

tırış Ekşi. (Şenoba *Uludere -Hak.)

tırıştırmak [-> tıvğıtmak]

tırtak olmak Yok olmak. (Günder *Ermenek -Kn.)

tırtıklamak Yemeğin üstünden yemek. (*Susurluk -Ba.)

tırtır (I) Tırtıl. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tırtır (II) Yazma, gelin kesesi vb. nesnelerin kıyılarına dikilen kıvrık, sarı tel. (*Bor -Ng.)

tırtırılı İnce, sıksa. (*Güdül -Ank.)

tıs [-> tıska (I)]

tıslamak 1. İşten kaçmak isteyen kimse sözde nedenler bulmak. (*Fethiye -Mğ.) 2. Ağır yük altında inler gibi ses çıkarmak. (*Fet-

hiye -Mğ.) 3. Yılan ses çıkarmak. (*Silifke, *Mersin -İç.)

tısrık [tıhsırık] Aksırık, hapşırık. (-Çr.)

[tıhsırık] : (-Çr.)

tısıtmak Yellenmek, gaz çıkarmak. (-Kr. ve köyleri)

tıska (I) [tıs, tıskalı] Soluk benizli, kansız, zayıf. (Kuzköy *Akkuş -Or.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bünyan -Ky.; *Bor -Ng.)

[tıs] : (Namrun *Tarsus -İç.)

[tıskalı] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tıska (II) Parmak ucuyla vuruş, fiske. (Karamanlı *Tefenpi -Brd.)

tıskalı [-> tıska (I)]

tıstan Karafatma. (-Kr.)

tıvga [tıvğa, tıvka] Deri üstünde mor lekelerle beliren bir çeşit çocuk hastalığı. (*Bünyan -Ky.)

[tıvğa] : (-Çr.)

[tıvka] : (-Çr.)

tıvgalı Hastalıklı. (*Bünyan -Ky.)

tıvgıtmak [tırıştırmak] Kırıştırmak, buruşturmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[tırıştırmak] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tıvğa [-> tıvga]

tıvka [-> tıvga]

tızan tızan 1. Tek tek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. [-> tike tike]

tızıkamak Koşmak. (Görüş *Gazipaşa -Ant.)

tızıkırtmak Kışkırtmak. (*Manyas -Ba.)

tızvızake Birden şaşkın, dengesiz davranışlar yapma için. (*Nazimiye -Tn.)

tifil Çocuk. (*İğdır -Kr.)

tifirmeğ Tükürmek. (Kerkük)

tifrek Tükürük. (Kerkük)

tiftâni Alingan. (*Bor -Ng.)

tiggat [tiggat] Dikkat. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

[tiggat] : (-Yz.)

tiğdirmek (I) 1. Suyu ince ve dar yerden fişkırtarak akıtmak. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.; *Antakya -Hat.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
2. Fişkırtarak, kavis çizerek işlemek. (-Af.)

tiğdirmek (II) Saldırtmak, baş belası etmek. (-Yz.)

tiğmek 1. Saldırmak, kötülük etmek. (-Yz.) 2. Birinin haklarını kısıtlamaya kalkışmak. (-Yz.)

tiğsirmek [→ tınsırmak, tınsırmak]

tiğ 1. Usanma, bıkmak bildirir ünlem. (Çamköy *Göhlhisar -Brd.) 2. Pişmanlık bildirir ünlem. (Çamköy *Göhlhisar -Brd.)

tikân [tiken] Diken. (*İğdır -Kr.)

[tiken] : (*Güdül -Ank.)

tike Küçük parça, lokma. (*İğdır -Kr.; -Ml.; -Gaz.; -Yz.; Kerkük, Irak)

tiken [→ tikân]

tike tike [tızan tızan -2] Küçük küçük, parça parça. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Gaz.)

[tızan tızan -2] : (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tike tike bahmaş Dikkatle bakmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tikgozluğ Dik kafalılık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tiki Küçük doğranmış, kuşbaşı et kavurması. (-Çr.)

tikine goşmaş İşi güç duruma sokmakta direnmek, yokuşa sürmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tikni Ağaçtan oyularak yapılmış kap, tekne. (-Or.)

tilbi [tilpi] Kurnaz, çıkarını düşünen. (Çepni *Gemerek -Sv.)

[tilpi] : (-Çr.)

tile Yorgan ipliği. (*Bor -Nğ.)

tilf Pos. (Kerkük)

tili Yakı : *Beline zift tilisi vurmuş.* (*Bünyan -Ky.)

tilifli İşlemeli yün örgü örneği. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tiliş Parça, dilim. (Kerkük)

tilişge Tahta, odun kırıntısı, kıymak. (*İğdır -Kr.)

tilki (I) Sabanda kılıcı sıkıştıran parça. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tilki (II) 1. Yosun. (*Bor -Nğ.) 2. Ağacın ince kökleri. (*Bor -Nğ.)

tilkicek Kağında eğsenin üstüne konulan ağaç. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Akçalar *Seydişehir -Kn.)

tilkikuyruğu İri salkımlı, geç olgunlaşan bir çeşit ak üzüm. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; *Bor -Nğ.; Namrun *Tarsus -İç.)

tilkilik Kağı oku ile boyunduruğu bağlayan ağaç bölüm. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

tilkişen Kuşkonmaza benzeyen bir çeşit bitki. (Pınarlıbelen *Bodrum, *Fethiye -Mğ.)

tille Et asılan çengel. (Namrun *Tarsus -İç.)

tillemek Parçalara bölerek dağıtmak. (*Kandıra -Kc.)

tillilim etmek Gizlenmesi gereken sözü ona buna duyurmak, yaymak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tillolmak Baş belası olmak. (Günder *Ermenek -Kn.)

tilpi [→ tilbi]

tim 1. Bel, im. (-Yz.) 2. Kahlntı, eser. (-Yz.)

timar etmek Budamak. (Yazırlı *Nazilli -Ay.)

timi Sıkı dokunmuş bir çeşit kumaş. (-Çr.)

tin (I) 1. Tel : *Çorabımın tini kaçmış.* (*Silifke -İç.) 2. İlmik. (*Silifke -İç.)

tin (II) Su vb. lerinde soğukluk, keskinlik, sertlik : *Koy suyun tini kırsın.* (Kerkük)

tinat Yaradılış, huy. (Akbaş, Meyva-bükü, Çaltı *Güdül -Ank.)

tincikli Saçı dağınık. (-Ml.)

tin düşmek Utanmak. (Salman *Akkuş -Or.)

tingabak Saçsız baş. (Tahtacı -İsp.)

tingafa [→ tingoş -I]

tingil Peynir kurdu. (*Fethiye -Mğ.)

tingildemek [tinkmek] 1. Yerinde durmamak, kıpırdamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Zıplayarak koşmak. (Kozluca -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; Yazırlı *Nazilli -Ay.; *Fethiye -Mğ.)

[tinkmek] : (*Silifke -İç.)

3. Öfkeyle, sert adımlarla yürümek. (*Bor -Nğ.)

tingoş [tingoş, tingafa, tinkoş] 1. Titiz, sinirli, alıngan. (*Emirdağ -Af.; Ovacık *Tavas -Dz.; -Yz.; *Fethiye -Mğ.)

[tingoş] : (*Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

[tingafa] : (-Yz.)

[tinkoş] : (*Bor -Nğ.)

2. Çevik. (*Yalvaç -İsp.) 3. Anlayışlı, ince düşünceli. (*Yalvaç, -İsp.)

tingil Fesin tepesinde püskülün takıldığı yer. (-Çr.)

tingildek Yerinde duramayan, kıpır kıpır, oynak. (-Çr.)

tingir tingir Yere düşen maden paraların çıkardığı ses için. (-Çr.)

tink Tahıl, pirinç çeltiklerinin kabuklarını çıkarmakta kullanılan aygıt. (-Çr.)

tinkletmek Pirinci değirmende kabuklarından ayırmak. (-Çr.)

tinkmek [→ tingildemek -2]

tinkoş [→ tingoş -1]

tiñsirmek [→ tınsırmak, tınsırmak]

tinsiz [tensiz] Aptal, anlayışsız. (*Kula -Mn.)

[tensiz] : (*Kula -Mn.)

tintin At yürüyüşü, tırıs. (Yusufoğlu *Göhlhisar -Brd.)

tintin bağı Hayvanın *kuyruğu altından geçirilip semere bağlanan ip. (-Çr.)

tintirik Fiske. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tinton 1. Kendini beğenmiş, sorumsuz kimse. (-Çr.) 2. İşe yaramaz kimse. (-Çr.)

tipenti Çisenti. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tipi yüzü Suratı sürekli asık, gülmez. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tir 1. Ekilmiş bostanın bir bölümü. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Pirinç tarlasının evleklerini ayıran sınır. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

tiraz etmek Dolaşmak, gezmek. (Kerkük)

tire (I) Saban oku. (*Nazimiye -Tn.)

tire (II) İplik masurası. (*Nazimiye -Tn.)

tirek Bir çeşit em. (-Çr.)

tirelelli [tiril] Kendisini varlıklı gösteren. (-Çr.)

[tiril] : (-Çr.)

tirem Sert, killi toprak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tiremeç Dayak, destek. (-Çr.)

tiremen İyi huylu. (Adiller *Ermenek -Kn.)
 tirendez Temiz, titiz kimse. (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Yz.)
 tire tili Dikiş ipliği. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tirfil Yonca. (*Susurluk -Ba.)
 tirik İnsan dışkısı, pislik. (Günder *Ermenek -Kn.)
 tiril [-> tirelelli]
 tirindez [tırındaz] İnce davranışlı, duygulu kimse. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [tırındaz]: (-Kr.)
 tirit (I) Değer, eder. (Bayburt *Selim -Kr.)
 tirit (II) Etin sinirli bölümü. (Telin *Gürün -Sv.)
 tirit (III) Ölçsüz, yersiz davranışlar yapan. (Telin *Gürün -Sv.)
 tirit (IV) Gücsüz, yaşlı kimse. (*Silifke, *Mersin -İç.)
 tirit (V) Herşeyini satarak yolsul kalmış kimse. (*Silifke -İç.)
 tiriz Duvara yapılan birinci, ince sıva. (-Çr.)
 tirkelenmek Sıralanmak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 tirkemek Arka arkaya bağlamak. (*Bor -Nğ.)
 tirkeşmek Sataşmak. (Salman *Akkuş -Or.)
 tirki (I) [titki] 1. Leğen. (*Bor -Nğ.)
 2. Hamur yoğrulmuş küçük kap, tekne. (*Eğridir -İsp.; Hayati *Erbaa -To.)
 [titki]: (*Soma ve çevresi -Mn.)
 tirki (II) Az pişmiş yemek. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
 tirmatar Kırıntı. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

tirşe Küçük tahta parçası: Şu gapının aralıklarına tirşe çahşah eyi olur. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tis Para. (*Kilis -Gaz.)
 tise Yağmur damlacığı. (-Ks. ve çevresi)
 tiselemek [-> tiselemek]
 tiselemek [tiselemek, tisenmek] Yağmur ince yağmak, çiselemek. (*Susurluk -Ba.; -Ks. ve çevresi)
 [tiselemek]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 [tisenmek]: (-Çr.)
 tisenmek [-> tiselemek]
 tisenmek İnce yağın yağmur, çisenti. (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 tiskilemek [tizgelmek] Fiske vurmak. (Yazırlı *Nazilli -Ay.)
 [tizgelmek]: (Tahtacı -İsp.)
 tiskirmek Tomurcuk patlamak, filizlenmek. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
 tiş Diş. (*İğdır -Kr.)
 tişice Şeytantırnağı. (-Çr.)
 titik titik Parça parça, didik didik. (-Çr.)
 titireşmek Titreşmek. (-Çr.)
 titiz Çevik. (Fariske *Ermenek -Kn.)
 titki [-> tirki (I) -2]
 titremeğ Üşümek, titremek. (Kerkük)
 tittirmek Didikletmek, dittirmek. (-Çr.)
 tiyitik Tiftik. (-Çr.; -Yz.)
 tiyan Bir çeşit kazan. (*İğdır -Kr.)
 tiyatoru [-> tiyaturu]
 tiyaturu [teytoru, tiyatoru] Tiyatro. (*İğdır -Kr.)
 [teytoru]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 [tiyatoru]: (-Yz. ve çevresi)
 tiyhsinmeyh İrkilmek, ürpermek. (*İğdır -Kr.)

tiymek Dokunmak, ellemek. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 tiz etmek 1. Kızdırmak. (Erbil, Irak)
 2. Şaka etmek. (Erbil, Irak)
 3. Oyalamak. (Erbil, Irak)
 tizgelmek [-> tiskilemek]
 to İlik (kemikteki). (*Nazimiye -Tn.)
 toba Tövbe. (-Vn.)
 toban Sac altına konulan bir çeşit toprak sacayak. (*Fethiye -Mğ.)
 tofar Yaşit. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
 toftaşmak Derlenip toplanmak. (*Bor -Nğ.)
 tofur Ürün. (*Yalvaç -İsp.)
 toğa [-> tovg, tovgâ]
 toglu [-> toklu -I]
 toğa çorbası [-> tovg, tovgâ]
 toğlu [-> toğlu]
 toğtaşmak [toğtaşmak] Çevreye, işe alışmak, uymak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 [toğtaşmak]: (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 toğurcun, tokurcun İç içe halkalar, hare. (-Çr.)
 toğuzlan [-> tomuzlan]
 toh, toh (I) Yeni doğmuş tay. (*Nazi-miye -Tr.)
 toh (II) Koyu (renk için). (Kerkük)
 toh (III) [-> toh garın]
 tohaç 1. Mısır dövmekte kullanılan tokaç. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Kirli giysi yıkamakta kullanılan tokaç. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 tohamma Dokunaklı söz. (*İğdır -Kr.)
 tohan Aşığın çukur olmayan yanı. (*İğdır -Kr.)
 tohdamaş Sıkıntıdan kurtulmak. (*İğdır -Kr.)
 toh garın [toh (III)] Karnı tok, doymuş. (*İğdır -Kr.)
 [toh (III)]: (Kerkük)

tohinik Pekmez ve bulgur unundan yapılan helva. (-Ml. ve çevresi)
 tohlamak Acımak, üzölmek. (Günder *Ermenek -Kn.)
 tohli Büyük kuzu. (-Tr. ve çevresi)
 tohlu [toğh] Bir yaşında erkek kuzu, toklu. (*İğdır -Kr.)
 [toğh]: (Kerkük)
 tohma Genç, delikanlı. (*Yalvaç -İsp.)
 tohmalamak (I) Bir şeyi elde sıkıştırmak, topaklamak. (*Bor -Nğ.)
 tohmalamak (II) Çok yemekten hastalanmak. (Çepni *Gemerek -Sv.; *Bünyan -Ky.)
 tohna Kıskanç, birini çekemeyen. (Teniste *Anamur -İç.)
 toh olmak Doymak. (Kerkük)
 toht [-> tort (III)]
 tohtaşmak [tohtaşmak] Dinlenmek, sıkıntıyı atmak, mutlu olmak. (Kerkük)
 [tohtaşmak]: (-Çr.)
 tohtaşmak [-> toğtaşmak]
 tohtaşmak [-> tohtaşmak]
 tohtür [-> tokdur]
 tohumluk Evlenmemiş, yaşlı kız. (*Senirkent -İsp.)
 tok Sıkı, sağlam. (*Bor -Nğ.)
 toka (I) 1. Çoban köpeğinin boynuna takılan mahmuzlu demir halka. (Selametli *Çankaya -Ank.) 2. Hayvanı yemliğe bağlamak için kullanılan demir halka. (*Yalvaç -İsp.; *Güdül -Ank.) 3. Kalem çengeli. (*Yalvaç -İsp.)
 tokalaç Bodur, şişman çocuk. (-Çr.)
 tokalak Yuvarlak, yumru. (*Fethiye -Mğ.)
 tokalan Değnekle oynanan bir çeşit çocuk oyunu. (Demirli *Bucak -Brd.)
 tokaloğlu Bir çeşit kayısı. (*Bor -Nğ.)

tokana Mutfak. (-Sv.; Kepez -Ky.)
tokat (I) Bir çeşit uzun, iri taneli üzüm. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tokat (II) 1. Ağıl. (Darıveren *Acıpayam -Dz.) 2. Zararlı hayvanların kapatıldığı yer. (Yazırlı *Nazilli -Ay.) 3. Taşla çevrilmiş avlu. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Memik *Sivrihisar -Es.)
tokatça Serçe büyüklüğünde, göğsü ak bir çeşit kuş. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
tokattavuşu Bir çeşit tavuk. (*Kandıra -Kc.)
tokdur [tohtür] Doktor. (*Güdül ve köyleri)
[tohtür] : (Şenoba *Uludere -Hak.)
tokga Saç, kemer vb. nesne için toka. (*Güdül ve köyleri)
tokgaç [→ tokuç]
tokışmağ Ayak ya da ayak ucu ile çarpmak. (Kerkük)
tokuştirmek Çarpmak, tokuşturmak. (Kerkük)
toklu [toglu] 1. Altı aylıktan bir yaşına kadar kuzu. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Çr.; Çilehane *Reşadiye -To.; Salman *Akkuş -Or.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Bor -Nğ.; Akçalar *Seydişehir -Kn.)
[toglu] : (*Bulanık -Mş.)
 2. Doğurmamış koyun. (-Ml.)
toklubası Bir çeşit kır bitkisi. (*Bor -Nğ.)
tokluman 1. Bir yaşında doğuran koyun. (Salman *Akkuş -Or.) 2. Koç isteyen koyun. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tokmak Tahta çekiç. (*Yalvaç -İsp.)
tokmakan Semizotu. (Tahanlı *Mersin -İç.)

tokuç [tokgaç, tokuş] Çamaşır, tokmağı, tokaç. (-İsp.; -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; Yazırlı *Nazilli -Ay.; *Bor -Nğ.; Teniste *Anamur -İç.)
[tokgaç] : (-Kr.)
[tokuş] : (Kurna -Brd.)
tokuldaşmak Söyleşmek, konuşmak. (*Bor -Nğ.)
tokur 1. [→ tombak (III)] 2. Gelişmemiş, sıska. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tokurcun Dokuztaş oyunu. (*Yalvaç -İsp.)
tokurdak [→ tonkurdak]
tokurdamak Su kaynarken ses çıkarmak, fokurdamak. (Tahtacı -İsp.)
tokuş [→ tokuç]
tokuşmak Baş başa vuruşmak. (-Brd.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Kırcaklı *Nazilli -Ay.; *Fethiye -Mğ.)
tokuştirmek Çarpıştırmak. (*Kula -Mn.; Afşar, Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)
tokutmak Dokutmak. (-Çr.)
tokülmek Dökülmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tol (I) 1. [→ tol çarşısı] 2. Daralarak uzayan yol. (-Yz.)
tol (II) Tarla, bağ sınırı. (*Bor -Nğ.)
tola (I) 1. Peynir, yağ vb. nesne konulmaya yarayan kuzu derisi, tulum. (*Fethiye -Mğ.) 2. Yünü, kılı alınmış, işlenmemiş deri. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tola (II) [tolu] Kuyudan su çekmeye yarayan ağaç kova. (-Çr.)
[tolu] : (-Ks. ve çevresi)
tola (III) Tav, olgunlaşma zamanı : *Tolasını alıh bu üzüm.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

tolalı Temiz. (*Kula -Mn.)
tolama Parmak uçlarında, tırnak diplerinde şişmeyle oluşan bir çeşit çiban, dolama. (-Çr.)
tolambaç [→ tolanbaç]
tolanbaç [tolambaç] Dönemeç. (-Çr.)
[tolambaç] : (-Çr.)
tolatar Gürbüz. (-Çr.)
tolaz (I) Güçlü yelin savurduğu toz. (-Uş.)
tolaz (II) Undan yapılan bulamaç. (Günder *Ermenek -Kn.)
tolaz (III) İn, mağara vb. nin yarım daire biçiminde tavanı. (Bekirler, Babadağ *Sarayköy -Dz.)
tol çarşısı [tol (I) -1] Kapalı çarşı. (-Ky.)
[tol (I) -1] : (-Yz.)
tolu [→ tola (II)]
tolu suyu Kirli yıkamakta kullanılan küllü su. (-Ml.)
tolu tıraz Döküm saçım. (-Çr.)
tom Tohum. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
toma [→ tomatıs]
tomafel [tomafil, *omahil] Motorlu taşıt. (*Refahiye -Ezc.)
[tomafil] : (-Af.)
[tomahil] : (Aşıkoğlu *Balâ -Ank.)
tomafil [→ tomafel]
tomahil [→ tomafel]
tomak [→ tombak (III)]
tomaka Çocuk oyununda kamçı yerine kullanılan, ucuna düğüm atılmış büyük mendil vb. (Kerkük)
tomalmak Baş yere koyup kalçayı yukarı kaldırmak, domalmak. (-Çr.)
toman 1. [→ tuman -1] 2. Bol pantolon. (Kuzköy *Akkuş -Or.)
tomarı Tümü, hepsi. (*İğdir -Kr.)

tomarlamak 1. Bağlam yapmak. (*Sursurluk -Ba.; *Fethiye -Mğ.) 2. Bir araya yığmak. (*Fethiye -Mğ.)
tomaşmak Darılmak. (Civler *Ermenek -Kn.)
tomatis [toma] Domates. (-Çr.; -Yz. ve çevresi; Akbaş, Meyvabükü, Çaltı, Hacılar *Güdül -Ank.)
[toma] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tomaz Güldürücü kimse. (*Alayunt -Kü.)
tombak (I) 1. Yuvarlak, küre gibi. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Adiller *Ermenek -Kn.) 2. Bilye, zıp-zıp. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tombak (II) Baş açık. (-Çr.)
tombak (III) [tokur -1, tomak] Kısa boylu, şişman kimse. (-Çr.; -Yz.)
[tokur -1] : (*Emirdağ -Af.; Karamanlı *Tefenni -Brd.)
[tomak] : (-Çr.)
tombalak [tumbalak] Takla. (-Çr.; -Gaz.; -Yz.)
[tumbalak] : (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
tombalak atmak [tonballak aşmak, tömbe dikilmek] Takla atmak. (-Brd.; -Çr.; -Gaz.; -Yz. ve çevresi)
[tonballak aşmak] : (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
[tömbe dikilmek] : (Alatepe -Ay.)
tombul (I) Sevimli. (*Yalvaç, -İsp.)
tombul (II) Küçük üzüm salkımı. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
tomburcak Tomurcuk. (Yazırlı *Nazilli -Ay.)
tombuş Tombul, toplu. (*Bor -Nğ.)
tomelya Ocak başına konulan taş. (Limanköy *Çayeli -Rz.)

tomgavıt Dügünde güvey evinden gelin evine gönderilen yiyecek, armağan. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
tomku Asık yüzü. (*Silifke -İç.)
tomruk (I) Tomurcuk. (*Antakya -Hat.)
tomruk (II) Tutukevinde kimi tutukluların ayaklarına takılan tahta kelepçe. (-Çr.)
tomsu Düz alanda yüksek yer, tümsek. (*Sütçüler -İsp.; Çepni *Gemerek -Sv.)
tomtok Doymuş. (Kurna -Brd.)
tomtom Erkek hindi. (Bölceağaç *Manyas -Ba.)
tomturak Tantana, gösteriş. (-Çr.)
tomurmak (I) Ağacı keserek tomruk yapmak. (-Çr.)
tomurmak (II) Sivri, kabarık nesneyi düzeltmek. (-Sm.)
tomuz Temmuz. (-Ml. ve çevresi)
tomuzlan [toğuzlan, tonuzlan] Dokununca pis koku çıkaran bir çeşit böcek. (-Çr.)
[toğuzlan] : (-Çr.)
[tonuzlan] : (-Çr.)
ton Kürk. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tonballak aşmak [→ tombalak atmak]
toğa (I) Tuzak. (*Susurluk -Ba.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.) 2. Çekince, tehlike. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
tonga (II) Bozuk tütün. (Pınarlibelen *Bodrum -Mğ.)
tongaldak [→ tontu]
tongar [→ tongaylı]
tongaylı [tongar] Tarlakuşu. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[tongar] : (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
tongü Ekin bağlamı. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

tonkurdak [tokurdak] Deve ve katırlara takılan büyük çan. (-Çr.)
[tokurdak] : (-Çr.)
tonluk El tezgâhlarında dokunan, dayanıklı, işli bir çeşit bez. (-Çr.)
toña Ellerde ayaklarda biriken kir katmanı. (-Çr.)
tontu [tongaldak] Yuvarlak, küçük (nesne, kimse için). (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[tongaldak] : (*Ünye -Or.)
tonuzlan [→ tomuzlan]
top 1. Deveye yedirilen hamurlu yem. (Karamanlı *Tefenni -Brd.) 2. Kepek ve yumurtadan yapıp yuvarlak biçim verilen hayvan yemi. (*Bor -Nğ.)
topaç Sıkışmış toprak parçası, kesek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
topaç döğmek Kesekleri tokmakla ezmek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
topak (I) 1. Yuvarlak. (*Susurluk -Ba.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Fethiye -Mğ.) 2. Kartopu. (-Kr.)
topak (II) Bir çeşit çıban. (*Bor -Nğ.)
topak ev Keçe, kilimden yapılan barınak, çadır. (*Emirdağ -Af.)
topak topak Top top. (*Güdül -Ank.)
topalağ Küçük, kara, yuvarlak kökü yenilen bir çeşit ot. (Kerkük)
topalak (I) 1. Cevizden az küçük, yumru gövdesinden yemek yapılan, ak çiçekli bir çeşit bitki. (Gezende *Gülner, -İç.; Pınarlibelen *Bodrum, *Fethiye -Mğ.) 2. Salkım biçiminde, yumru köklü, hoş kokulu, çiçekli, bataklıkta yetişen bir çeşit bitki. (Salman *Akkuş -Or.)

topalak (II) [topazak] Suluköfte. (*Susurluk -Ba.)
[topazak] : (-Af.)
topalak (III) Küçük, kalın ekmek. (Tahanlı *Mersin -İç.)
topan Top gibi, yuvarlak. (*Soma ve çevresi -Mn.; *Bozdoğan -Ay.; *Milas -Mğ.)
topari Topu, tümü. (*İğdır -Kr.)
topazak [→ topalak (II)]
topbaş Kılıksız, iri, yeğlenen bir çeşit buğday. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.; *İğdır -Kr.)
topbuz Yuvarlak, dikenli çiçeğinin içi yenilen bir çeşit bitki. (-Kr.)
topçu Birlikte, hep birden, toptan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
top deliği Fırın ocağındaki ateşin tez yanmasını sağlayan hava deliği. (*Güdül -Ank.)
topic Bir çeşit tokmak. (*Nazimiye -Tn.)
top kesmeden Ağır, aşağılayıcı sözleri çekinmeden söyleme için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
toplaşmak Yığılmak, toplanmak, topluluk oluşturmak. (-Yz.)
toplı (I) Pencere. (Türkmen, Kızılhamza *Ortaköy, *Alaca -Çr.)
toplı (II) Boncuktan örülerek yapılan nazarlık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
topluk İri öğütülmüş arpa, bir çeşit hayvan yemi. (Kurna -Brd.)
topşeker Nöbetşekeri. (-İsp.)
toptarlası Ayaktopu oynanan alan, stadyum. (*Daday -Ks.)
topuğ Topuk. (*İğdır -Kr.)
topuklama Kısa çorap. (Ekinözü *Elbistan -Mr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

topuklamak Alışverişte eder indirmek, pazarlık etmek. (Kızılcağaç *Bucak -Brd.)
topuş gibi Toplu, şişman. (*Bor -Nğ.)
topuz Bodur. (*Bozdoğan -Ay.; -Yz.; *Milas -Mğ.)
tor (I) Tuzak. (*İğdır -Kr.; -Ml.)
tor (II) Büyük başörtüsü. (*Karpınar -Kn.)
tor (III) [toruke] 1. Çorap boğazına örülen lastik örgü. (-Çr.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz.) 2. Süzgeç. (Kerkük)
[toruke] : (*Nazimiye -Tn.)
3. Ağ. (Kerkük)
tor (IV) [toraşan] Toy, deneyimsiz. (*İğdır -Kr.; Çepni *Gemerek -Sv.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[toraşan] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
-tor (V) Bildirme koşacı : *Bu işimiz hoştur.* (-Vn.)
torağ Yağı alınmış yoğurt. (Kerkük)
torak Çökelek. (-Dy.)
toraşan [→ tor (IV)]
torba ciciyhli Sarkık memeli. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
torç (I) Sınır. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
torç (II) Suyu alınmış üzüm, pancar posası. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
torlak İşe alışmamış, genç, toy hayvan. (-Çr.)
tormuk Emir : *Ne demek istiyorsun, beni tormuğun altına mı sokacaksın?* (Gezende *Gülner -İç.)
torpağ Toprak. (*İğdır -Kr.)
torpul oynamak Birbiri ardınca şimşek çakmak. (*Bor -Nğ.)
tort (I) [torta] Yağ vb. tortusu. (*Bor -Nğ.; *Silifke -İç.)
[torta] : (*İğdır -Kr.)

- tort (II) Biçimsiz. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
- tort (III) [toht, tot (II), turkun] Çoban köpeğinin boynuna takılan demir halka. (Kırlangıç *Mucur -Krş.)
- [toht] : (*Bünyan -Ky.)
- [tot (II)] : (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
- [turdun] : (Hacılar -Ky.)
- torta [→ tort (I)]
- tortop oturmak Derli toplu oturmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
- tortu Sütten yapılan bir çeşit yiyecek. (*Sütçüler -Isp.)
- toru (I) Koyu kırmızı (at donu). (-Çr.)
- toru (II) Genç çam, ardıc vb. ağaç. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
- toruk Doruk. (-Çr.)
- toruke [→ tor (III) -2]
- torukturmak Kararlaştırmak. (-Çr.)
- tosba, tosbā [tosbāba, tosbāğ, tosbāğa, tosbāğı (II), tosbōğu, tospāğa, tospaka] Kaplumbağa. (-Uş.; -Çr.; *Güdül ve köyleri, -Ank.; Gezende *Gülner -İç.)
- [tosbāba] : (-Krş. ve çevresi)
- [tosbāğ] : (*Susurluk -Ba.)
- [tosbāğa] : (-Uş.; -Af.; *İğdır -Kr.; -Vn.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Silifke -İç.)
- [tosbāğı] : (*Yalvaç -Isp.)
- [tosbōğu] : (Davulku *Hekimhan -Ml.)
- [tospağa] : (Kemaller *Keçiborlu -Isp.)
- [tospaka] : (Kerkük)
- tosbāba [→ tosba, tosbā]
- tosbāğ [→ tosba, tosbā]
- tosbāğa [→ tosba, tosbā]
- tosbāğı (I) Tıkanan suyollarını, künkleri temizlemekte kullanılan bir birine sarılmış telis parçaları. (-Çr.)
- tosbağı (II) [→ tosba, tosbā]
- tosbağıotu Sapları birbirine dolanarak yuvarlak biçim alan, uçlarında içi boş kozaları bulunan yabanıl bir ot. (*Yalvaç -Isp.)
- tosbasoluğu Azıcık dinlenme. (-Çr.)
- tosboğu [→ tosba, tosbā]
- toska 2-3 yaşında manda. (-Çr.; Çepni *Gemerek -Sv.)
- toskellef Toskellef oyununda kullanılan tahta parçaları. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
- toskellef oyunu Değnekle tahta parçalarına vurularak oynanan bir çeşit oyun. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
- toslak (I) Solunum güçlüğü çeken yaşlı kimse. (-Çr.)
- toslak (II) Erkek hindi. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- toslamak Yellenmek, gaz çıkarmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- toslanmak Hazırlanmak. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
- tosmak Tos vurmak. (-Brd.)
- tosmuk Darılan, küsen. (-Çr.)
- tospağa [→ tosba, tosbā]
- tospaka [→ tosba, tosbā]
- tossak Bir çeşit topaç. (*Tefenni -Brd.)
- tos tos Güçlkle soluk almak için. (-Çr.)
- tostos Şişman. (Çepni *Gemerek -Sv.)
- tosulamak [tosurdamak] Güç ve hırlı tılı soluk almak. (-Çr.)
- [tosurdamak] : (-Çr.)
- tosun İki yaşında öküz. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.; Kurna -Brd.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
- tosun tosun Sigara içme için, fosur fosur. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

- tosurdamak [→ tosulamak]
- tot (I) Pas. (Çilehane *Reşadiye -To.)
- tot (II) [→ tort (III)]
- totaşami [tataşami] Kimi hastalığın belli zamanlarda belirmesi. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
- [tataşami] : (Güneyce *İkizdere -Rz.)
- totoş Toplu, dolgun : Totoş yüzlü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
- tottirik Yeğni, hoppa. (-Çr.)
- toturamak (I) Yoğurt ekşiyip bozulmak. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
- toturamak (II) Kendi kendine söylenmek, homurdanmak. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
- totuş 1. Yüzü gülmeyen, somurtkan. (-Çr.) 2. Yüzü, bedeni çirkin kimse. (*Bor -Nğ.)
- toşga, toşğa [tōga, toğa çorbası, toşga, toşğa -2; toşgaşı -2, toşka] Süzme yoğutla yapılan üstüne tereyağı ve nane dökülerek yenen bir çeşit çorba. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.; -Çr.)
- [tōga] : (Hayati *Erbaa -To.)
- [toğa çorbası] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
- [toşga, toşğa -2] : (-Çr.; *Bor -Nğ.)
- [toşgaşı -2] : (*Bünyan -Ky.)
- [toşka] : (-Çr.)
- toşuz guşu Tavus kuşu. (*İğdır -Kr.)
- toy (I) 1. Düğün. (*İğdır -Kr.; -Dy.; Çepni *Gemerek -Sv.; Kerkük) 2. Davul. (*İğdır -Kr.)
- toy (II) Kartaldan büyük, eti yenen bir çeşit kuş, yabankazı. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Bor -Nğ.)
- toşğa Kısa, kalın değnek. (-Çr.)
- toşçu Davulcu, çalgıcı. (*İğdır -Kr.)
- toy düğün Şenlik. (*Bor -Nğ.)
- toşga, toşğa 1. Kabuğu çıkarılmış, ak buğday. (*Çerkeş -Çkr.)
2. [→ toşga, toşğa]
- toşgaşı 1. Tarhana çorbası. (Yazır *Sungurlu -Çr.) 2. [→ toşga, toşğa]
- toşka [→ toşga, toşğa]
- toşkalamak Amaçsız dolaşmak. (Çepni *Gemerek -Sv.)
- toşlak Genç, toy. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- toşlamak 1. Bağışta bulunmak. (*Bor -Nğ.) 2. Ağırlamak. (-Çr.; *Bor -Nğ.)
- toşlan Gelişmiş, yakışıklı, gösterişli kız, delikanlı. (*Nazimiye -Tn.)
- toşlığ Düğün yemeği. (Kerkük)
- toşran Verimsiz toprak. (Civler *Ermenek -Kn.)
- toy sahabı Düğün yapan kimse. (*İğdır -Kr.)
- toştoşlu Yabanıl hindi. (*İğdır -Kr.)
- toşuh Tavuk. (*İğdır -Kr.)
- tōza Yeni, taze. (Şenoba *Uludere -Hak.)
- tozak (I) 1. Tozlu. (*Soma ve çevresi -Mn.) 2. Toz çıkaran. (*Bor -Nğ.)
- tozak (II) İnce yağın kar. (Bardız *Şenkaya -Ezm.; *Güdül -Ank.)
- tozak (III) Renkli iplerden yapılan ponpon, püskül. (-Çr.; -Yz. ve çevresi)
- tozak süpürgesi Toz alınan süpürge, tavan süpürgesi. (*Antakya -Hat.)
- tozalamak Kar hafif yağmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- tozanlamak Saçmak, tozutmak. (*Gemerek -Sv.)
- tozcu Değirmenlerde unu çıkaran işçi. (*Bor -Nğ.)
- tozlu Harmanda döverbiçerin ayırdığı tozlu topraklı tane. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tozutma kullanmak Yapılmakta olan işi bozmak. (-Çr.)
töbür Su içindeki çerçöp, vb. (Uzunca-burç *Silifke -İç.)
töh Yazık anlamında ünlem. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
töhme Yufka ekmeğin üstüne pilav dökerek yapılan yiyecek. (Çepni *Gemerek -Sv.)
töhmekân [-> tömeken]
töhmelemek Çok yemekten hasta olmak, sindirememek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
töhmet Sitem. (*İğdır -Kr.)
töhmürük Öksürük. (-Yz.; Akçakese *Güdül -Ank.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.; -Krş.)
töhmürüklü Sürekli öksüren, solunum güçlüğü çeken kimse. (-Çr.; Akçakese *Güdül -Ank.)
tök (I) Aşığın tümsek yanı. (-Kr.; *Bor -Nğ.)
tök (II) Ters, kırıncı konuşan. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
tök (III) Hindi. (*Merzifon -Ama.)
tök (IV) [-> töpheli]
tökecimek [-> tökezimek]
tökezimek [tökecimek] Ayak bir yere takılarak sendelemek, düşer gibi olmak. (*Susurluk -Ba.; Salman *Akkuş -Or.; Çilehane *Reşadiye -To.; *Bor, -Nğ.)
[tökecimek] : (-Çr.)
tök gelmek Aşığın tümsek yanı üstüne gelmek. (Akçalar *Seydişehir -Kn.)
tök konuşmak Ters, kırıncı konuşmak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
töklü Görgüsüz, kaba. (Çaltı, Meyvabükü, Durnalı *Güdül -Ank.)
tökümlü olmağ Bereketli, artırımlı olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

töl (I) Tutumluluk. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
töl (II) Mahalle, semt, bölüm. (-Gaz.)
tölep Uygun. (-Gaz.)
töllek tutmak Bağırsak bozulmak, sürgün olmak. (Salman *Akkuş -Or.)
töltüpsüz Düzensiz, dağınık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tölü Yeni doğan kuzu, oğlak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tölübüne gelmek Uygun biçimde gelmek, sağına gelmek : *Tölübüne gelse bu taşı kaldırırım.* (*Birecik -Ur.)
tömbe dikilmek [-> tombalak atmak]
tömbek [-> tömsek (II)]
tömbüldek Taşkın davranan kimse. (-Çr.)
tömböldemek Hoplayarak, iveren yürümek. (*Yalvaç -İsp.; *Fethiye -Mğ.)
töme Kabarık. (*Bor -Nğ.)
tömek Dağ üstündeki küçük tepeler. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
tömeken [töhmekân] Semizotu. (Gazende *Gülner -İç.)
[töhmekân] : (-İsp.)
tömelmek Kabarmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tömsek (I) Dallanmamış, yaban zeytini. (Çatoz, Magosa, Kıbrıs)
tömsek (II) [tömbek] Kabarık, tümsek. (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[tömbek] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tömtöm Papatya. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
töm töm (I) Atılan tabanca sesi için. (-Çr.)
töm töm (II) Yaşlıların yürüyüşü için. (-Çr.)

töngel, töngel 1. Alıç. (Karlıyayla *Reşadiye -To.) 2. Muşmula. (-Çr.)
töngöldemek, töngöldemek 1. Yaşlı kimse ağır ağır yürümek. (*Bor -Nğ.) 2. Yaşlıktan boynu çöküp omuzları çıkmak, kamburlaşmak. (-Çr.)
töngürdeme Atlamak. (-İsp.)
töngüremek Yuvarlanmak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
töpbe Tepe. (Çilehane *Reşadiye -To.)
töpheli [tök (IV)] Alevi. (Çilehane *Reşadiye -To.)
[tök (IV)] : (-Çr.)
törelü Uygun, iyi, düzgün. (*İğdır -Kr.)
töreme Torun. (-Kr.)
töremek Çoğalmak, türemek. (-İsp.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Çr.; -Kr.; Kerkük)
törenti Döl, çocuk. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
törlek Bağırsağı bozuk, sürgün olmuş kimse. (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
törlemek Sürgün olmak, bağırsak bozulmak. (*Bor -Nğ.)
törös Tomruk ve ağaçların baş bölümüne balta ile açılan yarık. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
törselemek Yuvarlayıp atmak. (El-direk *Fethiye -Mğ.)
törsengi İnatçı. (Meyvabükü, Akbaş *Güdül -Ank.)
törtör Sürgün, ishal. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tös Demirci örsü. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tölemek 1. Güç vermek. (-Af.) 2. Durdurmak, susturmak, önlemek, engellemek. (*Gürün, -Sv.; -Ky.)

tösmek Kesilmiş ağacın toprakta kalan bir karış yüksekliğinde kökü. (-Çr.)
töstü Serçe büyüklüğünde, göğsü sarı bir çeşit kuş. (Uzunca-burç *Silifke, Tahanlı *Mersin -İç.)
töyfe Armağan. (*İğdır -Kr.)
töyhme Dökmek. (*İğdır -Kr.)
töymüklemek Yaşlanarak öksürüklü, hastalıklı olmak. (-Çr.)
töyşüme 1. Sık sık solumak. (*İğdır -Kr.) 2. Yürek düzensiz çarp-mak. (*İğdır -Kr.)
tubat getirmek Tanık göstermek, getirmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tuc [tuç] Tunç. (Kerkük)
[tuç] : (-Çr.)
tuç [-> tuç]
tufah Birlik, bağlaşma. (*İğdır -Kr.)
tufar Duvar. (*İğdır -Kr.)
tufranda Yeni, taze, turfanda. (-Çr.)
tuğ Mısır bitkisinin erkek organı. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Darıveren, Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
tuğ dikmek 1. Üstün gelmek. (*Bor -Nğ.) 2. Dileği olmak. (*Bor -Nğ.)
tuğlak Ceviz. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)
tuğmen [tüğmen] Tavuğun başındaki kabarık tüy, tepelik. (Gökdere, *Akdağmadeni -Yz.)
[tüğmen] : (-Çr.)
tuğs [tuhs] Kuluçka tavuk. (Bardız *Şenkaya -Ezm.)
[tuhs] : (-Kr.)
tuhs [-> tuğs]
tuhur Bir yıllık ürün. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
tula 1. Yüz, yanak. (-Af.; Kelekçi *Acıpayam -Dz.) 2. Yüzsüz, utanmaz, çekinmeyen. (Kale *İlgaz -Çkr.)

tula oyunu Mendil bağlayıp birinin arkasına bırakılarak oynanan bir çeşit çocuk oyunu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tulazdamah [→ tullamah]

tullamah [tulazdamah] Fırlatmak. (*İğdır -Kr.)

[tulazdamah] : (*İğdır -Kr.)

tuluğ [→ tuluğ, tuluk]

tuluğ, tuluk [tuluğ] Şişirilmiş hayvan derisi, tulum. (-Uş.; Kurna -Brd.; *Refahiye -Ezc.; *İğdır -Kr.; -Ml. ve çevresi; *Güdül -Ank.; *Silifke -İç.; *Fethiye, Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)

[tuluğ] : (Kerkük)

tuluğ çıkarmak Kurt, tilki vb. hayvanların derisinden tulum yapmak. (-Kr.)

tuluğ mantarı Bir çeşit mantar. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tuluk gibi Şişman. (*Bor -Nğ.)

tulukmak [turkmak] Asılıp kalmak, takılmak, durmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Ovacık *Tavas -Dz.)

[turkmak] : (Yazırlı *Nazilli -Ay.; *Bodrum -Mğ.)

tulun Yanak. (*Sütçüler -İsp.)

tulunkabası Kabakulak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Fethiye -Mğ.)

tulup Eğrilecek duruma getirilmiş tiftik topu. (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

tuman [tuman, toman -1, tunman] 1.

Don, şalvar. (*İğdır -Kr.; -Ezm.; Balıkaya *Hekimhan -Ml.; Gök-dere *Akdağmadeni -Yz.; Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

[tuman] : (*Nazimiye -Tn.)

[toman -1] : (Salman *Akkuş -Or.)

[tunman] : (-Çr.)

2. Pantolon. (-Af.)

tumançah Donsuz, çıplak. (*İğdır -Kr.)
tumaşmak Darılmak. (Günder *Ermenek -Kn.)

tumbalak [→ tombalak]

tummak Suya batmak, dalmak. (-Çr.; -Gaz.; *Mucur -Krş.)

tumman [→ tuman -1]

tumoy Soğuk algınlığı, nezle. (Bayburt *Selim -Kr.)

tump Tarlalar arasındaki otlu set. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

tumuşgun Korkusuz, yürekli. (Kerkük)

tumuşmak (I) Tutkun olmak, dadanmak. (Taze, Tuz, Kerkük)

tumuşmak (II) Karşılaşmak, rastlamak. (Taze, Tuz, Kerkük)

tumuşmak (III) Korkusuz, yürekli olmak. (Kerkük)

tumutma İçine pancar konulmuş çömleği, ağzı tandıra gelecek biçimde yerleştirip tandırda, ocakta pişirme. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

tun Fırının bir bölümü. (-Af.)

tuncuk Azgın. (*Akseki -Ant.)

tuncukmak (I) Dişi hayvan, çiftleşmek istemek. (*Yalvaç -İsp.)

tuncukmak (II) Körelmek, sönmek, donuklaşmak. (-Çr.)

tundurmak Ayna vb. nesnelerin parlak yüzüne üfleyerek buğu yapmak. (-Çr.)

tunna Bol, çok. (-Çr.)

tunnuk tunnuk gitmek [türnük türnük gitmek] Çok uzaklara gitmek. (*Yalvaç -İsp.)

[türnük türnük gitmek] : (-Yz. ve çevresi)

tuntur Yakışıklı. (Tuzcular *Ermenek -Kn.)

tunuk 1. Soluk, donuk, puslu. (Bölce-ağaç *Manyas -Ba.) 2. Gücsüz. (Yenice -Mğ.)

tura 1. Dış etkenlerden korumak için duvar ve kapı üstüne çakılan tahta perde. (Kösten, Honaz, Kelekçi *Acıpayam -Dz.; *Fethiye -Mğ.) 2. Dam, çatı. (Gölkonak *Şarkı-karaağaç -İsp.; *Gediz -Kü.)

turalamak 1. Saçı iplik, inci, altın dizisiyle birlikte örmek. (-Çr.) 2. İpi katlamak. (Yazırlı *Nazilli -Ay.)

turkmak [→ tulukmak]

turkun [→ tort (III)]

turluk 1. Çoban evi. (*Emirdağ -Af.) 2. Çoban evinin üstüne örtülen kara keçe. (*Fethiye -Mğ.) 3. Küçük çadır. (Sürez *Bozdoğan -Ay.)

turş Eksi : *Turş nar.* (*İğdır -Kr.; Kerkük)

turşasirin Eksimsi, mayhoş. (*İğdır -Kr.)

turudu Sıkıntı ve yokluk görmemiş kimse, nazlı. (*Gürün -Sv.)

turukturmak Suyu dinlendirerek bulanıklılığını gidermek, durultmak. (-Çr.)

turunçotu Kokulu bir çeşit ot. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

tusaklamak İşinden alıkoymak. (Bölce-ağaç *Manyas -Ba.)

tusbuğa Kaplumbağa. (Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

tusdah Tutuklu. (*İğdır -Kr.)

tuşak At, eşek vb. hayvanların ön ayaklarına bağlanan ip. (*Çal -Dz.)

tuşaklamak Hayvanın ön ayaklarını bağlamak. (Kösten, Karaçay, Kızılcın, Honaz -Dz.; Alatepe -Ay.)

tuşik Kedi, köpek vb. hayvanların yumuşak tüyleri için. (-Kr.)
tuş olmak Karşılaşmak, rastlaşmak. (-Çr.)

tuşumak Kurumaya yüz tutmak. (*Antakya -Hat.)

tut Dut ağacı ve meyvesi. (*İğdır -Kr.)

tuta [tutaya] Meyveleri elle toplama. (-Çr.)

[tutaya] : (-Çr.)

tutaç [tutağaç, tutak (II), tutamaç, tutamak (III), tutcak] Sıcak tencereyi tutmakta kullanılan yünden örülmüş ya da bezden yapılmış tutacak. (*Susurluk -Ba.)

[tutağaç] : (*Manyas -Ba.)

[tutak (II)] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[tutamaç] : (*Sütçüler -İsp.)

[tutamak (III)] : (Akçalar *Seydişehir, Fariske *Ermenek -Kn.; Erenyaka *Akseki -Ant.)

[tutcak] : (-Brd.)

tutağaç [→ tutaç]

tutah ki Varsayalım. (*İğdır -Kr.)

tutak (I) [tutamak (II)] Sabanın elle tutulan bölümü. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[tutamak (II)] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)

tutak (II) [→ tutaç]

tutak (III) İskambil oyununda oyuncunun karşısındakinde varsaydığı oyun kağıdı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

tutalğa [→ tutahk]

tutalık [tutalğa] Sara hastalığı. (-Çr.)

[tutalğa] : (-Çr.)

tutamaç [→ tutaç]

tutamak (I) Dayanak. (*Susurluk -Ba.)

tutamak (II) [→ tutak (I)]

tutamak (III) [→ **tutaç**]
tutamaklı 1. Eli işe yatkın, becerikli. (*Susurluk -Ba.) 2. Temiz, tutumlu. (Bölceagaç *Manyas -Ba.)
tutamık [tutanak -I] Yardımcı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [tutanak -I] : (*Bor -Nğ.)
tutanak 1. [→ **tutamak**] 2. Yaptırım, yaptırma gücü. (*Bor -Nğ.)
tutaya [→ **tuta**]
tutacak [→ **tutaç**]
tutiya Önemli, değerli nesne. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tutkal Yüke dayanan hayvan. (Çepni *Gemerek -Sv.)
tutku Perde. (*Karapınar -Kn.)
tutkun (I) Koyu renk. (-Kr.)
tutkun (II) Ana, baba vb. kimseye bağlı, düşkün. (-Çr.)
tutkun (III) Bulutlu gökyüzü. (*Antakya -Hat.)
tutma 1. İşçi, hizmetçi. (*Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.)
 2. Bir yıl anlaşmalı çiftlik işçisi. (*Bor -Nğ.)
tutmaç (I) Çoban. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tutmaç (II) Ekşili, mercimekli hamur çorbası. (Namrun *Tarsus -İç.)
tutmaç aşı Üstüne kavrulmuş kıkırdak dökülerek yenilen bir çeşit hamur çorbası. (-Çr.)
tutu (I) Değer : *Paranın hiç tutusu kalmadı.* (Gölkonak, Yenişar *Şarkıkaraağaç -İsp.)
tutu (II) Güvey evinden gelin evine gönderilen ilk armağan. (-Çr.)
tutu (III) İm, belirt. (*Fethiye -Mğ.)
tutuk Katılaşmamış yoğurt. (Güney-cc *İkizdere -Rz.)

tutuksamak 1. Duraksamak. (Kapaklı *Çekerek -Yz.) 2. Kuşkulamak. (Kapaklı *Çekerek -Yz.)
tuturuş Kabarık, kıvrık (saç için). (-Yz. ve çevresi)
tuturuk (I) Çok ekşi. (Namrun *Tarsus -İç.)
tuturuk (II) Çalı çırpı gibi kuru, ince yakacak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tuvalanmak Yuvarlanmak. (*Emirdağ -Af.)
tuvalah [→ **tuvarlak**]
tuvalamak Yuvarlamak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
tuvar Sığır, sığır sürüsü. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tuvarlak [tuvalah] Yuvarlak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [tuvalah] : (-Yz. ve çevresi)
tuy Tüy. (-Sm.; -Tr.)
tuygun 1. Aşık, vurgun, tutkun: *Bizim oğlan Ayşe'ye tuygun.* (Çepni *Gemerek -Sv.) 2. Bir kimsenin genç, güzel, varlıklı zamanı. (-Çr.)
tuyuk Saf, bön, aptal. (-Ks. ve çevresi)
tuyum Gelişigüzel. (-Ks. ve çevresi)
tuyumuna Özensizce, ezbere. (-Ks. ve çevresi; -Çr.)
tuz buzalamak [tuz yumurtlamak] Korkmak, heyecan duymak. (*Yalvaç -İsp.)
 [tuz yumurtlamak] : (*Bor -Nğ.)
tuzla Davarlara tuz verilen kayalıklar. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
tuz yumurtlamak [→ **tuz buzalamak**]
tücce Salça. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tüfek Ocak kemeri. (*Bor -Nğ.)
tüfenk Tüfek. (*İğdır -Kr.; -Yz.)
tügelmek Öfkelenmek. (*Bor -Nğ.)

tüğlemek Bağlamak, düğümlmek. (Günder *Ermenek -Kn.; Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
tüğmen [→ **tüğmen**]
tüğümek Saldırmak. (*Antakya -Hat.)
tüğürçük Bedende oluşan kabarcıklar. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
tühen [tükân] Dükkân. (*Bulanık -Mş.)
 [tükân] : (*İğdır -Kr.)
tüik (I) Soğanın tohum taşıyan erkek organı. (Bozdoğan *Osmaniye -Ada.)
tüik (II) Tüy. (*İğdır -Kr.; Kerkük)
tükân [→ **tühen**]
tüklenmek Sona ermek, bitmek. (Kerkük)
tükenti Son, bitim : *Turşunun tükentisine rastladın.* (-Çr.)
tüketmek Bitirmek, sona erdirmek. (Kerkük)
tüklenmek Yoksul kimse az kalmamak, parası olmak. (Kerkük)
tülbermek Yel etkisiyle saç kabarmak, dağılmak. (Namrun *Tarsus -İç.)
tülbür Saçı dağınmak. (*Silifke -İç.)
tülek (I) 1. Dönek. (*Antakya ve çevresi -Hat.) 2. Kurnaz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tülek (II) Erkek keklik. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
tülek olmağ Ocak başından kalkmamak, soğuğa dayanıksız olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tülemek (I) Kumarda para yitirmek. (Çepni *Gemerek -Sv.)
tülemek (II) Ocakta ateş kendi kendine sönmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tülemek (III) Kümes hayvanları, kuşlar tüy dökmek. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Manyas -Ba.)
tülemen Kabarık tüylü. (*Bor -Nğ.)

tülenmek Kaş, kirpik, saç az yanmak. (*Manyas -Ba.)
tületmek Kumarda yenmek, parasının tümünü almak. (-Kn.)
tülgümek Yüksekten atlamak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
tülki [tülkü] Tilki. (-Vn.)
 [tülkü] : (Çilehane *Reşadiye -To.; *İğdır -Kr.)
tülkü [→ **tülki**]
tülküguyrugu Bir çeşit üzüm. (*İğdır -Kr.)
tüllemek Zıplamak. (Yenice -Mğ.)
tüllü Türlü. (-Yz. ilçe ve köyleri; *Güdül ve köyleri -Ank.)
tüllüm düdük etmek Duyurmak, yaymak. (Günder *Ermenek -Kn.)
tülü (I) 1. Erkek deve. (Yazırlı *Nazilli -Ay.) 2. Boynu uzun tüylü, iri deve. (Yazırlı *Nazilli -Ay.)
tülü (II) [tülüce (I)] 1. Uzun tiftikten dokunan seccade. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 [tülüce (I)] : (-Çr.)
 2. Tüylü. (Gölkonak, Yenişar, *Şarkıkaraağaç -İsp.)
tülüce (I) [→ **tülü** (II) -I]
tülüce (II) Yaprığı tüylü, kökü çiğdeme benzeyen bir çeşit ot. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
tülü davar Koyun, koç vb. hayvan. (*Mudurnu -Bo.)
tülüdü [tülüngü] Düzenici, vurguncu, kötü özellikleri olan kimse. (-Kr.)
 [tülüngü] : (*İğdır -Kr.)
tülümek Tüy değiştirmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
tülüngü [→ **tülüdü**]
tülü tepe Çevresi çıplak, üstü ağaçlı tepe. (-Çr.)

tüütombak [tüylütombak] Şeftali.
(*Eşme -Uş.; Tahtacı -İsp.; Karamanlı *Tefenni -Brd.)
[tüylütombak]: (Kösten -Dz.)
tümbek [tümbet, tümbül] Tümbek, teppe, höyük. (Sürez, *Bozdoğan -Ay.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[tümbet]: (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Yz.)
[tümbül]: (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
tümbet [→ tümbek]
tümbül [→ tümbek]
tümedek Tümenü birden. (Emirler *Sorgun -Yz.)
tümez 1. Üstelik. (Kerkük) 2. Karşın. (Kerkük) 3. Tersine. (Kerkük)
tüne çayı Bol, çok : *Şeker Gars'da tüne çayı*. (Bayburt *Selim -Kr.)
tünetmek Tavukları küme sokmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tüney Yok. (*Mecitözü -Çr.)
tüngemek Atlamak. (*Soma ve çevresi -Mn.)
tüngülmeğ [→ tüngüme (I)]
tüngüme (I) [tüngülmeğ] Zıplamak, atlamak, sıçramak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Abaş -Dz.; *Akhisar -Mn.; *Balâ -Ank.)
[tüngülmeğ]: (Kerkük)
tüngüme (II) 1. Yanılmak. (-Uş. ve çevresi) 2. Okumadan geçmek, atlamak. (-Uş. ve çevresi)
tünnük (I) Katı, sert. (Kerkük)
tünnük (II) Koyu karanlık. (Kerkük)
tünnük (III) Güçlü. (Kerkük)
tün tün Akşama doğru. (*Kula -Mn.)
tüpleme Çocuklarda karın şişerek beliren bir çeşit hastalık. (*Bor -Nğ.)
tüpletmek Çocuğun hastalık nedeniyle şişen karnını sıcak külle ovmak. (*Bor -Nğ.)

tüpüldeme [→ tüpürtü -I]
tüpültü Koşan hayvanların ayak sesleri. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
tüpürceyh Tükürük. (*İğdır -Kr.)
tüpürdemek Yürek korkuyla hızlı çarpmak. (-Brd.; *Susurluk -Ba.)
tüpürmek Tükürmek. (Lefkoşe, Kıbrıs)
tüpürtü [tüpüldeme] 1. Yürek çarpması. (-Brd.)
[tüpüldeme]: (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
2. Gürültü, ses. (-Brd.)
türe Töre, gelenek, görenek. (*Yalvaç, Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
türeneksiz Düzensiz. (Fariske *Ermenek -Kn.)
türki takmak Dize dizmek, türkü yakmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
türkü çarmak [türkü kaldırmak] Türkü söylemek, okumak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[türkü kaldırmak]: (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
türkü kaldırmak [→ türkü çarmak]
türnük türnük gitmek [→ tunnuk tunnuk gitmek]
türtü Yaprakları yenen bir çeşit dikenli ağaç. (Çilehane *Reşadiye -To.)
türül türül tütmek [türüm türüm tütmek -1, 2] 1. Çekici, albenili, parlak olmak. (Salman *Akkuş -Or.; -Çr.)
[türüm türüm tütmek -1]: (*Bor -Nğ.)
2. Hoş kokmak. (Tahtacı -İsp.)
[türüm türüm tütmek -2]: (*Yalvaç -İsp.)
türüm türüm tütmek 1. [→ türül türül tütmek -1] 2. [→ türül türül tütmek -2]

türün türün Güzel, hoş (koku için). (-İsp.)
türütenç olmak Yok olmak, yitmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
tüsgü [→ tüşkü]
tüsgüne Rende. (Sürez *Bozdoğan -Ay.)
tüşkü [tüsgü, tüştü] Duman. (Bayraktutan *İğdır -Kr.)
[tüsgü]: (*İğdır -Kr.)
[tüştü]: (*İğdır -Kr.)
tüşmek Vuruşla yere yıkılmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
tüşsü 1. Genellikle cuma günü mum yakma geleneği. (Fariske *Ermenek -Kn.) 2. Arı kovanına duman vermeye yarayan araç. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
tüştü [→ tüşkü]
tüş Düş, rüya. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tüşelge Pay. (Bayburt *Selim -Kr.)
tüşman Düşman. (*İğdır -Kr.)
tüşmançılıh Düşmanlık. (*İğdır -Kr.)
tüşmek İnnek. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tütüde Koklatıver. (-Ba.)
tütün Duman. (-Kr.; -Yz.; Namrun *Tarsus -İç.; Kerkük)
tütünaltı Kahvaltı, sabah yemeği. (Salman *Akkuş -Or.)
tütünnmek Hastalığın geçmesi inancıyla kimi nesneleri yakarak dumanını koklamak. (Pınarlıbelen *Bodrum -Mğ.)
tütünnemeğ Duman çıkarmak. (Kerkük)
tütütmek Tütsü yapmak. (*Kula -Mn.)
tüve [tüvüs] İnek yavrusu. (*Bor -Nğ.)
[tüvüs]: (Fariske *Ermenek -Kn.)

tüve tüve Hoplayarak, koşarak :
Tüve tüve geldim. (*Fethiye -Mğ.)
tüvmek [→ tüymek (I) -1]
tüvüs [→ tüve]
tüy Kabuğu çıkarılmış darı. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tüydürmek 1. Göndermek, yollamak. (-Brd.) 2. Kaçırılmasına neden olmak, kaçırtmak. (-Brd.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 3. [→ tüymek (I) -1]
tüye Deve. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tüygüç Çamaşır tokmağı, tokaç. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tüylemek [tüymek (I) -2] Atlamak, hoplamak, sıçramak. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -İsp.)
[tüymek (I) -2]: (Kozluca -Brd.; Ovacık *Tavas -Dz.)
tüylütombak [→ tüütombak]
tüyme Düşme. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tüymek (I) [tüvmek, tüydürmek -3] 1. Gizlice kaçmak. (-Uş.; *Çal, Kösten, Honaz, -Dz.; Yazır *Nazilli -Ay.; -Kr.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[tüvmek]: (*Susurluk -Ba.)
[tüydürmek -3]: (-Çr.)
2. [→ tüylemek]
tüymek (II) Dövmek. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tüymelemek İiklemek, düğmelemek. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tüysüz Sakalsız. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
tüyüşmek Döğüşmek. (Çilehane *Reşadiye -To.)
tüzükme Hızlı koşmak. (Çepni *Gemerek -Sv.)

U

uarmak [→ uñamak (I)]
 uartmak Onartmak. (*Şebinkarahisar -Gr.)
 ubanmak Yatmak. (Günder *Ermenek -Kn.)
 ubur Obur. (-Sm.)
 uc Dal : *Meşeden biraz uc yığdım.* (Bayburt *Selim -Kr.)
 uca Yüksek, yüce. (*İğdır, Bayburt *Selim -Kr.)
 ucar İpucu, belirti (haberle birlikte kullanılır). (Çepni *Gemerek -Sv.; Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Bor -Ng.)
 ucara Issız. (*Fethiye -Mğ.)
 uccalığından [ussalığından] Sessizce, yavaştan. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [ussalığından] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 ucca ucca Yavaş yavaş. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
 ucgillenmek Kuşkulanmak, işkillenmek. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
 ückillemek Koyun, keçi acı acı bağurmak. (Erdemli *Mersin, Kızılısalı *Silifke -İç.)
 uclandırmak Kalem vb. nesneye uç yapmak, açmak. (-Çr.)
 uclanmak (I) Filiz uç vermek. (-Çr.)
 uclanmak (II) Yalan, düzenle birinden çıkar sağlamak. (-Çr.)
 ucu bucağı Göz alabildiğince. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 ucubuluk Özensiz giyinen. (Teniste *Anamur -İç.)

ucuf Uğur. (*Kilis -Gaz.)
 ucukmak 1. İşin sonuna gelmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 2. Ucu, sonu, ereği görünmek : *Yol da ucuğdu.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 uculamak, uculamak 1. İşin sonuna dek sürdürmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
 2. Yinelemek. (Bayburt *Selim -Kr.)
 ucumak Çok acımak, ağrımak. (*Antakya -Hat.)
 ucūna Köpeği sürü başına çağırma ünlemi. (İncekum *Silifke -İç.)
 ucun ucun (I) [uçça uçça] Azar azar, yavaş yavaş. (Çıkırık *Mecitözü, -Çr.; Güneyce *İkizdere -Rz.; -Kr.; Telin *Gürün -Sv.; -Yz.; *Mersin, *Silifke, Namrun *Tarsus -İç.)
 [uçça uçça] : (*Silifke, *Mersin -İç.)
 ucun ucun (II) Kıyıdan, uçtan uçtan. (*Mersin, *Silifke, *Tarsus -İç.)
 uçağan (I) 1. Aşırı rahvan yürüyen at. (-Çr.) 2. Çok uçan güvercin. (-Çr.)
 uçağan (II) Çürük, yumuşak topraklı yar. (-Çr.)
 uçara atmak Uçan kuşa ateş etmek. (-Kr.)
 uçaravı Kuş uçarken yapılan av. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Kösten -Dz.; Yeşilöz *Güdül -Ank.)
 uçayak (I) Sacayağı. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 uçayak (II) Bir çeşit oyun. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 uçça uçça [→ ucun ucun (I)]

uçgunmak [→ uşgunmak]
 uçgur [uçhur, uşgur, uşkur] Uçkur. (Çıkırık *Mecitözü -Çr.; Bayburt *Selim -Kr.)
 [uçhur] : (Kocabey *Şavşat -Ar.)
 [uşgur] : (Yazırlı *Nazilli -Ay.; Uzuncaburç *Silifke -İç.)
 [uşkur] : (-Brd.; *Bor -Ng.)
 uçgül [uçkulak] Üç yapraklı, renkli çiçek açan bir çeşit ot. (-Ng.)
 [uçkulak] : (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 uçhur [→ uşgur]
 uçkulak [→ uçgül]
 uçkun 1. Uçarı, çapkın. (-Nş.; *Bor -Ng.) 2. Yaramaz. (-Kn.) 3. Düşüncesiz. (-Kn.)
 uçkunmak Bir işe, bir şeye aşırı istek duymak. (-Çr.)
 uçkurluk Uçkur yapmak için kumaşın kıyısından kesilen parça. (-Çr.)
 uçkurusu Genellikle portakal vb. ağacın uç yapraklarından başlayarak her yanını sarıp kurumasına neden olan bir çeşit hastalık. (İncekum *Silifke -İç.)
 uçlamak Bitirmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 uçlanmak Sonuçlanmak, bitmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 uçmak Yapı, duvar vb. göçmek, çökmek, yıkılmak. (-Yz.; -Ng.)
 uçtum uçtum kaya Boşluğa doğru çıkıntı yapan, üst üste yığılmış, yıkılacak gibi görünen kayalık yer. (-Çr.)
 uçu [→ uçun]
 uçlu benizli Soluk, uçuk benizli. (Bayburt *Selim -Kr.)
 uçlu Korkak, korkulu : *Bizi uçlu etdi kele.* (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

uçuk (I) Kepek, hayvan yemi. (Çilehane *Reşadiye -To.)
 uçuk (II) Kaymış, yıkılmış, çökmüş (yer, yapı için). (Çepni *Gemerek -Sv.)
 uçuk (III) 1. Cin, peri. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Korku. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 uçun [uçun] İçin. (Çetrevilli *Silifke -İç.)
 [uçun] : (-Ba.; Keben *Silifke -İç.)
 uçunmak Korkmak, çekinmek. (Navdalı *Mut -İç.)
 uçur buçur etmek Bölük pörçük etmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 uçurgan (I) Uçurtma. (Lefkoşe, Kıbrıs)
 uçurgan (II) Hırsız. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 uçuşmak Küçük balık sürüsü büyük balıktan kaçmak. (Gilindire *Gülner -İç.)
 ud [üt] 1. Utanma, sıkılma. (-Çr.; -Ml.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Bor -Ng.)
 [üt] : (İncekum *Silifke, Arslan *Mersin -İç.)
 2. Suç, günah. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 udlanmak Utanmak, çekinmek. (-Çkr.; Gündüzbey *Yeşilyurt, -Ml.; -Yz.; *Bor -Ng.)
 udlu Utangaç, sıkılğan, çekingen. (*Kula -Mn.; -Yz. ve köyleri)
 udmak (I) Yutmak. (Zülfükâr *İğdır -Kr.)
 udmak (II) Kazanmak. (Zülfükâr *İğdır -Kr.)
 udmi Beceriksiz. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

udubet Çirkin, dağınık görünümlü. (*Kula -Mn.)
udum (I) Yudum. (*İğdır -Kr.)
udum (II) Yetenek, beceri. (*Kilis -Gaz.)
uduşmağ Lades tutuşmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uduzmağ Kumarda yenilmek. (*İğdır -Kr.)
udyeri [utyeri] İnsanda üreme organı. (-Çr.; Salman *Akkuş -Or.; -Yz. ve çevresi)
[utyeri]: (Tahtacı -İsp.; -Ml.)
ueke Hendek. (*Nazimiye -Tn.)
uele 1. Toprak. (*Nazimiye -Tn.)
 2. Kül. (*Nazimiye -Tn.)
uena Yemek yeme. (*Nazimiye -Tn.)
ufah Küçük, ufak. (*İğdır -Kr.; -Yz.)
ufalamağ, **ufalamak** (I) Ezmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
ufalamağ, **ufalamak** (II) Dayak atmak, dövmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
ufanti Saman. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
ufarak Az, küçük, ufakça. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ufatmak Abartmak, yalan söylemek. (-Ky.)
uflah Ekmek bıçağı. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
ufra [uğra, unra, ura (I), urva -I] Hamur yapışmaması için tahtaya serpilmiş un. (Darıveren, Kelekçi *Acıpayam -Dz.; Yusufça *Göhlhisar -Brd.; Persenti, Hüdede, Tekir *Silifke -İç.)
[uğra]: (Çepni *Gemerek -Sv.; *Bünyan -Ky.; Kemaller, Bulgaristan)
[unra]: (*Fethiye -Mğ.)
[ura (I)]: (-Brd.; Yazırlı *Nazilli -Ay.)

[urva -I]: (Bayburt *Selim -Kr.; *Antakya -Hat.)
ufraza Kandırmaca, düzen. (Tekeler *Silifke -İç.)
ufulamak Üşüyen elleri nefesle ısıtmak, hohlamak. (Kurna -Brd.)
ugrak, **ugrak** Yol üstünde konaklama yeri. (*Yalvaç -İsp.; *Çal, Acıpayam, Kösten, Honaz -Dz.; *Güdül -Ank.)
ugru Ön. (-Nğ.)
ugrümbeç, **ugrümbeç** Beşiğin baş ve ayak bölümünü üstte birleştiren ve sallamakta kullanılan yatay konulmuş ağaç. (-Brd.; Kesirik -El.)
ugunmağ [-> uğunmağ, uğunmak]
uguru almağ [-> uğrunu kesmek]
ugut Mayasız hamurdan yapılan, fırında pişen bir çeşit ekmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uğmak Ovmak. (Çilehane *Reşadiye -To.; -Nğ.)
uğra [-> ufra]
uğrağa uğramak Çarpılmak. (-Kr.)
uğra kabı Küçük un kabı. (-Af.)
uğraklı Çarpılmış, inmeli (kimse). (-Kr.)
uğralamak Tozlanmak. (-Çr.)
uğralık Hamur açmakta kullanılan un. (*Kula -Mn.)
uğratmak Kovmak. (*Susurluk -Ba.; Kocabey *Şavşat -Ar.)
uğrelenmek [uğrumak, ürelenmek, uğrünmek, uğurenmek] Salına salına yürümek. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
[uğrumak]: (Burunev *Silifke -İç.)
[ürelenmek]: (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
[ügrünmek]: (Salman *Akkuş -Or.; -Çr.; Çepni *Gemerek -Sv.)

[uğurenmek]: (Tömük *Mersin -İç.)
uğru (I) Gizli. (Çepni *Gemerek -Sv.)
uğru (II) Hırsız. (Lamus *Ermenek -Kn.)
uğrumak [-> uğrelenmek]
uğrun [uğruz] Gizli. (-Ml.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz.; Erdemli, Alata *Mersin -İç.)
[uğruz]: (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
uğrun eskere Yarı gizli, yarı açık. (Çepni *Gemerek -Sv.)
uğrunmak Otlar yel etkisiyle sallanmak. (-Ky.)
uğrun uğrun 1. Gizli gizli, içten içe. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; Çakırık *Mecitözü -Çr.) 2. Süze süze. (*Bor -Nğ.)
uğrunu kesmek [uguru almağ, uğur kesmek -I] Yolda giden kimsenin önünü kapatmak ya da önünden geçmek. (-Çr.)
[uguru almağ]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[uğur kesmek -I]: (-To. ve köyleri)
uğruz [-> uğrun]
uğukuşu Baykuş. (*Bor -Nğ.)
uğum İç kapalılık, durgunluk, suskunluk. (-Kn.)
uğumlu Uğurlu, uğur getiren. (*Nazimiye -Tn.)
uğundurma Otuz dört saatlik orucun son günü. (Tahtacı -İsp.)
uğundurmak Döverek bayıltmak. (*Bünyan -Ky.)
uğunmağ, **uğunmak** [ugunmağ] Çok ağlamaktan, çok gülmekten ya da acıdan kendinden geçmek, bayılmak. (*Emirdağ -Af.; Yusufça *Göhlhisar -Brd.; *Acıpayam -Dz.; Yazırlı *Nazilli -Ay.; Sal-

man *Akkuş -Or.; Bayburt *Selim, *İğdır -Kr.; -Çr.; -Ml.; -Yz.; *Bor -Nğ.)
[ugunmağ]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uğur Ön. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Bor -Nğ.)
uğur kesmek 1. [-> uğrunu kesmek]
 2. Güveyle gelinin yolunu kesmek. (-To. ve köyleri)
uğuruna çıkmak Sabah ilk kez birinin önüne çıkmak. (-Kr.)
uğurun nereye Nereye gidiyorsun? (*Kaş ve çevresi -Ant.)
uğut (I) 1. Ak, renksiz. (*Bünyan -Ky.) 2. Kara un. (Çayağzı *Şavşat -Ar.) 3. Islak buğdaydan elde edilen un. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
uğut (II) Kuru. (-Çr.)
uğuz 1. Uslu, akıllı, uysal. (*Silifke -İç.) 2. Anlayışsız, bunak. (Bayburt *Selim -Kr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
uhre Değirmen taşının çevresindeki un kalıntıları. (*Nazimiye -Tn.)
uhucu Avda ses çıkararak hayvanları ürkütüp avcının önüne süren kimse. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
uk O. (*Nazimiye -Tn.)
ula (I) [ulan, ulây, uley; ulen] Genelikle erkek çocuklara seslenme, çağırma ünlemi. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
[ulan]: (*Kula -Mn.)
[ulây, uley]: (Kurna -Brd.)
[ulen]: (*Nazilli -Ay.; -Brd.)
ula (II) Oluk. (*Kula -Mn.)
ulaf Yulaf. (Davulku *Hekimhan -Ml.)
ulah (I) Balıkların su kıyılarındaki yuvaları. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
ulah (II) Öküz. (*Selim ve çevresi -Kr.)

ulak (I) 1. Her zaman el altında bulunan kişi, yardımcı. (*Bor -Nğ.; *Silifke -İç.; Akçalar *Seydişehir -Kn.) 2. Aracı. (Burunucu *Silifke -İç.)

ulak (II) Oğlak. (Çilehane *Reşadiye -To.; Konyar, Katransa, Kayalar, Selânik)

ulak (III) Yaramaz. (Çukurbağ *Ermenek -Kn.)

ulak (IV) Ek, parça, yama. (-Brd.; -Çr.; -Yz.)

ulam Ekli, bağlı. (Tekeler *Silifke -İç.)

ulama (I) Bağırsak şeridi, tenya. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; -Ada.)

ulama (II) Başa takılan ek saç. (Tekeler, Keben *Silifke -İç.)

ulamak (I) [-> **ulgulamak**]

ulamak (II) Balta, keser ağzını düzeltmek, onarmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

ulamlatmak Başkasının malını parasını yemek, yutmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

ulamaotu Atkuyruğu bitkisi. (Kurna -Brd.)

ulam ulam Akın akın, birbiri ardına, küme küme. (Kocabey *Şavşat -Ar.; Telin *Gürün -Sv.; -Yz.; -Nğ.; Persenti, Susanoğlu, Becili *Silifke -İç.; *Fethiye -Mğ.)

ulam ulam olmak [ulam ulum ulumak] Sürekli istemek, çok yalvarmak : *Ulam ulam oldu da yine söylemedim.* (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

[ulam ulum ulumak] : (Çepni *Gemerek -Sv.)

ulan [-> **ula** (I)]

ula vurmak Kovana yeni kovan, sepet eklemek. (Çepni *Gemerek -Sv.)

ulây, uley [-> **ula** (I)]

ulen [-> **ula** (I)]

uleşmek Yetişmek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

ulgulamak [ulamak (I)] İri, aralıklı dikmek. (Yazırlı *Nazilli -Ay.; *Fethiye -Mğ.)

[ulamak (I)] : (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

ulgun Çürümüş, çürümeye yüz tutmuş. (*Buldan -Dz.)

ulh etmek Hep birden saldırmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

ulmak (I) 1. Bozulmak, çürümek, kokmak. (*Sütçüler -İsp.; Davulku *Hekimhan -Ml.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Uzuncaburç *Silifke, Tömük *Mersin -İç.) 2. Yaralanmak, deri çürümek. (Kösten, Honaz -Dz.)

ulmak (II) Kumaş vb. nesneler incelemek, eskimek. (-Nğ.)

uluk (I) Çürük, işe yaramaz, bozuk. (Çepni *Gemerek -Sv.; Ulukışla *Bor -Nğ.; Karadiken *Tarsus -İç.)

uluk (II) Emsiz, ilaçsız. (*Fethiye ve çevresi -Mğ.)

uluk (III) 1. Aptal. (*Bor -Nğ.) 2. Düzensiz, dağınık kimse. (-Uş. ve çevresi) 3. Uyuşuk, ağırca. (-Af.)

uluma Deride kaşıntılı kabartılarla beliren bir çeşit hastalık. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Brd.)

ulum ulum ulumak [-> **ulam ulam olmak**]

uluorta (I) Yersiz, gereksiz konuşma için. (-Brd.; *Zile ve köyleri -To.)

uluorta (II) Bir çeşit ayakkabı. (-Çr.)

ulusu Evlere yakın tarla : *Ulusuya mal doluf, gêt çihart.* (*Selim, Dikme -Kr.)

umaç 1. Çöreğin içine konulan yağ ve un karışımı. (Bayburt *Selim -Kr.)

2. Hamurdan yapılan bir çeşit yemek. (-Ml.)

umaçlı kete İçine kavrulmuş un konulan bir çeşit pide. (*Merzifon -Ama.)

umar Çıkar yol, çare. (*Beyşehir, *Seydişehir ve çevresi -Kn.)

umarsamak Önemsemek, değer vermek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

umaysız Ahmak, bön, işe yaramaz kimse. (*Zile ve köyleri -To.; -Çr.)

umazçadan Sessizce, birden, bilgi vermeksizin. (Navdalı, Çömelek *Mut -İç.)

umgu Umut. (-Sv.; -Ky.)

umma [ummaca, umsu, umsuruk] 1. İmrenme, özenme. (Salman *Akkuş -Or.; *Güdül -Ank.)

[umsu] : (-Çr.; *İğdır -Kr.)

2. İmrendiği yemeği, nesneyi elde edememekten kimi organlarda şişme ile oluşan bir çeşit hastalık. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Güdül -Ank.; -Nğ.)

[ummaca] : (-Çr.; *İğdır -Kr.)

[umsuruk] : (-Çr.)

ummaca [-> **umma** -2]

ummacı olmak [-> **ummak**]

ummak [ummacı olmak, umsunma, umsunmak -1] İmrenmek, özenmek. (Yazırlı *Nazilli -Ay.; -Çr.; -Yz.)

[ummacı olmak] : (Kurna -Brd.)

[umsunmak, umsunmak -1] : (Uluşiran *Şiran -Gm.; Çepni *Gemerek -Sv.)

umma olmak [umsunma, umsunmak -2; umsunuk olmak, umsuruk olmak] Özendiği bir şeyi elde edememekten hasta olmak. (*Bor -Nğ.)

[umsunma, umsunmak -2] : (Bayburt *Selim -Kr.)

[umsunuk olmak] : (Çepni *Gemerek -Sv.)

[umsuruk olmak] : (-Gaz.)

ummaya varma İstemeye gelmek, isteyici olmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ummayasın İsteddiğini, özendiğini elde edemeyesin (ilenç). (-Kr.)

umsu [-> **umma** -1]

umsulu olma [umunma] Ummak, beklemek. (Pazarören, *Pınarbaşı -Ky.)

[umunma] : (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

umsunuk Cinsel isteğini gideremeyen (kimse). (-Ada.)

umsundurmak Umutlandırmak. (-Yz.; *Silifke -İç.)

umsunma, umsunmak 1. [-> **ummak**]

2. [-> **umma** olma]

umsunuk Canı isteyip yiyemeyen kimse. (*Bünyan -Ky.)

umsunuk olmak [-> **umma** olma]

umsuruk [-> **umma** -2]

umsuruk olmak [-> **umma** olma]

umma Umut : *Yok diyorsun ama sende bulunduğuna umucam var.* (Çepni *Gemerek -Sv.)

umucar Umut etme, bekleme : *Umucası var da bize geliyor yoksa kapımızı açmaz.* (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

umuf küsmeyh [-> **umursanmak**]

umu küsü etmek Darılmak, küsmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

umulca [-> **umunca**]

umulcanı [-> **umunca**]

umultmak 1. Sakızı ağızda yumuşatmak, çiğnenecek duruma getirmek. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.) 2. Afyon sakızını özleştirmek. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

umunca [umulca, umulcama, umurucu] Beklenen, umulan (davranış, nesne vb.). (-Çr.; *Bor -Nğ.)
[umulca] : (-Çr.)
[umulcama] : (Ovacık *Silifke, -İç.)
[umurucu] : (Bayburt *Selim -Kr.)
umunmağ [-> umsuluh olmağ]
umur Sıkıntı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
umursanmak [umuf küsmeyh] Kırılmak, darılmak, gönüllenenmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
[umuf küsmeyh] : (Bayburt *Selim -Kr.)
umurucu [-> umunca]
umutluğ Umut bağlanan (nesne, yer vb.). (Uluşiran *Şiran -Gm.)
umutsuz kalmak Üreme organında üremeyi önleyen aksaklık olmak. (Çepni *Gemerek -Sv.)
uñamak (I) [uarmak] Onarmak, düzeltmek, doğrultmak. (Çeltikçi *Anamur -İç.)
[uarmak] : (*Şebinkarahisar -Gr.)
unamak (II) Onaylamak. (Çilehane *Reşadiye -To.)
unaştırmak Barıştırmak, ara bulmak. (Turcalar *Ermenek -Kn.)
unike Ekmek tahtası. (*Nazimiye -Tn.)
unmak, uñmak Yara, hastalık iyileşmek. (*Susurluk -Ba.; -Ml.)
unneşmek Yetişmek. (-Af.)
unra [-> ufra]
unsuluğu kesilmek Un yağda iyice kavrulmak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
upuz Uzakta. (*Kula -Mn.)
ur Fıtık. (*Nazimiye -Tn.)
ura (I) [-> ufra]
ura (II) 1. Uğur. (*Bor -Nğ.) 2. Çıbanın iyileşmesi inancıyla yapılan işlem. (*Bor -Nğ.)

urasa Evde yapılan em, iyileştirme yöntemi. (-Ada.)
urasbı [-> urusbu]
urban Göçmen kuş sürüsü. (*Kilis -Gaz.)
urcah olmak Baş belası olmak. (Bayburt *Selim -Kr.)
ürelenmek [-> uğrelenmek]
urgahh Hamur açarken üstüne serpmek için ayrılan un. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
urgan Halat, urgan, kalın ip. (-Kr.)
urgun Âşık, vurgun. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
urğulhizek Ekin saplarını taşımakta kullanılan büyük kızak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
urklak Sapsız, uzun sepet. (Gölkonak *Şarkıkaraağaç -İsp.)
urkmek Korkmak, ürkmek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
urlatmak Çaldırmak, yitirmek. (Başhöyük, *Kadınhanı, Karaçay -Kn.)
urmak Vurmak. (*Kula -Mn.; Çavuşbucacı *Silifke -İç.)
urraha etmek Erkek sığırı çiftleşmeye kışkırtmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
urub [-> urup (I) -1]
urubiya [-> urvuya]
uruh Ruh. (-Ba.)
urumelli Kırmızı mısır. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
urumtiki Bir çeşit horan. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uruncak Saklam, emanet. (Susanoğlu *Silifke, Alata *Mersin -İç.)
urup (I) [urub] 1. Bir çeşit tahıl ölçüğü. (-Ks. ve çevresi; Çayağzı *Şavşat -Ar.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.; Müsgebi *Bodrum -Mğ.)

[urub] : (*Bor -Nğ.)
 2. Yarım : **Urup** etmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 3. Dörtte bir. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
urup (II) Karganın yavrusuna yem vereceği zaman çıkardığı ses için. (-Çr.)
urup (III) El gergin durumdayken başparmakla göstermeparmağı arasındaki uzaklık. (-Çr.)
urup (IV) Halıda ilmik sayısı. (-Af.)
uruplağı 1. Yarım tahıl ölçüğü. (*Antakya -Hat.) 2. Tahıl ölçüğünün dörtte biri. (*Bünyan -Ky.)
urusbu [urasbı] Kötü yolda olan kadın. (Tekeler *Silifke -İç.)
[urasbı] : (Lamus *Ermenek -Kn.)
urusvayçılığ Utanmazlık. (*İğdir -Kr.)
urusvay olmağ Utanılacak durumda olmak. (*İğdir -Kr.)
uruya [-> urya]
urva 1. [-> ufra] 2. Su, un karışımı bulamaç. (Bayburt *Selim -Kr.)
urvalamak Çorbaya un katmak. (Bayburt *Selim -Kr.)
urvahh, urvahk 1. Hamur açmak için ayrılan unun konulduğu yer. (Bayburt *Selim -Kr.; -Ml.) 2. Çorbaya katılan un. (Bayburt *Selim -Kr.)
urvat Değer, önem. (Bayburt *Selim -Kr.)
urvuya [urubiya] Yarım Mahmudiye altını. (Bayburt *Selim -Kr.)
[urubiya] : (Bayburt *Selim -Kr.)
urya [uruya, üriya, ürya] Düş. (-Ba.; Bayburt *Selim -Kr.; -Yz. ve çevresi; Güzve *Ermenek -Kn.)
[uruya] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[üriya] : (-Yz. ve çevresi)
[ürya] : (*Emirdağ -Af.; Elbengi *Yalvaç -İsp.)

urza Yiyecek, besin, gıda, rızık. (*İğdir -Kr.)
usangın Bezgin, bıkkın. (*Yalvaç -İsp.; Tekeler *Silifke -İç.)
usduh Kumar oynayan kişilerin oyun başına bulundukları ev için bıraktıkları para. (Bayburt ve çevresi *Selim -Kr.)
usgut etmek [-> usmak]
usküle Yeşil yapraklarından asılarak saklanan bir çeşit soğan. (Çepni *Gemerek -Sv.)
uslu Yaşlı, sözü dinlenir kişi. (-Çr.)
uslurak Usluca. (*Gülner -İç.)
usmak [usgut etmek, usukmak (III)] Susmak. (İncekum *Silifke -İç.)
[usgut etmek] : (Müsgebi *Bodrum -Mğ.)
[usukmak (III)] : (Kemaller, Bulgaristan)
usmuk Utangaç. (Meyvabükü, Akbaş, Güzel, Çaltı *Güdül -Ank.)
usol Gelenek. (*Kula -Mn.)
ussalığından [-> uccalığından]
ussât O saat, hemen. (-Sm.)
ustun 1. Tavan tahtası. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Çatının ortasına konulan makasları bağlayan ana direk. (*Çerkeş ve köyleri -Çkr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
usturup 1. Dürüst davranış. (*Kilis -Gaz.) 2. Ustalık. (*Kilis -Gaz.)
usukmak (I) Uslanmak. (*Bor -Nğ.; *Silifke ve köyleri, *Mut ve köyleri -İç.)
usukmak (II) Yeğnilenmek. (Çepni *Gemerek -Sv.)
usukmak (III) [-> usmak]
usul Kadınların kıldıkları sabah namazı. (*Kula -Mn.)
usulca Yöntemiyle, yoluyla. (*Kula -Mn.)

usulhane Mutfakta su dökmeye yaran yer. (*Emirdağ -Af.)
usullacık Yavaşça. (-Ba.)
usuluk Gücünü tam gösterme. (-Ml.)
uş Şaşma bildirir ünlem. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Ml.)
uşahlılı [uşakevi, uşaklık] Kadının dolyatağı. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *İğdır -Kr.)
[uşakevi]: (*Antakya -Hat.)
[uşaklık]: (-Ml.)
uşak Hey, yahu vb. anlamında seslenme ünlemi. (-Çr.; Uzuncaburç *Silifke -İç.)
uşak devşek 1. Çoluk çocuk. (Salman *Akkuş -Or.; -Ml.) 2. Kul, köle, küçümşenen kişiler. (-Brd.; *Kilis -Gaz.)
uşakevi [->uşahlılı]
uşaklamak Çocuk yüksek ateşten kendini yitirmek. (*Antakya -Hat.)
uşaklık [->uşahlılı]
uşdum Kadınların fes üstüne sardıkları ipekli mendil. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
uşgun Gövdesinin kabuğu soyularak yenen, ekşi bir çeşit bitki. (*İğdır -Kr.)
uşgunmak [uşgunmak] Genellikle çocuk sevinçle, coşkuyla atılmak. (Bayburt *Selim -Kr.)
[uşgunmak]: (Bayburt *Selim -Kr.)
uşgur [->uşgur]
uşkartmak Abartmak. (Emirşahlar, Orhana *Anamur -İç.)
uşkur [->uşgur]
uşuk vurmak Soğuktan ot, sebze ve meyve buruşmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
uşum Aptal, akılsız. (Çukurbağ, *Emirdağ -Af.; -Kn.)
üt [->ud -1]

utancah, utancak [utansak, utansek]
Utangaç. (*Yalvaç -İsp.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; Bayburt *Selim, *İğdır -Kr.; -Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[utansak]: (*Susurluk -Ba.)
[utansek]: (Yenice -Mğ.)
utansak [->utancah, utancak]
utansek [->utancah, utancak]
utaşmak Yetişmek, ulaşmak. (İncekum *Silifke -İç.; Arslan *Mersin -İç.)
utaştırmak İletmek, ulaştırmak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Tekir *Silifke -İç.)
utlamak Dövmek. (Kocabey *Şavşat -Ar.)
utlu Utangaç, sıkılgan. (Erenyaka *Akseki -Ant.)
utlu olmak Birden korkmak. (Tahtacı -İsp.)
utmak Kumarda kazanmak. (Kesirik -El.)
utulma, utulmak Oyunda yenilmek, yitirmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Ml.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
utyeri [->udyeri]
uu Üzüntü bildirir ünlem. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uvak Küçük, ufak. (İncekum *Silifke -İç.)
uvalamak Ovmak. (-Kr.)
uvalama lazut Koçanından elle ovularak alınan kuru mısır. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uvanak Budala. (Turcalar *Ermenek -Kn.)
uvanık Üç dört yaşında öküz. (Çilehane *Reşadiye -To.)
uvanta Parasız. (Tuncalar *Ermenek -Kn.)
uvra Suyu çok unu az karışım. (-Kr.)

uyamak Uzaklaştırmak. (Arslan *Mersin -İç.)
uyandırmak Uyarmak: Bu işi men bilmezdim sen uyandırdın. (Bayburt *Selim -Kr.)
uyarmak [uyartmak] Uykudan uyandırmak. (Çepni *Gemerek -Sv.; *Kilis -Gaz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.)
[uyartmak]: (-Yz. ve çevresi)
uyartmak [->uyarmak]
uyaz [uyez] Atsineği. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
[uyez]: (*Silifke -İç.)
uydurmak (I) Benzetmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
uydurmak (II) Ara bulmak, ortam düzenlemek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uyduruk, **uyduruk** Yalan, benzetme, düzme. (*Susurluk -Ba.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
uye Kız kardeş. (*Nazimiye -Tn.)
uyez [->uyaz]
üh Aman, of vb. bıkkınlık bildirir ünlem. (Keben *Silifke -İç.)
uyhu semesi [->uyku semesi]
uyku semesi [uyhu semesi] Uyku sersemi, uyku sersemliği, uykulu. (*Yalvaç, Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.; -Brd.; Baklan *Çal -Dz.; Küçük İsa *Zile -To.; Bayburt *Selim -Kr.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Akçalar *Seydişehir -Kn.)
[uyhu semesi]: (Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
uykuya vermek Uyutmak, aldatmak, başından atmak. (Bayburt *Selim -Kr.)
uylamak, **uylamak** Üstelemek, sıkıntı verir biçimde üstüne düşmek.

(Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç, *Yalvaç -İsp.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz. ve çevresi)
uylaşmak, **uylaşmak** Anlaşmak, uzlaşmak. (*Yalvaç -İsp.; -Brd.; *Susurluk -Ba.; Salman *Akkuş -Or.; *Nazilli -Ay.; Uluşiran *Şiran -Gm.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; *Selim, *İğdır -Kr.; Kesirik -El.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Akçalar *Seydişehir -Kn.)
uylaştırmak Anlaştırmak, uzlaştırmak. (*Yalvaç -İsp.; Kösten, Kızılhisar, Honaz, -Dz.; Yazırlı *Nazilli -Ay.; *Susurluk -Ba.; Salman *Akkuş -Or.; Kocabey *Şavşat -Ar.; Bayburt *Selim -Kr.; *Güdül -Ank.)
uylu Sığır vb. hayvanlar da bacak. (Çakırık *Mecitözü -Çr.; -Yz.)
uymaca 1. Terslik. (Çepni *Gemerek -Sv.) 2. İnatçılık. (Çepni *Gemerek -Sv.)
uymaca ahl [uyut ahl] Başkalarının sözüyle etkilenip sataşan, kavga çıkaran kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[uyut ahl]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uyma gitmek Kız, erkeğin arkasından gitmek. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
uymak Kız, erkekle kaçmak. (*Fethiye -Mğ.)
uyma Sevimli. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
uyran Çıplak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uyruk Kaymak. (Şumnu, Bulgaristan)
uyrulmak Çalmak, uğrulamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
uysak Başkalarının sözüyle davranan kimse. (Navdalı *Mut -İç.)
uysal (I) Evcil. (Çepni *Gemerek -Sv.)

uysal (II) 1. Aptal, bön. (*Bünyan -Ky.) 2. Yüzsüzlük, terslik. (Çepni *Gemerek -Sv.)

uyumak Kan pıhtılaşmak. (*Bor -Ng.)

uyunmak Süt kesilmek. (*Susurluk -Ba.)

uyuntu (I) 1. Başkalarının arkasına takılan, işsiz, tembel, uyuşuk kimse. (Kösten, Kocabaş, Honaz -Dz.; *Susurluk -Ba.; Uluşiran *Şiran -Gm.; Bayburt *Selim -Kr.; Çepni *Gemerek, Telin *Gürün -Sv.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. İstenmeyen, çağrısız gelen konuk. (Ovacık *Tavas -Dz.) 3. Kötü, bozuk. (Namrun *Tarsus -İç.) 4. Beceriksiz. (*Gediz -Kü.)

uyuntu (II) Bir çeşit peynir. (*Susurluk -Ba.)

uyuntulanmak İş ağır yapmak. (*Yalvaç -İsp.)

uyurlama etmek Uyur gibi yapmak. (*Silifke -İç.)

uyuruyormak Uyumak, uykuya dalmak. (*Silifke -İç.)

uyut ahl [→ uymaca ahl]

uyutmak (I) 1. Unutturmak. (*Kula -Mn.) 2. Aldatmak, kandırmak. (Çepni *Gemerek -Sv.) 3. Çalmak, uğrulamak. (Çepni *Gemerek -Sv.)

uyutmak (II) 1. Sütle dut pişirilerek yapılan bir çeşit tatlı. (Çepni *Gemerek -Sv.) 2. Sütü mayalamak, yoğurt yapmak. (Çilehane *Reşadiye -To.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

uz (I) 1. Kurnaz, sinsî. (*Bünyan -Ky.; *Bor -Ng.; *Silifke -İç.) 2. Akıllı, anlayışlı. (*Bünyan -Ky.; *Bor -Ng.; *Silifke -İç.) 3. Uslu, ağır, yavaş. (Ekinözü *Elbistan -Mr.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bünyan

-Ky.; Navdalı *Mut, *Silifke -İç.)

4. Saygılı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

uz (II) Eşit, denk. (*Bor -Ng.)

uz (III) Çok. (*Bor -Ng.)

uz (IV) İyi, yolunda, uygun : *İşleri pek uz gidiyor.* (*Susurluk -Ba.)

uzâ Orası, orada, ora. (*Nazimiye -Tn.)

uzaksınmak Uzak bulmak, uzak saymak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

uzandırmak Koşturmak. (Kacer *İğdir -Kr.)

uzanmak (I) Gitmek, ulaşmak. (Ovacık *Tavas -Dz.; *Susurluk -Ba.; Salman *Akkuş -Or.; -Çr.; *Bor, -Ng.)

uzanmak (II) Uzamak, boy atmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

uzca Ustaca, becerikli olarak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

uzdudu Şaşkın. (-Af.)

uzerliyh Üzerlik. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

uz gelmek Eşit, denk gelmek. (Salman *Akkuş -Or.)

uz kullanmak Temiz ve iyi kullanmak. (*Kula -Mn.)

uzlanmak Başarmak, üstesinden gelmek. (Emirler *Sorgun -Yz.)

uzluk Toprak kap, çömlek. (Turcalar *Ermenek -Kn.)

uzunböcü [uzunbucu, uzungelin, uzunoglan] Yılan. (*Fethiye -Mğ.)

[uzunbucu] : (-İsp.)

[uzungelin] : (-Gaz.)

[uzunoglan] : (-Gaz.)

uzunbucu [→ uzunböcü]

uzungelin [→ uzunböcü]

uzunik Uzunca. (-Ml.)

uzunoglan [→ uzunböcü]

uz uz Yavaş yavaş. (*Antakya -Hat.)

Ü

ücelmek Büyümek, yücelmek. (*Fethiye -Mğ.)

üçübet Kendine çirkin görünüm veren, ayrıksı kimse. (Teniste *Anamur -İç.)

üçayak Bir çeşit bar, oyun. (Bayburt *Selim -Kr.; Çakırık *Mecitözü -Çr.)

üçdemire vurmak Tarlayı üç kez ekmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

üçerleme Ramazan ayının başında, ortasında ve sonunda üçer gün oruç tutma. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

üçetek Eskiden erkeklerin, şimdi kimi köylerde kadınların giydiği bir çeşit giysi. (Çakırık *Mecitözü, -Çr.; Kocabey *Şavşat -Ar.; -Kr.; -Yz.; *Fethiye -Mğ.)

üçeteyh Etek, don vb. giysi için kullanılacak kumaşın birimi, üç boy : *Men donu üçeteyhden giyerim.* (Bayburt *Selim -Kr.)

üçeteyh entari Eteklik. (Bayburt *Selim -Kr.)

üçgulaş ot Üç yapraklı, yağlı bir çeşit bitki. (Bayburt *Selim -Kr.)

üçgül Üç yapraklı, sarmaşıkgillerden bir çeşit bitki, dilfir. (*Güdül -Ank.; Sökün *Silifke -İç.)

üçgüllü Üç köşeli, üç yapraklı, üç dallı (örnek için). (-Kr.)

Üçkardeş Gökte üçgen biçimi oluşturan üç yıldız. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

üçleme [üçletme] Kareyi dörde bölen çizgiler üstünde üçer taşla oynanan bir çeşit oyun. (*Bor -Ng.)

[üçletme] : (Kuyucak *Akseki -Ant.)

üçletme [→ üçleme]

üçük Köşe. (Kesirik -El.)

üçürdüm (I) Çorap örmede kullanılan üç çift şiş. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

üçürdüm (II) 1. Üçte bir pay. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; Çakırık *Mecitözü, -Çr.; *Bünyan -Ky.; Narlıkuyu *Silifke -İç.) 2. Üçte bir payla yapılan ortaklık. (*Bünyan -Ky.; *Bor -Ng.)

üçürmek 1. İçirmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Sulamak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

üdeberi Bozup dağıtmak için. (*Kula -Mn.)

üdemek Dallarını kesmek, budamak. (Ulukışla *Bor -Ng.)

üdürgü (I) 1. Keskin bıçak. (Navdalı *Mut -İç.) 2. Matkap. (-Gaz.) 3. Tıpa çekmekte kullanılan burgu. (*Kilis -Gaz.)

üdürgü (II) Korkunç ve saldırgan yaratık, canavar : *Üdürgü gibi.* (*Antakya -Hat.)

üfe Kan bozukluğu. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)

üfelemeç Ufak hamur parçalarından, yufkadan yapılan çorba. (*Fethiye -Mğ.)

üfelemek Başparmakla göstermeparmağı arasında ezmek, ufalamak. (Çakırık *Mecitözü, -Çr.; Çepni *Gemerek -Sv.)

üflük [üfürük (II) -1] Işık. (*Manyas -Ba.; Küçük İsa *Zile -To.; Çakırık *Mecitözü -Çr.; Salman *Akkuş -Or.)

[üfürük (II) -I]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 üfürüntü (I) Çalı çırpı. (Civler *Ermenek -Kn.)
 üfürüntü (II) [→ üfürüntü]
 üfürüz Toz bulutu. (Arslan *Mersin -İç.)
 üfülemek [→ üfürmek]
 üfürürik Küçük gaz lambası. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
 üfürmek [üfülemek, üfürmeyh] Üfle-mek. (Yusufoğlu *Göhlisar, -Brd.; Baklan *Çal, Kösten, Honaz -Dz.; Yazırlı *Nazilli -Ay.; *Susurluk -Ba.; Bayburt *Selim -Kr.; -Nğ.; *Silifke -İç.; *Fethiye -Mğ.)
 [üfülemek]: (İncekum *Silifke -İç.)
 [üfürmeyh]: (*İğdır -Kr.)
 üfürmeyh [→ üfürmek]
 üfürük (I) Boş, anlamsız söz. (Bayburt *Selim -Kr.)
 üfürük (II) 1. [→ üflük] 2. Soluk. (Bayburt *Selim -Kr.; -Ml.)
 üfürüntü [üfürüntü (II)] İnce toz. (-Çr.; Tozara *Silifke -İç.)
 [üfürüntü (II)]: (-Çr.)
 üfürünü üfürünü Salına salına. (Çepni *Gemerek -Sv.)
 üfürü olmak Hayvan birine alışmak. (Çepni *Gemerek -Sv.)
 üğlek Az ıslak toprak. (-Çr.)
 üğme Çok dolu, tepeleme, yığılı. (*Silifke -İç.)
 üğrilmek Şişmek. (Ovacık *Tavas -Dz.)
 üğrümek [→ üğürlemek]
 üğrünmek [→ üğrenmek]
 üğü [→ üğü]
 üğürenmek [→ üğrenmek]
 üğü [üğü] Kartal büyüklüğünde, sarı tüylü, gözleri gündüz görmeyen bir çeşit yırtıcı kuş. (-Çr.; *Fethiye -Mğ.)
 [üğü]: (Emirşahlar *Anamur -İç.)

üğüdeşmek Çocuk, yeni konuşmaya başlamak. (*Bor -Nğ.)
 üğülemek Saklamak. (-Ky.)
 üğüntü (I) Bulantı: İçinde bir üğüntü oluyor. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 üğüntü (II) 1. Yonga. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Bor -Nğ.)
 2. Talaş. (*Bor -Nğ.)
 üğür (I) Depo, ambar. (Yassören, Kazan *Yenimahalle -Ank.)
 üğür (II) Evcil, alıştırılmış. (*Antakya -Hat.)
 üğürlemek [üğürmek, ürlmek] Sal-lamak. (Çepni *Gemerek -Sv.)
 [üğürmek]: (-Çr.)
 [ürlmek]: (Ovacık *Tavas -Dz.)
 üğür olmak (I) Katılmak, karışmak: Kumla çimento üğür oldu. (Bölce-ağaç *Manyas -Ba.)
 üğür olmak (II) Alışmak, kaynaşmak, anlaşmak. (Bölce-ağaç *Manyas -Ba.; Çepni *Gemerek -Sv.)
 üğürsü Koyun kılı ve saman karışımı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 üğütlemek Seçmek, ayırmak. (*Bor -Nğ.)
 üğütmek (I) Mayalamak. (Yazırlı *Nazilli -Ay.)
 üğütmek (II) 1. Ezmek, lokma duru-muna getirmek. (*Kula -Mn.) 2. Öğütlemek. (Yazırlı *Nazilli -Ay.; -Çr.; -Nğ.)
 ühlümek [→ ükleme (II)]
 ük Yük. (Bayburt *Selim -Kr.; Kesirik -El.)
 ükleme (I) Toplamak, dermek. (Ka-ramanlı *Tefenni -Brd.)
 ükleme (II) [ühlümek] Yükleme. (Kesirik -El.)
 [ühlümek]: (Bayburt *Selim -Kr.)
 üle Seslenme ünlemi. (İsabey *Çal -Dz.)

ülefe Para. (Fariske *Ermenek -Kn.)
 ülek Geniş. (Kesirik -El.)
 ülen 1. Beğenme, sevgi bildiren ünlem. (İsabey *Çal -Dz.) 2. Seslenme ünlemi. (*Kula -Mn.)
 üleş Hayvan ölüsü, leş. (Tahtacı -İsp.; -Çr.)
 üleşmek Paylaşmak, bölüşmek. (Tahtacı, -İsp.; *Susurluk -Ba.; *Kula -Mn.; Çilehane *Reşadiye -To.; Uluşiran *Şiran -Gm.; -Gaz.; *Mer-sin, *Tarsus, *Gülner, *Anamur -İç.; Bağyaka *Finike -Ant.; *Fet-hiye -Mğ.)
 üleştirmek Paylaştırmak, bölüştür-mek. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Susurluk -Ba.; Saraycık, *Altın-taş -Kü.; -Ks. ve çevresi; Çilehane *Reşadiye -To.; Tekeler *Silifke -İç.)
 ülgüdür 1. Beden. (*Çerkeş ve köylere -Çr.) 2. Varlık, cisim. (*Çerkeş ve köylere -Çr.)
 ülgüş Ustura. (*İğdır -Kr.)
 ülker üzümlü Baharda asma dallarının ucu kıvrılarak ikinci kez alınan üzüm. (-Dz.)
 ülkeyen Ürkek, korkak. (Bayburt *Selim -Kr.)
 ülkütmek [ülkütmeyh] Ürkütmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
 [ülkütmeyh]: (*İğdır -Kr.)
 ülkütmeyh [→ ülkütmek]
 üllüğün körü [→ üllün körü]
 üllün körü [üllüğün körü] Hakaret sözcüğü, elinin körü. (-Çr.)
 [üllüğün körü]: (-Çr.)
 üllüp Kaygan anlamında sabun söz-cüğüyle birlikte kullanılır. (*Bor -Nğ.)
 üllüz Cılız, kavruk. (Persenti *Silifke -İç.)

ülü Armağan. (Mustafa Paşa *Ürgüp -Nğ.)
 ülübe Fasulye. (Fariske *Ermenek, *Karapınar -Kn.)
 ülübü 1. Börülce. (*Silifke -İç.) 2. Kuru fasulye. (*Gülner -İç.)
 ülük [ümzüük] 1. Testi, çaydanlık vb. nesnelerin emziği. (Gölkonak *Şar-kikaraağaç -İsp.; -Brd.; -Kn.; Ulukışla *Bor -Nğ.)
 [ümzüük]: (Yusufoğlu *Göhlisar, Ka-ramanlı *Tefenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Mğ.)
 2. Musluk. (-Kn.)
 ülüngür Eski, yıpranmış (nesne için). (Çakırık *Mecitözü -Çr.)
 ülüngür Gücsüz, beceriksiz ve pis (kimse için). (-Çr.)
 ülüzgar Yel. (*İğdır -Kr.)
 ülvân 1. Gösteriş, tantana, saltanat. (*Kula -Mn.) 2. Övünç, övünme. (*Kula -Mn.)
 ülviye getirmek [→ ünlüğe getirmek]
 ümece İmece. (Çepni *Gemerek -Sv.)
 ümmük [→ ümük -I]
 ümük [→ ümük -I]
 ümük [ümmük, ümük, ümürtlek] 1. Gırtlak, boğaz. (-Brd.; *Acıpayam -Dz.; Sürez *Bozdoğan -Ay.; *Su-surluk -Ba.; *Güdül -Ank.; Ulu-kışla *Bor -Nğ.)
 [ümmük]: (-Ada.)
 [ümük]: (Tekeler *Silifke -İç.)
 [ümürtlek]: (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 2. İbik. (*Güdül -Ank.)
 üm üm Bölük bölük, küme küme. (İncekum *Silifke -İç.)
 ümürtlek [→ ümük -I]
 ümzüük [→ ülük -I]
 ünelmek Gelişmek, büyümek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

ünlemek Çağırarak, seslenmek. (-Uş. ve çevresi; Gölkonak, Yenişar *Şarkıkaraağaç -İsp.; *Soma ve çevresi -Mn.; *Susurluk -Ba.; Saraylık, *Altıntaş -Kü.; -Çr.; *Silifke ve köyleri -İç.)

ünlüğe getirmek [ülviye getirmek] Yapmak, yaratmak, ortaya çıkarmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) [ülviye getirmek]: (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ünlük Orta. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ünnemek Çağırarak, seslenmek. (*Gediz -Kü.)

ünneşmek 1. Seslenmek, bağırarak. (-Uş.; -Af.; Karamanlı *Tefenni, Korna -Brd.; Yazırlı *Nazilli -Ay.; *Alaca -Çr.) 2. İlenmek. (-Çr.)

üns olmak Tutkun olmak. (-Ks. ve çevresi)

ünüm Ün, san : *Milletimizin ünümü dünyayı tuttu.* (Turcalar *Ermenek -Kn.)

ünüm ünüm Bağıra bağıra. (*Yalvaç -İsp.)

ünü tünü Ses, bilgi, eser, iz (çoktan görünmeyen kimse için): *Ünü tünü kalmadı.* (-Çr.)

üpmek [→ ürpemek]

üre [üreyh] Yürek. (-Kr.; Kesirik -El.)

[üreyh]: (*İğdır, Bayburt *Selim -Kr.)

üreklemek Artmak, çoğalmak. (Navdalı *Mut -İç.)

üremek [→ ürmek (I) -1]

üren Köpek : *Ürenin oğlu seni.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)

ürende [→ ürgen deynegi]

ürendelemek [üründülemek] 1. Seçmek. (-Çr.) 2. Açığa çıkarmak için incelemek. (-Çr.)

[üründülemek]: (-Çr.)

üretmek (I) Konuşulan konuyu uzatmak, üstünde durmak. (-Brd.; Ovacık *Tavas -Dz.; -Çr.)

üretmek (II) İşi kolaylaştırmak. (*Güdül -Ank.)

üreyh [→ ürek]

üreyi yanmak Çok acımak, üzülmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

ürge [→ ürye]

ürgen İp. (Boyalık *Ermenek -Kn.)

ürgen deynegi [ürende] Üvendir. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[ürende]: (*Lüleburgaz -Krk.)

ürkmek Saç taranırken zorlama sonucu kopan tellerin dibinde kellik olmak : *Çocuğun başı ürktü.* (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

ürkü Çekingenlik. (*Bor -Nğ.)

ürküntü 1. Yüzde çıkan çiban, yara. (Tosmurlu, Ovacık, Tozara, Persenti *Silifke -İç.) 2. Sıkıntıdan çıkan sivilce, alerji. (-Ada.)

ürlemek [→ üğürlemek]

ürlemek Toparlamak, iyileşmek. kendine gelmek. (Salman *Akkuş -Or.)

ürmek (I) [üremek, ürümek] 1. Havlamak. (-Uş.; -Brd.; Yazırlı *Nazilli -Ay.; Kütküt *Şebinkarahisar -Gr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz.; *Güdül -Ank.)

[üremek]: (İncekum *Silifke -İç.)

[ürümek]: (*Emirdağ, -Af.; Bayburt *Selim -Kr.; Erdemli *Mersin, *Silifke -İç.)

2. Bağırarak : *Çocuk durmadan ürüyor.* (Turcalar *Ermenek -Kn.)

3. Konuşmak. (-Uş.)

ürmek (II) Üfleyerek şişirmek. (-Brd. ve çevresi)

ürpemek [üpmek] Birden korku, tiksinti duymak, ürpermek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[üpmek]: (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Yz.)

ürselemek Hırpalamak, örselemek. (Çepni *Gemerek -Sv.)

ürtmek Sürgün, filiz. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

ürü Kırdan hayvanların yattığı yer. (Kozlu *Seydişehir -Kn.)

ürübeyran Çırcıplak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

ürük cücük 1. Soy sop. (Salman *Akkuş -Or.) 2. Çoluk çocuk. (Salman *Akkuş -Or.)

ürü karı olmak 1. Girişken olmak. (*Bor -Nğ.) 2. Yakınlaşmak (biriyile). (*Bor -Nğ.)

ürümbüz Abartma. (*Fethiye -Mğ.)

ürümek [→ ürmek (I) -1]

ürün (I) Tarlada kurumuş ot. (Yazırlı *Nazilli -Ay.; -İst.; Keben *Silifke -İç.)

ürün (II) Az. (Çepni *Gemerek -Sv.)

ürün (III) Yöntem. (*Birecik -Ür.)

ürün (IV) Süt, yoğurt, ayran vb. nesneler. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

üründülemek [→ ürendelemek -2]

ürünlemek Hayvan çok yemekten hastalanmak, ölmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

ürünlenmek Su ile tanenin birleşmesinden doğan özleşme. (*Bor -Nğ.)

ürünmek Sallanmak. (-Çr.)

ürüsü Gelenek, görenek, töre. (*Emirdağ -Af.; Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Akkuş -Or.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Balâ -Ank.)

ürütmek 1. Köpeği havlatmak. (-Gaz.; Bayburt *Selim -Kr.) 2. Birini kötü konuşturmak, sövmeye kışkırtmak. (-Gaz.; Bayburt *Selim -Kr.)

ürüya [→ urya]

ürya [→ urya]

ürya yaymak Görülen düşü yorumlamak, anlam vermek. (*Emirdağ -Af.)

ürye [ürge] Dört yaşına dek erkek at. (Bayburt *Selim -Kr.)

[ürge]: (Bayburt *Selim -Kr.)

üsanlı Şanlı. (Turcalar *Ermenek -Kn.)

üşbaş [→ üst (I)]

üşbakes [üşkes, üşkeş] Kesinlikle. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[üşkes]: (*Bünyan -Ky.; Erenyaka *Akseki -Ant.)

[üşkeş]: (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)

üşdelemeyh [üşpelemek, üstlenmek] Üstünde durmak, üstelemek. (*İğdır -Kr.)

[üşpelemek]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[üstlenmek]: (Sökün *Silifke -İç.)

üşdeliyh Üstelik, fazladan. (Bayburt *Selim -Kr.)

üşdülük Kağı, araba tekerinin üstündeki bölüm. (Bayburt *Selim -Kr.)

üşe [üşece] Bön, saf. (-Çr.)

[üşece]: (-Çr.)

üşece [→ üse]

üşelemek Aleve tutmak. (Salman *Akkuş -Or.)

üşgek [→ üşek]

üsgüf [üsgök, üsgüyh, üsküf (II)]
Yüksek. (Bayburt *Selim -Kr.)
[üsgök]: (-Kr.; Kesirik -El.)
[üsgüyh]: (*İğdır -Kr.)
[üsküf (II)]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
üsgüre 1. İçi sırlı toprak kap. (-Brd.)
2. Bakır çorba tası. (Kesirik -El.)
üsgüyh [→ üsgüf]
üsk Kuru odun vb. yakacak. (*Nazi-
miye -Tn.)
üske Kısır, doğurmayan. (*Nazimiye
-Tn.)
üskes [→ üsbekes]
üskeş [→ üsbekes]
üsküf (I) Atmaca, doğan vb. avcı
kuşun ayağına bağlanan bağ. (-Çr.)
üsküf (II) [→ üsgüf]
üsküf (III) Boyun. (Günder *Erme-
nek -Kn.)
üsküf (IV) İki kıyısı ve başa gelecek
bölümü ipekle işlenmiş bir çeşit
başörtüsü. (*Güdül ve köyleri
-Ank.)
üsküle [üskülen] Büyümemiş, küçük
soğan. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
[üskülen]: (-Çr.)
üskülen [→ üsküle]
üskülü Çok ağır hasta. (Bölceağaç
*Manyas -Ba.)
üsküre (I) 1. Toprak kap. (Kurna
-Brd.) 2. Büyükçe bakır tas. (Ulu-
şiran *Şiran -Gm.; -Dy.)
üsküre (II) Tahta rendesi. (*Güdül
-Ank.)
üskütmek Kovmak. (*İznik -Brs.)
üslük Yüz biçimi. (Meyvabükü, Akça-
kese, Akbaş, Çaltı, Güzel *Güdül
-Ank.)
üslük (I) Kadın başörtüsü. (*Buldan
-Dz.; Yazır *Nazilli -Ay.; *Zile
-To.; Kaladıran, Haçdişlen, Tenis-
te *Anamur -İç.)

üslük (II) [üstülük] Kağı arabaları-
nın üst bölümü. (Çayağzı *Şavşat
-Ar.)
[üstülük]: (Uluşiran *Şiran -Gm.;
*Güdül ve köyleri -Ank.)
üsmek Süsmek, tos vurmak. (Tekeler
*Silifke -İç.)
üspelemek [→ üsdelemeyh]
üssüz Yüzsüz. (Kesirik -El.)
üst (I) [üşbaş] Giysi. (Bayburt *Selim,
-Kr.; -Vn.)
[üşbaş]: (Kesirik -El.)
üst (II) Kadınlarda aybaşı. (*Yalvaç
-İsp.; *Akkuş -Or.)
üst baş Giyim eşyalarının tümü. (Ulu-
şiran *Şiran -Gm.; Bayburt *Se-
lim -Kr.)
üste Mal değişiminde malı daha de-
ğerli olanın ek olarak aldığı para.
(Uluşiran *Şiran -Gm.)
üstembellik [→ üstünbüllük -I]
üstenlemek [→ üsdelemeyh]
üstlük (I) 1. Kadınların iş yaparken
giydiği önlük. (*Bünyan -Ky.)
2. Kadın başörtüsü. (*Bünyan
-Ky.)
üstlük (II) Tahterevallinin üst bölü-
mü. (Çamköy *Gölhisar -Brd.)
üstü kirlenmek [üstü olmak] Kadın
aybaşı olmak. (Darıveren *Acı-
payam -Dz.)
[üstü olmak]: (Gümüşhane *Ar-
danuç -Ar.)
üstülük [→ üslük (II)]
üstünbüllük [üstembellik] 1. Üstelik,
fazladan. (-Çr.)
[üstembellik]: (-Kn.)
2. En üste: *Yemeğimi bitireyim
elmayı üstünbüllük yapacağım.*
(-Çr.)
üstünden çıkmak Suçunu birine atıp
kendini temize çıkarmak. (Kıbrıs)

üstünebarmacık Bir çeşit yün dokuma
örneği. (Orhana *Anamur -İç.)
üstüne gitmek Suç atmak, suç yükle-
mek. (Gölkonak, Yenişar *Şarki-
karaağaç -İsp.)
üstü olmak [→ üstü kirlenmek]
üsümen [→ üşem]
üsürgelenmek Korkmak. (*Emirdağ
-Af.)
üş Üç. (Hurma *Silifke -İç.)
üşdürmek Bağışlamak, armağan etmek.
(İncekum *Silifke -İç.)
üşem [üsümen] Yaramaz, tembel.
(Civler *Ermenek -Kn.)
[üsümen]: (Çukurbağ *Ermenek
-Kn.)
üşenmek (I) Korkmak. (Uluşiran *Şi-
ran -Gm.)
üşenmek (II) Usanmak. (Uluşiran
*Şiran -Gm.)
üşenmek (III) Gıdıklanmak. (-Çr.;
Salman *Akkuş -Or.)
üşgüreyh 1. Bekçi düdüğü. (*İğdır
-Kr.) 2. Işık. (*İğdır -Kr.)
üşgüreyh atmak Işık çalmak. (*İğdır
-Kr.)
üşkütme Düzenini bozmak, kaçır-
mak. (Bölceağaç *Manyas -Ba.)
üşmek Bir yere toplanmak, üşüşmek.
(Salman *Akkuş -Or.)
üşşek Vaşak. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
üşük (I) Üşümüş. (Bayburt *Selim
-Kr.)
üşük (II) Çelimsiz, cılız, gelişmemiş.
(Bayburt *Selim -Kr.)
üşümek Üşümek. (İncekum *Silifke
-İç.)
üşük (I) Uyuşuk, budala. (Çayağzı
*Şavşat -Ar.)
üşük (II) 1. Soğuk vurmuş, bozulmuş
(sebze, meyve için). (-Kr.)

üşük (III) Soğuktan duyulan uyuşma,
acıma. (-Çr.)
üşük vurma Don vurmak (meyve,
sebze için). (Uluşiran *Şiran -Gm.)
üşümek Etkilenmek: *Bu işden sen
üşüyorseñ.* (Bayburt *Selim -Kr.)
üşütme Sıtma. (Bayburt *Selim -Kr.)
üta olmak [ütek olmak] Sıcığa tutkun
olmak: *Pek sobaya sokulup durma
üta olursun.* (-Çr.)
[ütek olmak]: (-Çr.)
üteği [→ ütek]
ütek [üteği] Sıcığı seven. (-Çr.; *Bün-
yan -Ky.)
ütek olmak [→ üta olmak]
ütelemek [ütemek (II), ütmelemek]
1. Tavuk vb. hayvanların ince
tüylerini, kıllarını aleve tutmak,
ütülemek. (Kumdanlı *Yalvaç
-İsp.; Bayburt *Selim -Kr.; Af-
şar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.;
Tekeler *Silifke -İç.)
[ütemek (II)]: (Uluşiran *Şiran
-Gm.)
[ütmelemek]: (-Kr.)
2. Az pişirmek. (Bayburt *Selim
-Kr.)
ütelenik Tüyleri yanmış tavuk, kuş
vb. (*Silifke -İç.)
üteleyh Tez canlı. (Bayburt *Selim
-Kr.)
ütemek (I) [→ ütme (I)]
ütemek (II) [→ ütelemek -I]
ütgün Kendini beğenmiş. (Afşar,
Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
ütlemek Ayırmak, seçmek. (*Mersin,
*Silifke -İç.)
ütme Ateşte kavrulmuş taze mısır,
buğday vb. tahıl başağı. (Darıveren
*Acıpayam -Dz.; Uluşiran *Şiran
-Gm.; *Bor -Ng.; *Silifke, Tenişte
*Anamur -İç.)

ütmece Gece çıkan, kızartı ve kaşınıyla beliren bir çeşit deri hastalığı. (Karapapaklar -Kr.)

ütmek (I) [ütemek (I)] Oyunda, kumarda yenmek. (-Uş. ve çevresi; -Ks. ve çevresi; Çilehane *Reşadiye -To.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Güdül -Ank.; *Bünyan -Ky.; Erenyaka *Akseki -Ant.; *Silifke -İç.)

[ütemek (I)] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

ütmek (II) Az kavurmak, ateşe tutmak. (Küçük İsa *Zile -To.; *Merzifon -Ama.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Silifke -İç.)

ütmek (III) Asmanın ilk sürgünleri : Ütmekler bir karış olmuş. (Küçük İsa *Zile -To.)

ütmelemek [-> ütelemek-1]

üttürmek [-> ütülmek]

ütüddürmek Ortalığı yıkıp dökmek. (-Kr.)

ütük Ağaçlık, ormanlık yerden yakılarak açılan tarla. (Erdemli *Merzifon -İç.)

ütülenmek Az yanmak. (Ovacık *Tavas -Dz.; Yazırlı *Nazilli -Ay.)

ütülmek [üttürmek, ütüzmek] Oyunda, kumarda yitirmek. (Darıveren *Acıpayam, Çardak, Honaz, Kösten -Dz.; *Nazilli -Ay.; *Zile, Çilehane *Reşadiye -To.; Namrun *Tarsus -İç.)

[üttürmek] : (-Ng.)

[ütüzmek] : (Namrun *Tarsus -İç.)

ütümen olmak Pişman olmak. (Turcalar *Ermenek -Kn.)

ütüzlenmek Yapmak istenmeyen işi unutturmak için zaman geçirmek, oyalanmak. (Çepni *Gemerek -Sv.)

ütüzmek [-> ütülmek]

üval Bir çeşit kilim dokuma örneği. (*Emirdağ -Af.)

üveç Enenmiş koç. (Çepni *Gemerek -Sv.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

üvellemek Sallamak. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

üveyik Bir çeşit buğday. (-Çr.)

üveyük Üveyik. (*Güdül -Ank.)

üvez (I) Çirkin. (-Ml.; *Silifke -İç.)

üvez (II) [üyez] 1. Tatarcık. (-Kr.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz.; *Bor -Ng.)

[üyez] : (Çilehane *Reşadiye -To.) 2. Sivrisinek. (*Nazimiye -Tn.; *Antakya -Hat.) 3. Atsineği. (Honaz, Kösten, Kızılcın -Dz.; -Ks. ve çevresi)

üvezli Bir çeşit kavak. (-Ml.)

üvütlemek 1. Bulgur, pirinç vb. ayıklamak. (Arslan *Mersin -İç.) 2. Seçmek. (Çepni *Gemerek -Sv.)

üvütmek Öğütmek. (-Çr.)

üyez [-> üvez (II) -1]

üyük Yığma toprak tepe. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Çr.)

üyünük Durgun, sessiz. (*Fethiye -Mğ.)

üz (I) Yüz, surat. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Bayburt *Selim, -Kr.; Kesirik -El.)

üz (II) Dokuztaş oyunu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

üzbar olmak, üzbar olmak [üzber olmak -1] Yüzleşmek, yüz yüze gelmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[üzber olmak -1] : (Bayburt *Selim -Kr.)

üzber olmak 1. [-> üzber olmak, üzbar olmak] 2. Yakınlaşmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

üzdürge Ustura. (Gökbelen *Silifke -İç.)

üzdürmek [üzdürmeyh] Yüzdürmek. (-Kr.)

[üzdürmeyh] : (*İğdır -Kr.)

üzdürmeyh [-> üzdürmek]

üzdüyh Tiftik kalpak. (Bayburt *Selim, -Kr.)

üzellik [üzerik, üzerlik, üzerrik, üzerriyh] Tütsüsü nazara iyi geldiğine inanılan kokulu bir çeşit bitki. (-Gaz.; *Antakya -Hat.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Bor Ng.)

[üzerik] : (-Af.)

[üzerlik] : (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Kr.)

[üzerrik] : (Bayburt, *Selim -Kr.)

[üzerriyh] : (Bayburt *Selim, *İğdır -Kr.)

üzengi [üzengili, üzengilik (II)] Ayak tabanındaki çukur. (-Kr.)

[üzengili] : (*Yalvaç -İsp.; -Çr.)

[üzengilik (II)] : (*Bünyan -Ky.)

üzengili [-> üzengi]

üzengilik (I) Düğünde geline kaynananın verdiği armağan. (Kurna -Brd.)

üzengilik (II) [-> üzengi]

üzer Ürem, faiz. (-Ks. ve çevresi)

üzerik [-> üzellik]

üzerli Gebe. (Erenyaka *Akseki -Ant.; Yapıntı, Navdalı *Mut -İç.)

üzerlik [-> üzellik]

üzerrik [-> üzellik]

üzerriyh [-> üzellik]

üzgeç [üzgü] Yüzgeç. (*İğdır -Kr.)

[üzgü] : (*İğdır -Kr.)

üzgörmelik Güvey akrabalarının geline ilk gördüklerinde verdikleri armağan. (-Kr.)

üzgü [-> üzgeç]

üzgün (I) Eskimeye başlamış. (Çepni *Gemerek -Sv.)

üzgün (II) Hasta. (Turcalar *Ermenek -Kn.)

üzlük Kar başlığı. (-Kr.)

üzmek (I) Suda yüzmek. (-Kr.; Kesirik -El.)

üzmek (II) Deri vb. soymak. (-Kr.)

üzmek (III) Koparmak. (Çilehane *Reşadiye -To.; -Kr.; *Bor -Ng.)

üzniük 1. Üzgün. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Üzüntü veren iş, davranış, kimse için. (Yenice -Mğ.)

üzniüh almağ Üzüntüyle hastalanmış hastanın iyileşmesi inancıyla bedene sarılan pamukları yakıp hemen söndürmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

üzsüz (I) 1. Yağsız peynir. (Bayburt *Selim -Kr.) 2. Yoğurt. (Bayburt *Selim -Kr.)

üzsüz (II) Yüzsüz, utanmaz: Şu adam çok üzsüzdür. (Bayburt *Selim -Kr.)

üzügüylü Yüzükoyun, yüzüstü: Çocuk yüzügüylü düştü. (Bayburt *Selim -Kr.)

üzük (I) Yıpranmış, kopmuş ip vb. için. (-Çr.; Yapıntı *Mut, İncekum *Silifke -İç.)

üzük (II) [üzüyh] Yüzük. (-Kr.; Kesirik -El.)

[üzüyh] : (*İğdır -Kr.)

üzük (III) Büyümeyen, gelişmeyen. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

üzuk (IV) Küçük çömlek. (-Ky.)

üzül kesil olmak Yakınlığı, arkadaşlığı, ilgiyi kesmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

üzülmek (I) [üzülmeyh] Hastalık yinlemek, artmak. (Darıveren *Acıpayam, -Dz.; Yazırlı *Nazilli-Ay.; Çilehane *Reşadiye -To.; Salman *Akkuş -Or.; Akçalar *Seydişehir -Kn.)

[üzülmeyh]: (Bayburt *Selim -Kr.)

üzülmek (II) Kumaş, ip vb. nesneler eskimek, incelmek, aşınmak. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

üzülmeyh [-> üzülmek (I)]

üzür Özür, eksik. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

üzüt kesit olmak Ortaklığı kesmek, alacağı vereceği kalmamak. (-Çr.)

üzütmen Cılız, ince. (Çukurbağ *Ermenek -Kn.)

üzüiyh [-> üzüik (II)]

üzü yola [üzü yumuşah] Söz dinler, uysal (kimse). (Bayburt *Selim, *İğdır -Kr.)

[üzü yumuşah]: (*İğdır -Kr.)

üzü yumuşah [-> üzü yola]

V

va (I) Var. (*Kaş ve çevresi -Ant.)

vā (II) [vış, vili (II), viri, vō] Şaşma bildiren ünlem. (*Emirdağ -Af.)

[vış]: (Kurnuş *Pasinler -Ezm.; -Ml.; -Yz.)

[vili (II)]: (Kurna -Brd.)

[viri]: (-Af.; *Sütçüler -Isp.; Kışla -Brd.; Kelekçi *Acıpayam -Dz.)

[vō]: (Karakaya -Ky.)

vaa Doğru mu, gerçek mi? (Kışlacık *Mecitözü -Çr.)

vā hacun Öfke, mutsuzluk bildiren ünlem. (*Emirdağ -Af.)

vacib [vacibi (I) -1] Çapkın. (Çepni *Gemerek -Sv.; *Bor -Ng.)

[vacibi (I) -1]: (Çepni *Gemerek -Sv.)

vacibi (I) 1. [-> vacib] 2. Eşcinsel erkek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 3. Evlilik dışı doğan çocuk, piç. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

vacibi (II) Talk pudrası. (*İğdır -Kr.)

vadeyeli Sıcak esen güney yeli. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

vadıl vadıl Kötü kötü. (Boyalık *Ermenek -Kn.)

vadırdanmak Homurdanmak. (Küçük İsa *Zile -To.)

vac Ark, su yolu. (*Nazimiye -Tn.)

vağan olmağ Bitki vb. susuzluktan kurumak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

vağası geçmek Baygınlık geçirmek, içi geçmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

vağıl vağıl 1. Gür akan su sesi için. (-Çr.) 2. Gürültülü konuşma için. (-Çr.)

vağıtlı [-> varyetli]

vağıtsız (I) Hasta. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

vağıtsız (II) Yoksul. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

vahrat Çok yiyen, obur. (Çepni *Gemerek -Sv.)

vahsınmak Pişman olmak. (-Çr.)

vakaka Kurbağa. (Lımanköy *Çayeli -Rz.)

vala (I) Baklava yufkası. (-Çr.)

vala (II) [valla] 1. İpek başörtüsü. (-Çr.; Çayağzı *Şavşat -Ar.)

[valla]: (*Nazimiye -Tn.)

2. Yün dokuma kumaş ya da kendir yatak, yorgan yüzü. (*Akkuş -Or.) 3. Üstüne kilim geçirilmiş büyük yorgan : *Valanın altına gir de yat.* (Telin *Gürün -Sv.)

vala eleyh İnce dokuma geçirilmiş elek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

valih Çok beğenme. (*Kula -Mn.)

valla [-> vala (II) -1]

valo Duvarcı aracı, mala. (Çepni *Gemerek -Sv.)

valok Kızak, döven ve arabalara at koşarken kullanılan bir çeşit araç. (Bayburt *Selim -Kr.)

vanağzı vermek Aldatmak, kandırmak. (Çepni *Gemerek -Sv.)

vangırdamak Topluluk gürültü yapmak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

vangıldamak [-> vankıldamak]

vangırdak [-> vankıldak]

vañulamak 1. Ağlamak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; -Yz.) 2. Söylenmek.

(-Yz.; *Bor -Nğ.) 3. Kaçıp gitmek.
 (*Bor -Nğ.)
vankıldak [vanğirdak] Ağlamaklı, kalın ses çıkaran insan ya da hayvan için. (-Çr.)
[vanğirdak] : (-Çr.; -Yz.)
vankıldamak [vanğıldamak] İnsan, hayvan kalın, acıklı ses çıkarmak. (-Çr.)
[vanğıldamak] : (-Çr.)
vanlamak Uğuldamak. (-Brd.)
varangelen 1. Halı dokuma aygıtında iki ip arasından geçerek iplerin daralıp genişlemesini sağlayan ince ağaç. (Bayburt *Selim -Kr.)
 2. Mekik. (*Kula -Mn.)
varavarası Eni sonu, olup olacağı. (*Yalvaç -İsp.; -Çr.)
vargel Yapıya toprak, taş vb. nesneleri taşımak için teskerelerin havadan gidip gelmesini sağlayan tellerden kurulu düzen. (-Nğ.)
varık Varayım : *Varık iki yumurta alayım.* (*Yalvaç -İsp.)
varıke Piliç. (*Nazimiye -Tn.)
varıl Ağaç su kabı. (Salman *Akkuş -Or.)
varıldamak Söylenmek. (*Bor -Nğ.)
variyetli [vahıtlı, varlı, varrı] Varlıklı. (*Kula -Mn.)
[vahıtlı] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
[varlı] : (Bayburt *Selim -Kr.)
[varrı] : (Bayburt *Selim -Kr.)
varlı [-> varyetli]
varmak (I) Yetişmek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
varmak (II) Evlenmek. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
varrı [-> varyetli]
vart vurt Kaba, gereksiz söz için. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
var var [-> vıdı vıdı (II)]

varvara Sonuç. (Teniste *Anamur-İç.)
varya [varyoz] Büyük çekiç, balyoz. (Bayburt *Selim -Kr.)
[varyoz] : (Bayburt *Selim -Kr.)
varyoz [-> varya]
vaş Acıma bildirir ünlem. (-Nğ.)
vaşım Kötü yolda olan kadın. (Çukurbağ *Ermenek -Kn.)
vâvuş Yavru, bebek. (-Ks. ve çevresi)
vay Seslenme ünlemi. (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
vaym çoyun İster istemez. (*Gürün -Sv.)
vaynaça vaynaça Olsa olsa, etse etse. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
vayşüen Topluca ağlaşma, sızlanma. (Bayburt *Selim -Kr.)
vayvasıl 1. İşi abartma. (Çepni *Gemerek -Sv.) 2. Kavga, gürültü çıkarma. (Çepni *Gemerek -Sv.)
vay vay Üzüntü bildirir ünlem. (-Kr.)
vayvay Şubat ayı içindeki don süresi. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
vayvayçanağı [vayvaykabı] Tez kırılacak, cam vb. nesne. (-Krs.; -Nğ.)
[vayvaykabı] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
vayvaykabı [-> vayvayçanağı]
vayvaytavu Ekim için en uygun zaman. (-Dz.; *Fethiye -Mğ.)
vazalab, vazalak Yersiz, gereksiz, kaba konuşan, densiz. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Yz.; -Çr.; -Nğ.)
vazgeldek [-> mezgeldek]
vazgelmek Vazgeçmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
vazır vazır Çok çok, sık sık, birbiri ardınca. (-Sm.)
vazilenmek Ağlamak, sızlanmak. (-Mğ.)
vazvazı Palto. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)
véc Umur. (*İğdır -Kr.)

vecine olmamak Aldırış etmemek. (Bayburt *Selim -Kr.)
veç Güvey evinden gelin evine gelen çeyizlik eşyalar. (Kesirik -El.)
vede Zaman : *Söz vedesine çeker.* (*İğdır -Kr.)
védire [vedre] Su kovası. (*İğdır -Kr.)
[vedre] : (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
vedre [-> védire]
vehlem [-> velhem]
véjsiz Anlamsız söz için. (Bayburt *Selim -Kr.)
vele Düğünde güvey evinden gelin evine gelen konukların yaptıkları oyun, gösteri ve konuşma : *Ali' gilin düğününde veleye gittik.* (Armutlu *Aksaray -Nğ.)
veledizurna Evlilikdışı doğan çocuk. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
velence El kantarı. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
velesbit [-> velespit]
velespit [velesbit, velesvit] Bisiklet. (-Yz. ve çevresi; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Tahanlı *Mersin -İç.)
[velesbit] : (*Gediz -Kü.)
[velesvit] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)
velesvit [-> velespit]
velet Yararsız erkek çocuk. (Teniste *Anamur -İç.)
velhem [vehlem] Merhem, em. (Bayburt *Selim -Kr.)
[vehlem] : (Bayburt *Selim -Kr.)
velibağ Yufka içine haşlanmış patates konularak yeniden açılıp yağda kızartılan bir çeşit börek. (Bayburt *Selim -Kr.)
velvecis Kırılmağ. (*Yalvaç -İsp.)
velveleci [felceleci] Gürültücü. (*Güdü -Ank.)

[felceleci] : (*Güdü ve köyleri -Ank.)
venğirdemek [veñilemek] Köpek yavrusu ürümek, bağrmak. (-Çr.)
[veñilemek] : (-Çr.)
veñilemek [-> venğirdemek]
veran [veren, verev (III)] 1. İyesiz ev. (*Yalvaç -İsp.) 2. Çürük, yıkılmış, çökmüş yapı vb. için. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Bayburt *Selim, *İğdır -Kr.; Kesirik -El.; -Yz.)
[veren] : (Yusufça *Göhlisar, Karamanlı *Tefenni -Brd.; *Fethiye -Mğ.)
[verev (III)] : (Ovacık *Tavas -Dz.)
verebine Verev olarak, verevine, çapraz. (Uluşiran *Şiran -Gm.; -Yz.)
yereceyhli Verecekli, borçlu. (Bayburt *Selim -Kr.)
verelli Eliaçık. (*Yalvaç -İsp.)
verem evi Yoksul aile. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
veren [-> veran -2]
verep [verev (II) -1, 2] 1. Yokuş. (-Çr.)
[verev (II) -1] : (*Bünyan -Ky.)
 2. Eğri. (Namrun *Tarsus -İç.)
[verev (II) -2] : (*Bünyan -Ky.)
 3. Çapraz, verev. (Namrun *Tarsus -İç.)
verev (I) Verem. (*Yalvaç -İsp.)
verev (II) 1. [-> verep -1] 2. [-> verep -2]
verev (III) [-> veran -2]
vergili Nişanlı. (-Çr.)
verginen [veriynen] Ver : *Gamçıyı maña verginen.* (Bayburt *Selim -Kr.)
[veriynen] : (Bayburt *Selim -Kr.)
verimcil olmak Vermek isteğinde olmak. (*Silifke -İç.)
veriştirmek Sözle çıkışmak. (*Kula -Mn.)

veriyersına Veriyorsun ya. (Kurtkale ve çevresi *Çıldır -Kr.)
 veriyen [-> verginen]
 verüylü olma Nışanlı, sözlü olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 ver veç Düzen, yöntem : *Bırak canım verli veçli bir şey değil.* (-Çr.)
 vesek 1. Tutu, rehin. (-Çr.) 2. Belge. (-Çr.)
 vet Gerek : *Vetsiz adam.* (-Çr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 veten Vatan. (*İğdır -Kr.)
 vetoğula Birden, beklenmedik biçimde. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 vezdemek (I) Dövmek. (Bayburt *Selim -Kr.)
 vezdemek (II) Hamur vb. nesneyi avuç içine alıp uzatmak. (Bayburt *Selim -Kr.)
 veze Küçük bebeklerin başında çıkan yara. (Bayburt *Selim -Kr.)
 vezillemek [vezlemek] Hastalıktan, acıdan inlemek. (Küçük İsa *Zile -To.)
 [vezlemek]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 vezlek Uçkur yeri. (*Zile ve çevresi -To.; Uluşiran *Şiran -Gm.)
 vezlemek [-> vezillemek]
 viciğini çıkarmak İşi gereksiz uzatmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 viciğini çıkarmak [viciğini çıkarmak] Ezmek, içini dışına çıkarmak. (*Susurluk -Ba.)
 [viciğini çıkarmak]: (*İğdır, -Kr.)
 vicih vicih [-> vicih vicih] Çok cıvık, sulu nesne için. (-Brd.; -Çr.)
 [vicih vicih]: (-Kr.)
 vicikladmak Suyunu çıkartmak. (-Ks. ve çevresi)
 vicmağ, vicmak (I) Oyunbozanlık yapmak. (-Çr.)

vicmağ, vicmak (II) Peynir vb. yumuşamak, cıvılamak. (-Kr.)
 vicir vicir [-> vığır vığır]
 viciatmağ Ekşimeye, bozulmaya bırakmak. (-Kr.)
 viciatlatmak Fırlatmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 viciatdanmak [-> mıcırdanmak]
 vidi vidi (I) [-> vid vid]
 vidi vidi (II) [var var, vırrék, vır vır, vici vici, vic vic, vidi vidi] Geveze. (-Af.; Çıkırık *Mecitözü -Çr.; -Yz.; -Nş.)
 [var var]: (Çepni *Gemerek -Sv.)
 [vırrék]: (-Sm.; *Gürün -Sv.)
 [vır vır]: (*Kula -Mn.; -Yz.)
 [vici vici]: (*Güdül -Ank.)
 [vic vic]: (*Güdül -Ank.)
 [vidi vidi]: (-Af.; -İsp.)
 vid vid [vidi vidi (I)] Sessizce konuşma için. (-Çr.; Uluşiran *Şiran -Gm.; Bayburt *Selim -Kr.)
 [vidi vidi (I)]: (-Brd.)
 vıgıvıltı Gürültü. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 vıgıldamak (I) Bebek boğulurcasına ağlamak. (-Kr.)
 vıgıldamak (II) [-> vıgırdamak]
 vıgıllamak Köpek, kedi yavrusu sürekli bağırarak. (Bayburt *Selim -Kr.)
 vıgıl vıgıl [-> vıgır vıgır]
 vıgırdamak [vıgıldamak (II)] Kaynaşmak. (-Çr.)
 [vıgıldamak (II)]: (-Gaz.)
 vıgır vıgır [vicih vicih, vıgıl vıgıl] Çok çok, bol bol. (*Yalvaç -İsp.; *Bor -Nğ.)
 [vicih vicih]: (Tahtacı -İsp.; Kelekçi *Acıpayam -Dz.; *Susurluk -Ba.; *Güdül -Ank.)
 [vıgıl vıgıl]: (-Yz.; Turcalar *Ermenek -Kn.)

vık İçi sulanmış, bozulmuş, erimiş karpuz, kavun vb. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
 vık vık Sürekli, boğulurcasına öksürürken çıkan ses için. (Çıkırık *Mecitözü -Çr.)
 vıla vıla Olayı tez bildirmek için kullanılan ünlem. (Kozluca -Brd.)
 vıllık Alaycı. (*Şebinkarahisar -Gr.)
 vıngıldamağ, vıngıldamak Çınlamak, uğuldamak. (-Çr.; -Kr.)
 vınkumak Canı yanan köpek inler gibi ses çıkarmak. (*Antalya -Hat.)
 vınlamak, vınlamak Hızlı devinen nesne ses çıkarmak. (-Brd.; -Yz.; -Krş.)
 vırcığını çıkarmak [-> viciğini çıkarmak]
 vırcıh Ezik. (-Kr.)
 vıre Sürtük anlamında aşağılama sözcüğü. (*Nazimiye -Tn.)
 vırık Şımarık, yaramaz (kimse). (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
 vırınımağ Şaşkın dolaşmak. (*İğdır -Kr.)
 vırrék [-> vidi vidi (II)]
 vırrık Arıkuşu. (*Antakya -Hat.)
 vırvır Usanç verici söz. (*Kula -Mn.; -Gaz.)
 vır vır [-> vidi vidi (II)]
 vış [-> vâ (II)]
 vıy Üzüntü bildirir ünlem. (Uluşiran *Şiran -Gm.; Kuyucak *Akseki -Ant.)
 vıyıklamak 1. Köpek yavrusu, çakal, tilki vb. hayvan bağırarak. (Yazırlı *Nazilli -Ay.; -Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Bebek ağlamak, viyaklamak. (-Çr.)
 vızılmak Kaçmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

vızık (I) [vızık] Sigara artığı, izmarit. (-Nş.)
 [vızık]: (-Nş.)
 vızık (II) [vızık] Sinek. (-Nş.)
 [vızık]: (-Nş.)
 vızıldım oynamak Kaynaşmak, cirit atmak : *Fareler tavanda vızıldım oynuyor.* (-Çr.)
 vızık [-> vızık (II)]
 vızman Yaramaz. (Turcalar *Ermenek -Kn.)
 vızvırık Topaç. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 vız vız Tez tez. (-Çr.)
 vız vız tula Mendille oynanan bir çeşit çocuk oyunu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 vızık [-> vızık (I)]
 vicike Küçük, ufak. (*Nazimiye -Tn.)
 vicih kuşu Akı, karalı serçe büyüklüğünde bir çeşit kuş. (-Çr.)
 vici vici [-> vidi vidi (II)]
 vic vic [-> vidi vidi (II)]
 vidik Küçük, küçücük. (*Zile ve köyleri -To.)
 vidi vidi [-> vidi vidi (II)]
 vidividi Ördek yavrusu. (-Çr.)
 vidlemek Birine karşı kışkırtmak. (Kütük *Şebinkarahisar -Gr.)
 vilî (I) Alo. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
 vili (II) [-> vâ (II)]
 vira [vire, vire] Sürekli. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.; Bayburt *Selim -Kr.)
 [vire, vire]: (*Şebinkarahisar -Gr.; -Çr.)
 vird etmek [virt etmek] Ayak diremek, üstünde durmak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 [virt etmek]: (*Kula -Mn.)
 vire, vire [-> vira]
 viri [-> vâ (II)]

virka Dişli kürek, diren. (Şimşirli, Güneyce, *İkizdere -Rz.)
virt etmek [-> vird etmek]
vit vit Ördek yavrularının sesi için. (-Çr.)
viyaklamak Tavus kuşu ötmek, bağır-
 mak. (-Nğ.)
viyale Söğüt ağacı. (*Nazimiye -Tn.)
viyra viyra Çok sık, her zaman. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
vö [-> vā (II)]
voha gel Öküzü sürmekte kullanılan ünlem. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
vola Seslenme ünlemi: *Vola sende mi adam oldun.* (Uluşiran *Şiran -Gm.)
vore Kar. (*Nazimiye -Tn.)
vurgu Evde yapılan em. (*Kula -Mn.)
vurgun 1. Algın, nazar değdiğine inanılan, çarpılmış kimse. (*İğdir -Kr.;

Ekinözü *Elbistan -Mr.) 2. Hastalıklı, çürük: *Erikler bu sene vurgun.* (Telin *Gürün -Sv.)
vurgun olmak [vurulma] Aşık olmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[vurulma] : (Bayburt *Selim -Kr.)
vurğun Âşık, tutkun. (-Çr.; -Kr.)
vurguna gelmek Kurşunla vurulmak, kurşunlanmak. (-Kr.)
vurğunu Kurşunla vurulmuş. (-Kr.)
vuruk Çarpmaktan, vurmaktan deride oluşan çürük, yara. (Adiller *Ermenek -Kn.; -Nğ.; *Fethiye -Mğ.)
vurulma [-> vurgun olmak]
vuruşmak Hayvanlar tolaşmak. (*Akkuş -Or.)
vuruşturmak Ölçüştürmek, karşılaştırmak. (-Sm.)

Y

yā Yağ. (*Güdül ve çevresi -Ank.)
yaa [yö] 1. Şaşma bildirir ünlem. (*Nazilli -Ay.; -Yz. ve çevresi; *Bünyan -Ky.)
[yö] : (Yusufça *Göhlisar -Brd.)
 2. Hayır. (Kocabey *Şavşat -Ar.; *Milas -Mğ.)
yaalık [-> yağlık (I)]
yaba 1. Tınaz savurmaya yarayan tahtadan, büyük çatal araç. (-Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Yemek çatalı. (Uluşiran *Şiran -Gm.; *Refahiye -Ezc.; -Mğ.)
yabaltı [yabantı] Büyük yaba. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; *Zile ve köyleri -To.)
[yabantı] : (*Bünyan -Ky.)
yaban Dışarı, uzak yer. (*Yalvaç -Isp.; -Brd.; *Kula -Mn.; *Güdül -Ank.)
yabana gitmek Uzak yere, başka köye gitmek. (*Yalvaç -Isp.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Kr.; *Güdül -Ank.)
yabangeçisi Yabanıl keçi. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
yabanguşu Bir çeşit kuş. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
yabani fi Ekinlerin büyümesini önleyen, fiğ otuna benzeyen bir çeşit yabanıl bitki. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yabantı [-> yabaltı]
yabırdak [yabırdak, yalbırdak -I, yalbırdak] Yalınayak. (*Bünyan -Ky.)

[yabırdak] : (-Çr.)
[yalbırdak -I] : (*Bor -Nğ.)
[yalbırdak] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
yabırdak [-> yabırdak]
yacanmak Utanmak. (*Yalvaç, -Isp.; *Antakya -Hat.)
yadığan Yağ tavası. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
yadırgamak, yadırgamak Alışmamak, yabancılaşmak çekmek. (*Kula -Mn.; -Çr.; -Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Mucur -Krş.)
yadırgı [yadırgı, yadırgı] Yabancı. (-Yz.; *Mucur -Krş.)
[yadırgı] : (-Çr.)
[yadırgı] : (-Çr.)
yadırgı [-> yadırgı]
yadırgı [-> yadırgı]
yaf yaf etmek Çok üzülme: *Şahin yaptığı işe yaf yaf etti.* (Civler *Ermenek -Kn.)
yā gabā Yağ konulan içi temizlenmiş kuru kabak. (*Güdül -Ank.)
yagantı Yağmur. (*Nizip -Gaz.)
yagaz Aksi, geçimsiz, huysuz. (-Nğ.)
yagır Kaşıntılı yara. (*Kula -Mn.)
yagısak Budala. (Lamus *Ermenek -Kn.)
yagız Kara. (*Kula -Mn.)
yâgin Kesinlikle. (*İğdir -Kr.)
yagımbağ Yağlı ekmek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
yaglı balı olmağ İçten, yakın davranmak, yağlı ballı olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

yağadar [yağar (II), yağmurcah] Yağışlı, sürekli yağmurlu. (*Fethiye -Mğ.)

[yağar (II)]: (-Kr.)

[yağmurcah]: (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yağak Yanak. (-Çr.)

yağannamak Yapmayı tasarladığı davranışı orda burda söylemek, atıp tutmak. (*Fethiye -Mğ.)

yağar (I) Yük ve binek hayvanlarının sırtında semerin, eyerin açtığı yara. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yağar (II) [-> yağadar]

yağış 1. Yağmur. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Yağmur yağması, yağış. (-Yz.; *Güdül -Ank.)

yağaz Ters, inatçı. (-Çr.)

yağda [-> yağır (V)]

yağdalı Giysisi ve başı yağlı, kirli, pis kimse. (Çukrık *Mecitözü -Çr.; -Yz.)

yağdanlık Yağ kabı. (*Bünyan -Ky.)

yağdırah Arkasından yağmur getiren yel. (-Ml.)

yağır (I) [yanır (II)] Çamsakızı, reçine. (Sorgun, Güzel, Akçakese, Meyvabükü *Güdül -Ank.)

[yanır (II)]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yağır (II) [-> yarın]

yağır (III) Sırt, iki kürek arası. (*Nazilli -Ay.)

yağır (IV) Yara. (-Ml.; Sorgun, Güzel, Akçakese, Meyvabükü *Güdül -Ank.)

yağır (V) [yağda] Yağlı kir. (-Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Gaz.; -Yz.)

[yağda]: (Çukrık *Mecitözü -Çr.; -Yz.; *Fethiye -Mğ.)

yağırnı [-> yarın]

yağır olmak Yara olmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

yağız (I) Kara. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yağız (II) Güzel. (Lamus *Ermenek -Kn.)

yağlaş Kavrulmuş mısır unu suyla pişirilip üstüne eritilmiş yağ dökülerek yapılan bir çeşit yemek. (*Şebinkarahisar -Gr.)

yağlık (I) [yaalık] Mendil, çevre. (-Af.; *Yalvaç, Tahtacı -İsp.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Brs.; Saraycık *Altıntaş, *Gediz -Kü.; -Ml.; -Sv.; -Ky.; Teniste *Anamur -İç.)

[yaalık]: (Baklan *Çal -Dz.; Yazır *Nazilli -Ay.; *Kula -Mn.; *Karapınar -Kn.)

yağlık (II) Yerelmasına benzer, kayalık ve sert topraklarda biten, yumru köklü bir çeşit bitki. (Akbaş, Meyvabükü, Çaltı *Güdül -Ank.)

yağlıkara [yalıkara -2] Suç, kara. (-Yz.; *Bor -Nğ.)

[yalıkara -2]: (-Gaz.)

yağmurcah [-> yağadar]

yağsak Geveze. (*Güdül ve köyleri -Ank.; Yenice -Mğ.)

yağsalamak 1. Çok konuşmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Birinin sözünü kesmek. (*Sütçüler -İsp.)

yağsanmak Gevezelik etmek. (*Sütçüler -İsp.; *Fethiye -Mğ.)

yaha Küçümseme bildiren ünlem. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yahantı [yuhuntu] Bulaşık suyu. (Bayburt *Selim -Kr.)

[yuhuntu]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)

yahnı 1. Etli türlü yemeği. (Uluşiran *Şiran -Gm.) 2. Etli nohut yemeği. (-Nğ.)

yağşi İyi, güzel. (Bayburt *Selim -Kr.; -Mş.)

yahu Seslenme ünlemi. (Çayağzı *Şavşat -Ar.; Meyvabükü, Akbaş, Hacılar, Çaltı, Akçakese, Güzel *Güdül -Ank.)

yâhudi Uçurtma. (Kargılı, Sarıca, Gümölcine -İç.)

yağışlu Yakışıklı. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

yaka 1. Kıyı. (Akçakese, Güzel, Bademli *Güdül -Ank.) 2. Yön, yan. (Akçakese, Güzel, Bademli *Güdül -Ank.)

yakan Çağlayan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yakarca Zona da denilen, deride oluşan, ağrılı, kaşıntılı kabarcıklar. (-Ada.)

yakarmak Yalvarmak, dua etmek. (*Kula -Mn.; *Susurluk -Ba.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yakasız gömlek Kefen. (Küçük İsa *Zile -To.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Kr.)

yakı (I) [yakma] Ağıt, türk. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

[yakma]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yakı (II) 1. Ağrıları iyi etmekte kullanılan çeşitli ot ve nesnelerden yapılan em. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Yazır *Nazilli -Ay.; *Kula -Mn.; *Silifke -İç.; *Fethiye -Mğ.) 2. Karın ağrısı. (*Fethiye -Mğ.)

yakıcak [yaktılık, yanacah, yangı (I), yankı] Yakacak. (*Nazilli -Ay.)

[yaktılık]: (Arguran -Ml.)

[yanacah]: (*İğdır -Kr.)

[yangı (I)]: (-Sv.; -Ky.)

[yankı]: (-Sv. ve çevresi; -Ky.)

yakım yakmak Ağıt yakmak, türk. düzmek. (-Af.; -Çr.; -Kr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yakınlık Cinsel ilişki. (-Çr.)

yakı olmak Mide bozulmak, ağrımak. (*Kula -Mn.)

yakma [-> yakı (I)]

yaktılık [-> yakıcak]

yal [yalmaç] Köpek, inek vb. hayvanlara verilen kepek, un ve su ile yapılan bulamaç. (-Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)

[yalmaç]: (-Or.; -Gr.; -Tr.)

yalabık (I) 1. Güzel, sevimli. (-Brs.) 2. [-> yalak (I) -2]

yalabık (II) Şimşek. (Sorkun, Akçakese, Güzel *Güdül -Ank.)

yalabırmak Parlamak. (-Af.; *Kula -Mn.)

yalabıtmak 1. Parlatmak. (-Çr.) 2. Güzelleştirmek. (Dalıca *Nazilli -Ay.)

yalabuk Tez, çabuk, ivedi. (Selametli *Çankaya -Ank.)

yalacan (I) [yalaçan] Derin olmayan, yayvan (tabak, çanak vb. nesneler için). (Bölceagaç *Manyas -Ba.)

[yalaçan]: (Kılıç, Razgrat)

yalacan (II) [yalaka -3, yalakçı, yalamaşçı] Çıkarıcı. (*Emirdağ -Af.; Tahtacı -İsp.; Kösten, Kızıllıhisar, Menteş -Dz.)

[yalaka -3]: (Tahtacı -İsp.)

[yalakçı]: (*Yalvaç -İsp.)

[yalamaşçı]: (*Kula -Mn.)

yalaçan [-> yalacan (I)]

yalak (I) [yalabık (I) -2, yalaka -2, 4; yalaktar, yalcan, yalloz, yaltah] 1. Geveze. (*Kula -Mn.; -Brs.)

[yalaka -2]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[yalaktar]: (Çepni *Germerek -Sv.)
 [yalıcan]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 2. İkiyüzlü, tutarsız kimse. (Fariske *Ermenek -Kn.; Yenice -Mğ.)
 [yalabık (I) -2]: (*Acıpayam -Dz.)
 [yalaka -4]: (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 [yalloz]: (*Bünyan -Ky.)
 [yaltağ]: (-Kr.; -Yz.)
 3. Şımarık. (Babadağ *Sarayköy -Dz.)
 yalak (II) 1. Çeşme oluğu. (Yusufça *Göhlisar, Kurna -Brd.; *Kula -Mn.; Çitli *Mecitözü -Çr.; -Yz.; *Güdül -Ank.) 2. Tavukların su içtikleri kap. (Yazırılı *Nazilli -Ay.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 3. Köpeklerle yem ve su verilen taştan, ağaçtan oyularak yapılan kap. (*Nizip, -Gaz.; Çepni *Germerek -Sv.) 4. Musluk. (-Af.)
 yalaka 1. Çok gezen, sürtük. (Gölkonağ, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
 2. [-> yalak (I) -1] 3. [-> yalacan (II)] 4. [-> yalak (I) -2]
 yalalaklık etmek 1. Gevezelik etmek. (*Güdül -Ank.) 2. Dalkavukluk etmek. (*Güdül -Ank.)
 yalakçı [-> yalacan (II)]
 yalaktar [-> yalak (I) -1]
 yalama (I) Güneş ya da mide bozukluğu nedeniyle dudaklarda oluşan kuruluk, çatlaklık. (*Yerköy -Yz.; *Güdül -Ank.)
 yalama (II) Pürüzleri silinme, aşınma. (*Bor -Nğ.)
 yalama (III) Sacda pişirilen üstü yağlı ekmek. (*Güdül -Ank.)
 yalama (IV) Çamın kalın kabuğunun altındaki ince katman. (*Güdül -Ank.)

yalama dodak Dudağı yaralı, pis kimse. (Bayburt *Selim -Kr.; -Yz.; -Krş.)
 yalama olmak Eskimek, yıpranmak, aşınmak. (*Susurluk -Ba.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Fethiye -Mğ.)
 yalamışçı [-> yalacan (II)]
 yalamık 1. Çam ağacının çıralı bölümü. (Civler *Ermenek -Kn.)
 2. Çam ağacının reçineli bölümü, soymuk. (Akçakese, Sorgun, Güzel *Güdül -Ank.)
 yalamukçu Gördüğünden isteyen, yüz-süz. (*Bor -Nğ.)
 yalandırmak [yalınlamak (II) -2] Yalan söylemek, kandırmak. (Gölkonağ, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
 [yalınlamak (II) -2]: (*Fethiye -Mğ.)
 yalanğı [-> yalav]
 yalamı, yalağı Sarı çiçekli, yumuşak ve tüylü yapraklı bir çeşit ot. (*Bünyan -Ky.)
 yalankı Sıcaklık. (*Banaz -Uş.)
 yalap [yalapşap] Tez, ivedi. (Meyva-bükü *Güdül -Ank.)
 [yalapşap]: (Namrun *Tarsus -İç.)
 yalapşap [-> yalap]
 yalap yalap [-> yalbir yalbir]
 yalatmak Vurmak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 yalav [yalanğı, yalazı] Alev. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 [yalanğı]: (-Çr.)
 [yalazı]: (*Susurluk -Ba.)
 yalazı [-> yalav]
 yalazuh [yalbirdak -3, yalı] Yalnız: Yalazuh kaldım bu gece. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 [yalbirdak -3]: (-Ml.)
 [yalı]: (-Ml.)

yalbirdak 1. [-> yabirdak] 2. Kılıfsız (tabanca vb. için). (Küçük İsa *Zile -To.; Çiftli *Mecitözü -Çr.)
 3. [-> yalazuh]
 yalbirdamak Parıldamak. (*Sütçüler -İsp.; *Fethiye -Mğ.)
 yalbir yalbir [yalap yalap] Işıl ışıl, parıl parıl. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 [yalap yalap]: (*Kula -Mn.; Gök-dere *Akdağmadeni -Yz.)
 yalbirdak [-> yabirdak]
 yaldak Aldatmak için: Elmayı yaldak vermişler. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 yaldakçı Aldatıcı. (*Fethiye -Mğ.)
 yaldanmak Aldanmak. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 yaldırdamak Su üstündeki yağ vb. parıldamak. (-Or.; -Gr.; -Tr.)
 yalhayır 1. Utanmaz. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Uğursuz. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yalı [-> yalazuh]
 yalı [-> yalı gat]
 yalı Yağlı. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 yalıcan [-> yalak (I) -1]
 yalıhara 1. Yağlı is, tencere kiri. (-Brd.) 2. [-> yağlıhara]
 yalıhara çalmak İftira etmek. (-Gaz.)
 yalım (I) Sanırım. (*Eşme -Uş.; *Gediz -Kü.; Arvalı -Brd.; -Kn.)
 yalım (II) Uçurum, dik yer. (Çatoz Magosa, Kıbrıs)
 yalımalçalığı Eksiklik. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 yalınessir olmağ Sıkıntı, üzüntü, yokluk içinde olmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 yalı gat [yalı] Tek kat. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[yalı]: (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 yalınlamak (I) Alevlendirmek. (*Fethiye -Mğ.)
 yalınlamak (II) 1. Soymak, çalmak. (*Fethiye -Mğ.) 2. [-> yalandırmak]
 yalınyalbirdak [yalınyalbirdak] 1. Gelışigüzel. (-Çr.)
 [yalınyalbirdak]: (-Çr.)
 2. Olup olacağı. (-Çr.)
 yalınyalbirdak [-> yalınyalbirdak -1]
 yallaz İşsiz. (Fariske *Ermenek -Kn.)
 yalı (I) Üstü başı kirli, pis kimse. (-Çr.)
 yalı (II) Obur, çok yiyen. (-Krş.)
 yalloz [-> yalak (I) -2]
 yalmaç [-> yalı]
 yalmanın Büyük iğne. (Gök-dere *Akdağmadeni -Yz.)
 yaltağ [-> yalak (I) -2]
 yaltağçılık Dalkavukçuluk. (*Yerköy -Yz. ve çevresi)
 yaltanmak 1. Yalvarmak, dilemek. (Kerkük) 2. Sözüünü geçirmek, kendini sevdirmek. (Kerkük)
 yalınuuz Yalnız. (*Güdül -Ank.)
 yama Dik yer, yokuş, bayır. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yamac Yan, yan bölge. (-Kr.)
 yamaca çıkmak Karşı çıkmak, karşılamak. (-Çr.)
 yamacına gelmek Yakınına gelmek. (*Susurluk -Ba.)
 yamaçlaşmak Yüz yüze gelmek. (*Bor -Nğ.)
 yamaç olmak Oyun, düşünce, kavga vb. inde karşı yan olmak. (*Yerköy ve çevresi -Yz.; -Krş.)
 yamak olmak Ortak olmak. (Fariske *Ermenek -Kn.)
 yamağlı, yamağlık Yırtık yeri kapatmak için dikilen parça, yama.

- (-Yz. ve köyleri; *Güdül ve köyleri -Ank.)
- yaman Becerikli, iş bilir. (Bayburt *Selim -Kr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
- yamanmak (I) 1. Sığınmak, çıkari için yaklaşmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.; -Yz.; *Güdül ve çevresi -Ank.) 2. Asalak olmak. (-Nğ.)
- yamanmak (II) 1. Yaslanmak, abanmak, dayanmak. (Kumdanlı *Yalvaç, -İsp.; Darıveren *Acıpayam, -Dz.; *Güdül -Ank.)
- yambır Yamuk, eğri. (-Sv.; -Yz.; -Ky. ve çevresi)
- yambul yumbul [-> yamık yumuk]
- yamık Eğri, çarpık. (Kösten, Aşağı Seyit, Honaz -Dz.; -Çr.; -Yz.)
- yamık yumuk [yambul yumbul, yamru yumru, yamuş yumuş, yunğal yunğal] Eğri büğrü. (-Brd.; -Çr.; -Yz.)
- [yambul yumbul] : (-Çr.; *Sorgun, -Yz. ve çevresi)
- [yamru yumru] : (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Kr.)
- [yamuş yumuş] : (Uluşiran *Şiran -Gm.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Gaz.; -Yz.; *Güdül -Ank.)
- [yunğal yunğal] : (-Çr.)
- yamulmak [yamulmak] Eğrilmek, çarpılmak. (-Çr.; -Gaz.; -Yz.)
- [yamulmak] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- yamıncak Keçeden bir çeşit yağmur-luk, yamçı. (-Nş.)
- yâmur [-> yâmur]
- yamız (I) Kalça. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
- yamız (II) Eğim, eğiklik. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
- yampir yampir Yan yan yürüme için. (-Af.; -Yz.)
- yamrı Yassı. (*Antakya ve çevresi -Hat.)
- yamru yumru [-> yamık yumuk]
- yamsuk Basık burunlu kimse. (Salman *Akkuş -Or.)
- yamşah [-> yaşmak -2]
- yamşak 1. İnce, ensiz tahta. (-Brd.) 2. Yapıya konan ağaçların dayanıksızlaştığında kıyısına çakılan küçük direk. (*Fethiye -Mğ.)
- yamuş yumuş [-> yamık yumuk]
- yamulmak [-> yamulmak]
- yâmur [yâmur] Yağmur. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- [yâmur] : (-Yz. ve çevresi)
- yanacah [-> yakıcak]
- yañalmak Yanılmak. (-Kr.; -Yz.)
- yanarca Bir çeşit balık, isparoz. (*Bodrum ve köyleri -Mğ.)
- yanarçırağı Sevgili, değerli. (*Merzifon -Ama.)
- yanaşlamak Öykünmek. (Çırakman -Sm.)
- yanaşma Kapatma, metres. (-Çr.)
- yañaz Ters : *Laftı yañazına çekme aslanım.* (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
- yanazlanmak Tersleşmek, olumsuz davranmak. (-Çr.)
- yanazlık Terslik, inatçılık. (-Çr.)
- yanbeği Yana doğru eğik : *Yanbeği oturuyor.* (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
- yancak Kızığın yastık döşenmiş bölümü. (-Nş.)
- yançeyhmek Döneklik yapmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
- yandak [yandukta] Dikenli, tez üreyen bir çeşit yabancı bitki. (*Güdül köyleri -Ank.)
- [yandukta] : (*Güdül -Ank.)

- yandukta [-> yandak]
- yañeşli Genellikle heybe için kullanılan kilim örneği. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
- yangayış Döveni, pulluğu hamuda bağlayan kayış. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- yangı (I) [-> yakıcak]
- yangı (II) 1. Bağlılık, tutkunluk. (-Yz.) 2. Acı, üzüntü. (-Ml.)
- yangılı Üzüntülü, acılı. (*İğdır -Kr.)
- yangır Yanık, etkin (ses, söz vb. için). (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- yangır yangır Acındıracak, etkileyecek biçimde. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- yangır yungur Saçma sapan. (Bayburt *Selim -Kr.)
- yangun [yangunlu, yanıklı, yanuk] Aşık. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- [yangunlu] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- [yanıklı] : (*Güdül -Ank.)
- [yanuk] : (*Güdül -Ank.)
- yangunlu [-> yangun]
- yañal yunğal [-> yanuk yumuk]
- yağı vermek Üzmek. (-Çr.)
- yaniç (I) Yufka içine peynir, soğan, kıyma vb. konularak yapılan bir çeşit sac böreği. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
- yaniç (II) [yankeş] Yengeç. (-Ml.; -Sv.; -Ky.)
- [yankeş] : (-Kr.)
- yanıkara (I) At ve sığırlarda görülen bir çeşit hastalık. (*Güdül ve köyleri -Ank.; -Krş.)
- yanıkara (II) Güneş vurmuş kavun, karpuz. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- yanıkırık Geveze. (Fariske *Ermenek -Kn.)
- yanıklı [-> yangun]
- yânmak Yakınmak. (İsabey *Çal -Dz.)
- yañır (I) Hayvanların sırtında açılan yara. (Gökdere *Akdağmadeni, *Sorgun -Yz.; *Bünyan -Ky.)
- yanır (II) [-> yağır (I)]
- yañış, yañış (I) Yanış. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- yañış, yañış (II) Bir çeşit kilim örneği. (Eldirek *Fethiye -Mğ.)
- yanıt Düşünde güveye gelin evinin gönderdiği armağan. (*Bünyan -Ky.)
- yankabız 1. Tembel. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Söz ve davranışlarında dengesiz. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 3. Ters, hırçın. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 4. Düzenici. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- yankeş [-> yaniç (II)]
- yankı [-> yakıcak]
- yannama [yannuh] Yapıda kullanılan dört köşeli, düzgün ağaç. (-Çr.; *Güdül -Ank.)
- [yannuh] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)
- yannamah İşten kaçmak, dönmek. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
- yannuh [-> yannama]
- yannık 1. Deri yayık. (Uzuncaburç *Silifke -İç.) 2. Küçük ayran tulumu. (Teniste *Anamur -İç.)
- yanpeş [-> yanpıri]
- yanpıri [yanpeş, yanpuri, yantiri] Eğri, çarpık, yan yan yürüme için. (-Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.; Yenice -Mğ.)
- [yanpeş] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
- [yanpuri] : (*Şavşat -Ar.)
- [yantiri] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yanpuri [→ yanpiri]

yansalamak [yaşamak -1, yaşılamak

-1] Birinin sözünü yineleyerek alay etmek, yansılmak. (İsabey *Çal -Dz.; *Susurluk -Ba.)

[yaşamak -1] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[yaşılamak -1] : (Karamanlı *Teffenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.)

yansılmak Benzetmeye çalışmak, öykünmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

yaşak Geveze. (*Çerkeş ve köyleri -Çkr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yaşamak 1. [→ yansalamak] 2. Üstelemek, yinelemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yaşılamak 1. [→ yansalamak] 2. Gevezelik etmek. (Darıveren *Acıpayam, *Çal -Dz.)

yantiri [→ yanpiri]

yanu Yapıda kullanılan bir çeşit yumuşak, ak taş. (Akçakaya, Talas -Ky.)

yanuk [→ yangun]

yapā [yapa] Kırılmış koyun yünü. (-Yz. ilçe ve köyleri; *Güdül ve köyleri -Ank.)

[yapa] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

yapa [→ yapā]

yapalak Kısa boy. (-Yz.; *Bor -Nğ.)

yapaz Toprağı derin kazan bir çeşit saban. (-Çr.)

yapı (I) Bal peteği. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)

yapı (II) Evin çatısı. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)

yapık Efelerin baş bağlama biçimi. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yapıldak Yalnayak (yayanla birlikte kullanılır). (-Yz.; *Fethiye -Mğ.)

yapınca Çoban yağmurluğu. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

yapındırmak Benzetmek, uyum sağlamak : *Bu elbiseyi o kadar yapındıramayacak.* (*Sütçüler -İsp.)

yapışak Utanmaz. (*Yalvaç -İsp.)

yapışık Yapışkan, sırnaşık. (-Yz.; *Bor -Nğ.)

yapma Elle biçim verilen tezek. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

yaprıkulak Aşağı doğru sarkık, büyük kulak. (-Çr.)

yara Erkeklerde üreme organı. (Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Kr. ve çevresi; -Yz. ve çevresi; -Krş.)

yarak [yaraklı] Gerekli araçlar. (-Çr.) [yaraklı] : (-Çr.)

yaraklı [→ yarak]

yarbı 1. Arkaya doğru kıvrılmış boynuz. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

2. Boynuzları arkaya doğru kıvrılmış hayvan. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

yaren Dostların oluşturduğu topluluk. (*Kula -Mn.)

yarenlik etmek Dertleşmek, söyleşmek. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yargın [→ yarin]

yargın kurd Koyun, keçi vb. hayvanların derileri altında yaşayan bir çeşit kurt. (*Fethiye -Mğ.)

yarılgamak Yargılamak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)

yarım Gaz tenekesi boyutlarına eşit bir çeşit tahıl ölçegi. (*Güdül -Ank.)

yarıma, yarımak Onmak, dileği olmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

yarıman Çalışkan. (Fariske *Ermenek -Kn.)

yarım avuç Tek avuç. (-Yz. ve çevresi; *Bor -Nğ.)

yarımca Bir çeşit bulgur. (-Ml.)

yarımla Dolu. (Yazırlı *Nazilli -Ay.)

yarımlağı Yarım gaz tenekesi büyüklüğünde tahıl ölçegi. (*Zile ve köyleri -To.; *Bor -Nğ.)

yarımyanıç Üç ayaklı bir çeşit ahtapot. (-Çr.)

yarın [yağır (II), yağırnı, yargın, yarmı] Arka, sırt. (-Uş.; Bölceağaç *Manyas -Ba.)

[yağır (II)] : (*Nazilli -Ay.)

[yağırnı] : (-Af.)

[yargın] : (Lamus *Ermenek -Kn.; -Mğ.)

[yarmı] : (Kösten, Honaz -Dz.)

yarısmak Koşmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yarıştırmak Ters düşülen konuda karışıklık direnmek. (*Bor -Nğ.)

yarma (I) 1. İri çekilmiş, dövülmüş buğday, arpa vb. tahıl. (*Nazilli -Ay.; -Brd.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Yz. ilçe ve köyleri; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Fethiye -Mğ.) 2. Hayvan yemi. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Brs.)

yarma (II) [yarmaça] Kalın odundan ayrılan parçalar. (*Acıpayam -Dz.; *Yalvaç -İsp.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Fethiye -Mğ.)

[yarmaça] : (Çıkırık *Mecitözü, -Çr.; -Kr.)

yarma (III) Fidan dikmek için açılan toprak. (*Güdül -Ank.)

yarma (IV) Güreşçilerin güreşte ilk tutuşması. (*Fethiye -Mğ.)

yarmaça [→ yarma (II)]

yarmak Yarılmak. (*Nazilli -Ay.; -Brs.)

yarmı [→ yarin]

yarpa Yaprak. (*İğdır, -Kr.; -Yz.; -Krş. ve çevresi)

yarsamak Özlemek. (-Çr.)

yarsımak Beğenmek, imrenmek. (*Çerkeş ve köyleri -Çkr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yartlañ Geniş, derin uçurum. (Tahanlı *Mersin -İç.)

yasanınmak Tasarlamak, akıldan geçirmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yasannamak Hazırlamak. (*Kilis -Gaz.)

yasdı (I) Yatsı. (-Yz. ilçe ve köyleri)

yasdı (II) Basık, yassı. (*İğdır -Kr.; -Yz. ilçe ve köyleri)

yasdıgaç [yaslaç] Üstünde hamur açılan tahta. (*Susurluk -Ba.; -İst.) [yaslaç] : (*Güdül -Ank.)

yasduk Yastık. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yasamak İmrenmek. (*Kula -Mn.)

yasla Hayvan yemliği. (Narlıköy, Gülmülcine)

yaslaç [→ yasdıgaç]

yaslamak Dövmek. (Beyceli *Fatsa -Or.)

yashçavak Ak bir çeşit tatlı su balığı. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

yassah Yasak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

yastanmak Yaslanmak. (Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.; -Yz.)

yastık, yastuk Kızığın üstüne döşenen ağaç. (-Nş.)

yastıkçerezi Gelinle güveyin ilk gece yedikleri çerez, tatlı vb. yiyecekler. (-Yz. ve çevresi)

yāşanmak Konuşmak. (Yenice -Mğ.)

yaşatma Bir yaşında hayvan yavrusu. (-Çr.)

yaşınmak Uygun görmek. (*Nazilli -Ay.)

yaşmak [yamşah] 1. Başörtüsü. (*Gediz -Kü.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Örtüyü ağız kapatacak biçimde bağlama. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[yamşah] : (*İğdır -Kr.)
yatağan İnme, felç. (-Çr.)
yatak (I) [-> yatalık -I]
yatak (II) Sürünün gece ya da gündüz yattığı yer. (Pileki *Doğubeyazıt -Ağ.)
yatalak [-> yatahk -I]
yatalık [yatak (I), yatalak] 1. İnmeli hasta. (-Çr.)
[yatak (I)] : (-Çr.)
[yatalak] : (Kumdanlı *Yalvaç, Tahtacı -İsp.; -Brd.; *Susurluk -Ba.; -Brd.)
 2. Ateşli hastalık. (*Antakya -Hat.)
yatgın (I) [yatım] 1. Uygun. (-Kr.)
 2. Becerikli, yetenekli. (-Brd.; -Ng.)
[yatım] : (-Ng.)
 3. Alışkın. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
yatgın (II) Tez eskiyen kumaş. (*Yalvaç -İsp.)
yatım [-> yatgın (I) -2]
yatır (I) Ermiş sini, türbe. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
yatır (II) Dede. (-Uş.)
yat yaramaz Bilinmeyen, tanınmayan kimseler, yabancı. (-Çr.)
yavan Tatsız. (*Kula -Mn.)
yavanı Görgüsüz, iyi eğitilmemiş kimse. (Bayburt *Selim -Kr.)
yavan konuşmak Anlamsız, isteksiz, anlaşılmasız biçimde konuşmak. (-Kr.)
yavan yaşık Yağlı, yağsız karın doyuracak yiyecekler için. (-Yz. ve çevresi)

yavaşık Ağır kanlı. (Çepni *Gemerek -Sv.)
yavıncılamak (I) [yavıncılamak] Yakınarak yalvarmak. (-Yz. ve çevresi)
[yavıncılamak] : (*Antakya -Hat.)
yavıncılamak (II) Acıkmak. (-Af.)
yavıncılamak [-> yavıncılamak (I)]
yavlak Uzun, uzamış. (*Kula -Mn.)
yavlan [yaykan, yaylan -2] Yayvan. (-Yz.; *Bünyan -Ky.)
[yaykan] : (*Fethiye -Mğ.)
[yaylan -2] : (*Güdül -Ank.)
yavısı At sineği. (-Brd.; *Bünyan -Ky.)
yavsu Yaprak aşısı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yavşak (I) Bit yavrusu. (-Ml.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
yavşak (II) Geveze. (*Kula -Mn.)
yavşan Kokulu, acı, kaynatılıp suyu em olarak içilen bir çeşit yabanıl ot. (-Yz. ve çevresi)
yavuklu 1. Nişanlanmış kız. (*Soma ve çevresi -Mn.) 2. Aşık, seven. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 3. Sevgili. (Çayağzı *Şavşat -Ar.; Şumnu, Bulgaristan)
yavuz İyi, güzel, olağanüstü. (*Soma ve çevresi, *Kula -Mn.; -Ba.)
yayan Binitsiz, yaya. (-Kr.; -Gaz.; -Yz.)
yaygı (I) [yayla] At arabası. (-Af.)
[yayla] : (-Af.)
yaygı (II) 1. Divan, yastık, yatak örtüsü. (-Sv.; -Ky.) 2. Halı, kilim, yolluk. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; Kozluca -Brd.; *Kula -Mn.)
yayılmak Otlamak. (-Af.; *Güdül -Ank.)
yayılmak Otlatmak. (*Güdül -Ank.)
yayım Otlatma, yayma. (-Tr. ve köyleri; -Yz.)

yaykamak Yıkamak. (-Dz. ve köyleri; -Yz.)
yaykan [-> yavlan]
yaykantu Bulaşık suyu. (Salman *Akkuş -Or.)
yayla [-> yaygı (I)]
yaylan 1. Derin olmayan, sığ. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 2. [-> yavlan]
yaylaotu Sarı çiçekli, kokulu bir çeşit ot. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
yaylım Otlak. (*Güdül -Ank.)
yayma Tahıl dolu çuval. (-Çr.; Kösektaş *Hacıbektaş, -Nş.)
yaymak Yayıkta süt dövmek. (-Çr.)
yayınmak Ürkütme. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yazalanmak Düşerek yere uzanmak. (Mustafapaşa *Ürgüp -Nş.)
yazboz [yazpoz] Yazı tahtası. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Bünyan -Ky.)
[yazpoz] : (*Bor -Ng.)
yazgaç Kalem. (-Kn.)
yazgıç Yazman. (-Kn.)
yazı (I) [yazı yaban] 1. Yabancı yer. (Çitli *Mecitözü -Çr.) 2. Ova, kır. (Meyvabükü, Çaltı, Akçakese, *Güdül -Ank.)
[yazı yaban] : (*Bor -Ng.)
yazı (II) [yazi] Alın yazısı, yazgı. (*Yalvaç -İsp.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[yazi] : (-Vn.)
yazıcı 1. Muska yazan. (*Antakya -Hat.) 2. Büyücü. (*Antakya -Hat.)
yazı yaban [-> yazı (I) -2]
yazi [-> yazı (II)]
yazlık Ayran. (Aşağı Yaylabel -İsp.)
yazma Başörtüsü. (*Güdül -Ank.)
yazmak (I) 1. Sermek, yaymak. (*Sütçüler -İsp.; *Soma -Mn.; -Brs.;

*Güdül -Ank.; *Bor -Ng.; Lefkoşe, Kıbrıs) 2. Hamur açmak. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
yazmak (II) Ayırmak. (Büyük Nefes -Yz.)
yazmak (III) Büyü yapmak. (*Antakya -Hat.)
yazmış Döl tutmamış, kısır keçi. (*Sütçüler -İsp.)
yazpoz [-> yazboz]
Yeddigardaş Büyükanı da denilen yıldız takımı. (*İğdır -Kr.)
yede almak El altında bulundurmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yedecek [yedici] Önder, kılavuz. (-Çr.)
[yedici] : (-Çr.)
yedek 1. Kahve ocaklarında kullanılan kapaklı, kısa kulplu bakır kap. (-Çr.) 2. Çinko ibrik. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
yedeklemek [-> yedene almak]
yedene almak [yedeklemek, yedine almak] Hayvanın yularından tutarak yürütmek. (*Güdül -Ank.)
[yedeklemek] : (*Susurluk -Ba.; Salman *Akkuş -Or.)
[yedine almak] : (*Güdül -Ank.)
yedeyhçilik Çıkarı için onun bunun arkasında dolaşan kimse. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
yedici [-> yedecek]
yedine almak [-> yedene almak]
yedirmek Kumaşı daha dar kumaşa kaydırarak dikmek. (-Yz.; *Bor -Ng.)
yedmek (I) 1. Elinden tutmak. (*Kula -Mn.) 2. Yönetmek. (-Ng.)
yedmek (II) Yetişmek, ulaşmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yefelemek Bocalamak. (Yukarı Bozkuyu *Kadirli -Ada.)
yege Demir törpü. (-Kr.)

yegen Yeğen. (-Kr.)

yeğin (I) [yellin] 1. Tez. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[yellin] : (Uluşiran *Şiran -Gm.)

2. Tez davranışlı, tez canlı, atılğan. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

yegin (II) [yeğin -2] Çok, bol. (İphan *Yusufeli -Ar.)

[yeğin -2] : (*Çerkeş -Çkr.; -Gaz.)

yeğilgen [→ yeğnicek]

yeğilmek Şımarık. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

yeğin 1. Güçlü. (*Çerkeş -Çkr.; *Sorgun -Yz.) 2. [→ yegin (II)]

3. Ağır, yüklü : *Senin derdin pek yeğin.* (*Çerkeş -Çkr.)

yeğin atı İyi, çevik, üstün at. (-Af.)

yeğni [→ yenli]

yeğnicek [yeğilgen, yelelek, yencecük -1, yēnicek, yenilcek, yēşek, yiüni] Hoppa, şımarık. (-Yz.; *Bünyan -Ky.; Ulukışla *Bor -Nğ.)

[yeğilgen] : (*Antakya -Hat.)

[yelelek] : (-Çr.)

[yencecük -1] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[yēnicek] : (Gökdere *Akdağ-madeni -Yz.)

[yenilcek] : (-Ks.; -Gaz.)

[yēşek] : (-Ks. ve çevresi; -Ank.)

[yiüni] : (*Bor -Nğ.)

yékeltmeyh Büyütmek. (*İğdır -Kr.)

yeken Para. (-Sv.; -Ky.)

yekirmek [yekrenmek] İkinmek, bir eylem yapmak için güç kullanmaya davranmak. (*Sütçüler -İsp.; -Kr.; -Ml.; -Yz.; Kösektas *Hacıbektaş, -Nş.; -Nğ.)

[yekrenmek] : (Yeşilöz *Güdül -Ank.)

yekmeti Minder. (-Ml. ve çevresi)

yekrenmek [→ yekirmek]

yel Ağrı, sızı, romatizma. (-Yz. ilçe ve köyleri)

yel almak Soğuk almak, hastalanmak. (-Çr.; -Yz.)

yelbirdek Eski, yırtık (nesne). (-Çr.)

yelbirdemek Yel etkisiyle sallanmak. (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yeldir (I) Yerinde duramayan, kımıldayan. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yeldir (II) Yeğni, hafif. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yeldirme Kadın giysisi. (Çepni *Gemerek -Sv.)

yeldirmek (I) Koşmak, dolaşmak. (*Acıpayam -Dz.)

yeldirmek (II) Oyunda sürekli ebe olmak. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

yeldir yeldir (I) Az az, hafif hafif. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yeldir yeldir (II) Kımıldayan nesneler için, kıpır kıpır. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yeldir yeldir gezmek İşsiz, amaçsız dolaşmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yelebük [→ yelmük]

yeleşen Tazı, av köpeği. (-Çr.)

yelek Gömlek. (Aşağı Yaylabel -İsp.)

yelelek [→ yeğnicek]

yelemek [yelimek] İş için başvurmak, dolaşmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[yelimek] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yelen Ova, düzlük. (Gökdere *Akdağ-madeni -Yz.)

yelep yelep Dizi dizi, sürü sürü, arka arkaya. (*Güdül -Ank.)

yelgin 1. Çok gezen. (*Fethiye -Mğ.)

2. Tez giden. (*Fethiye -Mğ.)

yelikmek Şımarık davranmak. (-Çr.; -Yz. ilçe ve köyleri; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yelimek [→ yelemek]

yellinmek Doğurması yakın hayvanın memesi büyüme. (-Kr.)

yelke (I) Atılmış pamuk. (-Ml.)

yelke (II) Balık yüzgeci. (*Antakya -Hat.)

yelkeni suya bırakmak Caymak, bırakmak (iş, davranış, öfke vb. için). (-Çr.)

yelkovan otu Düşünmeden davranan, kararsız. (Çepni *Gemerek -Sv.)

yellemek Kandırmak. (-Çr.)

yellenmek 1. Gaz çıkarmak. (-Yz.;

*Bünyan -Ky.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Havalanmak. (-Yz. ve çevresi; *Bünyan -Ky.)

yelligen Yılçabanı. (-Ml.)

yellik yellik Aramak, gezmek için, fellik fellik. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yellin [→ yegin (I) -1]

yellü yetüklü Düzgün gelişmiş, verimli ürün için. (Meyvabükü, Akbaş *Güdül -Ank.)

yelmek Tez koşmak. (-Ml.)

yelmük [yelebük] Ekin aralarında biten bir çeşit asalak ot. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[yelebük] : (*Güdül -Ank.)

yelonü Cılız, kırık, gelişmemiş tahıl taneleri. (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

yelpeme Solunum yolu hastalığı. (-Ml.)

yelpaze Altınla birlikte takılan, üstü savatlanmış, yürek biçiminde, ince, gümüş takı. (-Çr.)

yelpirdetmek 1. Dalgalandırmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Çalkalamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yélpiyh Yelpaze. (*İğdır -Kr.)

yelte Çelikçomak oyununda çomak sağ elde, çelik sol eldeyken vurma. (Bayburt *Selim -Kr.)

yemeni Bir çeşit ayakkabı. (-Ml.)

yementi İnce, küçük minder. (-Ml.)

yémiller Yemiyorlar. (Kurtkale çevresi -Kr.)

yemiş Leblebi. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yemişen [yemişlən] Bir çeşit yabani ağaç ve meyvesi, alıç. (Çepni *Gemerek -Sv.)

[yemişlən] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yemişlən [→ yemişen]

yemlik (I) [yemlük] İlkbaharda yetişen, yenilebilir bir çeşit yabani bitki. (-Yz. ve çevresi; Ulukışla *Bor -Nğ.)

[yemlük] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yemlik (II) Keklik avlamak için yapılan tuzak. (Kayalar *Fethiye -Mğ.)

yemlük [→ yemlik (I)]

yemsinmek Yem istemek. (Çepni *Gemerek -Sv.)

yencecük 1. [→ yeğnicek] 2. Yeğni, hafif (nesne için). (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yenge Kadın. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yengi Yeni. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

yēnicek [→ yeğnicek]

yenik [→ yéyinti (II)]

yenilcek [→ yeğnicek]

yenile Az önce, hemen, yeni. (-Yz. ilçe ve köyleri)

yenilekten Yeni baştan. (Gölkonak, Yenişar, *Şarkikaraağaç -İsp.)

yenilik Yeni yetiştirilmiş bağ. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yeniyaha, yeniyaka Yeni başlamış, yeni kurulmuş (iş, evlilik vb. için). (-Gaz.; *Pınarbaşı -Ky.)
 yeniyetme [yeniyitme] 1. Genç, delikanlı. (*Zile ve köyleri -To.; -Yz.)
 [yeniyitme]: (*Güdül -Ank.)
 2. Genç kız. (*Antakya -Hat.)
 yeniyitme [-> yeniyetme -1]
 yenkte Hazır. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 yenli [yeğni, yenlice, yennicecik, yeynik] Hafif, ağırlığı az olan. (-Çr.; -Ml.; -Yz.)
 [yeğni]: (-Yz. ilçe ve köyleri)
 [yenlice]: (-Ml.)
 [yennicecik]: (-Af.)
 [yeynik]: (Kuzköy *Akkuş -Or.)
 yenlice [-> yenli]
 yennicecik [-> yenli]
 yensek [-> yeğnicek]
 yepmek 1. Elle dokunmak. (-Af.) 2. Okşamak. (-Af.)
 yeranlık Şaka. (-Ml. ve çevresi)
 yerçel 1. Suyu süzerek içen hayvan için. (-Nş.) 2. Suyun uzun zamanda süzülerek içilmesi. (-Nş.)
 yere bakan Sinsi. (-Yz.; *Bor -Nğ.)
 yeregeçen [yirotu] Havuç. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 [yirotu]: (*Karapınar -Kn.)
 yere yapalak Kısa boylu kimse. (-Nğ.)
 yergin Acınan, yakınan. (*Bünyan, Gülveren, Tomarza -Ky.)
 yergin kalmak İsteği gerçekleşmemek, içinde kalmak. (-Nş.)
 yer ırganmak [-> yer kıranmak]
 yerici Kötüleyici. (*Kula -Mn.)
 yerikleme Gebelikte duyulan aşırı istek, tutku, aşırma. (-Vn.)
 yerinmek Beğenmemek. (*Kula -Mn.)
 yer kıranmak [yer ırganmak] Deprem olmak: Bu gece yer kırandı. (-Çr.)

[yer ırganmak]: (-Çr.)
 yermek Kötülemek. (-Uş.; *Güdül -Ank.)
 yernik 1. Gereksinim içinde bulunan kimse. (Gülveren, Tomarza -Ky.)
 2. İstedigini alamayan kimse. (Gülveren, Tomarza -Ky.)
 yer oynaması Deprem. (-Yz. ilçe ve köyleri)
 yersi Toprak kokusu için. (-Sv.; -Yz.; -Ky.)
 yerük Aşeren. (*Güdül -Ank.)
 yesir Esir. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 yeşilkurbağa Otlar arasında yaşayan, yeşil, ağılı bir çeşit kurbağa. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yeşillenmek Birine cinsel istek duymak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 Yeşilova Üçüncü sigarası. (*Kaş ve çevresi -Ant.)
 yeşilustan İri, yeşil kertenkele. (Meyvabükü, Yeşilöz, Akbaş *Güdül -Ank.)
 yeşmaş Başörtüsü, yaşmak. (-Ky.)
 yetik (I) [yetkin] 1. Büyümüş, yetişkin (genellikle kız için). (Çitli *Mecitözü -Çr.)
 [yetkin]: (-Kr.)
 2. Yaşlı. (-Nğ.)
 yetik (II) 1. Güçlü. (*Fethiye -Mğ.)
 2. Becerikli. (*Fethiye -Mğ.)
 yetirme Ayarlama, denk getirme. (*Kula -Mn.)
 yetirmek Ulaştırmak, iletmek. (-Kr.)
 yetişmiyesice Büyümeden ölsün (ilenç). (*Mucur -Krş.)
 yetkin [-> yetik (I) -1]
 yetmenti Eski, küçük minder. (-Ml.)
 yetuk Olgunlaşma, büyüme. (-Tr. ve köyleri)

yeygi 1. Yiyecek. (Kozluca -Brd.)
 2. Un. (Şarkigökgöz *Haymana -Ank.)
 yeyinti, yeyinti (I) Hayvan yemi. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)
 yeyinti (II) [yenik] Açık, zimmet. (*İğdir -Kr.)
 [yenik]: (*Güdül -Ank.)
 yeynik [-> yenli]
 yığda Kesilmiş çam, meşe dalları yığını. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yığnak [-> yığntı]
 yığntı [yığnak] Toplantı. (*İğdir -Kr.)
 [yığmak]: (-Kr.)
 yihılğan Su arklarının çökmüş, bozulmuş, yıkılmış yanları. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 yihlı [-> yihlı]
 yikun Kıya, zarar. (*Güdül -Ank.; -Nğ.)
 yikip yuklemek [-> yikip yümürmek]
 yikip yümürmek [yikip yuklemek] Zarar vermek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)
 [yikip yuklemek]: (-Yz. ve çevresi)
 yikış Güreş. (*Antakya -Hat.)
 yilandili İnce uzun bir çeşit fasulye. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
 yılaneyağsi [-> yılan kavu]
 yılan kavu Yılanın soyulmuş derisi. (*Zile ve köyleri -To.)
 yılan kavu [yılaneyağsi, yılan kovu] Yılan kavu. (*Nazilli -Ay.; -Brs.)
 [yılaneyağsi]: (*Merzifon -Ama.)
 [yılan kovu]: (-Brs.)
 yılan kovu [-> yılan kavu]
 yılanmak Gecikmek, geç kalmak. (*Erciş -Vn.)
 yilbır yilbır (I) İçli içli, umarsız (ağlama için). (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yilbır yilbır (II) Tez, ıvecen. (Kuzköy *Akkuş -Or.)
 yıldırma Üstün gelme. (-Çr.)
 yıldız Alın ak lekeli sığır. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 yıldız barışık olmak Birbiriyle geçinmek, dost olmak. (*Susurluk -Ba.; -Kr.)
 yıldız dik Kötü yazgılı. (*Bor -Nğ.)
 yıldumak Usandırmak, bıktırmak, yıldırma. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yilgı Merdane. (Kargılı, Sarıca, Gümlüce -İç.)
 yilgıdan Kuluçkadaki bozuk yumurta. (-İst.)
 yilgın Su kıyılarında biten, bir buçuk metre boyunda, iğne yapraklı ağaç. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yilgam Sel. (Boyalık *Ermenek -Kn.)
 yilgın 1. Yenik, yitirmiş. (-Çr.) 2. Bıkkın, usanmış. (-Kr.)
 yilhlı [yihlı] At sürüsü. (-Yz. ve çevresi)
 [yihlı]: (-Ezc.)
 yilık (I) Ürkek. (-Ml.)
 yilık (II) Mimiklerini alışkanlık durumuna getiren, tikli. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 yilp yilp Tez tez. (Salman *Akkuş -Or.)
 yilışık 1. Kendini ilgilendirmeyen işe girişen. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 2. Ters, inatçı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yilışmak 1. Hoşa gitmeyecek biçimde sataşmak. (-Brs.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Gülümsemek. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 yilmak Bıkmak, usanmak. (-Yz. ilçe ve köyleri; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yılmık Tarlada bağlamlardan dökülen tahıl taneleri. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

yımırta Yumurta. (-Gaz.; -Yz. ve çevresi; *Güdül ve çevresi -Ank.)

yırağola Kötülüklerden uzak olsun. (*Antakya -Hat.)

yıramak Uzaklaşmak. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yırık Sıkılğan, utangaç. (*Fethiye -Mğ.)

yırlamak Türkü söylemek. (-Sv.; -Ky. ve çevresi)

yırtılı Yırtılmış, yırtık. (Bavburt *Selim -Kr.; -Yz.)

yırtılac Çirkin. (*Antakya -Hat.)

yıvındırmak Uygun zaman kollayıp kaçmak, görünmez olmak : Gözü mü yıvındırdın da nerelere gittin? (-Yz.)

yıykantı Yıkanacak nesne. (-Çr.)

yiğ Koku: Köpek tavşanın yiğini aldı. (*Sütçüler -İsp.)

yiğdin Çok örselenmiş, hırpalanmış nesne. (-Kn.)

yiğe Hak etmediği parayı alan, yiyici. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yiğinnemek Artmak, çoğalmak. (-Yz.; *Güdül -Ank.)

yiğitbaşı Düğünde konukları karşılayan, önderlik eden kimse. (*Merzifon -Ama.; -Gaz.)

yiğmek Çürümüş nesne kötü kokmak. (-Yz. ilçe ve köyleri; -Ank.; *Bor -Nğ.)

yiğrenci olma Tiksilmek. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yimek Yemek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yinikleşmek Büyümek. (Meşeli *Bafra -Sm.)

yinirmek Bozmak, yıkmak. (*Antakya -Hat.)

yiüni [-> yeğnicek]

yirdirmek Kabalık etmek, pot kırmak. (*Kula -Mn.)

yirgeç 1. Sevmeyen, beğenilmeyen. (*Fethiye -Mğ.) 2. Pis, iğrenç. (*Fethiye -Mğ.)

yiril yiril Kötü koku için. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yirin İrin. (-Tr. ve çevresi)

yiriyememek Yürüyememek. (-Vn.)

yirotu [-> yeregeçen]

yiğit Yiğit. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yitgin [-> yitük]

yiti İyi, güzel, yaman. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)

yitirmek Kaybetmek. (*Kula -Mn.; -Yz.; Güzel, Akçakese *Güdül -Ank.)

yitişmek (I) Gözden uzaklaşmak, yitmek. (-Çr.)

yitişmek (II) İtişmek. (-Yz. ve çevresi)

yitmek İtmek, iteklemek. (-Gaz.; -Yz. ve çevresi)

yitük [yitgin] Yitmiş, kaybolmuş. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

[yitgin] : (Kerkük)

yiv 1. Çatlak, yarık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Kıyı. (*Yalvaç -İsp.)

yive [-> yiyecen]

yivlemek Dikilmiş nesnenin uçlarını içine büküp teyellemek. (*Bor -Nğ.)

yivletmek Kesici araçların ucunu keskinletmek, bilettirmek. (*Fethiye -Mğ.)

yiyecece [yive] Obur. (-Ada.)

[yive] : (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

yiği Hayvan yemi. (*Bodrum -Mğ.)

yobaz Kaba saba, inceliksiz. (-Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yoğa İşsiz, başıboş. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

yoğilmek Şımarmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yoğurmak [yoğürmek] Çiftleşmek, aşmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[yoğürmek] : (*Fethiye -Mğ.)

yoğa [-> yoka]

yoğarı Yukarı. (-Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yoka [yoğa] İnce. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[yoğa] : (-Yz. ilçe ve köyleri)

yoklamak Araştırmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yolaç Kayalıklardaki dar geçit, delik. (-Çr.)

yola dakılmak Yola çıkmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yolaç Göllede saz ve kamış arasından kayığın geçebileceği yer, kayık yolu. (Amik, Kırıkhan *Reyhanlı, *Antakya -Hat.)

yolak (I) Patika, keçi yolu. (Ulukışla *Bor -Nğ.; *Beyşehir, *Seydişehir -Kn.)

yolak (II) Kumaştaki çizgi, yol. (İsbey *Çal -Dz.)

yolakçı Yolcu. (*Bor -Nğ.)

yolaklamak Suyolunun önündeki engelleri gidermek. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

yolakh Çizgili, dilimli. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

yöldüzer Buldozer. (Gölkonak, Yenışar *Şarkıkaraağaç -İsp.)

yolluk Başlık. (Kuzköy *Akkuş -Or.)

yollu olma Geleneklere uygun davranmak. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

yolma 1. Elle biçilen ekin. (*Bünyan -Ky.) 2. Ekin biçme. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

yol yol Çizgi çizgi. (-Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

yol yolaş Düğünde gelinin anne ve babasına erkek evinin yolladığı armağan. (Uluşiran *Şiran -Gm.)

yonacak [yoncak] Nalbant bıçağı. (Kabayel, Kızılmesit *Pülümür -Tn.)

[yoncak] : (*Pülümür -Tn.)

yoñaç 1. Belki. (*Fethiye -Mğ.) 2. Küçük olasılık. (*Fethiye -Mğ.)

yonan Yunan buğdayı da denilen iri başaklı bir çeşit buğday. (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

yoncak [-> yonacak]

yonka Odun. (Güzve *Ermenek -Kn.)

yonmak (I) Yontmak, düzeltmek. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yonmak (II) Birinden çıkar sağlamak. (-Yz.; -Nğ.)

yontaç Kalem açacağı. (-Sv.; -Ky. ve çevresi)

yoo Hayır, asla olamaz. (-Brd.; *Susurluk -Ba.; -Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)

yorak Yama (genellikle ayakkabı için). (Çamköy *Göhlisar -Brd.; Uluşiran *Şiran -Gm.; *Güdül -Ank.; Gezende *Gülner, -İç.)

yordam 1. Gözle ölçme, oranlama. (*Susurluk -Ba.) 2. Kurala, sıraya uyma. (-Brd.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 3. Beceri, el yatkınlığı. (*Kilis -Gaz.; -Yz.)

yormak Yorumlamak. (-Kr.; -Yz.; *Silifke -İç.)

yornuğ arnı [yornuk] Yorgun argın. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[yornuk] : (Özlüce, Tomarza -Ky.)

yornuk [-> yornuğ arnı]

yört Yoğurt. (-Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
yortma Kapalı su yolu. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Brd.)
yorulup arılmak Çok yorulmak. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.)
yosmak (I) Benzetmek, karşılaştırmak. (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
yosmak (II) 1. Yığını dağıtmak. (Gülveren, Tomarza -Ky.; Kalaba *Avanos -Nş.) 2. Düzeltmek, yaymak. (Gülveren, Tomarza, -Ky.; Kalaba *Avanos -Nş.) 3. Yerleştirmek, basırmak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
yosul Yosun. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yoşa Demiroksit. (*Avanos -Nş.)
yoşan Az kullanılmış. (*Bor -Nğ.)
yoşumak 1. Gücsüz kalmak. (Fariske *Ermenek -Kn.) 2. Yorulmak. (Gülveren, Tomarza -Ky.) 3. Eskimek, yıpranmak. (Gülveren, Tomarza -Ky.)
yoydurmak Yorumlatmak, açıklamak. (-Çr.)
yoymak Bozmak, kötü kullanmak, eskitmek. (*Kula -Mn.; -Kn.)
yoz (I) 1. Keçi, koyun sürüsü. (-Yz. ve çevresi) 2. Kısır, sütsüz davar, sığır. (*Güdül -Ank.)
yoz (II) Yalın, tek : *Karanfiller yoz açtı.* (-Çr.; *Merzifon -Ama.)
yoz (III) Bakımsız, iyi beslenmemiş. (*Merzifon -Ama.)
yoymak Güzelliği, çekiciliği yok olmak. (-Brd.)
yozundurma 1. Zarara uğratmak. (-Yz.) 2. Engellemek. (-Yz.)
yöğürmek [-> yoğurtmak]

yömiye Gündelik, yömiye. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yön Yüz, yan, alnaç. (*Susurluk -Ba.; *Güdül -Ank.)
yöndem Yüz, surat. (Bayburt *Selim -Kr.)
yöndemli Eli işe yatkın, becerikli. (-Çr.)
yönet 1. Düz. (-Af.) 2. Doğru, uygun. (-Brd.)
yönsüz Dönek, sözünde durmayan. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
yöö [-> yaa -I]
yörân [yöreğen] İyi yürüyen, eğitilmiş hayvan. (-Çr.)
[yöreğen] : (-Çr.)
yöre Un kepeği. (Örenkale *Akdağmadeni -Yz.)
yörebe sürmek İşte güçlük çıkarmak, yokuşa sürmek. (Üçkuyu *Avanos -Nş.)
yöreğen [-> yörân]
yörek (I) Hayvanın alışkın olduğu yer. (*Fethiye -Mğ.)
yörek (II) Çocuğun beşikten düşmesi için yorganın üstünden beşiğe bağlanan bez bağ. (-Ml.)
yörep (I) İş yapmaktan kaçan, güçlük çıkaran. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
yörep (II) 1. Yokuş, dik yol. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Yokuşta dikliğin azalması için verevine açılan yol. (Üçkuyu *Avanos -Nş.) 3. Verev. (Üçkuyu *Avanos -Nş.)
yörliyen Parmakta çıkan çiban. (-Af.)
yufka [yuha (I), yuka] İnce, dayanıksız. (*Bor -Nğ.)
[yuha (I)] : (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
[yuka] : (Yenice -Mğ.)

yuğ Seslenme ünlemi. (Gezende *Gül-nar -İç.)
yuğa Yufka. (-Ml. ve çevresi)
yuğal Baston. (-Çr.)
yuğmak Damın toprağını loğlamak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yuha (I) [-> yufka]
yuha (II) Aşağılama sözcüğü. (-Çr.)
yuhuntu [-> yahantı]
yuka [-> yufka]
yulmak Yolmak. (*Kula -Mn.)
yultar Boyunbağı, atkı. (-Uş.)
yümak (I) [yügmek, yümek] Yıkamak. (*Kula, *Soma -Mn.; -Ml.; *Güdül ve köyleri -Ank.; Lefkoşe, Kıbrıs) [yügmek] : (Yenice -Mğ.) [yümek] : (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; -Brd.)
yumak (II) [yuvmak (II)] Kaya aralıklarında yetişen, çime benzer bir çeşit ot. (Yeşilöz *Güdül -Ank.) [yuvmak (II)] : (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
yumalak 1. Ekmek yapılmak için yuvarlanmış hamur parçaları, pazu. (Davuklu *Hekimhan -Ml.) 2. Yuvarlak. (*Susurluk -Ba.)
yumma Göz, el vb. kapamak, yummak. (-Kr.)
yumuş gözlü Yumuşak yaradılışlı, duygulu. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
yumulma, **yumulmak** (I) 1. Büzülmek, küçülmek. (-Kr.; *Fethiye -Mğ.) 2. Utanarak saklanmak, çekingen davranmak. (*Fethiye -Mğ.)
yumulma, **yumulmak** (II) 1. Koşmak. (*Fethiye -Mğ.; -Ed. ve çevresi) 2. Saldırmak, üstüne yürümek. (*İğdır -Kr.; *Fethiye -Mğ.)
yumurcak (I) Anasona benzeyen bir çeşit bitki. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

yumurcak (II) Kısa boylu, bodur insan. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
yumurtalı Tavuk yumurtalı. (*İğdır -Kr.)
yumuş (I) Toplantı, topluluk. (-Af.; *Kula -Mn.)
yumuş (II) İş, hizmet buyruğu. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.; Haruniye -Ada.)
yumuş ağızdan akmak Çok iş buyurmak. (Haruniye -Ada.)
yumuşaklık Yastık üstüne konulan pamuktan yapılmış, ince ikinci yastık. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
yumuş dutma Buyruğu yerine getirmek, verilen işi yapmak. (-Yz.; Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
yumuşmak Üşüyüp büzülme: *Yumuşup oturuyordu.* (*Susurluk -Ba.)
yunak [yunaklık, yunnuk] 1. Yıkacak kirli giysi, vb. (-Yz.; Uzunca burç *Silifke -İç.) 2. Kirli giysi, çamaşır yıkanan yer. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi; Uzunca burç *Silifke -İç.) [yunaklık] : (Tahanlı *Mersin, Uzunca burç *Silifke -İç.) [yunnuk] : (Birep -To.)
yunaklık [-> yunak -2]
yunak yumak Çamaşır yıkamak. (Uzunca burç *Silifke -İç.)
yundusuz Gereksiz davranan ve konuşan. (Ulukışla *Bor -Nğ.)
yungu [-> yuvak (I)]
yunnuk [yuyunma] Yıkamak. (Derkeşçulu *Görece -Gr.; *Karapınar -Kn.) [yuyunma] : (*İğdır -Kr.)
yunnuk [-> yunak -2]
yuñul (I) Hafif. (Bayburt *Selim -Kr.)
yuñul (II) Hoppa. (Bayburt *Selim -Kr.)

yutak Yemekborsu. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 yuvak (I) [yungu, yuvgu taşı, yuvmak (I)] Loğ taşı. (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Beyşehir ve çevresi -Kn.; Gezende, Hirmanlı *Gülner -İç.)
 [yungu] : (*Fethiye -Mğ.)
 [yuvgu taşı] : (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 [yuvmak (I)] : (Darıveren *Acıpayam -Dz.)
 yuvak (II) 1. Parça. (*Sütçüler -İsp.)
 2. Ölçü birimi. (*Sütçüler -İsp.)
 yuvalama Yapıların üstünü örtmekte kullanılan büyük ağaçlar. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
 yuvgu taşı [→ yuvak (I)]
 yuvmak (I) [→ yuvak (I)]
 yuvmak (II) [→ yumak (II)]
 yuykuntu Bulaşık yıkanan kap. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 yuyunmalı [→ yunmak]
 yüğmek [→ yümak (I)]
 yüğrük (I) Koşar gibi yürüten. (-Çr.)
 yüğrük (II) Su tutmayan tarla ya da bir bölümü. (Karain *Ürgüp -Nş.)
 yüğrük (III) Gebe (hayvan için). (Gölkonak, Yenişar *Şarkıkaraağaç -İsp.)
 yüğrümek 1. Hayvan çiftleşmek istemek. (-İst.; *Güdül ve köyleri -Ank.) 2. Gebe bırakmak (hayvanlar için). (Gölkonak, Yenişar *Şarkıkaraağaç -İsp.)
 yüğsük Yüksük. (-Çr.)
 yüğürtmek Koşmak. (*Zile ve köyleri -To.)
 yüksünmek Ayak diremek, üstelemek. (*Sütçüler -İsp.; *Kula -Mn.)
 yükünmek Yüğü sırtına almak, yüklenmek. (-Çr.)

yülâlemek Bilemek, keskin duruma getirmek. (-Çr.)
 yülâli [→ yülekli]
 yülekli [yülâli] Keskin, bilenmiş nesne. (-Çr.)
 [yülâli] : (-Çr.)
 yületmek Balta, kazma vb. nesnelerin eskiyen çelik bölümünü onartmak, ağız açtırmak. (-Kn.)
 yülük Yarık, yırtık, delik. (*Güdül -Ank.)
 yülümek Kılı kökünden kesmek, kazımak. (-Ml.)
 yülütme Traş ettirmek. (-Çr.)
 yümek [→ yümak (I)]
 yüneklilik Ölü yıkanan yer. (*Fethiye -Mğ.)
 yüngsek [yünsek, yüse] Yüksek. (*Güdül -Ank.)
 [yünsek] : (*Güdül -Ank.)
 [yüse] : (-Yz.; *Güdül -Ank.)
 yünmek Kadın cinsel ilişkide bulunmak. (Teniste *Anamur -İç.)
 yünsek [→ yüngsek]
 yürek atmak [yürek halkmak] Yürek çarpmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 [yürek halkmak] : (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 yürek halkmak [→ yürek atmak]
 yürev Verev. (*Antakya -Hat.)
 yürük Çiftleşmek isteyen inek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yüse [→ yüngsek]
 yütmek Oyunda, kumarda kazanmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 yütülmek [→ yütürmek]
 yütürmek [yütülmek] Yitirmek. (Akçakese, Güzel *Güdül -Ank.)
 [yütülmek] : (Eymir *Bozdoğan -Ay.)

yüyrük Kolay, çabuk giden (araba). (-Kr.)
 yüzcek Yüzüne : *Deruni diyorum, yüzcek demiyorum.* (-Çr.)
 yüzeğin [→ yüzgen]
 yüzek Şımarık, utanmaz, yüzsüz. (*Kula -Mn.)
 yüz ekşitmek Surat asmak, hoşlanmadığını belli etmek. (-Çr.; -Yz.)
 yüzgen [yüzeğin] İyi yüzen. (-Çr.)
 [yüzeğin] : (-Çr.)
 yüzlamak Yapılan iyilik, kusur vb. davranışları yüze vurmak, başa kakmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
 yüztutanağı [yüztutnağı] İşini yaptırmak için, ya da iyilik yapana verilen küçük armağan. (Kızılağaç *Bucak -Brd.; -Yz.)

[yüztutnağı] : (Yavuzköy *Şavşat -Ar.)
 yüztutnağı [→ yüztutanağı]
 yüzüğüzel Bir çeşit çörek. (Gölkonak *Şarkıkaraağaç -İsp.)
 yüzündüşmek Değerinden düşmek, önemini yitirmek. (-Çr.)
 yüzünguyulu [→ yüzünkoyun]
 yüzünkoyun [yüzünguyulu, yüzünkuyulu, yüzünkuyu] Yüzü yere gelecek biçimde, yüzükoyun. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 [yüzünguyulu] : (-Yz. ilçe ve köyleri; -Ank.)
 [yüzünkuyulu] : (-Çr.)
 [yüzünkuyu] : (-Çr.)
 yüzünkuyulu [→ yüzünkoyun]
 yüzünkuyu [→ yüzünkoyun]

Z

zā (I) 1. Süs, boya. (-Çr.) 2. [-> zartalak (I)]
zā (II) Evet, öyle. (Kösten, Honaz, Kızıyer -Dz.; Karamanlı *Tefenni -Brd.)
zā (III) Kışkırtma, kızdırma için kullanılan ünlem. (-Çr.)
zaā [-> zaar]
zaar [zaā] Olasılıkla, galiba. (*Bün-yan -Ky.)
[zaā]: (Sakızcılar, Poyraz *Çal -Dz.)
zabah Sabah. (-Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)
zabahlayın [zabahleyin, zabalān, zabalēn] Sabahleyin. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
[zabahleyin]: (-Yz. ve çevresi)
[zabalān]: (-Brd.)
[zabalēn]: (*Güdül -Ank.)
zabahleyin [-> zabahlayın]
zabalān [-> zabahlayın]
zabalēn [-> zabahlayın]
zabarta Güçlük, baskı, sıkıntı. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
zabı [-> zıba]
zabın [zabun] 1. İnce, zayıf, güçsüz. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Cıvler *Ermenek -Kn.)
[zabun]: (Çepni *Gemerek -Sv.)
 2. Yoksul. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
zabun [-> zabın -1]
zado Arabalara yapılan yemlik. (-Çr.)
zagar, zağar (I) 1. Küçük köpek. (Darıveren *Acıpayam, Kösten, Başçeşme -Dz.; Çilehane *Reşa-

diye -To.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; *İğdır, Bayburt *Selim, -Kr.; *Bünyan, Gülveren, Tomarza -Ky.) 2. Köpek yavrusu. (Kesirik -El.; Erenyaka *Akseki -Ant.)
zagar, zağar (II) Kısa boylu kimse. (Karamanlı *Tefenni, -Brd.; Baklan köyleri *Çal, *Acıpayam -Dz.)
zağarlık Evde odun konulan yer, odunluk. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
zağılmak Yılan kaçmak, kaymak. (Kösten, Abaş, Honaz -Dz.)
zağlamak Akarcasına kayıp gitmek. (Tahtacı -İsp.)
zağlı (I) Çocukları severken kullanılan ünlem. (Bayburt *Selim -Kr.)
zağlı, zağlı (II) 1. Keskin. (*Kula -Mn.; -Ml.) 2. Pek çok. (*Kula -Mn.)
zağlı (III) Semiz, besili köpek. (Çepni *Gemerek -Sv.)
zağmak Saldırmak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
zağ zağ Güçlü, hızlı: Yağmur zağ zağ yağarken yola çıktık. (*Silifke -İç.)
zahan [zehen] Sahan, bakır tabak. (-Çaz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
[zehen]: (-Yz. ve çevresi)
zahar [zaher, zahér; zarı] 1. Evet, olasılıkla. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Çr.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; *Fethiye -Mğ.)
[zaher, zahér]: (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)

[zarı]: (Darıveren *Acıpayam -Dz.)

2. Demek ki. (-Ml. ve çevresi)

zaher, zahér [-> zahar -1]

zalı Loğusa. (*İğdır -Kr.)

zahma (I) [zahme] 1. Üzengi. (-Kr.)

2. Mahmuz. (-Çr.)

[zahme]: (-Çr.)

zahma (II) [-> zaral]

zahmarı [zahmeri -1] Şubat ayı. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[zahmeri -1]: (Çıkrik *Mecitözü -Çr.)

zahma sıyırtmak 1. Abartılı, çalmlı konuşmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

2. Kendini beğenmek, yüksekte bakmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

zahme [-> zahma (I) -2]

zahmeri 1. [-> zahmarı] 2. Ocak ayı. (Gökdere *Akdağmadeni, -Yz. ve çevresi)

zahra 1. Buğday, arpa vb. tahıl. (-Çr.; Çilehane *Reşadiye -To.; Kesirik -El.; Namrun *Tarsus, -İç.; *Fethiye -Mğ.) 2. Saman. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

zakota Küçük bir çeşit pırasa. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)

zalanmak Şişmanlamak, yağlanmak. (-Çr.)

zalata Salata. (-Ml. ve çevresi)

zama 1. Enişte. (*Nazimiye -Tn.)

2. Güvey. (*Nazimiye -Tn.)

zamah Eğlenti, şenlik. (-Çr.; Gönen -İsp.)

zamarıh Çıban. (Fariske *Ermenek -Kn.)

zamır Erek, istek, düşünce: *Onun zamırını tanıdım.* (*Fethiye -Mğ.)

zampara Zımpara. (Çilehane *Reşadiye -To.)

zamzak Aptal, deli. (-Çr.)

zanağı etmek Alay etmek, eğlenmek. (Armutlu *Aksaray -Nğ.)

zangadak [zangadan, zangıdak, zırpada, zırpadan, zongadak, zorpadan] Birdenbire. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Brs.; Salman *Akkuş -Or.; *Fethiye -Mğ.)

[zangadan]: (-Yz.; *Bor -Nğ.)

[zangıdak]: (-Çr.)

[zırpada]: (-Sm.)

[zırpadan]: (-Yz.)

[zongadak]: (*Susurluk -Ba.)

[zorpadan]: (-Yz.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

zangadan [-> zangadak]

zangalak Yobaz. (Uğurlu *Ermenek -Kn.)

zangıdak [-> zangadak]

zanka Atla çekilen kızak. (-Kr.)

zant Kuşku. (*Fethiye -Mğ.)

zantır [zantor, zontor (I)] Bir çeşit çalgı. (-Çr.)

[zantor]: (-Çr.)

[zontor (I)]: (-Çr.)

zantor [-> zantır]

zapıra Koşu, koşma. (İbrahim *Akseki -Ant.)

zaplanmak Alay etmek, eğlenmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

zaplı 1. İriyarı. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.) 2. Güçlü. (*Bor -Nğ.)

zar (I) Yazgı, şans. (Kurna -Brd.; Bayburt *Selim -Kr.)

zar (II) Kadınların giydikleri çarşaf. (*Bor -Nğ.)

zara Kaba, ilkel. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

zaral [zahma (II)] Zarar, yitik. (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Mucur -Krş.)

[zahma (II)]: (-Ml.)

zarallık Hayvanlar otlamaya yasak olan yere girme. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

zaraman Bezginlik, sızlanma anlatır, eleman. (-Çr.)

zardak I. [-> zavraḥ, zavrak (I)]

2. Yerelması. (Meyvabükü *Güdül -Ank.)

zârek [zeereyh, zegerek, zeyrek (II)] Ketentohumu. (*Mecitözü ve köyleri, -Çr.; -Yz.)

[zeereyh]: (Bayburt *Selim -Kr.)

[zegerek]: (Bayburt *Selim -Kr.)

[zeyrek (II)]: (*Bor -Nğ.; Bozdoğan, Kesmeburun *Osmaniye -Ada.)

zargılanmak I. Nazlanmak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.) 2. İstemek, direnmek (genellikle çocuk için). (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

zarı [-> zahar -I]

zârlık Düşkünlük, yoksulluk. (-Çr.)

zarıl zarıl Ağır ağır, yavaş yavaş (akmak, damlamak için). (Meyvabükü, Akbaş, Çaltı *Güdül -Ank.)

zarımak Yalvarmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

zarıncı Yanık türk. (Bayburt *Selim -Kr.)

zarıncı olmak [-> zârincimek]

zârincimek [zarıncı olmak] Sıkıntı ve yokluktan acınacak duruma düşmek. (-Çr.)

[zarıncı olmak]: (Bayburt *Selim -Kr.)

zarph Güçlü. (Namrun *Tarsus -İç.)

zarranmaḥ Hasta inlemek. (*İğdır -Kr.)

zartalak (I) [zâ (I) -2, zavraḥ, zavrak (II)] Gösteriş, çalım, giyim kuşam. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)

[za (I) -2]: (-Çr.)

[zavraḥ, zavrak (II)]: (Çayağzı *Şavşat -Ar.; *Bor -Nğ.)

zartalak (II) İri, büyük. (Fariske *Ermenek -Kn.)

zart atmak [zart zurt etmek] Abartarak konuşmak, kendini övmek. (*Mecitözü ve köyleri -Çr.)

[zart zurt etmek]: (-Nğ.)

zart zurt etmek [-> zart atmak]

zat Daha çok, büsbütün. (*Bor -Nğ.)

zati, zati Aslında, zaten. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar, Pazırören *Pınarbaşı -Ky.)

zat zahre Yiyecek içecek, azık. (-Çr.)

zavar [zavır (I)] Hayvanlara yedirilen tahıl kırması vb. yem. (Küçük İsa *Zile -To.; *Bünyan -Ky.)

[zavır (I)]: (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

zavarcı Atak. (*Kula -Mn.)

zavar öğütme Boş, anlamsız konuşma. (*Emirdağ -Af.)

zavğı Börek, baklava unu. (-Çr.)

zavır (I) [-> zavar]

zavır (II) Çıkışma, paylama. (*Bünyan -Ky.)

zavırtı Anlaşılmaz, anlamsız söz, ses için. (-Çr.)

zavır zart Öfke, sinir. (Afşar, Pazırören *Pınarbaşı -Ky.)

zavklanmak Alay etmek, eğlenmek. (Çamköy *Göhlisar -Brd.; *Fethiye -Mğ.)

zavot (I) Çeşit. (Bayburt *Selim -Kr.)

zavot (II) Peynir yapılan ve iyi cins hayvan yetiştirilen yer. (Bayburt *Selim -Kr.)

zavraḥ, zavrak (I) [zardak -I, zevrak] Hıyar. (Dışlık *Kangal -Sv.; -Yz. ve çevresi; *Güdül ve köyleri -Ank.)

[zardak -I]: (Çaltı *Güdül -Ank.)

[zevrak]: (Çitli *Mecitözü -Çr.)

zavraḥ, zavrak (II) [-> zartalak (I)]

zavraḥ, zavrak (III) Toprak sürahi, testi. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

zavraḥlı Süslü, kurumlu kimse. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)

zavza Yeşillik, sebze. (*Bünyan -Ky.)

zavzu Sebzelik, sebze bahçesi. (Çakırık *Mecitözü -Çr.)

zaya etmek Yitirmek. (Çilehane *Reşadiye -To.)

zayahıl Gücsüz, hasta. (Ekinözü *Elbistan -Mr.)

zaybak (I) I. Dayanaksız, sabırsız (özellikle hastalar için). (-Yz. ve çevresi; Mustafapaşa *Ürgüp, Nar, Kösektaş *Hacıbektaş -Nş.) 2. Dönek, sözünde durmayan. (-Çr.)

zaybak (II) Cıva. (-Çr.)

zaybak (III) Hoppa. (-Çr.)

zayh Güçlü. (-Nğ.)

zaypak Kaygan, kayıcı. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

zaza I. Kaba konuşan. (-Çr.) 2. Dilsiz. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

zazık Tahta ranza. (*Nazimiye -Tn.)

zebellâ [zebellah] İriyari, uzun, biçimsiz kimse. (*Nazilli -Ay.; *Kula -Mn.; *Susurluk -Ba.; -Brs.; -Çr.; -Yz.; Güzel, Meyvabükü *Güdül -Ank.; *Fethiye -Mğ.)

[zebellah]: (Çıkrık *Mecitözü -Çr.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; -Kr.)

zebellah [-> zebellâ]

zebelles olmak Bela olmak. (Namrun *Tarsus -İç.)

zebert [zebet] Ağır, keskin kokulu bir çeşit esans. (-Çr.)

[zebet]: (-Çr.)

zebet [-> zebert]

zebil (I) I. Dağınık, bakımsız. (-Uş.; Elbengi *Yalvaç -İsp.; *Nazilli

-Ay.; -Ba.; -Brs.) 2. Yoksul. (Ovacık *Tavas -Dz.) 3. Belaya uğramış, zarar görmüş. (Kozluca -Brd.; *Acıpayam, *Çal, *Çivril, Honaz -Dz.; *Kula -Mn.)

zebil (II) Çok, bol. (*Güdül ve köyleri -Ank.; -Nğ.)

zebil (III) Sulu çamur, çerçöp. (-Çr.)

zebile [-> zelve]

zebil olmak I. Bakımsız olmak. (*Güdül -Ank.) 2. Yokluk çekmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

zéda Daha çok. (Şenoba *Uludere -Hak.)

zeereyh [-> zârek]

zegerek [-> zârek]

zeh, zéh (I) Genellikle kara kumaştan giysi kolunun ucuna dikilen ince parça. (Bayburt *Selim -Kr.)

zeh, zéh (II) I. Çizgi. (Bayburt *Selim -Kr.) 2. Çizgi gibi ince oyuk, yiv. (-Çr.)

zehel [zehil, zehilce] Güneş alan yer, sıcak bölge. (-Çr.)

[zehil]: (-Çr.)

[zehilce]: (-Çr.)

zehen [-> zahan]

zeher Ağı. (*İğdır -Kr.)

zehi geçmek Bunalmak, ateş basmak. (-Çr.)

zehil [-> zehel]

zehilce [-> zehel]

zehlebün Saygısız ve sevimsiz kimse. (*İğdır -Kr.)

zehmeri Şubat ayı içinde bir zaman. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

zehmi basmak Ruhsal bunalıma düşmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

zekgum Ağlı bir çeşit bitki, zakkum. (Bayburt *Selim -Kr.)

zekinimek Hasta iyileşmeye başlamak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

zeklemek 1. Alay etmek, eğlenmek. (-Ks. ve çevresi; Salman *Akkuş -Or.; -Çr.) 2. Güvenmek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 zel (I) Biraz (süre, zaman için). (*Fethiye -Mğ.)
 zel (II) Çerçöp. (Suat -Tn.)
 zelber Yük, dert, sıkıntı. (*Bünyan -Ky.)
 zelbirdek Salkım saçak. (*Bor -Ng.)
 zelderi dikenli Bir çeşit dikenli bitki. (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 zele Ot, çöp yığını. (Suat -Tn.)
 zellet Tat. (*Dikili -İz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Karapınar -Kn.)
 zelve [zebile, zevle, zeyle, zivle, zövle] Öküzün boyunduruktan çıkması için boyunduruğa geçirilen eğri değnekler. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.; *Nazilli -Ay.; *Bünyan, Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Namrun, *Tarsus -İç.; *Fethiye -Mğ.)
 [zebile]: (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.)
 [zevle]: (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Darıveren *Acıpayam -Dz.; Teniste *Anamur -İç.)
 [zeyle]: (Kepez, -Ky.)
 [zivle]: (*Fethiye -Mğ.)
 [zövle]: (Uzuncaburç *Silifke -İç.)
 zem Zam. (Bayburt *Selim -Kr.)
 zeman Gençlik. (*Kula -Mn.)
 zemberek [-> zerze -1]
 zembil [zembül, zenbil] 1. Ağzı geniş, basık sepet. (*Yalvaç -Isp.; -Brd.)
 [zembül]: (Kesirik -El.)
 [zenbil]: (Ovacık *Tavas -Dz.)
 2. Kaşık, çatal vb. konulan bir çeşit kap. (*Gelendost -Isp.)
 zembül [-> zembil -1]
 zemlin Bağ bıçkısı. (-Çr.)

zenbil [-> zembil -1]
 zencir Zincir. (*İğdır -Kr.; -Yz.)
 zengi Üzengi. (Kızılmescit, Kabayel *Pülümür -Tn.)
 zep Kırılan çanak, çömlek vb. ni yapıştırmak için kireç ve pamuk karışımından elde edilen yapıştırıcı. (*Bünyan -Ky.)
 zeplenmek Alay etmek. (Müşgebi *Bodrum -Mğ.)
 zer (I) [zerd, zerdoy -2] Sarı. (Kızılmescit *Pülümür -Tn.)
 [zerd]: (*Nazimiye -Tn.)
 [zerdoy -2]: (Bayburt *Selim -Kr.)
 zer (II) Erkek eşekleri anırtmak için kullanılan ünlem. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.; Kurna -Brd.)
 zerd [-> zer (I)]
 zerde Havuç. (*Selim köyleri -Kr.)
 zerdeli Kayısı, zerdali. (-Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.; -Gaz.)
 zerdık (I) Yumurta sarısı. (*Nazimiye -Tn.)
 zerdık (II) Çekirdek. (*Nazimiye -Tn.)
 zerdoy 1. Öd ve kesesi. (Bayburt *Selim -Kr.) 2. [-> zer (I)]
 zere (I) Gerçek. (*Kula -Mn.)
 zere (II) 1. Çünkü. (-Uş.; -Af.) 2. Oysa. (-Uş.)
 zerefet Şaka. (*İğdır -Kr.)
 zerefetçi Şakacı. (*İğdır -Kr.)
 zerfli [-> zerpli]
 zerhoş Sarhoş. (*Emirdağ -Af.; -Yz.)
 zeri, zeri Sarımsı. (Kızılmescit *Pülümür -Tn.)
 zerlin Kılçıksız, sert, ak buğday. (*Bünyan -Ky.)
 zerinci Yoksul. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 zerlek Sık sık ağlayan, gözü sulu. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.)

zerlemek 1. Ağlamak. (Gölkonak *Şarkikaraağaç -Isp.) 2. Anırmak. (Kumdanlı *Yalvaç -Isp.)
 zerpli [zerfli] Güçlü: Zerpli vurdu. (-Kr.)
 [zerfli]: (Bayburt *Selim -Kr.)
 zerre 1. Karın. (*Nazimiye -Tn.) 2. Nesnenin iç bölümü. (*Nazimiye -Tn.)
 zerringade Turuncu lale. (-Çr.)
 zerze [zemberek, zirza -2] 1. Demirden yapılmış kapı sürgüsü. (-Çr.)
 [zemberek]: (-Af.)
 [zirza -2]: (-Kr.; Kesirik -El.)
 2. Kapı halkası. (*Zile ve çevresi -To.) 3. Menteşe. (Kesirik -El.)
 zerzebil Dağınık, bakımsız, yoksul. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 zerzeme Kiler. (-Sv. ve çevresi; -Ky. ve çevresi)
 zerzemi, zérzemi Bodrum. (*İğdır -Kr.; -Sv. ve çevresi)
 zevklenmek [zeyhlenmeyh] Alay etmek. (Gölkonak, Yenişar *Şarkikaraağaç -Isp.; *Kula -Mn.; Çatlı, Çıkırık *Mecitözü, -Çr.)
 [zeyhlenmeyh]: (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 zevle [-> zelve]
 zevrak [-> zavrağ, zavrak (I)]
 zevzeyh Özensiz, anlamsız konuşan, zevzek. (Bayburt *Selim -Kr.)
 zey Şap. (Bayburt *Selim, *İğdır -Kr.)
 zeyhlenmeyh [-> zevklenmek]
 zeyin Akıl. (*Sorgun, -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)
 zeyinsiz Aklı az. (*Emirdağ -Af.)
 zeykir Çok ince. (-Çr.; -Yz.)
 zeyle [-> zelve]
 zeylimen Yakışıklı. (Fariske *Ermenek -Kn.)

zeyrek (I) Aralıklı. (Fariske *Ermenek -Kn.)
 zeyrek (II) [-> zârek]
 zeyvan Bez parçası. (*Soma ve çevresi -Mn.)
 zıba [zabı] İriyari, şişman kimse. (Çıkırık *Mecitözü -Çr.; -Sv.; -Ky.; *Bor -Ng.)
 [zabı]: (Teniste *Anamur -İç.)
 zıbarmağ, zıbarmak 1. Ölmek (genellikle hayvan için). (Karamanlı *Tefenni -Brd.; -Dz.; *Susurluk -Ba.; *Mecitözü -Çr.; *Zile, Çilehane *Reşadiye -To.; -Kr.; Kesirik -El.; -Yz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bünyan -Ky.; -Ng.; Namrun *Tarsus, Uzuncaburç *Silifke -İç.; *Fethiye -Mğ.) 2. Yatmak, uyumak. (*Kula -Mğ.; *Bor -Ng.) 3. Düşmek. (Fariske *Ermenek -Kn.)
 zıbartmak Öldürmek. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 zıbıdı Çıplak. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 zıbık (I) 1. İnce uzun. (*Fethiye -Mğ.) 2. Dar giysi. (*Fethiye -Mğ.)
 zıbık (II) [zipçık (III)] Erkek üreme organına benzetilen nesne. (-Çr.)
 [zipçık (III)]: (*Bünyan -Ky.)
 zıbildak Haşlanarak tuzlanmış taze fasulye. (*Eğridir -Isp.)
 zıbın [zubun -1] 1. Bir çeşit kadın giysisi, üçetek. (Karamanlı *Tefenni -Brd.; Kesirik -El.; Balıkaya *Hekimhan, -Ml.; Uzuncaburç *Silifke, Gezende *Gülner -İç.)
 [zubun -1]: (-Kr.; -Dy.)
 2. Ceket. (-Uş.) 3. Kuşak. (-Çr.)
 zıbir 1. Güçlü. (Uğurlu *Ermenek -Kn.) 2. Atılğan, taşkın, delişmen. (Uğurlu *Ermenek -Kn.) 3. Olumsuz davranan. (-Af.)

zıbtmak Atmak : *Bir taş zıbtı, camı kırdı.* (*Susurluk -Ba.)

zıbka Bir çeşit pantolon, potur. (-Ks. ve çevresi)

zıgarmak Büyüğüne karşı gelmek. (-Nğ.)

ziggin [→ **zikkım** -1]

ziğ 1. Gübre suyu. (Bayburt *Selim -Kr.) 2. Sulu çamur. (*İğdır -Kr.)

ziğanak Çıkışma, kızma, uyarma. (*Bor -Nğ.)

ziğarmak 1. Karşı gelmek. (Çitli *Mecitözü, -Çr.; *Bor -Nğ.) 2. Kızmak çıkışmak. (Çitli *Mecitözü, -Çr.; *Bor -Nğ.) 3. Mızıkçılık etmek. (*Bünyan -Ky.)

ziğitmak Üşümek. (*Fethiye -Mğ.)

ziğva Bir çeşit dar şalvar. (-Kr.)

ziha Dolma tüfek ya da tabanca durulurken barutu bastırmakta kullanılan bez. (-Çr.)

zihu Güçlü, sıkı, iyi. (-Çr.)

zihulamak Zorlamak. (-Çr.; -Yz.)

zihım [→ **zikkım** -1]

zık çalmak [**zıkka çalmak**] Oyunda yenilenin ayaklarından tutarak kalçasını yere vurmak. (*Bor -Nğ.)

[**zıkka çalmak**] : (-Nğ.)

zıkgım [→ **zıkkıltı**]

zıkırtı 1. Aksilik, hırçınlık. (*Silifke -İç.; *Fethiye -Mğ.) 2. Ayak direme, inat. (*Silifke -İç.) 3. Söz, konuşma. (Çukurbağ *Ermene -Kn.)

zıkka çalmak [→ **zık çalmak**]

zıkkıltı [**zıkgım**] Ağılan, öl anlamında ilenç. (-Kr.)

[**zıkgım**] : (*İğdır -Kr.)

zikkım [**ziggin**, **zihım**, **zukkım**] 1. Ağ. (*Mecitözü -Çr.; *Bor -Nğ.; *Silifke -İç.; *Fethiye -Mğ.)

[**ziggin**] : (Uzuncaburç *Silifke -İç.)

[**zihım**] : (-Yz. ve çevresi)

[**zukkım**] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)

2. Acı. (*Mecitözü -Çr.) 3. Lokma. (*Güdül ve köyleri -Ank.; *Fethiye -Mğ.)

zıkkımlanmak Yemek, doymak (hoşnutsuzluk belirtir). (Ovacık *Tavas -Dz.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

zıldır [→ **zilgır**]

zıldırtdak Birdenbire, ivedilikle. (*Güdül -Ank.)

zıldır zıldır dolaşmak Başıboş, işsiz dolaşmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

zıldır zıldır olmak Yırtık pırtık olmak. (*Güdül ve köyleri -Ank.)

zıldırzop Düşünmeden, birdenbire : *Hasan akşam zıldırzop eve girdi.* (*Develi -Ky.)

zıylemek Kaçmak. (Ulukışla *Bor -Nğ.)

zilgar, **zilğar** [**zıplız**, **zıpır**, **zırantı**, **zıravut**, **zırtıl**, **zobar**, **zobranlı**] Uzun, iriyarı, gürbüz. (*Sütçüler -İsp.; Çıkrık *Mecitözü -Çr.; -Ml.; -Yz.; -Nş. -Nğ.)

[**zıplız**] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[**zıpır**] : (-Ba.; *Bünyan -Ky.; *Fethiye -Mğ.)

[**zırantı**] : (-Çr.)

[**zıravut**] : (*Yalvaç -İsp.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

[**zırtıl**] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

[**zobar**] : (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

[**zobranlı**] : (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)

zilgıdı Güçlü, baskı yapan. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)

zilgır [**zıldır**] Başıboş, işsiz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[**zıldır**] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)

zilgıt, **zilğıt** (I) [**zilkıt**, **zirgıt**] 1. Ağıt, ağlama. (Telin *Gürün -Sv.; *Bünyan -Ky.) 2. Paylama. (Ovacık *Tavas -Dz.; *Güdül -Ank.; -Gaz.; -Nğ.)

[**zirgıt**] : (*Fethiye -Mğ.)

3. Güç, baskı. (-Çr.)

[**zilkıt**] : (-Çr.)

zilgıt, **zilğıt** (II) Kaba, onursuz kimse. (*Acıpayam -Dz.)

zilgıt, **zilğıt** (III) Müzikte ses. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

zilğıtdamağ Kışkırtmak. (Bayburt *Selim -Kr.)

zilkıt [→ **zilgıt**, **zilğıt** (I) -3]

zılla 1. Eğer. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.) 2. Kesinlikle, hiçbir zaman. (*Emirdağ -Af.)

zıllak Gürültü eden, zırlayan. (-Ml.)

zıllamak Oyunbozanlık etmek. (-Sv.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

zıllızıllık Söğüt dalından yapılan düdü. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

zılu Gübre. (*Nazimiye -Tn.)

zımak 1. Ormanın sık ağaçlı yeri. (Boğalı, *Pülümür -Tn.) 2. Güneş görmeyen yer. (Boğalı *Pülümür -Tn.)

zımba (I) Bir çeşit çocuk oyunu. (-Kr. ve çevresi)

zımba (II) Demir delmekte kullanılan çelik çivi. (-Kr. ve çevresi)

zumzak (I) [**zumzuk**] Yumruk. (Çitli *Mecitözü -Çr.; Ulukışla *Bor -Nğ.; *Silifke -İç.)

[**zumzuk**] : (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

zumzak (II) Sımsıkı, çok sıkışık, tıka basa. (-Çr.)

zumzak (III) Bilye. (Hotallar, Çoban-köy, Dedeagaç -Sn.)

zumzaklamak Yumruklamak. (*Bor -Nğ.)

zumzirik Küçük dolu. (Çitli *Mecitözü -Çr.)

zumzırtmak Ayak diremek, üstelemek. (Çamköy *Göhlisar -Brd.)

zındık Ahlaksız, kötü, iyi eğitilmemiş kimse. (Kurna -Brd.)

zındırdamak Yürürken ayakları yere vurarak ses çıkarmak. (-Nğ.)

zinga Birini arka üstü yatırıp sırtını yere vurma. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; -Yz. ve çevresi)

zingadak 1. Birdenbire. (*Susurluk -Ba.; *Silifke -İç.) 2. Sarsılarak birden durmak için. (*Kula -Mn.) 3. Yumrukla vurma için. (-Yz. ve çevresi)

zingazınk [→ **zingazık**]

zingıldak Oynak, sallanan (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.; *Kula -Mn.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

zingıldamak Sarsılmak, titremek. (-Brd.; Kelekçi *Acıpayam -Dz.; *Susurluk -Ba.; -Kr.; *Güdül ve köyleri -Ank.)

zingıllamak Seslenmek. (Bayburt *Selim -Kr.)

zingıragoç [→ **zingireç**]

zingırdama Konuk gezme, dolaşma. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)

zingireç [**zingıragoç**] Tahterevalli. (-Brd.)

[**zingıragoç**] : (Kurna -Brd.)

zingıroy Küçük zil, çingırak. (Bayburt *Selim -Kr.)

zingıt Yumrukla sırtı vurma için. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)

zingazık [**zingazınk**, **zınkazık**] Ağzına dek dolu. (-Çr.)

[zingazink] : (*Fethiye -Mğ.)
 [zinkazık] : (-Çr.)
 zınlı Balık, soğan vb. nesnelerdeki keskin, kötü koku. (*Antakya -Hat.)
 zıncak [→ zıncak] [→ zıncak]
 zıncık (I) Eşek yavrusu, sipa. (Teniste *Anamur -İç.)
 zıncık (II) Dal parçası. (Kelekçi *Acıpayam -Dz.)
 zıncık (III) [→ zıncık (II)]
 zıncıktı Türedi. (*Fethiye -Mğ.)
 zıncız [→ zıncız, zıncız]
 zıncır [→ zıncır, zıncır]
 zıncırmak Gürültü yaparak tez gitmek. (*Fethiye -Mğ.)
 zıncık (I) Bir yaşında dana. (Gezende *Gülnar -İç.)
 zıncık (II) Soyulmuş pancar. (Gezende *Gülnar -İç.)
 zıncılamak Sıçramak, atlamak. (*Susurluk -Ba.; Çıkrık *Mecitözü -Çr.; Çayağzı *Şavşat -Ar.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.)
 zıncılbıldak Çırcıplak. (*Bünyan -Ky.)
 zıncız Bilye. (Yenişar *Şarkikaraağaç -İsp.; *Susurluk -Ba.)
 zıncı Horan. (-Çr.)
 zıncırmak Horan oynamak. (-Çr.)
 zıncıta [→ zıncız, zıncız]
 zıncıvt [→ zıncız, zıncız]
 zıncı Söz dinlemeyen. (-Ml.)
 zıncıt [→ zıncıt, zıncıt (I) -2]
 zıncıt Çekirgeye benzeyen küçük böcek. (*Nazimiye -Tn.)
 zıncık Çelikçomak oyununda verilen küp (ceza). (*Fethiye -Mğ.)
 zıncıdamak Gevezelik etmek. (*Susurluk -Ba.)
 zıncıta 1. Tartışma, kavga. (*İğdir -Kr.) 2. Kaba, gürültülü ses. (-Çr.)
 3. Eşek anırması. (-Çr.)

zıncılamak [→ zıncılamak (II)]
 zıncılamak (I) 1. Yalvarmak. (*Yalvaç -İsp.) 2. İnlemek, ağlamak. (-Uş.; *Kula -Mn.; -Yz.; *Bor -Nğ.)
 zıncılamak (II) [zıncılamak] Ayak di-
 remek, üstelemek. (-Dz. ve köy-
 leri)
 [zıncılamak] : (-Nğ.)
 zıncı Akılsız, aptal. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 zıncık 1. Çok ağlayan. (-Yz.; *Bor -Nğ.) 2. Gürültü eden. (-Ml.)
 zıncılamak 1. Çok ve yersiz konuşmak. (Küçük İsa *Zile -To.; -Kr.; -Yz.; *Güdül -Ank.; *Fethiye -Mğ.) 2. Yüksek ve kalın sesle ağlamak. (Ovacık *Tavas -Dz.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.)
 zıncılayan Tez ağlayan. (Küçük İsa *Zile -To.)
 zıncı Çok küçük parça, tutam. (*Yalvaç -İsp.; -Brd.; *Susurluk -Ba.; Bayburt *Selim -Kr.; Çepni *Gemerek -Sv.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.; *Fethiye -Mğ.)
 zıncıpadak [→ zıncıpadak]
 zıncıpadan [→ zıncıpadak]
 zıncıradak Tez ağlama için. (-Sm.)
 zıncıtabos [zıncıtaboz] Kavgacı, saygısız, kırıcı. (*Güdül -Ank.; *Fethiye -Mğ.)
 [zıncıtaboz] : (*Yalvaç -İsp.; *Zile -To.; -Yz.; *Bor -Nğ.)
 zıncıtaboz [→ zıncıtabos]
 zıncıta gelmek [→ zıncıta getmek]
 zıncıtmak Kavgada meydan okumak, kabarmak. (*Güdül -Ank.)
 zıncıta getmek [zıncıta gelmek] Ters davranmak, zıt gitmek. (-Çr.)
 [zıncıta gelmek] : (-Çr.)
 zıncıtlı [→ zıncıtlı, zıncıtlı]

zıncıtlak (I) Uygunsuz. (-Çr.)
 zıncıtlak (II) Tatsız, sulu nesne. (*Bor -Nğ.)
 zıncıtlak (III) Söğüt kabuğundan yapılan, su püskürtme oyuncuğu. (*Fethiye -Mğ.)
 zıncıtlı Uzun, biçimsiz, aralıklı diş için. (*Bor -Nğ.)
 zıncıto (I) Kayısı kurusu. (Çitli *Mecitözü -Çr.)
 zıncıto (II) İnceliksiz, iyi eğitim görmemiş, kaba kimse. (-Çr.)
 zıncıta vurmak 1. Ters davranmak. (Bayburt *Selim -Kr.) 2. İş olmamak. (Bayburt *Selim -Kr.)
 zıncıta 1. Kapı tokmağı. (Çayağzı *Şavşat -Ar.) 2. [→ zerze -1]
 zıncıtmak Kapıyı reze ya da çengel ile kilitlemek. (-Kr.)
 zıncıtmak [zıncıtmak, zıncıtmak] Dolu. (-Çr.)
 [zıncıtmak] : (-Çr.)
 [zıncıtmak] : (-Çr.)
 zıncıtmak [→ zıncıtmak]
 zıncıtmak [→ zıncıtmak]
 zıncıtlı [→ zıncıtlı (I) -1]
 zıncıtlı (I) Düğünde güvey evinden gelin yanlısı delikanlılara gelen yiyecek, içecek. (Kızılhamza *Ortaköy -Çr.)
 zıncıtlı (II) [→ zıncıtlı -1]
 zıncıtlı almak Köy gençleri gelin arasının önünü keserek armağan, sevinmelik almak. (Kösektas *Hacıbektaş -Nş.)
 zıncıtlı Delidoluluk. (Uluşiran *Şiran -Gm.)
 zıncıtlı İri taneli dolu. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 zıncıtlı Ekini tırpanla biçme. (Gülveren, Tomarza -Ky.)

zıncıtlı çıkmak [zıncıtlı (II)] Ak-
 lını oynatmak, delirmek. (*Yalvaç -İsp.)
 [zıncıtlı (II)] : (*Güdül ve köyleri -Ank.)
 zıncıtlı Tahterevalli. (*Yalvaç -İsp.)
 zıncıtlı, zıncıtlı [zıncıtlı] Dar paçalı şalvar. (*Zile ve köyleri -To.; -Çr.; Gök-
 dere *Akdağmadeni -Yz.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [zıncıtlı] : (Yeşilöz *Güdül -Ank.)
 zıncıtlı olmak Sataşmak. (*Bor -Nğ.)
 zıncıtlı Önemsiz, boş söz. (-Nğ.)
 zıncıtlı (I) Cıvık duruma getirmek, sulandırmak. (*Fethiye -Mğ.)
 zıncıtlı (II) [→ zıncıtlı çıkmak]
 zıncıtlı [→ zıncıtlı, zıncıtlı]
 zıncıtlı Açık, çıplak, tüysüz. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.; Günd-
 der *Ermenek -Kn.)
 zıncıtlı Saçmalamak. (Çıkrık *Mecitözü -Çr.)
 zıncıtlı [zıncıtlı, zıncıtlı] Kaygan, kayıcı. (*Fethiye -Mğ.)
 [zıncıtlı] : (Karamanlı *Tefenni -Brd.)
 [zıncıtlı] : (*Fethiye -Mğ.)
 zıncıtlı Paçaları dizkapaktan yukarı sıvamak. (Arvalı -Brd.)
 zıncıtlı [→ zıncıtlı]
 zıncıtlı [→ zıncıtlı]
 zıncıtlı [→ zıncıtlı]
 zıncıtlı [zıncıtlı, zıncıtlı] Kaymak : Ağacın başından zıncıtlı. (*Fethiye -Mğ.)
 [zıncıtlı] : (Ulukışla *Bor -Nğ.)
 [zıncıtlı] : (*Antakya -Hat.)
 zıncıtlı Kaydırmak. (*Silifke -İç.)
 zıncıtlı [→ zıncıtlı]
 zıncıtlı (I) [zıncıtlı, zıncıtlı] İşsiz, parasız, yoksul. (*Yalvaç -İsp.; Yusufça *Göhlisar -Brd.; *Çal, -Dz.; *Kula

-Mn.; *Susurluk -Ba.; Küçük İsa *Zile -To.; Çakrak *Mecitözü, -Çr.; *Güdül ve köyleri -Ank.; *Bor -Nğ.)
 [zilgir]: (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 [zirgitli]: (*Fethiye -Mğ.)
 zibidi (II) 1. Ters, kavgacı. (Yusufça *Gölhisar -Brd.) 2. Şaşkın. (-Af.)
 zibidi çıkmak İyice ıslanmak. (Kuzköy *Akkuş -Or.)
 zibidik Sırlıklam. (-Af.)
 zibil [zirzibil, zirzivil] Çöp, süprüntü, pislik, gübre. (*İğdır -Kr.; Şenoba *Uludere -Hak.; -Dy.; Boğalı *Pülümür, -Tn.; Kesirik -El.; Davulku *Hekimhan -Ml.; *Bünyan -Ky.)
 [zirzibil]: (*İğdır -Kr.; Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 [zirzivil]: (Bayburt *Selim -Kr.)
 zibilci Çöpçü. (*Silifke -İç.)
 zibillik [zibilliyh] Çöplük, çöp kutusu. (Çayağzı *Şavşat, -Ar.)
 [zibilliyh]: (*İğdır -Kr.)
 zibilliyh [-> zibillik]
 zibin Kısa kollu kadın giysisi. (*Güdül -Ank.)
 zifir 1. Yağ ve kavurma (yemekte). (-Ml.) 2. Yağ lekesi. (Namrun *Tarsus -İç.) 3. İs, kir. (-Kr.) 4. Kara. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 zifiri azmak Kızmak, öfkelenmek. (Küçük İsa *Zile -To.)
 zifiri bulanmak Hoşa gitmemek. (Bayburt *Selim -Kr.)
 ziftmek (I) 1. Ürünü elle toplamak. (*Fethiye -Mğ.) 2. Mısırı tanelemek. (*Fethiye -Mğ.)
 ziftmek (II) Kilim dokurken ipin iki ucunu bağlayarak ilerlemek. (*Fethiye -Mğ.)

ziğ olmak Sevinmek, coşmak. (*Antakya -Hat.)
 ziğzillenmek [-> zivzillenmek]
 zikke Maden para, sikke. (-Çr.)
 zikye Demir kazık. (-Ml.)
 zilayaz Çok soğuk. (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
 zilfe Dokuma aygıtında gerilmiş iplerden kırılan, sallanan uçlar. (-Çr.)
 zilgara Kapkara. (-Ml.)
 zil gibi Zayıf, ince. (Çepni *Gemerek -Sv.; -Yz.)
 zilgir [-> zibidi (I)]
 zili Kilim. (-Sv.; -Ky. ve çevresi)
 zilif Züluf, kâkül. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 zilif olmak Eski mahalle mektebini bitirmek. (*Antakya -Hat.)
 zilim etmek Sıkıntı vermek, bunaltmak. (Yenice -Mğ.)
 zillenmek Filizlenmek. (Kesirik -El.)
 zilli 1. Ahlaksız, hoppa kadın. (-Dz.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Nğ.) 2. Çingene, oyuncu kadın. (Tahtacı, -İsp.; Çepni *Gemerek -Sv.; -Nğ.)
 zillim zillim Parça parça olmuş, eskimiş. (Akbaş, Meyvabükü *Güdül -Ank.)
 zilzurna Çok sarhoş. (Çepni *Gemerek -Sv.)
 zimi Soğuk günlerde çocukların sekererek oynadıkları bir oyun. (*Fethiye -Mğ.)
 zin Eyer. (Kabayel *Pülümür -Tn.)
 zincef Çok zayıf, cılız. (*Bor -Nğ.)
 zindan (I) 1. Kaya. (*Nazimiye -Tn.) 2. Uçurum. (*Nazimiye -Tn.)
 zindan (II) Ay ve yıldızların görünmediği kapalı, bulutlu gece. (-Kr.)
 zine Az ıslak toprak. (*İğdır -Kr.)

zingirebaş Sık ekildiğinden boy atamamış ekin: *Bizim arpa bu yıl zingirebaş bitmiş.* (Bayburt *Selim -Kr.)
 zini Bakır tepsi, sini. (*Emirdağ -Af.; *Güdül, -Ank.)
 zink Sığır etinde diz bölümü. (*İğdır -Kr.)
 ziñriyh Çok karanlık. (Bayburt *Selim -Kr.)
 zipçi Ağaç kabuğundan yapılan düdük. (Ovacık *Tavas -Dz.)
 zipleme Saplama, sokmak. (Kumdanlı *Yalvaç -İsp.)
 zip zop Davranışlarıyla çevresindekileri tedirgin eden. (Tahtacı -İsp.)
 zir Çay tabağı. (*İğdır -Kr.)
 ziravut (I) İriyari, uzun boylu. (*Güdül -Ank.)
 ziravut (II) Yürekli, korkusuz. (*Güdül -Ank.)
 zircik [-> zirciyh]
 zirciyh [zircik] Şımarık. (Bayburt *Selim -Kr.)
 [zircik]: (Bayburt *Selim -Kr.)
 zirgitli [-> zibidi (I)]
 zirincitmek Sıkıntı vermek. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 zirink Çevik, tez iş yapan. (*İğdır -Kr.)
 zirlemek Akmak. (*Fethiye ve çevresi, -Mğ.)
 zirolf İnce. (Şenoba *Uludere -Hak.)
 zirze Kapı mandalı işini gören zincirli araç. (*İğdır, Bayburt *Selim -Kr.)
 zirzibil [-> zibil]
 zirzivil [-> zibil]
 zirzop (I) [zirzir, zivziv] 1. Geveze, densiz konuşan. (*Yalvaç -İsp.; *Acıpayam -Dz.; *Bor -Nğ.)
 [zirzir]: (*Nazimiye -Tn.)

2. İşsiz, başıboş. (*Yalvaç -İsp.)
 [zivziv]: (*Develi -Ky.)
 zirzop (II) Düşünmeden, sorumsuzca: *Terviye görmüyüf kü, zirzop içeri girer.* (Bayburt *Selim -Kr.)
 zît Zift. (*Güdül -Ank.)
 ziv [-> ziveden -1]
 zivana Değirmen bendine suyun çıktığı yer. (*Fethiye -Mğ.)
 zivanadan çıkmak 1. Öfkelenmek. (*Fethiye -Mğ.) 2. Uygunsuz davranmak, taşkınlık göstermek. (Bayburt *Selim, -Kr.)
 ziveden [ziv] 1. Birden. (*Kilis, -Gaz.)
 [ziv]: (*Kilis -Gaz.)
 2. Tez ve gizlice. (-Yz. ve çevresi)
 zivink Odaların tümü. (*Nazimiye -Tn.)
 zivir zivir Kıpır kıpır. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
 zivlân İnce, uzun. (*Bor -Nğ.)
 zivle [-> zelve]
 zivlemek [zövüldemek] Belli etmeden sessizce kaçmak. (*Fethiye, -Mğ.)
 [zövüldemek]: (-Çr.)
 zivmek Kaymak. (Bayraktutan *İğdır -Kr.)
 ziv olmak Gizlice kaçmak. (*Antakya -Hat.)
 zivrik Altı sıvri kap. (Gökdere *Akdağmadeni -Yz.)
 zivzillenmek [ziğzillenmek, ziyzillenmek] Ağır kanlı davranmak. (-Çr.)
 [ziğzillenmek]: (-Çr.)
 [ziyzenmek]: (-Çr.)
 zivziv [-> zirzop (I) -2]
 ziyankün Zarar veren. (*İğdır -Kr.)
 ziyrek Akıllı. (*Kilis -Gaz.)
 ziyzillenmek [-> zivzillenmek]
 zoba Soba. (Caferoğlu *Balâ -Ank.)
 zobar [-> zilgar, zilğar]

zobcuk (I) İri, büyük nesne için.
(*Bor -Nğ.)
zobcuk (II) Sırık. (Namrun *Tarsus -İç.)
zobcuk (III) [zolâta] Beceriksiz, hantal.
(-Nğ.)
[zolâta] : (Bayburt *Selim -Kr.)
zobranlı [→ zılgar, zılğar]
zobu [zırzop (II), zobudu] 1. İriyari, kaba ve kırıncı kimse. (Çakırık *Mecitözü, -Çr.; *Fethiye -Mğ.)
[zırzop (II)] : (Meyvabükü *Güdül -Ank.; Güzve *Ermenek -Kn.)
[zobudu] : (-Af.; *Güdül -Ank.)
2. Onurlu, kendini beğenmiş. (Karalar, *Gazipaşa -Ant.) 3. Avcıların av hayvanlarını taşıyan, yardımcı. (-Kn.)
zobudu [→ zobu -1]
zobut Sopa, sırık. (*Fethiye -Mğ.)
zobzeki [→ zobzekil]
zobzekil [zobzeki] Saygısız, iyi eğitilmemiş. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
[zobzeki] : (-Yz.)
zoğ (I) Sürgün, filiz. (*İğdır -Kr.)
zoğ (II) [zol] 1. Bir çarık eninde kesilmiş gön, deri. (-Kr.)
[zol] : (*İğdır -Kr.)
2. Eşit kesilen gönün parçalarından biri. (Bayburt *Selim -Kr.)
zoğ (III) Biçildiği yerde duran ot, ekin. (-Kn.)
zoğal [→ zoval]
zoğdurmak Şişmek, kabarmak. (Bayburt *Selim -Kr.)
zoğlamak Gönü eşit parçalara ayırmak. (Bayburt *Selim -Kr.)
zoğurdamağ [→ zokgullamağ]
zoğur zoğur [→ zoğ zoğ]

zoğ zoğ [zoğur zoğur] İrinli yaranın zonklayarak ağrması için. (Bayburt *Selim -Kr.)
[zoğur zoğur] : (-Yz. ve çevresi)
zokgullamağ [zoğurdamağ, zonguldamağ, zonguldamak; zongumak] İrinli yara zonklamak, ağrımak. (Bayburt *Selim -Kr.)
[zoğurdamağ] : (-Yz. ve ilçeleri)
[zonguldamağ, zonguldamak] : (-Brd.; *İğdır -Kr.)
[zongumak] : (-Uş.)
zokku Soku, taş dibek. (-Ml. ve çevresi)
zokkumlamak Sürekli başa kakmak. (*Manyas -Ba.)
zol [→ zoğ (II) -1]
zolâta [→ zobcuk (III)]
zoli Sümük. (Şimşirli, Güneyce *İkizdere -Rz.)
zollu [→ zorlu]
zom Sütun. (*Kilis -Gaz.)
zombuldamak Tez, büyük adımlarla yürümek. (*Fethiye -Mğ.)
zomburdamak [→ zongurdamak]
zomp Taşçı çekici, balyoz. (*Bor -Nğ.; Tahanlı *Mersin -İç.)
zom zom Deve yürüyüşü için. (-Çr.)
zongadak [→ zangadak]
zonguldamağ, zonguldamak [→ zokgullamağ]
zongumak [→ zokgullamağ]
zongurdamak [zomburdamak, zopurdamak] Titremek, dişler birbirine çarpmak. (-Çr.)
[zomburdamak] : (*Yalvaç -İsp.; -Yz.)
[zopurdamak] : (Küçük İsa *Zile -To.)
zontor (I) [→ zantır]
zontor (II) [zontur (I)] Abartı, pohpoh. (-Çr.)

[zontur (I)] : (-Yz.)
zontur (I) [→ zontor (II)]
zontur (II) Ahlak, görgü kuralı. (*Kilis -Gaz.)
zop Tomruk. (Türkçayırı *Afşin -Mr.)
zopa 1. Kalın değnek, sopa. (-Çr.; -Yz.; -Krş.) 2. Dayak. (*Güdül -Ank.)
zop öküzü (I) Büyük öküz. (Bayburt *Selim -Kr.)
zop öküzü (II) Anlayışsız, aptal. (Bayburt *Selim -Kr.)
zopurdamak [→ zongurdamak]
zor Sıkıntı, üzüntü. (-Çr.; *İğdır -Kr.)
zorata Kavga. (*Bünyan -Ky.)
zorbaz [→ zorlu -3]
zorkunluk Fidanlık. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
zorlak [→ zorlama]
zorlama [zorlak] Çok çalışmaktan el, ayak, kol vb. organlarda görülen şişme, incinme. (-Nğ.)
[zorlak] : (*Yalvaç -İsp.)
zorlu [zollu, zorbaz] 1. İyi, güzel, beğenilen. (-Çr.; -Yz.; *Bor -Nğ.)
[zollu] : (İbek *Mecitözü -Çr.; Gökdere *Akdağmadeni, *Sorgun -Yz.)
2. Kabadayı. (*Yalvaç -İsp.; -Ks. ve çevresi) 3. Dayanıklı, güçlü. (*Güdül -Ank.)
[zorbaz] : (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
zorpadan [→ zangadak]
zorramağ Güç kullanarak cinsel ilişkide bulunmak, saldırmak. (*İğdır -Kr.)
zorsınmağ [zorsunmak] Güç gelmek, isteksiz yapmak. (Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)

[zorsunmak] : (-Çr.; -Yz.; *Silifke -İç.)
zorsunmak [→ zorsınmağ]
zort Bebek salyası. (-Çr.)
zort atmak Bebek salya akıtmak. (-Çr.)
zortlak (I) Şişman. (*Güdül -Ank.)
zortlak (II) 1. İşsiz, amaçsız dolaşan kimse. (*Güdül ve köyleri -Ank.)
2. Yapamadığı işleri yapmış gibi abartan kimse. (-Çr.)
zortlamak Yapamadığı işleri yaparmış gibi övünmek, abartmak. (-Çr.)
zorunmağ Yürümek : Üstüne zorunmuş. (Afşar, Pazarören *Pınarbaşı -Ky.)
zoruzoruna [zorzoruna] Binbir güçlülük. (-Çr.)
[zorzoruna] : (Çayağzı *Şavşat -Ar.)
zorzoruna [→ zoruzoruna]
zot etmek [zotlamak] Eskimiş maddesel araçlara kaynakla ek yapmak. (Güneyce *İkizdere -Rz.)
[zotlamak] : (-Kr.)
zotlamak [→ zot etmek]
zotturdamak Giyinip, süslenip kurumlanmak. (-Yz.; *Bor -Nğ.)
zoval [zoğal, zuğal] Kızılcık. (-Çr.; *Zile ve köyleri, Yağlıalan *Turhal -To.)
[zoğal] : (-Çr.; *İğdır -Kr.)
[zuğal] : (Kütküt *Şebinkarahisar -Gr.)
zoymantı Biçimsiz, iri, kaba nesne. (*Bor -Nğ.)
zozu Soğana benzer bir çeşit bitki. (Bayburt *Selim -Kr.)
zöhmünce Kendi düşüncesince. (*Bor -Nğ.)
zöhür Sahur. (Kesirik -El.)
zökde Çivi. (Kesirik -El.)
zökem Nezle. (*İğdır -Kr.)

zöm zöm Koşma için. (Kelekçi *Acı-
payam -Dz.)
zövle [→ zelve]
zövüldenmek [→ zivlemek]
zöv zöv Sinsi ve tez yürümek için.
(-Çr.)
zubun 1. [→ zıbım -1] 2. Gömlek.
(Tahtacı -Isp.)
zuğal [→ zoval]
zuk Kuşun yavrularına verdiği yem.
(*Antakya -Hat.)
zukkum [→ zıkkım -1]
zumzuk [→ zızzık (I)]
zurba 1. Topluluk. (Gökdere *Akdağ-
madeni -Yz.) 2. Hayvan sürüsü.
(Kesirik -El.)
zuvak Sokak. (Kesirik -El.)
zuval Hamur topağı, pazı. (-Or.; -Gr.;
-Tr.)

zuvra Küçük barınak, kulübe. (Ulukış-
la *Bor -Nğ.)
zuy tutmak Zurnacının yanında başka
bir zurnacı tek ses çıkarmak.
(Bayburt *Selim -Kr.)
züdde Özü, aslı. (*Güdül ve köyleri
-Ank.)
zükkem Soğuk algınlığı, nezle. (-Uş.)
zülbıye İnce yufka. (*Bor -Nğ.)
zülek Aşınmış, kullanılmış : Zülek aşığı.
(Taze, Kerkük)
zülle Sivri. (Bayburt *Selim -Kr.)
zülfbastı Saç tokası. (-Uş.)
zümbül Sümbül. (*Güdül ve köyleri
-Ank.)
züppen Biçimsiz. (-Af.)
züربیye Soğan yemeği. (-Af.)
züربیyet Kaymakla bal karışımı. (Bay-
burt *Selim -Kr.)